CONSTANTIN CHIRIȚĂ

CIREȘARII

*****

DRUM BUN, CIREŞARI!

V. Drum bun, cireşari!

Cuprins

Capitolul I

1

Peronul era ticsit de lume. Şi era agitaţie, larmă, şi atâtea gesturi şi vorbe inutile, îmbrăţişări şi mângâieri grăbite, lacrimi şterse pe furiş, zâmbete curajoase, sau de-a dreptul eroice, şi sfaturi, sfaturi repetate de zeci de ori, spuse în clipe de stânjeneală, pentru a ascunde o emoţie, pentru a întrerupe un oftat sau pentru a aminti realitatea despărţirii.

– Dragul meu, ai grijă, să nu cumva să...

Nu trebuia mai mult nici pentru cel care rostea cuvintele, nici pentru cel căruia îi erau adresate. Şi unul şi celălalt găseau în această frază banală, neterminată, inutilă, prilejul de a respira câteva clipe liniştite, de a se întâlni cu alte gânduri, până simţeau din nou, poate în aceeaşi fracţiune de secundă, cum îl asaltau furnicile emoţiei. Dar atunci răsuna încet invariabilul răspuns:

– Ştiu, n-ai nicio grijă, dar nici tu...

Şi iarăşi câteva clipe linişte, până ce fluieratul unei locomotive, de undeva, din depărtare, oferea pretextul unor îmbrăţişări fără vorbe, unor îmbrăţişări furate, şi toţi aveau convingerea culpei, pentru că ochii urmăreau fără încetare ceasul mare al gării, şi acele lui, din fericire, înaintau încet, încet. Şi erau necesare doar câteva vorbe pentru ca mulţimea să se deznoade şi să-şi destrame toate legăturile naive pe care şi le crease în îndelungata aşteptare, să se transforme în ceea ce era iniţial: părinţi, copii, fraţi, surori, prieteni, cunoscuţi. Adică să se sfărâme în îmbrăţişări, să-şi elibereze toate lacrimile, să spună totul, totul într-un gest sau într-un cuvânt. Dar vorbele acelea întârziau, parcă anume reţinute, pentru a se rosti – deşi toţi le simţeau ca o ameninţare aproape fizică, materială – pe neaşteptate.

Vorbele întârziau şi mulţimea trăda cu fidelitate emoţiile prelungite, care există pesemne înaintea oricăror despărţiri, oriunde, în orice gară a lumii. Cum să nu se supună acestor reguli şi gara orăşelului nostru de provincie?

În masa aceea de oameni puteau fi recunoscuţi undeva şi cireşarii. Se deosebeau ei de ceilalţi care urmau să plece cu acelaşi tren? Nu se poate răspunde sigur, dintr-o dată, la această întrebare. Dar ei erau acolo, toţi, cu excepţia lui Ionel, care-i aştepta undeva pe malul mării, pentru a-i antrena într-o nouă şi fantastică aventură. Erau toţi acolo şi, cu toate acestea, trăiau clipele unei despărţiri.

Îşi luaseră rămas bun de la părinţi, îi rugaseră să nu-i petreacă la gară, aşa cum făcuseră şi cu prietenii şi cunoscuţii lor. Părinţii acceptaseră, poate numai formal, poate unii se aflau ascunşi pe undeva prin mulţime. Prin urmare, cireşarii se aflau singuri în apropierea vagonului lor, probabil aşteptau şi ei cuvintele pe care le

aşteptau toţi cei de pe peron. Dar acolo se oficia o despărţire. Unii o trăiau intens, alţii mai puţin. Ursu era cel mai trist şi, cum nu avea obiceiul să-şi ascundă sentimentele, oricine putea să-i citească tristeţea pe faţă sau în gesturi. Pentru că el vorbea întotdeauna cel mai puţin dintre toţi. Maria căuta mereu cu privirile cerul, poate stelele care începeau să se vadă, şi absenţa, izolarea ei tăcută în freamătul care vuia nu indicau oare o stare neobişnuită? Ce pricinuia această stare: despărţirea sau altceva? Victor era aproape nepăsător, prea calm, prea atent la ce se petrecea în jurul său, prea lucid pentru a i se putea atribui emoţii prea mari. De aceea Ursu, văzându-l, clătina uneori imperceptibil din cap şi privirile lui, din triste, deveneau dojenitoare şi apoi parcă mai triste. Lucia, mai devreme foarte sigură, se îmbujorase la faţă şi se simţea parcă stingherită de când îşi descoperise tatăl în mulţime. Ducea o luptă cu sine însăşi, aproape că făcea un exerciţiu de logică. Căuta o formulă care să fixeze un echilibru între sentiment şi raţiune. Dan, încercând să se adapteze pe rând stărilor celorlalţi, scornea glume vesele sau duioase, dar valoarea lor rămânea numai în intenţie. Adevărul e că-l chinuia pe ici pe colo gândul despărţirii.

– Să vă spun una! zise el la un moment dat, ridicând învins din umeri. Asta e, dragii mei. Toţi suntem la fel, numai eu sunt un prost!

Victor sesiză imediat incoerenţa celor spuse de Dan şi, văzându-i mai ales şi mutra plouată, izbucni într-un hohot de râs. Iar Tic, cel mai nepăsător, cel mai calm dintre toţi cireşarii de pe peron, da, Tic, posesorul ad-hoc al unui zâmbet degajat, înţelegător, al unor mâini care se aciuaseră arogante în buzunare, al unor umeri care descoperiseră o înclinaţie oblică de înţeleaptă superioritate, răspunse cu o voce fără nicio intonaţie, ca şi cum ar fi rostit formula algebrică a ecuaţiilor de gradul doi cu două necunoscute:

– Ai dreptate, dar nu mai era nevoie s-o spui.

– Da, da, da! acceptă Dan cu nestrămutată convingere. Să ştii însă că numai din cauza ta. Sau… uite, îţi jur că-mi retrag cuvintele, dacă, dacă-mi faci o surpriză…

O idee, o speranţă neaşteptată trecu ca un fulger prin mintea celorlalţi cireşari. Se uitau toţi la Tic şi privirile lor deveniseră dintr-o dată rugătoare.

Tic îşi scoase mâinile din buzunare, şi le propti în şold şi, înainte de a spune ceva, îşi apropie încet, încet pleoapele, până i se împreunară. Privirile lui, străbătând greu prin mica deschizătură a genelor, se aţintiseră asupra lui Dan. Vorbi leneş, ca un om ghiftuit:

– De ce să-ţi retragi cuvintele? Atât de rar te cuprinde dorul de autocritică…

– Nu-i adevărat, se răzvrăti Dan. Eu, eu recunosc întotdeauna orice, fără să mă oblige nimeni. Dacă-i vorba pe-aşa, atunci tu eşti cel care,

cel care… brrr… stai… adică… Adică tu faci experienţe cu mine! Asta-i! Vrei să-mi întuneci gândurile, să mi le întortochezi, şi-n loc să răspunzi tu la întrebarea pe care ţi-am pus-o, mă faci pe mine să vorbesc despre altceva…

– E foarte adevărat, recunoscu Tic, fără să-i piară plictiseala din glas. Cu tine, aşa cum te-ai calificat mai înainte, se poate prinde orice. Îţi spun asta ca să vezi cât de prieten îmi este şi mie adevărul. Şi eu sunt capabil să recunosc orice. Aminteşte-ţi numai…

– Nu, nu te mai las să ne duci cu vorba. Zău, Tic, nu-i aşa că ne pregăteşti o surpriză?

Ceilalţi cireşari urmăreau schimbul de cuvinte dintre Dan şi Tic, şi în larma gării, lucrul acesta nu era prea uşor. Mai mult ghiceau vorbele după mişcările buzelor decât le auzeau.

– Hai, Ticuşorule, aproape se rugă Ursu. Nu ne mai ţine aşa. Toţi am fi bucuroşi…

Tic se înduioşă pentru o clipă. De aceea îşi strânse şi mai tare pleoapele. Dar, ca întotdeauna, găsi imediat o idee în stare să-i menţină măcar pentru puţină vreme vajnica lui încăpăţânare. Ştia că-i va întrista, ştia mai ales că-l va nedreptăţi pe Ursu, dar se gândise prea mult timp să-şi demonstreze bărbăţia. Avu chiar impresia că e în faţa celui mai greu examen.

– Amintiţi-vă! Atunci când aţi plecat la Peştera Neagră voi nu m-aţi vrut…

– Şi abia acum te-ai hotărât să ne dai replica?! i se împotrivi pe neaşteptate Lucia. Nu te mai preface. Ştiu eu de ce cochetezi cu noi. Ştiu eu pe unde-ţi umblă gândurile cele adevărate.

Lucia rosti ultimele vorbe cu voce tremurată. Zărise privirile aproape poruncitoare ale lui Victor, înţelese că face o mare greşeală, dar inerţia îi condusese fără voia ei destăinuirea până la capăt.

Tic simţi încă o dată gustul amar al unei grele înfrângeri. Se întoarse brusc, cu intenţia să-şi părăsească fără niciun cuvânt prietenii, dar, într-o fracţiune de secundă, îşi schimbă gândul. La urma urmei, hotărârea lui nu era rezultatul unui capriciu, ci… în clipa aceea nici el nu ştia cum să-şi justifice hotărârea. Ştia numai că trebuie să-şi treacă ultimul şi cel mai greu examen. Se întoarse alene şi se uită la Maria înainte de a răspunde:

– Mai sunt cinci minute până la plecarea trenului, dacă orologiul gării nu merge înainte… Să vă spun drept, sunt foarte plictisit, şi am atâta de învăţat… O să vă fac o surpriză, da! O surpriză extraordinară, însă atunci când o să vă întoarceţi… adică după ce o să descoperiţi farsa lui Ionel.

Tic era mulţumit în sinea lui. Nici nu putea să găsească scuze mai bune pentru purtarea sa. Neîncrederea în chemarea lui Ionel şi… izvorâtă din această neîncredere, dorinţa de a le face celorlalţi o

„surpriză extraordinară”. „Grozav!” se felicită el în gând.

– Vrei să repeţi aventura de acum doi ani? Vrei să te duci iarăşi la Castel? întrebă cu naivitate Dan.

Tic simţi cum i se scurge sângele din obraji. Aflase întâmplător, şi era singurul care aflase, că arheologii au revenit la Cetatea Vulturilor. Şi mai era cineva cu ei… Oare de aceea luase el hotărârea eroică? Oare de aceea rezistase ispitei necunoscutului?

– Du-te Tic! îl îndemnă Maria cu voce pierdută. Du-te spre visuri, spre…

Oare ce s-ar fi întâmplat cu cireşarii dacă în acel moment nu ar fi răsunat acele cuvinte menite să destrame mulţimea de pe peron?

– Urcaţi în vagoane, vă rog! Urcaţi în vagoane, vă rog!

Parcă se împletea şi se despletea ceva acolo, pe peron. Câteva clipe de tăcere, de uimire, apoi revărsarea unei mări agitate. Înainte, înapoi, înainte, înapoi. Şi strigăte, voci, plânsete, oftaturi: cine oare le mai auzea?

– Fii cuminte! Să nu ieşi în larg! Promite-mi, spune-mi… Şi să-mi scrii, să-mi scrii…

– Aoleu! Puişorul mamei! Am uitat să-ţi pun pieptenul în valiză.

– Faceţi loc! Faceţi loc! Mesageria… Mesageria…

– Să te mai sărut o dată, numai o dată…

– Cel puţin şapte sute de lei. Cu mandat telegrafic.

– Şi în fiecare zi, măcar o oră de exerciţii la latină.

– Telefonează-mi mâine din Bucureşti. La nouă seara. La opt şi jumătate.

– Va să zică dulceaţa… merele, lanterna, roşiile, untul, farfurioara… în coş. Şi sarea, şi sarea…

– Să vii negru ca o… ca un… Ptiu, Doamne, numai năzdrăvănii îmi vin în minte.

– Şi n-ar strica o jumătate de oră la algebră. Îţi găseşti tu tovarăşi.

– Urcaţi în vagoane, vă rog! Urcaţi în vagoane, vă rog!…

– Florile, florile! Uite că ţi-au scăpat… of… Să nu cumva să faci aşa şi în apă.

– Să-mi trimiţi bani. Îţi telegrafiez eu adresa. O mie…

– Dac-ar pleca mai repede trenul…

– Puişor, puişor scump… Micuţul mamei. Odoraşule… Vezi să nu te tai cu briciul…

– Nu ţi-ar strica nicio oră de fizică, şi mi se pare că nici la chimie.

– Să nu cheltuieşti toţi banii pe dulciuri… şi să nu te bagi în apă…

– Iubitule! Nu-i aşa c-am să-ţi lipsesc mult trei săptămâni? Să fii cuminte!

– Eu?!

– Pune-ţi jacheta! Nu vezi ce frig e?… Doamne! Ce-o să fac eu dacă răceşti acolo?!…

– Mai ştii anul în care a căzut Constantinopolul… Hm… Vezi, istoria…

– Urcaţi în vagoane, vă rog! Urcaţi în vagoane, vă rog!

Trenul totuşi porni. Tic îşi salută cu mâna prietenii, le ură „drum bun” şi, ca să-şi dovedească lipsa oricărei emoţii, reflectă câtva timp la vorbele conductorului. Descoperise în ele o inadvertenţă gramaticală, sau poate o doză de personalitate.

2

Demult se mistuise trenul în întuneric şi-n depărtare, demult nu i se mai auzeau ecourile; peronul devenea tot mai sărac în oameni, lacrimi şi şoapte. O singură fiinţă rămăsese undeva la capătul peronului, o siluetă nemişcată, integrându-se parcă în decorul semiîntunecat al gării. Era Tic, dar semăna atât de puţin cu băiatul vesel gata oricând să facă o şotie, o năzdrăvănie! Gânduri, frânturi de gânduri necontrolate, neterminate i se încolăceau în minte. „Oare ce-o fi cu mine?” reuşi să se întrebe după un timp. Dar n-avu curajul să-şi dea răspunsul sau îşi închipui că nu găseşte răspuns la întrebarea pe care şi-o pusese în şoaptă. „La urma urmei, mi s-a năzărit o întrebare neroadă. Gata! Au plecat, eu am rămas. Mâine sau chiar astă-seară…” Parcă-l apuca din nou tremuriciul. Şi, ca să se stăpânească sau măcar să încerce să se stăpânească, îşi găsi o preocupare în a privi nişte fluturi de noapte care se roteau în jurul unui bec. Privi câteva minute intens jocul fluturilor, dădu de câteva ori din umeri, pentru că nu descoperea niciun sens în el, până ce i se strecură în cap o ideea insinuantă, absurdă, obsedantă: i se părea că din hora aceea care se înfiripase în jurul becului lipseşte un fluture. De ce-i venise acest gând? De unde ştia el că lipseşte un fluture? De ce-l obseda gândul? Totul era atât de absurd! Erau zeci de fluturi, de musculiţe, de gândaci. Zeci şi zeci de gângănii. De unde putea şti el că lipseşte din roiul acela o gânganie?… „Brrr! Oare ce-o fi cu mine?” se pomeni repetând prima întrebare. Şi, ca să nu mai cadă din nou în aiureli, luă o hotărâre bruscă. Îşi înfundă mâinile în buzunare, îşi verifică umezeala şi elasticitatea buzelor şi, cu un fluierat vesel, părăsi peronul moleşit, obosit şi trist (dar acest sentiment nu voia să şi-l recunoască). Ştia că va fi gratulat cu mişcări ale capului de către cei câţiva funcţionari care populau coridoarele gării, ştia că va părea un caraghios, dar mai ştia că pornise la drum, că făcuse un început. Evadase din starea aceea de paralizie care-l fixase ca un stâlp pe peron.

Dar, când păşi pragul gării afară, Tic deveni din nou ceea ce fusese pe peron. Se simţi din nou paralizat, incapabil să facă vreo mişcare. Zărise ceva, departe, în faţa lui. Mai degrabă simţise decât văzuse. O siluetă albă despica iute, delirant întunericul străzii. Se apropia repede şi în ochii lui Tic silueta căpătă proporţiile unei arătări gigantice, din

altă lume. Era într-adevăr Laura, fata în alb. Ca întotdeauna (ca întotdeauna mai ales în închipuirea lui Tic), era şi de data asta – după doi ani de zile – fata în alb, prizoniera, zâna, superba stăpână a castelului din Munţii Afurisiţi.

Cu părul răvăşit, cu faţa desfigurată, cu lacrimi de deznădejde în ochi, Laura se opri în faţa lui Tic. Abia îşi mai trăgea răsuflarea. Tic, dintr-o dată duios, bun, cu o blândeţe de catifea în priviri, vorbea, îi venea în ajutor:

– Odihneşte-te… Nu mai este nevoie să întrebi. Au plecat. Au plecat demult. Au plecat departe…

Fata în alb îşi duse mâinile la piept, parcă pentru a-şi stăpâni bătăile inimii. Respiră de câteva ori îndelung şi-i mulţumi lui Tic din ochi. Apoi începu să vorbească încet, cu vocea tristă a unei fiinţe învinse:

– Din vina mea… M-am grăbit în loc să iau trenul, am preferat o maşină… un camion… Credeam că voi ajunge mai repede.

– Un camion? se pomeni că întreabă Tic, simţind cum îl gâdilă ceva pe dinăuntru. Un camion cu un şofer năsos care… care pomenea mereu de pămătuf?

Amintirea schimbă brusc starea tânărului. Faţa i se destinse şi hohote de râs erau gata de năvală. Şi, fără să-şi dea seama de situaţia caraghioasă în care se afla, începu să râdă, abia reuşind să îngâne câte ceva printre sughiţuri.

– Ha, ha, ha… ha… Întâi a explodat cauciucul… ha, ha… Pe urmă i-a sărit acumulatorul… ha, ha, ha… Pe urmă… ha, ha… Pe urmă cauciucul din spate, amândouă, odată…

Cireşarul avea lacrimi în ochi. Şi Laura avea lacrimi în ochi. Dar văzând, simţind aceasta, lui Tic nu-i trebui decât o fracţiune de secundă pentru a-şi schimba cauza lacrimilor. Se pomeni dintr-o dată trist, profund, aşa cum fusese înainte:

– De fapt sunt trist, recunoscu el într-un suprem gest de remuşcare. Mi-a venit în minte o întâmplare… o întâmplare stupid de veselă, dar sunt trist, zău… foarte trist.

– Înţeleg, şopti Laura cu o intonaţie ciudată în glas. Înţeleg mai mult decât îţi închipui. Ştiu ce-i cu tine… îţi spun imediat.

– Nu! se rugă Tic aprins de ruşine. Mai bine să vorbim despre altceva. Nu vrei să ne plimbăm prin parc? Sau prin… sau prin…

Tânărul îşi dădea seama că e la capătul puterilor. Descoperise pe neaşteptate că, pentru această întâlnire, nu-şi urmase prietenii. Voise să provoace el întâlnirea, să se ducă la Castel, să apară brusc în faţa zânei în alb, să râdă, să plângă, să privească sau să nu facă nimic, nimic. Să se arunce pentru câteva clipe cu ochii închişi în necunoscut, cu senzaţia unui salt orb în gol. Nu-l preocupase viitorul, ceea ce va fi, ceea ce se va întâmpla, ci numai acele câteva clipe de necunoscut

care i se dăruiau acum. Nu le furase el, ci i se dăruiau.

Laura tresări şi se pomeni vorbind, întrebând şi răspunzându-şi totodată:

– Au plecat... au plecat toţi? Da... de bună seamă. Au plecat toţi, toţi.

De fapt se gândea la unul singur dintre cei care plecaseră. Prin toţi îl înţelegea pe el.

– Voi veni şi eu! aproape se răsti fata în alb, de parcă ar fi vrut s-o oprească cineva. Voi veni acolo, departe şi voi răscoli mările, pentru că şi mările sunt frumoase... Şi sunt atât de albastre!

Tic se uită în jurul său. Parcă-i era frică să nu audă cineva acele vorbe. Sau poate ar fi vrut să le ştie auzite numai de el. Întinse încet mâna, rugător, spre fata în alb:

– Haide! Alungă-ţi tristeţea... Eu... dar vocea lui suna atât de trist.

Într-un gest impulsiv de bunătate, de solidaritate, fata în alb întinse şi ea mâna spre Tic. Dar nici n-o atinse pe-a acestuia. Palma ei înaintă blând în părul ciufulit al tânărului. Mângâierea dură doar câteva clipe, dar Tic îşi oferi capul cu gestul docil al unui căţeluş.

– Eşti un copil, Ticuşorule... rosti Laura. Eşti un copil bun, duios şi... foarte, foarte copil. Zău, Ticuşorule, tu n-ai dreptul să fii trist. Eu... eu... Dar nici eu n-am dreptul! Nu! se răzvrăti Laura. De ce? De ce? Niciodată nu e prea târziu. La revedere, la revedere tuturor, tuturor celor care au plecat, care vor pleca.

Fata în alb se întoarse brusc şi porni în goană undeva prin întuneric. Tic rămase cu gâtul întins ca o fiinţă nedreptăţită căreia i s-au furat mângâierile. Îşi apropie încet mâna de păr, dar, în loc să simtă arsură sau răcoare pe palmă, simţi deodată un gust amar în gură, vederea i se întunecă şi picioarele i se înmuiară.

Arătarea de scurtă durată se topise în noapte. Poate fusese un vis, un vis straniu, trăit cu ochii deschişi. Ştia însă că totul se întâmplase aievea. Dacă ar fi putut transforma acea adiere în ceva material, în ceva care să poată fi păstrat... Pentru că adierile mâinii în părul său existaseră cândva, fuseseră clipe prezente. De ce e nedreaptă lumea? De ce să se piardă asemenea simţiri? Orice, o haină, o carte, o foaie de hârtie, un cui, o bucată de sfoară, o piatră, o aşchie, orice poate fi păstrat, încuiat, păzit, ferit de timpuri, de necunoscut. Dar acele clipe, dar clipele fericite ale tuturor oamenilor de ce nu pot fi păstrate şi păzite?

Lui Tic îi era teamă de timp şi de necunoscut. Simţea parcă o şovăială într-însul. Fusese bolnav de visuri şi de închipuiri, întâlnirea materială cu visul acţiona asupra lui ca un leac.

„Poate că sunt încă un copil, îşi spuse el cu un zâmbet încă amar în colţul buzelor. Sau, poate, cine ştie? Ca să nu regret mai târziu, vreau să mai trag puţin de copilărie, s-o mai îmbrac ca pe o haină care nu

este a mea, dar care mi se potriveşte. Dar se poate face, oare, lucid lucrul acesta? Nu cred, nu cred...”

Oare erau gândurile lui Tic acolo, în noapte?

Deodată răsună de undeva un bubuit de tobe şi o fanfară începu să ţipe, cu multe acorduri false, un cântec vesel. Parcă se repeta în imagini mai mari scena ieşirii lui Tic din gară. Cireşarul porni la drum, potrivindu-şi pasul după bubuitul tobei, cu direcţia spre cântec. Se înseninase oare oraşul, sau cineva, învârtind un comutator uriaş, aprindea prozaic luminile pe străzi? Tic uitase, sau voia să uite de problema eternităţii simţirilor, sau, mai bine zis, a clipelor. Cântecul vesel, cu multe intonaţii false, era azvârlit lumii cu atâta entuziasm şi toba cutremura atât de obsedant noaptea, încât tânărul nu mai şovăi.

– Uite-l, uite-l pe Tic... Tică! ţipă un prichindel care se zgâia la lume de la poarta unei case. Te duci şi tu, Tică?

Cireşarul îi aruncă prichindelului o privire atât de severă, încât acesta îşi duse mâna la burtă. Dar, cuprins pe dată de milă, se opri în faţa lui şi începu să-l mângâie pe păr. Prichindelul încercă să bâiguie câteva cuvinte:

– Zău, dar... dar cum să-ţi zic... Tic? Aşa cum am auzit că vrei să ţi se spună? Nene? Zău că nu pot...

– Dacă şi tu îmi spui că sunt un copil, atunci, atunci... Gata! Drepţi! Înainteeee... marş!

Prichindelul se supuse, dar, după câţiva paşi, îndrăzni să iasă la raport în plin mers.

– Vă rog să-mi daţi voie să-mi iau un pulover. În câteva secunde sunt înapoi. Altminteri nu mă lasă mama să plec. Aşa de formă, pentru că tot nu-l îmbrac.

După câteva secunde prichindelul se întoarse cu un pulover sub braţ. Îşi potrivi pasul după pasul lui Tic şi porni vesel spre fanfară, strigând din când în când:

– Băieţi! A venit Tic. S-a-ntors Tic. Toţi după el! Să nu-i mai spuneţi Tică!... Tic!... Toţi după el! Ta, ta, ta, ta, ta, ta!

Tic se plimbase şi până atunci în oraş, dar niciun prichindel nu avusese curajul să-l acosteze şi să-l tutuiască. Pe faţa lui apăruse din nou copilăria. Dacă zâmbetul şi seninătatea cireşarului nu erau firele dantelate, vaporoase ale unei iluzii...

3

Trenul gonea în noapte. Cireşarii îşi aranjaseră bagajele în compartiment, treabă nu prea uşoară din pricina mulţimii şi greutăţii lor. Fără Ursu, fără puterea şi îndemânarea lui, n-ar fi scos-o prea lesne la capăt. Răsuflând uşuraţi, părăsiseră în grabă compartimentul, pentru a ocupa locuri bune la ferestrele de pe culoar. Numai Maria rămăsese singură într-un colţ, surdă la chemările celorlalţi şi oarbă la peisajul fantomatic care defila în faţa ei. Închipuindu-şi că trăieşte,

pesemne, durerea despărţirii de fratele ei, prietenii o lăsaseră singură. Se repeziseră la ferestre şi, tăcuţi, îşi îndopau privirile cu imagini fugare, care se iveau stranii printre zăbrelele de lumină şi întuneric. Poate şi gândurile şi simţirile lor erau aidoma peisajelor. Dungi de lumină şi de întuneric. Realitate şi vis, bucurie şi tristeţe.

Fusese de ajuns ca unul singur dintre ei, Dan, acuzând frigul nopţii şi al vitezei, să se refugieze în compartiment, pentru ca toţi ceilalţi să-i urmeze exemplul. Spre bucuria lor, se descoperiseră singuri acolo. Cel de-al şaselea loc, de lângă uşă, nu era ocupat de nimeni.

– Ura! se bucură Dan. Ăsta zic şi eu noroc. Sau cine ştie? Poate că şeful gării, în mod intenţionat, n-a vrut să fim stingheriţi. De, cireşarii!

– Nu fi chiar atât de entuziast, încercă să-l domolească Lucia. Mai sunt alte gări şi în consecinţă mai sunt şi alţi şefi de gară. Sau, dacă vrei, norocul nostru poate să dea, sau poate chiar a dat peste vreun călător întârziat…

– Aşa eşti tu întotdeauna, pesimistă. Eu, eu sunt un optimist incorigibil, dar nu declarat. Şi în consecinţă… pun locul neocupat la dispoziţia cireşarilor.

Şi ca să evite alt răspuns, sau ca să-şi exprime cât mai plastic siguranţa, Dan îşi scoase sandalele şi se întinse fără grabă, ca un bătrân tacticos, pe cele două locuri. Nu uită, bineînţeles, să facă o grimasă de plăcere şi să ofteze uşurat:

– Aaaaa!… Şi acum, pentru că oricum cineva trebuie să întreprindă ceva, îmi dau cuvântul şi ridic problema cheie, problema fundamentală: De ce Tic nu a venit cu noi?

– Asta-i problema cheie? întrebă insinuant Victor.

Ursu tresări fără voia lui şi se uită întrebător la Victor, dar nu descoperi pe faţa acestuia nicio urmă de glumă sau de ironie. Victor părea foarte serios, parcă preocupat de o problemă gravă. I se putea citi aceasta din încruntarea feţei. De aceea vlăjganul se posomorî şi hotărî în sinea lui să nu scoată niciun cuvânt. Absenţa lui Tic îl întrista. Până la ultima clipă sperase că prâslea cel neastâmpărat se va urca în tren. Nu-şi putea închipui veselie, aventură, peripeţii, nu-şi putea închipui lumea din jur fără Tic. Dar, mai mult decât aceasta, atitudinea lui Victor provoca o adevărată durere. Oare Victor putuse renunţa atât de uşor la cel mai tânăr şi mai vesel dintre cireşari?

– De ce nu-i problema cheie? răsună parcă din depărtare vocea Mariei. Sau poate că nici nu este…

– Eşti şi tu pe ici, pe undeva, o problemă cheie, încercă s-o ironizeze Dan. O cheie mai mică, aşa ca o cheiţă, care nu prea îşi găseşte locul în broască…

– Sau nu poate să intre, îl corijă Maria cu glas domol, pentru a se cufunda apoi din nou în muţenie.

Dan se ridică într-un cot, se uită la Maria cu priviri vădit şi forţat

uluite:
– Se pare că urmaşii familiei Florescu au căzut în… în ce? În melancolie? Sau suferă de… de ce? De amnezia perspectivei?
– Ce tot spui tu acolo? interveni Lucia. Suferi tu, mi se pare, de amnezia limbii române.
– Sau poate că ţi-a jefuit ţie cineva inteligenţa. Trebuie să-ţi explic băbeşte. De vreme ce Maria închide ochii la ceea ce se petrece în jur, înseamnă că un timp va trăi în eter şi nu-şi va procura deci, printre altele, amintiri pentru mai târziu. Asta, în formula mea originală, se numeşte amnezia perspectivei. Dixi! Nu, nu-i nevoie să te opui. Cam ştiu eu ce vrei să rosteşti. Injurii sub formă de raţionamente delicate. Şi, pentru că sunt în vervă, vreau să vă spun un banc grandios… Ştiţi de ce au câinii coadă?… Ei?!… Pentru că n-au ceas! Banc original, propriu, zău. Paternitate absolută.
– Cred că şi temperatură absolută, adăugă Lucia.
– De ce? Eu n-am văzut până acum nicio fiinţă şi cu ceas şi cu coadă. Bineînţeles cu coadă originală. Sau altul… De ce au boii coarne?
– Pentru că n-au ghete, stilouri, cămăşi, portofel, castraveţi muraţi şi fotolii.
– Aş, de unde. Pentru că au şi viţeii. Şi cum viţelul este un bou în devenire… Vezi, Lucia… aceeaşi paternitate.
– Doamne! îl întrerupse Lucia. Cu logica asta, o să compui nişte bancuri…
– Dac-ar fi fost Tic aici, brrrr! Ce replică mi-ar fi dat.
Stratagema lui Dan izbutise pentru o vreme să-i scoată pe ceilalţi cireşari din gânduri, dar, când pronunţă numele lui Tic, iarăşi se schimbă atmosfera din compartiment.
– Da! Problema cheie, se retrase Dan cu sentimentul unui om înfrânt.
Şi iarăşi se auzi, spre uimirea lui Ursu mai ales, întrebarea oarecum ciudată a lui Victor:
– Asta-i problema cheie? E alta mult mai importantă, crede-mă, Ursule.
Cel căruia îi fuseseră adresate vorbele se strădui să scape de starea sa de tristeţe, dar nu reuşi. Ridică din umeri, de parc-ar fi vrut să spună „nu ştiu”, dar imediat dădu neîncrezător din cap. Victor zâmbi puţin stingherit, căzu o clipă pe gânduri, apoi îşi scoase carneţelul şi creionul din buzunar. Începu să scrie ceva pe o foaie de hârtie. Maria îşi aţintise privirile asupra lui:
– Problema cheie… De ce n-a venit Laura la gară?
Creionul îşi opri mersul pe foaia de hârtie. O secundă, două, trei. Apoi şi-l continuă tremurând.
Atentă la ceea ce se petrecea, Lucia interveni salvator:

– Te gândeşti, Victor, la ceea ce ne-a spus Tic pe peron?

– Ce-a spus? sări în sus Dan. A încercat să ne împuie capul… Aoleu!

Cu ochii bulbucaţi şi cu gura căscată, Dan ar fi stârnit în alte împrejurări hazul tuturor. Mai ales dacă ar fi fost Tic de faţă, cu nelipsitele-i încondeieri. De astă dată, mutra lui caraghioasă parcă nici nu fusese zărită. Văicăreala lui însă produse tuturor gânduri febrile. Până şi Ursu încercă să-şi adune alte gânduri, iar Maria se trezea parcă încet din amorţeală.

Victor terminase de scris. Rupsese din carnet foaia pe care trecuse doar câteva cuvinte, o împături cu grijă şi, când o aduse la dimensiunile unei gume mici de şters, i-o întinse lui Ursu:

– Ţine asta, Ursule. Te rog s-o citeşti numai poimâine dimineaţă. Până atunci nu-ţi cer altceva decât să-mi acorzi încredere. Scutură-te, trezeşte-te şi consideră-te laolaltă cu toţi, da, cu toţi cireşarii. Problema cheie constă în ceea ce ne-a spus Tic pe peron!

Vocea lui Victor crescuse în amploare şi fermitate. Cireşarii simţeau în mijlocul lor conducătorul. Ursu se gândi o clipă la Tic, apoi la ceea ce spusese Maria cu privire la Laura, îşi aminti ezitarea şi tremurul mâinilor lui Victor, îi ghici dintr-o dată durerea învinsă – sau poate numai ascunsă. Primind bileţelul şi auzind glasul lui Victor şi cererea lui aproape poruncitoare, trăi, aproape lucid, senzaţia trezirii. Nici nu mai avu vreme să-şi facă remuşcări. Încerca să afle, să ghicească ceea ce spusese Tic pe peron înainte de despărţire.

– Aoleu! continuă Dan să se tânguiască. Chemarea lui Ionel! Dacă e o aiureală? Dacă e o farsă? Oare nu ne-am pripit? De ce i-am dat atât de lesne crezare?

Aceasta era problema cheie. Ce însemna mesajul lui Ionel? Telegrama pe care acesta o trimisese cireşarilor la frizeria „Higiena” conţinea doar câteva cuvinte. Îşi aminteau toţi foaia de hârtie pe care fusese lipită banda telegrafică:

„Veniţi urgent stop descoperire senzaţională stop toţi cu corturi cu barcă stop.

Ionel.”

Telegrama era adresată dintr-un sat cu nume ciudat pe care cireşarii îl identificaseră lesne pe harta Dobrogei, undeva la nord de Constanţa. După câteva zile de pregătire, cireşarii hotărâseră plecarea. Îi întârziase însă procurarea biletelor. Abia la o săptămână după ce terminaseră pregătirile, izbutiseră să se urce în tren. O înştiinţaseră şi pe fata în alb despre expediţia lor, dar ea nu putea să-i însoţească. Avea încă de lucru la Castelul celor două cruci. Îi scrisese însă lui Victor că va căuta să vină la gară, pentru a asista la plecarea lor.

Tinerii îşi aminteau toate acestea, refăceau conţinutul telegramei, controlau înţelesul cuvintelor, înţelesul propoziţiunilor. Era o simplă chemare, un apel imperios, foarte concis, fără nicio explicaţie suplimentară. Dan, Ursu, Maria căutau tot felul de sensuri cuvintelor binecunoscute. Pe Lucia o intriga mai ales preocuparea lui Victor. De aceea nu se sfii să-l întrebe:

– Tu chiar crezi că Tic ştie ceva? Vorbele lui chiar au avut darul să te descumpănească? Poate că n-a făcut decât o simplă glumă, aşa cum obişnuieşte el…

– De asta sunt sigur, răspunse Victor. Tic a descoperit o explicaţie de moment, pentru a-şi justifica… hai să zicem, capriciul său… Nu vreau să spun hotărârea lui, cum voia el să ne dea a înţelege.

– Atunci? interveni Dan. De ce ai căzut pe gânduri? Şi de ce mai ales crezi că aceasta e problema cheie?

Gânditor, Victor bătea cu degetele un tact pe genunchi. Se vedea că nu e hotărât, că nu are niciun răspuns:

– Am spus că e vorba de o problemă, nu de o certitudine. O problemă nu e altceva decât o întrebare. Or dreptul de a întreba îl avem. E adevărat că mă preocupă un lucru. Ionel ne-a adresat un apel urgent. Să facem un mic calcul. Patru zile ne-a aşteptat telegrama. Am pierdut trei zile cu pregătirile. O săptămână, până ne-am procurat bilete. În total, două săptămâni. Ce părere aveţi?

– Aaaa! descoperi Lucia. Având în vedere urgenţa mesajului şi întârzierea noastră, te intrigă faptul că Ionel n-a revenit cu o a doua telegramă.

– Întocmai, confirmă Victor. Două săptămâni înseamnă ceva. Şi cu toate acestea…

Victor văzu un semn de tăcere în ochii lui Dan. Urmărind privirile acestuia, întoarse capul spre uşă. Ochii tuturor cireşarilor erau aţintiţi într-acolo. În faţa uşii compartimentului se oprise cineva. Încerca să deschidă uşa şi, după mari sforţări, reuşi. Dan se sculă repede de la locul lui şi se trezi faţă în faţă cu un om căruia nu putea să-i ghicească vârsta. Era un bărbat aproape înalt, voluminos, cu un cap mic, lunguieţ, acoperit de o coamă deasă, sură. Figura îi era palidă, cadaverică, iar ochii îi erau ascunşi de nişte lentile fumurii, neobişnuit de groase. Bărbia i se termina printr-un cioc ascuţit, care mări uimirea lui Dan. Ciocul nu cobora în jos, dimpotrivă, înainta orizontal şi parcă voia să atingă vârful nasului când se mişca bărbia. Personajul era însoţit de o valiză mică, elegantă, de piele şi de un rucsac de-a dreptul gigantic.

Pătrunzând în compartiment, noul pasager îşi scoase pălăria şi salută politicos, dar fără vorbe, apoi căută cu ochii un loc pentru rucsacul său. Ursu se repezi să-l ajute şi, profitând de mişcare, ceilalţi cireşari părăsiră compartimentul.

– Pe cinstea mea dacă nu-i adevărat, spuse Dan în şoaptă, după ce închise uşa. Poartă perucă. Am observat când şi-a scos pălăria. I s-a rotit părul ca o aureolă, ca un nimb. Iar ochelarii au lentile groase cât degetul. Şi ciocul, ciocul... să mor eu dacă nu-i lipit cu pap. Şi-ncă a fost lipit greşit, că a intrat în conflict cu nasul. Şi rucsacul, zău dacă nu are în el o barcă sau chiar un submarin. I-am văzut periscopul. Ciudat, prea ciudat personajul ăsta.

– Parcă ziceai ceva de noroc la început, fatalistule, îl apostrofă Lucia.

– Pun un „ne” înainte şi gata. Rămân fatalist. Numai că personajul ăsta nu-i nenoroc. Ar fi simplu. E... e... zău dacă nu e o problemă fundamentală...

– Poate pentru familia lui, sau pentru sine însuşi, zise Victor. Hai, nu mai exagera.

Dan luă expresia unui om profund jignit:

– Bine... Eu nu mai insist. Dacă nu vreţi. Dar o să vedeţi voi. Ascultaţi-mă pe mine. Aşa ceva n-am văzut în viaţa mea. Fiecare părticică pe care o posedă cetăţeanul e în conflict cu alta. Ciocul cu nasul, ochii cu ochelarii, chelia cu peruca, valiza cu rucsacul, şezutul cu locul, pentru că îmi închipui că posedă bilet pentru loc. O să vedeţi... Nu e o întâmplare.

În clipa aceea ieşi pe uşă Ursu. Pe faţa lui nu era nicio urmă de mirare. Spuse doar ca o constatare:

– Parcă-i mai grea valiza decât rucsacul. Şi a trebuit să fac ceva schimbări printre bagaje ca să-i încapă rucsacul în plasă. L-am legat, altminteri putea să se prăbuşească.

– Aţi văzut? sări Dan. Mai grea valiza decât rucsacul. Un nou conflict, ce vă spuneam...

– Mai bine să ne preocupăm de ale noastre, îl îmboldi Victor. Sunt lucruri mult mai importante şi mai urgent de dezlegat.

– Mie mi-e foame, spuse Dan care, privind cu coada ochiului prin fereastră, îl văzuse pe noul pasager sugând tacticos un baton de ciocolată lung şi subţire ca un creion. Alt conflict: între ciocolată şi gură. Eu un asemenea baton n-am mai văzut, iar o gură care să ameninţe în fiece clipă urechile cu exterminare totală nici atât. V-am spus eu...

Toţi făcură haz de spusele lui Dan. Şi, pentru că-l vedeau pe acesta înghiţind în sec, se gândiră şi hotărâră că e momentul să ia masa de seară.

4

Circul poposise de câteva zile în orăşel, dar Tic se afla pentru prima dată în preajma lui. Înconjurat de o ceată de prichindei, cireşarul cel cârn şi ciufulit înjghebase acolo o adevărată insulă a veseliei. Nimic din ceea ce se întâmpla pe estrada din faţa circului nu

scăpa comentariilor sale caustice, spre hazul puştilor. Întâi apăruse pe estradă un individ cu bluză galbenă şi şalvari albaştri, cu un turban, cândva alb, uriaş, pe cap, cu o barbă ca de catran. Se recomandase: Ali Ben Kali. Se jucase mai întâi cu nişte mingi de ping-pong, cărora le mărea sau le reducea numărul, îşi înfipsese apoi câteva cuţite în mână, în burtă şi în gâtlej, scosese dintr-o cutie de chibrituri nişte şoricei albi şi un boboc de raţă, apoi învârtise un iatagan lucitor, în timp ce un individ slab şi deşirat anunţase, printre bubuiturile tobei:

– Urmează acum un numero extraodinare a lui maestro maestrisimo Ali Ben Kali. Uitate bine, lume! Giniţi, vă rog! Despărţirea lui capul de gâto! Dintr-una lovitura. Maestro!

– Un moment! strigase Tic. Mai bine executaţi figura înăuntru.

Maestrul rămăsese cu iataganul în aer, iar individul deşirat, cu limba afară din gură. Cireşarul le-o luase înainte şi, cum inteligenţa nu prea era în favoarea celor doi, schimonoseala lor împietrită ţinuse câteva secunde, îndeajuns ca grupul de puşti să se cutremure de râs. Tot Tic fusese acela care-i scosese din încurcătură pe cei doi:

– Atinge-l, maestre! Înfige-i iataganul în spate. Unu, doi, trei!…

Maestrul care descoperise dintr-o dată că ştie limba română, se repezise de-a dreptul furios spre prezentatorul său, agitând sabia prin aer. Lunganul îşi desfăcuse la iuţeală cracii lungi ca nişte picioroange. Din trei mişcări, ajunsese după perdelele din spatele estradei, dar iataganul îi atinse fundul şi-ncă împins de o forţă cumplită, spre stupefacţia celui care-l mânuia. Izbucniseră nişte răcnete înfiorătoare, aşa cum n-ar fi scos niciodată Polonius, se auziseră nişte zgomote înfundate, iar pe estradă apăruseră în zbor planat o eşarfă albă, care fusese cândva un turban şi un obiect ca o cioară cu aripile desfăcute, care fusese cândva o barbă. Râsul prichindeilor fusese atât de delirant, că lui Tic îi era teamă să nu li se încurce intestinele.

Fanfara atacă imediat un marş voios care te-ar fi obligat să alergi cu nouăzeci pe oră, în care Tic descoperi o melodie blajină despre o fată plângându-şi iubirea neîmplinită. Urmă apoi o bucată de vals inspirată din refrenul unui tango vechi şi în final nişte acorduri disperate, care aduceau foarte vag pe undeva cu uvertura la „Bărbierul din Sevilla”. Bineînţeles, conducătorul fanfarei avusese grijă să ceară solemn instrumentiştilor:

– Acum e-acum, băieţi. Să zicem aia cu cavalerii *răspicani.* Aia tare.

Pe estradă apăru un individ gras, îmbrăcat cu nişte veşminte ciudate, care ar fi semănat cu cele preoţeşti, dacă n-ar fi fost foarte portocalii, despicate în spate şi cam sfâşiate pe la poale. Comitea acolo ceva între săritura în înălţime şi aruncarea discului. Uneori mişcările lui aduceau cu cele ale unui vânător încolţit de trei leoparzi, care nu găseşte cale de fugă. Conducătorul fanfarei făcuse cu ochiul mulţimii şi şoptise misterios spre orchestră, în aşa fel, ca să audă însă

şi lumea:

– Dans clasic! Din „Văduva vândută” de Rigoleto. Gata! Unu, doi, trei, patru!

Şi dintr-o dată Tic descoperi că individul în portocaliu era de fapt o femeie. Din spirit antimisogin se feri să facă vreun comentariu, în schimb se apucă de nişte scamatorii folosind doar câteva monede şi o cutie goală de chibrituri. Cutia se umplea când cu monede, când cu chibrituri, iar dacă era goală, chibriturile şi monezile se aflau în buzunarele sau în pantofii puştilor. Ba, la un moment dat, trei discuri de douăzeci şi cinci de bani se odihneau docile pe borul larg al pălăriei unui ţăran. Dansatoarea mişca furtunos din şolduri, dar nici cei din fanfară nu se mai uitau la ea. Erau atât de fascinaţi de scamatoriile cireşarului, încât suflau în trompete şi în tromboane, într-adevăr cu entuziasm, însă fără nicio noimă. Până şi femeia în portocaliu începu să-şi mişte tot mai des gâtul, pentru a vedea ce se întâmplă acolo jos.

Cutia cu chibrituri dispăruse. Toţi îşi controlau buzunarele, pălăriile, şepcile, ba unii duceau mâna la nas şi la urechi. Se uitau miraţi în jur, se pipăiau, se scărpinau în cap. Cutia se înfipsese însă în vârful baghetei dirijorului. Şi, cum dirijorul mişca bagheta fără să se uite la orchestră, iar orchestra sufla în alămuri fără să se uite la dirijor, nimeni nu văzuse, o bucată de vreme, unde poposise cutia. O descoperise de la înălţimea estradei dansatoarea.

Toată lumea râdea... ca la circ. De teamă să nu-şi piardă spectatorii, se ivi pe estradă lunganul gonit mai înainte de iatagan şi începu să strige cu atâta putere, că nu mai era mult până să-i iasă ochii din cap...

– Poftiţi, lume! Într-un minut începe. Minunile globului. Capete care zboară. Omul cu nasul de un sfert de metru şi douăş’cinci de vaţi. Iataganul lui Ali Paşa. Femeia călăreţ. Şarpele cu coadă. Duo Tamburino Rino! Mortul fără cap, îngropat de viu. Trupa de zburători Palmiero, care a dat spectacole în toată lumea şi la Buhuşi. Poftiţi, lume! Nemaivăzut, nemaipomenit! Parabambca! Cel mai mare crocodil atlantic din Oceanul Pacific. Poftiţi, poftiţi! Până la optsprezece ani reducere juma’ la sută. De la opş’pce ani în sus, doi pe un bilet. Marşul, maestro! Poftiţi, poftiţi! Trio Scampolo începe numărul din junglă. Acrobaţi, rinoceri, fachiri, elefanţi şi gorila aproape vie, Pimpirina. Marşul, maestro!

Înduioşat, Tic dădu semnalul de plecare trupei de prichindei. Şi, cum cetăţenii riscau să rămână fără distracţii, se îmbulziră spre casa circului.

Cireşarul poposi cu ceata lui în parcul din centrul oraşului. Erau încă veseli puştii, dar nu prea aveau curajul să-l bombardeze pe Tic cu întrebări, pentru că observaseră pe faţa acestuia un aer de gravitate. Încet, încet în jurul celor două bănci alăturate se aşternu tăcerea.

– Aşa, spuse Tic. Acum să trecem la chestii serioase. Mai întâi să vedem pe cine alegem în rândul candidaţilor de cireşari. Aveţi ceva propuneri?

Toţi tăceau mâlc. Nici nu se gândeau să deschidă gura. Fiecare se voia candidat, fiecare credea că va fi propus de celălalt. Tic îi cercetă cu privirea. Întotdeauna în asemenea momente împrumuta un aer solemn, sever. Pielea puştilor era parcă împunsă de mii de ţânţari.

– Va să zică aveţi aceleaşi propuneri ca şi mine. Mi-am închipuit. Să rămână aici... Matei... Sănducu şi Adrian. Ceilalţi sunt liberi până mâine dimineaţă. Întâlnirea la şase şi jumătate în faţa ştrandului. Dacă eu am treburi, îl trimit pe Ţângulică la ora fixată... Aşa că... Despărţirea!

Prichindeii nu aşteptară o a doua poruncă. Părăsiră în linişte adunarea. Erau atât de înfioraţi, că până la ieşirea din parc păşiră în vârful picioarelor. Pe stradă însă începură ciorovăiala. Se certau cumplit, pentru că nu avuseseră curajul să se propună unul pe altul.

Tic şi cei trei candidaţi, cei care-l ajutaseră la scamatorii, pufniră fără voia lor în râs. În clipa când cireşarul îşi schimbă expresia feţei, ceilalţi făcură la fel. Parcă repetau un exerciţiu de mimică.

– Aşa! Problema numărul unu este cum să ne petrecem timpul mai frumos. Mai avem destul până la sfârşitul vacanţei. Ce-aţi spune de organizarea unei expediţii la Cas... la... la Peştera Neagră, de pildă? Mai luăm câţiva necireşari cu noi... Ei?

Cei trei candidaţi la titlul de cireşari înghiţiră în sec. Se uitau cu coada ochiului unul la altul, simţeau noduri în gâtlej, dar nu îndrăzneau să scoată o vorbă. În capul lor totul era vraişte. Tic şi-i închipui copleşiţi de emoţie şi încercă să-şi alunge severitatea:

– Bine, bine... Răgaz de gândire până mâine dimineaţă. La ora şase fix, în faţa ştrandului.

Prichindeii îl părăsiră pe Tic şi mai aiuriţi. Fiecare porni în altă direcţie. Oare de ce voiau să fie singuri? Întrebarea îl zgândărea pe cireşar. Dar nu găsea niciun răspuns.

„Cine ştie ce-o fi cu ei?... Sau mai degrabă cine ştie ce-o fi cu mine?”

Tic ştia de fapt ce urmăreşte. Ceea ce le spusese puştilor: să-şi petreacă din plin restul de vacanţă. Să plece undeva, să facă o descoperire, să pregătească o surpriză. Cu orice eforturi. Cam simţea el că nu va fi pe de-a-ntregul bucuros, că umblă după un surogat de aventură şi de satisfacţie, dar nu-şi putea păta nici orgoliul, nici prestigiul.

În drum spre casă îşi aminti momentele prin care trecuse de la sosirea în gară. Parcă mergeau alături două fiinţe, două vieţi. Care era cea adevărată? Laura îi mai rătăcea din când în când prin păr, dar nu ca o flacără, ci ca o adiere. Dar parcă trecuse atâta timp de atunci!

Uneori simţea că are nevoie de singurătate, de o cameră, de un pat şi de o fereastră prin care să privească albastrul cerului. Alteori simţea nevoia unor fiinţe în jurul său, cu sau fără identitate, voia să audă glasuri, râsete. Dar cel mai mult simţea parcă nevoia unor emoţii care puteau să se ivească undeva, în lume. Şi-i era teamă că el nu le va trăi. I se strecura teama în suflet ca un şarpe. Cu toată împotrivirea lui, veninul înainta sigur. Îşi amintea hora fluturilor în jurul becului şi-i reveni gândul obsedant că din hora aceea lipseşte o gânganie.

Ajunse acasă preocupat. Tatăl lui încă nu sosise de la uzină. Maică-sa broda prea liniştită într-un fotoliu, pentru ca Tic să nu ghicească în gesturile şi privirile ei nerăbdarea cu care-l aşteptase. Se aşeză cuminte pe un scaun, lângă pian, şi aşteptă să se întâmple ceva.

– Da, bună seara, Ticuşorule.

Abia atunci Tic îşi dădu seama că nu salutase şi se împurpură ca o floare de mac. Încercă să bâiguie ceva, dar n-avu putere. Se mulţumi doar să-şi frământe neputincios degetele.

– Înţeleg, Ticuşorule, înţeleg. Prin urmare, ai rămas. Şi ce ai de gând să faci?

– Multe, multe! se hotărî tânărul ca prin farmec. O să descopăr cinci cetăţi şi zece… zece… zece…

– Zece naivităţi în purtarea ta, îl ajută maică-sa. Sau una singură, dar mare, Ticuşorule, mare de tot. Uite-atât de mare!

Tic văzu braţele mamei sale desfăcându-se larg, cât puteau de larg. Cuvintele, tonul şi gestul ei îl emoţionară. Se duse încet spre dânsa, îi prinse duios capul în mâini, îşi lipi obrazul de părul ei şi întrebă cu voce şoptită:

– Oare chiar sunt un copil?

– Of, Ticuşorule… Dacă pui asemenea întrebare!? Du-te la culcare, pentru că ai nevoie de somn şi de vise.

Înainte de a porni spre camera lui, Tic se codi puţin, dar tot se destăinui până la urmă:

– Dacă sunt copil, înseamnă că mi se iartă mai uşor păcatele mici, de altfel destul de drăgălaşe…

– Of, of, of, Ticuşorule, râse adânc, duios şi reconfortant mama celui mai neastâmpărat dintre cireşari.

5

După o masă abundentă şi veselă, care-i pricinuise o dublă satisfacţie lui Dan, deoarece – aşa cum îi plăcea să spună – făcea două lucruri în acelaşi timp: mânca şi mergea, tinerii începuseră o discuţie destul de aprinsă, deşi vorbeau aproape în şoaptă. După primele cuvinte, Lucia avusese grijă, bineînţeles, să se adreseze noului venit cu întrebarea politicoasă: dacă nu cumva îl deranjează discuţia. Personajul cu ciocul orizontal negase alene din cap şi încuviinţase cu mâna printr-un gest aproape elegant continuarea

convorbirii. Nu catadicsise nici de astă dată să mişte buzele, de parcă ar fi fost mut, ceea ce îl intrigă iarăşi pe Dan. Se mulţumise doar să răspundă prin cele două gesturi, după care îşi reluase lectura. Citea dintr-o carte groasă (ajunsese cam pe la jumătatea ei), căreia Dan – simulând că-şi descheie sandalele – încercase să-i descifreze titlul. Dar nu reuşise, pentru că era scris într-un alfabet pe care nu-l cunoştea. Tânărul îşi frecă bărbia cu înţeles şi făcu cu ochiul celorlalţi. Ar fi vrut să le spună că misterul se complică şi mai mult. Se amestecase apoi în conversaţia prietenilor, fără să-l slăbească însă din ochi pe „pasionatul cititor".

Printr-o stratagemă bine ticluită, cireşarii îşi discutau problemele, prefăcându-se că analizează subiectul unei anumite cărţi. Inventaseră chiar şi un titlu cărţii care ar fi putut inspira cine ştie ce autor: „Drum bun"! Începuseră cu amănunte menite să convingă pe cel mai necredincios dintre oameni. Întâi ridiculizaseră prologul, apoi aruncaseră anatema asupra unuia dintre eroi şi, bineînţeles, asupra autorului. Cineva îşi aduse aminte că din volumul său lipseşte fila 34–35, aceea în care Veronel (eroul nesuferit) se unge cu mâl pentru a speria nişte fetiţe cuminţi, cu codiţe şi şorţuleţe pepit.

– Ştiţi, continuă Dan, fetiţele, ca să se răzbune, i-au pus în pat o broască ţestoasă.

– Imposibil! se împotrivi Lucia. Aşa ceva nu există.

– Înseamnă că n-ai citit cartea. Dacă vrei, pun rămăşag. Pe orice.

– Eu nu zic că tu n-ai citit-o. Dar e imposibil să lipsească fila 34–35.

– Extraordinar! Cum poţi să ştii tu mai bine decât mine?! Doar e cartea mea. Am cumpărat-o de la anticariatul numărul doi, de pe strada…

– Poftim! îi întinse Lucia o carte. Caută fila 34–35.

– Păi de ce-mi dai altă carte? Eu vorbeam de „Drum bun".

– Caută, caută! îl îndemnă în continuare Lucia. Dacă găseşti o asemenea filă în vreo carte din lume, sunt în stare să mănânc toate exemplarele din „Drum bun".

Dan nu mai avea nevoie să caute. Înţelese care fusese greşeala sa. Se dădu repede bătut:

– Da, da, da! Ai dreptate. E vorba de fila 33–34. Sigur. Acum îmi aduc bine aminte. *Mea culpa.* Dar în legătură cu telegrama, ce părere aveţi? Cifrată nu era în niciun caz. De ce credeţi că n-a trimis şi o a doua, după atâta întârziere?

– Pur şi simplu pentru că aştepta din zi în zi sosirea prietenilor, răspunse Lucia. Cam aşa încercase să explice. Dacă nu vin mâine, sau în orice caz poimâine, vin în mod sigur răspoimâine. Şi aşa în fiecare zi, aşteptând să vină „mâine", a trecut timpul. Nici nu se observă.

– Sau poate că s-a rătăcit cea de-a doua telegramă, se amestecă Ursu. Se mai întâmplă şi asemenea lucruri, deşi destul de rar.

Fu rândul lui Victor să intervină în discuţie:

– Fiindcă am creat acest proces literar, să-l continuăm. Amândouă ipotezele sunt plauzibile, mai ales cea redată de tine, Lucia. Aşteptarea amestecată cu speranţa sau cu certitudinea constituie un bun mijloc de trecere a timpului. Dacă însă izvorul, cauza care a determinat trimiterea telegramei e gravă, importantă, atunci aşteptarea se transformă în nerăbdare şi nerăbdarea stă de multe ori la baza acţiunilor.

– Atunci din două una, pledă Lucia. Ori cauza nu e gravă, ori trebuie să apară o a doua telegramă. Cum se pot împăca aceste două lucruri? Am impresia că se exclud.

Maria, care până atunci ascultase cu interes crescând discuţia, se hotărî să revină la vechea ei preocupare:

– Dar dacă totul e o farsă? Fiind vorba de proces, îmi permiteţi să aduc faptele la prezent şi vă sfătuiesc şi pe voi să faceţi acelaşi lucru. Oare n-ar trebui să considerăm şi această ipoteză?

– De vreme ce discutăm alte ipoteze, spuse Victor, înseamnă că pe aceasta am eliminat-o de la bun început.

– Şi am făcut oare bine? se încăpăţână în continuare Maria.

– Eu cred în autenticitatea mesajului, onorată curte. Cred, pentru că simt.

– Acesta nu-i un argument, Dan. Eu, de pildă, simt undeva o primejdie. Acesta este un argument în favoarea deraierii trenului nostru?

Dan observă o mişcare neobişnuită în ţinuta celui pe care-l calificase căutător şi posesor de conflicte. Oare auzise vorbele Mariei? Îl urmărea în continuare cu coada ochiului, în timp ce atenţia urechilor era îndreptată spre Victor. Acesta căuta să fie, ca întotdeauna, clar:

– Şi eu cred în autenticitatea mesajului, însă pe bază de logică. De ce? Pentru că mesajul conţine o chemare urgentă, indicaţii precise şi este adresat tuturor. Veniţi imediat! Veniţi toţi! Aduceţi cutare şi cutare lucru!

– Poate în vederea unei excursii, a unei vacanţe plăcute, a unei întâlniri în grup, încercă Maria să explice. O zi de necaz şi apoi totul se uită.

– În asemenea situaţii nu se folosesc telegrame, ci scrisori amicale.

– Chiar când e vorba de farse, Victor?

– Crezi că e neapărat nevoie de o farsă pentru a se realiza o vacanţă în grup? Farsele nu au ca scop plăcerea, ci insatisfacţia. Chiar dacă trimiţătorul mesajului ar fi un X, un necunoscut şi tot aşa ar trebui să judecăm. Darămite atunci când persoana e cunoscută şi pot fi lesne dibuite posibilităţile ei de a face o farsă sau de a fi subjugată de o realitate? E adevărat, gravitatea faptului nu poate fi cântărită la precizie. Orice descoperire poate fi senzaţională pentru X şi în acelaşi

timp banală pentru Y. Aceasta e însă altă problemă, în măsura în care X este sincer. În măsura în care curtea îi acordă această calitate, pentru el descoperirea este într-adevăr senzaţională. Altminteri nu ar fi trimis mesajul şi nu ar fi pus pe drumuri atâţia oameni.

– Totuşi, Victor, remarcă Lucia, tu ai fost acela care ai ridicat primul problema întârzierii… la procesul pe care-l dezbatem aici.

– Într-adevăr, întârzierea aceasta necesită o explicaţie. De ce nu a sosit a doua telegramă? Dacă… dacă nu s-a rătăcit, sau dacă nu este, să spunem, pentru că vorbim la prezent, pe drum…

Ursu se foia pe locul său. Mereu voia să spună ceva, dar nu se încumeta. Victor îi sesiză starea şi-l invită cu un gest prietenesc:

– Să vedem ce idee are Ursu.

– Poate îşi închipuie că prietenii lui sunt plecaţi undeva şi deci nu au dat peste telegramă.

– E într-adevăr un punct de vedere, încuviinţă Dan. Dar de ce n-a lăsat o adresă unde să i se poată răspunde? S-a mulţumit să trimită chemarea şi gata.

Victor îi zâmbi lui Dan şi-l bătu prieteneşte pe umăr:

– De aici pleacă ultima mea ipoteză, pe care o cred cea mai plauzibilă. De ce nu a lăsat o adresă? Pentru că eroul respectiv era în trecere prin locul unde a făcut descoperirea şi prin locul de unde a trimis telegrama.

– Crezi neapărat că sunt două locuri diferite? întrebă Lucia.

– Cam spre asta înclin. Telegrama n-a fost trimisă dintr-un punct de destinaţie, ci dintr-un punct de întâlnire. Sunt sigur că la oficiul poştal eroul a lăsat un semn, o vorbă, poate chiar un alt mesaj, în care indică locul descoperirii, dacă între timp l-a identificat cu precizie.

Victor atrăsese asupra lui un buchet de priviri uimite. Lucia se dezmetici prima:

– Aaaa! Tu crezi că, dacă locul ar fi fost identificat cu precizie, în telegramă ar fi existat şi o adresă?

– De bună seamă, confirmă Victor. Eroul a aflat ceva, s-a grăbit să comunice vestea prietenilor, subînţelegând prin locul de expediere a telegramei un punct de întâlnire, şi a plecat mai departe sau pentru a culege informaţii suplimentare, sau pur şi simplu din obligaţie.

– Cum din obligaţie? întrebă Dan. Din obligaţia de a culege informaţii?

– Pur şi simplu din obligaţia de a-şi urma şcoala, tabăra, familia… Poate că nu era de capul lui.

– Înţeleg, înţeleg, se dumeri cel care întrebase. Sigur că da. Atunci întârzierea…

– Întârzierea poate căpăta şi o astfel de explicaţie. Poate că a trebuit să plece într-o croazieră, sau într-o excursie de mai lungă durată, adică a fost obligat să plece. Din moment ce locul din care a

expediat mesajul era un simplu loc de trecere…

– Păi în cazul acesta, spuse Ursu, poate că el e cel care tremură şi-şi smulge părul din cap, gândindu-se de undeva, aiurea, că noi îl aşteptăm acolo…

Văzând mutra schimonosită a lui Dan, Ursu descoperi greşeala pe care o comisese. Timid, roşu la faţă, încercă să se corijeze:

– Adică… adică… ăia cu telegrama, ăia care au primit-o, că noi… noi doar… Hî… zău că nu-mi place să ne fofilăm aşa gândurile printre degete, cum fac scamatorii cu mingile.

Victor făcu haz de încurcătura lui Ursu, spre disperarea lui Dan. Acesta descoperea mereu în atitudinea personajului cu cioc gesturi stranii: tresăriri, clipiri din ochi, clătinări ale capului.

– Doarme, şopti Ursu la urechea Luciei şi ca-n jocul „de-a telegraful” cuvântul răsună în urechile fiecăruia şi se întoarse la Ursu preschimbat în „moare”.

Dan făcuse schimbarea, pentru că nu era de acord cu observaţia lui Ursu. Avea părerea sa bine definită asupra personajului, şi tot ceea ce Ursu considera manifestări ale unui somn de noapte în tren la el se transforma în şiretlic, simulare sau scăpare de sub control.

Fără să întrebe pe cineva, Ursu întoarse comutatorul. Compartimentul fu învăluit într-o lumină albastră, confuză. Personajul cu cioc clătină încet din cap, de parcă ar fi vrut să mulţumească. Dorinţa de a vorbi le pierise tuturor. Fiecare dorea în schimb câteva ore de somn, cu excepţia lui Dan, care se voia santinelă vigilentă, dar care adormi primul. Ceilalţi se molipsiră de la el. Pleoapele deveneau tot mai grele, gândurile tot mai încâlcite. Se iviră într-un târziu şi visele. Ape albastre, valuri, sirene. Lui Dan însă îi da mereu târcoale un peşte-spadă îl ameninţa furios şi, din când în când, spada ascuţită îi zgâria faţa. Demult îşi odihnea Dan capul pe umărul vecinului său, iar ciocul acestuia se proptise în obrazul cireşarului.

Trenul gonea, gonea neobosit prin noapte, spre marea cea albastră, care ascundea pesemne o taină mare, menită să fie dezvăluită lumii de cutezătorii cireşari.

Capitolul II

1

Tic se sculă cu noaptea în cap. Îşi făcu la repezeală un pacheţel cu de-ale gurii, scrise pe o bucată de hârtie câteva cuvinte, prin care-şi înştiinţa părinţii că se duce la ştrand, şi cu amintirea unor vise ciudate, încâlcite, porni în pas vesel spre locul întâlnirilor. Ţângulică, fidel, se luă pe urmele lui fără să aştepte vreo invitaţie specială. Ajunseră la ştrand cu aproape jumătate de oră mai devreme. Graba cireşarului avea o explicaţie anume, nu se datora nu ştiu cărui zel. Tic era pe deplin convins, pe baza unei experienţe îndelungate, că prichindeii cărora le conferise într-un moment de slăbiciune titlul de „cireşari” vor sosi la întâlnire cu cel puţin un sfert de ceas înainte de ora fixată şi voia să-i observe pe ascuns. Atitudinea lor din parc, mai ales în momentul despărţirii, îl cam intrigase. Ceva se întâmpla cu ei, gândea Tic, şi nu putea lăsa atitudinea lor pe seama emoţiei. Îşi găsi un ascunziş într-un boschet, destul de aproape de intrarea ştrandului, pentru a-i vedea şi a-i auzi bine pe cei trei candidaţi de cireşari. Ţombi, observând manevrele stăpânului său, îşi găsi singur un refugiu, trecând cu o nepăsare definitivă pe lângă nişte javre care făceau tot felul de eforturi pentru a-şi scoate în evidenţă graţiile canine.

Cireşarul nu greşise deloc în previziunile lui. Cam cu un sfert de ceas înainte de ora întâlnirii, sosiră din direcţii diferite cei trei puşti („puşti” era denumirea predilectă pe care le-o dăduse Tic, în ciuda diferenţei de vârstă destul de mică dintre ei şi dânsul). Şi, aşa cum îşi închipuise Tic, puştii se aşezară pe banca de lângă intrare, parcă anume pusă acolo ca să poată fi observaţi în toate mişcările şi vorbele lor. Ceea ce cireşarul însă nu prevăzuse era încremenirea şi muţenia celor trei. Stăteau ca bătuţi în cuie pe bancă, toţi cu mutre de blegi şi cu buzele lipite, de parcă le-ar fi cusut cineva cu aţă cizmărească. Nici măcar nu se uitau unul la altul, nici nu-şi dăduseră mâna cu aerul acela de oameni mari care le era specific, nici nu-şi spuseseră bună dimineaţa. Stăteau încremeniţi, aşteptând parcă să le cadă un par în cap. Nici când Tic azvârli cu îndemânare o piatră în mijlocul lor nu se sinchisiră să se mişte. Cireşarul nu mai putea răbda. Îi dădu o comandă scurtă lui Ţombi şi câinele, înţelegând planul stăpânului, îşi părăsi locul, făcu un ocol iscusit până ajunse în spatele băncii. Întâi lătră ca un apucat, apoi luă o poziţie caraghioasă de saltimbanc şchiop. Prichindeii întoarseră ca la o comandă capul spre dânsul. Ştiau al cui e câinele.

Două secunde mai târziu Tic fu lângă ei. Tuşi provocator şi cei trei, surprinşi de neaşteptata apariţie, holbară ochii ca în faţa unei arătări din altă lume.

„Doamne, ce blegoşi!” gândi în sinea lui Tic. „Trebuie să-i destitui imediat.”

– Hei, cetăţenilor! spuse el cu voce tare. După câte văd, punctualitatea nu e inamicul vostru numărul unul. Va să zică v-aţi gândit toată noaptea…

Tic nu mai avea nevoie să-i întrebe. Constatase după feţele lor trase şi după cearcănele din jurul ochilor că somnul nu reuşise să-i învingă decât în zori.

„Ce să fac eu cu mortăciunile astea? Să-mi retrag cuvântul?… Unde vi-i entuziasmul? Las’ că v-arăt eu!”

– Aşa, continuă iarăşi cu voce tare, v-aţi gândit, aţi chibzuit, dar de ce nu apelaţi puţintel şi la vorbe, sau sunteţi adepţii aceluia care spunea că vorbele au fost date oamenilor pentru a-şi ascunde gândurile?

Şi, pentru că vorbitorul încercă un zâmbet, ascultătorii voiră să-l imite, dar schimonoseala lor îi transformase parcă în nişte bufniţe cărora li se smulgeau penele. Tic râse de-a binelea. Prichindeii în schimb începeau să-şi apropie buzele de nas.

„O fi ceva cu ei dacă sunt pe cale să scâncească… Ia să-i iau mai degrabă cu binişorul.”

Şi, cum „binişorul” în concepţia lui Tic însemna îndepărtarea unor primejdii, începu sentenţios:

– Mai întâi vă retrag candidaturile. Pe urmă vă interzic să mă mai strigaţi pe nume. Pe urmă: anularea expediţiei; interzicerea antrenamentelor la groapa cu nisip, defăimare în public; câteva şoapte la urechea Cristinei; nişte anonime părinţilor, ştiţi voi, despre povestea aia cu brânza pe care aţi ascuns-o în biserică, lângă strană, ca să nu poată cânta dascălul „Preasfântă Născătoare”; iar ca o ultimă hotărâre, concurs de înot şi de salturi la trambulină. Fiecare salt mortal – retragerea unei sancţiuni. Fiecare traversare a bazinului, pe sub apă, de-a latul – retragerea altei sancţiuni. Ne-am înţeles?

Deşi nu prea era mulţumit de nivelul entuziasmului manifestat de cei trei candidaţi, Tic îi lăsă totuşi să intre pe poarta ştrandului.

– Intraţi! le porunci el, apoi se adresă portarului uimit de severitatea cu care vorbea: Sunt elevii mei la cursurile de înot.

– Dar dumneavoastră? îşi luă inima în dinţi portarul.

– O clipă, se scuză tânărul şi se aplecă spre Ţombi pentru a-i da nişte indicaţii.

Câinele clătină din cap de câteva ori, apoi se înălţă cât era de lung, ducându-şi labele dinainte la urechi. Tic îi mai făcu câteva semne cabalistice cu mâna, din dreptul gheretei portarului, apoi, păşind pragul ştrandului, spuse cu convingere:

– Mai vin zece băieţi. Tot la cursul de înot. Să nu cumva să-i confunzi cu nu ştiu ce derbedei. O să-i conducă Ţombi, geniul acesta

canin. Să nu uiţi, Ţombi…

– Zece… Ţombi… Păi… Păi cum vine asta, domnule? De ce Ţombi?

Tic era însă departe, iar Ţombi făcu vreo trei tumbe pentru a nu-i da posibilitate portarului să se dezmeticească prea repede.

Cireşarul se dezbrăcă din mers. Avea chiloţii de baie pe dânsul. Când ajunse la vestiar, cei trei puşti îl aşteptau gata de concurs. Feţele lor parcă mai prinseseră culoare. Parcă şi privirile le luceau ceva mai vesele. Felul cum îi introdusese Tic la ştrand îi trezise din amorţeală, iar gândul la concursul salvator îi înviorase de-a binelea.

– Aşa! începu să-i dăscălească Tic, după ce ieşi din vestiar, întâi, atenţie la mine. Nu uitaţi că eu sunt elevul lui Ursu. Şi e de ajuns să spui, nu, că eşti elevul lui, hei! E de ajuns să spui că Ursu te-a salvat de la înec ca să devii peste noapte un erou al întregului oraş. Pentru că în locurile unde face baie Ursu, ehei… în locurile acelea nici peştii nu se încumetă… Va să zică atenţie şi… şi…

O idee fugară trecu prin mintea lui. Oare pe unde-i Ursu acum? Pe unde se scaldă? Dar se descotorosi repede de ea, de teamă să nu-l cuprindă tristeţea.

– Aşa! Atenţie. De la trambulina mare, un salt şi jumătate cu cădere de măturică japoneză.

Tic nu se lăuda întotdeauna degeaba. Făcu un salt care stârni admiraţia fără rezerve a spectatorilor, pentru că, alături de cei trei puşti, mai erau acolo câţiva cetăţeni veniţi pentru cura iluzorie a ultravioletelor de dimineaţă sau pentru alte îndeletniciri mai puţin sanitare. Un tânăr care în Bucureşti ar fi primit titlul cu rezonate cosmopolite de „bulevardier”, dar care în orăşel era numit în limbaj autohton „terchea-berchea”, dornic să culeagă admiraţia şi alte daruri mai puţin spirituale ale unei „duduiţe” cu gene mov şi păr albăstrui, tolănită pe nisipul gros de un deget de la marginea bazinului, surâse cu oarecare dispreţ după saltul lui Tic şi se adresă junei colorate:

– Permiteţi să pun pe prosopul dumneavoastră portţigaretul meu de aur? Că cu derbedeii ăştia nu ştii dacă cumva poţi scăpa neşterpelit.

Ţanţoş îşi purtă apoi trupul, care aştepta parcă de zece ani un fier de călcat pentru a-i netezi cutele, spre trambulină. Ajuns pe platforma de sus, se uită câteva clipe fascinat şi fascinant spre capul de lângă portţigaret, îşi umflă pieptul cu aer şi se azvârli în gol. Filmat, saltul putea fi reprezentat cu mari şanse la un festival de imagini suprarealiste. Speriat de căzătură, un picior se ridică în sus, altul căută o direcţie aiurea spre burtă. O mână acoperise nasul, alta se repezise spre chiloţii cărora mişcarea le rupsese elasticul. În această primă parte a saltului, mişcările, cu toate contradicţiile lor, aveau, măcar iniţial, oarecare ţinută. În partea a doua, însă, fiecare parte a trupului căpătă o deplină independenţă. Totul era răşchirat, aiurea,

desprins, descompus. Din fericire, risipa aceea de carne şi oase nu avu vreme să trimită burta în recunoaştere, sau poate că burta dispăruse pe undeva printre picioare. Contactul cu apa îl suferiră simultan o parte din spate, faţa, mâna stângă şi, nu se poate şti cum, amândoi genunchii. Miracolul zburător se agăţă de o bară de fier, pentru a-şi trage răsuflarea şi chiloţii care coborâseră până la genunchi. După ce ieşi cu chiu cu vai din apă, ţinându-şi cu o mână chiloţii, se îndreptă furios spre juna înspăimântată, smulse ca o rădăcină portţigaretul de pe prosop şi scrâşni printre dinţi o înjurătură, în care erau amestecate fel de fel de neamuri, până la strămoşii cei mai îndepărtaţi ai femeii cu părul albăstrui şi ochii bulbucaţi, fel de fel de obiecte, până la candelă şi briceag şi bineînţeles nişte chestii care nu prea se obişnuiesc în literatură, care ţin de anatomie, de botanică şi de birjari.

După acest divertisment gratuit, cei trei puşti începură concursul sub supravegherea lui Tic. În vreo două ore îşi recâştigară toate titlurile şi drepturile. Cireşarul îi îndemna şi-i îmboldea fără contenire. Din când în când se amesteca printre dânşii, sărea odată cu ei de pe trambulină, dar stătea mai ales la marginea bazinului. Într-un astfel de moment, campionul cu portţigaretul de aur şi cu pasiune pentru cacofonii se apropie de el cu gândul să-l împingă cu piciorul în apă şi apoi să râdă de fapta lui cu gura până la urechi. Dar, tocmai când se pregătea să ridice piciorul, simţi cum cineva îi coboară cu un băţ chiloţii. Se întoarse furios, dar văzu un câine cu labele ridicate, cu priviri compătimitoare şi cu nişte colţi ascuţiţi, ieşiţi, aşa ca din întâmplare, afară.

– Ce e, ce vrei? întrebă încet zburătorul. Ce te uiţi aşa?

Tic se întoarse şi înţelese într-o clipă ce fusese pe cale să se întâmple.

– E un câine inteligent. Are atâta compătimire în ochi! Nu, n-a văzut saltul. Dar se gândeşte la ceea ce s-ar putea întâmpla cu anumiţi indivizi, dacă... dacă renunţă la salturi în favoarea altor îndeletniciri. Bravo, Ţombi!

Nu Ţombi, ci zburătorul se retrase cu coada între picioare. Tic profită de momentul de răgaz pentru a-şi chema prietenii. Îi felicită cu entuziasm, căută chiar să exagereze, acordând fiecăruia un alt calificativ, care de care mai generos, mai de invidiat.

– Bravo! Aveţi şanse mari. Aproape că sunt mândru de voi.

Puştii nu mai puteau de bucurie. Ţopăiau în jurul cireşarului ca nişte popândăi, îşi lingeau buzele de plăcere şi se uitau în preajmă după admiratori, care chiar existau în ceata cealaltă de prichindei, convocaţi la ştrand jumătate de oră mai târziu.

– Şi acum să trecem la lucruri serioase, propuse Tic. Ştiu că v-aţi gândit toată noaptea...

Parcă intrase soarele în nori şi se lăsase dintr-o dată întunericul. Chipurile celor trei candidaţi deveniră dintr-o dată posomorâte, jalnice, distruse. Tic nu putea să-şi creadă ochilor:

– V-a luat cineva minţile? Sau ce s-a întâmplat cu voi? Adrian! În calitatea pe care o ai de candidat de cireşar eşti obligat să răspunzi. Nu-ţi poruncesc. Un cireşar nu porunceşte altui cireşar.

Adrian îşi luă inima în dinţi şi răspunse cu o spaimă de moarte în glas:

– Ştii… plecăm la mare, în tabără. Asta e… Deseară la şapte şi jumătate pleacă trenul…

– Toţi trei? întrebă Tic mai mult emoţionat decât uimit.

– Toţi trei! răspunse acelaşi Adrian. Ne-am înscris cu două săptămâni în urmă…

– Unde plecaţi?

– Pe malul mării… lângă Constanţa… Dacă am fi ştiut…

Tic se scărpină o clipă în cap, apoi gânditor îşi încrucişă braţele:

– Va să zică plecaţi şi voi… Asta era… Ce pot să vă spun? Să petreceţi frumos şi să vă comportaţi ca nişte adevăraţi cireşari… Deşi… să vă spun drept… îmi cam pare rău… Sau, ştiu eu?… Drum bun!

Îi făcu apoi un semn lui Ţombi şi se retraseră împreună la umbra unui copac.

– Ce ne facem, Ţombi? Ce ne facem? Am rămas singuri şi, să mor eu, dacă nu sunt mai dobitoc decât tine. Asta e!

Câinele clătină încet din cap a încuviinţare, dar se pomeni imediat apucat de urechi şi scuturat cu îndârjire. Şi-n loc să scheaune, se gudură pe lângă stăpânul său. Ştia el, de multă vreme, că supărările preced bucuriile. Mai ales când se manifestă atât de acut. Îl cunoştea oare cineva pe Tic mai bine decât el?

2

Din fericire pentru cireşari, satul din care Ionel expediase telegrama era în dreapta gării, spre mare. Mergând spre sat, tinerii se apropiau de mare. Norocul le surâse încă o dată, prin aceea că le trimise în cale un camion al unei cooperative agricole. Şoferul nu mai aşteptă vreun semn din partea lor. Opri singur şi-i invită pe toţi să urce în camion. Satul era cam la cinci kilometri de gară, dar până la mare, aşa cum spunea şoferul, mai erau vreo zece, doisprezece kilometri.

În câteva minute, camionul ajunse în mijlocul satului. Tinerii coborâră, îi adresară şoferului mulţumirile cuvenite şi, după plecarea acestuia, căutară oficiul poştal. Era chiar în faţa lor, la o aruncătură de băţ. Într-adevăr, aşa cum prevăzuse Victor, la oficiu îi aştepta un plic lăsat acolo de Ionel. Scrisoarea, deşi lungă, nu era prea edificatoare, dar confirma întru totul concluziile discuţiei din tren. Iată cum arăta:

„Prieteni dragi,

Vă scriu în grabă, dar, chiar dacă nu m-aş grăbi, nu v-aş putea spune prea multe în clipa aceasta. Întâmplarea a făcut să aflu un lucru de-a dreptul senzaţional. Cum să vă explic... E o poveste veche, pierdută şi regăsită, despre nişte taine pe care marea le scoate din când în când la iveală. Nu cred că e o scornire, un fruct al imaginaţiei, ci ceva real. Cel care îmi povesteşte e un bătrân marinar, care se pare că a văzut cu ochii lui taina sau o cunoaşte în mod sigur de la alţii care au văzut-o. De ce nu pot să vă dau amănunte? Pentru că trebuie să plecăm imediat şi pentru că povestirea încă nu s-a sfârşit. Profit de o clipă de răgaz, pentru a vă telegrafia şi pentru a vă lăsa aceste rânduri. Chiar dacă totul ar fi o născocire, nu vă supăraţi că vă chem. Vom petrece împreună câteva zile plăcute undeva, pe malul mării. Dar eu cred cu atâta convingere în povestea aceasta căreia nici nu-i ştiu sfârşitul... Sunt pe un vapor care ne duce în deltă şi în care am dat întâmplător peste marinarul acesta bătrân, posesor al atâtor taine. În mijlocul istorisirii s-a defectat motorul, sau nu ştiu, poate că s-a împotmolit vasul în vreun banc de nisip. Când am văzut că se coboară şalupa pentru a-l duce pe căpitan la mal (pesemne vrea să ceară ajutor în sat, sau cine ştie ce treburi are?), m-am rugat de tata să mă lase şi pe mine. Tata a acceptat, iar căpitanul, foarte amabil, m-a luat cu dânsul. Gândul meu a fost să vă telegrafiez şi să vă las câteva rânduri.

Sunt convins că marea ascunde o taină, nu prin locurile acestea, undeva mai departe, dar nu prea departe... Iată, trebuie să plec... Mi se face semn. Şi când mă gândesc că trebuie să pierd două săptămâni prin deltă... Altădată m-aş fi bucurat. Acum... Aşteptaţi-mă. Mă întorc şi voi face totul ca să mă întorc cu veşti sigure. Eu nu cred că e o născocire. V-aş fi dat toate amănuntele... Dar eram în dilemă. Dacă aş fi rămas să ascult până la capăt povestirea, n-aş fi avut posibilitatea aceasta atât de norocoasă de a vă chema. Judecaţi voi dacă am procedat bine. Numai să nu fie o născocire... Dar nu, nu...

La revedere, peste două săptămâni, vineri, pe malul mării, prieteni dragi,

Ionel”

După ce citi scrisoarea cu glas tare, Lucia adăugă ca pentru sine:

– Vineri... peste două săptămâni. Adică mâine. Ce s-ar fi întâmplat dacă am fi sosit imediat?

Răspunsul la această întrebare părea cel mai puţin util şi important în acea clipă. Înţelese şi Lucia, de aceea nu mai insistă. Urmă o lungă perioadă de tăcere.

– Ce ne facem? întrebă într-un târziu Dan. Eu mă simt pe undeva dezumflat, aşa cum sunt de obicei mingile pe maidane.

– Pentru că eşti un optimist incorigibil, îl ironiza în sfârşit Maria.

– Deocamdată avem alte treburi, interveni Victor. În primul rând, să ne organizăm timp pentru reflecţii, că în privinţa asta, slavă Domnului, nu suntem în minus. Scrisoarea lui Ionel parcă e anume făcută... Toate reflecţiile pentru mai târziu, dacă sunteţi de acord, bineînţeles. Trebuie să ajungem la malul mării şi cu atâtea bagaje şi pe căldura asta nu mi se pare prea uşor.

– Să căutăm o căruţă, propuse Lucia. Numai pentru bagaje şi pentru Dan.

– Mulţumesc. Chiar simţeam nevoia unei plimbări pe roţi. Numai că nu ştiu cum o să găsim şi unde o să găsim o căruţă.

– Căruţele de obicei se găsesc în sate, dar cum noi suntem pe vârful muntelui...

– Bine, Lucia. Mă duc să caut. Numai, dacă eşti bună, arată-mi şi mie satul.

Dan nu glumea. Pentru că, de când sosiseră în sat, tinerii, în afară de câţiva copii ascunşi pe după porţi, nu zăriseră nicio altă ţipenie de om.

– Să întrebăm la oficiu. Trebuie să ştie cineva. Cine se duce?

Ursu se întorcea însă de acolo şi figura lui nu arăta o încântare deosebită:

– Toţi oamenii sunt la câmp, în partea cealaltă, dincolo de gară. Ar fi o cotigă la unul Hodoroabă, la numărul 46, numai dacă o fi cineva acasă.

Victor, Lucia şi Dan porniră spre casa lui Hodoroabă. Era pe o uliţă paralelă cu cea principală, chiar în spatele oficiului poştal. Bătură în poartă, dar, în afară de lătratul îndepărtat al unei javre, nu răspunse nimeni. Bătură mai cu sete şi, după un timp, de undeva, din spatele casei, se ivi un ţânc de vreo patru ani, negru ca tăciunele şi fără nimic pe el.

– Da’ se vleţi, matale, să lupeţi galdul? Las’ că v-alată mamaie...

– Mamaie! se miră Dan. Cine-i, mă prichindelule, mamaie... Aaaa! Mama mare! Ia cheam-o repede, că-ţi dau bomboane...

– Las’... spui numa’ aşa, ştiu eu că nu-mi dai nimic...

– Atunci, uite un ban! Da’ cheam-o repede, că-ţi mai dau unul.

– Păi mamaie nu-i acasă... E la Plofila, acolo lângă biselică.

– Ia uite ce isteţ devine omul, oricât de mic ar fi, în contact cu banul! Păi să mergem la Profira.

De la Profira, cireşarii fură nevoiţi să meargă la Aglaia, apoi la Săftica. Aici dădură însă peste „mamaie”, o bătrânică de treabă, vioaie şi meşteră la aranjatul lucrurilor. Le împrumută cotiga, ba le mai găsi şi un flăcău, de vreo zece ani, care s-o aducă goală înapoi.

– Mergeţi cu bine şi, mai cu seamă, să vă înapoiaţi cu bine, le ură băbuţa, cu lacrimi în ochi, de parcă s-ar fi despărţit cine ştie pentru cât timp de toţi fii şi nepoţii ei.

După aproape trei ore de mers prin soare, prin scaieţi, prin nămol şi foarte rar prin iarbă, cireşarii ajunseră la malul mării. Ursu cărase tot timpul cotiga încărcată cu bagaje, dar obosise mai puţin decât ceilalţi. Căldura, nesomnul, năduşala îi cam moleşiseră pe aceştia.

Pe malul mării se produse însă o schimbare cu ei. Parcă era mai răcoare, pluteau şi nişte adieri prin aer, iar pe alocuri, pe solul acoperit din belşug cu nisip, se vedeau mici covoraşe verzi. Băiatul cu cotiga luă calea înapoi plin de daruri, în timp ce cireşarii, chinuiţi de foame, începură să monteze cele două corturi, pe două covoraşe verzi, apropiate unul de altul. Obişnuiţi de multă vreme cu campingul, montarea decurgea ca pe roate. Ursu săpase o groapă adâncă, chiar la marginea mării, pentru a adăposti în ea cele două bidoane uriaşe, pline cu apă.

Colonia se înfiripase repede. Fiecare îşi ştia rostul, rolul, obligaţiile. Abia când totul fu gata, corturile instalate, lucrurile aranjate cu chibzuială, se gândiră la masă. Le era o foame crâncenă. Mâncară în cort, la umbră, apoi ieşiră la soare, gata pentru plajă, pentru a privi peisajul, pentru a reflecta.

Locul în care poposiseră tinerii era la marginea unui intrând adânc, aproape ca un golf, pe care-l făcea acolo marea. Peisajul era stereotip, plat, arid, fără nicio ridicătură, fără niciun copac, fără nicio zidire. Nicio barieră nu se ridica în faţa privirilor de jur împrejur. Satul, cu oaza lui de verdeaţă, abia se mai zărea în depărtare. Li se părea că sunt atât de departe de lume! Până şi marea, întâmplător, foarte liniştită în acea zi, nu aducea niciun zgomot. Era o linişte tulburătoare.

Nimeni nu rezistase tentaţiei albastre a mării în căldura care devenea, pe măsură ce soarele se ridica spre zenit, tot mai aprigă. Intrară în apă şi începură să se zbenguiască, să înoate, să-i cerceteze adâncimea. De la mal până hăt! departe, apa nu trecea de umeri. Loc ideal pentru scăldat şi înot. Ursu se aventură în larg şi, abia după câteva sute de metri, nu mai atinse cu picioarele fundul mării. Acolo unde ajunsese el, marea se adâncea brusc. Se cufundă în apă pentru a da de fund şi, după calculele lui, adâncimea mării era de vreo opt metri. Mai departe nu era nevoie să meargă. Ştia că marea se adânceşte mereu.

Apa era rece, poate chiar prea rece. În părţile acelea pesemne că marea era în zodia unor curenţi reci, trecători. Tinerii ieşiră cam zgribuliţi pe mal, dar, după câteva exerciţii, după câteva minute de fugă, îşi recăpătară căldura, buna dispoziţie şi chiar gustul de baie. Mai cochetară de câteva ori şi cu apa, poate prea des pentru prima zi la mare, în valuri reci, aşa că simţiră oboseala. După somnul scurt şi

agitat din timpul nopţii, după drumul lung prin soare, după ce apa le supsese vlaga, un timp oricât de scurt de odihnă li se părea binecuvântat.

– Ei, ce spuneţi, ne retragem în corturi? întrebă Lucia. Mie, să vă spun drept, mi s-a făcut somn.

– Mie nu, răspunse Dan. Dar simt că-mi îngheaţă pleoapele. Aoleu… şi picioarele.

Se retraseră toţi în corturi. Maria şi Lucia într-un cort mic, cochet, destul de încăpător însă pentru ele. Cortul băieţilor era mai mare, aproape dublu, aşa că era loc berechet înăuntru pentru toţi trei.

– Şi mie mi-e somn, Ursule, spuse Victor, căutându-şi locul. Parcă m-a trăsnit dintr-o dată.

– Aşa-i la mare. De aceea adorm cu atâta uşurinţă unii pe plajă. Eu… eu am dormit bine în tren. Şi înotul parcă m-a înviorat.

– Parcă tu eşti om, se auzi vocea lui Dan. Tu eşti un fenomen. Parcă-ai fi alcătuit din şerpi, pe cinstea mea. Nu mă refer la interior, ci la exterior… Brrrr…

– Sssst! Dacă am hotărât să dormim…

– Mă gândeam la ăla cu cioc. Am uitat să vă spun. Fuma ţigări străine. Papastratos. Când s-a dat jos în gară la Constanţa, m-am uitat după el… Şi-a schimbat ochelarii… şi-a pus alţii, cu rame negre şi cu lentile negre… Şi nu ştiu de unde a scos un baston cu capăt de fildeş… Şi un aparat de fotografiat… Şi s-a întâlnit pe peron cu o namilă, care ar face parale prin bâlci… Şi… Aţi adormit?

Victor adormise. Ursu se furişase afară din cort fără să facă vreun zgomot.

– Ce dracu' nu mă pocneşte şi pe mine somnul… Şi când mă gândesc la scrisoarea lui Ionel! Brrr… Câte aiureli acolo, câte…

– Sssstt…

Străduindu-se să afle cine ceruse tăcere ultima dată, Dan adormi. Afară, înfipt parcă în mal, ca o statuie de marmură, Ursu cerceta cu privirile marea nesfârşită.

3

Deşi trecuse demult ora prânzului, Tic nu simţea vreo atracţie deosebită pentru arta culinară. Abia se atinsese de pacheţelul pe care şi-l pregătise de dimineaţă, aşa că Ţombi avusese parte de o hrană bogată şi variată. Cireşarul era atât de apăsat de gânduri, încât uitase să mai intre în apă. Stătea de multă vreme la umbra copacului, nesimţitor la târcoalele pe care i le dădeau fără încetare prichindeii conduşi la ştrand de Ţombi. Roiau ca albinele în jurul său, dar n-aveau curajul să şi bâzâie. Se mulţumeau să-l observe cu privirile şi să se încadreze fideli în cercul rotitor din jurul cireşarului.

După ce calculă ora cu ajutorul umbrei şi stabili pentru sine că timpul se cam grăbeşte, Tic îşi trimise câinele acasă cu un gest scurt

care n-admitea replică. Se îmbrăcă la iuţeală şi părăsi ştrandul cu hotărârea de a trece mai întâi pe la uzină, în vederea unei convorbiri cu tatăl său. Când ajunse la poarta uzinei, sirena anunţa terminarea primului schimb. Paznicul răspunse vesel la salutul lui ştrengăresc, grăbindu-se să-i spună că inginerul Florescu n-a plecat încă. „Parcă eu nu ştiam – îşi spuse Tic în sinea lui – dar, de, a crezut omul că-mi face o bucurie.” Şi-i mulţumi portarului cu gestul unuia care primeşte o veste mare. „Cum s-ar spune, i-am redat sau i-am creat buna dispoziţie.” Nu-şi căută părintele la birou, ştia că la ora aceea n-are ce să facă acolo. Trecu prin secţii şi prin hale spre atelierul de montaj. Acolo, în biroul maistrului principal, îl zări prin fereastră, gesticulând în faţa unui grup de muncitori şi tehnicieni.

„Aha, şedinţă. Înseamnă că până deseară nu scapă. Prea par toţi odihniţi…”

Deschise încet uşa încăperii, strecurându-şi numai capul înăuntru în aşa fel, ca să fie zărit de cel care conducea şedinţa, ceea ce se întâmplă într-o fracţiune de secundă.

– Un moment, se scuză inginerul Florescu, ridicându-se de la masă. Revin imediat.

Tic se retrase câţiva paşi, oprindu-se în apropierea unei maşini care scotea un zgomot infernal.

– După câte se vede, nu prea ai gust de vorbă, ţipă tatăl său, pentru a fi auzit. N-ai nevoie decât să dau din cap în semn de „da” sau de „nu”.

– În semn de „da”, spuse Tic pe şoptite, dar destul de rar ca să i se poată înţelege cuvintele după mişcările buzelor. Şi, ca să fie sigur de aceasta, îşi repetă fraza în acelaşi stil.

– Hm… Adică vrei s-o iei razna, aşa… şi mâna inginerului indică o direcţie oarecare prin mişcări intermitente, în care Tic ghicea ritmul roţilor de tren.

Privirile băiatului deveniră sfioase şi şăgalnice, emanând un farmec şi o intenţie de cucerire irezistibile. Părea un copil blând, supus, cel mai ascultător şi mai cuminte din lume.

– Ai noroc că sunt în şedinţă, altminteri am discuta mai mult… nu despre plecare, ci despre întârziere.

Tic se agăţă brusc de gâtul tatălui său, acoperindu-i cu părul ciufulit buzele şi ochii.

– Mai greşesc şi eu, îi şopti apoi la ureche. Dar sunt atât de… copilăreşti greşelile mele…

– Hai, fugi! Fugi că mă emoţionezi şi şedinţa asta nu prea îmi dă voie la aşa ceva. Şi, la urma urmei, nu de mine depinde reversibilitatea sau ireversibilitatea unei hotărâri. Mai este cineva…

Inginerul văzu pe faţa lui o expresie care spunea cu atâta convingere: „Las’ că dacă ne-am înţeles între noi nu mai avem

obstacole în toată lumea”, încât simţi nevoia să-şi gonească încă o dată odrasla.

– Fugi şi nu mai crea atmosferă de complicitate. Ştiu că vrei să-mi dai iluzia unei satisfacţii. Fugi, gata!

Tic fugi, de astă dată prin curtea uzinei, şi se opri să-şi tragă sufletul doar la câţiva metri de poartă.

Cireşarul nu se duse însă direct acasă. Avu inspiraţia (dar în clipele acelea orice ar fi făcut era inspirat) să treacă pe la frizeria „Higiena”. Tatăl lui Dan cânta cu frenezie celebra cavatină a Bărbierului, jucând în faţa ochilor uimiţi ai unui client nou cel mai ascuţit brici din oraş. Nu întrerupse nici aria, nici bărbieritul, când îşi văzu oaspetele. Îşi duse mâna liberă în buzunar, apoi şi-o azvârli cu o mişcare generoasă până la uşă, pentru a-i dărui lui Tic o coală de hârtie împăturită. Cealaltă mână mişca briciul cu o siguranţă înspăimântătoare printre nişte fire izolate de pe gâtul clientului.

Hârtia din mâna lui Tic era o telegramă de la Ionel. Îşi aţinti privirile lacome asupra ei:

„Noi amănunte stop niciun dubiu stop nemaipomenit stop Ionel.”

„E ceva în toată povestea asta, reflectă Tic, după ce citi telegrama. E ceva confuz. Niciun reproş pentru întârziere, nicio… Ia stai! Cum vine asta! Va să zică a fost expediată acum două zile de la Sulina. Întârzierea nu mă preocupă. Dar de ce de la Sulina!?… Ei, spuneţi preaonoraţi cireşari! Ce v-aţi fi făcut voi dacă n-aş fi rămas eu aici? Iar Ionel e puţin, puţintel cam prostuţ… Sau cine ştie… în sfârşit, totul e în regulă.”

Abia în acele clipe Tic scăpă de orice jenă, îşi alungă orice remuşcare, iar îndrăzneala care-l călăuzise până atunci se topi în sfera simţirilor fireşti. Ajunse acasă alt om. E adevărat că aerul său grav de preocupare pe care-l exprima plimbându-se de la un capăt la altul al camerei sale era, pe ici pe colo, exagerat, impus. Ştia că prin uşa deschisă îl priveşte maică-sa şi voia să creeze atmosfera pe care o considera necesară înainte de începerea discuţiei.

– Poftim! zise Tic, pătrunzând în camera alăturată şi întinzând maică-si telegrama. Pot eu să-i las în încurcătură? Hm! Asta-mi trebuia acum!… Dacă sunt nişte… nişte… Zău că şi-au pierdut calităţile lor cele fără de reproş. E cam trist…

– Crezi că şi-au pierdut chiar toate calităţile? Poate numai cele care privesc organizarea…

– Ai dreptate, dar asta e o calitate foarte mare, spuse extrem de grav Tic. Şi mă mir că i s-a întâmplat asta tocmai lui Victor. Dacă ar fi aflat şi acest lucru, tata i-ar fi criticat aspru.

Tic de obicei spunea „tăticul”, dar în rolul acela de judecător sever

(pe care-l interpreta exact ca un actor, adică pentr-o perioadă limitată) cuvântul i se părea disproporţionat. I-ar fi ştirbit, i-ar fi pătat personalitatea.

– Vrei să spui, cu alte cuvinte, că ai trecut pe la uzină, în timpul şedinţei.

– Am trecut pentru nişte probleme… formale. Ştii, în anumite situaţii, e necesară şi puţină diplomaţie…

– Depinde când o faci, unde şi cu cine… Acolo, aici… sau în amândouă locurile…

– În amândouă locurile?

Întrebarea lui Tic începuse cu tonul unei confirmări, apărută într-o clipă de sinceritate necontrolată. Ultimul cuvânt însă transformase confirmarea în întrebare.

– De fapt vreau să-ţi mărturisesc un lucru, continuă el. Dacă fac ceva, sau dacă nu fac ceva, totul se întâmplă pentru că am fost înzestrat cu oarecare gingăşie. Cum să-ţi explic?…

– Nu e nevoie, Ti… Tic. Înţeleg. Când vrei să cucereşti pe cineva, foloseşti gingăşia. Şi, când vrei să fii tu cucerit, faci acelaşi lucru. Nu e o zestre, Tic. E o metodă.

– Sunt foarte supărat, dar nu vreau să te jignesc cu vreo vorbă care ţi s-ar părea nelalocul ei.

– Adică nu vrei să mă superi, pentru că în momentul acesta ai vrea să fiu blândă şi înţelegătoare.

– Mai degrabă înţelegătoare, pentru că blândă, bună şi duioasă eşti întotdeauna.

– Doamne! Cât de bine te cunosc şi totuşi cât de uşor poţi să mă emoţionezi. Noroc că eşti totuşi un copil cu suflet frumos, altminteri, cu posibilităţile tale de a fermeca, ai putea deveni un adevărat tiran.

– Ai dreptate, mămico. Şi eu cred că am un suflet foarte frumos…

Tic rosti vorbele cu atâta sinceritate neprefăcută, că, în loc de lacrimi, obţinu un zâmbet duios şi nişte oftaturi care-i schimbau speranţele în realităţi sigure.

– Ca să nu mai joci teatru în faţa mea, vreau să-ţi mărturisesc singura mea îndoială. Şi-ncă ar fi bine să fie îndoială. Nu cred că vei găsi bilet.

– Cum?! sări Tic în sus. Să nu găsesc bilet?! Chiar dacă s-au dat pentru o lună înainte toate biletele, sunt capabil să-l fac pe orice călător, chiar pe mecanicul locomotivei, dacă vrei, să-mi cedeze locul…

Îi venea să zburde, să sară peste mese, să intre sub pat, dar, văzând că maică-sa îl priveşte cu un aer dojenitor, se lipi de ea şi-i şopti:

– Ştiu de ce te uiţi aşa la mine. N-am vrut să-ţi mulţumesc imediat, de teamă… de teamă că ai să te emoţionezi prea tare. Zău, mămico…

– Fugi, fugi mai repede! Că mai am şi bolnavi care au nevoie de… de ceea ce spui tu… de emoţiile mele… Nu-mi trebuie nici măcar mulţumiri… Bagajele sunt în biroul *tatii.*

Accentuase asupra ultimului cuvânt, pentru a-l scoate pe Tic din jocul copilăros în care se avântase.

„Va să zică mi-a făcut şi bagajele, se dezmetici Tic. Fuge şi de mulţumiri. Ce mamă ideală! Dar şi tăticul… şi tata… Amândoi. Şi copiii. Mai ales băiatul… că nesuferita de Maria… Dar şi ea e atât de scumpă şi de… nesuferită.”

Într-adevăr, în biroul mare, Tic îşi găsi rucsacul, plin, închis şi un sac mic, elastic, elegant şi foarte util în călătorii. Ştia că nu trebuie să mai controleze bagajele. Nu putea să-i lipsească nimic, nimic din ceea ce-i era necesar, dar nici nu putea să fie ceva inutil acolo. Înşfăcă bagajele, dar ajuns în curte dădu cu ochii de Ţombi. La câine nu se gândise. Putea să renunţe la el? Dar cum, cum să-l transporte cu trenul? Dacă s-ar fi gândit dinainte…

– Zău, Ţombi, n-am ce face, se tângui Tic. N-am cum să te iau. Sunt un ingrat, un criminal… sunt tot ce vrei tu… dar nu stă în putinţa mea…

Câinele se prefăcu trist, abătut, nedreptăţit, jignit. După ce-şi frecă labele de ochi, se întoarse în cuşcă, fără să scoată capul afară, pentru a-şi urmări stăpânul cu privirile.

Pentru Tic, urma un mare examen şi, ca să fim drepţi, trebuie să recunoaştem că-i cam ţâţâia inima. Mai ales după despărţirea neprevăzută de Ţombi. Va putea el să facă rost de bilet? Nu-l preocupa întrebarea, ci metoda cu care să rezolve favorabil întrebarea. Negăsind o soluţie imediat, hotărî să se dăruiască inspiraţiei de moment. Trecu prin faţa casei de bilete mai mult de formă. Era o tăbliţă acolo care de câteva zile nu se mai schimba: „La acceleratul de Constanţa nu mai avem bilete.”

„Bilete aveţi destule, îndreptă Tic, pe tăcute, greşeala. Locuri nu mai aveţi. Dar asta o ştiam.”

Ajuns lângă biroul şefului de gară, văzu doi cetăţeni ieşind bosumflaţi pe uşă.

– Ce ne facem, domnule? spunea unul. Ăsta-i curat ghinion. Dacă s-ar fi reţinut două locuri oficiale, le obţineam sigur şi puteam pleca astăzi. Dar aşa, unul singur… Vrei să pleci tu?

Tic nu trase mai departe cu urechea. Din moment ce ieşiseră amândoi din birou, însemna că ultima întrebare pe care-o auzise fusese pusă cu totul inutil… Nu mai avea voie să piardă timp. Exista un loc şi mai ales riscul de a fi cedat altcuiva. Înainte de a intra în biroul şefului de gară, se gândi la atitudinea pe care ar fi bine s-o ia şi căută un pretext incendiar care să-i obţină biletul. Emoţia stârnise însă o asemenea încâlceală de gânduri în capul lui, că nu găsi pentru

moment nimic.

Şeful de gară era un bărbat înalt, voinic, cu părul sur şi cu o mustaţă neagră, deasă. Văzându-l pe Tic, îşi aminti parcă brusc ceva şi-l primi zâmbitor:

– Ai venit pentru biletul tovarăşului Breţcu? Bine că l-am oprit din timp.

Norocul îi părea prea favorabil lui Tic. De aceea, cu un act nemaipomenit de curaj, îl respinse. Ştia că joacă o carte mare şi se convinse că n-o poate juca decât într-un anumit fel.

– Nu; n-am venit din partea lui, răspunse Tic. Şi cum obişnuiesc să mă reprezint singur… şi cum văd că aveţi un loc disponibil, v-aş ruga să mi-l cedaţi mie.

– Cum? Ha, ha, ha! începu că râdă, fără speranţă pentru Tic, şeful gării. Ştii dumneata câţi jinduiesc acest loc? Poftim lista: douăzeci şi trei de persoane! Eşti al douăzeci şi patrulea.

Faptul că şeful gării vorbea totuşi cu el era un punct câştigat pentru cireşar.

– Şi nu, aşa, că vor să plece la mare. Unuia i-a murit soacra, că dacă n-ar fi avut părinţi aici, i-ar fi ucis repede în faţa mea; altuia i s-a înecat logodnica la Eforie, dar îl aştepta în faţa uşii mele; altul chiar îşi procurase două cârje, ca să mă convingă că pleacă la sanatoriul din Agigea. L-am văzut mai târziu ieşind de la bufet, fără cârje, deşi ar fi avut nevoie de ele; vreo patru mi-au spus că le-au murit unchi, veri, mătuşi, fraţi, surori, de parcă s-au abătut toate necazurile asupra oamenilor din oraşul nostru. Şi măcar de-ar fi sigur biletul… Aştept din moment în moment să sune telefonul…

Şi chiar în acea clipă sună telefonul. Tic îşi făcu imediat planul. Totul depindea de acel telefon. Înţelese din vorbele şefului de gară că locul devenise liber. Exact în momentul când receptorul se aşeză în furcă porni la atac:

– V-am ascultat, vă rog să mă ascultaţi şi dumneavoastră. Mai întâi, puteam să iau biletul şi cum norocul, adică telefonul, era de partea mea… nu mai aveaţi ce face. În al doilea rând, nu mi-a murit nimeni nu s-a îmbolnăvit nimeni în familie. Toţi suntem sănătoşi, veseli, mai ales părinţii mei, care mă aşteaptă cu nerăbdare pe malul mării. Iar în al treilea rând, mă numesc Tic, sunt cel mai bun elev din liceu… aşa, exagerând puţin… şi îndeajuns de isteţ şi de rutinat ca să născocesc şiretlicuri şi istorii cu care să obţin nu un bilet, ci zece bilete… dus şi întors.

– Ia uită-te, domnule! Vrei să mă iei… adică pe ici, pe colo ai dreptate… Şi zici că eşti teribil de şmecher. Ei bine! Cu mine să nu te pui. Vrei să-ţi dovedesc?… Ei, bine! Te-am recunoscut de când ai intrat pe uşă. Şi te-am pus la încercare. Şi convorbirea telefonică a fost o înscenare. Adică m-a chemat cineva, dar, după ce-a închis, m-

am făcut că vorbesc mai departe cu cel care renunţă la bilet… Locul e liber de dimineaţă, domnişorule, dar m-a rugat pe la prânz o cunoştinţă, mi se pare o doctoriţă din cartierul Cireşului, să-l reţin pentru cineva din familie, mi se pare un fecior de-al ei. Şi mai e un cetăţean cu numele de Adrian, care e băiatul meu. Mi se pare că e ceva de capul lui, pentru că l-a făcut, nu ştiu cine, candidat la… nu ştiu ce. Dar toată noaptea n-a vorbit decât despre asta, ceva cu vişine, gutui, piersici, cam aşa ceva. Ei, e bine?

– E grozav! recunoscu Tic. Ce să spun? Adrian are mari şanse…

– Lasă, nu mă mai duce cu zăhărelul… Poftim biletul şi scoate repede banii. Să nu ne vadă cineva şi să creadă că facem vreo afacere. Eu nu-s casier, aşa că n-am mărunţiş.

Tic scoase din buzunar un plic, în care se afla suma exactă, până la ultimul ban, care reprezenta costul biletului, al suplimentului şi al tichetului.

– Ia uite, domnule! Va să zică aveai banii pregătiţi! Cum s-ar spune erai sigur de loc!

– Eram foarte sigur! Puteam eu să stau departe de ei? Şi, după cum vedeţi, nu m-am înşelat. Şi vă mulţumesc foarte mult.

Locul lui Tic era lângă fereastră. Compartimentul, deşi ocupat în întregime (după numărul şi felul cum erau aranjate bagajele), rămăsese gol. Cetăţenii se postaseră toţi la ferestrele de pe culoar în aşteptarea plecării trenului. Se duse şi Tic pentru câteva clipe la unul dintre geamuri, dar, întrucât trăise numai cu o zi înainte o plecare, aidoma cu cea a lui, se retrase în compartiment, îşi luă locul în primire şi încercă să se gândească, pentru început, la o istorie veselă. Dintr-o dată simţi că se mişcă ceva la picioarele lui. Înspăimântat îşi duse mâinile la faţă:

– Nemernicule! Nu-ţi dai seama că poţi fi condamnat pentru clandestinaj?

Spaima lui Tic era o prefăcătorie. În adâncul lui era teribil de bucuros. De sub bancă ieşi pentru o clipă coada lui Ţombi, mişcându-se în semn de „las’ că mi te cunosc eu”. Coada însă dispăru cu iuţeala fulgerului, înainte ca un cetăţean ivit pe neaşteptate în faţa uşii compartimentului să atingă clanţa.

– Va să zică ştii, derbedeule, că te afli aici clandestin…

4

Soarele cobora spre asfinţit. Marea se mai învolburase, schimbându-şi din loc în loc culorile. Când era albastră de parcă reflecta cerul în ea, când era verde ca de smarald, când căpăta culoarea cernelii, sau un verde închis, ciudat. Ursu şi Victor se îndepărtaseră de corturi spre un loc cu vegetaţie şi bolovani, unde îşi închipuiau că vor găsi ceva de pescuit. Maria se plimba singură în direcţia opusă. Tolănit la umbra cortului mare şi acoperit cu un

cearşaf albastru, dens, Dan o urmărea cu privirea.

– E grozavă, zău că e grozavă, Lucia. Uită-te şi tu. Priveşte-o! O adevărată Venus din Millo...

Lucia aţinti asupra lui Dan nişte priviri de medic psihiatru.

– Am impresia că piramidoanele nu ţi-au ajutat cu nimic. Nici alcoolul, nici umbra... Dacă ai ajuns în stadiul de delir... Mai bine ai întoarce lemnele de lângă tine.

– Numai să pot să mă întorc şi să mă scol eu, oftă Dan. Dar, spune drept, nu eşti puţin geloasă?

Lucia nu dădu atenţie întrebării lui Dan, pe care o califică neroadă. Făcea nişte schiţe pe un blocnotes. Îşi aruncă totuşi pentru câteva clipe privirile asupra siluetei Mariei, dădu afirmativ din cap, apoi îşi continuă cu şi mai mare zel lucrul.

Dan, roşu ca un rac scos din clocot, se străduia să întoarcă nişte lemne putrezite culese de Ursu la marginea mării. Icnea din greu şi-şi sufla din când în când pe umeri.

– De ce m-ai făcut să le întorc de pomană? Dacă până şi eu simt că soarele nu mai are putere! Şi oricum tot n-o să ardă putreziciunile astea.

Nu departe de locul în care se aflau lemnele la uscat se înălţa un morman uriaş de scaieţi. Uitându-se într-acolo, Dan îşi simţi spatele zgâriat şi ars în mii de locuri.

– Brrr! De-ar coborî mai repede noaptea, să nu-i mai văd înaintea ochilor. Cum de i-a venit lui Ursu ideea să adune aici obiectele astea de tortură? Parcă spuneai...

Lucia însă nu mai era la locul ei, ca să-i răspundă. Cu blocnotesul în mână se apropie de apa mării, pentru a observa mai bine contururile malului. Dan o privi mirat. Era mai subţire decât Maria, dar atât de fină şi de mlădioasă, că nu-şi putu reţine un oftat de admiraţie.

„Sărmanul de tine, se înduioşa Dan. Câte bucurii ai pierdut! Abia acum să descoperi graţia şi gingăşia lor? Şi sunt prieten cu ele de când eram un ţânc! Dar parcă tot Maria... of... parcă tot ea e aşa cum mi-aş închipui eu o sirenă... Brrr! E ceva cu mine! Întâi i-am anulat braţele... acum îi anulez picioarele. Da’ ce mi-a venit mie să mă uit la ele?... Nu mă mai pot opune. Mă las în seama delirului.”

După acest monolog rostit în gând, Dan se întoarse la locul lui, se înfăşură în cearşaf până peste cap şi se întinse cât era de lung pe prosopul uriaş de lângă cort. O ameţeală haină, cu frisoane şi cu senzaţii de greaţă, îl chinuia drăceşte, cu intermitenţe.

– Sunt mort! ţipă el de sub cearşaf, când auzi vocile lui Victor şi Ursu. S-au deschis porţile iadului şi joacă de-a valma peste mine circa trei sute douăzeci şi şase de draci. Mă înţeapă, mă sufocă, îmi dau chinuri şi mă ung cu catran clocotit. Au mai sosit, chiar acum, vreo treizeci şi cinci şi vreo paisprezece dihănii cu coarne, copite şi

harnaşamente. Şi e unul cu ciocul ca o spadă, mamă, mamă, şi cu ochi de bufniţă. Acum e sigur! Aiurez. Să mă treziţi când voi ajunge în stadiu de comă... Noroc, drăcuşorule, iubitule. Dar de ce-ţi înghiţi cioculeţul?...

– L-a trăsnit soarele, se dumeri Victor. S-a insolat şi încă grav. Să-i mai dăm nişte piramidoane.

– Se preface, pun mâna în foc că se preface, spuse Maria. Uitaţi-vă la el!

Dan se ridicase în capul oaselor. Era într-un moment scurt de semiluciditate.

– Mă prefac. Sigur că mă prefac... Brrr! Şi eu care te-am preferat Venerei. Nu aiurez, acum nu. Dar simt cum începe. Apar cioculeţele, codiţele, ochii de bufniţă... Salvaţi-mă!

Lucia îl ajută să înghită două piramidoane, dar, când Maria începu să-l fricţioneze pe spate cu alcool, îl cuprinse iarăşi delirul. Mai bâigui câteva minute, apoi căzu într-un somn salvator.

– Mâine nu mai are nimic, îşi asigură Ursu prietenii. Nu zic că nu aiurează, dar cred că-i şi place s-o facă.

Dan se trezi când simţi în nări mirosul peştelui prăjit. Îşi revenise, dar continua să-şi închipuie că nu scăpase de delir. La câţiva metri de el, în plin întuneric, se afla o oază de lumină. O adunătură de jar, pe care sfârâiau nişte peşti, iar puţin mai departe, nişte limbi de flăcări care împrăştiau lumini nesigure. Câteva fiinţe păreau că dansează printre flăcări. Se frecă la ochi, apoi îşi ciupi pulpele, obrajii, pieptul. Nu era pradă unei halucinaţii. Tot ce vedea era aievea. Şi mai ales mirosul care-i ataca atât de înverşunat nările şi-i umplea gura de salivă. Va să zică, Ursu izbutise să aprindă putreziciunile. Înţelese că limbile de flăcări erau produse de scaieţi. Din când în când, zbura câte o tufă prin aer pentru a ateriza apoi în mijlocul flăcărilor.

– Poftă bună! se milogi el. Să ştiţi că nu mi-e foame. Am pus însă rămăşag cu nişte draci că voi mânca astă-seară peşte prăjit. Ce să-i faci? Dacă sunt ghinionist? Nici până acum n-am câştigat vreun rămăşag.

– Poţi să vii singur aici, sau vrei să te servim noi? întrebă Lucia.

– Cam ciudată gramatică, descoperi Dan. Dacă nu pot să vin singur, în mod normal ar trebui să mă ajute cineva. Sau poate faci eliptică. Nu, pot să vin singur. Dar am vrut să vă demonstrez, manipulând logica, aşa, că nu mai prezint niciun pericol. De dracii cei închipuiţi am scăpat.

– Hai! Lasă insinuările. Vino la masă că suntem pe sfârşite.

– Asta n-o mai cred. Nu sunteţi voi oamenii care să vă înfruptaţi din bunătăţi fără mine.

Într-adevăr, masa încă nu începuse. Totul era însă pregătit. La primele văicăreli şi gemete ale lui Dan, Ursu se grăbise să pună peştii

la prăjit pe jăratic. Pofta era bună, mâncarea, mai ales peştii, din belşug. Ca din senin apăru şi o sticlă de vin. Un adevărat ospăţ. Vremea era răcoroasă, plăcută, cerul, bosumflat un timp, îşi alungase cu vigoare norii. Se ivea luna, se iveau stelele, se închega, pe nesimţite, poezia nopţii de vară pe malul mării. Foşnirea apei cu sare era mătăsoasă, încăpătoare, precum visase odinioară un poet.

Focul se stinsese. Din mormanul de scaieţi nu mai rămăsese nimic. Un nor negru, îndărătnic fugea după lună şi aceasta, cochetă, se lăsa uneori cucerită. Atunci noaptea devenea de catran. Şi misterele parcă se materializau, parcă fâlfâiau în jur, parcă şopteau. Îşi trăgeau viaţa din glasul mării, din culorile închise care nu admiteau decât plutire, nu profunzime, din freamătul neîncetat care închega şi disloca într-o clipă miliarde de vietăţi nevăzute.

Subjugaţi de misterul nopţii şi al mării, de misterul acestei osmoze, multă vreme tinerii nu îndrăzniră să scoată un cuvânt. Dar, când luna îşi recuceri supremaţia pe cer, când stelele începură să clipească în libertate, când marea se transformă în oglindă, iar valurile nu mai erau foşnete şi gemete nevăzute, ci se ofereau privirilor ca spinările unor peşti uriaşi, atunci viaţa se trezi prin oftaturi, râsete şi vorbe. Încetul cu încetul, tinerii deveniră lucizi, iar în locul misterelor îndepărtate, ascunse, neidentificabile, se iviră probleme şi întrebări reale, concrete, care cereau de multă vreme limpezire.

– Asta-i problema! Scrisoarea, spuse Dan. Tare mă râcâie la inimă! Dacă Ionel nu şi-ar fi exprimat de atâtea ori nesiguranţa, îndoiala, în scrisoare…

– Te înţeleg, îi răspunse Victor. Dar, vezi tu, Dan, orice îndoială, cum să-ţi spun eu, orice îndoială se naşte din ceva cât de puţin real. O născocire nu poate să nască nesiguranţă. Ea piere aşa cum apare. Nu adună în jurul ei întrebări. Pe când Ionel e frământat, teribil de frământat. Ca un om care a văzut ceva, dar n-a fost în stare să identifice acel ceva. De aici îndoielile lui. Pentru că a văzut totuşi ceva, ceva nesigur.

– Tu îţi închipui că el a văzut ceva? întrebă Lucia. Scrisoarea nu lasă să se înţeleagă acest lucru.

– Prea bine lămurit nu sunt nici eu, Lucia. A văzut, a auzit? Să spunem că numai a auzit, că n-a văzut nimic, că n-a pipăit nimic. Iar povestea pe care a auzit-o e şi ea neterminată şi nu conţine nimic, nimic concret, palpabil. Atunci de ce ne cheamă?

– Nu v-am spus eu? De aceea mă râcâie la inimă scrisoarea. Telegrama conţine totuşi un apel, un apel imperios, pe când scrisoarea… am impresia că scrisoarea anulează apelul, cel puţin până la jumătate.

Dan nu greşea în aprecierile sale. Fiecare simţise acelaşi lucru citind scrisoarea lui Ionel.

Lucia se străduia să găsească o explicaţie cât de puţin acceptabilă:

– Dacă Ionel ştie mai mult decât ne spune scrisoarea? Ce înseamnă *„descoperire senzaţională”?* De ce foloseşte şi în scrisoare şi în telegramă acest termen? Şi de ce, având totuşi posibilitatea să fie mai explicit, refuză s-o folosească, mărginindu-se doar să repete termenul cu care ne-a chemat aici? De ce?

– Dacă ne gândim totuşi la răspunderea pe care trebuie s-o aibă faţă de prietenii lui…

– Stai, Victor! sări Dan bătăios. Nu spune el într-un loc că orice s-ar întâmpla, chiar dacă povestea ar fi o născocire, nu vom regreta câteva zile petrecute împreună pe malul mării?

– Ştiu. Mă gândesc mereu la această cale de ieşire din impas. Dar ceva mă face să-i dau dreptate Luciei. Nu repetându-i întrebarea, ci răspunzând afirmativ: Da! Ionel ştie mai mult decât spune în scrisoare.

– E un răspuns sau mai degrabă o speranţă? întrebă visătoare Maria.

– E şi o speranţă, dar mai degrabă un răspuns. Din lectura scrisorii se poate deduce că Ionel a trimis mai întâi telegrama. A fost primul său impuls, determinat de tot ceea ce el ştia, adică nu de un zvon, ci de o descoperire, cum să spun, aproape materializată. Aproape, nu de tot. Ca şi cum ar fi văzut nişte contururi pe care urma să le vadă încă o dată şi încă o dată pentru a le identifica… în momentul când s-a apucat să ne scrie… Scrisul înseamnă a te aşeza cu un creion în mână în faţa unei coli albe, înseamnă timp de gândire, nu azvârlirea unor vorbe grăbite telegrafistei. Atunci, pesemne, şi-a simţit răspunderea şi s-a trezit… şi-a dat seama că n-a văzut decât nişte contururi vagi, mai ales în cazul când aceste contururi i-au fost sugerate de vorbe străine, nu zărite de ochii lui. Normal, a început să şovăie. Cel puţin, această şovăială pe care o conţine scrisoarea atestă totala lui sinceritate. În farsă n-am crezut nicio clipă. Scrisoarea anulează definitiv ideea farsei. Presupunând în ultimă instanţă că descoperirea, sau ceea ce credea el că e o descoperire senzaţională, s-a dovedit mai târziu un simplu zvon, eu cred că Ionel a făcut atâtea strădanii şi a trăit atâtea clipe de suferinţă, încât şi-a răscumpărat singur pripeala.

– Foarte logic şi… foarte uman ceea ce ai spus tu până acum, reflectă Lucia cu voce tare. Dar, dacă ştie mai mult, de ce n-a spus totul în scrisoare? Putea să spună totul şi cred că s-ar fi potrivit mai bine cu şovăielile şi cu nesiguranţa lui. Nu e aici o contradicţie?

– Este… recunoscu Victor. Îmi bat capul s-o înţeleg şi nu reuşesc. Câteva cuvinte doar în fuga condeiului şi i-am fi acceptat toate îndoielile, chiar eventualul eşec.

– Pentru că judeci scrisoarea prin optica obiectivă a cititorului, nu prin cea subiectivă a autorului.

– Nu cred, Maria. Şi autorul şi cititorul au o logică. Şi ea e cu atât mai necesară în clipe grave… Aş găsi o explicaţie în ezitarea lui Ionel de a ne destăinui totul, adică tot ceea ce ştia în acea clipă. O explicaţie cam nesigură, mai degrabă ajutătoare, oarecum exterioară, sau poate nu exterioară.

– Sunt foarte curios s-o aflu. Că eu, oricât mă străduiesc, nu găsesc decât o mică înjurătură la adresă lui.

– Adresa! Adresa! se lovi Victor cu mâna peste frunte. Cum am putut uita!? Să-mi aminteşti, Ursule!

– Mai bine oferă-ne explicaţia. Sau vrei să te fofilezi? Sau… sau o cauţi acum?

Dan părea pus pe gâlceavă. E adevărat că, din cauza unei afurisite de scrisori şi a unui afurisit de autor, în loc să stea întins pe pat cu trei piramidoane într-însul…

Victor îi întrerupse gândurile:

– Repet, e o explicaţie secundară, auxiliară… Poate că Ionel a aflat ceva atât de fantastic, încât orice aluzie la acel ceva ne-ar transforma în nişte increduli.

– Ei şi? se auzi ca un ecou vocea Mariei.

– Acest „ei şi!” mă omoară şi pe mine. Şi ce dacă o să devenim increduli? N-o să-l aşteptăm, n-o să-l primim cu braţele deschise? De vreme ce tot ne-a chemat… Sau ce, şi-a închipuit că ne vom apuca să căutăm altceva? Nu înţeleg.

– Dar dacă i-a fost teamă că ne-am putea apuca de cercetări fără el… înainte de a se întoarce el?

Întrebarea lui Ursu, rostită încet şi timid, avu efectul unei explozii.

– Asta era! sări Dan. Auu! Aoleu… Mi-au crăpat şi pielea, şi carnea, şi toate oasele spatelui…

– Da, s-ar putea să fie asta explicaţia, întări la rândul ei Lucia. Cunoscându-l pe Ionel… Deşi, eu cred că fiecare dintre noi ar fi procedat la fel.

Şi Victor înclina să-i dea dreptate lui Ursu. Cu cât se gândea mai mult, cu atât trecea de partea acestuia.

– E foarte posibil. Mai întâi reconfirmarea descoperirii, apoi fantasticul ei, apoi teama că, până s-ar înapoia el, ar găsi – cine ştie? – povestea limpezită, toate acestea l-au influenţat să ne scrie scrisoarea aşa cum a scris-o.

– În cazul acesta, înseamnă că sunt multe şanse să fie ceva real în povestirea la care se referă…

– Asta cred şi eu, Maria… Dar, aşa cum spuneai tu mai înainte, ar putea fi o dorinţă, o speranţă.

– Eu n-am spus „dorinţă”. Am spus „speranţă”… Dorinţele… dorinţele sunt mai ascunse, mai intime…

Sfatul de noapte al cireşarilor începea să se dizolve. Maria pornise

să se plimbe singură pe plajă, Lucia dispăruse în cort, cu Dan pe urmele ei, pentru a primi piramidoane şi alcool.

Numai Ursu şi Victor rămaseră pe locul vechi. Rămaseră fără vreun scop, mai mult din inerţie.

– Mi-ai spus să-ţi amintesc ceva de adresă. Nu ştiu despre ce adresă era vorba.

– Da. Am uitat ceva. Am uitat să-i lăsăm un răspuns lui Ionel la adresa din Constanţa. Dacă i-am fi trimis măcar o telegramă din sat.

– Pentru ce? Nu ne-a spus în scrisoare că vine aici vineri, adică mâine?

– Da, dar trebuia să-l ajutăm şi noi. Ce-o să le spună părinţilor?

– O să le spună că vine la noi. Foarte simplu. Nu văd de ce să nu-l creadă?…

– Pentru că Ionel nu ştie sigur că noi am sosit. Nu uita că nu i-am confirmat primirea telegramei, deşi îi cunoaştem adresa din Constanţa.

– E cam încâlcită povestea. O să spună şi el că pleacă la un prieten, la Eforie, la Mamaia. Are el destulă imaginaţie.

– Cu bagaje, cu echipament, cu… cine ştie cu ce mai vine!…

– Atunci să mergem mâine dimineaţă la gară. Dacă nu vine, cineva se urcă în trenul cu care am făcut noi cruce şi îl caută la Constanţa.

– La gară, oricum trebuie să te duci, Ursule. Voi veni şi eu… poate şi una dintre fete…

– De ce oricum? Adică, dacă tu crezi… sigur c-am să mă duc.

– A, nu, nu, nu-ţi cer eu să faci asta. Aşa mi-am închipuit… La plecarea din oraş, ţi-am dat mi se pare un bileţel şi ţi-am cerut un anumit lucru…

– Mi-ai cerut să citesc bileţelul mâine dimineaţă, iar până atunci…

Împovărat de o emoţie ciudată, Ursu tăcu. Îşi mişcă stânjenit palmele uriaşe în aer, dar întunericul îi ascundea gestul. Auzi de departe vocea lui Victor:

– Poţi să-l citeşti acum. Ia-o din nou, aşa cum îţi place ţie, înaintea timpului.

Ursu dibui biletul, îl despături şi-l descifră la lumina lanternei. Erau două rânduri acolo, dar îi produseră atâta bucurie, că începu să se uite la stele şi să fixeze ora. Mai era încă mult până la ivirea zorilor.

Capitolul III

1

În cortul fetelor era încă întuneric. Lumina palidă a zorilor, atât cât se putea strecura printr-o ferestruică, era prea firavă ca să poată câştiga lupta cu tenebrele. Maria o simţi însă, deschise încet ochii, încercă să uite visele nopţii, până se simţi trează. Ieşi din sacul de dormit fără zgomot, îşi căută halatul de baie şi, înainte de a părăsi cortul, se aplecă deasupra Luciei. Prietena ei dormea un somn lin, calm, profund, de dimineaţă. O privi înduioşată, deşi se înţeleseseră de cu seară ca prima care se scoală s-o trezească şi pe cealaltă.

Plaja era răcoroasă şi goală. Se înfăşură şi mai strâns în halat şi porni încet spre marginea mării. Când atinse cu vârful degetelor apa, se opri. Apa era caldă, se schimbase pesemne curentul, sau poate era aerul prea răcoros. Îşi purtă apoi privirile în zare, aşteptând răsăritul. În ocolul privirilor, descoperi departe o siluetă învăluită în ceaţă. Tresări şi-şi duse mâna la piept, dar imediat râse de spaima ei. Silueta nu putea fi decât a lui Ursu. Şi-l închipui aşteptând răsăritul soarelui cu undiţa în mână.

Ceaţa începea să se risipească şi departe la orizont aurora generoasă oferea privirilor valurile ei înfiorate de neînchipuite culori. Părea că se săvârşeşte o taină în acele depărtări ireale şi Maria o simţea prin arsurile care-i înfierbinţeau trupul. Îşi desfăcu larg braţele ca nişte aripi, se aplecă înainte, pentru a simţi cum îi alunecă halatul de pe trup, îşi îndreptă apoi statura, închise ochii şi se lăsă toată învăluită şi pătrunsă de adieri şi culori. Toate misterele care se oficiau departe, la marginea lumii, curgeau slobode prin trupul ei. Rămase nemişcată, până ce simţi arsura soarelui în pleoape. Nu voia să vadă răsăritul, voia să-l trăiască, să-l primească prin porii măriţi, prin buzele întredeschise. Nu auzise nicio şoaptă în jurul ei, sau poate nimeni nu voise să-i tulbure voluptatea.

Când se întoarse în lume, îşi zări prietenii înviorându-se în lumina bogată şi în căldura firavă.

– Iartă-mă, Lucia, şopti ea. Dar era atâta gingăşie şi linişte în somnul tău…

Lucia îşi plecă oarecum jenată privirile, ceea ce nu era în firea ei. Îşi reveni repede aducându-i la cunoştinţă, în linii mari, programul zilei:

– Victor şi Ursu pleacă la gară în întâmpinarea lui Ionel. Eu şi cu Dan rămânem la corturi.

– Voi m-aţi uitat pe mine sau eu v-am uitat pe voi? se strădui Maria să zâmbească.

– Tu?! Victor spunea că tu vei dori să mergi la gară. Uitasem să-ţi spun.

– Dacă s-a hotărât, dacă a hotărât aşa majoritatea, bineînţeles că mă supun.

Luciei nu-i scăpă nuanţa fină de ironie pe care Maria o strecurase în vorbele sale şi, deşi avea o replică tăioasă pe buze, nu reuşi s-o rostească. Tăcu şi de astă dată, ceea ce iarăşi nu era în firea ei.

Cele două tinere îşi găsiră, tăcute, de lucru, pregătind masa de dimineaţă. Încălziră ceaiul la maşina de spirt, întinseră untul pe pâine, tăiară brânză, roşii, ardei. Masa decurse în tăcere, fiecare era asaltat de gânduri. Numai Ursu, care trebăluise fără încetare de la ivirea zorilor, pescuind, adunând lemne, scaieţi, improvizând o vatră pentru masa de prânz, numai el în loc de preocupare şi emoţie manifesta o bucurie abia stăpânită. Înconjurat însă de atâta tăcere, hotărî să amuţească şi el. În acele clipe, sosirea lui Ionel cu veştile şi misterele sale, cu menirea de a-i transforma pe toţi din simpli vilegiaturişti în cercetători, în descoperitori, în dezlegători de taine, îl preocupa pe Ursu nedrept de puţin. Altul era izvorul bucuriei lui. Acel bileţel pe care Victor mâzgălise în grabă, la plecare, câteva rânduri. Deşi-i ştia pe de rost conţinutul de la prima lectură, îl citise şi-l recitise de nenumărate ori: *„Vineri dimineaţă, cu acelaşi tren cu care am plecat noi, va sosi şi Tic.”* Credea din tot sufletul, credea mai ales cu toată puterea speranţei în adevărul celor scrise de Victor pe foaia aceea mică de hârtie.

– Ei, n-aţi terminat de mâncat? întrebă râzând Ursu, care demult îşi consumase bucatele. Dacă întârziem prea mult, scăpăm cu siguranţă trenul.

– Ai descoperit şi tu nişte adevăruri… se grăbi Dan să-l înţepe. Ziua e lumină, noaptea e întuneric…

– … Iar tu eşti incapabil să consumi şi alte bancuri în afară de cele pe care le scorneşti tu… N-ai auzit de domnul de la Palisse?

– Aaaa!… se dumiri Dan. Va să zică astăzi eşti pus pe glume. O să se schimbe sigur vremea…

– Cam pe la prânz, nu se dădu bătut Ursu. Odată cu mutrişoara ta. Noroc că a înroşit-o bine soarele…

– Uite, domnule, că ai şi vervă. Să nu se cutremure pământul, să nu se despice marea în două…

Nici nu-şi închipuia Dan cu câtă fervoare va dori peste câtva timp să se împlinească una dintre aceste glume. Se străduia în continuare, pe ascuns, să dibuie cauza veseliei lui Ursu. Din păcate însă, nu mai avea timp. Imediat ce termină masa, grupul se despărţi în două. Lucia şi Dan rămaseră la corturi, Victor, Maria şi Ursu porniră spre gară.

Ursu îşi obligă tovarăşii să meargă în tempo rapid. As în calcule de distanţe şi de timp, făcuse în gând nişte socoteli care dădeau ca rezultat sosirea lor la gară, chiar în momentul când trenurile făceau cruce. Ca să câştige cele „zece minute nesigure” îşi iuţi paşii forţându-

i şi pe ceilalţi să facă la fel. Ajunseră la gară cu cinci minute înainte de ora întâlnirii trenurilor, după aproape trei ceasuri de drum prin arşiţă.

„Noroc că n-am adăugat în calcule şi o ocazie, aşa cum îmi dădea ghes inima, îşi spuse Ursu în gând. Şi noroc c-am iuţit paşii. Altminteri pierdeam trenurile."

Victor se repezi la casă. Trebuia să scoată bilet pentru Constanţa, în cazul când Ionel n-ar fi coborât din trenul care venea de la Constanţa. La casă află însă un lucru care-i dădu tot planul peste cap şi-l determină să nu mai scoată bilet.

Văzându-i figura neputincioasă, Ursu şi Maria alergară spre dânsul:

– Ce s-a întâmplat? Ai aflat cumva vreo…

– Nu! le răspunse Victor. O mare încurcătură. Trenul de Constanţa are un sfert de oră întârziere.

În acea clipă se auzi un pufăit de locomotivă. Trenul de Tulcea sosea în gară.

– Această posibilitate n-am prevăzut-o, se căina Victor. Cine şi-ar fi închipuit!? Ce-i de făcut acum? Spune, Ursule! Dacă nu vine Ionel?

Vlăjganul era atât de nepăsător, că nici nu răspunse la întrebarea pe care i-o adresase Victor.

– De ce să nu vină? întrebă la rândul ei Maria. Nu ne-a lăsat răspuns că vine vineri?

Trenul de Tulcea părăsi gara. Tinerii se uitară în urma lui, până dispăru din raza ochilor. Apoi, tăcuţi, începură să se plimbe de-a lungul peronului, fiecare purtându-şi altă stare. Victor, preocupat, nervos îşi aplecase ochii în pământ. Maria, visătoare, îngândurată, căuta alte zări. Ursu, vesel, nerăbdător se uita mereu la ceasul gării.

În sfârşit, se auzi din depărtare sirena trenului de Constanţa, apoi zgomotul roţilor, apoi pufăitul locomotivei. Peronul era aproape gol. Doi ţărani, un miliţian – şi impiegatul de mişcare. Cu mult înainte de a intra trenul în gară, Ursu cercetase cu privirile geamurile de la toate vagoanele.

– Nu-i nimeni, Victor, constată el cu o doză de spaimă în glas. Cel puţin la geamuri nu-i nimeni. Să fie înăuntru, în compartiment? Nu prea cred.

Trenul oprise. Din vagoane coborâră câţiva călători, dar printre ei nici urmă de Tic sau Ionel. Ursu se aplecă pentru a privi pe sub vagoane în partea cealaltă a peronului. Coborâseră şi pe acolo nişte călători, însă ţărani, după încălţări şi pantofi.

– Tic! strigă dintr-o dată Ursu cu o voce care făcu să zornăie geamurile gării.

Chemarea atrase la ferestrele vagoanelor toţi călătorii. Se întrebau miraţi cine poate să posede o asemenea voce şi ce însemna acea chemare. Poate că ea urnise trenul din loc. Cei aşteptaţi nu se vedeau însă nicăieri.

– De ce l-ai strigat pe Tic? întrebă Maria, după ce se potoliră zgomotele.

– Pentru că, după calculele mele, trebuia să sosească astăzi, răspunse Victor în locul lui Ursu. Mai mult de o zi nu putea să rabde despărţirea de noi. Să mă fi înşelat?… Să nu fi găsit bilet… Dar nu-i el omul care să nu poată face rost de bilet… Să mă fi înşelat? Dar nu numai el. Şi Ionel… Ionel de ce n-a sosit? Încurcătură după încurcătură.

– Acum înţeleg de ce aţi vrut să vin la gară… Nu ştiu ce să-ţi răspund, Victor. Nu m-am gândit până acum la venirea lui Tic, şi-mi dau seama… că nu-mi dau seama de nimic. Nu, nu fac jocuri de cuvinte. Dar nu pot înţelege cum de nu m-am gândit… în fond ai dreptate. Mai mult de o zi nu poate Tic să suporte despărţirea. Nu, nu cred că te-ai înşelat… Dar după cum vezi…

Toată jalea lumii se putea citi pe chipul lui Ursu. El nu mai credea nimic, nu mai întreba nimic. Îşi trăia cu fidelitate durerea.

– Ce ne facem acum? se întrebă din nou Victor. Să ne întoarcem, să aşteptăm? Trenul următor de la Constanţa soseşte peste două ore. Să-l aşteptăm?

O licărire de speranţă se ivi în privirile lui Ursu. Poate că Tic va veni cu trenul acela… Maria ridică din umeri. Ea era dispusă să accepte orice propunere.

Victor făcu un mare efort pentru a-şi alunga neliniştea:

– La urma urmei poate că exagerăm. Dacă Ionel a venit cu o ocazie sau a plecat cu o ocazie?

– Şi Tic? întrebă Ursu cu un ton care cam cerea socoteală.

– Tic… Poate că n-a plecat… Nu, asta n-o cred. Poate s-a oprit să se plimbe prin Constanţa.

Victor vorbise mai mult ca să se afle în treabă, pentru că nu credea nicio iotă din ceea ce spunea.

2

Şi totuşi cei doi cireşari se plimbau braţ la braţ pe străzile Constanţei. Ionel sosise în oraş cu zece ore înaintea lui Tic, încărcat de veşti şi de enigme. Spre profunda lui disperare, nu găsise nicio telegramă, nicio scrisoare de la prieteni. Părinţii îi observaseră muţenia, tristeţea, dezamăgirea, încercaseră să-l descoasă, dar, în afară de răspunsul că-l doare capul, nu reuşiseră să scoată nimic altceva de la dânsul. Petrecuse îngrozitor noaptea, chinuit de nelinişti, de coşmaruri, încercând să dea tot felul de răspunsuri, care de care mai absurde, întrebărilor care-l frământau. Abia spre dimineaţă îl înghesui somnul cu atâta bruscheţe şi ferocitate, că avusese o clipă senzaţia unei decapitări definitive. Apoi nu mai ştiuse nimic. Noroc că-şi pusese lângă el deşteptătorul. Sărise din pat ca un arc, se băgase sub un duş rece, se îmbrăcase la iuţeală şi sfrrrr… în goană spre gară.

De ce spre gară, de ce la o asemenea oră? Nu putea nici el să-şi răspundă. Poate că fusese ceva în capul lui când se culcase, însă era atât de buimac, că nu putea să judece mai adânc la ora aceea matinală. Ajunsese în gară odată cu sosirea unui tren. Încă în timpul mersului, zărise la geamul unui compartiment chipul iscoditor al lui Tic. Ţipase cât îl ţineau puterile: „Tic!” şi începuse să alerge ca un nebun, sărind printre bagaje şi despărţind grupurile de oameni de pe peron.

Tic îl văzuse, îi făcuse un semn cu mâna, înviorat şi el de bucuria neaşteptatei întâlniri. Se îmbrăţişaseră, se sărutaseră, de parc-ar fi fost cei mai buni prieteni din lume.

– Trebuie să trecem neapărat pe acasă, se rugase Ionel de Tic. Altminteri e jale.

– Şi cu bagajele ce fac? Şi apoi pierd legătura... Şi... Ia stai puţin. Mai întâi să-mi spui...

– Mai întâi să lăsăm bagajele la magazie, apoi avem noi timp de întrebări şi răspunsuri. E grabă mare, Tic. Dacă nu-l prindem pe tata, trebuie să aşteptăm până deseară.

– Ce să aşteptăm? Am impresia că unul dintre noi n-a dormit în noaptea asta.

– Gata! Ai şi început. Uite aici e magazia de bagaje. Două tichete, vă rog!

Mai cu voie, mai fără voie, Tic se supuse. Înmânase bagajele, primise tichetele, apoi îşi lăsase braţul apucat de Ionel.

– Acum eşti tu obligat să te conformezi dorinţelor mele, spuse Tic. Ai văzut, eu nici n-am crâcnit.

– Încă n-am terminat. Urmează sarcina cea mai grea. Să-mi ceri mâna de la părinţi. Adică s-o obţii. Adică să mă răpiţi de la căminul vechi şi să mă luaţi cu voi.

– S-a făcut! Cu condiţia să-mi oferi două casate la cea mai elegantă cofetărie din oraş.

– După, Tic. După ce ne îndeplinim sarcina. Dar nici nu mi-ai spus, de ce ai venit singur?

– Singur? Aoleu, se sperie Tic! Ţombi! Unde-i Ţombi?

Crezându-se chemat, câinele apăru brusc în faţa lui Tic. Era foarte mândru şi grav. Care javră de pe meleagurile lui făcuse o asemenea călătorie şi se plimbase pe străzile unui asemenea oraş?

– Credeam că te-am pierdut, vagabondule, înamoratule de plăceri clandestine. Nu, zău că n-am vrut să te jignesc. Eşti cel mai deştept câine pe care l-am văzut.

Cu toate că era nerăbdător, Ionel asistă zâmbitor la scena dintre Tic şi Ţombi. Prin prezenţa lui, câinele devenea un argument de bază. Ţombi singur i-ar fi putut convinge părinţii de apariţia cireşarilor pe litoral.

– De ce ai venit singur? repetă Ionel întrebarea. Eşti avangardă sau ariergardă? Sau poate inamic?

– Dar tu ce eşti? Autor de farse sau explorator veritabil? Sau poate prozator ratat?

– Ei, află că n-o să-ţi răspund. Nu-ţi spun nimic. Ori tuturor, ori nimănui.

– Atunci rup logodna. Îţi redau libertatea, adică închisoarea căminului. Alege pe altcineva. De pildă pe cetăţeanul de vizavi. Ăla cu picioare de crocodil şi cu cap de girafă. Da, da, ăla care s-a uns cu gumarabic pe cap. Sau dacă nu-ţi convine… Spui ori nu?

– Vrei să-ţi spun chiar totul? îl atinse Ionel la coarda sensibilă.

– Văd că te-a isteţit marea. Să-mi răspunzi numai dacă nu cumva ai avut halucinaţii.

– Nu! Dacă asta e singura întrebare!

– Stai puţin. Te-a apucat cumva gustul de farse sau de scris literatură ieftină?

– Nu. Pentru că nu te-am avut în apropiere şi nici Dan nu mi-a făcut vizite.

– Atunci înseamnă că într-adevăr ai dat peste ceva.

– Ceva extraordinar, Tic. Fantastic. N-o să-ţi vină să crezi. Şi eu mă mai îndoiesc.

– Măi, măi, măi! Gata! Mai mult nu trebuie să-mi spui. De altfel, am şi ajuns. Numărul 16, nu?

Pe Ionel nu-l mai mira de multă vreme perspicacitatea prietenului său mai mic. Clătină admirativ din cap, ca să-i facă plăcere, apoi îi şopti:

– Acum e-acum! Să-ţi văd talentele de cuceritor, că ai cu cine să te înfrunţi.

Părinţii lui Ionel tocmai luau cafeaua de dimineaţă pe terasă. Tic se înarmă cu zâmbetul său irezistibil şi, după o introducere politicoasă, începu să flateze gazda vorbind despre binefacerile şi plăcerile unei vacanţe pe malul mării. Foarte repede trecu însă la obiectul principal al vizitei:

– Grupul nostru a găsit un loc foarte bun pe malul mării. E un soare plăcut, umbră, apă mică. Şi foarte multă linişte. Ne-am găsit şi ocupaţii. Foarte plăcute. Victor face exerciţii la algebră, Maria ne recită poezii clasice… Lucia organizează concursuri de istorie, Ursu se ocupă de gimnastica noastră zilnică. Păcat că n-avem pe cineva care să ne dezvăluie tainele fizicii.

Tatăl lui Ionel dibui manevrele lui Tic şi-i sări imediat în ajutor.

– Cine e cel mai bun din şcoală la fizică? Nu cumva Dan?

– Dan? sări mama cireşarului. Nici atâta lucru nu ştii? Ionel e cel mai bun! De trei ani de zile ia premiu special.

– Da! Da! întări Tic cu gravitate. Nici vorbă. Dan se lauda numai că-

l întrece pe Ionel.

– Ce tupeu! Ar trebui să te duci acolo, Ionel, şi să-i arăţi tu lui!

– De fapt ne-aţi dat o idee straşnică! Cum de nu ne-am gândit la ea? Să organizăm pe nesimţite şi pe nespuse o întrecere între Ionel şi Dan. Extraordinar! Vă mulţumim foarte mult.

Pusă în faţa faptului împlinit, mama cea grijulie nu mai avea puterea să obiecteze. Ba chiar începea să simtă satisfacţie pentru straşnica ei idee.

– Numai să aveţi grijă. Să nu mergeţi prea departe în larg... şi să nu săriţi cu capul în jos...

Tic deveni şi mai cuceritor:

– Vă închipuiţi dumneavoastră că, avându-l în mijlocul nostru pe Ionel, o să ne mai preocupe altceva în afară de fizică?

Tatăl lui Ionel clipi complice din ochi, apoi făcu un gest de afirmaţie către soţia lui.

Trei sferturi de oră mai târziu, cei doi tineri terminaseră de mâncat casatele la restaurantul gării. Erau amândoi veseli, nevoie mare. Jumătate autocritic, jumătate acuzator, Tic îi explicase lui Ionel în stilul său de ce anume întârziase. Procedase cu atâta dibăcie, că până la urmă Ionel ajunse la concluzia că Tic întârziase anume pentru a-i aştepta telegrama şi-l felicită zgomotos pentru previziunea şi modestia lui. Îşi mai povestiră şi altele, aşteptând din clipă în clipă să fie anunţat trenul de Tulcea. Cel de-al doilea tren din acea dimineaţă.

În tren se mulţumiră să privească peisajul. Le pierise gustul de vorbă. Amândoi simţeau cum le bate inima. Amândoi presimţeau emoţii, nelinişti, încercări.

Maria, Victor şi Ursu îi aşteptau, fără speranţe, pe peron. Când auziră trenul, nu se uitară spre direcţia din care acesta sosea. Se priviră unul pe celălalt, clătinând dezorientaţi din cap.

Trenul era încă departe, când printre picioarele celor trei se strecură fericit Ţombi, trimis de stăpânul său în recunoaştere.

În întâlnirea veselă se furişară şi câteva lacrimi. Începură apoi întrebările, tot felul de întrebări, aproape inutile. La întrebarea fundamentală nu se gândea nimeni. Sau poate se gândeau toţi, dar nu voiau s-o rostească.

Soarele era la zenit şi împroşca săgeţi de foc. Tinerii păşeau însă grăbiţi spre locul de popas de la marginea mării. În urma sau înaintea lor, Ţombi făcea tot felul de giumbuşlucuri. Îl necăjea mai ales pe Ursu, care, deşi încărcat de bagaje, fluiera şi păşea vesel în fruntea grupului.

3

Marea se înfuriase. La adăpostul nopţii de păcură ataca fără încetare pământul. Valurile – cavalerie fluidă, neobosită – năvăleau ritmic, dirijate de forţe nevăzute. Frământarea zgomotoasă umplea de

spaimă văzduhul negru. Era un vuiet înfricoşător, pe care vânturile îl năpusteau asupra pământurilor. Era un cântec violent de luptă, între forţele naturii, menit parcă să înspăimânte oamenii.

Undeva pe malul mării, undeva în întuneric, undeva în lume se aprinsese un rug. Flăcările şerpuitoare muşcau din carnea nopţii, tremurau inimi, se aprindeau speranţe, se trezeau îndrăzneli. Marea năvălea acolo cu vuietele ei, înălţând o teribilă ameninţare. Se apăra ca întotdeauna când oamenii încercau să-i smulgă tainele. Presimţea parcă în tinerii aceia căutători neînfricaţi, cutezători care nu se abat din cale.

Toţi cireşarii erau acolo, toţi cei şapte tineri, care, fără să ştie, fără să vrea anume, urmau să înscrie în legendă numele unui cartier cu zile şi nopţi liniştite dintr-un mic oraş de provincie. După ce-şi purtaseră veselia şi îndrăzneala prin scorburi şi prăpăstii de piatră, se întâlniseră la marginea unei mări ameninţătoare, hotărâtă să-şi apere castitatea adâncurilor.

Hotărârea mării suna aprig în talazuri, dezvăluia puterea întinderilor şi profunzimilor cu care era gata să se opună oricui.

– Ameninţarea mării!...

Erau şoaptele unei fete încolţite de vise şi melancolii.

Ameninţarea gemea, zvârcolindu-se în noapte.

Vântul, rotindu-se pe nesimţite în jurul rugului, alungă ameninţarea spre larg.

Întunericul era la fel de negru, dar liniştea care recucerise pământurile nu era rănită decât departe, la graniţele ei. Foşnetele acelea îndepărtate păreau şoaptele unor taine. Erau nedesluşite, tremurătoare, muribunde, ca nişte margini de linişti.

Viclenie?

Pentru că marea îşi antrena mai departe, pe toate întinderile şi adâncimile ei, puterea.

4

Ore întregi Ionel ascultase emoţionat păţaniile prietenilor săi. Îi întrerupse rareori cu câte o întrebare. Castelul fetei în alb nu mai ascundea nicio taină cireşarului care nu participase la descoperirea lui. Regretele adânci pe care le simţise în suflet, în decursul povestirii, se topiseră încetul cu încetul în lungul răstimp de tăcere care urmă. Era rândul lui să povestească şi-i părea rău că întunericul nu-i va da voie să observe chipurile prietenilor săi.

– În ziua aceea – începu el – voi trebuie să fi fost în apropierea Castelului. Poate că vă aflaţi chiar pe drumul subteran care ducea la intrarea principală. Simţeam eu ceva. Eram tare neliniştit, nervos, mi se părea că m-a bătut cineva în cuie pe un panou de ţintă. Poate exagerez. Dar zilele erau atât de obişnuite, atât de obişnuite, atât de zgomotoase, atât de asemănătoare una cu alta... Totul era îngrozitor

de calm. Parcă aş fi fost o plantă, care nu ştie de ce se află pe lume, dacă se află pe lume, care nu ştie nimic, care, mai ales, nu poate nimic, absolut nimic. Poate pentru că simţeam, presimţeam că se întâmplă undeva fapte extraordinare la care eu nu sunt părtaş. Mama era convinsă că m-am îmbolnăvit, dar tata care cam bănuia ce se petrecea cu mine...

– Am văzut eu că te protejează, răsună vocea lui Tic. Imediat a devenit aliatul meu... Dar mai bine continuă.

– Da... Ne pomenim cu el pe terasă, vesel, scoţând un plic din buzunar. „Pregătiţi-vă – ne spune el – după-amiază – plecarea!” L-am privit uimiţi, i-am cerut precizări. N-a putut rezista. Voise pesemne să ne ţină sub presiune până în port, până la debarcader, dar a cedat în cele din urmă. „Dacă sunteţi atât de curioşi! Numai femeile şi copiii se comportă ca voi. Ei bine, aflaţi. Plecăm într-o croazieră. De la Constanţa la Sulina, cu o scurtă plimbare prin deltă, şi înapoi la Constanţa.” Nu ştiu ce figură a făcut mama. Pentru că eu am sărit din cuie drept în braţele lui şi am început să-l scutur, să-l înghiontesc, să mă agăţ de gâtul lui. Nu mai ştiam nici eu ce fac. Redevenisem pentru o clipă copil.

– Adică trecuseşi din stadiul de ţânc la acela de puşti, şopti foarte încet cineva căruia nu trebuie să i se mai precizeze identitatea. De fapt nu regres, ci evoluţie...

– Vă spun drept, nu mai puteam de bucurie. Începusem deja să-mi închipui nişte aventuri fantastice. În zelul şi-n fierbinţelile mele cred că o salvasem şi pe mama de la înec de câteva ori. Devenisem ofiţer de cart, scafandru, timonier, evitasem nu ştiu câte catastrofe şi bineînţeles descoperisem comoara fabuloasă de pe o insulă scufundată... pentru că din nefericire...

– Ne subestimezi, se răţoi, de astă dată, cu voce tare, Tic. Vrei să spui că, din nefericire, Marea Neagră e cumplit de săracă în insule. O ştim şi noi, demult...

Cel mai tânăr cireşar era înfuriat că Ionel, în loc să spună ceea ce avea de spus, făcea un antrenament retoric sau poetic. Ionel îi răspunse ca un om sâcâit:

– Dacă mă tot întrerupi... Crezi că nu ţi-am auzit şoaptele?

– Dacă aş fi vrut eu, nu le-ai fi auzit în vecii vecilor... Aşa că nu-ţi mai lăuda urechile.

– Încă o dată îţi spun, Ticuşorule...

– Ehehei! De câte ori mi-ai spus aşa! Numai Ticuliţă nu ţi-a venit niciodată în minte.

– Vorbesc serios, Tic. Dacă mă mai întrerupi, nu ştiu ce-o să fac... dar fac altceva.

– Fă! Şi consideră că m-am adresat surioarei mele... pentru că are pesemne nevoie să fie trezită.

– Zău, Tic, ce dracu'!... Nu-ţi dai seama că se pierde atmosfera? Te rog din suflet.

Dacă Dan n-ar fi adăugat cu o voce tânguitoare rugămintea, ar fi primit o săgeată unsă de la cap până la coadă cu cele mai eficiente produse caustice. Tic se stăpâni însă şi Ionel, după o clipă de tăcere, reluă firul povestirii întrerupte:

– Daţi-mi voie să respir puţin şi să înnod bine şirul amintirilor... Aşa... Eram teribil de bucuros, atât de bucuros, că oricât aş repeta acest lucru tot n-aş putea reda starea mea din clipele acelea. Lăsam gândurile să zboare în voie, mă logodeam cu toate închipuirile... Lasă-mă, Tic, zău... În sfârşit eram convins că pe undeva, cândva, visurile, speranţele, dorinţele, fanteziile se vor confunda cu realitatea. Eram tot un ghem de speranţe şi iluzii. Prima călătorie pe mare, cu vaporul, după atâta vreme de groaznică monotonie, durata călătoriei... Vă închipuiţi şi voi. Şi-mi părea rău că nu sunteţi lângă mine, era singurul lucru care mă întrista. Dacă aş fi ştiut ce se întâmplă cu voi, atunci cu siguranţă că m-aţi fi avut alături şi... şi astăzi n-am fi aici împreună pentru a încerca să desluşim o taină atât de... de stranie şi de fantastică!... N-am stat nicio secundă în cabină în ziua aceea, ca aproape toţi călătorii. Mă uitam când la ţărmurile galbene, pustii, când la întinderea necuprinsă a mării. Câţiva delfini se luaseră după vaporul nostru şi ne ofereau, fără încetare, spectacole ca la circ. Salturi elegante, comice, singulare, în grup, şi alte năzdrăvănii, care ne amuzau teribil. Nu ştiu cine a spus atunci pe punte că delfinii sunt cele mai inteligente animale de pe pământ. Au tot felul de însuşiri: matematice, sportive, muzicale, ba, uneori, când văd că vreun om e pe cale să se înece, se reped la el şi săltându-l, împingându-l, izbutesc să-l transporte la mal... Din păcate, odată cu apropierea înserării, delfinii ne-au părăsit. Şi m-am trezit dintr-o dată singur, rezemat de parapet, privind spuma valurilor. Nici nu vă puteţi închipui câtă forţă de impresionare posedă peisajul necuprins al mării. Nu se vede nimic altceva. Mereu aceleaşi spinări spumoase, aceeaşi vânzoleală. Şi cu toate acestea, trăieşti nişte emoţii! Poate puterea imensităţii, poate vânzoleala aceea necontrolată care se transmite în gânduri, în simţiri. Mă întrebam, mă întreb şi acum dacă marea are vreodată măcar o singură clipă de linişte, o singură, o singură clipă?

– Acum n-o să te superi că te întrerup, zise Tic. Până afli răspunsul, pot să-ţi amintesc că în lume există o ştiinţă şi în acea ştiinţă există un principiu: doi şi cu doi fac patru.

– Şi ce are a face aceasta cu liniştea mării? întrebă Dan în locul lui Ionel.

– Nu m-am referit la liniştea mării, ci la liniştea mea, răspunse Tic. Îţi explic la urmă ca să nu mă acuzi iarăşi de tentativă de asasinat la adresa balonului... adică a atmosferei.

Ionel se reculese. Nu dăduse atenţie spuselor lui Tic. Îl năpădeau amintirile.

– Eram neliniştit ca marea. Simţeam că trebuie într-un fel să comunic cu ea. Se însera. Totuşi o vedeam. Şi în întuneric, auzind-o, o vedeam. Zgomotele îmi iscau imagini. A trebuit totuşi s-o părăsesc, să mă duc în cabină, să mănânc, să mă culc. Nu ştiu câte ceasuri am stat ascultând-o. Nu căutam somnul. Voiam să simt, îmi plăcea să simt neliniştea mării. M-am furişat din cabină pe punte. Noaptea era deasă, adâncă, şi marea vuia. Nu-mi explic nici până astăzi cum rezista vasul la asaltul mării. Poate că erau valuri de suprafaţă. Dar eu le zăream uriaşe în ţesătura slabă de lumină pe care o scăpa luna de după nori, nişte adevărate talazuri. Mă prinsesem cu mâinile de o bară de fier, chiar lângă uşa salonului de zi. Nu vedeam parapetul din cauza culorilor lui întunecate. Oare de ce nu era vopsit în alb? Pentru că reuşeam să zăresc, în noapte, o pânză albă în spatele tubului de aerisire. Priveam din locul meu marea. Talazuri cu creste albe de spumă agitându-se… Oare în zadar? Mă întrebam de ce atâta putere irosită, dăruită atât de inutil nopţii? De ce atâta frământare? Oare nu se întâmpla ceva cu marea? Atunci am început să caut, am început să caut cu disperare, voiam să străpung cortina deasă a nopţii, să desluşesc nişte taine pe care le presimţeam aproape. Tremuram tot şi mă uitam uneori în direcţiile în care auzeam spărgându-se cel mai tare talazurile, până îmi încremeneau privirile, până mă dureau ochii. Alteori încercam să cuprind panorama acoperită de păcură. Nu ştiu de când mă luptam cu tenebrele. Deodată… Ah! Cât m-am speriat atunci! Am zărit undeva departe prima coloană de marmură. Apoi a doua, a treia, a patra. Se înălţau din mare înalte, maiestuoase, puternice. Nu! Nu era o halucinaţie, îmi înfipsesem unghiile în carne până la sânge, ca să mă conving că sunt treaz, că nu visez. Dar coloanele erau în faţa ochilor mei şi talazurile se năpusteau spre ele, şi nu puteau să le înghită. Vuia cumplit marea, parcă îşi trimitea toată puterea ei spre coloanele mele, dar ele rezistau… Bubuiau valurile şi deodată un talaz uriaş îmi acoperi vederea. Am închis ochii de durere. Când i-am deschis, coloanele dispăruseră. Şi parcă şi marea se mai liniştise. Fusesem treaz, ştiam că fusesem tot timpul treaz. Îmi aminteam fiecare gest, aş fi putut pune pe note, imediat, vuietul mării, exact cum răsunase în clipele care trecuseră, atât de treaz fusesem. Nu era nici vis, nici halucinaţie, nici născocire a unei minţi febrile. Văzusem coloanele. Le văzusem aşa cum văd aceste flăcări în întuneric…

Se lăsase o tăcere, de parcă se auzea în aer dansul flăcărilor. Pocnetele scaieţilor care ardeau păreau nişte bubuituri. Chipurile tuturor tinerilor, la lumina văpăilor, exprimau o emoţie stranie. Deveniseră toţi una cu povestitorul. Acesta tăcuse, doborât de fiorul

amintirii. Cine ar fi putut spune câtă vreme n-au vorbit decât inimile? Numai când focul fu pe cale să moară, mişcarea lui Ursu îi trezi din împietrire şi din nemişcare. Acesta înşfăcase un morman de scaieţi şi-i ducea în braţe către foc. Nici nu simţi miile de ace care-i împungeau braţele goale şi pieptul gol. Aruncă scaieţii peste ultimele licăriri de jar. Lumina izbucni ca o explozie. Toţi simţiră puterea flăcărilor. Tresăriră. Şi noaptea începea să audă iarăşi vorbe.

– Coloanele… Coloanele albe de marmură… Coloanele de marmură albă, şopti Maria, căutând parcă o melodie.

– Hm! începu Dan să-şi manifeste incredulitatea. Coloanele fanteziei…

Tic îşi apropie buzele de urechea lui Dan şi-i şopti foarte blajin:

– Te rog să-ţi muţi gura sub talpă, ca să nu ţi-o calc eu în picioare.

Ursu, care luase braţul de scaieţi anume pentru a se trezi din nişte închipuiri ce gâfâiau în el, se mulţumi doar să ridice din umeri, deşi îl încolţeau presimţiri ciudate.

Victor şi Lucia se uitau unul la altul. În ochii lor lucea aceeaşi expresie de neîncredere. Totuşi ceva îi reţinea să şi-o manifeste. Lucia fu prima care îşi învinse reţinerea:

– E cu neputinţă, Ionel. E o fantezie, o halucinaţie, e născocirea unei anumite stări. Nu trebuie să fii medic pentru a înţelege acest lucru. Însuşi felul cum ai povestit, atmosfera pe care ai reuşit s-o redai, în ciuda împotrivirii cuiva, duceau obligatoriu spre această fantezie.

– Te înţeleg, Lucia. Vă înţeleg pe toţi. Credeţi că eu nu mi-am spus acelaşi lucru, credeţi că eu nu mi-am pus aceleaşi întrebări?!

– Dacă aş fi fost eu sau Ursu – se amestecă Tic – mai întâi am fi privit marea de la parapet, apoi dacă am fi zărit coloanele… le-am fi făcut pur şi simplu o vizită. Ca să demonstrăm… cum se zice?… autenticitatea lor. În ciuda împotrivirii *cuiva…*

Intenţia lui Tic fusese aceea de a o înţepa pe Lucia şi de a lua apărarea lui Ionel. Acţionând în stil propriu, în loc să-l apere pe Ionel, îl lovise însă şi mai tare. Pricepând că făcuse o nedreptate, căută repede s-o repare:

– Sau măcar să fi avut un aparat de fotografiat cu tine, Ionel…

– Crezi că nu m-am gândit şi la asta, Ticuşorule? Nu, nu încerc să te subestimez, te alint. M-am gândit, dar… clipa trecuse… Ceea ce resping însă, nu faţă de voi, ci faţă de mine… pentru că eu am fost şi mai crud cu mine în întrebări şi presupuneri… Ceea ce resping este ideea halucinaţiei. Nu înţelegeţi că-mi băgasem unghiile în carne… mai puteţi vedea pe faţa mea urmele zgârieturilor… Zău dacă n-am început să-mi clănţănesc dinţii că să-mi dau seama că aud…

– Iartă-mă, Ionel, dar nu pot să nu te întrerup, se rugă Tic. Când mă mai întâlnesc cu o asemenea ocazie… Dinţii ţi-au clănţănit singuri,

fără ordinul tău… Nu e cazul să mă întrebi de unde ştiu…

– Eşti un nesuferit! Dar crezi că mă preocupă acum ironiile tale? Nu… Mă controlasem tot timpul, ba, să vă spun drept, mi-am controlat pe urmă şi temperatura. Şi dacă pot să afirm un lucru cu toată certitudinea, e acela că am fost treaz, absolut treaz. Nu ştiu cum aş putea să vă conving… Dacă aş fi avut măcar un dram de îndoială… Dar parcă niciodată nu fusesem mai treaz ca atunci. Nu, nu le născocisem, nu mi se năzăriseră, văzusem cu ochii mei, în cele mai ascuţite clipe de trezie, coloanele albe de marmură de lângă ţărmul mării. Nu-mi retrag înapoi niciun cuvânt. Văzusem coloanele… Tu ce crezi, Victor?

De multă vreme aşteptau cireşarii cuvintele lui Victor. Îşi puneau atâtea speranţe în ele! Tic, văzându-i chipul într-o clipă de erupţie luminoasă, fu cât pe-aci să-şi ducă mâinile la urechi.

– Eu am mari îndoieli, răspunse Victor. Am aproape certitudini, însă în sens contrar. De ce nu au văzut şi alţi oameni ceea ce ai văzut tu, Ionel? Nu atunci, în acea clipă, ci în miliardele de clipe ale atâtor şi atâtor ani?… Dar nu cred că acesta e lucrul principal…

– Ba eu cred că acesta e lucrul principal, fundamental, stărui Lucia. Aceeaşi întrebare există şi în mine. Pentru că, totuşi, cel puţin până acum, n-am umblat niciodată după fantome! Mă refer la noi toţi.

– Nu, Lucia, nu e lucrul principal… în momentul acesta. Poate că vom reveni asupra lui… şi în mod sigur vom reveni. Deocamdată însă nu putem da nicio sentinţă…

– Sigur! Sigur că da! sări Tic. Victor are perfectă dreptate. Ce tot îţi lustruieşti alea… cum se cheamă oare? Da, da… silogismele?

– Stai, Tic, nu te grăbi, încercă Victor să-l domolească. Eu nu renunţ la întrebarea mea de bază. S-ar putea însă ca ea să fie anulată. Ea este o întrebare care se încadrează într-o situaţie de moment, dar s-ar putea ca în procesul general să sune distonant. Ionel abia şi-a început povestirea… dar nu ne-a chemat aici pentru acest început, ci pentru ceea ce s-a întâmplat mai departe, mai târziu. De bună seamă că începutul îşi are rolul lui în povestire şi în acţiunile lui Ionel, dar nu e elementul hotărâtor. E elementul iniţial. Tu ai vrut să ne convingi până acum, Ionel, de întâlnirea ta cu coloanele. Întrucât erai treaz, precum susţii, coloanele nu puteau să fie o năzărire. Să ştii însă că sunt două elemente aici, care trebuie să se combine în mod obligatoriu. Unul e starea ta de luciditate, al doilea e imaginea coloanelor, subliniez, *imaginea coloanelor,* nu existenţa lor, pentru că din moment ce nu le-ai palpat… în sfârşit, nu cred că e cazul să insist acum, în momentul acesta…

– O clipă! se rugă Ionel. Eu te văd pe tine aici, la doi paşi de mine, la lumina flăcărilor. Te văd *numai* cu privirile. Trebuie neapărat să te pipăi ca să-mi dau seama că exişti?… Dacă am pipăi fiecare lucru

pentru a-i dovedi existenţa?

– Când îl vezi numai tu, poate că ai această obligaţie, pentru a-i convinge şi pe alţii, sau chiar numai pentru a te convinge definitiv pe tine însuţi. Dar tu pari atât de convins, încât... e cazul să continui povestirea pentru a ne oferi şi celelalte argumente. Vreau totuşi să precizez, Ionel. Demonstraţia ta de până acum, cel puţin pentru mine, a fost o demonstraţie pentru a ne dovedi luciditatea ta într-un anumit moment. E adevărat, un moment esenţial în „procesul coloanelor”, ca să-l numim aşa. Tu ai vrut poate să ne convingi de existenţa coloanelor prin luciditatea acelui moment. Eu totuşi vreau să despart elementele. Permite-mi, deocamdată, să nu opresc decât un singur element ca valabil şi verificat: starea ta de luciditate.

– Cu alte cuvinte, crezi deplin în sinceritatea spuselor mele! Îţi mulţumesc.

– Cred, Ionel! Cred şi simt că în acel moment, în momentul apariţiei coloanelor, erai treaz, erai lucid şi că ţi-ai controlat, sângeros aproape, starea.

– Atunci de ce separi cele două elemente? Dacă eram treaz, şi recunoşti lucrul acesta, ce puteau să fie coloanele altceva decât o imagine reală? Aceste două elemente nu pot trăi separat, nu pot fi separate.

– Nu pot fi separate în povestirea ta, dar trebuie să le separăm, Ionel, altminteri riscăm să nu deosebim adevărul adevărat. Impunem un adevăr, nu zic, poate să fie cel bun, dar îl impunem, nu-l constatăm. Nu înţeleg de ce ţii atât de mult la îmbinarea acestor două elemente, pentru că îmi închipui că posezi alte argumente – cele care te-au determinat să ne chemi pe noi aici – pentru a dovedi existenţa coloanelor. E atât de importantă îmbinarea acestor elemente?

– E esenţială, Victor. E hotărâtoare, fundamentală!

Victor rămase dezamăgit auzind răspunsul aproape dramatic al lui Ionel. Hotărî totuşi să facă o ultimă încercare:

– E fundamentală pentru a dovedi existenţa coloanelor? întrebă dânsul aproape cu teamă.

– Mai grav, Victor. Mult mai grav. Pentru a fixa locul!

Aceste câteva cuvinte avură darul să-i emoţioneze până la lacrimi pe tineri. O mulţime de dubii se risipiră. Prin urmare, existenţa coloanelor nu mai trebuia pusă la îndoială. Abia aşteptau să audă continuarea povestirii. Tăcerea care se lăsă suna ca o invitaţie pentru Ionel.

– Da, continuă dânsul. Mult m-a chinuit această problemă şi mă chinuie încă şi acum şi probabil că vă voi molipsi şi pe voi cu microbul acestui chin... Dar mai bine să spun totul aşa cum s-a petrecut în timp... Da... Rămăsesem lângă uşa salonului de zi cu aceeaşi întrebare pe buze: Fusesem sau nu treaz? Îmi răspundeam mereu:

„Da, da, da”, dar întrebarea tot persista din cauza acelei imagini care conţinea atâta fantastic într-însa. Vaporul îşi continua cursa lui în noapte, sau aşa credeam eu. Marea parcă se mai liniştise, valurile, parcă mai multe, dar mai mici, se vedeau bine la lumina unei luni mai darnice ca înainte. Nu puteam scăpa de obsesie, dar cred că oricine ar fi fost în locul meu ar fi trăit stările mele. Scăpasem însă puţin de subjugarea mării. Mă simţeam mai liber, mai despărţit de mare. Nu vedeam numai marea, n-o simţeam numai pe ea în jurul meu. Începeam să mă simt între oameni, deşi nu-i vedeam. Dar mă ştiam între ei. Poate de aceea am început să-i caut. Am descoperit şi câteva luminiţe pe vapor, pe care până atunci nu le văzusem. M-am îndreptat tăcut, prudent spre una dintre ele. Îmi căutam puncte de sprijin, pentru că vasul, deşi bătut cu mai puţină putere de valuri, aşa mi se părea mie cel puţin, dansa mai tare decât înainte când îl loveau talazurile. Lumina spre care mergeam provenea de la cabina cârmaciului, de la timonă. O clipă m-am speriat. Am vrut să mă întorc repede. M-am încăpăţânat însă şi am rămas pe loc. N-aveam curajul să urc în cabină. Încremenisem, rezemat de o scară de fier, aşa cum mi se întâmplase mai înainte lângă uşa salonului. Mi-am amintit dintr-o dată chipul cârmaciului. Îl văzusem înainte de lăsarea nopţii luând cârma în primire. Era un bătrân aproape chel, doar cu o coroană subţire de păr alb în jurul capului. Faţa îi era atât de plină de cute, că părea de pergament. Parcă o bătuseră şi o arseseră vânturile tuturor mărilor din lume. La prima vedere, părea un om posac, care nu vedea pe nimeni în jur, dar, dacă te uitai mai atent, descopereai în privirile lui nişte luciri blânde, duioase. Îmi aminteam aceasta pentru că mă uitasem mult timp la el după ce-şi luase postul în primire şi de câteva ori chiar ni se întâlniseră privirile. Nu, nu putea fi un om rău.

– Marinarul din scrisoare, rosti Tic în şoaptă, şi-l înghionti pe Dan cu cotul.

– Da... Marinarul din scrisoare... Ce să fac? Nu puteam să rămân acolo, mai ales că începeam să simt frigul nopţii. Şi, tocmai când eram în pragul unei hotărâri, mi-a venit norocul în ajutor. Am auzit uşa de la cabină deschizându-se, am auzit un răsuflat greoi şi câteva pufăituri de nemulţumire. Era timonierul. Parcă se răfuia cu vremea. Auzindu-l apoi tuşind, aşa ca să se afle în treabă, m-a cuprins subit un moment de mare curaj... Am răspuns la tusea lui tuşind şi eu, aşa cum i-aş fi răspuns la un salut...

– Deştept, nu putu Tic să rabde. Nu curaj, ci isteţime, prezenţă de spirit. Bravo!

– Mulţumesc... Aşa... De fapt, imediat după ce am tuşit mi s-a făcut inima cât un purice. Aşa, din senin. Ce, nu aveam voie să mă plimb noaptea pe punte? Îmi interzicea cineva să tuşesc? Fapt e că mă descopeream cam copil. Şi numai ce-aud vocea bătrânului:

„Asta-i tuse cam tinerească... Hei, mânzule! Ia dă-te la lumină, să te identific!”

Ce să fac? M-am mişcat spre lumină pentru a fi identificat. Probabil că făcusem o mutră de bleg, pentru că bătrânul nu şi-a putut ţine râsul. El râdea, eu tăceam. Până ce a tuşit iar şi, luând un aer ceva mai grav, a început să mă ţintuiască. El era sus, pe balconul acela circular din jurul cabinei... nu i-am aflat nici până acum numele... eu jos, cu gâtul lungit spre dânsul. Cam caraghioasă poziţie pentru mine.

„Şi-ai putea, mătăluţă, să-mi spui de ce dai târcoale timonei la unu noaptea?” mă întrebă dânsul.

Voisem să-i şi ripostez că pot să fac ce vreau, dar m-am speriat de-a binelea când am auzit ora. Mi-era teamă să mă cert cu dânsul, ca nu cumva să-i scape a doua zi, adică în ziua aceea, să nu-i scape mamei vreo vorbă. I-am răspuns şi eu cu primul pretext care mi-a venit în minte:

„Sufăr de insomnie şi, decât să stau în cabină, am ieşit să văd... noaptea...”

– Slab... De astă dată slab. Puteai să-i spui şi tu altceva. De pildă... că ai venit să-i oferi nişte ţigări...

– Nu mergea! Pentru că pufăia din lulea.

– Mi-am închipuit eu. Tocmai din cauza asta mergea. Pentru că, dacă ţi-ar fi acceptat ţigările, de unde le scoteai?

Intervenţia isteaţă a lui Tic îi făcu pe toţi să râdă, mai ales pe Ursu care îl şi gratulase, în felul său, strângându-i cu putere umărul.

– Bravo! îi întoarse Ionel felicitarea. Dar dă-mi voie să continui...

– Te rog însă de pe acuma să mă ierţi pentru ocaziile favorabile...

– Bine, bine, se grăbi Ionel să-i răspundă. Aşa... Unde rămăsesem? Da... La pretextul meu prostesc care l-a făcut bineînţeles să râdă şi să dea din cap dojenitor. Îl vedeam bine în lumina care ieşea pe uşa deschisă a cabinei.

„Care va să zică eşti chinuit de mare, mă ghici imediat bătrânul. Prea bine nu-i... Dar să ştii că pe cine nu l-a chinuit, măcar o dată în viaţă, marea, acela e văduv de multe simţiri. Da, da... Da’ nu-i bine nici să te chinuie prea mult, că pe urmă începi să amesteci chinurile cu bucuriile şi gata!... Te-a înhăţat marea... Şi dacă te înhaţă nu-ţi mai dă drumul.”

Îmi plăcea cum vorbeşte. Nu ştiu... Parcă nu dădea nişte sfaturi, parcă vorbea despre dânsul, despre ceva ce eu nu cunoşteam. Aş fi vrut să-l ascult, să-l provoc la vorbă, dar nu ştiam cum să procedez... Lasă, Tic... Eram uimit, eram într-o situaţie specială... Bine! fie şi permanentă... cum mă acuzi tu pe tăcute... Ce puteam să fac? Să-i cer voie să urc? Să plec? Tot el m-a scos din încurcătură:

„E cam târziu, spuse el ca o constatare. Nu zic că e târziu pentru mătăluţă, ci pentru părinţii dumitale. Da’ dacă vrei să mai stăm de

vorbă… eu nu mă împotrivesc…”

Nu mai puteam de bucurie. Mă şi pregăteam să urc în goană scările, dar îl auzii continuând:

„Numai că nu acuma. Mai avem şi zile, mai avem şi nopţi… Mâine, de la prânz încolo, mă găseşti în partea cealaltă a vasului, lângă nişte odgoane, am eu un fel de hamac… Că despre marea asta ştiu prea multe ca să le ţin numai pentru mine. Şi, dacă vrea cineva să primească botezul mării, apoi eu îl pot da cu prisosinţă… Aşa… Şi poate ţi-o mai da târcoale şi somnul…”

Iarăşi pufăi de câteva ori, iarăşi tuşi. Tuşii şi eu şi, cu acest salut convenţional, ne-am despărţit. Am ajuns pe furiş şi fără zgomot în cabină. Ştiam că nu-mi fusese observată lipsa pentru că dormea şi mama. M-am suit în pat şi… iarăşi am început să mă gândesc la coloane. M-am gândit, nu ştiu câtă vreme, până s-au înmulţit. Aşa se face că m-am trezit la Acropole… M-am dezmeticit însă repede. Ziua era frumoasă, niciun nor, soarele strălucea cum străluceşte la sărbătorile noastre mari, marea avea doar nişte creţuri uşoare. În orice altă situaţie m-aş fi simţit fericit. Numai eu ştiu însă cum a trecut dimineaţa aceea. Parcă eram pus pe jeratic. Mă foiam încoace şi încolo, nu-mi găseam locul. Şi mama, scai după mine. Credea că sunt bolnav. La masa de prânz nu ştiu dacă am mişcat fălcile de două ori. Îl văzusem pe bătrânul timonier ducându-se spre hamacul lui. Avusesem eu grijă să inspectez locul în cursul dimineţii. Ardeam de nerăbdare. Voiam să reiau convorbirea întreruptă şi aveam şi alte gânduri, pe care o să vi le destăinuiesc la vremea lor. Mama se uita chiorâş la mine. Era convinsă că sunt bolnav. „Dacă n-are nici poftă de mâncare?” spunea ea. Între timp vremea se mai învrăjbise. Cerul era tot frumos, dar marea scosese nu ştiu de unde, nu ştiu cum, nişte talazuri care înfiorau privirile. Şi dintr-o dată mama se îngălbeneşte, se clatină, dă ochii peste cap. Cei de la masă se sperie. Tata o duce repede în cabină. După un timp vine şi un doctor. „Nu-i nimic – spuse el – o criză uşoară, trecătoare. Pe vremea asta se manifestă cel mai lesne răul de mare.” Eu m-am liniştit îndată. Ba ca să fiu sincer simţeam puţină bucurie. Eram în sfârşit liber şi mai ales mă convinsesem că nu sunt şi nu voi fi niciodată un client al răului de mare. M-am înţeles cu tata dintr-o privire şi, ţuşti, către hamac. Am tuşit încet cu gândul că, dacă doarme, nu-l voi trezi pe timonier din somn. Nu dormea. Mi-a răspuns tot tuşind şi ne-am amuzat amândoi de felul acesta curios şi original de a saluta. Se închegase parcă o legătură aparte, un fel de complicitate mutuală între noi. Nu ştiu de ce, dar mi s-a părut că s-a bucurat văzându-mă… Lângă hamac era un scăunel rotund. Bătrânul mi-a făcut semn cu mâna şi m-am aşezat pe scăunel. Ei, acuma surpriza. Mai întâi m-a întrebat dacă sunt elev şi a insistat să-i spun cum stau cu învăţătura şi să-i spun ce preferinţe am.

Mi-a cerut să-i spun notele la fiecare obiect.

„Nu cumva te lauzi? m-a iscodit el. Chiar numai doi de nouă în tot anul?”

I-am dat cuvântul de onoare şi dintr-o dată l-am văzut posomorându-se. Am aflat imediat care era cauza. Dezamăgirea pe care-o avusese cu un nepot de-al lui. Fiul fetei sale mai mici. Avusese şase copii. Numai fete. Iar cinci dintre ele născuseră tot numai fete.

„Tocmai vine pe lume un băiat, mi-a spus el. Bucurie că nu mai vedeam pe unde trec. De altminteri, pe mare nu rişti cine ştie ce dacă nu vezi pe unde treci. Pe lângă ţărmuri sau prin anumite locuri e primejdie. Dar locurile acelea le cunosc ca-n palmă. Uite, pe unde trecem acum, e un loc primejdios. Sunt nişte bancuri de nisip… Şi aşa cum îţi spun cu nepotul. Ce să mai lungesc vorba… A ieşit din el un derbedeu. Eu am vrut să-l fac căpitan de vas şi el… ce-ţi închipui mătăluţă? Îl apucă patima pământului şi se face agronom.”

Îl ascultam dar n-aveam curajul să-l contrazic. Era mai bine să-l las să-şi deschidă sufletul. Pesemne că avea chef de vorbă în ziua aceea sau acesta o fi fost obiceiul lui.

„Şi câte n-ar fi învăţat de la mine, a continuat bătrânul. Făceam amiral dintr-însul dacă i-aş fi spus numai un sfert din ce ştiu… Ehei, şaizeci şi unu de ani pe mare nu-i glumă. Nu-i mare pe tot pământul ăsta care să aibă taine pentru mine. Ba nici multe dintre râurile cele mari. Am fost pe Nil şi pe Amazoane şi pe Volga, iar Dunărea… Dunărea o cunosc cum îmi cunosc pipa… Na! Că iar s-a stins. Fir-ar să fie! Aşa face mereu când mă iau cu vorba. O fi şi ea geloasă.”

Mă uitam la el cu câtă migală îşi curăţă pipa, dar gândurile îmi erau în altă parte. Ce să fac? Să-l întreb sau nu? Sau să-i povestesc ceea ce văzusem noaptea trecută?… Tu, Victor, ce-ai fi făcut?

– Eu ştiu foarte bine ce aş fi făcut, răspunse Tic în locul lui Victor. Ba ştiu ce-ar fi făcut şi dânsul. Dacă nu m-ar fi dus el cu vaporul la coloane… ba dacă ar fi fost nevoie ar fi angajat şi un submarin, numai să-mi facă plăcere. Hai, continuă!

– Bine, mă supun. Eram gata să-i povestesc. Tocmai îşi aprinsese pipa, o pipă uriaşă, groasă cât mâna şi care scotea un fum, de parcă era coşul vaporului. Eram gata, gata să-i povestesc, dar, deodată, mi se opreşte răsuflarea. Dacă o să râdă de mine în cazul când ceea ce văzusem nu era decât o năzărire? Pe-atunci încă mai aveam îndoieli. Dacă o să-i fac cadou o taină nemaipomenită pe care el n-o ştia? Ne-am mai fi întâlnit noi aici, am mai fi putut noi organiza expediţia? Şi într-un caz şi-n altul era rău. Trebuia să-mi fi făcut de dimineaţă un plan de discuţie în aşa fel, încât să aduc pe nesimţite vorba despre coloane. Eram atât de furios pe mine însumi, că-mi venea să mă arunc cu capul în apă…

– Nu, acum nu pot să rezist. Crezi că, dacă te-ai fi aruncat cu

picioarele, nu era acelaşi lucru?

– Văd că nu pot să scap de tine, Ticuşorule. Ei, bine, află că până la urmă... Până la urmă n-am avut niciun merit. A început el să povestească tot felul de lucruri. Nişte întâmplări că s-ar putea scrie zece romane palpitante de aventuri. Bineînţeles nu numai ceea ce a spus atunci, ci ceea ce mi-a povestit în tot timpul călătoriei. Nu ştiu ce-i venise atunci să înceapă cu Pacificul. Când m-am gândit cât e de mare, câte drumuri de navigaţie sunt pe dânsul, câte arhipelaguri, câte insule şi insuliţe, m-a apucat groaza. Într-un an de zile nu l-ar fi terminat şi eu ardeam de nerăbdare să aflu ceva despre coloane, în cazul când ştia ceva, bineînţeles. Am profitat de extazul cu care-mi vorbea nu ştiu despre care loc din Pacific şi brusc îi şi pun întrebarea pe care mi-o pregătisem, că-mi făcusem un plan între timp:

„Dar marea noastră, Marea Neagră, are oare taine şi frumuseţi?”

Cum i-am auzit oftatul, cum m-am bucurat. Eram sigur că n-o să reziste. Şi aşa s-a întâmplat.

„Are şi taine şi frumuseţi, mi-a răspuns el. Cu duiumul. Numai să ştii să le vezi, numai să ştii să le descoperi. Ehei!”

Şi-a-nceput să-mi povestească. Spre ghinionul meu, a început cu frumuseţile. Cel puţin aşa credeam eu, că am ghinion. Pornise cu povestirea de la Constanţa spre deltă. Eram totuşi norocos. Dacă ar fi plecat de la Dardanele spre Bosfor?... Dar, când începe să-mi descrie locurile metru cu metru, iar zic în sinea mea că am ghinion. Când ajunge la Mamaia, unde spune:

„Mamaia... Frumoasă s-a făcut, Doamne. Parcă-i o mireasă. Şi dac-o mai vezi şi noaptea...”

„Gata! îmi zic. Altă ocazie favorabilă.” Şi-l întreb aşa într-o doară:

„Dar prin locurile astea prin care trecem acum? Cum o fi oare marea noaptea? O fi având taine?”

Şi numai ce-l văd căzând pe gânduri. Mi se părea că visează. Şi tace, tace... Deodată se dă jos din hamac, se întoarce cu capul spre ţărm şi priveşte toată panorama din faţa ochilor. Nu ştiam ce-i cu el. Rămăsese nemişcat, de parcă cerceta marea cu toată fiinţa. Şi-l văd cum îl cuprinde subit neliniştea.

„Sunt multe taine şi frumuseţi şi pe-aici, îmi spune el, cu o voce cam grăbită. Şi ziua şi noaptea. O să-ţi vorbesc eu altă dată despre un oraş sau despre un palat... nu se ştie ce-i... Că nimeni n-a văzut decât ziduri, sau coloane, sau turnuri, unii ziua, alţii noaptea, da’ numai pe vijelie... şi asta cu mulţi, cu mulţi ani în urmă... Altă dată însă... Poate mâine, poate mai devreme, acum chiar, dacă n-o să se întâmple ceva cu vaporul, că blegul ăsta de timonier... Tare mi-e teamă că a greşit direcţia cu vreo zece, douăzeci de metri...”

Şi dintr-o dată, halt! Fluierături, mişcare pe punte. Bătrânul zdup, ca un copilandru, fuga spre timonă. Eu rămân împietrit acolo lângă

hamac… Să vă mai spun în ce stare eram?… Îmi venea să urlu, să mă arunc în mare de bucurie, cu capul în jos, cu picioarele, pe burtă, oricum. Va să zică nu mă înşelasem. Coloanele mele existau… Vă mărturisesc sincer, sincer de tot, m-am gândit imediat la voi, la toţi. Doream atât de mult să fiţi lângă mine! Şi dacă aţi şti ce imagini fantastice născocea fantezia mea!… Sunt convins că aveam febră. Dar parcă mă mai gândeam atunci la mine?… Toate gândurile mele se concentraseră în unul singur: cum să fac să vă anunţ? Şi asta cât mai repede. Dacă aş fi avut un telegraf, un radio-emiţător! Ştiu că eram absurd. Chiar dacă aş fi avut aceste obiecte, cum puteam să comunic cu voi, dacă nu eram înţeleşi? Dar ce nu-mi trecea prin minte? M-am gândit şi la porumbei mesageri. Mă bâţâiam acolo pe punte, mă întrebam, căutam şi, dintr-o dată văd că se coboară şalupa şi aud un marinar spunându-i altuia că va pleca spre uscat căpitanul pentru nişte treburi. Mai departe ştiţi ce s-a întâmplat. V-am relatat în scrisoare. Dacă aţi şti în ce hal eram când m-am apucat să scriu! Fantasticul descoperirii şi mai ales posibilitatea ei de confirmare… Ceva, ceva totuşi mi se confirmase, dar puteam eu să ştiu dacă nu e o simplă coincidenţă?… Era prea fantastic totul, uluitor, absolut de necrezut. Cel puţin aşa îmi închipuiam eu în acele clipe… Chiar şi acum tot mai răzbat în sufletul meu firicele de spaimă, firicele mici, mici de tot…

Ionel se opri din povestit. Simţi nevoia imperioasă de a răsufla câteva clipe. Dar şi ceilalţi simţeau la fel. Descoperirea lui începea să capete contururi clare. Oare ce surprize îi mai aşteptau?

– Ionel! spuse brusc Lucia. Vreau să te întreb ceva. Dacă vrei, răspunzi, dacă nu, nu. În momentul când ne-ai scris nu ţi-a trecut prin cap că, dându-ne mai multe amănunte asupra descoperirii, s-ar putea ca noi, sosind înaintea ta, să începem cercetările fără tine?

– Sigur că m-am gândit, răspunse Ionel cu toată sinceritatea. Dar nu într-un sens rău. Acum, ba chiar nu mult după ce v-am scris, mi-am dat seama de absurditatea acestui gând. Dacă eu, care văzusem primul coloanele, nu aş fi avut inima să încep ceva fără voi, cum aţi fi putut atunci să începeţi voi fără mine? Dar în clipele acelea mai puteam să judec limpede? Atâta voiam atunci: să începem toţi împreună cercetările, şi cât mai repede. Să ne strângem toţi aici, toţi cireşarii. Chiar mă gândeam că dacă Tic, de pildă, sau altcineva n-ar putea veni, să-l aşteptăm sau să-l aducem şi pe el.

– Asta o spui aşa, ca să mă măguleşti, îi ripostă cu foarte mare blândeţe Tic.

– Voi ce-aţi fi făcut în locul meu? se adresă Ionel celorlalţi cireşari.

– Ceea ce ai făcut şi tu! îi răspunse Lucia. Poate cu unele mici deosebiri. Dar în linii mari am fi procedat aşa cum ai procedat tu… Ne-ai dat multă bătaie de cap cu scrisoarea ta, am încercat să-ţi explicăm

atitudinea, am ajuns şi la justificări. Poate că ne-a mirat atitudinea ta, dar nu ne-a jignit nicio clipă.

– Coloanele albe de marmură! De ce să nu fie şi în marea noastră un palat de cleştar?

Toţi tresăriră auzind vorbele Mariei care plutiseră o clipă ca un cântec. Imaginea făurită era tare îndepărtată. Palatul de cleştar!…

– Nu ştiu! se înfioră Ionel. Eu am văzut coloane albe. Mi le-am închipuit de marmură. Dar de ce să nu-i spunem aşa? Să numim expediţia noastră „Palatul de cleştar”.

– Parcă-i un cântec de demult, visă Maria cu voce tare. Parcă-i un basm vechi. Parcă m-aş plimba prin ograda misterioasă a copilăriei. Voi nu simţiţi?

– Pe mine mă tulbură realitatea, se scutură Victor din visare. Cele două elemente pe care le-am separat pentru a fi fideli adevărului s-au împreunat în sfârşit, formează amândouă adevărul. Ştim deci că Ionel era lucid în momentul viziunii, dar de acest lucru nu m-am îndoit, şi mai ştim că imaginea care i-a apărut în faţa ochilor era o imagine reală. Sau măcar o bănuială reală, pentru că, într-un fel, a fost atestată de la sine.

– Cum adică de la sine? întrebă Lucia. Există mărturia lui Ionel şi mărturia marinarului.

– Întocmai. Mărturia bătrânului n-a fost însă cerută, nici măcar provocată. Ea a venit ca o destăinuire şi s-a transformat în confirmare prin prezenţa lui Ionel. Ea există însă ca mărturie în afara lui Ionel, adică făcând excepţie de persoana lui.

– Te înţeleg, Victor. Prin urmare Palatul de cleştar se află undeva la marginea mării.

– Dar cum de nu l-a mai văzut nimeni? întrebă Ursu. Cum poate să ascundă marea o asemenea taină atâtor şi atâtor oameni?… Credeţi-mă, sunt şi eu emoţionat, sunt gata să fac orice, absolut orice, dar, nu ştiu de ce, mă sâcâie groaznic aceste întrebări.

– Nu numai pe tine. Pe toţi ne sâcâie, răspunse Lucia. Poate ne vom limpezi mai mult ascultând continuarea povestirii.

Ionel îşi adună amintirile. În jurul mormanului de cenuşă, prin care mai licăreau, ici, colo, mici puncte de foc, se aşternu iarăşi tăcerea. Vocea povestitorului răsună din nou în urechile celorlalţi, făcu din nou să bată inimile tuturor.

– În ziua aceea n-a fost chip să mai dau ochii cu bătrânul marinar. S-a lucrat tot timpul la despotmolire. Din fericire, numai botul vasului se înfipsese într-un banc de nisip. Spre seară, vaporul era gata de plecare. Bătrânul intrase de serviciu la timonă. Mi-am amintit vorbele lui când s-a despărţit atât de brusc de mine. Era limpede că amânase discuţia pentru a doua zi. Aşa că mi-a fost teamă să-l deranjez. M-am dus devreme în cabină, m-am străduit să fiu mai atent, mai vorbăreţ

cu părinţii. Nu prea am reuşit. Mă gândeam tot timpul la oraşe şi la palate scufundate. Am aflat mai târziu că bătrânul marinar aşteptase multă vreme să-l vizitez la timonă. Mă aşteptase până după miezul nopţii, dar de unde puteam eu să ştiu?… Inutil să spun cum a trecut dimineaţa. Mă străduiam să urmăresc peisajele de pe ţărm, să mă amuz privind giumbuşlucurile delfinilor care ne-au însoţit în călătorie până la Sulina, dar nu reuşeam. Nu aveam nimic altceva în cap decât imaginea nopţii cu coloane şi ultimele vorbe ale bătrânului. Imediat după prânz am fugit la hamac. Sosisem probabil mai devreme, pentru că marinarul meu nu era acolo. Mă întrebam chiar dacă nu i s-o fi întâmplat ceva, când, hop, îl văd apărând pe punte. Venea agale spre mine, uitându-se mereu la ţărm. Bineînţeles am tuşit, cum stabilisem între noi, fără vorbe, salutul. Am tuşit eu mai întâi ca să-i dovedesc respect. „Hm. Am trecut, am trecut de punctul pe care mi-l închipui eu, spuse el continuând povestirea exact din locul în care o întrerupsese, precum mi-am dat seama imediat. Da, mai în urmă, chiar binişor, mai în urmă, cred eu că e locul. Locul sigur nu-l ştie însă nimeni, poate c-or mai fi doi oameni în toată delta care să-şi mai amintească aşa ceva. Eu cu ochii mei nu l-am văzut, dar era o vreme când s-a vorbit mult despre asta. Eram însă prea mic, abia pusesem piciorul pe vapor, nu prea înţelegeam eu ce se vorbeşte. Va să zică sunt aproape şaizeci de ani de atunci. Câţiva mai mult, câţiva mai puţin… Era o vreme cu cumplite vijelii. Se războia marea cu ţărmurile, de te mirai cum de mai rezistă. Prăpădul lumii, nu altceva. La pescuit în larg nu se încumetau decât vitejii de la Jurilovca. Şi, când dădea peste ei vijelia, aruncau lopeţile, şi se legau cu funiile de barcă, ca să nu li se piardă trupurile în mare, şi după trei, patru zile, bărcile, împinse de valuri, le aduceau leşurile la mal. Dar nu lepădau lopeţile aşa lesne. Numai atunci când simţeau că nu le mai rămân puteri decât pentru a-şi lega funiile. Ehei, ce oameni! Ce înţelegere cu marea! Atunci, în timpul acelor vijelii, s-a răspândit zvonul. Întâi a văzut unul, apoi altul, fără să ştie de primul, şi apoi altul, fără să ştie de ceilalţi doi, că fiecare era din altă parte a deltei. Dar ce anume au văzut nici până astăzi nimeni nu ştie… Un oraş, un palat, un turn, un zid, o coloană? Fiecare însă văzuse ceva. Şi numai noaptea. Ziceau că văzuseră cum se cască marea în faţa lor şi cum se înalţă din pământ blocuri albe, ca de marmură. Puteai să nu-i crezi, dacă toţi spuneau c-au văzut ceva şi tot cam prin aceleaşi locuri, cam prin preajma acestor lacuri furate din mare? Că nu numai marea fură din pământuri, mai fură uneori şi pământul din mare…”

Cred că tremuram în faţa lui auzindu-i povestirea, pentru că se oprise din vorbit şi se uita lung la mine. Eram teribil de fericit, dar simţeam şi o oarecare nelinişte. Oamenii despre care-mi povestea el văzuseră Palatul de cleştar… îi spun aşa pentru că aşa am hotărât să

numim aceste necunoscute albe de sub apă… în preajma lacurilor salmastre. Eu îl văzusem însă înainte de lacuri, chiar la o distanţă bunicică. Nu ştiam ce să cred. Să mă fi înşelat eu? Era cu neputinţă, pentru că eu cu mâinile mele am notat pe hartă locul unde l-am văzut. Să se fi înşelat oamenii aceia de acum şaizeci de ani?… Eu eram înclinat şi chiar şi acuma cred că s-au înşelat ei… Cum pot altminteri să-mi explic deosebirea de locuri, distanţa mare de aproape douăzeci de kilometri dintre un loc şi altul?

– Da! se auzi vocea lui Victor. E într-adevăr o problemă gravă. Dacă ai rămas la această întrebare, şi aşa mi se pare, înseamnă că plutim într-un mare necunoscut. Să fie două locuri diferite şi-n amândouă locurile să existe ceva asemănător?… Să-ţi spun drept, Ionel, par cam încurcate locurile…

– Şi eu cred la fel. Dacă ai şti cât mă roade această întrebare. Da, şi astăzi mă roade. A rămas încă fără răspuns, cu toate strădaniile mele… În zilele care au urmat am căutat să aflu alte amănunte. Nu ştiu ce n-am făcut ca să-i pot aprinde bătrânului marinar toate amintirile. Din păcate însă prea multe lucruri noi nu am aflat. Cam repeta ceea ce îmi spusese prima dată. Da, da. Şi-a amintit ceva foarte important. Cică s-au auzit pe vremea aceea atâtea vorbe despre oraşul din adâncul mării, că nişte oameni de ştiinţă au pornit cercetări. Se convinseseră cică şi ei că în zvonul care circula în toată delta exista ceva adevărat. Au făcut cercetări, pe malul mării, în interiorul lacurilor salmastre, dar toate cercetările au rămas fără niciun rezultat. N-au mai dat de urma oraşului. Se mai spune că un grup de pescari a fost surprins de vijelie în larg, într-o barcă mare pescărească, dintre cele care se foloseau pe atunci. Barca s-a scufundat în apropierea malului şi printr-o minune au scăpat toţi cei care se aflau în ea. Atunci s-a văzut ultima dată palatul. L-a văzut cârmaciul înainte de a se scufunda barca. El singur, că el era cu faţa spre mal. De-atunci nimeni, nimeni n-a mai văzut Palatul de cleştar.

– Stai! strigă Lucia. Înseamnă că avem un indiciu foarte sigur. Palatul trebuie să fie în apropierea locului unde s-a scufundat barca. Nu este acesta un indiciu foarte preţios?

– Întocmai! întări Victor. În sfârşit, al doilea element concret. Primul este cel adus de tine, Ionel. Al doilea, epava bărcii pescăreşti. Mă gândesc la elementele care ne pot ajuta pentru a identifica locul cu pricina.

– Şi eu m-am gândit la asta. Bătrânul nu cunoştea decât povestea accidentului şi anul în care s-a petrecut. Despre loc nu ştia nimic. Cel puţin atunci nu ştia nimic.

– Poate că ştia ceva despre pescarii care s-au salvat, aproape se rugă Tic.

– Cât m-am agăţat de speranţa asta! Din păcate nu cunoscuse

niciun pescar dintre cei care naufragiaseră. L-am rugat să-şi amintească, l-am bătut pesemne atâta la cap, că a început să se mire.

„Nu cumva ai vrea să faci şi mătăluţă cercetări?” mă întrebă el mai mult în râs.

Nu ştiu ce s-a întâmplat cu mine. Eram pesemne într-un moment de exaltare. I-am răspuns sincer. I-am răspuns că aş vrea tare mult să ştiu totul, că aş fi în stare să caut prin toată marea, numai să dezleg taina. I-am spus că am şi câţiva prieteni care m-ar ajuta. El a râs şi mai tare. Se uita la mine ca la un ţânc:

„Ştii mătăluţă ce înseamnă un ochi de mare? m-a întrebat el. Nu e numai lărgime, ci şi adâncime. Ştii ce înseamnă bucăţica asta de apă din faţa satului ăsta? Ştii cât necuprins e în ea?... Şi mai spui c-ai vrea să răscoleşti toată marea! Nu cred eu că o să ajungi marinar dacă nu-ţi poţi închipui nemărginirea mării şi, mai mult decât asta, adâncimea ei....”

Mi-am dat seama atunci câtă dreptate are. Gândisem într-adevăr ca acel copil din poveste care voia să mute cu căldăruşa marea în groapa lui din nisip. Dar pesemne că era atâta rugăminte în ochii mei, că s-a simţit şi el mişcat. Lăsase pipa jos şi-şi freca fără încetare bărbia şi, când înţepenea cu mâna pe bărbie, clătina, clătina din cap.

„O fi fost poate o vedenie a acelor oameni, dacă de şaizeci de ani nimeni n-a mai văzut nimic! Da’ cine ştie? Că prea mulţi au văzut. Şi ce rost aveau să se apuce, după un simplu zvon, atâţia oameni cu doxă la cap, să caute prin fundurile mării?... Ştiu eu?”

Eu tot îl întrebam despre pescarii aceia care s-au salvat, tot îi ceream să-şi amintească numele vreunuia dintre ei. Nu-mi trecuse prin cap să fac socoteli.

„Crezi mătăluţă că după atâţia ani au mai rămas măcar oasele întregi din vreunul? mă întrebă timonierul. Pe vremurile acelea nu prea treceau oamenii de şaizeci de ani. Dacă nu-i ucidea marea, îi ucidea mai lesne pământul. Foamea, necazurile, jandarmii, războaiele scurtau mult viaţa omului.”

„Cine ştie? insistam eu ca un neghiob. Poate că s-a strecurat vreunul prin viaţă. Mai există şi oameni cu noroc pe lume...”

„Şi mătăluţă ai vrea tare, tare de tot să fii unul dintre aceştia?” mi-o întoarse bătrânul.

Puteam să-i spun că nu? Mă rugam fără vorbe cu toată fiinţa mea. Pesemne că iar l-oi fi înduioşat. Pentru că iar şi-a lăsat luleaua jos şi a început să-şi frece bărbia.

„Ce pot să fac pentru dumneata? mă întrebă el. Te văd aşa de frământat! Dar să ştii că n-are niciun rost să te frămânţi. Crezi că tocmai mătăluţă eşti chemat să dezlegi taina asta? Aşa, acum c-am început trebuie să şi isprăvesc. Nu pot să te las, hodoronc-tronc, în mijlocul drumului. Mi-a venit un gând, cum vin uneori gândurile cele

bune, tocmai când nu le aştepţi. O să mă interesez la Sfântu Gheorghe sau la Sulina despre povestea naufragiului… Cine ştie? Poate dăm de urmele vreunui norocos care s-a strecurat prin viaţă şi a ajuns vremurile de azi…”

– Şi nu i-ai sărit de gât? întrebă Tic emoţionat, cu răsuflarea tăiată.

– Zău că nu ştiu ce-am făcut. Pentru că am simţit că ameţesc. Se învârtea totul cu mine şi nu aveam conştiinţa nici unui act, nici unei vorbe. Pesemne că oi fi făcut eu ceva, pentru că l-am auzit tuşind… A coborât la Sfântu Gheorghe. Mi-a fost, nu ştiu de ce, ruşine să mă duc după el, mai ales că nici el nu m-a chemat. Vă spun drept, n-am văzut satul, nici cherhanaua, nici vasele de pescuit. Mă uitam tot timpul la promontoriul lung de scândură pe care păşise bătrânul. Mă uitam, mă uitam, de mă dureau ochii, până ce, după câteva ore, l-am văzut pe marinar întorcându-se. Pe faţa lui, printre miile acelea de cute, puteai parcă să descifrezi ceva?! Nimic. Iar ochii… Sprâncenele lui groase parcă se lăsaseră peste ochi. M-a bătut pe umăr că pe un copil şi mi-a spus:

„Am mai găsit câte unul care şi-a amintit de naufragiul acela. Da’ cică nu era niciun om din sat în barca aceea. Aşa că n-am putut să scot de la ei niciun nume. Să vedem acum la Sulina… Poate dăm acolo peste cineva. Cine ştie? Să nădăjduim, că pentru nădejde nimeni nu-ţi poate face nimic… Este un loc unde nu se poate să nu se ştie mai multe. Dar pe-acolo vasul nostru nu trece, pentru că nici nu e în drum şi nici n-o să poată vreodată. E vorba de Jurilovca. N-avem altceva de făcut decât să aşteptam Sulina.”

În sfârşit am ajuns şi la Sulina. Am intrat cu vaporul pe braţul Dunării până în port. Am coborât în orăşel, am băut apă… Vă spun asta pentru că e cea mai bună apă din ţară acolo. Ne-am înapoiat pe vas. Bătrânul a venit abia către seară. Şi, cum a venit, s-a urcat în cabină. A plecat vasul şi târziu, noaptea, m-am dus la el în cabină. Mai fusesem de câteva ori şi ştiam care e cea mai bună oră pentru vizite. L-am găsit parcă mai vesel.

„Ai făcut bine că ai venit mai târziu, mi-a spus el. Pe aici e mai grea navigaţia şi trebuie mare atenţie… Dar ca să ajungem la oile noastre… Mare noroc n-ai avut nici aici. Am trecut prin multe case şi a trebuit să refuz multe pahare cu vin sau cu ţuică. M-am întâlnit cu vechi cunoştinţe şi chiar cu nişte neamuri, despre care nu mai ştiam că sunt pe lume.”

Eram tare nerăbdător să primesc dramul acela de noroc pe care mi-l promisese, într-un fel, la început şi el simţea asta. Dar jocul lui, pentru că miroseam eu că e un joc, nu voia oare să-mi pregătească o veste bună, o bucurie? Ce puteam să fac altceva decât să aştept? Îi plăcea pesemne să procedeze aşa, să mă pună la încercare, să vadă cât mă ţine răbdarea. Dar, dacă aşteptasem atâta, puteam eu să-l

necăjesc tocmai în spartul târgului? L-am lăsat să-mi spună singur, când o vrea, ceea ce a aflat. Mă rugam însă în gând să-mi spună multe, multe lucruri noi. Şi numai ce-l aud că zice:

„Aşa... Dacă te ţii atât de tare! Da' să ştii că-mi pare bine. Înseamnă că respecţi omul bătrân şi metehnele lui. E un lucru frumos. Acum, numai să fie şi bătrânii oameni înţelegători şi cumsecade... Am dat într-o casă peste nişte bătrâni, aşa cam de seama mea, care cunoşteau bine povestea naufragiului acela. I-am descusut cum am putut şi eu, cu toată dibăcia... Pentru că bătrânii sunt tare curioşi. Dacă dibuie ceva care nu le vine lor bine, mai uşor scoţi vorbe de la un mort din mormânt decât de la ei. Da' i-am luat eu aşa, că am făcut traistă din sufletele lor. Şi le-am deschis de tot... Aşa... Mare lucru nu mi-au spus ei. Şi-au amintit însă de numele unora care au fost în barca aceea...”

Vă închipuiţi cum îmi bătea inima, parcă nu mai era a mea...

– Aşa cum ne ţâţâie nouă acum... spuse Dan din întuneric. Hai, zi mai repede! Sau faci şi tu ca bătrânul tău?

– Lasă că şi-acum mai trăiesc emoţiile acelea, reluă Ionel povestirea. Parcă-l văd pe timonier. Pufăia alene din pipă şi se uita la mine printr-o deschizătură mică a pleoapelor, probabil ca să nu-i văd clipirile de satisfacţie. De astă dată însă nu m-a ţinut prea mult. A continuat cu o voce parcă mai veselă:

„Aşa... Cei mai mulţi dintre ei au ajuns oale şi ulcele. Să le fie ţărâna uşoară, deşi nu mai are la ce să le ajute... Vreo doi, cică, mai trăiesc. Erau tineri pe vremea naufragiului. Erau cei mai tineri pescari din barca aceea. Acum au bine peste optzeci de ani, dacă nu s-or fi apropiat de nouăzeci. Unuia îi zice Rapaliuc şi s-a aciuat, cică pe lângă Vălurele. Îşi aşteaptă acolo sfârşitul la o strănepoată de-a lui. Altuia îi spune Ciornega... cică a fost un pescar cum nu s-a mai pomenit în toată delta, da' acum e cam rebegit săracul... Se zice că ar fi fost văzut ultima dată, acum vreo doi ani, la o nuntă în Dunărel. La nunta unuia Axente.”

Am mai vorbit şi pe urmă cu bătrânul, dar despre alte lucruri. Câte nu mi-a spus! Îl ascultam, dar gândul meu, era cum să ajung mai repede la Constanţa, ca să mă întâlnesc voi şi să vă spun toată istoria aceasta...

Ionel îşi încheie povestirea cu un oftat adânc. Nimeni nu îndrăznea să tulbure tăcerea care urmase vorbelor. Tot el amintindu-şi de ceva, îl întrebă pe Tic:

– Ce-ai vrut să spui atunci cu „doi şi cu doi fac patru”, că n-am înţeles?

– O prostie, răspunse Tic. Am vrut să-ţi sugerez să fii mai concret. Mi se părea că faci poezie. Dar să ştii că mi-a plăcut cum ai povestit. Mi-a plăcut grozav. Zău că ai talent.

Capitolul IV

1

Vremea se schimbă brusc odată cu ivirea zorilor. Răcoarea nopţii făcu loc unui vânt călduţ, iar marea se lăsă cuprinsă şi împinsă spre ţărmuri de un curent cald. Toţi cireşarii erau la marginea mării. Îi priveau depărtările calme, căutau să-i străpungă adâncurile. Erau clipe când suprafaţa mării, până departe în zare, se asemăna cu o oglindă albastră. Nicio cută nu-i tulbura netezimea. Alteori se încreţea pe alocuri, de parc-ar fi vrut să-i răspundă cerului senin cu surâsuri copilăreşti.

– Ce zi frumoasă! se bucură Maria cu voce tare. Uitaţi-vă cum ne surâde marea.

– Frumoasă zi, repetă Ursu cu mai puţină convingere, descoperind undeva, la marginea orizontului câteva dungi alburii, pe care alţi ochi nu le-ar fi putut vedea. Spre seară, însă, poate chiar mai repede, vremea se va burzului rău de tot.

– Nu se poate! se împotrivi Maria. De ce îţi asumi rolul de barometru? O asemenea zi nu poate să trădeze… numai dacă o întărită cineva… Din răzbunare.

– Uită-te la orizont! Vezi dungile acelea subţiri ca nişte linii trase cu creta?

– Nu văd nimic, răspunse Maria. Şi nici nu vreau să văd…

– Şi nici n-ai putea să vezi, completă Tic. Pentru că nici eu nu zăresc nimic. Dar dacă nici până azi n-ai învăţat să te serveşti de binoclul lui Ursu…

– Eu cred c-ar trebui să ne procurăm un barometru, propuse Lucia. S-ar putea să avem nevoie de el.

– Cumpără tu! se oţărî Tic. Adică, stai! De ce să mai cumperi? Mi s-a părut, odată, că ţi-ai ales cel mai bun barometru din lume. Ţi-a înşelat previziunile?

Tic făcuse o gafă şi nu ştia cum s-o repare. Lucia se posomorâse, Ursu se înroşise, Dan îi făcea cu ochiul, Ionel, care nu ştia nimic despre povestea dintre Ursu şi Lucia, se pregătea să ceară lămuriri. Tic nu reuşi altceva decât să-i facă semn cu buzele să tacă. Ionel tot nu înţelese.

– Despre asta…

„… Despre asta… nu mi-aţi vorbit nimic, misterioşilor…”, ar fi vrut să spună Ionel.

Tic însă, negăsind altă soluţie, alese în disperare sacrificiul. Ţipă cu toată puterea, întrerupându-l pe Ionel şi alarmându-i pe ceilalţi:

– Auuuu! Mi-am hotărât soarta! Cine vrea să mă urmeze.

Şi se aruncă în apă. Îl urmă numai Ţombi. Ceilalţi îl căutau cu privirile, dar nu-l zăreau nicăieri. Ţombi, acolo în apă, părea disperat.

Vremea trecea, dar Tic nu apărea la suprafaţă.

– Optzeci de secunde! se alarmă Lucia. Nu poate să reziste atâta.

Toţi săriră în apă după Tic, toţi cu excepţia lui Ursu. Ceilalţi nu-i observaseră nemişcarea. Înotau pe sub apă, căutându-şi prietenul.

– Tocmai tu, Ursule! se auzi de undeva vocea lui Tic. M-ai deziluzionat.

– Las' că ţi-am văzut nasul lângă coada lui Ţângulică...

– Nu-i adevărat! Nasul meu era lângă bot, nu sub coadă... Sau... Aaaa... Faci glume?

Tic se lăsă repede pe spate şi-şi mişcă vijelios braţele de câteva ori. Văzuse capul lui Dan ieşind la suprafaţa apei. Curând se iviră alături şi capetele celorlalţi cireşari. Sinucigaşul, căruia îi căutaseră trupul, se afla departe în larg. Experimenta un nou sistem de refacere a respiraţiei, un sistem original care n-avea altă menire decât aceea de a face zgomot. Inspira şi expira gălăgios, agitându-şi braţele (ca să-i convingă pe ceilalţi că stătuse tot timpul sub apă). Văzându-şi prietenii nedumeriţi, se prefăcu şi el nedumerit:

– Când am ieşit la aer, nu v-am mai văzut pe mal (pauză pentru refacerea respiraţiei). Dar să ştiţi că n-aţi stat... (altă pauză) prea mult timp... (pauză). Mai aveţi nevoie de antrenament.

Lucia, care purta la mână un ceas antiacvatic, întrebă mirată:

– Cam cât am stat? De când ai ieşit tu, bineînţeles!

– Dan, vreo cinci secunde... Foarte slab... Voi, ceva mai bine. Zece, unsprezece secunde...

– Imposibil! spuse Lucia, privindu-şi fără încetare ceasul, înseamnă că tu ai rezistat o sută de secunde fără aer! O sută cinci secunde! Extraordinar!

– Numai atât?!! se miră cumplit eroul. Eu credeam că am stat cel puţin zece minute. Vai, ce greu trece timpul sub apă! Noroc că am dat peste câţiva peşti. Unul avea aripioarele dorsale lungi şi cu ţepi multe ca nişte ace. Şi două dungi închise pe laturi. Ce specie o fi fost, Lucia?

Victor zâmbi când auzi amănuntele. Văzându-l şi pe Ursu pe plajă, înţelese că povestirea lui Tic era reală numai până la jumătate. Lucia şi Ionel în schimb îşi băteau capul pentru a afla specia văzută de Tic. Făceau tot felul de presupuneri. Lui Tic i se făcu milă:

– Gata! strigă el. Am găsit... Mi-am amintit. (De fapt căuta o denumire.) Da! Exact: *Tingus Licensis.*

– N-am auzit de specia asta, mărturisi Ionel, după ce o văzu pe Lucia mişcând sprâncenele în semn de ignoranţă.

– Eu am citit despre ea, răspunse Tic, făcându-i semn lui Ţângulică să se apropie.

Se aruncă şi Ursu în apă. Saltul acestuia îl determină pe Tic să înoate cu toată iuţeala spre Lucia, care urmărea mersul secundarului pe cadran. Tic se alătură observaţiei, după ce Lucia îi arătă cu unghia

degetului mic locul unde se împlinea un minut de la dispariţia lui Ursu în apă. Mai trecură şaptezeci de secunde până ieşi Ursu la aer.

– Două minute şi zece secunde! Bravo, Ursule. Îţi recunosc superioritatea!

– Stăteam mai mult! răspunse vlăjganul. Dar n-am putut rezista la o asemenea tentaţie.

Braţul său drept scoase la suprafaţa apei un peşte ciudat, cu botul lung şi ascuţit, care putea să aibă vreo trei kilograme.

– Se încăierase cu altul la fundul apei, aşa că l-am luat prin surprindere.

– E un morunaş! spuse Dan.

– Ba nu! se opuse Tic din obişnuinţă. Un nise… nise… nisetruţ.

– E o păstrugă în toată regula! se convinse Ionel, după ce căpătase şi aprobarea Luciei. Prin urmare, vom beneficia de un prânz copios.

Baia matinală, înviorată de aceste incidente vesele, luă sfârşit. Întinşi pe nisip, în cerc, cireşarii primeau căldura unui soare darnic. Odihna lor, sau cel puţin a doi dintre ei, luă însă repede sfârşit.

– Acum, fiind mai înviorаţi, spuse Victor, e cazul să ne începem activitatea. Primul act: asigurarea mijloacelor de transport. Dacă aveţi propuneri…

Invitaţia lui nu căpătă imediat răspuns. Pe buzele câtorva stătea aceeaşi întrebare. O rosti Dan:

– Pentru ce? Adică… încotro trebuie să pornim?

– Avem tot timpul să alegem direcţia, răspunse Victor. Până atunci trebuie să ne asigurăm mijloacele de transport. De fapt avem unul singur. Dar cum putem oare face rost de el?

– Cotiga?! încercă Tic să ghicească. Vreau să fac şi eu cunoştinţă cu ea. Am mania obiectelor de muzeu.

Tic era dornic de o plimbare, bineînţeles, după ce-i făcuse cu cotul lui Ursu şi căpătase aprobarea acestuia din ochi.

– Primul voluntar, dădu a înţelege Victor. Ar mai fi nevoie de unul.

Ursu ridică mâna. Dan îşi manifestă repede neîncrederea, cu gândul ca să-l provoace pe Tic.

– N-o să vă fie prea uşor s-o obţineţi, dacă o mai fi existând la ora asta. Pentru că se colectează şi pe aici fier vechi.

– Dacă s-ar colecta şi gândurile tâmpite, am fi mai fericiţi pe lumea asta, răspunse Tic. Sau – cine ştie? – poate ne-am plictisi. De, fără buruieni florile nu ni s-ar părea atât de frumoase… Lasă, Dan, nu te mai frământa. Până găseşti tu replica, noi suntem înapoi cu cotiga. Eu sunt gata de plecare.

Câteva minute mai târziu, Ursu şi Tic părăsiră tabăra de la marginea mării. Ţombi se luă pe urmele lor. Ceilalţi cireşari se strânseră la umbra cortului mare. Numai capetele le erau la umbră. Trupurile li se prăjeau la soare. Doar Dan, păţitul, îşi aruncase peste

umeri un prosop, e adevărat un prosop subţire.

Tic pornise la drum cu paşi de plimbare. De-aceea se miră când îl simţi pe Ursu înviorând ritmul. Se opri brusc şi izbi cu călcâiul în nisip.

– De ce te grăbeşti? Pe soarele ăsta… zău, parc-ai vrea să mă deshidratezi…

– Nu-ţi fie teamă. O să ai vreme să-ţi pui apa la loc.

– Nu vreau să mă umplu cu apă sărată. Am şi aşa atâta sare în mine, că s-ar putea să devin veninos.

– Nu-i vorba de asta, Ticuşorule. Ţi se va oferi din belşug apă bună, sănătoasă, de ploaie.

– Aaaa! pricepu Tic. Ţi-e teamă de ploaie? Păi n-avem corturile?

Ursu îşi prinse prietenul de braţ şi-l îndemnă la drum:

– Să nu ne prindă ploaia pe drum, Ticuşorule. Nu te uita că ziua e frumoasă şi cerul senin. În câteva minute poate să toarne cu găleata. Şi cine ştie cât avem de mers.

– Aaa! Tu te gândeşti la celălalt drum, spuse Tic, iuţind pasul. Sigur că da, să ne grăbim. Dar oare unde plecăm, unde ne instalăm definitiv?

Ursu ridică din umeri. Părea că nu-l interesează răspunsul.

– Eu nu sunt de acord cu tine, continuă ciufuliciul. Dacă nu ştiu unde merg, unde mergem, măcar să căutăm să ghicim.

– Aşa, din spirit sportiv? Ca să faci puţină gimnastică? La ce ţi-ar folosi? Soarta noastră se hotărăşte acolo, la corturi. Noi n-o mai putem schimba.

– Asta-i va să zică. Cum de au renunţat ăia atât de lesne la o inteligenţă atât de fină şi ascuţită? Şi la… la… la…

– La, la, la… Lasă, Tic. N-ai făcut nicio gafă, nu te bosumfla… Eu am toată încrederea în Victor. Şi în… în… în…

– Lu, lu, lu… Tra, la, la… Frumoasă combinaţie de sunete. Nu? Mi-a venit mie aşa. Da, şi Ionel, şi Lucia… sunt acolo capete care conţin în ele ceea ce avem şi noi. Oricum însă îmi place să dau idei, sau măcar să strecor pe ici, colo câte o viperuşcă… după ce i-am dezghiocat dinţişorii.

– Hm! mormăi Ursu. O să ai destul de furcă şi cu cotiga… Ne împărţim de pe acum sarcinile. Tu o obţii, eu o trag. Mai greu o să fie pentru tine.

Ursu spusese toate acestea ca să-şi mai înviorează prietenul, să-i atenueze regretul că nu participă la sfatul de lângă corturi.

– Zău, e chiar atât de dificilă problema cotigăi? Trebuie să ne facem dinainte un plan de atac, sau ne lăsăm conduşi de inspiraţia momentului?… Sau suntem din capul locului obligaţi s-o împrumutăm – cum să spun? – cu mulţumiri postume?

– Vedem noi. Dacă bătrânica e bine dispusă…

Tic ceru relaţii despre bătrână. Exagerând puţin în răspunsuri, Ursu

îi făcu un portret nu prea binevoitor. Mintea lui Tic îl hiperboliză însă. Era convins că va trebui să înfrunte muma mumelor pădurii.

– N-am văzut nicio pădure pe-aici, Ursule. Nici din tren, nici…

– Ce ţi-a venit acum să te gândeşti la pădure, în pustiul ăsta galben de nisip?

– Aşa, ca să… ca să avem de unde aduna vreascuri pentru focul de seară… Sau să avem din ce face o plută. Nu crezi că ne va trebui o plută?

– Nu cred, deşi pluta rezistă cel mai bine la valuri, ştii tu, din Kon-Tiki… Ne ajunge şi barca de cauciuc…

Amândoi tinerii mergeau greu prin nisipul care se înfierbântase. Îşi scoseseră sandalele din picioare, dar drumul nu se uşurase prea mult. Sudoarea curgea şiroaie pe dânşii.

– Ia spune, Ursule! se pomeni Tic întrebând fără alt intenţie decât aceea de a redeschide convorbirea. Am impresia că nu prea eşti în apele tale?

Uimit, Ursu întoarse capul şi se uită iscoditor la tovarăşul său de drum:

– De unde ai dedus tu asta? Adică… de ce să mă ascund? E adevărat că nu prea mă simt în apele mele. Nu ştiu nici eu de ce… Şi… zău, Ticuşorule, m-ar amărî amănuntele.

– Zău?! se miră la rândul său Tic. Eu te-am întrebat aşa, într-o doară… n-am ştiut că ai rezerve faţă de povestirea lui Ionel.

– Ce spui tu? Povestirea lui Ionel? De ce să n-o cred? Sigur că sunt unele amănunte care nu s-au lămurit, care *încă* nu s-au lămurit. Dac-ar fi totul limpede, n-am avea ce să căutăm aici.

Planul lui Tic izbutise pe jumătate. Neliniştea lui Ursu nu era provocată de expediţie. Rămânea o singură cauză, una singură. Nu numai pentru că-l aţâţa curiozitatea – cel puţin aşa se scuza el – dar mai ales pentru că nu putea răbda să-l vadă pe Ursu suferind din *cauza aceea* idioată (tot părerea lui personală) Tic îşi făcu un plan de acţiune pe care-l puse imediat în aplicare.

– Nici eu nu prea sunt în apele mele, Ursule. Mă preocupă starea Mariei. N-ai văzut-o? Parcă ar fi o domnişoară de pension, în vacanţă, preocupată să culeagă din alea… cum le spune? Da… melancolii.

Făcuse într-adins pauzele pentru că-l văzuse pe Ursu oprindu-se brusc şi aţintindu-şi privirile asupra lui. Căută la repezeală o explicaţie pentru gestul lui Ursu şi bineînţeles o găsi. Procedase ca un copil. Dar, de vreme ce intrase în horă, n-o mai putea părăsi.

– Acuma, Ursule, dacă tot ne-am întâlnit într-un punct… Să dăm înapoi sau să dezlegăm nodul?

Tic văzu cum se împurpura faţa lui Ursu. Prin urmare *cauza* era clară, nu greşise. Doamne! Pentru o asemenea cauză… Cu aerul unui om foarte stăpân pe sine, trecut prin toate ciururile şi dârmoanele

vieţii, începu să peroreze ca un înţelept. (Oare câtă vreme trecuse de la întâlnirea lui cu Laura în faţa gării?… Oare chiar o uitase de tot?)

– Hm. În cazurile astea trebuie să fii indiferent. Altminteri orice gest pe care-l faci poate fi considerat un gest de slăbiciune, chiar de te-ai scărpina în cap din motive de mâncărime, nu din motive de meditaţie, chiar de ţi-ai apropia pleoapele, pentru că te usturǎ lumina soarelui, nu pentru că ai vrea să observi o siluetă anume… orice gest…

Tic nu avu puterea să termine. Simţise brusc în păr o adiere. Închise ochii. I se plimbau oare nişte degete duioase sau vreun vârtej mic, rătăcitor, hotărâse să cocheteze o clipă cu cârlionţii lui? Întinse gâtul şi… „Brrr! îşi spuse în gând. Acuma ce mă fac?” Căută salvare într-un ciulin, pe care, negăsindu-l nicăieri, îl scoase din talpa piciorului.

– Da, continuă el. Orice gest se poate interpreta cum vrei… Nu ştiu cine spunea că adevărul nu este ceea ce este, ci ceea ce vrem noi să fie… Nepăsarea, Ursule, nepăsarea e mama… mama cui?… Na! Au ajuns să mi se transforme şi concluziile filosofice în înjurături… Poate că în cazul şi pentru *cauza* noastră e ceea ce trebuie.

– Ce tot bâigui tu acolo? Mai bine ne-am gândi la altceva. Nu vezi că ne apropiem de sat?

Tic se simţi deodată cuprins de remuşcări cumplite.

– Sunt un mişel, Ursule. Dar asta pentru că ţin prea mult la tine. De aceea am şi atâta curaj şi nu mă ascund de tine. E adevărat că uneori încerc să te… nu să te înşel… ci să te protejez… am observat şi eu că s-a schimbat parcă… E altfel…

– Ai observat şi tu, se întristă Ursu. Credeam că numai eu…

– Stai, stai, că nu ne înţelegem! zise Tic, devenind pe loc lucid. Eu nu mă refeream la nu ştiu ce schimbare pe dinăuntru, mă refeream la… la asta, că s-a făcut mai frumoasă. Parcă a crescut dintr-o dată.

Ursu simţi şi mai multă amăreală într-însul şi nici măcar nu se strădui să-şi ascundă expresia feţei. Scăpă un oftat uşor şi spuse ca pentru sine:

– Bine c-am ajuns în sat şi-o să scăpăm de gândurile astea.

– Nu! se răzvrăti Tic. Nu, Ursule. Nu pot să te văd trist tocmai pe tine. O fi ea Lucia unică pe pământ, *aşa cum vrei tu* („aşa cum vrei tu” nu se mai auzi însă), dar tu eşti de zece ori unic, sau măcar de câteva ori… Îţi spun drept, nu te-aş schimba decât pe mine. Şi tu crezi că Lucia nu ştie? Am văzut eu. Te soarbe din ochi… chiar când nu eşti în preajma ei…

Ultimele cuvinte avură darul să nască pe chipul lui Ursu o expresie de incredulitate. Tic repară imediat exagerarea.

– Ştii… asta ţi-o spun aşa, fiindcă suntem între noi. Când te-ai cufundat în apă, eram lângă ea. Ne uitam amândoi la ceas. Adică ea nu. Numai eu. Ea număra secundele după bătăile inimii.

Ursu apucă mâna lui Tic. Pătrunseră în sat mână în mână. Ciufuliciul ştia că gestul lui Ursu trăda o bucurie adâncă. „Va să zică, gândi el, se petrec mai multe expediţii în lumea cireşarilor. Şi cine ştie ce alte surprize ne mai dau târcoale...”

2

Sfatul de lângă corturi era în plină desfăşurare. Probabil avuseseră loc dispute aprinse, dacă ar fi fost să ne luăm după Dan, căruia demult îi alunecase prosopul de pe umeri.

– Aşadar – perora el – îi declarăm război inamicului public numărul unu: nehotărârea şi aliatului său principal, neîncrederea.

– Neîncrederea e pe moarte, îl corijă Lucia. Situaţia era mult mai dezavantajoasă, de pildă, atunci, când am dat urmare mesajului Laurei. Ionel aduce o mărturie proprie, confirmată, cum spunea Victor, fără provocare şi necesitate, de un alt şir de mărturii. N-avem voie să fim neîncrezători... Nehotărârea însă persistă. Încotro?

– Staţi, staţi puţin! ceru Ionel. *Încotro?* Cu ce scop punem întrebarea?

– Nu te înţeleg, spuse Dan. Păi care poate fi scopul decât acela de a autentifica descoperirea?

– Ionel are dreptate, interveni Victor. Nu e vorba de scopul direcţiei, ci de scopul întrebării.

– Mi se pare unul şi acelaşi lucru. Dar, dacă voi vreţi complicaţii, eu nu mă opun.

– Nu, Dan, nu vrem complicaţii, ci, dimpotrivă, evitarea lor, continuă Victor. Ca să înţelegi mai bine cum stau lucrurile, răspunde tu la acest „încotro?”

– Sunt două direcţii posibile, se grăbi Dan să răspundă. În sus sau în jos. Adică spre coloanele văzute de pescari sau spre cele văzute de Ionel.

– Cunoşti tu bine locurile? îl întrebă de astă dată Lucia. Arată-le pe hartă!

– De ce să le cunosc eu? Le cunoaşte Ionel. Nu spunea el, nu spuneai tu, Ionel, că ai însemnat pe hartă locul unde presupui că le-ai văzut? Să mergem acolo!

– Mai întâi, răspunse Ionel, locul nu este sigur, ci, aşa cum ai spus tu, presupus. Totuşi, într-un anumit perimetru posibil. L-am întrebat pe timonier, în timp ce ne întorceam, cam prin ce loc ne aflam în timpul primei noastre convorbiri nocturne. I-am spus că vreau să am o amintire. Am făcut nişte calcule şi am ajuns la concluzia că văzusem coloanele cam în dreptul unei movile cu un punct topometric în vârf.

– Oare n-ai confundat punctul topometric cu coloanele? întrebă înfiorată Maria.

– Punctul topometric e format dintr-o prăjină subţire cu nişte aripi de scândură în vârf. Nici ziua nu se vede bine de pe vapor, darămite

noaptea. Dar să lăsăm asta… De pornit trebuie să pornim. Încotro? Mergem să căutăm date noi, sau mergem să căutăm Palatul de cleştar?

– Sau, mai bine zis, preciză Victor, pornim să *culegem* date noi sau să *cercetăm* Palatul.

– Acum înţeleg, recunoscu Dan. Dar de ce totuşi atâta fermitate în folosirea verbelor?

– Pentru că în înţelegerea noastră „încotro” nu arată direcţii de loc, ci direcţii de acţiune.

Dan nu se dădu bătut cu una, cu două. Era convins că întrebările sale nu-i enervau pe ceilalţi, ci, dimpotrivă, le erau necesare. De aceea se încăpăţână mai departe:

– Şi alegerea unei direcţii nu înseamnă implicit acţiune? Nu ne ducem sau nu ne vom duce *undeva* aşa… numai ca să privim marea, deşi unora le-ar face poate plăcere şi acest lucru…

Înţepătura aceasta era la adresa Mariei, dar pornise cu întârziere. Povestirea lui Ionel avusese un efect destul de puternic şi asupra ei.

– Ştiu eu, Dan? căzu Victor pe gânduri. În clipa aceasta, a porni undeva pentru a acţiona înseamnă a porni într-o singură direcţie. N-am mai avea nevoie de acel „încotro?”

– Să se ducă dracului cu toate neamurile lui trecute şi viitoare. Nu trebuie să-mi mai daţi explicaţii. A înflorit şi dovleacul meu. Văd totuşi că ne pregătim de plecare.

– Pentru că oricum trebuie să plecăm din acest loc inutil, răspunse Lucia. Ştiam dinainte că e un simplu loc de întâlnire.

Dan mormăi ceva neînţeles. Ridică neştiutor din umeri şi-şi propuse, măcar pentru o perioadă scurtă, să nu mai deschidă gura. Ionel, în schimb, se văzu nevoit să facă o precizare:

– Eu sunt, într-un fel, subiectiv. Nu pot să pledez… sau, dacă pledez, pledez după glasul inimii. Aşa că nu trebuie să vă luaţi după mine. Dacă ar fi să hotărăsc eu… Întrucât nu am niciun dubiu asupra realităţii celor văzute de mine şi întrucât locul este identificat sau identificabil… Nu mai e nevoie să continui…

Lucia şi Victor îşi întâlniră pe undeva aceleaşi gânduri sau, mai bine zis, aceleaşi întrebări. Victor fu cel care recapitulă datele:

– Va să zică, tu, Ionel, ai văzut într-un anumit loc nişte coloane, adică Palatul de cleştar, cum am convenit. Nu ştim încă dacă denumirea e prea umflată sau dimpotrivă prea avară. Vom vedea noi. Palatul a mai fost văzut şi de alţii, altădată, însă în alte locuri. *Ceva* există deci. În existenţa acestui *ceva* cred cu toată convingerea. Unde există? În punctul X sau în punctul Y! Sau există separat şi asemănător în ambele puncte?

– Dar castelul celor două cruci, Victor? întrebă Maria. Nu-ţi aminteşti că ne-a pus aceleaşi probleme? Îmi vin în minte ecuaţiile

tale.

– Nu, Maria, ripostă Lucia. Castelul celor două cruci există într-unul şi acelaşi loc. Victor a alăturat atunci, prin calcule, cele două castele pe care le întrezărisem la un moment dat. De data aceasta însă trebuie, tot prin calcule, să le separăm. Aceasta pentru… pentru siguranţa adevărului. Dacă nu le separăm, mai bine rămânem aici şi ne prăjim la soare.

– N-ai imaginaţie, Lucia, se rupse Dan din tăcere. Putem deschide un curs de pescuit „gen Ursu”. Sistem original, garantat.

Cu un gest scurt, Victor concentră iarăşi gândurile tuturor:

– Putem crede în existenţa a două palate? Aceasta mi se pare acum, în prag de plecare, întrebarea principală. Repet: în clipa asta.

– Eu în existenţa Palatului *meu* cred. Fără cel mai mic „dubiu de îndoială”, cum ar spune Tic.

– Iar celălalt – sublinie Lucia – e atestat la rândul lui de o sumedenie de factori… Înţeleg de ce Victor consideră existenţa celor două palate, în clipa asta, drept problemă principală. Cred că nici n-am mai întreba „încotro?”, ci am porni spre locul însemnat de Ionel pe hartă.

– Da! întări Victor. Am pleca într-acolo, pentru că avem date certe în mână.

– Tu, Victor, crezi că apariţia celui de-al doilea palat exclude palatul meu? Neapărat trebuie să se excludă unul pe altul?

– Nu ştiu ce să cred, răspunse Victor. Sau mai bine zis nu vreau să mă gândesc prea mult la această problemă. Am ridicat-o pentru că ea totuşi există. Ştiu că ar fi foarte simplu, şi foarte logic, şi foarte firesc să mergem spre punctul topometric, adică spre palatul tău. Dar nu pot să nu dau glas unei întrebări care ne-ar putea obseda mai târziu.

Ionel se îngălbeni. Parcă i s-ar fi redeschis o rană. Avu totuşi curajul să fie sincer:

– Prin urmare te îndoieşti de existenţa palatului meu… Dar l-am văzut, Victor.

– Nu, nu mă îndoiesc de ceea ce ai văzut tu, Ionel. Ţi-am spus de atâtea ori. E însă ceva care întunecă întreaga ecuaţie, care-o tulbură. Dacă m-aş gândi mai mult poate aş afla ce. Dar, aşa cum a spus Dan, trebuie să învingem inamicul cel mai primejdios: nehotărârea. Ca să nu rămânem aici războindu-ne între noi şi prăjindu-ne la soare…

Ionel tot nu era mulţumit de explicaţiile primite:

– Numai din această cauză trebuie să acţionăm, trebuie să alegem o direcţie?

– Nu! Mai este una, foarte importantă: timpul. Suntem spre sfârşitul vacanţei, din păcate, nu la începutul ei. Şi dacă lucrurile se vor complica pe parcurs… vom fi nevoiţi să renunţăm…

– E adevărat, spuse Lucia. Timpul, de astă dată, nu este un aliat

prea darnic cu noi. Dar, acţionând astfel, spun *orbeşte* cu conştiinţa că exagerez, nu riscăm să transformăm aliatul în inamic?

Victor ridică neputincios din umeri. Se gândea la decepţia pe care anumite idei, apărute în ultima clipă, i-ar putea-o provoca lui Ionel. Dar şi ideile erau confuze şi starea lui era plină de nelinişte. Se mulţumi doar să-i dea dreptate Luciei:

– Ştiu, Lucia. E un pericol, îl simt. Dar, complicând lucrurile de la început, nu ne paşte acelaşi risc?

– Explicaţi-mi şi mie, se rugă Dan. Astăzi sunt în conflict cu inteligenţa. Ce-i cu istoria asta în care timpul poate deveni din aliat rival?

Victor n-avu curajul să rostească cuvântul. Îl rosti Lucia:

– Eşecul… Dacă eşuăm în prima noastră tentativă…

Ionel nu mai putea suporta atâtea nedreptăţi. Îşi strânsese pumnii, îşi muşcase buzele până la sânge:

– Nu vă înţeleg. Nu vă înţeleg. Dacă nu credeţi în ce v-a spus, de ce nu strigaţi în faţa mea?

– Exagerezi, Ionel, încercă Dan să-l calmeze. Pe cinstea mea că exagerezi. Dar şi ăştilalţi exagerează. Fără complicaţii, mor. Aşa s-au obişnuit.

– Te-a jignit cuvântul? întrebă Victor. E o copilărie. Eu îţi înţeleg starea. Ţi-am repetat şi convingerile mele. Dar un eşec e foarte simplu, Ionel. Gândeşte-te! Câteva sute de metri, nu câteva, o sută de metri mai sus sau mai jos de la locul unde presupui că ai văzut palatul şi locul real. O eroare de câteva sute de metri şi putem căuta zadarnic, nu zile, ci săptămâni. Îmi amintesc ce-ţi spunea marinarul. Marea nu e numai întinsă. E şi adâncă.

Ionel căzu pe gânduri. Problema pe care-o ridicase Victor nu-i venise până atunci în minte. Trăise tot timpul într-o stare de exaltare. Întrebarea însă exista şi era dureroasă.

– Ai calculat sigur, Ionel? întrebă Lucia înfricoşată şi ea de vorbele lui Victor.

– Am calculat bine, dar mi se pare că undeva am făcut o greşeală. N-am verificat datele.

– În ce sens? se înspăimântă Dan la rândul lui.

– În sensul că… M-am slujit în calculele mele de următoarele elemente: viteza vaporului, pe care-o ştiam dinainte, locul sigur pe care mi l-a indicat marinarul, locul în dreptul căruia ne aflam în timpul convorbirii şi ora sigură la care s-a petrecut convorbirea. Elemente nesigure: cantitatea de timp care a trecut de la apariţia coloanelor până la convorbire… Aici era eroarea, nu poate fi decât de un minut, două… poate chiar mai puţin…

– În cazul acesta, spuse Lucia, nu poate să apară o eroare exagerată în ce priveşte locul…

– Ştiu, Lucia. Am calculat pe rând cu trei elemente separate de timp. Nu consider nici eu prea gravă eroarea… Limitele în sus şi în jos nu depăşesc o sută de metri.

– Eşti sigur de ora pe care ţi-a dat-o marinarul? întrebă Dan. Poate ţi-a dat-o cu aproximaţie.

– Sunt absolut sigur. Am verificat-o de câteva ori, stând cu el în cabină. Exact la unu noaptea are obiceiul să deschidă uşa cabinei şi să ia, cum zice el „un pic de aer".

– Să-ţi spun drept, răsuflă uşurat Victor, mi-a fost şi mie teamă. Acum însă m-am liniştit. Prin urmare n-avem altceva de făcut decât să aşteptăm sosirea unicului mijloc de transport care ne stă la îndemână. Dacă nu se vor ivi şi acolo cine ştie ce surprize…

3

Într-adevăr, cei doi cireşari plecaţi voluntar după cotigă nu fuseseră scutiţi de surprize. Mai întâi, nu găsiseră pe nimeni acasă la locuinţa cu pricina. Tic bătuse în poartă, până ce învrăjbise la culme toţi câinii din împrejurimi, spre marea bucurie a lui Ţombi. În al doilea rând, n-o găsiseră pe muma mumelor pădurii nici la Aglaia, nici la Profira, nici la Săftica. Mai mult. Nu le găsiseră nici pe acestea acasă. În al treilea rând, nu reuşiseră, cu toată iscusinţa lui Tic, să descopere un alt mijloc de transport şi nici măcar un om capabil să le furnizeze un asemenea mijloc. Erau amândoi în culmea disperării, mai ales după ce la poştă aflaseră că bătrâna familiei Hodoroabă e plecată la câmp cu mâncare.

„Dar cred că se întoarce degrabă, spusese funcţionara, dacă nu i s-o întâmpla să se întâlnească pe drum cu vreo băbuţă. Că-i place să stea la umbră şi să sporovăiască." Funcţionara voise să mai adauge ceva, dar plecarea grăbită a tinerilor nu-i mai dăduse răgaz. Îşi amintise în ultima clipă de un bătrân cu cioc negru, lunguieţ, care se interesase, nu cu mult timp înainte, despre sosirea tinerilor şi despre locul unde se aciuaseră pe malul mării.

„Oare ar fi trebuit să le spun şi asta?" se întreba ea, în timp ce urmărea cu privirea cele două siluete care se îndepărtau.

Ursu şi Tic se aşezaseră pe marginea şanţului lângă casa cu cotiga. Îşi bâţâiau picioarele de nervozitate şi se uitau tot timpul la capătul uliţei. (Dacă ar fi avut habar şi de întrebarea nemărturisită a funcţionarei…) Uneori îl trimiteau în recunoaştere pe Ţombi.

– Ar trebui făcută puţină ordine prin părţile astea, spuse Tic. De pildă, cine are nevoie de copaci pe marginea drumului?… Omul, dacă merge, merge cu un scop, undeva, ce-i trebuie umbră?… Şi pe urmă chestia asta cu babele. De ce să ducă tocmai ele mâncare la câmp? N-au altceva de făcut acasă? Eu, dac-ar fi după mine, le-aş obliga să stea toată ziua la poartă. Dacă intră cineva, un străin, într-o casă? Ce, noi n-am putea foarte uşor să…

Tic făcu o pauză. Îi venise o idee năstruşnică, dar îi era teamă să nu i-o respingă Ursu. De aceea îl luă încet, cu binişorul:

– Îmi povestea odată un bătrân, chiar astă-iarnă. Era viscol cumplit afară şi o coadă la cinema... Nu ştiu cum se întâmplase să stau tocmai lângă el. Fuma ţigări „Mărăşeşti”, una după alta, şi mă îneca fumul lor.

Tic făcu o pauză pentru a-şi verifica puterea amănuntelor.

– Şi? întrebă Ursu. De fapt ce vrei tu să povesteşti? Vreo istorie de-a ta?

– Aş! O întâmplare oarecare... Tocmai voiam s-o şterg de lângă bătrânul cu ghete galbene, când mă opreşte şi mă întreabă dacă-s elev. Eu îi răspund, el mai departe: ce note am, cum stau cu purtarea, dacă-mi place să mă joc şi tot felul de chestii din astea. Ce să fac? Din politeţe, din respect, răspund. Nu ştiu cum vine vorba despre cinste şi necinste şi se apucă să-mi povestească o istorie. Cică i s-a întâmplat lui – ştiu eu? – poate c-o fi adevărat... pe când era tânăr... profesor de latină şi greacă, adică om serios... Cică într-o zi, chiar ziua-n amiaza mare, apare, în satul în care era, un sat mai mare, că avea şcoală, un lup. Atacase un staul. Prin împrejurimi, numai el. Ce să facă? Un vecin avea puşcă încărcată, dar nu era acasă. Ce să facă? Să ia puşca, intrând pe geam sau pe uşa din dos, sau să lase lupul să omoare vitele?... Mi se pare că erau chiar vitele lui. Adică îi trebuia puşca pentru nevoile lui... Pe scurt: îmi spune c-a luat puşca... intrase pe uşa din dos, era deschisă... ţac-pac, gata lupul!... „Am făcut bine?” mă-ntreabă el... Eu ce să-i spun: „Foarte bine! Vă felicit!”... El de colo: „Păi am luat lucru străin, am intrat în casă străină.” „Ei şi?” zic eu... Tu ce spui, Ursule?

– Eu zic să n-o luăm, Ticuşorule. Nu-s nici lupi, nici vite, nu suntem nici profesori de latină şi greacă... Nici măcar nu fumăm ţigări „Mărăşeşti”...

– Dac-ar rămâne numai chestia cu „Mărăşeştile” în picioare, aş face eu rost repede de ţigări. Dar chiar eşti cu totul împotrivă? Nici măcar aşa, un firicel de aprobare? Tu poţi să te duci la poştă, tu nu ştii nimic şi las eu un bileţel în locul cotigăi.

– Nu, Tic. Dac-ar da lupii peste noi...

– Atunci la ce-am avea nevoie de cotigă? Smulgem un par din gard şi-i faci ferfeniţă. Sau le pregătim un mormânt al răzbunării ca atunci. Of... Ia mai du-te o dată, Ţombi, la capătul uliţei... Marş!

Ţombi se supuse ordinului şi o zbughi. Apăru la capătul uliţei abia după un sfert de oră. Şi-l aşteptau nişte sudalme şi nişte epitete îndelung şi stăruitor căutate... Dar nu se ivi numai el. Înaintea lui alerga un prichindel, ţipând cât îl ţinea gura. Şi în urma prichindelului, o babă cu o surcică în mână, ameninţând de mama focului. Câinele aduse ţâncul până în faţa casei, apoi fugi spre capul satului, pentru a

nu trăda identitatea stăpânului său. Sosi şi băbuţa, leoarcă de sudoare, gâfâind, de părea că-şi trage sufletul.

– Auzi, Doamne! Mânca-i-s-ar toate oasele şi zgârciurile chiar din faţa cuştii lui! Încolţi-l-ar trei sute de viespi şi optsprezece lilieci! Auzi, dihanie scârboasă! Of… Of… Of… Să-mi trag răsuflarea… Of… Auzi?… Bună ziua, maică… Şedeam şi eu la umbră, de, cum se întâmplă cu omul la drum… dădusem peste vreo trei neamuri, mai de departe… of… că mi-a ieşit sufletul… de, ne mai spuneam şi noi pe de-ale noastre… băiatul se juca liniştit în nisip… când deodată javra asta afurisită sare la el… Băiatul fuge, javra după el să-l omoare, nu alta… Eu ce să fac? După javră… Că nu-mi lăsa deloc băiatul în pace… Nici în zilele mele de horă n-am alergat şi n-am ţopăit atâta… Unde te-o muşcat, mă?

– Nu m-a muscat. Mă împunzea meleu cu botul, aici în… şi-şi duse mâna spre fund.

– Şi de ce nu i-ai dat una peste bot, nătăfleţule? De ce n-ai luat o piatră?

– Da! Îsi convine matale. Da' cui i-al fi hăcuit culisolul?

Tic făcu la început haz auzind răspunsurile prichindelului, râse cu multă artă, pentru a-şi calcula şansele. Văzând mulţumirea bătrânei, râsul său se prefăcu pe nesimţite într-o expresie de nemărginită satisfacţie şi admiraţie. Numai chipul lui era în stare să farmece băbuţa. Dar mai erau şi vorbele.

– Ce copil drăgălaş! Un înger, nu altceva! Are un năsuc ca o… ca un… ca o piersică medievală… Şi nişte ochi… Câtă isteţime, câtă tandreţe, câtă *moronitate* străluceşte în ochişorii lui! E nepotul dumneavoastră?

– Nepot?! zise băbuţa foarte măgulită. Ehei, e strănepot, domnişorule.

– Nu se poate! Asta o spuneţi aşa… ca să-l întineriţi…

Prichindelul, care nu prea înţelegea ce se spune cu privire la el, se aciuase în poala băbuţei. Aceasta îi mângâia fericită părul.

– Şi ziceţi c-aţi venit iar după cotigă? întrebă cu voce binevoitoare bătrâna.

– Nu… Am venit să… Am venit cu… nişte treburi, dar auzind că strănepoţelul dumneavoastră, e atât de isteţ, aşa că…

– Dacă n-aveţi nevoie de ea… Tot mi-o ceruse cu împrumut un fin de-al meu de peste deal…

Tic o sfecli. Îşi blestemă bunăvoinţa şi era cât pe-aci să se căiască de drăgălăşeniile pe care i le spusese ţâncului. Noroc că-i strecurase şi câte o „realitate". Încercă să repare gafa:

– De fapt… Nu ne stă la inimă să vă refuzăm. Nu-i aşa, Ursule? Dacă ţineţi atât de mult să ne-o împrumutaţi… Ştiţi… Nu-i bine să nu asculţi oameni mai în vârstă…

– Apoi să ştii, drăguţule, că eu îţi dau cotiga, spuse râzând bătrâna. Dar să nu mă faci să-ţi şi mulţumesc pentru treaba asta… Că dacă mai stau mult de vorbă cu mătăluţă o să mă faci să-ţi umplu cotiga cu poame… Da’ acu spune-mi drept. Chiar are băiatul meu ochi de morun?

– Morun?! se miră Tic. Aaaa… Cred că n-am observat bine… Vai, cum să aibă ochi de morun. L-am confundat cu… linul. Are ochişori de lin.

– Hai, luaţi cotiga şi mai scuturaţi şi pomii aceia din grădină… Iar de adus înapoi o aduceţi atunci când n-o să mai aveţi nevoie de ea.

– Şi finul dumneavoastră? încercă Tic să fie politicos.

– Păi uită-te şi mătăluţă de jur împrejur şi vezi dacă e vreun deal pe aici.

Tic înghiţi în sec. În timp ce încărca poame în cotigă îi şopti lui Ursu:

– Straşnică băbuţă. Da’ şi eu straşnic! Ai văzut cum am făcut-o din „muma pădurii”, „pâine caldă”?

4

Când cotiga ajunse la marginea mării, corturile demult erau prefăcute în baloturi. Un morman uriaş de bagaje aştepta să fie încărcat pe platforma aceea de scânduri susţinută de două roţi de fier. Treaba aceasta dură însă foarte puţin.

– Să orânduim schimburile pentru cărat, spuse Victor. Eu cu Tic, Ionel cu Dan, Ursu… singur.

– Şi noi? întrebară în acelaşi timp Lucia şi Maria. Pe noi de ce ne excludeţi?

Victor desfăcu braţele în sens de „voi, dacă vreţi neapărat, n-aveţi decât”. Cel care se împotrivi, atât participării fetelor, cât şi participării celorlalţi la trasul cotigăi, fu Ursu. Nici nu voi să audă de ajutor. Aproape că-şi goni prietenii:

– Lăsaţi-mă pe mine. Asta-i treaba mea. O iau pe nisipul ud. Nici n-o să simt greutatea. Hai, daţi-i drumul. Să nu ne prindă ploaia.

Când se convinse că nu poate clinti cu un dram hotărârea lui Ursu, Victor dădu semnalul de plecare. Porniră pe nisip în direcţia Constanţa. Numai Ursu rămase câteva clipe pentru a aranja ceva la hulube. Prinsese de hulube o funie ca să poată trage cotiga şi cu pieptul.

Vremea era atât de frumoasă, cerul atât de senin şi marea atât de calmă, că nimeni nu mai credea în previziunile lui Ursu. Mergeau alene, visători, pe malul mării. După calculele lui Tic, aveau de mers până la punctul topometric vreo cincisprezece kilometri. Chiar fără să se grăbească erau siguri că vor ajunge acolo înainte de apusul soarelui. După câtva timp de mers, Ursu o luă înaintea celorlalţi. Trăgea cotiga şi cu braţele şi cu pieptul. Tic făcu o glumă văzându-l

cum se opinteşte ca un cal la ham, şi pentru şi mai mult haz se agăţă de cotigă, strigând vesel:

– Di, roibule, că-ţi dau deseară fulgi de ovăz şi zahăr cubic.

– Mai bine mi-ai da acum, îi răspunse cu toată seriozitatea Ursu, oprindu-se din mers.

Tic rămăsese pe cotigă. Se întreba dacă Ursu făcuse sau nu o glumă.

– Chiar vrei să-ţi dau? Sau ai spus numai aşa ca să mă dau eu jos?

– Şi una, şi alta, Ticuşorule. V-am spus că o să ne apuce ploaia pe drum.

Tic sări din micul vehicul, dar uită, sau poate nu dădu importanţă rugăminţii lui Ursu. Acesta trăgea zdravăn la cotigă, obligându-şi prietenii să ţină pasul cu el. Când văzu că rămân în urmă, îl chemă cu voce tare pe Victor. Victor alergă spre dânsul, urmat de întregul grup.

– Ce s-a întâmplat, Ursule? întrebă Victor ajungându-l din urmă.

– Ce să se întâmple? Nici nu mi-aţi spus unde mergem. Dacă mă rătăcesc?

– Da! asta era… Hm, ai dreptate. Din grabă am uitat să discutăm cu voi, să vă punem la curent cu ceea ce am hotărât sau mai bine zis cu ceea ce am stabilit… Dar de ce fugi aşa?

– Mai bine răspunde-mi… Tic! Vino şi tu ca să ne pună Victor la curent cu…

Odată cu Tic sosiră lângă Ursu şi Ionel, şi Lucia. Numai Dan şi Maria rămaseră în urmă. Având-u-i însă pe ceilalţi lângă el, Ursu izbuti să schimbe ritmul mersului, impunându-l pe cel hotărât de dânsul. Aceasta, pe nesimţite, în timpul conversaţiei. Până şi Dan o îmboldea pe Maria să iuţească pasul.

– Nu vezi cât de departe au ajuns ceilalţi? Abia se mai zăresc.

– Dacă vor să facă întrecere de marş, n-au decât. E foarte greu să ne rătăcim, dar să ştii că nu te reţin… Dimpotrivă.

– Dimpotrivă!!! Câtă francheţe! Sau e numai cochetărie? Ştii tu cât de cavaler sunt. Nu te-aş părăsi, chiar de-aş şti că mă duci la marginea iadului…

– Poate că tocmai într-acolo mergem… Dar dacă vrei neapărat să rămâi în urmă…

– Mi-ai permite din când în când să-ţi fac nişte complimente foarte meritate? Ca să nu simţim scurgerea timpului…

– Eşti un caraghios, Dan, şi mă faci să râd. Îmi promiţi complimente, şi de fapt mă jigneşti, cavaler galant ce eşti. Deşi mă ai alături şi-ţi ofer satisfacţia tăcerii, te plictiseşti…

Dan se opri din mers:

– Stai, stai. Ce-am zis am zis. Înseamnă că mi s-au tulburat minţile, ceea ce e puţintel cam grav. Adică, e mai mult decât un compliment pentru tine… Pe urmă tu mi-ai spus orice cu plăcerea de a sta

alături… Nu prea am înţeles eu bine… că m-am tulburat prea tare… Acum ce să fac? Să tac, să vorbesc, să sper? Să cred? Mai bine mă transform într-o coloană de marmură. Mi-e teamă să fac ceva… Mă cuprinde spaima… Ce să fac?

Maria se uită la Dan cu atâta atenţie, de parcă îl vedea pentru prima dată în viaţa ei. Simţea o emoţie nouă în vocea lui, deşi încerca să şi-o ascundă.

– Ce să faci? Să-ţi spun sincer, Dan? Dacă-mi promiţi că nu te superi. Să te iei la harţă cu Tic şi să mai aştepţi trecerea timpului. Nu minute, ore, zile, ci ani. Vreo câţiva ani.

– Vorbeşti serios, Maria? Ştii adineauri cum se aprinseseră cerurile în inima mea? Prin urmare, absolut nicio speranţă…

Maria se înveselise, sau poate că zâmbetul uşor, care i se ivise pe faţa atât de îngândurată până atunci, aducea a veselie.

– Ştii ce-o să se întâmple atunci, peste câţiva ani, când *cu adevărat* se vor aprinde cerurile în inima ta?… Melodia asta mi-a plăcut… Ştii ce-o să se întâmple? N-o să mai spui nicio vorbă. Nici n-o să ai nevoie. Pentru că va ţâşni totul din tine ca o erupţie.

– Doamne! se tângui Dan cu voce tare. Ce ruşine o să-mi fie desearä!… Dacă am ajuns să-ţi spun asta, înseamnă că sunt lecuit definitiv.

Maria simţi un uşor regret auzind ultimele cuvinte ale însoţitorului ei. După câteva clipe uită însă totul. Nici nu-l mai vedea pe Dan alături. Visa.

În jurul lui Ursu se purtau altfel de conversaţii. Mult mai prozaice, sau poate mult mai poetice. Pentru că subiectul discuţiilor era Palatul de cleştar. Tic şi Ursu fuseseră puşi la curent cu tot ceea ce se petrecuse la corturi în timpul dimineţii. Dacă Tic mai ceruse uneori vreo explicaţie, sau pusese vreo întrebare, sau făcuse vreo remarcă în stilul lui, Ursu în schimb tăcuse tot timpul. Nici măcar nu spusese „da” sau „nu”. Tăcea şi trăgea la cotigă şi lăsa sudoarea să-i curgă şiroaie prin păr, pe faţă, pe gât, pe trunchi, pe picioare. Era lac de sudoare. Numai când auzi calculul făcut de Ionel pentru fixarea locului, se opri din mers şi gestul lui fu atât brusc, că era să răstoarne cotiga cu tot cu bagaje. Se strădui din răsputeri să nu gâfâie în timp ce vorbea:

– După tine, care-i elementul de calcul cel mai nesigur, Ionel? Mi se pare că timpul de la apariţia coloanelor până la întâlnirea cu marinarul, nu?

– Da, recunoscu Ionel. Celelalte sunt date precise. Ora, viteza vasului, distanţa parcursă în timp de la un loc la altul… Dar ce-i cu tine?

Ursu înconjură cu privirea orizontul. Faţa i se întunecase, întoarse apoi capul şi se uită atent înapoi. Ceilalţi nu-i zăriră pe Maria şi pe Dan. Abia deosebiră nişte pete în depărtare. Ursu în schimb îi văzu şi

clătină nervos din cap:

– Acum se grăbesc ei, dar să nu fie prea târziu. Vijelia, Victor! Vine o vijelie cumplită! Uitaţi-vă pe mare, în zare. Nişte dungi negre. Şi aerul… Nu simţiţi şuvoaie reci în zăpuşeală?

Nimeni nu văzu dungi negre la orizont, dar în aer simţeau ceva neobişnuit. Se uitară de jur împrejur. Niciun adăpost. La câteva sute de metri în faţa lor, spre marginea mării, se înălţa singuratic un salcâm uriaş.

– Eşti sigur, Ursule? Poate că…

– Nu mai putem pierde nicio secundă! se răsti el. Spre salcâm!

Porniră aproape în goană. Aerul devenea din ce în ce mai rece. La marginile ei, marea arunca spre cer nişte trombe negre, uriaşe. Ursu opri cotiga în dreptul salcâmului, cam la vreo cincizeci de metri de copac.

– Corturile! răcni el.

Cireşarii începură, în grabă, să instaleze corturile. Ursu le verifică soliditatea şi, nemulţumit, ceru funii pentru a face nişte ancore suplimentare.

– Noi, între timp, să aducem bagajele, spuse Victor. Să împingem cotiga lângă corturi.

Victor, Ionel şi Tic se opintiră să mişte cotiga despovărată pe trei sferturi de încărcătură. Nu izbutiră s-o clintească niciun centimetru. Nisipul acţiona ca o frână cu neputinţă de învins. Abia în clipa aceea înţeleseră de ce ceruse Ursu cu atâta vehemenţă să fie lăsat singur la trasul vehiculului. Toţi ceilalţi n-ar fi putut, adunându-şi laolaltă puterile, nici măcar s-o urnească din loc.

– Şi eu, care te-am obligat să mă cari, se căi Tic. Iartă-mă, Ursule.

– Cred c-am dat zece litri de apă din mine, spuse vlăjganul. Credeam c-o să-mi crape tendoanele, c-o să mi se spargă venele… Bine că…

În clipa aceea începu vijelia. Cerul deveni dintr-o dată de păcură. Răsună un bubuit în depărtare, marea porni să geamă şi să se zguduie. Câteva suliţe de foc azvârlite în zigzag, pe cer, primele picături, urletul crescând al valurilor, alte bubuituri mai apropiate… Maria şi Dan alergau bezmetici. Mai apucaseră să vadă corturile. Apoi întunericul deveni de nepătruns şi ploaia se revărsă cu puterea unui torent. Cerul tremura din toate încheieturile. Ursu se pregătea să pornească în întâmpinarea întârziaţilor. Aceştia, cu ajutorul fulgerelor, ajunseră la corturi. Erau uzi leoarcă. Dan mai avu totuşi putere să facă o glumă:

– Tot ţi-am promis că merg după tine până la marginea infernului… Mi-am ţinut promisiunea. Dar nici tu nu m-ai lăsat să cad înăuntru.

Maria însă nu-l auzea. Era în celălalt cort. Lucia o fricţionă cu alcool, apoi o ajută să se îmbrace şi, preventiv, o obligă să ia nişte

tablete.

– Eşti atât de fierbinte, Maria, că mi-i teamă să nu te îmbolnăveşti…

– Ce dar cumplit! se înfiora ea. Am stat nemişcată până mi-a pătruns tot trupul. Dacă nu-l vedeam pe Dan prăbuşindu-se…

– Eşti nebună sau ce-i cu tine?… Îmbracă halatul ăsta. Repede.

Maria deveni subit docilă, supunându-se vocii poruncitoare care străpungea întunericul.

În cortul celălalt, Dan trecuse prin momente asemănătoare. Numai că el acceptase de la bun început tratamentul care i se aplicase. Fricţiuni, masaje, rufărie uscată. Se simţea din ce în ce mai bine dispus.

Afară, vijelia era cumplită. Fulgerele despicau fără întrerupere cerul, orbind şi înspăimântând totul. Tunetele şi vuietul talazurilor se contopiseră într-un zgomot infernal. Natura se dezlănţuise. Trăsnetele ţipau tot mai aproape. Numai ele săreau ca nişte acute din cornul infernului. Unul lovi atât de aproape, că, în corturi, fiecare simţi pe limbă săgeata electrică.

– Salcâmul! spuse Ursu. Am scăpat. Dacă ne-am fi oprit sub el… Aşa am redus riscul la jumătate. Ori corturile, ori salcâmul. Am scăpat, în sfârşit.

Ca întotdeauna în clipele grele, primejdioase, Ursu îşi dovedise luciditatea.

Prin deschizătura de un deget a unei ferestruici, băieţii văzură salcâmul arzând. Era un spectacol de necrezut, fantastic. Torentele de ploaie nu reuşeau să-i stingă toate flăcările. Ardea ca o lumânare şi deodată se frânse de la jumătate. Priveliştea de foc aduse pentru multă vreme tăcere în corturi. Vijelia îşi continua aprigă dezmăţul. Dar se stinse tot atât de brusc precum începuse. Atâta doar că lăsă în urma ei înserarea.

Cina avu loc în cortul cel mare, la lumina lanternelor. După cină, se reluară discuţiile.

– Ce-ai vrut să spui, Ursule, atunci înainte de furtună, despre calculele mele? întrebă Ionel.

– Nu despre calcule. Calculul e foarte frumos şi foarte bine făcut. Mă gândeam însă la elementele de calcul.

– Da, îmi aduc aminte, zise Ionel. Ai descoperit un element nesigur?

– Ştiu eu? răspunse Ursu. Mă întreb. Eşti absolut sigur de viteza vaporului?

– Absolut sigur: atâtea noduri pe oră.

– Dar dacă s-a modificat în timpul nopţii?

Lumina era difuză, aşa că nimeni nu observă paloarea de pe faţa lui Ionel.

– Înţeleg, Ursule, spuse Ionel cu voce ştearsă. N-am verificat viteza din noaptea aceea. Am considerat viteza ca o constantă şi am folosit-o în calcule ca element sigur. Crezi că se poate modifica în timpul mersului?

– Nu cred, Ionel. Sunt absolut convins. De aceea m-am speriat când te-am auzit.

La marile întrebări pe care şi le puseseră până atunci cireşarii se mai adăuga una. Şi ea avea nevoie de un răspuns imediat.

Capitolul V

1

În mica tabără de lângă salcâmul trăsnit, rămăseseră numai Ursu şi Tic. Ceilalţi plecaseră dis-de-dimineaţă spre Constanţa. Pentru a se aproviziona cu alimente şi cu unele obiecte necesare expediţiei submarine (Lucia până la urmă renunţase la barometru în faţa argumentului „Ursu”, rostit în cor de toţi cireşarii – bineînţeles cu excepţia celor în cauză), dar mai ales pentru a-l găsi pe bătrânul timonier şi a-i cere informaţii suplimentare cu privire la viteza vasului în noaptea marii descoperiri. Sarcinile şi repartizarea grupurilor se stabiliseră de cu seară. Ursu îşi urmărise prietenii cu privirea până la şosea şi nu-i slăbi din ochi nici atunci. Numai când îi văzu urcându-se într-un camion se linişti şi-l anunţă pe Tic de norocul celor cinci călători.

– Ştii ce bine îmi pare că suntem iarăşi împreună! se bucură cu glas tare Tic. Şi mai ales neavând altceva de făcut decât paza acestor corturi, pe care o las fără grijă în seama potăii… Auzi, Ţombi… Înseamnă că suntem liberi de orice corvoadă pe ziua de azi.

Ţombi auzise insulta şi se întristă groaznic, căutând totuşi, în mintea sa de câine un moment, un gând, un prilej de răzbunare. Supus, dar frământat de întrebări şi de gânduri chinuitoare, acceptă locul de pază pe care i-l arătase poruncitor şi sever stăpânul său.

„Prea, prea ciudat se comportă potaia la ora asta, zâmbi Tic. Să fi căpătat oare în ultimele zile o atât de mare consideraţie faţă de persoana mea, încât nu mai are curajul să crâcnească?”

Ţombi simţi insulta repetată şi-n gândurile lui Tic, pentru că făcea parte dintr-un neam de câini cu inteligenţă superioară, care, printre altele, este înzestrat cu darul de a ghici gândurile oamenilor. Se resemnă din nou, dar şi mai obsedat de ideea răzbunării.

– Ei, Ursule, te-ai gândit? Cum să folosim clipele acestea de libertate?

– Păi eu zic să ne antrenăm rezistenţa sub apă. Dar fără să-l chemi ca ieri în ajutor pe Ţombi.

– În regulă. Dar să nu râzi de mine. Mai mult de treizeci de secunde nu rezist.

– Ieri ai stat patruzeci de secunde, după ceas, ceea ce pentru început înseamnă foarte mult.

– Chiar m-ai văzut imediat ce am ieşit? Am întârziat pentru că nu-l găseam pe Ţombi.

– Te-am văzut când îl căutai, Ticuşorule. Altminteri poate că mă înşelai şi pe mine.

Tic râse. Faţă de toţi ceilalţi era ironic, se purta uneori chiar obraznic; lângă Victor şi lângă Ursu se simţea însă intimidat. Erau de

altfel favoriţii lui. Pe unul însă îl stima şi-l admira, pe celălalt îl iubea. Încercând să le pună în balanţă calităţile (voia să facă din această comparaţie o ecuaţie cu cifre precise, cum îl obişnuise Victor, ca să obţină un rezultat pur, matematic), dar nestatornic sau poate numai distrat, lăsă un gând să-i zboare aiurea. Ecuaţia se fărâmiţă imediat, în schimb se pomeni îmbogăţit cu o idee grozavă, menită să-i umple cu plăcere clipele libere.

– Ursule! De ce suntem noi proşti? Înţelegi, „proşti” e un fel de a vorbi. De ce nu umflăm noi barca de cauciuc? Pssst! Ce plimbare am face şi poate chiar şi nişte cercetări, aşa, fără scop.

Ursu primi fără reţineri propunerea lui Tic. După un sfert de oră, barca, umflată până la limită, îşi aştepta pasagerii. Înfiorat de plăcerea anticipată a unei plimbări cu barca pe mare (exista oare în tot oraşul cineva asemenea lui care să se fi bucurat în toată ascendenţa şi descendenţa neamului său de o asemenea cinste şi plăcere?), Ţombi făcu o ultimă încercare de a se face ascultat de Tic, renunţând, cu jurăminte solemne (dar tăcute, fără martori), la toate gândurile de răzbunare. Fu însă alungat la locul său cu indignare şi însoţit de epitetul care-l jignea cel mai mult pe lume: javră… leneşă („leneşă” era termenul îndulcit de Ţombi, pentru a nu crăpa cu totul de ruşine). Replica o dădu imediat. Când îl văzu pe Tic gata să se urce în barcă, scoase un urlet atât de năprasnic, că stăpânul său îşi pierdu echilibrul, căzu în apă şi răsturnă barca totodată. Dar, când zări capul lui Tic ieşind din apă, începu să se uite mirat şi neliniştit în jurul său, parcă pentru a-l descoperi pe autorul urletului. Trăgea însă cu coada ochiului la pumnul strâns care-l ameninţa şi-şi spuse în interiorul fiinţei sale câineşti: „Asta nu-i nimic! O să vezi mai târziu…” Încă nu ştia ce va vedea stăpânul său, dar nu asta era important. Importantă era hotărârea lui de a-l face să vadă…

Barca plutea lin pe apa mării. Două lopeţi mici mânuite când de Ursu, când de Tic, loveau apa dând viteză şi direcţie bărcii de cauciuc. Până în clipa aceea, navigatorii nu se gândiseră la ceva anume. Se mulţumeau doar să facă o plimbare. Deodată se auzi un schelălăit, urmat de un lătrat furios. În convenţia Tic-Ţombi, combinaţia acestor sunete indica un semnal de primejdie pentru cineva. Cei doi întoarseră barca spre mal mărindu-i viteza. Ţombi se bătea de zor cu nişte gângănii, sau se prefăcea – hoţul! – că se bate. Ba, la un moment dat, începu să se tăvălească în nisip, de parcă i s-ar fi înfipt în blană un roi întreg de bârzoi.

– Îşi bate joc de noi javra, descoperi Tic. Trebuie să fac rost de nişte nuiele. Dacă a ajuns să schimbe sensul semnalelor din codul nostru… Îţi arăt eu, potaie afurisită!

După acest incident, navigatorii îşi reluară ocupaţia. Plimbare, apoi scufundări, antrenamente de rezistenţă sub apă, de viteză şi de

vedere sub apă. Ursu îl învăţă pe Tic vreo câteva mişcări care-l ajutară atât la mărirea vitezei de înaintare sub apă, cât şi la simplificarea şi dozarea eforturilor, ceea ce-i întărea rezistenţa la presiune şi lipsă de aer.

– Grozav! spuse el, după ce prinse mişcările. Nu vrei să mă cronometrezi?... Stai! Mi se pare că Lucia şi-a lăsat în cort ceasul antiacvatic...

În clipa aceea Ţombi lătră de câteva ori aprig, apoi schelălăi. Era semnalul că se apropie cineva cu intenţii duşmănoase. Tic îl lăsă pe Ursu în apă şi cârmi cu grijă spre mal. Trase barca la ţărm şi se duse mai întâi la Ţombi. Acesta, cu picioarele răşchirate şi cu botul întins, privea un anumit loc de pe nisip, de parcă urma să vină de acolo un ditamai balaur hotărât să înghită corturile, bagajele, barca şi o parte din mare. Tic se opri lângă el şi văzu în nisip, într-o groapă mică, un crab mort, aruncat cine ştie de câtă vreme acolo. Nu spuse nimic. Porni cu paşi lenţi spre corturi, dar se întoarse brusc şi-l văzu pe Ţombi tăvălindu-se prin nisip de râs. Bineînţeles că, imediat ce zări privirile stăpânului său, se prefăcu iarăşi atacat de albine.

„Bun! îşi zise Tic. Las' că vedem noi cine râde mai bine până la urmă!"

Ţi-ai găsit! Câinele respinse cu o nonşalanţă definitivă presupusa ameninţare. Şi-şi continuă planul.

Tic ajunse cu ceasul şi cu barca la locul unde se scălda Ursu. Acolo marea făcea un intrând, iar pământul, bătut mai cu furie de valuri, îşi scosese afară nişte căpăţâni stâncoase. Apa era la început mică, până la gât, dar după câţiva metri se adâncea brusc. Nu se mai vedea fundul. În locul acela îşi continuară tinerii antrenamentele. La prima cufundare, Ursu rezistă, sub apă, o sută treizeci şi patru de secunde. Era recordul său de până atunci. Cufundările următoare, probabil din cauza oboselii, nu depăşiră, în timp, o sută de secunde. După un lung răgaz de odihnă, la cea de-a noua cufundare reuşi să reziste o sută patruzeci şi cinci de secunde. Tic era atât de mândru, de parcă el ar fi fost autorul recordului.

– Acum e rândul meu, Ursule. Ţine ceasul. Repede. Vreau să stabilesc şi eu un record.

Ursu răsufla din greu. Era vizibil, sau, dacă vreţi, auzibil efortul făcut. De aceea primi cu bucurie invitaţia lui Tic, îi luă ceasul... Dar îl rugă să aştepte câteva minute.

– De ce? întrebă surprins Tic.

– Ca să... Parcă l-am auzit pe Ţombi lătrând.

– Dă-l dracului! E un farsor, o lichea, un trişor. Las' că-i tăbăcesc eu pielea de la coadă pân' la vârful nasului. Eşti gata?

– Imediat, Ticuşorule. Stai numai să mă obişnuiesc cu ceasul.

Când îşi reveni cu totul în fire, când îşi regăsi toate puterile, Ursu îi

făcu semn lui Tic să sară. Apoi încordat, cu ochii atenţi, urmări înotul pe sub apă al acestuia. Îl urmărea cu barca de la suprafaţa apei. Nu voia să supună fiinţa aceea atât de dragă nici celui mai mic risc. După patruzeci de secunde, Tic ieşi triumfător. Se agăţă de barcă şi întrebă în pauzele respiraţiei:

– Cât… cât am… cât am stat… Ur… Ursule!

– Aproape şaizeci de secunde.

– Cum? Numai atât? Eu credeam că am stat mai mult de un minut.

– Mai, puţin, Tic. Dar asta n-are nicio importanţă.

– Chiar mai puţin decât cincizeci de secunde? Spune drept, Ursule!

– Ai stat exact patruzeci de secunde… pentru că te-ai dus prea la fund şi te-a obosit presiunea apei.

– Asta era! se înveseli Tic. Dar ştii tu ce frumos e fundul? Şi ştii ce mulţi peşti foiesc printre pietre? Fii atent! Mă mai duc o dată.

Ursu îl urmări iarăşi, de la suprafaţa apei. Îl văzu apropiindu-se de ţărm, strecurându-se printre bolovani, întorcându-se în loc, rotindu-se de câteva ori în jurul unui punct, apoi ridicându-se cu un bolovan în mână la suprafaţă. Rămăsese sub apă treizeci de secunde.

– Ai prins un peşte de piatră? îl luă în primire Ursu.

Tic transportă bolovanul la ţărm şi ţâşni ca un popândău din apă.

– Iute, Ursule! strigă el. Am descoperit o cetate, un oraş, o… Vino repede!

Într-adevăr, bolovanul lui Tic nu era un bolovan obişnuit. Era un fragment de granit, mai mult lat decât gros, şlefuit cândva de o mână omenească, pentru că pe una dintre feţele lui se aflau săpate nişte litere ciudate. Nu mai era nicio îndoială. Bolovanul făcea parte dintr-o masă mare pe care se gravase o inscripţie.

– Ursule! Ursule! sări Tic în sus. Lasă, lasă… O să spunem că l-am găsit împreună.

– Ticuşorule! şopti duios Ursu. Asta-ţi trece ţie acum prin cap?… Nu-ţi dai seama ce comoară ai găsit?

– Păi tocmai din cauza asta!… Hai să-l ducem lângă corturi şi să ne continuăm cercetările. Până se întorc ceilalţi, poate găsim şi restul.

Lăsară bolovanul lângă corturi şi se întoarseră la locul cu pricina. Ţombi încerca să le tulbure căutările (şi nu chiar fără motiv de astă dată). Lătra, lătra ca un apucat. Nemaiputându-i suporta apucăturile rebele, Tic hotărî să-l pedepsească. Dar, când ajunse lângă corturi, nu mai zări bolovanul. Parcă-l înghiţise pământul. Mai întâi îl năpădi o spaimă soră cu moartea, dar se reculese repede. Începu să caute cu atenţie în nisip. Bolovanul era acolo. Se afundase singur în nisipul ud. Nu se mai vedea decât inscripţia.

De astă dată Tic nu mai ţinu seamă de codul manierelor elegante. Pocni cu piciorul gol de câteva ori javra, în locul cel mai cărnos şi mai dureros. Cu sentimentul datoriei împlinite, reveni la locul descoperirii.

2

În oraş, grupul celor cinci cireşari se împărţi în două. Victor şi Ionel porniră spre port, pentru a da de urmele timonierului, iar Maria şi Lucia, însoţite de Dan, începură să colinde magazinele. Dan întocmise lista obiectelor trebuincioase expediţiei. Pentru a le achiziţiona trebuiau să intre pe rând: într-un magazin sportiv, într-un magazin de fierărie, într-o farmacie şi bineînţeles prin câteva „aprozaruri" şi „alimentare". Duceau cu ei doi saci mari de voiaj, care conţineau la rândul lor câteva sacoşe şi câteva plase de nailon.

– Pentru treaba asta, anticipă Dan, trebuia să-l luaţi cu voi pe Ursu, nu pe mine. Sau aveţi de gând să angajaţi un camion?

– Las' că te mai ajutăm şi noi, nu te speria, încercă să-l liniştească Lucia. Şi apoi nu uita că ne-am dat întâlnire în parc cu băieţii. Dacă o să fii prea încărcat, îi aştepţi tu înainte acolo, iar noi cumpărăm restul obiectelor.

Primul magazin în care intrară era un magazin de confecţii. Dan îşi privi nedumerit însoţitoarele:

– Am uitat eu ceva? Pe lista mea nu e trecut un asemenea magazin.

Văzându-le însă pe amândouă preocupate să privească din toate unghiurile un manechin îmbrăcat într-un taior albastru, tăcu, sau, mai bine zis, făcu o anumită reflecţie în tăcere. Dumerit, se retrase într-un colţ cu convingerea că va avea timp să citească ziarul sportiv, pe care-l cumpărase la intrarea în magazin, pentru că erau vreo cincizeci de manechine răspândite prin toate raioanele, şi de vreo cinci, şase ori mai multe modele de rochii, taioare, fuste, bluze, şorturi, paltoane, pardesie, raglane, pălării, balonseide, tricouri, costume de plajă şi altele, cărora Dan nu le dădu, din jenă, denumirea.

Fetele îşi terminară însă raita prin magazin mai repede decât presupusese el. Le acostă la intrare cu un zâmbet de mulţumire şi le însoţi cavalereşte până în dreptul unei florării. Acolo încetă să mai fie cavaler. Rămase afară în stradă. Dar şi ele încetară să se grăbească. Ieşiră după un sfert de oră, bineînţeles tot cu mâinile goale. Dan le aştepta însă după colţ. Cei doi saci de călătorie se aflau la picioarele lui. Ţinea mâinile la spate şi părea că face un antrenament de înghiţit noduri. Când fetele se opriră în faţa lui, contrariate, îşi adună tot curajul şi, cu un gest sigur, le întinse câte un buchet de flori. Buchetele tremurau însă în mâinile lui. Ca să scape de jenă spuse ceva:

– Din colţ, de la concurenta aceea oacheşă cu ţigara în gură.

Surprinse şi vesele, amândouă fetele îi făcură cu ochiul şi-l încadrară în mijlocul lor, luându-l de câte un braţ. Dan ţinea sacii de parcă aveau ouă în ei.

– Aşa nu ştiu dacă voi rezista… Nu vedeţi că se uită toată lumea la

noi?

Dar, după primele minute de jenă, se pomeni pe nesimţite cuprins de plăcere. Ba le convinse să se mai plimbe puţin pe stradă:

– Până dau „ăia” de port, până dau în port de vapor, până dau pe vapor de timonier, până dau la timonier de un moment favorabil, până dau… „Ferometalul”! N-avem ce face. Trebuie să intrăm.

Vizavi de „Ferometal” era un magazin sportiv, iar lângă magazinul sportiv era un şir de „alimentare” şi „aprozaruri”. Lista lui Dan se scurta, iar sacii de călătorie se îngreuiau. Apoi veni rândul sacoşelor, al plaselor de nailon, începură târguielile cu posesorii unor roşii cât pumnii lui Ursu, discuţii în contradictoriu la o tejghea cu ardei graşi, pipăraţi la preţ, cochetării cu nişte piersici şi cu nişte caise prea mari şi prea coapte, ca să nu se transforme pe drum în sirop, compătimiri în faţa unor puişori de găină care semănau a ciulama, şi altele şi altele care-l transformaseră pe Dan din viitor candidat la filologie într-un junior înzestrat cu aptitudini serioase de halterofil. Dar apăru până la urmă şi parcul, parcul atât de dorit şi de aşteptat. Se duse la prima bancă, stăteau liniştiţi acolo doi bătrâni, o pereche, dar Dan nu mai avea putere:

– Nu vă supăraţi… Banca e rezervată pentru tineri… Pezevenghiul ăla care se joacă în nisip a şterpelit pancarda de pe spetează…

Bătrânii zâmbiră încurcaţi, căutară altă bancă, dar, înainte de a se aşeza, se convinseră că nu e atârnată nicio pancardă de spetează. Dan puse pe bancă tot calabalâcul, îşi făcu pernă dintr-un sac plin cu zarzavaturi şi pâine şi se întinse cât era de lung, după ce-şi aşternu ziarul la picioare. Fetele îşi făcură cu chiu cu vai loc în adunătura aceea de pachete.

În cealaltă parte a oraşului, în port, Ionel şi Victor întrebau din om în om şi din cabină în cabină unde e ancorat vasul „Sulina”. Informaţiile primite până atunci îi purtaseră de la un cap la altul al portului, dar nicăieri nu dădură cu ochii de vas.

– Am procedat ca nişte copii, se răzvrăti Victor. Trebuia să ne interesăm de la bun început la căpitănie. Ne-am pierdut timpul de pomană.

Victor nu greşise. La căpitănie li se spuse imediat că vaporul se află în port şi li se indică unde este ancorat. După o scurtă căutare descoperiră vasul şi în acelaşi timp şi punctul de pe mal care ţinea legătura cu el: o cabină în care un cetăţean, aplecat deasupra unei mese mici de lemn, punea fără încetare ştampile pe un vraf de hârtii.

Victor se duse la ghişeu şi întrebă foarte politicos când pleacă vasul „Sulina” în croazieră.

– La ora patru! îi răspunse funcţionarul, fără să ridice ochii de pe hârtii şi fără să întrerupă ştampilarea lor.

– Iertaţi-mă… N-aţi putea să-mi spuneţi dacă rămâne acelaşi echipaj de săptămâna trecută?

Funcţionarul catadicsi în sfârşit să-şi ridice nasul din hârtii. Era un bătrânel slab, cu nasul coroiat şi cu nişte ochelari mici, cu rame subţiri de metal.

– Adică pe dumneata te interesează echipajul? Păi de ce nu spui aşa? Credeam că vrei să faci rost de vreun loc şi locuri nu mai sunt de trei zile. Şi pe cine cauţi, mă rog?

Victor tuşi de câteva ori, ca să câştige timp.

– Voiam să las un răspuns cuiva de la timonă…

– Cui? Nu cumva lui Ispir? A fost retrogradat şi dat la alt vas…

Într-o clipită, Victor pricepu că Ispir trebuie să fie timonierul vinovat de ciocnirea vasului cu bancul de nisip.

– Aa! Nu lui… Nu e vorba de Ispir…

– Atunci te pomeneşti că ai ceva cu moş… cu „Rechinul”?… Aşa-i zicem noi de când cu povestea lui din Zanzibar.

– E pe vas, nu ştiţi?

– Stai puţin, răspunse funcţionarul şi începu să calculeze cu voce tare. Va să zică la nouă… (Victor nu reuşi să descifreze ce trebuie să fie la nouă în mormăitul funcţionarului. La nouă şi jumătate… (acelaşi mormăit), la zece… (alt mormăit)… Cât e ceasul acum?

Funcţionarul duse mâna la buzunar, dar Victor îi dădu mai repede răspunsul, privindu-şi ceasul de mână:

– Zece şi treisprezece minute. Foarte exact.

Omul de la ghişeu nu-i ascultă răspunsul. Îşi scoase tacticos ceasul său, îi deschise capacul, se uită de departe la cadran şi abia după aceea rosti, scărpinându-se în cap:

– Zece şi treisprezece minute… Da… (Iar mormăi ceva neînţeles.) Da! E pe vas! La magazia de combustibil, la uşa a patra. La zece şi douăzeci de minute se urcă la timonă ca să fumeze o pipă.

Victor era foarte mulţumit, dar fâstâcit. Nu ştia ce e mai bine de făcut. Să ceară încuviinţare pentru a urca pe vas, sau să roage pe cineva să-l cheme pe timonier! Îl scoase din încurcătură funcţionarul.

– Ilie! strigă el cu o voce surprinzător de groasă şi de puternică. Ilie! Ai un pasager pentru „Sulina”.

– Suntem doi… îndrăzni Victor.

– Doi pasageri, Ilie… Îi aşteaptă „Rechinul” la „şi douăzeci”.

Un marinar lung şi deşirat, rezemat de un stâlp de fier, le făcu tinerilor semn cu mâna şi, când se apropiară de el, le arătă o bărcuţă:

– Poftiţi! Dacă sunteţi aşteptaţi de moş Novacu, apoi e mai ceva ca un ordin.

3

Tic şi Ursu continuaseră cu un zel nemaipomenit cercetările. Se scufundaseră de zeci de ori când unul, când altul, scoseseră la

suprafaţă şi transportaseră pe mal zeci de bolovani, unii de dimensiuni uriaşe (opera lui Ursu), dar nu izbutiră să găsească pe niciunul vreo altă inscripţie. O adevărată movilă de piatră se înălţase la marginea apei. Erau numai bolovani rupţi de furia apei din pământul stâncos. Niciunul nu era dăltuit de mâna omului. Zelul cufundătorilor era însă prea mare ca să se mulţumească cu ideea unui eşec şi să întrerupă cercetările. Curăţind în partea aceea fundul apei de bolovani („Avem cel puţin un loc grozav pentru sărituri de pe trambulină”, spusese Tic, pentru că orânduiseră bolovanii în aşa fel ca movila să poată fi folosită drept platformă), hotărâră „în unanimitate” să continue cercetările în altă direcţie.

În timpul cufundărilor, Ţombi mai încercă vreo câteva stratageme, folosind semnale din codul convenit cu Tic, dar nu-i mai reuşi niciuna. Nu primi altceva decât nişte ameninţări, mai mult în glumă decât în serios. (La planul său cumplit de răzbunare nu renunţase însă definitiv.)

Cei doi cercetători porniră cu barca de-a lungul ţărmului, îndepărtându-se de corturi. Încovoiaţi, ca două cârje, căutau să străpungă cu privirea adâncurile.

– Stai, Tic! şopti Ursu emoţionat. Ia uită-te acolo lângă ieşitura aceea. Nu vezi ceva lunguieţ?

– Unde? întrebă Tic, urmărind direcţia mâinii lui Ursu. Acolo? Nu văd nimic, nici urmă de fund. Dac-aş avea ochii tăi, aş desfiinţa lunetele.

– Uită-te bine, Tic, la fund. Precis e ceva acolo. Ceva ca un paralelipiped.

Tic tresări, îşi încordă privirile, se uită în apă, până i se umplură ochii de lacrimi, dar nu fu în stare să descopere fundul.

– Fii atent că sar! îl anunţă Ursu. Lasă-te în partea cealaltă a bărcii.

Îi ascultă sfatul, aplecându-se pentru menţinerea echilibrului bărcii. Îl urmări pe Ursu afundându-se, până ce-l înecară culorile apei. După numai douăzeci de secunde, Ursu apăru la suprafaţa apei, ţinând ceva în mâna stângă.

– O bârnă, Tic! spuse Ursu dezamăgit. Nimic altceva decât o bârnă groasă, cu nişte ciocuri de fier în ea. Eram convins că am dat peste o coloană sau peste ceva asemănător. Ce să fac cu ea?

– Scoate-o la mal! Poate o să ne folosească la amenajarea trambulinei. Altceva?

După ce aruncă bârna departe, pe mal, Ursu răspunse cu un glas nu prea mulţumit:

– Nimic, absolut nimic. Numai peşti cu duiumul. Dar ce ne trebuie nouă peşti? Hai s-o luăm în cealaltă direcţie.

Cealaltă direcţie însemna înapoi la movilă şi de acolo, în stânga, într-o buclă uşoară pe care-o făcea marea. Ajungând cu barca în

dreptul movilei, lui Tic îi veni o idee:

– Ce-ar fi să amenajăm trambulina? Numai bine timpul care ne-ar trebui pentru refacerea respiraţiei.

Ursu primi cu bucurie propunerea. Simţea şi el că are nevoie de odihnă. Cufundările dese îl obosiseră. Nu reuşea să rămână sub apă mai mult de treizeci-patruzeci de secunde. Iar Tic, sărmanul, la fiecare cufundare, după două, trei clipe, îşi simţea plămânii în stare de explozie. Cei doi săpară întâi la marginea apei, până dădură de pământ tare, stâncos. Se aşteptau la aşa ceva. Prima bază o făcură din pietre mici, culese de pe mal, puseră apoi bolovani mijlocii, apoi bolovani mari, obţinând un turn cam de un metru. După aceea aşezară şi bârna. O acoperiră apoi cu un strat gros de nisip şi deasupra fixară trei bolovani mari, ultimii şi cei mai mari care rămăseseră pe mal. Bârna lungă de un metru şi jumătate şi lată de vreo douăzeci de centimetri ajungea deasupra apei.

– Oare ţine? întrebă Tic nerăbdător. Pe mine sigur că mă ţine, dar mă gândesc la tine.

Ursu se ridicase pe turnul de piatră. Înainta fără teamă pe bârnă. Lemnul parcă ar fi fost înfipt în munte şi ancorat de pământ. Nici nu se clintea. Ursu îşi desfăcu de câteva ori braţele, îşi luă elan şi făcu un salt mortal, neghemuit. Se roti în aer ca o linie dreaptă şi dispăru în apă, aproape fără să se audă.

În clipa aceea începu să latre Ţombi, dar Tic nici măcar nu întoarse capul. Înaintă pe bârnă cu mişcări graţioase de dansator. Ţombi lătra ca un apucat, folosind toate semnalele posibile din codul convenit, ba inventase altele şi mai alarmante. Înfuriat, Tic întoarse capul şi furia lui se schimbă în uimire. Nu departe de corturi poposise o maşină şi din maşină coborau… Nu avu vreme să vadă cine cobora. Piciorul ud îi lunecă numai cu un centimetru. Simţi golul, îşi pierdu echilibrul şi căzu în cel mai caraghios stil pe care şi-l putea imagina. Cu picioarele crăcănate, cu mâinile în căutarea unui sprijin, cu capul zgâit spre corturi. Ba mai atinse apa şi cu burta. Şi, colac peste pupăză, urechile lui blestemate înregistrară nişte hohote de râs. Era prea mult, mult prea mult. Imediat ce ieşi la suprafaţă, se îndreptă glonţ spre Ursu:

– Te rog din suflet. Numai zece minute. Hai să le-arătăm noi! Dacă nu-i fac să-şi ceară scuze, în genunchi şi cu capul în nisip, să-mi spui mie „cuţu”.

Tic avusese timp să-i observe pe cei care se desfătaseră cu „căzătura” lui. Erau doi bărbaţi, unul înalt şi slab adus din spate, cu o pălărie albă de paie, albă ca omătul şi cu nişte ochelari, cărora le luceau în soare ramele groase de aur. Altul, bondoc şi chel, parcă-şi făcuse meserie din a poza pentru caricaturişti, atât de caraghios era. Şi alături de ei îşi mlădia silueta graţioasă o femeie înaltă, cu faţa ca o păpuşă, pe care nişte copii încercaseră toate acuarelele cu nuanţe de

roşu. Erau, evident, toţi străini. În faţa corturilor, Ţombi mârâia la ei. Vizitatorii erau preocupaţi să privească panorama vastă care li se oferea ochilor.

Tic îl invită imediat pe Ursu la trambulina improvizată. Vlăjganul înaintă pe bârnă cu faţa spre mare, dar brusc, prin mişcarea unui singur picior, se roti, ajungând cu faţa la ţărm. Tic trase cu coada ochiului şi-i văzu pe străini interesaţi. Femeia mai ales făcea nişte comentarii foarte aprinse. „Cred şi eu, îşi spuse Tic, asemenea corp n-aţi văzut voi nici în filmele trucate.” Şi atunci se petrecu minunea. Putea fi oare numit altfel saltul lui Ursu de pe bucăţica aceea de trambulină? Corpul lui Ursu se înălţă în aer ghemuit, ca împins de un resort. Când atinse limita înălţimii, se întinse drept ca o lumânare. Imediat se roti în linie dreaptă, la jumătate se ghemui, tot rotindu-se, apoi din nou în linie dreaptă, din nou ghemuit şi, înainte de a atinge suprafaţa apei, făcu şi o dublă mişcare de pendul. Apa nici nu clipoci când îi primi trupul.

„Ah, dacă aş fi avut un aparat de fotografiat la mine, îşi spuse Tic în gând. Nu pentru saltul lui Ursu, pentru mutrele ăstora. Când o să mai aibă lumea un asemenea noroc!? Salt ca al lui Ursu s-o mai obişnui în lume. La urma urmei, n-a fost decât dublu, dar l-a prefăcut el în cvadruplu, prin ghemuiri şi întinderi. Saltul, gata. Dar mutre ca ale ăstora sunt unice şi ele reprezintă un moment în univers.”

Cireşarul era bineînţeles într-un moment de exagerare. Mutrele, dacă ar fi să vorbim obiectiv, meritau însă atenţie şi chiar un clişeu din partea unui maestru fotograf. Pentru că numai urechile rămăseseră nemişcate şi în poziţia lor dintotdeauna. Restul era anormal şi răvăşit descompus şi contribuia la acea atmosferă de pauză între două numere de circ.

Era rândul lui Tic să-şi arate măiestria şi să ofere şi el caricaturistului nevăzut câteva trăsături inspirate. Merse spre capătul bârnei cu spatele, prefăcându-se că se uită pe cer în căutare de nori. Când simţi c-a atins punctul terminus, se roti cu patruzeci şi cinci de grade. Rămase într-o parte şi execută, pentru prima dată în viaţa lui, un salt şi jumătate pornit de pe coastă, cu şurub întreg. Când îşi scoase capul afară din apă, văzu gestul de felicitare al lui Ursu şi se mulţumi cu atât. Era convins că vizitatorii rămăseseră „ţuţ”.

Aţâţat şi mândru, Tic făcu un gest cu mâna în semn de repetiţie şi Ursu clătină afirmativ din cap. Cireşarii erau la „înălţime” şi în aer, şi în cădere. Repetiţiile continuară fără încurajări de „bis”, dar cei doi saltimbanci de moment nu aveau nevoie de asemenea stimulente. Nimic nu-i amuza şi nu-i îndârjea mai mult să-şi continue salturile decât mutrele spectatorilor. După o vreme însă nu mai ţinură seama nici de asta. Săreau de amorul artei, inventând de fiecare dată mişcări noi, unele de un comic grotesc, reparat şi înnobilat doar în clipita când

mâinile începeau să despice apa.

Ţombi trăi câteva momente de confuzie. Se uita când la săritori când la spectatori. Observă el la un moment dat o mişcare printre spectatori, dar, mai repede decât datoria, birui în el gelozia. Nu pentru mult timp, dar şi o secundă, în anumite perioade ale vieţii, poate constitui un timp îndelungat. Gelos de succesul stăpânului său (la care se adăuga şi amintirea unor momente în care jurase răzbunare), furios că nu poate să-şi demonstreze măcar o parte din calităţile sale reale (rolul de paznic îi repugna), Ţombi închise ochii pentru câteva secunde, sau mai bine zis (pentru a avea o justificare) îşi mută privirile de la maşină la trambulină pentru a „savura” (mincinosul!) un salt ireproşabil făcut de stăpânul său pe spate, cu revenire înşurubată pe faţă (avusese grijă şi la amănunte). În acel moment se petrecu ceva, care în alte condiţii nu i-ar fi scăpat. Când începu să latre ştia şi el (potaia, javra scârboasă!) că e prea târziu. Cei trei spectatori se urcaseră în maşină, după ce mai întâi salutară cu mâinile (lunganul cu pălăria) pe cei doi actori saltimbanci. Păreau veseli şi saluturile lor nu erau deloc lipsite de admiraţie.

Aşa că Tic nu avu satisfacţia unor scuze cerute în genunchi cu capul în nisip. Se mulţumi şi cu amintirea mutrelor nefotografiate, ba găsi amintirea de o mie de ori mai valoroasă decât nişte scuze care, foarte bine, puteau fi forţate şi nesincere. Ţombi însă lătra de zor şi, în lătratul lui, Tic descoperi accese de sinceritate. Auzi duduitul motorului, văzu maşina pornind, întâi în *marche-arrière,* apoi rotindu-se acolo unde drumul îngust făcea un ochi. Ajunsă cu botul spre şosea, maşina ţâşni că din catapultă.

– Ce-i cu tine, mă neghiobule? îşi întrebă Tic potaia când se apropie de ea.

Ţombi îl conduse pe plajă într-un anumit loc şi începu să scormonească. Într-o fracţiune de secundă, Tic pricepu ce se întâmplase:

– Ursule! ţipă el. Ne-au luat piatra. Maşina! Numărul!

Maşina era departe de şosea. Nici cu ocheanul nu i s-ar mai fi putut citi numărul. Truda lui Ursu fu zadarnică. Nu mai era nicio speranţă.

– Imbecilule! Cretin absolut! se răsti Tic la câine. Acum îmi spui? Marfă infamă de hingher!

Ţombi era atât de nenorocit, încât îşi jură ca toată viaţa lui de câine să nu-şi mai trădeze stăpânul. Se fofilă fără zgomot pe lângă Tic şi se duse la corturi. Drept pedeapsă, îşi propuse să stea tot timpul în soare şi să nu pună în gură, în ziua aceea, niciun strop de apă.

4

Timonierul îşi primi cu vădită plăcere oaspeţii. Le strânse mâna cu putere. Îl scutură prieteneşte pe Ionel de umeri, se îndepărtă de ei, îi măsură încă o dată de la cap la picioare şi iarăşi până la cap, apoi îi

pofti să ia loc pe o bancă îngustă ca o laviţă.

– Aşa! Va să zică tot te-ai gândit mătăluţă să-mi faci o vizită, spuse dânsul, uitându-se drept în ochii lui Ionel. Bun! Da' despre tovarăşul dumitale nu prea ştiu mare lucru.

La început timid, stângaci, roşu ca focul (primele vorbe ale timonierului descopereau tocmai lacunele sale), Ionel îşi reveni, ba se simţi cuprins de zel, când auzi invitaţia subînţeleasă de a-şi caracteriza prietenul. Şi începu să îndruge la repezeală tot felul de calificative: „faima noastră”, „mândria şcolii”, „eminent” şi altele, care-l stânjeneau teribil pe Victor. De câteva ori acesta îi făcu semn să tacă, dar Ionel continua, repetând de fapt cu alte cuvinte, ceea ce spusese odată. Victor interveni până la urmă, îndrumând, pe nesimţite, discuţia spre capitolul care-l interesa, scăpând totodată de jena pe care o născuseră în el laudele lui Ionel. Vorbi tot timpul foarte limpede, cu o nuanţă de stimă în voce şi cu logica fermă care-l caracteriza.

Bătrânul timonier era atât de interesat de prezenţa lui Victor, de purtarea sa şi de felul cum vorbise, încât nu-şi mai putea stăpâni bucuria. Căuta mereu ceva cu care să răspundă, neştiind că ochii lui plini de lumini calde, duioase, admirative oferă cel mai frumos răspuns:

– Mă gândeam adineauri că poate aş fi izbutit să strecor duhul mării în dumneata. Duhul cel bun al mărilor, că marea are şi un asemenea duh…

– La toţi ne place marea, spuse Ionel. Din prima clipă ne-am înţeles cu ea.

Bătrânul căzu un moment pe gânduri. Închise alene ochii. Când îi deschise, în ei erau lacrimi ciudate.

– Da… da… Multor oameni le place marea, fiindcă văd într-însa atâta libertate şi atâta necuprins… Hm… ar vrea să fie ca ea.

Victor descoperi în cuvintele acelea parcă un ecou dintr-un vers scris cândva de unul dintre marii poeţi ai lumii: *„Homme libre, toujours tu chériras la mer… La mer est ton miroir”*[1]… Nu spuse însă niciun cuvânt. Îşi încrucişă braţele la piept într-o atitudine şcolărească.

– Da… da… continuă timonierul. Eu am văzut multe din întâlnirea asta necontenită dintre om şi mare. Că am trecut prin toate mările lumii şi peste tot unde-s mări sunt şi oameni… Odată, pe marea Caraibelor…

Bătrânul nu putea să scape de vechea lui meteahnă. Începu să depene un şir de istorii care zugrăveau mări, oameni, obiceiuri. Îi plăcea mai ales să vorbească despre pământurile acelea înconjurate

---

[1] „Om liber, mereu vei îndrăgi marea. Marea este oglinda ta…” (Victor Hugo, *L'homme et la mer – Omul şi marea).*

din toate părţile de apă, „pământuri dăruite şi apărate de mare”, cum le numea el.

Cei doi tineri ascultători aveau impresia că le trec prin faţa ochilor pagini din jurnalul căpitanului Cook. Se străduiau să-şi asculte cu atenţie gazda, dar, cu toate eforturile lor, nu reuşeau să se concentreze. Fără voie, gândurile le zburau în altă parte. Şi amândoi aveau sentimentul vinovăţiei. Numai ochii lor erau aţintiţi asupra bătrânului, dar de multe ori nici ochii nu-l vedeau. Vorbele care umpleau încăperea veneau parcă din altă lume. „Câtă ingratitudine din partea noastră!” îşi spuse în gând Victor.

– Da’ mi se pare că timpul trece, se trezi bătrânul şi scoase leneş un ceas mare din buzunar. V-aş fi spus eu lucruri şi mai multe şi mai minunate dacă n-ar trebui să ne facem şi obligaţiile. Că-mi închipui că şi ’mneavoastră aveţi treburi.

Ionel îşi luă inima în dinţi şi întrebă cu un ton de timiditate în glas:

– N-aţi putea să ne mai dăruiţi câteva minute? Am vrea să vă cerem nişte lămuriri.

După ce se mai uită o dată la ceas, vrând parcă să dea a înţelege că timpul e foarte grăbit, timonierul clătină din cap:

– Dacă v-am spus atâtea istorii, cum să nu vă dau şi lămuriri? E chiar mai plăcut şi se potriveşte mai bine unui bătrân când stă de vorbă cu tinerii.

– Acum mi-a venit în minte o întrebare, se scuză Ionel. Când se face o croazieră, viteza vasului e aceeaşi ziua şi noaptea?

– Asta depinde, răspunse timonierul, uitându-se din nou la ceas. Nu că ar fi vreo deosebire în circulaţia de zi sau de noapte. Depinde… Şi ziua şi noaptea se pot întâmpla o seamă de neprevăzute. De pildă, în croaziera noastră, într-o noapte, din cauza unor defecţii la maşini, am stat aproape tot timpul pe loc. Ziua a trebuit să recuperăm timpul pierdut, numai că neghiobul ăla de timonier de zi a băgat vasul într-un banc de nisip. Am avut mare noroc. Puteam rămâne acolo multă vreme.

Ionel şi Victor, care memorase aproape întreaga povestire a generosului cârmaci, oscilau între spaimă şi bucurie. Spaimă pentru că-şi dădeau seama de eroarea strecurată în calcule, bucurie pentru că aveau în faţa lor singurul om care putea să înlăture această eroare.

Ionel se prefăcu foarte mirat auzind vorbele timonierului, sau poate că nici nu era nevoie să se prefacă:

– Vreţi să spuneţi că în prima noapte… atunci când ne-am întâlnit… vasul a stat mai mult pe loc?

– Întocmai. S-a întâmplat ceva la cazane. Un nepricopsit de fochist…

– Probabil că aţi uitat să-mi spuneţi, atunci, noaptea… îl stârni Ionel.

– Păi nu-i aşa… Abia după ce-ai plecat mătăluţă… Stai, stai că eu observasem ceva nelalocul lui şi în timp ce vorbeam. Ai dreptate. Vasul îşi domolise viteza.

Tot calculul lui Ionel fusese în zadar. Se hotărî brusc să întrebe deschis, în faţă:

– Mă bate un gând, începu el. Cam cu cinci minute înainte de a ne întâlni la cabină, în prima noapte, puteţi să calculaţi pe unde eram?

– Foarte precis? întrebă la rândul său bătrânul. Sau mai cu aproximaţie?

– Ştiu eu? se intimidă Ionel. Dacă aţi putea „foarte precis”…

Timonierul se cufundă în gânduri. Pesemne calcula, pentru că apela deseori la degete. Le sucea, le răsucea, le împreuna, le separa, le strângea în pumn.

– Da’ ia spune drept! se hotărî el, în sfârşit. De ce vrei aşa de precis? Ai văzut ceva pe-acolo?

Inimile cireşarilor se făcură ca nişte purici. Amândoi se străduiau să rămână calmi. Victor se roşi. Ionel, care trebuia să dea răspunsul, se făcu livid la faţă:

– Da… recunoscu el. Am văzut ceva, cu cinci minute înainte de a ieşi dumneavoastră din cabină.

– Atunci nu m-am înşelat asupra locului. Da, da! se bucură bătrânul. Eram în dreptul locului la Ochiuri. Aşa-i zice ţărmului acolo, fiindcă, de departe, scobiturile din ţărm seamănă cu doi ochi. Tot acolo-i un salcâm mare, uriaş, pe acela trebuie să-l fi văzut în noapte, dacă s-o fi aprins vreun fulger pe cer.

Ionel ieşise parcă din mormânt. Din lividă, faţa i se făcu dintr-o dată roşie ca purpura. Ştia unde se afla Palatul de cleştar, dar nu numai atât. Printr-o fericită întâmplare, cireşarii îşi făcuseră tabăra chiar în acel loc. Numai salcâmul dispăruse.

– Nu mai e acolo salcâmul, spuse el. L-a lovit azi-noapte trăsnetul şi l-a retezat de la jumătate.

– Sărmanul! oftă bătrânul. Îmi plăcea să mă uit la el de pe mare. Era tare mândru şi impunător… După cum văd eu, acolo v-aţi sălăşluit… O să vă salut de pe vas… dar asta la întoarcere, că atunci vom trece pe acolo în plină zi. Numa’ dac-o să mai rămâneţi…

Cine putea să ia în seamă, atunci, precizarea bătrânului? Cei doi cireşari erau atât de fericiţi, că nu ştiau cum să zboare ca să ajungă mai repede la Ochiuri… adică la Palatul de cleştar. Până la Ochiuri, trebuiau să mai facă însă o escală în oraş.

Dan dormea sau poate dormita, în clipa când Victor şi Ionel începură să-l zgâlţâie.

– Scuzaţi, răspunse cel trezit din somn. Rezervat pentru tineri şi cu ziar la picioare… Ce?!!

Sări, buimac, holbând ochii. Doi băieţi şi două fete râdeau în faţa lui, dar nu cu un râs ironic. Parcă toată bucuria lumii strălucea în privirile lor.

– Adică… începu să se bâlbâie Dan. Deci… cum… cam… Mă! urlă el. Nu cumva aţi descoperit Palatul în timp ce eu dormeam? V-aţi inspirat poate din visul meu…

– Hai, hai mai repede la Palat, îl scutură Victor. Nu l-am descoperit încă, dar ştim unde e…

Deodată Dan tresări şi-şi lungi gâtul într-o anumită direcţie:

– Cioculeţul! arătă el cu mâna. Să mor dacă nu-i cioculeţul meu.

Fostul lor vecin de călătorie se afla chiar la intrarea parcului. Nu-şi arăta decât profilul. Pentru că se uita cu atenţie la trei persoane care coborâseră dintr-un taxi. Doi bărbaţi şi o femeie. Nu se uita atât la ei, cât la un obiect ciudat, pe care unul dintre bărbaţi îl ţinea în amândouă mâinile. Un bolovan.

– Ia uitaţi-vă la el! Zău că ne urmăreşte pe noi. Se preface ca un nătâng că-l preocupă un bolovan, dar trage cu coada ochiului încoace.

Victor îl împinse cu forţa înainte. Îi arătă o sacoşă. Fiecare cireşar avea ceva în mâini. Porniră. Dar, când ajunseră la poarta parcului, Dan nu-l mai zări nici pe posesorul cioculeţului, nici pe cei cu bolovanul.

5

Câtă tristeţe era în schimb la corturile de lângă salcâmul trăsnit! Ursu se aşezase la umbra cortului mare, Tic la umbra cortului mic. Se separaseră parcă pentru a-şi trăi fiecare tristeţea proprie. Din când în când, se uitau unul la altul, dar de fiecare dată îşi vedeau mutrele jalnice şi-şi închipuiau, pe bună dreptate, că trebuie să arate la fel. Schimbul de priviri semăna cu nişte căutături în oglindă. Undeva, la mijlocul plajei, Ţombi se autoflagela. Îşi clătina fără încetare capul, ca o încuviinţare la toate insultele pe care i le adresase stăpânul său, iar limba îi atârna afară din gură, de parcă ar fi vrut s-o transforme în carne friptă.

– Tic! se hotărî brusc Ursu, ridicându-se în picioare. De ce să ne tânguim?! Nu crezi că ar fi mai bine să căutăm în continuare? Poate găsim altă piatră.

Lui Tic i se făcuse lehamite de viaţă. Răspunse ca un om care-şi pregăteşte mormântul:

– Şi ce dac-o să găsim altă piatră? O să fie alta… nu aceeaşi. Asasinul!

Auzindu-l, Ţombi îşi ascunse capul în nisip.

– Hai, Ticuşorule! Lâncezeala duce întotdeauna la pesimism. Hai să căutăm, ce dracu’!

Tic se sculă, dar paşii care-l duceau spre barcă păreau ai altcuiva. Nici nu puse mâna pe lopeţi. Nici măcar nu-şi mai aţinti privirile

asupra apei.

– Ultimul salt a fost extraordinar, Ticuşorule, încercă Ursu să-l înveselească şi să-i transporte gândurile în altă parte. Şurubul de la sfârşit…

– Atunci ne-au şterpelit comoara… Şi banditul de Ţângulică, potaia, javra, cretinul… Iar eu? Cel mai mare neghiob de pe pământ. Vezi, Ursule, unde duce înfumurarea?

Era atâta sinceritate şi atâta convingere în spusele lui, că pe Ursu îl apucă râsul.

– Da, continuă Tic. Noroc că suntem toţi la fel. Ştii tu ce-mi trece prin cap? Suntem nişte neghiobi, Ursule… Unii mai mici, alţii mai mari, dar nu după vârstă…

Ursu râse şi mai tare, deşi constatarea lui Tic îl privea şi pe dânsul.

– Chiar neghiobi, sau nişte simpli candidaţi la neghiobie? întrebă el. Te gândeşti la descoperirea lui Ionel sau la altceva?

– La altceva, Ursule. Întotdeauna când mi se întâmplă ceva rău, îmi vin gândurile bune, dar nu gânduri de viitor. Gânduri întârziate, adică fără nicio valoare.

Ursu se oprise din vâslit. Se uita undeva în fundul apei, şi părea că nu-l ascultă pe Tic.

– Hei, Ursule? zise acesta. Mă auzi? Ţie nu-ţi spune nimic barca asta nenorocită?

– Barca?! se trezi Ursu. Ce să-mi spună? Ce-ai zis şi tu. Că e cam nenorocită.

– Ei, bine, javra asta de barcă mi-a dezvăluit un gând bun, bineînţeles un gând întârziat.

Ursu ridică din umeri neputincios. Nu bănuia ce gânduri pot să treacă prin mintea tinerelului.

– Ia spune tu! Nu suntem noi nişte nătărăi? Şi cu ce-ai greşit tu ieri ca să-ţi dăm o asemenea caznă? Şi când mă gândesc că m-am mai urcat şi eu în cotigă!

Vâslaşul se lovi cu mâna peste frunte, lăsând să-i scape lopata în apă:

– Ce să-ţi spun? Poate că ne-a cuprins o psihoză în masă. Chiar nimănui să nu-i treacă prin cap? Şi, dac-ai şti, Ticuşorule, cât m-am chinuit! N-am vrut să-ţi spun, dar să ştii că am febră musculară.

– Vezi? Umflam barca… o încărcam cu bagaje… Dacă mai încăpea cineva lua vâslele… Dacă nu, o trăgeam simplu, prin apă, cu o frânghie… Sau o împingeam… Şi asta din vina ta, Ursule.

– Ştiu, acceptă Ursu. Dar nici altora nu le-a trecut prin cap.

– Păi de asta zic că-i vina ta. Dacă ne-ai fi lăsat şi pe noi să tragem cotiga, cine ştie… Ideile bune se nasc în faţa greutăţilor.

– Nici n-aţi fi putut-o urni, Ticuşorule. Chiar dacă v-aţi fi unit eforturile… De asta n-am vrut să vă las.

– Şi mi-a mai venit o idee… Tot bună… tot întârziată…

– N-o mai spune! De ce să ne necăjim? Mai bine hai să ne cufundăm în apă. Parc-aş zări ceva pe fund.

– De ce să n-o spun? E vorba de Ţângulică. Dacă l-aş fi dat jos din tren…

– Da’ ieri când ţi-a adus baba acasă nu mai spuneai aşa…

– Tot geniul crimei a vorbit în el. Dacă nu puneam mâna pe cotigă, până la urmă îi venea cuiva ideea transportului cu barca.

Ursu îşi întoarse privirile spre ţărm şi ochii lui ageri observară departe, lângă şosea, un nor de praf. „Acu’ e acu’!” îşi spuse în tăcere.

– Ticuşorule… Vin! Într-un sfert de oră sunt aici…

Tic tresări. O clipă crezuse că se întorc cei care-i luaseră piatra. Da, încă înainte de a se uita, ghici după privirile lui Ursu, după mutra lui, cine sunt cei care vin. Şi simţi că-l apucă ameţeala.

– Stai puţin, se forţă Ursu să-i vină în ajutor. Trebuie să găsim ceva. Ştii ce cred eu? La ora urmei ce-a fost? Un bolovan acolo. O piatră. O fi scrijelit-o cineva din joacă.

Ursu nu era convins de o iotă din ceea ce spunea. Cu atât mai mult Tic.

– Era o inscripţie, Ursule. O inscripţie veche. Dacă n-am putut să-i descifrăm literele…

– Hai mai bine să ne înţelegem. Gata! Să nu le spunem nimic. Sau să amânăm mărturisirea pentru mai târziu. N-ai văzut şi tu că piatra a ajuns aici printr-o întâmplare? Cât am căutat şi n-am găsit urmă de altă piatră… cu inscripţii.

Tic era în mare dilemă. De minţit ştia că n-are voie să mintă. Dar, pe undeva, propunerea lui Ursu îi convenea. Îi răspunse acestuia, aproape speriat:

– Ştiu eu, Ursule… Doar… dac-am amâna cu o zi, două. Poate că piatra chiar a ajuns aici din întâmplare. Până la locul Palatului… Cât crezi tu că mai este până acolo?

– Cel puţin zece kilometri. Poate chiar unsprezece. După cum vezi, destul de mult. Nu poate să aibă niciun amestec Palatul cu piatra noastră.

Mai de voie, mai de nevoie, Tic admise argumentele vlăjganului.

– Te-aş ruga însă ceva, Ursule… Dacă vezi că după două zile tot nu spun nimic, te rog să-mi aminteşti de înţelegerea noastră… Nu de alta… Dar şi înfumurat şi mincinos, e cam mult.

Cu această înţelegere, cei doi porniră în întâmpinarea prietenilor lor. Aceştia veneau parcă în ritmul unui vals. Îşi fluierau singuri melodii şi agitau sacii, coşurile şi plasele cu roşii, castraveţi, ridichi, ardei şi ceapă, ca pe nişte trofee.

– Te pomeneşti c-au achiziţionat totul cu ajutorul unui pariu! se

învioră Tic.

– Ura! Ura! strigă Dan din toţi rărunchii, înainte de a i se împletici picioarele în nisip şi de a se întinde cât era de lung în faţa corturilor.

– Ura! strigă la rândul său Ionel, după ce-şi înfipse bine picioarele în nisip.

– Ura! răspunse Tic cu voce extrem de slabă, ca o obligaţie, ca un ecou îndepărtat. Aţi câştigat la loz în plic, sau aţi invadat vreo grădinărie? Sau aţi renunţat la cinste?

– Veste mare, băieţi! se îmbujoră Lucia. Gata! Nu mai plecăm.

Ursu nu înţelese. Nici Tic. Cei veniţi lăsară coşurile jos, făcură apoi cerc în jurul năpăstuiţilor şi, prinzându-şi mâinile, începură să ţopăie ca la horă. Până şi Maria participa cu tot sufletul la acea descărcare de voioşie şi bucurie.

– Hai! Lăsaţi mutrele de înmormântare! strigă Dan. Intraţi în horă şi jucaţi.

– Staţi! strigă deodată Maria, oprind jocul. Priviţi Palatul.

Mâna ei întinsă într-un gest superb indica ţărmul mării. Toţi îşi aţintiseră privirile într-acolo. Şi-n ochii celor cinci se aprinseră licăriri ciudate.

– Palatul de cleştar! continuă Maria. Da, Ticuşorule! Aici e palatul. Nu simţiţi că e gata să vă ofere toate misterele şi saloanele lui?!

Marea era calmă, obsedant de calmă. Dar era şi adâncă, obsedant de adâncă. Îşi păstra tainele în adâncimi. Nu voia să le ridice la lumina zilei.

– Adică? întrebă Tic, într-un ţipăt care sfâşie brusc poezia din jur. Spuneţi!

– Aici e Palatul, Tic, încercă Ionel să-l liniştească. Adică aici trebuie să fie. În aceste locuri lângă pleoapele acestea ale ţărmului.

Dar cum ochii lui Tic şi ai lui Ursu cerşeau mai multă limpezime, Ionel se apucă să le relateze întâlnirea şi convorbirea cu timonierul. Toţi aşteptau să vadă înflorind bucuria pe feţele ascultătorilor. Dar, în loc de aceasta, pe măsură ce vorbele răsunau, chipurile lor se întunecau. Tic se uita la Ursu, Ursu la Tic. Ce puteau să facă? Văzându-l pe Ursu că tace, Tic îşi ascunse cu un gest copilăresc capul între umeri şi începu să vorbească:

– Din păcate, noi am aflat lucrul ăsta înaintea voastră, numai că n-am ştiut…

– Dac-ai participa la un concurs de nonsensuri, îl întrerupse Dan.

– Pe care l-ai câştiga tu, nu uită să adauge Tic. Şi lasă-mă în pace! Acum sunt pe picior greşit… Da!… Am descoperit Palatul şi l-am pierdut, adică ni s-a furat… Pentru că eu sunt un înfumurat, javra aia un cretin, iar voi, şi eu, nişte… nişte neghiobi, după chestia de ieri cu barca…

Toată supărarea, toată furia, toată ciuda din el izbucnise. Se potoli

repede, dar cu sentimentul unui om care merge spre eşafod. Povesti tot ceea ce se întâmplase la corturi de la plecarea până la înapoierea prietenilor, fără să uite vreun amănunt, fără să exagereze şi, mai ales, fără să se ierte.

– Asta-i! Studiile acelea de caricatură ne-au furat inspiraţia!

– Cioculeţul! sări în sus Dan. Cioculeţul. Nu l-aţi văzut? Se uita la noi şi la ăia cu piatra. Ah, Tic! Dac-ai şti că i-am avut în faţa ochilor! Şi am văzut bolovanul în mâna lor!

– Cum? sări la rândul său Tic. Şi nu... Şi n-ai fost nici măcar curios... Eu... dacă aş fi fost în locul tău, aş fi înlocuit bolovanul cu... cu un pepene...

– Dac-am fi cumpărat pepeni... se tângui Dan, apoi continuă adresându-se Luciei şi Mariei: Vedeţi dacă n-aţi ascultat? Aţi spus că o să ne fie prea greu la cărat... Ce ne facem?

– Stai o clipă, Tic! interveni Victor. Eu nu cred că piatra s-a furat... Aşteaptă!... Ăia au văzut piatra îngropată în nisip... Au crezut poate că ei au descoperit-o. Plaja e proprietate publică. Dacă piatra ar fi fost afară din nisip, lângă corturi... da... îi puteai acuza. Pierderea însă e cumplită, Tic. Într-un fel e şi o confirmare venită exact la timp... Înseamnă că Palatul de cleştar se află aici... Cine ştie însă ce cuprinde inscripţia? Voi nu vă puteţi aminti?

– Erau doar câteva litere, răspunse Ursu. Nişte litere ciudate, pe care nu le-am mai văzut nicăieri... Unele crestături erau acoperite de nisip. Le-am curăţat noi cu nişte beţişoare. Pe acelea ni le putem aminti.

– În loc să ne bucurăm... spuse Lucia. Dar de ce-au luat totuşi piatra? Dacă sunt turişti de genul celora care au apărut la Atena, ştiţi, care şi-au însuşit cu bună ştiinţă tot felul de antichităţi? De ce-au luat piatra?

– Pentru că era îngropată în nisip, v-am mai spus. De ce să complicăm lucrurile? Acum, gata! N-avem ce face.

– Eu nu-s de acord! se împotrivi Tic. Era piatra noastră? Era! Chiar dacă n-am pus pe ea eticheta proprietarului. Avem sau nu dreptul s-o aducem înapoi?

– De unde? întrebă Ionel. Şi mai ales când? Şi, mai ales, cum?

– Şi mai ales cine? întrebă Tic. Ăsta-i lucrul cel mai important. Restul nu contează. Eu!

– Chiar dacă ai da peste străini, Ticuşorule, cum o să-i poţi convinge că n-au descoperit ei piatra?

– Asta nu mă interesează, Lucia. Am sau nu dreptul să aduc piatra înapoi?... Ei bine, Tic vă jură aici că va aduce înapoi piatra, chiar de-ar trebui să se transforme pentru o vreme în Arsène Lupin... Bineînţeles, trebuie să mă mai gândesc puţin...

Capitolul VI

1

Tic fusese optimist, pradă unui acces de moment, când adăugase cu cel mai firesc şi mai dezarmant ton din lume că, pentru a-şi relua dreptul de proprietate asupra inscripţiei, va trebui să se gândească „puţin”. Nu voise altceva decât să obţină permisiunea de a se folosi de un anumit timp pentru întocmirea unui plan de acţiune. „Puţinul timp” cerut de el se prefăcuse în lungi ore de nesomn, adică de meditaţie şi de căutare. În mintea lui, gândurile făcură cele mai nebuneşti şi mai fantastice acrobaţii. Dar, din nefericire, în clipa când îl cuprinse somnul, sau, ca să-i respectăm personalitatea, în clipa când dădu voie somnului să-l cucerească, gândurile îi încremeniseră undeva printre aparatele de gimnastică ale creierului, fără să se fi dizolvat într-un atât de necesar plan de acţiune. „Aşa sunt eu făcut, pesemne, se consolă Tic înainte de a adormi. Trebuie să las totul în seama inspiraţiilor de moment.”

Prima inspiraţie de acest fel, când se sculă în zorii zilei, fu aceea de a-i ierta lui Ţombi păcatele şi de a-l invita cu dânsul în temerara întreprindere. Ţombi îi răspunse printr-o încuviinţare de o înaltă demnitate canină şi abia după aceea se duse să golească cu clefăituri regulate strachina cu apă, de care nu se atinsese nici cu coada măcar. Aşa se face că, odată cu răsăritul soarelui, două fiinţe, un tinerel cu părul ciufulit şi cu nasul obraznic şi un câine obişnuit, banal, dacă te luai după blană, coadă şi urechi, porniră voiniceşte spre şoseaua încă pustie.

De la primul contact cu şoseaua, apăru în faţa celor doi cutezători norocul, sub forma unei motociclete, pe care se lăfăia în huzur o singură persoană. Tic medită o singură clipă şi dădu cu piciorul (şi la propriu şi la figurat) acelei forme sărăcăcioase de noroc.

– Din cauza ta, pezevenghiule, se adresă el lui Ţombi. Mi-a fost milă să te văd alergând cu limba scoasă în urma motocicletei. Deşi ai fi meritat cu vârf şi îndesat. Ba cred că nici un avion de cursă lungă nu ţi-ar ajunge – dus şi întors – pentru pedeapsa pe care o meriţi...

În ziua aceea Ţombi era dispus să accepte orice. Mai ales că „orice”-ul era foarte indulgent faţă de atitudinea din ziua care trecuse. Dacă stăpânul său nu folosea acele „epitete scârboase”, care-l trimiteau cu atâta dispreţ în lumea câinilor „de toate zilele” – şi pe care le ura atât de feroce Ţombi – însemna că a început ziua sub zodie bună. Cu multă grijă se străduia să-şi păstreze demnitatea, fiind sigur că în felul acesta va intra din nou – mult mai repede – în graţiile stăpânului.

A doua ocazie se prezentă sub forma unei maşini luxoase, în care s-ar fi putut găsi un loc şi pentru Tic. Cireşarul îi făcu însă semn de

„liber” cu mâna şi încă printr-un gest deosebit de elegant. (Dacă gestul ar fi avut altă semnificaţie, de pildă, oprire, în mod sigur că s-ar fi găsit un loc şi pentru Ţombi în interiorul limuzinei sau măcar în portbagaj.) A treia ocazie se lăsă foarte mult aşteptată, dar până la urmă apăru şi ea. Un camion plin cu zarzavaturi, care urmau să fie desfăcute pe piaţă la Constanţa. Şoferul opri din iniţiativă proprie şi-l invită pe Tic în faţă, unde mai rămăsese un loc liber. Lui Ţombi i se făcu loc pe platforma din spate. Astfel ajunseră cele două fiinţe în centrul celui mai mare oraş de pe litoral.

După ce lăsă în cabina şoferului mulţumirile de rigoare şi-l dădu jos de pe platformă pe Ţombi, cireşarul se interesă la primul miliţian cum se poate ajunge în parc. Primi indicaţiile şi, un sfert de oră mai târziu, plimbăreţii matinali din ochiul acela de verdeaţă se desfătară privind mersul şi gesturile unui tânăr şi talentat filosof, sau, precum ziceau unii, ale unui fecior de filosof. Mai târziu, văzând atenţia cu care privea fiecare pom, fiecare frunză, fiecare pasăre, îl decretară naturalist, pe urmă meteorolog, iar după un schimb de cuvinte cu Ţombi şi, mai ales după un schimb de gesturi, începură să se facă pariuri, unu contra zece, că tânărul este dresor de circ (tocmai se anunţase sosirea unui circ în oraş).

La ce concluzii ajunsese Tic în reflecţiile lui? La una singură, şi anume aceea că vizitatorii care-i luaseră fragmentul de inscripţie călătoriseră cu un taxi. Faptul acesta îi fusese semnalat de Ursu şi confirmat de Dan. Transformarea singurului fapt sigur, concret, în concluzie însemna pentru Tic a acţiona.

– Ei, acum să te văd, deşteptule, se adresă el lui Ţângulică în limbajul cel mai secret. „Ăia” au coborât din taxi aici, în faţa parcului, ieri la prânz. Eşti tu în stare să le miroşi urmele?

Câinele se mişcă de câteva ori de jur împrejur, făcu din labe nişte semne disperate, dar, văzând că nu este înţeles, îşi întipări labele în nisipul aleii, apoi le stropi într-un mod foarte discret.

– Aaa! pricepu Tic. Ţi-i teamă că s-au spălat străzile. La asta nu m-am gândit.

Prin câteva întrebări iscusite puse unui controlor de autobuze, află că străzile se stropesc de trei ori pe zi. Prin urmare mirosul lui Ţombi nu-i era de niciun folos. N-avea alte resurse decât inteligenţa proprie.

Oraşul devenea tot mai animat şi lui Tic lucrul acesta îi convenea. Aşteptase cu nerăbdare să treacă primele ore ale dimineţii. Şansele de a zări, el sau Ţombi, din întâmplare, unul dintre personajele care se făliseră pesemne într-un hol de hotel, sau undeva pe plajă, cu talentele lor arheologice, creşteau. Tic repeta cu voce înceată fraza pe care o rostise în gând, cu câteva clipe înainte, şi reţinu din ea două elemente: „hotel” şi „plajă”. Era extrem de bucuros.

– Vezi, mă caraghiosule! Un raţionament bun, o frază oarecare şi

startul e gata. Degeaba dai din coadă că n-ai niciun merit. Acum fuga la O.N.T. ca să luăm adresa celor câteva hoteluri din oraş.

Cele „câteva hoteluri” din oraşul Constanţa erau răspândite pe o distanţă de vreo şaizeci de kilometri şi se însumau într-o cifră cam astronomică pentru posibilităţile de investigaţie ale cireşarului. Folosind însă metoda reducerii (cu destulă dărnicie), reţinu pe lista sa din creier vreo douăzeci de hoteluri, cea mai mare parte aflându-se în Mamaia. Era bucuros când află că fiecare hotel are sute de camere, îşi propuse să fie mai prudent în exprimarea sentimentelor, nu pentru alta, dar ca să nu-l inducă în eroare pe Ţombi. „Prostul ar putea să creadă că treaba e ca şi rezolvată şi am prea mare nevoie de atenţia şi vigilenţa lui la ora asta.”

Cireşarul se urcă în primul firobuz, după ce-şi mărturisi printr-un gest blajin neputinţa. Câinele nu avu nevoie de altă recomandare. Cu demnitatea-i binecunoscută, alergă după vehicul. Când întâlnea câte o javră în drum se prefăcea că se află în întrecere cu firobuzul. Aşa se face că în urma vehiculului, sau pe aceeaşi linie cu el, alergau la un moment dat vreo şapte, opt dulăi.

Când coborî din firobuz exact în centrul staţiunii, Tic rămase multă vreme mut de admiraţie. Tot ce vedea în jurul său era elegant, semeţ, vioi, ispititor. Ca o diademă strălucitoare, cochetă, pe fruntea unei fete frumoase.

– Vezi, mă ingratule, în ce paradis te-am adus? În sfârşit voi lăsa şi eu o maximă în enciclopedii ca ăla de la picioarele Vezuviului: „Să vezi Mamaia şi apoi să trăieşti.” Ca să nu fiu egoist… Ce spui? Păcat că n-am timp s-o admir aşa cum merită… Va să zică, dragă Ţombi, trebuie să descoperim în hotelurile astea grozave trei persoane printre atâtea alte mii. Dac-ar fi un singur hotel în care să căutăm, n-am apela la „noi”, ar ajunge pentru asta chiar şi Dan. Dar pentru că sunt atâtea… Adică, de ce să nu căutăm noi într-un singur hotel?… Pentru asta trebuie să descoperim mai întâi un anumit taxi. Vezi dacă lucrăm cu metodă?

Erau mai multe staţii de taxi în Mamaia. În faţa fiecărui hotel se afla una.

– Cam multe taxiuri, Ţombi. Aşa, să întrebăm din şofer în şofer, prea grea treabă şi prea puţine şanse. Nu vezi? Un du-te vino necontenit. Hai să inventăm o metodă, ce zici?… o metodă infailibilă… Râzi, hoţomanule, ai simţit c-am dibuit-o?… Dar mai întâi avem nevoie să intrăm la un debit.

Tânărul intră într-un debit, cumpără ceva, înfăşură acel ceva într-o foaie albă de hârtie pe care o primise cadou de la debitant. „Ceea ce înseamnă că am o înfăţişare cuceritoare – bun indiciu pentru început”, îşi spuse el în sinea lui, apoi cu un aer foarte senin, foarte vesel şi foarte sigur opri primul taxi care trecu prin faţa lui.

– *Bonjour, monsieur,* se repezi şoferul. *Désirez-vous une toute petite promenade?... Oui, ma foi, quel beau temps et şi vous n'avez pas vu la splendide station d'Eforie ou l'autre étoile de la Mer Noire, pas trop loin d'ici, Mangalia...*[2]

Tic lăsă şoferul să-şi decline cunoştinţele de limbă franceză şi talentul de neguţător, convingându-se şi mai mult de strălucirea înfăţişării sale, atât de necesară, după părerea lui, în situaţiile care vor urma, sau mai bine zis care vor trebui să urmeze. Răspunse cu o prestanţă calmă, sigură în vorbe şi mai ales în mimică:

– *Vous êtes trés gentil, monsieur, et pour ça je vous remercie. Mais, s'il vous plaît, nous pouvons continuer notre conversation dans votre langue maternelle... Je la connais aussi. Si vous êtes d'accord...*[3]

– Cu multă plăcere, răspunse şoferul. La fel aştept şi dorinţele dumneavoastră.

Tic folosi un accent stricat, stâlci de asemenea câteva cuvinte. Şoferul însă înţelese despre ce este vorba. În dimineaţa zilei care trecuse, la kilometrul douăzeci şi trei (era exact în faţa taberei), căzuse dintr-un taxi un „stilou străin". „Poate că aparţine chiar şoferului", sugerase Tic. (De fapt acesta era nodul problemei.) Păgubaşul se poate adresa la hotelul „Albatros", întrebând acolo de *„le petit monsieur Cerise",* care probabil va discuta cu cineva în faţa hotelului. Şoferul mulţumi, demară şi plecă în căutare de clienţi. Un sfert de oră mai târziu „stiloul străin" al domnişorului Cerise de la „Albatros" era pe buzele tuturor şoferilor de taxi din Constanţa.

– Ţombi dragă, ne aşteaptă câteva momente grele, se tânguia Tic, în timp ce se plimba distins, cu mâinile la spate, prin faţa hotelului.

2

Prima maşină care opri în faţa „Albatros"-ului era o Volgă. Şoferul veni glonţ la Tic.

„Va să zică s-au difuzat cele mai precise semnalmente", zâmbi cireşarul.

– Domnişorul Cerise? se hotărî în sfârşit şoferul în româneşte, după ce folosi câteva fraze prinse lăutăreşte în engleză, germană şi spaniolă, care în loc de identitate cereau indicaţii despre vreme, cartofi sau ţigări.

– Exact! Aveţi cumva vreo dorinţă? întrebă Tic cu un accent imposibil.

---

[2] Bună ziua, domnule. Doriţi să faceţi o mică plimbare?... Pe cinstea mea, ce timp frumos şi, dacă n-aţi văzut superba staţiune Eforie, sau cealaltă stea a Mării Negre, nu prea departe de aici, Mangalia...

[3] Sunteţi prea amabil, domnule, şi pentru aceasta vă mulţumesc. Dacă vreţi, putem discuta în limba dumneavoastră maternă. O cunosc. Dacă sunteţi de acord...

– Nu aţi găsit dumneavoastră ieri, pe şoseaua spre Tulcea, un stilou… Parker?

– Parker? se prefăcu Tic iscoditor. Ce fel de Parker? Aveaţi şi pasageri în maşină?

– Doi gemeni, îmbrăcaţi în salopete albastre, şi bunica lor. Mergeam spre…

– Nu vă supăraţi, zâmbi Tic fermecător. Nu e stiloul dumneavoastră. Poate că l-aţi pierdut la staţia de benzină…

– S-ar putea. Chiar vă mulţumesc pentru idee şi mă iertaţi pentru deranj.

Al doilea şofer pierduse, conform previziunilor lui Tic, tot un Parker cu capac şi cu peniţă de aur, dar, cum transportase o pereche de tineri, fu îndrumat să-şi caute stiloul la biroul obiectelor găsite.

Al treilea şofer pierduse un Parker de culoare albastră cu ţeavă de supt în peniţă. Acesta se plimbase pur şi simplu cu maşina goală, pe şosea. Mulţumi politicos pentru ideea de a căuta stiloul la bariera oraşului.

Al patrulea şofer era colecţionar de stilouri şi le pierduse pe toate. Probabil că-i căzuseră unul câte unul, din sută în sută de metri, dintr-o servietă, prin portiera pe care-o uitase deschisă.

– N-aveaţi pasageri în maşină? întrebă Tic oarecum îndurerat de neşansa colecţionarului.

– Nu, din păcate. Duceam nişte medicamente la un spital. Tot felul de drajeuri şi de fiole.

– Mare noroc aţi avut, îl consolă Tic. Dacă s-ar fi prăpădit medicamentele.

După ce colecţionarul plecă, Tic îi şopti lui Ţombi:

– Ăsta era să mă dea gata, urâtule. Păcat că are structura unui creion roş-albastru. Jumătate e deştept, jumătate moron.

Al cincilea părea cel mai sigur dintre toţi cei care se prezentaseră până atunci:

– Dragă domnule, începu el, nu ştiu marca stiloului, nu ştiu cum arată, nu ştiu ce culoare are. Mi l-a făcut cineva cadou chiar ieri dimineaţă după o cursă lungă. Mi l-a dat învelit în hârtie.

„Ce uşor ar fi să-l prind pe ăsta, îşi spuse Tic. Ia să-i întind o cursă, una mititică.”

– Şi nu v-aţi uitat, măcar de curiozitate, să vedeţi dacă într-adevăr e un stilou în pacheţelul acela? întrebă Tic foarte naiv.

Şoferul trecu printr-o clipă de fâstâceală. Îşi chemă în ajutor o tuse năprasnică, zguduitoare, care-l obligă să-şi caute batista prin toate buzunarele, fără s-o găsească.

– Păi… cum să vă spun… Adică da… Oamenii trebuie să aibă încredere unul în altul. Şi apoi imediat am fost chemat în cursă de alţi pasageri.

– Frumos gest! îl felicită Tic. Apreciez foarte mult încrederea dintre oameni. Şi unde l-aţi pierdut?… Nu mă refer la gest… la stilou. („Tare aş vrea să fie ăsta şoferul în cauză, se rugă Tic în tăcere, ca să-i verific gestul şi să-l oblig să-l repete.”)

Şoferul nu sesiză gimnastica tinerelului. În ochii lui se aprindeau licăriri de speranţă.

– L-am pierdut exact la kilometrul douăzeci şi trei, spuse el cu toată siguranţa în voce. Coborâsem din maşină… să cercetez cauciucurile. Ştiam că am pus stiloul în buzunar. Imediat ce am urcat, am văzut că nu-l mai am. Pasagerii erau însă atât de grăbiţi, încât… încât…

– Erau mai mulţi? îşi încercă Tic încă o dată şansa.

– Erau trei. Toţi străini. Doi bărbaţi şi o femeie. Să ştiţi că eu nu inventez, ca şoferii ceilalţi, care vor să acapareze un obiect străin.

– Adică obiectul dumneavoastră! preciză Tic, spre stupefacţia absolută a şoferului.

– Cum? Cum?! Aa! Sigur. E categoric stiloul meu. Pasagerii… domnul cel gras de pildă…

– Nu era în maşină şi un domn înalt şi slab, puţin cam cocoşat şi cu pălărie albă, de paie, pe cap? *C’est une vieille connaissance…* E o veche cunoştinţă.

– Exact! Exact! Puteţi să-l întrebaţi dacă n-am fost împreună la kilometrul douăzeci şi trei. Domnul Fernand. Stă la hotelul „Pescăruş”.

Tic îi întinse mâna şoferului.

– Nu am nicio îndoială. Uneori şi figura unui om vorbeşte. Şi mai ales încrederea pe care aţi avut-o când vi s-a dat stiloul împachetat. … Aceasta înseamnă în primul rând cinste… Un asemenea om nu poate să vină cu… *J’ai oublié… Vous ne savez pas?… Des mensonges…* Poftiţi stiloul!

Tic îi întinse pacheţelul lunguieţ de hârtie albă.

– Vedeţi? V-am spus eu. Era învelit în hârtie. Vă mulţumesc din tot sufletul. Sunteţi un adevărat… un adevărat… am uitat cum se spune în franţuzeşte… gentlâmen… mi se pare.

Şoferul era gata să desfacă pachetul, dar, observând privirile lui Tic aţintite asupra lui, îşi opri mişcarea, mulţumindu-se să-şi schimonosească mutra într-un râs caraghios.

– Eşti liber? îl întrebă Tic. Poţi să mă duci până la „Pescăruş”?

– Vai de mine! Se poate? Vă rog să poftiţi în maşină…

Şoferul îi transportă pe Tic şi pe Ţombi la „Pescăruş”.

– Nu! Vă mulţumesc… Nu vreau să-mi plătiţi. Măcar cu această plimbare să vă răsplătesc… Şi, dacă mai aveţi vreodată ocazie, vă stau la dispoziţie cu plăcere…

– Şi eu vă stau la dispoziţie, îi răspunse tânărul, căruia nici prin cap nu-i trecuse să-şi plătească drumul.

Ţombi îl mustră în felul său pe Tic pentru gestul său exploatator.

„Asta nu se face, părea el că spune. Se poate? Trebuia să-i plăteşti cursa!”

– Stai, mă prostule! Nu te grăbi cu criticile. Bine c-am rezolvat problema. Parcă simt bolovanul în mâna mea…

În faţa „Albatros”-ului, toţi şoferii care-şi încercaseră şansa făcuseră roată în jurul norocosului.

– V-am spus eu că voi pune mâna pe stilou? Dacă voiam, îi luam şi izmenele de pe el. Spuneam că le-am pierdut când am avut treisprezece ani, la Mangalia, pe dig. Ştiu eu cum să iau omul.

– Arată-ni-l, bă, şi nouă şi nu te mai fuduli. Dacă aş fi vrut eu… Da’ mi-a fost milă de tine…

Şoferul îşi linse mai întâi buzele cu limba. Apoi scoase pacheţelul din buzunar.

Toate capetele se adunaseră într-un mănunchi strâns, că nu mai răzbătea lumina zilei. Şoferul desfăcu pachetul cu mişcări foarte încete. Hârtia căzu undeva jos. În mâna lui rămase un creion cu pastă, de culoare roşie, care nu depăşea costul cursei făcute cu Tic.

3

Chiar din clipa când pătrunse în holul hotelului şi văzu portarul, Tic înţelese că va avea de dus o luptă grea. Omul din faţa lui avea o înfăţişare extrem de ciudată. Era înalt, era şi slab, foarte slab, la limita la care poate ajunge un om viu. Picioarele îi începeau de la piept şi parcă din mijlocul lor apărea o burtă mai mult lunguiaţă, care, printr-un miracol al naturii, sau poate printr-un accident, fusese împinsă în mod cu totul inutil înainte, ca o proeminenţă străină lipită de corp. Mâinile foarte lungi şi slabe nu-şi găseau astâmpărul şi se ridicau mereu în sus, încercând parcă să ascundă pâlnia urechilor. Dacă în atitudine avea prestanţa rănită şi confuză a unui conte scăpătat, silueta îi amintea lui Tic de cineva foarte cunoscut, pe care însă nu reuşea cu niciun chip să-l identifice. „Cu cine seamănă?” se întreba fără încetare cireşarul. Avea răspunsul pe vârful limbii, pe buze, dar silabele care îl alcătuiau sau literele nu se împreunau bine.

Tic regreta pripeala lui de a intra imediat în hotel fără o recunoaştere prealabilă. Portarul părea atât de plin de persoana lui şi atât de convins de superioritatea lui faţă de întreaga lume, încât cu greu ar fi putut ceda insistenţelor unei persoane minore. De sentimentalism nici nu putea fi vorba în întâlnirea cu el. Demult i se sclerozaseră sentimentele. Grimasele şi expresiile pe care le afişa nu-i puteau ascunde micimea şi meschinăria. Iar inteligenţa lui era amintirea a ceva ce dorise cu sete odată în viaţă şi Tic bănuia că, în asemenea cazuri, numai aroganţa şi impertinenţa, oferite în doze mai mari decât le poseda celălalt, pot avea şanse de reuşită. Dar cum putea el, cu vârsta, cu statura, cu îmbrăcămintea lui, fără să apeleze

la tezaurul său de bază, isteţimea minţii, să înfrunte cangurul din faţa sa? Cangurul! Acesta era tizul portarului nesuferit. Semăna ca două picături de apă cu un cangur. Până şi botişorul lui „avansat înainte”, ca şi burta se încadrau perfect în imaginea născută de mintea cireşarului.

Cangurul îşi fixă ochelarii pe nas şi întrebă cu o semipoliteţe desăvârşită:

– Locuiţi aici? Sau aveţi rude aici? Vă stăm la dispoziţie!

Tic hotărî să folosească metoda directă.

– Sunt aşteptat de… Don Fernando. Pentru ora… (se uită eu coada ochiului la ceasul din hotel, ca să nu i se observe mişcarea mâinii) pentru ora unsprezece şi cincisprezece minute.

Portarul îşi lungi ca un cangur gâtul spre panoul cu chei, apoi, fără să se mişte, îşi deşiră mâna spre cutiuţa de sub numărul 342, dar, negăsind nimic acolo, şi-o retrase pe birou.

– Autentificare scrisă nu avem, anunţă el cu un ton în care politeţea coborâse exact la sfert. E nevoie de o confirmare telefonică?

Fără să treacă de la plural la singular, pentru a evita orice urmă de risc şi eroare, cangurul insinuase solicitantului ideea de a pleca basma curată, dacă într-adevăr nu fusese chemat de Don Fernando. Tic stărui în folosirea metodei directe:

– E o chestiune confidenţială, pe care Don Fernando ar fi bine s-o cunoască.

– Confidenţială, repetă cangurul cu nişte valuri în voce, care sugerau dispreţ, aroganţă şi compătimire pentru interlocutor. Nu eşti prea tânăr pentru confidenţe?

Dacă trecuse la singular, partida era pierdută. Cangurul se convinsese probabil, prin mijloacele lui misterioase, că tânărul din faţa ghişeului nu este nici măcar băiatul unui şef de secţie de la Întreprinderea de gospodărire a hotelurilor.

– Tinereţea nu e neapărat în contratimp cu seriozitatea şi cu inteligenţa, răspunse prompt Tic.

Cangurul făcu un gest care conţinea atâta plictiseală, de parcă jumătate din viaţa lui şi-o petrecuse dăscălindu-i pe Platon şi pe Kant.

– În cazul tău, zise el, uşile trebuie închise pe dinafară. Şi adăugă ironic: Don Fernando te aşteaptă desearăla restaurant, la ora opt. Până atunci… uşa!

Şi făcu un gest cu mâna, de parc-ar fi trimis în faţa plutonului de execuţie un ucigaş de duzină.

Tic totuşi stărui:

– Nu vreau să inventez motive. Puteam să găsesc oricâte. De pildă că sunt fiul responsabilului cu aprovizionarea de zarzavaturi. Şi atunci aş fi intrat. De teamă că aş putea fi prieten cu fata responsabilului cu ordinea de aici… şi vi s-ar putea întâmpla neplăceri dacă nu mi-aţi da

drumul. Am vrut să vă rog.

Cangurul se arătă în toată lungimea lui. Îşi ieşise din fire. Tic scoase o şuierătură scurtă, apoi trei şi mai scurte şi una lungă. Ţombi ştia ce înseamnă asta: ameninţare şi imobilizarea inamicului. Din trei salturi, câinele ajunse în ghereta cangurului. Se ridică repede pe labele de dinapoi. Ajungea până la burta cangurului. Dar, când începu să sară şi să ţopăie în jurul lui, îi atingea cu limba faţa.

Atacul neaşteptat îl amuţise pe cangur. Credea că e pradă unei halucinaţii. Singura reacţie fu aceea de a-şi feri faţa de limba fierbinte care-l spăla fără încetare. Nu mai vedea, nu mai auzea nimic.

Tic nu voia să obosească urcând scările. Zărise ascensorul în timpul conversaţiei cu portarul. Se duse parcă fără să se grăbească într-acolo. Ştia două lucruri esenţiale. Cunoştea numărul camerei colecţionarilor de obiecte găsite de alţii. Şi ştia că sunt acasă. Ascensorul îl lăsă la etajul III. Încă înainte de a-l părăsi, ghici ordinea numerelor la camere. Aşa că se duse direct spre camera 342. Sună scurt de câteva ori, apoi îşi aranjă ţinuta. Îi deschise personajul scurt şi gras. Tânărul îi surâse ca unei cunoştinţe vechi, înfruntând cu un zâmbet şi mai cuceritor aerul de mirare al celui care ţinea încă mâna pe clanţă.

– Don Fernando…

Bondocul, luat pe neaşteptate, buimăcit de întâlnire, zâmbi la rândul său şi pofti înăuntru oaspetele necunoscut. Tic îl urmă într-un hol cam întunecos, apoi se pomeni într-un salon mare, elegant, plin de lumină. În jurul unei mese, pe o sofa şi două fotolii, se aflau trei persoane, două dintre ele cunoscute tânărului musafir nepoftit, a treia nu. În primul tur de orizont, Tic zări şi piatra. Era pe o etajeră într-un colţ al salonului.

Personajul cel înalt se ridică surprins în picioare şi întrebă ceva într-o limbă care nu-i suna străină lui Tic, însă din care nu înţelese nicio iotă. Tic ridică din umeri, încercă să ofere o scuză în franţuzeşte, pe care-o împodobi pe la mijloc cu o expresie autohtonă.

– Aha! Eşti indigen! spuse cel de-al treilea personaj, pe care nu-l identificase până atunci. Atunci să vorbim în româneşte. Cărui motiv datorăm această vizită ino… neaşteptată?

Personajul vorbea destul de bine româneşte, aşa că Tic nu putea şti dacă e un simplu translator sau un străin care cunoaşte limba română la perfecţie.

– Vă rog să primiţi scuzele cuvenite, spuse demn Tic. Am venit să discut cu Don Fernando un eveniment neplăcut, care s-a petrecut ieri, cu ocazia unei plimbări afară din oraş.

Necunoscutul traduse vorbele lui Tic, dar, în afară de o surprindere şi mai pronunţată, cei trei străini nu mimară altceva. Pesemne că oaspetele încă nu fusese recunoscut.

– S-a întâmplat ieri, pe o plajă pustie la douăzeci şi trei de kilometri de Constanţa, dădu Tic lămuririle necesare.

Abia după traducerea acestor cuvinte, se petrecu o schimbare pe faţa gazdelor. Femeia se învioră şi rosti câteva vorbe, în care Tic descoperi aprecieri destul de măgulitoare. De altfel aprecierile i se traduseră, precum şi întrebarea femeii dacă a venit singur.

Cireşarul nu ştia ce să creadă. Timpul se scurgea repede în convorbirea aceea politicoasă (care mai trebuia şi tradusă). Portarul putea să apară dintr-o clipă în alta. Şi totuşi cei trei păreau că nu ştiu nimic despre obiectul care-l interesa. Folosi iar metoda directă:

– Eu şi prietenul meu am scos din mare o piatră pe care am îngropat-o în nisip. Un fragment de inscripţie (şi-l arătă cu degetul). Dumnealor, văzându-l în nisip şi crezând probabil că-l descoperă atunci, şi l-au însuşit. Fragmentul e proprietatea noastră.

Încă înainte de a termina traducerea integrală, Tic văzu accentuându-se pe chipurile celor trei străini o expresie de dezonoare şi de indignare. De aceea adăugă cât se poate de calm:

– Vreau să se înţeleagă. Totul se datorează unei erori. Nu acuzăm pe nimeni. Fragmentul ne aparţine. Altminteri de unde am fi ştiut că s-a luat din nisip? Ultima literă, *sigma,* am curăţat-o noi de nisip. Puteţi să verificaţi.

Tic era fericit că Victor, pe baza liniilor trase de Ursu, putuse identifica litera. Argumentul i se părea hotărâtor în dovedirea proprietăţii.

Gazdele nu acceptară însă niciun argument. Indignarea lor era atât de profundă şi de naturală, că Tic trăi un moment senzaţia că oamenii sunt cu desăvârşire sinceri. Momentul dispăru însă imediat. Dacă sunt sinceri, de ce nu pun în balanţă şi argumentele adverse? Nu cedau cu nimic din convingerea că ei au descoperit piatra şi că li se cuvine deci lor.

Tic miză totul pe o carte. Trebuia să fie scurt şi concret şi mai ales curajos:

– Inscripţia nu se vede de aici. Pentru a se verifica adevărul, daţi-mi voie s-o redau pe o foaie de hârtie…

Şi acest act de curaj fu respins. I se răspunse că unii oameni au darul de a vedea şi în întuneric, nu numai de la depărtare. Tic nu găsea calificative pentru cei cu care discuta. Nu ştia ce să mai facă, nu mai vedea nicio soluţie. Şi, deodată, zbârnâi cu putere şi soneria. Era portarul care, foarte politicos, dar foarte ferm, cerea să fie predat răufăcătorul pe mâna miliţiei.

Nu această cerere a cangurului îl ului pe cireşar, ci mai ales indignarea cu care gazdele primiseră această cerere. Îi porunciră portarului să părăsească apartamentul şi să nu insulte pe musafirii lui Don Fernando. Cangurul îşi roti încet capul, mişcă de câteva ori

pleoapele şi apoi părăsi salonul cu aerul unui om căruia i se înfige cuţitul pe la spate.

Tic înţelese că are de a face cu oameni ciudaţi, care caută în fapte şi în acţiuni paradoxuri, care pesemne sunt din naştere adversarii logicii. Judecând astfel, i se aprinse deodată o idee. Lansă cu o siguranţă copleşitoare provocarea:

– Noi considerăm că fragmentul e proprietatea noastră. Şi, pentru a ne reface această proprietate, vom întreprinde tot ce ne stă în putinţă. Dacă va fi nevoie să devenim invizibili pentru a pătrunde aici şi a lua înapoi bunul nostru, dreptul nostru, vom face şi acest lucru.

Rezultatul era exact cel scontat de Tic. Tustrei izbucniră în hohote de râs, care sunau în urechile cireşarului ca o invitaţie, ca un răspuns la provocare. Un firicel de teamă i se strecura lui în suflet, deşi lansase provocarea după ce-şi clădise un plan ingenios. Salută politicos ca un om sigur de victorie, dar primi în salutul de răspuns o siguranţă asemănătoare. Îl conduse la uşă chiar Don Fernando şi – culmea! – îi mai strânse şi mâna.

Tic ieşi repede din hotel, pentru a evita o întâlnire neplăcută cu portarul. Îl găsi pe Ţombi ascuns după un boschet, suportând cu stoicism amintirea şi urmele unor lovituri cumplite, cu o vergea de metal, primite de la cangur. Ţeasta, deasupra ochiului, îi sângera puţintel.

– Prostule! Şi tu n-ai putut să te aperi? Ştii tu câtă nevoie am de tine?

Veştejit, dezolat, Ţombi îi răspunse că nu primise altă poruncă decât aceea de a ameninţa şi a imobiliza. Dacă ar fi primit şi alt semnal, şi-ar fi lăsat inamicul fără pantaloni.

Tic nu putea suporta atâta nedreptate. Se duse la portar şi-i spuse ca o sentinţă ireversibilă:

– Marsupial deshidratat!

4

Pentru reuşita planului său, pe care-l calificase, într-un moment de antimodestie „teribil de ingenios”, Tic trebuia să suporte mai întâi trecerea timpului. Avea atâtea ore libere în faţa lui, că simţi cuprinzându-l disperarea. Trebuia să aleagă între a se înapoia la corturi pentru a reveni mai târziu în oraş, şi a-şi petrece timpul în oraş. Optă pentru ultima soluţie. Începu să colinde oraşul, dar nu haihui, fără nicio ţintă. Aceasta nu se potrivea cu firea lui. Să nu uităm că prâslea familiei cireşarilor era înzestrat, sau considera el că este înzestrat, cu un simţ practic. Nimeni nu iubea mai mult acţiunea ca dânsul. De aceea, în loc să-i ofere frunze lui Ţombi, crezu că e mai bine să viziteze câteva dintre atracţiile oraşului. Aşa se face că în ziua respectivă, câteva monumente şi aşezăminte de cultură câştigară un vizitator foarte atent şi entuziast: muzeul „Vasile Pârvan”, acvariul

„Ion Borcea”, farul genovez, moscheea, edificiul cu mozaic şi statuia lui Publius Ovidius Naso. Pe drumul dintre acvariu şi far, Tic vizită, pentru cu totul alte scopuri, un „bufet expres”, care nu-i produse, de asemenea, nicio insatisfacţie.

Din păcate, mai trebuia să suporte timp liber, şi setea de a-şi îmbogăţi tezaurul spiritual i se cam potolise. Voia şi un pic de distracţie, care să nu necesite neapărat participarea lui. Cu alte cuvinte, voia să se aşeze în faţa unui ecran. Cel mai simplu lucru. Dar când citi într-un ziar titlurile filmelor, descoperi că doar la Mangalia rulează un film pe care nu-l văzuse şi aceasta din cauza unei epidemii de gripă ivită în cartierul Cireşului, cu trei ani în urmă. Ca să nu fie nevoit să plece până la Mangalia, pentru a-şi satisface poftele de cinefil, hotărî să vadă pentru a patra oară o comedie („Cursa de 100 de kilometri”), chiar cu riscul de a deveni după aceea cinefob. Era coadă mare la casa cinematografului, dar nu-şi făcea griji cu procurarea biletului. Văzuse în faţă câteva bătrânele de la care ar fi obţinut biletul şi pe gratis, pentru că ar fi născut în mintea lor imaginea ideală a tuturor nepoţilor de pe pământ – aceasta era cel puţin convingerea lui Tic. Dar tocmai atunci se opri în faţa cinematografului un autobuz şi din el coborâră veseli pionierii. Şi, pentru că erau veseli, nu se putea – îşi spunea Tic – să nu fie printre ei un cunoscut. Într-adevăr, nu greşise. Pe la mijlocul şirului care ocupase trotuarul îl zări pe Adrian, alături de un băiat mai înalt şi mai voinic decât dânsul, cu o figură numai zâmbet. Se ştie ce se întâmplă la asemenea întâlniri neaşteptate, pentru că fiecare le trăieşte cel puţin o dată pe zi. Într-un singur minut, toate privirile pionierilor se înmănuncheaseră într-un buchet oferit cu admiraţie cireşarului. Adrian nu rostise decât o dată, în şoaptă, unui ţânc din faţa lui: „E Tic, mă, ştii, ăla de care ţi-am vorbit…” Foarte, foarte greu se lăsară prichindeii convinşi să mai intre la cinema. Dacă n-ar fi intervenit Tic, ferm, cu autoritatea lui câştigată dinainte de a fi cunoscut, nu se ştie ce s-ar fi întâmplat. Le spuse doar câteva cuvinte despre necesitatea şi obligaţia unui pionier de a respecta programul şi… gata! Prietenul lui Adrian, se pare cel mai în „vârstă” din şirul acela şi, sigur, cel mai vesel, obţinu însă de la instructor învoirea să se plimbe cu Tic prin oraş, scuzându-se că nu poate suporta să vadă un film de patru ori.

– Şi eu l-am văzut de trei ori, se prezentă Tic. De trei şi un sfert. Tic F.

– Eu de patru fără douăzeci, se prezentă celălalt. Teodor T.

– Tobă?

– Tecuci!

Veseli, infatuaţi, se înţeleseră fără vorbe, din câteva clipi de ochi, să cucerească oraşul în termen de două ore.

– Numai şoferii nu trebuie să ne preocupe, spuse Tic. Ei sunt atât

de înfrânţi, încât cucerirea lor nu ne-ar da nicio satisfacţie. Mă refer la şoferii de taxiuri.

Cuceriră mai întâi câţiva responsabili de librării şi câteva vânzătoare cerând aventurile cireşarilor.

– Nu le avem.

Tic făcu nişte apropouri vesele, clipi de câteva ori din ochi, apoi zise din pragul uşii:

– Atunci... vă promit o nouă aventură.

– Hm! spuse un responsabil vânzătoarelor. Ce băiat isteţ! Mi-a plăcut mai ales siguranţa lui. Parc-ar fi... Tică![4]

Pretutindeni pe unde treceau, cei doi tineri cucereau bunăvoinţă şi admiraţie. În cofetării li se dădea de două ori mai multă frişcă (sau poate porţia exactă), paharele cu citronadă li se ofereau pline ochi, iar la cântărirea bomboanelor de ciocolată se adăuga peste greutate şi punga groasă de hârtie. La un „Aprozar” obţinură piersici dintr-o ladă desfăcută parcă în cinstea lor. Când se aşezară pe terasa unui restaurant pentru a încerca gustul berii, li se aduse imediat o sticlă obişnuită (nu special, 14%), ba, apărând ca un scamator în mare formă, chelnerul descoperi în numai două minute un obiect de fier care le deschisese sticla şi două pahare curate de pe care dispăruse amintirea unor buze roşii. Într-un „Ferometal” repurtară nemaipomenitul triumf de a li se împacheta trei baterii pentru lanterne vânătoreşti şi un metru de ventil de bicicletă (ultimul obiect îl ceruseră numai pentru a-şi încerca puterea de seducţie).

– Eu cred, spuse la un moment dat Tic, înviorându-se, că am putea găsi şi pantofiori numărul 22, albi, cu talpă obişnuită. Şi dacă vrei, uite, intrăm în cooperativa asta metalo-casnică şi-ţi obţin un instalator pentru repararea robinetului din baie. În trei zile!

– Dar bilete la concertul de arii şi duete din opere poţi să obţii?

– Stai să văd distribuţia... Numai două clipe... Imposibil! Pentru că la „bis” se vor cânta prea multe canţonete şi serenade.

– Eu pot... Dacă schimb cu un creion data. În loc de sâmbătă, pun duminică... Pentru că duminică, are „Farul” meci şi joacă Socescu.

– Parc-am auzit de el... Înscrie chiar atât de multe goluri?

– Dimpotrivă! Ratează. Dar oamenii aşteaptă un miracol.

– Hm. Dacă aş fi eu antrenor la „Farul”, l-aş face pe Socescu să bage două goluri dintr-un şut.

– E veche! spuse Teodor T. Am auzit-o demult, nu ştiu unde.

– Tot de la mine. Am rostit-o eu sau Lucia în al doilea volum al cireşarilor, mi se pare în primul capitol...

Cei doi veseli cuceritori ai lumii se opriseră, aşa într-o doară, în faţa unei asociaţii sportive. Poate că acolo avusese loc discuţia lor de mai

[4] Evident, responsabilul încă nu putea şti că Tic îşi schimbase numele.

înainte. Îşi zgâiau ochii la un afiş care anunţa un mare concurs, mare, cu multe premii, undeva pe un lac din apropierea oraşului.

– Te pomeneşti că ştii să înoţi? întrebă cireşarul cu un asemenea ton, de parcă i-ar fi pus la încercare posibilităţile de a zbura în Cosmos.

– Eu? am câştigat şapte concursuri mari şi trei de juniori, ba am arbitrat şi un meci internaţional de polo între Slobozia şi Ciulniţa. Adică pe la mijloc.

– Ha! îl ridiculiză Tic pe celebrul înotător şi arbitru. Primul concurs l-am câştigat în celebrul bazin „Cristelniţa”. Aveam vreo şapte zile…

Teodor T. îşi privi provocator noul prieten.

– Ce rău îmi pare că n-am o mănuşă la mine. Aş arunca-o de aici drept în lac.

– Ţi-ar trebui patru. Una pentru provocare… două ca să-ţi ascunzi unghiile şi ultima ca s-o ţii în mână… pentru că aşa cere codul manierelor elegante… Mai ales că n-o să-ţi vadă nimeni unghiile…

– Răspunsul meu la insultă? Poftim! Duel pe lac… Da! Sâmbătă la ora patru. Parcă aşa scrie pe afiş… Câştigătorul are voie să facă orice cu învinsul. Chiar să-i ofere un pahar cu lapte… bătut.

Mai mult din glumă, tinerii intrară în birourile asociaţiei. Cu un aer foarte serios, cerură să fie înscrişi la unul dintre concursurile de înot. Ca să preîntâmpine orice dificultăţi, Tic îşi mări vârsta cu trei ani. Celălalt, crezând că e vorba de un banc, şi-o mări cu patru. Funcţionarul se uită mirat la dânsul:

– Sunteţi cam… mic pentru vârsta asta…

– De aceea mi-a recomandat doctorul înotul, ca să mă mai lungesc, răspunse prompt Teodor T.

Completară repede două fişe, pe care le înmânară aceluiaşi funcţionar gras şi cu ochelari. „Are mutră de melc miop”, şopti Tic la urechea lui Teodor T. Funcţionarul parcă simţea ceva, dar, văzând mutrele foarte serioase ale celor doi solicitanţi, luă fişele şi le parcurse meticulos.

– Teodor T.?! întrebă el mirat. De ce n-aţi completat în întregime prenumele?

– Nu e prenume… e postnume! răspunse cel întrebat. Teodor-Tecuci. Ştiţi, eu sunt din fostul judeţ Dorohoi, dar nu e nevoie să treceţi şi adăugirea natală.

În stradă, Tic încercă să-şi compătimească prietenul cu voce tare:

– Tecuci! Ha! Nu puteai şi tu să găseşti nişte rezonanţe celebre? Temistocle… Tacitus… Tic… M-ai făcut de ruşine! Impas în fantezie, dragul meu.

Nici nu bănuia cireşarul cât va mulţumi cerurilor, apelor şi pământurilor, câteva zile mai târziu, pentru momentul de impas din fantezia noului său prieten.

Cele două ore „libere” se scurseră însă. Prietenii trebuiau să se despartă. Teodor, pentru a prinde în ultima clipă autobuzul care transporta pionierii la tabără, iar Tic... pentru că începea să vadă la orizont cum se ridică aburii înserării.

Pentru reuşita planului său, Tic avea nevoie de înserare, nu de noapte, de înserare şi de câteva obiecte destul de banale: o pereche de ochelari de soare (pe care din fericire îi avea în buzunar), o şapcă, o coală de carton, o coală mare de hârtie, un halat cenuşiu, câteva ziare. Dacă şapca, ziarele, cartonul şi hârtia se aflau de asemenea în buzunarul lui, deocamdată în stadiul iniţial de bani, halatul, procurarea lui era în schimb o problemă nu prea uşoară de rezolvat. Tic îşi procură la iuţeală ceea ce putea fi procurat cu bani şi porni cu Ţombi după el spre hotelul „Pescăruş”. De halat făcu rost chiar în faţa hotelului. Îl împrumută foarte lesne de la un lustragiu, folosind câteva pretexte, câteva zâmbete, o promisiune şi un sfert din ea, adică un acont. Dar nu era vesel. Pentru că-i lipsea un anumit obiect, despre care crezuse că va fi cel mai uşor de găsit şi pe care nu-l vedea nicăieri, oricât îşi încordase privirile.

– Am crezut că suntem în orăşelul nostru, Ţombi, se plânse Tic. Unde, unde găsim noi bolovan?

Tic avea nevoie de un bolovan, un bolovan obişnuit, nu pentru că planul lui era în primejdie fără acel obiect, Doamne fereşte! Fără bolovan însă (ce să-i faci? Acesta era stilul lui Tic) întâmplarea de mai târziu parcă n-ar fi avut niciun haz. Bodogănind anumite cuvinte la adresa celor care se ocupau cu îngrijirea şi curăţenia staţiunii, tânărul se văzu nevoit să facă o incursiune pe plajă. Şi, cum ceaţa serii cobora asupra oraşului, simţi că adie şi în sufletul său o neguriţă de spaimă. Iar când ajunse pe plajă şi o văzu goală (el nu căuta oameni atunci), fără nicio hârtie, fără nicio coajă de pepene, spaima din sufletul lui crescu. Nu avea nici aici noroc să găsească un bolovan. Să renunţe... Nu! Nici nu voia să se gândească. Şi atunci îi veni ideea cea bună. Mai erau şantiere în Mamaia şi dacă nu găsea nici acolo un bolovan, găsea, cel puţin, ceva care să-i ţină locul cu competenţă. Adică o cărămidă, pe care şi-o alese după multă (multă e un fel de a spune) căutare dintr-un morman. I se părea lui că e cea mai mare şi cea mai frumoasă.

Înarmat până-n dinţi cu tot ceea ce-i era necesar, se retrase la adăpostul unui boschet.

– Acum, dragă Ţombi, începe rolul tău. În piesa pe care-o jucăm, tu nu eşti un simplu actor. Eşti însăşi conştiinţa. Ştii că ieri ai greşit, ştii că astăzi trebuie să-ţi repari greşeala. Deci...

Putea Ţombi, în faţa unor asemenea argumente şi onoruri, să nu-şi memoreze rolul până în cele mai mici amănunte? Ba, în timp ce exersa, mai adăugă şi de la el rolului câteva „îmbunătăţiri” care îl

entuziasmară pe regizor.

– Bravo! îl felicită Tic. Şi acum putem începe această piesă într-un act cu epilog… vesel. Cortina!

Pe ce se bazase Tic făcându-şi ingeniosul său plan? În parte pe posibilităţile lui, în parte… pe pasiunea pentru paradoxuri a celor trei străini. Tic le spusese răspicat că va căuta prin orice mijloace să reintre în posesia fragmentului din inscripţie. Spusese aceasta cu intenţia precisă de provocare. Era convins că se vor lua măsuri de prevedere pentru siguranţa inscripţiei. Tic insistase anume asupra posibilităţii de a pătrunde în apartament (nu le dovedise în faţa lor că poate trece de cangur?), pentru ca piatra, atât de preţioasă, să nu fie lăsată în salon, să fie luată cu ei. Tânărului îi repugna ideea cambriolajului. Ca să obţină fragmentul, trebuia neapărat ca „proprietarii” să nu se despartă de el. Şi pentru că la ora opt seara grupul lui Don Fernando lua masa la restaurant (pentru prima dată Tic îi mulţumi cangurului), în mod sigur pe terasa parc, la marginea mării, nu se putea ca fragmentul să nu fie pe masă sub supraveghere directă. Cei trei se amuzau pesemne că sunt părtaşi la o întrecere pe care *nu puteau* s-o piardă, fiindcă ţineau prea mult la piatră.

Acesta fusese raţionamentul tânărului cireşar. Pe această bază îşi întocmise planul său de acţiune. Dacă previziunile lui nu se confirmau, putea să-şi ia adio de la piatră.

Terasa restaurantului era plină. Doar câteva mese, cele apropiate de mare, nu se ocupaseră încă. Erau rezervate unor clienţi permanenţi. Exact la ora opt, la una dintre acele mese rezervate, se opri un grup compus din trei bărbaţi şi o femeie. După o privire fugară, aruncată de la înălţimea mării, cei patru clienţi îşi luară locurile la masă. Unul dintre ei aşeză cu grijă pe un colţ al mesei un obiect greu învelit în hârtie albă. Imediat îşi făcu apariţia un ospătar care, în zelul de a aranja cât mai elegant masa, atinse din greşeală pachetul. În aceeaşi clipă două mâini aparţinând fiecare unei alte persoane, se întinseră ca zvârlite de arcuri. Chelnerul se sperie, dar, văzând zâmbetele de la masă, îşi reveni repede în fire. Şi clienţii, văzând spaima naturală a chelnerului, se liniştiră.

Nimeni altcineva nu fu martor la această scenă decât un tânăr şi nepricopsit vânzător de ziare, care, parcă absolut din întâmplare, apăruse pe terasa restaurantului exact la ora opt. Era un băiat cu mutră bleagă, cu ochii acoperiţi de nişte ochelari de soare, cu un halat albastru şi cam murdar pe dânsul, cu un vraf de ziare la subsuoară. Din cartonul alb ca laptele nu ieşeau afară decât vreo zece, douăzeci de ziare, deşi, lângă îndoitură, ambalajul devenea voluminos. Mersul şi gesturile vânzătorului nu puteau să nască decât compătimire, oricine l-ar fi privit. La câteva minute de la apariţie, în timp ce trecea pe la marginea terasei, i se putu auzi şi vocea. Dar nu pentru că ar fi

strigat el ceva. De la o masă pe care se afla un pachet alb, cineva îi făcu semn să se apropie:

– Times!

Din gura vânzătorului ieşiră nişte scâncete, câteva bâlbâieli, un „non” repetat de câteva ori şi iar nişte bâlbâieli şi scâncete, care-l determinară pe cel ce ceruse ziarul să ducă mâna la portmoneu. Vânzătorul părăsi însă repede locul (repede în felul lui, adică târându-şi piciorul stâng şi ridicându-şi la intervale regulate umărul drept), parcă pentru a satisface chemarea unui alt client. Dacă i-ar fi privit cineva mersul mai cu atenţie, ar fi observat în mişcările acelea caraghioase o măiestrie de balerin. Tic (Se putea să nu fie recunoscut? Nu! Nu vă speriaţi! Numai de către voi, dragi cititori) nu putea să joace rolul unui schilod oarecare, ci al unui schilod deosebit. În felul acesta considera că oferă o mare şansă adversarilor săi. Dacă aveau perspicacitate, îl puteau descoperi în mişcările acelea aparent caraghioase, dar extrem de greu de executat.

Într-un loc, nu departe de masa cu pricina, vânzătorul se rezemase de un copac şi privea cu ochii holbaţi nemaipomenitul spectacol artistico-acrobatic pe care-l oferea un câine cu mască pe ochi. (Tic îl mascase în mod intenţionat pe Ţombi, pentru a-l face şi mai misterios în ochii persoanelor care-l interesau. Întinsese deci două semnale de alarmă. Dacă nu s-a tras de ele!...) După câtva timp nu mai erau priviri, acolo la marginea dinspre mare a terasei, decât pentru câinele minune. Ba se adunaseră şi oameni de la alte mese, făcând cerc în jurul arenei de spectacol.

Ţombi, urmând exact indicaţiile stăpânului său, îşi alese arena între două mese de la marginea terasei. Una dintre mese avea într-un colţ un pachet alb. Pe acel pachet se aşezase un cot omenesc. Posesorul cotului şi cei de lângă el priveau cu gâturile întoarse extraordinarele invenţii ale actorului ambulant.

Urma momentul cheie. Câinele făcu primul salt mortal. De undeva din apropierea mesei, vânzătorul de ziare văzu cum tresare cotul de pe pachet. Urmă al doilea, al treilea, al patrulea salt mortal. Privirile tuturor erau fascinate. Picioarele sau mâinile tuturor tresăreau la fiecare salt. Se formau reflexe. Cotul care-l interesa pe Tic nu scăpa nici el reflexul general. Ţombi pregătea cu toată arta momentul decisiv. Făcu primul salt mortal dublu. Reflexul cotului de pe pachet fu acelaşi ca la saltul dinainte. Din cauza surprizei la al doilea salt, cotul se înălţă cu totul de pe pachet. Câinele se pregătea pentru al treilea. Cotul se ridică înaintea saltului cu o infimă fracţiune de secundă. Depăşise saltul în timp. Pentru că Ţombi nu-l mai făcu. Se strecură iute printre picioarele oamenilor şi dispăru în noapte. Tic operase schimbarea pachetelor (mai avea cineva priviri pentru mişcarea lui?) în acel moment psihologic creat de Ţombi. Într-o fracţiune de

secundă. Cotul se lăsă, aproape căzu, pe un obiect la fel de tare, îmbrăcat tot în hârtie albă, iar cireşarul avu satisfacţia unei victorii câştigate cu mijloacele cele mai loiale. Schimbase pachetele în afara spectacolului. Mişcarea cotului depăşise intenţia actorului. Cotul era suspendat în aer, în timp ce Ţombi trecea printre picioarele spectatorilor.

Vânzătorul de ziare nu părăsise scena. Ascuns după trunchiul unui arbore, aştepta epilogul.

La masa cu pachetul alb era veselie. Încă un cot poposise pe pachet, aparţinând altei persoane. Ospătarul primi o comandă care singură ar fi mărturisit bucuria. Mai erau şi vorbe, dar, din nefericire, pe acestea nu le putea auzi cireşarul. În schimb, văzu destupându-se două sticle de şampanie în acelaşi timp (preferinţele se pare că erau deosebite) şi se auzi pocnetul făcut de dopuri. Văzu savurându-se primele înghiţituri, şi mai văzu… Da! Reuşi să vadă, de acolo de unde era, nişte ochi care creşteau enorm în dimensiuni. Parcă-i umfla cineva.

– Acum e-acum, Ţombişor! şopti cireşarul câinelui fără mască de lângă el.

Pe una dintre feţele pachetului păzit cu atâta străşnicie, persoana cu ochii în creştere îşi zărise desenat propriul chip (se vede că Tic izbutise până la urmă caricatura) şi, culmea! cu nişte ochi care-i alergau afară din cap. Adică în postura, în expresia care abia urma să fie caricaturizată.

Pachetul fu imediat desfăcut. Pe cărămida roşie era lipit un bileţel. Translatorul traduse cu mutra unui om care bâiguie:

– *Vechime autentică de zeci de mii de ani. Poate că undeva în praful acesta concentrat s-au întâlnit strămoşi comuni. Amintire de la Tic.*

Tăcere… stupefacţie… uimire…

– Iar acum, Ţombişorule, eu închid ochii. Dacă nu se întâmplă ceea ce am prevăzut, fă-mi un vânt cu laba spre ieşire.

Ţombi nu-i făcu vânt, aşa că Tic deschise ochii. La masa cu o cărămidă roşie în mijloc era un haz nebun. Cineva turnă câteva picături de şampanie pe cărămidă, ceea ce avu darul să-l întoarcă pe ospătar, pentru o clipă, cu zeci de ani în urmă, pe vremea când era cu totul neştiutor şi-şi ţuguia buzele după lapte.

– Ţi-am spus eu, Ţombilică! Ţi-am spus ce fel de epilog vom avea? Probabil că sunt mai veseli acum decât ieri, când „ne-au descoperit” inscripţia.

Capitolul VII

(În care autorul, cedând unei vechi pasiuni, îşi ia permisiunea să ofere, aici, cititorilor, câteva date despre arheologie, despre Histria şi despre unul dintre cei mai iubiţi poeţi ai vechii aşezări.)

1

La corturi... Ce putea să fie la corturi dacă Tic, în drumul de întoarcere, se lua la trântă cu Ţombi şi, de prea mare bucurie, se tăvălea cu el prin nisip?... La corturi era o dezamăgire generală şi de aici până la tristeţe şi jale nu rămânea decât un pas. Ziulica întreagă cireşarii cercetaseră locurile. Dar nu la întâmplare, ci după un plan bine gândit şi chibzuit. Ionel şi Dan făcuseră sondaje. Aruncau în apă sfori cu bucăţi de plumb la capăt şi calculau adâncimea. Lucia, pe mal, nota rezultatele comunicate de Dan (printr-o pâlnie de carton) pe un carnet intitulat „Palatul de cleştar – schiţă topografică”. Victor şi Ursu stabiliseră un perimetru anume, însemnat prin nişte geamanduri ocazionale, pe care-l cercetau prin scufundări periodice. Maria, la umbra corturilor, pregătea masa de prânz şi visa cu ochii deschişi saloane, arcade şi coloane.

Toate acestea se întâmplaseră în cursul dimineţii. Cu ocazia pauzei de prânz, Lucia şi Ionel întocmiseră, pe baza sondajelor de până atunci, o schiţă sumară a fundului mării în acele locuri. Fundul nu arăta prea mari diferenţe de nivel. În câteva locuri, adâncimea neregulată indica nişte gropi şi nişte ridicături, pe care speranţa şi dorinţa cercetătorilor le decretaseră „ciudate”.

Toată după-amiaza avuseseră loc scufundări în X-urile ciudate. Gropile erau cu vreo cinci metri mai adânci decât nivelul obişnuit al mării. Ridicăturile, cu câţiva metri mai sus, adică la două lungimi de om de suprafaţa apei. Ele puteau fi cercetate direct din barcă, sarcină pe care şi-o asumaseră Lucia şi Ionel. Privirile lor nu descoperiseră decât nisip, nisip, nici urmă de bolovani sau măcar de pietre obişnuite. La X-uri operaţiile de cercetare deveniseră tot mai primejdioase. Victor rezistase o bună bucată de vreme la presiunea apei în fundul unor gropi. După câteva scufundări până la opt metri, se declarase neputincios. N-avea timp decât să ajungă până la fund, uneori nici nu atingea fundul, numai îl zărea prin ochelarii de sticlă şi imediat se grăbea să iasă la suprafaţă, pentru a scăpa de menghina de fier care-i strângea pieptul şi capul şi pentru a inspira aer curat, sănătos. Descoperise adevăratul preţ al aerului cu prilejul plonjoanelor sale.

Ursu, în schimb, continua cercetările cu toată împotrivirea celorlalţi. Era hotărât ca până la asfinţitul soarelui să termine de explorat toate X-urile. Cireşarii acceptaseră cu mare greutate hotărârea lui şi numai după ce se lăsase convins să fie prins cu o funie de piept. Victor, şi ceilalţi odată cu el, nu voia să admită niciun risc,

mai ales că ultimele gropi depăşeau adâncimea de zece metri. În explorările sale submarine, Ursu făcu apel la toată puterea de rezistenţă. Presiunea îi spărgea timpanele şi-i strângea ca într-un cleşte trupul. În cea din urmă şi cea mai grea scufundare, pe care-o lungise ca durată până la limita rezistenţei, simţise că e prins într-un cleşte de fier. Îşi închipuia că funia îi dă această senzaţie. Şi-o deznodase şi continuase astfel explorarea. Cleştele îl strângea şi mai tare. Cei de sus, din barcă, nervoşi că Ursu nu făcea semnalele cuvenite, hotărâseră din proprie iniţiativă să-l tragă la suprafaţa apei. Se scursese prea mult timp de când dispăruse în apă. Şi, când simţiseră funia uşoară, îi cuprinsese disperarea… Noroc că Ursu nu întârziase prea mult. Ieşise la suprafaţă, cu faţa congestionată, de parcă tot sângele îi năvălise în cap. Nu zărise nimic, absolut nimic, în afară de câţiva peşti de mare.

Ambele ochiuri fuseseră cercetate, explorate cu atenţie şi migală, fără niciun rezultat însă. Vlăguit, Ursu se tăvălise pe un cearşaf gros în apropierea corturilor. Ceruse ceai, alcool, cafea, avea poftă de tot felul de alimente şi băuturi neobişnuite. Răsufla greu şi parcă simţea cum se încrucişează fulgerele în capul lui.

Odată cu seara se ivise şi dezamăgirea la corturi. Cel mai disperat dintre toţi era Ionel. Cel mai liniştit – în măsura în care se putea vorbi de linişte în acele locuri – era Dan. Toţi se întrebau, toţi meditau, toţi căutau răspunsuri. Cu excepţia lui Ursu, care-i rugase să-l lase în pace:

– Eu sunt mort pentru câteva ore… Nici viu nu v-aş da cine ştie ce ajutor… Aşa că…

Aşa că Ursu se străduia să-şi refacă puterile, iar ceilalţi să-şi refacă moralul.

După o lungă pauză de tăcere, se auzi în întuneric vocea furioasă a lui Victor:

– Ce tot vorbiţi de mister? Mister, mister, mister. E atât de mult mister aici, că s-ar putea să nu fie niciun mister.

Nimeni nu-l auzise până atunci pe Victor vorbindu-le cu un asemenea ton. Până şi Ursu tresări pe cearşaful lui de suferinţă. Cea mai surprinsă era însă Maria. Nu se sfii să-i spună în faţă:

– De ani de zile mă uit la tine ca la un erou ideal. Şi ai câştigat admiraţia mea. Pentru prima dată te simt altfel. Şi…

Maria îşi termină vorbele cu un gest pe care nu-l văzu nimeni, îşi plimbă o clipă degetele prin părul lui Victor. Dar nu-i trebui mai mult pentru a-l simţi cum tremură.

– Poate că mi-am ieşit din fire, se reculese Victor. Dar e prea meschină recompensa pentru eforturile şi mai ales pentru speranţele noastre. Împodobirea epidermei cu un strat de bronz.

– Pentru că suntem naivi, spuse Lucia. Suferim de idei fixe. De ce

neapărat aici să fie Palatul?

– Adică ce vrei să zici? întrebă Ionel cu un ton iritat.

– De ce neapărat aici?… repetă Lucia. Pentru că ne-am pus ochelari de cal. Să-i scoatem…

– Şi să-i valorificăm la…

– De ce neapărat la Ochiuri?

– Lucia are într-adevăr idei fixe, şopti Dan pentru sine. Repetă a treia oară aceeaşi frază.

– A calculat cineva cu rigla distanţa? A văzut cineva chiar aici, aici coloanele?

– Eu le-am văzut cu ochii mei, fără să fi avut ochelarii la care ai făcut aluzie.

– Tu nu le-ai văzut aici, Ionel, interveni Victor. Lucia are dreptate. Locul în care căutăm noi e un loc prezumtiv. Aici presupui tu că ai văzut coloanele, pentru că timonierul crede că în ziua X, ora X, vaporul se afla în direcţia acestui loc. Dar e o presupunere, nu înţelegi că e o presupunere? Palatul se poate afla, foarte bine, la o sută de metri în stânga sau în dreapta acestui loc.

– Mă îndoiesc, răspunse Ionel. Aici şi regiunea, conformaţia ei, aceste două ochiuri, ca două golfuleţe, ţărmul stâncos de la margine, adâncimea apei, totul ar indica un loc ideal pentru o aşezare omenească. Pe când la stânga sau la dreapta…

Şi Victor făcuse acest raţionament cu mult înainte. Dar mai dorise să se hrănească cu o iluzie, înainte de a-şi închipui un gol, un pustiu în faţa gândurilor şi speranţelor sale.

– Nu ştiu ce să spun, zise el. Nu ştiu. Mai avem timp de gândit, dar mi-i teamă să nu închinăm tot timpul care ne-a mai rămas numai gândurilor…

Şi dezolarea începu iarăşi să bată din aripi, deasupra lor, ca o pasăre gigantică, nevăzută… Dar, de undeva de pe plajă, răzbătu până la ei un fluierat vesel, atât de vesel, încât îşi amintiră că mai au un prieten pe care-l uitaseră cu totul.

– Tic! ţipă Dan. Ce nemernici suntem! Nu ne-am gândit nicio clipă la el. Ticuşoooor!

Cineva se gândise însă. Se ridică de pe cearşaf, proiectându-şi umbra gigantică până la marginea apei. Fluieră ascuţit şi prelung, de parc-ar fi vâjâit o săgeată prin aer. Din depărtare răsună un şuierat asemănător.

– Poftim! spuse cel aşteptat, când ajunse lângă focul de noapte şi azvârli drept în mijlocul focului un pachet alb. Nu vă fie teamă, că nu arde decât hârtia. Felicitări primesc începând din clipa asta.

Şi bineînţeles că primi felicitări sub toate formele. Coturi, ghionturi, scuturături şi o ploaie de întrebări cu torente şi averse.

– Da’ ce-s eu? Paratrăsnet? făcu Tic pe bosumflatul. Salvează-mă,

Ursule. S-au năpustit barbarii asupra unui om civilizat, plin de rafinamentele viitorului… Mai bine vedeţi să nu se afume inscripţia…

– Ai adus-o?! întrebă Dan uimit. Eu credeam că faci bancuri.

– La corturi, Ţombi, rosti tinerelul cu voce jalnică. La corturi! Nici Ahile, când i s-a luat Briseis, n-a îndurat mai mare ofensă. Dacă nu găsiţi un Patrocle pe care să-l jertfiţi, nu mai ies din cort. Iar tu, dihanie, căreia lumea s-a obişnuit să-i spună Dan, fugi la Neptun şi-ţi comandă arme…

– La ăla de la Eforie, Ticuşorule? întrebă Dan cu prefăcută naivitate.

Şi, după această glumă, viaţa, la corturi, reveni la normal. Adică noul venit se văzu obligat să-şi povestească odiseea, ceilalţi iliadele, iar Ursu călătoria în infern, dus şi întors, fără să zărească niciun deget din Euridice.

– Şi, acum, după ce-am creat atmosfera de mitologie şi helenism – spuse Dan – putem să ne dedicăm în sfârşit epigrafiei.

Ursu scosese de mai mult timp, cu ajutorul unui băţ, bolovanul din jar. Se aduseră lanterne, deşi ar fi ajuns şi lumina flăcărilor, se făcură şi alte preparative, apoi i se dădu mână liberă lui Victor, singurul dintre ei care avea cunoştinţe de elină. Victor cercetă piatra pe toate feţele, cu multă atenţie şi încetineală, oferindu-i astfel Luciei posibilitatea de a face câteva schiţe care să-i reprezinte forma şi feţele. Ca să poată descifra mai uşor literele, le copie întocmai, fiecare separat pe o foaie de carnet. Nu erau decât şase semne, dăltuite adânc în piatră.

– Le poţi descifra? întrebă nerăbdător Tic. Dacă aş fi ştiut că-ţi va fi greu, aş fi obţinut de la „ăia” traducerea… În orice limbă.

– Sunt litere vechi, îi răspunse Victor. Şi cunoştinţele mele în materie sunt cumplit de sărace… Nicio literă nu seamănă cu alta. Staţi să mă gândesc…

– Dacă vrei, spuse Dan cam cu şovăială, putem să ne gândim şi noi…

Tic îi dădu un ghiont, dar simţi în el prietenie, nu răutate. Victor răsfoia mereu foile carnetului, cerceta fiecare literă în parte, căutând să găsească imagini corespondente cu cele din mintea lui. Se dumerise, înainte de a descifra toate literele, că inscripţia, cel puţin la prima vedere, nu poate să facă prea mare lumină în problema care-i preocupa pe ei. După ce identifică toate semnele, rămase încă multă vreme gânditor. Alte idei îi treceau prin minte, dar, din respect pentru prietenii lui care-i aşteptau vorbele, le abandonă pentru un timp. Luă fragmentul de jos şi-l duse cu faţa scrisă în dreptul luminii:

– Notează, Lucia! spuse el în sfârşit. Prima literă e sigur *O.* Subliniaz-o, pentru că nu am niciun dubiu. A doua *C…* Sigură şi ea. Şi *L*-ul care urmează e de asemenea sigur.

– OCL… Alimentara… râse Dan, lovind cu cotul spatele cireşarului cu părul ciufulit.

– Trei litere sigure, continuă Victor: OCL… Urmează un semn care aduce a *E…* Mici dubii. Subliniază cu linie tremurată… În sfârşit ultima… da… un *S…* sau nu ştiu. Parcă totuşi un *S.* Subliniază cu o linie punctată.

Tic îşi părăsi locul de lângă Dan, venind în spatele Luciei. El fu acela care împreună, pentru prima dată, literele. La urma urmei avea şi dreptul. El descoperise şi încă de două ori fragmentul.

– OCLES, spuse el cam nedumerit. Parc-ar fi sfârşitul unui nume.

– Şi chiar este, Tic, da, da! confirmă Victor. Vezi? După *S* de aceea e şi cam ştearsă, cam roasă litera – vine marginea pietrei, deci cuvântul se termină aici. Înainte de *O,* însă, piatra are neregularităţi, e deci ruptă dintr-un bloc mai mare. Avem prin urmare în mâna noastră sfârşitul unui rând sau poate al unei inscripţii, dacă nu chiar o semnătură…

– Cum? întrebă Ionel dezolat. Crezi că-i o simplă semnătură?

– E o presupunere, Ionel. Gândindu-mă că OCLES, de pildă, e terminaţia unui nume la vechii greci, s-ar putea într-adevăr să avem de-a face aici cu un simplu nume.

– Ce păcat! spuse Maria. Eu credeam că vom descoperi cine ştie ce mesaj cifrat, sau cine ştie ce indicaţii enigmatice.

– Dac-ai şti cât am sperat eu! se desumflă Tic. Aşa, un simplu nume. Săracul Ţombi!…

– Nu te jelui ca un prost, încercă să-l consoleze Lucia. Cine ştie ce importanţă poate să aibă această piatră, acest fragment de inscripţie!

– Pentru noi? îşi încercă Tic încă o dată speranţele.

Dar nu-i răspunse nimeni la această întrebare şi se comitea o mare nedreptate acolo. Ursu îl mângâie cu mâna lui mare pe creştet.

– Ce să facem cu fragmentul? întrebă Lucia. S-ar putea să aibă o mare valoare.

Victor se îndoia tocmai de valoarea reală a fragmentului:

– Ştiu eu? răspunse el. Poate că ar completa o inscripţie într-un muzeu. Şi, în acest caz, chiar dacă nu ar avea o mare valoare, ar fi fost foarte necesar. Cei care posedă partea cealaltă trebuie să facă tot felul de deducţii pentru a afla întregul nume, lungimea fragmentului lipsă, câte litere puteau să încapă în el…

– … Ocles… Ocles… medita Maria cu voce tare. Staţi puţin! Vă mai amintiţi de povestea Iphigeniei?

– Iphigenia!? se miră Dan. Ce ţi-a venit să te gândeşti la ea? Te-a inspirat focul?… Dacă vrei să compari focul nostru cu un rug şi tu să imiţi gestul Iphigeniei, adică să te sacrifici voluntar pentru reuşita expediţiei noastre, cum a făcut ea pentru reuşita expediţie troiene… Numai că nici nu eşti fiica lui Agamemnon, nici nu ştim care zeiţă te

va salva… Şi nici nu găsim pe-aici prin împrejurimi o căprioară cu care să te înlocuim.

– Tu ştii unde a dus-o Artemis pe Iphigenia? întrebă Maria.

– În Taurida, răspunse Lucia în locul lui Dan. A făcut-o preoteasa templului ei din Taurida?

În întrebarea Mariei se simţea o notă de insinuare.

– În Crimeea, pe malul… pe malul Mării Negre, se auzi vocea lui Tic.

– Poate că s-a plimbat şi pe aici, prin aceste locuri, surâse Maria. Ea sau legenda ei.

– Dacă-i vorba de legendă, de locurile pe unde s-a plimbat legenda ei, zise Dan, atunci pot să te asigur c-a ajuns şi în Madagascar, şi în Islanda, şi în Filipine… Prin intermediul lui Euripide, al lui Goethe…

– Cum!? se sperie Maria. Euripide?… Da, ai dreptate… Euripide… Sigur că da… Sofocles a scris Electra şi Antigona…

– Şi Oedip rege, şi Oedip la Colonna…

– Şi Hercule şi Ajax, îl completă Ursu pe Dan.

– Aaaa! Ţi-ai căutat corespondenţii din mitologie? Păcat că i-ai întâlnit în timp ce mureau. Dar la urma urmei ce-avem noi cu Sofocles? A scris şapte piese…

– Nu ştiu ce-avem cu Sofocles, interveni Victor. Dar n-a scris numai şapte piese. A scris mult mai multe, Dan.

– Ei şi! se ofensă Dan. Şi o sută de piese să fi scris…

– A scris chiar mai mult de o sută… S-au păstrat însă numai şapte.

– Se pare că sunt cam ignorant în materie, totuşi nu pot să te cred… O sută de piese! Când le-a scris?

– Nu uita că a trăit aproape un secol, spuse Lucia. Secolul al cincilea înaintea erei noastre. A murit un an după Euripide, adică în 406.

– Ştiam şi eu că Euripide a murit în 405, şi…

– Stai! îl întrerupse Ionel. Euripide a murit în 407, pentru că secolele dinaintea erei noastre…

Dacă n-ar fi fost întuneric, Maria ar fi văzut de bună seamă fulgerele din ochii lui Dan!

– Uite, în clipa asta ţi-aş dori soarta Iphigeniei. Măcar să te gâdile puţin flăcările. Eu fac o faptă bună, apăr moştenirea lui Euripide şi voi mă faceţi de râs cu Sofocles. Mai bine vă lăsam de la început în ignoranţă.

– Nu se poate să nu fi existat şi o Iphigenie într-o sută de piese, sări Tic în ajutorul Mariei. Sunt în stare să…

– Să străbaţi Marea Neagră, nu? Vrei să te asemeni lui Oreste, să-ţi salvezi sora…

– Mi se pare că Iphigenia l-a salvat pe Oreste, spuse Maria.

– Şi tu acum faci altceva? adăugă Dan cu subînţeles. Numai că eu

nu sunt nici Egistos, nici Aletes…

– Nici Aristide… adăugă Tic cu compătimire.

– Ăsta cine mai e?

– Un coleg de-al meu. Toceşte o sută de pagini şi reţine două rânduri, Tu…

– Eu? Simt că-mi întunecă zeii mintea… Să nu ajung ca Ajax… Unde-mi sunt armele?… Unde sunt turmele… Unde-i Sofocles?

– Aici! răspunse Maria, arătând spre fragmentul de inscripţie.

Abia în clipa aceea înţeleseră cireşarii ce urmărise Maria cu întrebările ei.

– … *OCLES…* strigă Ionel. *SO-F-OCLES! SOFOCLES!* Cum de nu ne-am gândit! Oare să fie chiar terminaţia numelui său?

– O presupunere ca oricare alta, spuse Victor. Poate că există şi alte nume vechi greceşti care se termină în OCLES.

– Şi de ce nu Sofocles? se îndârji dintr-o dată Dan. Dacă tot m-am făcut de râs, măcar să mi se fi întâmplat asta pentru o cauză nobilă. Gata! Mă bat până la moarte pentru el. S-o găsi vreo Antigonă care să-mi îngroape leşul, sau un Tezeu care să mă conducă până la intrarea în Hades, sau o Electră care să mă răzbune… sau…

– … Sau un Hillos care să-ţi dea foc, încercă Ursu să-l tempereze.

– Numai o zi din viaţă să fiu Hercules, şi-aş accepta un asemenea sfârşit… Şi de altfel am argumente în favoarea lui Sofocles. Vreau să transform presupunerea în certitudine!

– Eu nu vreau! se opuse Maria. Mai bine să rămânem la visuri.

– Aa! vrei să te visezi ca Iphigenia oficiind slujbe, noaptea, pe malul mării, în templul lui Artemis! Nu te invidiez. Iphigenia mi se pare c-a rămas toată viaţa preoteasă. Şi nici nu ai şanse de reuşită. Şi mi se pare că ea avea părul roşcat şi era foarte frumoasă şi aparţinea lui Euripide, nu lui Sofocles.

– Eu cred c-am putea fi serioşi măcar câteva clipe, zise Lucia. Să lăsăm la o parte tragediile…

– Dacă tu crezi că apelând la comedii devenim serioşi… gata! Am terminat. Vă servesc argumente în favoarea tezei Sofocles. Pe cinstea mea că sunt serios, Lucia. Amintiţi-vă de Dionisii, de serbările cele mari ale Athenei… Şi Sofocles, şi Euripide, şi Eschil au participat la ele… Nu ştiu cine-a câştigat mai multe… Mi se pare… Tu nu ştii, Victor?…

– Eschil sau Sofocles… Mi se pare Sofocles.

– Cu atât mai bine, deşi eu înclin spre Euripide. Dar nu-i nimic… Să trecem peste asta. Aşa… La Dionisii – serbări în cinstea zeului Dionisos – se reprezentau piese de teatru. Dionisos era un zeu trac, adoptat de greci. Concluzia: de ce să nu fie cunoscut, admirat, reprezentat şi cioplit în piatră marele Sofocles aici, pe malurile Pontului Euxin, în patria lui Dionisos şi a unor greci iubitori de teatru?

– Ceva adevărat este aici, spuse Ionel, Dionisos e cel puţin rudă cu zeul trac Sabazius, dacă nu chiar reprezentarea acestuia în Grecia.

– De asemenea, adăugă Lucia, în coloniile milesiene de pe malurile Pontului se pare că aveau loc concursuri şi spectacole de teatru. La Calatis şi la Tomis s-au găsit figurine de teracotă, care reprezentau eroi de teatru, inscripţii închinate lui Dionisos… Iar la Histria s-au dezgropat trei bănci de marmură, care nu-şi puteau găsi locul decât într-un amfiteatru.

– Numai că acestea din urmă, adăugă Victor, aparţin epocii romane. Să nu ne pripim în afirmaţii. Mai bine să visăm, cum spunea Maria. S-ar putea ca fragmentul să facă parte dintr-un imn închinat lui Sofocles, sau mai degrabă să fie un vers dintr-o tragedie a lui… Dar s-ar putea să fie şi altceva… Mâine cred că vom lămuri enigma lui.

– Mâine!? se miră Dan. Te gândeşti la zicala aia franţuzească, şi-ţi închipui că până mâine vom deveni mai deştepţi?

– Nu. Mă gândesc din nou că fragmentul ar putea fi foarte necesar într-un muzeu.

– Atunci să-l predăm unui muzeu! propuse Lucia. Cred că avem datoria aceasta.

– Nici nu încape discuţie, întări Ionel. La ce muzeu să-l ducem?

– Ştiu eu? răspunse Victor zâmbind. Poate că la Histria. Cu ocazia aceasta vizităm şi noi cetatea…

Propunerea lui Victor fu acceptată pe loc. Se hotărî plecarea în grup, a doua zi, dis-de-dimineaţă, la Histria. Către prânz grupul urma să fie înapoi la Ochiuri.

– Şi cine rămâne de pază la corturi? întrebă cu teamă Dan.

– Rămân eu, spuse Ursu cu glasul unui om bolnav. Tot nu mă simt bine.

– Atunci rămân şi eu! hotărî Tic foarte ferm, pentru a evita orice împotriviri.

– Trăiască prietenia salvatoare! şopti Dan cam pentru el. Parc-ar fi Ahile şi Patrocles… Aoleu! Patrocles… OCLES… Noroc că l-a ucis Hector sub zidurile Troiei.

– Ce tot bâigui acolo? întrebă Tic.

– Mă străduiam să-mi amintesc cine l-a ucis pe prietenul lui Ahile.

– Greu de răspuns, râse Victor. Nici Homer nu spune limpede. Mai întâi l-a lovit Euforbos, pe la spate cu suliţa. Dar, înaintea lui Euforbos, intervenise şi un zeu…

– Te rog, Victor! Iar m-ai prins pe picior greşit. Până azi credeam că sunt un băiat deştept…

– Culcă-te, Dan! se auzi vocea rugătoare a lui Tic. Mâine dimineaţă o să fii iar…

Şi, pentru că se crease o anumită atmosferă, în noaptea aceea, la corturi, nu-şi făcu apariţia un moşneag autohton, cunoscut sub

numele de moş Ene, ci zeul cel tânăr şi frumos, Hypnos.

2

– Am fost sigur că vei rămâne, îi spuse Ursu lui Tic a doua zi dimineaţă, după ce grupul cu destinaţia Histria se pierdu din vedere. Când m-am propus paznic, mă simţeam mai în formă ca oricând.

– Crezi că eu nu te-am dibuit? Dar nu puteam să te las singur. Mai ales că eu văzusem un muzeu de arheologie cu câteva ore înainte... Mare deosebire nu poate să fie. Şi chiar dacă ar fi... Dacă în atâtea zeci de secole nu s-a mutat Histria de la locul ei, nu cred c-o să se mute în câteva zile.

Ursu dispăruse în cortul mare. De acolo ascultă vorbele lui Tic şi tot de acolo lansă întrebarea:

– Ia spune, Ticuşorule, nu cumva ai aceleaşi gânduri ca şi mine?

– Numai în cazul când cauţi uneltele de scafandru, răspunse fără teamă cel întrebat.

Ursu ieşi înainte ca Tic să-şi termine fraza cu uneltele de scafandru în mână: două perechi de labe şi o pereche de ochelari.

– Nu le-au ajuns fetelor banii pentru a doua pereche? întrebă uimit Tic.

– Aş! A scăpat-o Dan în apă şi eram prea obosit s-o caut. Dar cum mi-am însemnat în cap locul...

Ursu conduse barca, în care, în afară de lopeţi, se aflau doi colaci de frânghie şi un pieptar de plută, spre un anumit loc la întâlnirea celor două ochiuri. Scoase ochelarii la prima scufundare, e adevărat, după vreo şaptezeci de secunde de la intrarea în apă. Ceilalţi ochelari se aflau pe fruntea lui Tic.

– Şi acum? întrebă Tic. Spre stânga sau spre dreapta? Tragem cu banul?

Dar, cum n-aveau niciun ban la dânşii, porniră, la inspiraţie, în regiunea din dreapta Ochiurilor. Mai întâi, însă, Tic se ridicase în picioare şi-i fluierase de câteva ori lui Ţombi. Acesta îi răspunse printr-un lătrat scurt care însemna: „Nicio grijă, m-am încarnat în Cerber!” Tic ştia că şi fără ordinul lui, după amara experienţă din zilele trecute, Ţombi va fi la post.

În ziua aceea, vremea era senină, soarele puternic, iar marea calmă, atât de calmă şi de limpede, că i se vedea fundul la mari adâncimi. Explorarea devenea o joacă pentru cei doi scafandri. Numai în locurile prea adânci Ursu apela la calitatea lui de scafandru. Dar şi în aceste cazuri nu trebuia să se afunde decât până la jumătatea distanţei care separa suprafaţa apei de fund. De acolo se vedea bine, până în cele mai mici cute, fundul mării. Treaba aceasta era atât de uşoară că primi şi Tic aprobarea de a face explorări.

Pentru a avea puncte (imaginare) de reper, pentru a-şi uşura sarcina şi a face totuşi o cercetare minuţioasă, scafandrii operau după

un anumit plan. Făceau cercetările pe o linie paralelă cu ţărmul, lungă cam de o sută de metri. În momentul când ajungeau la capătul liniei, înaintau cu barca spre larg câţiva metri, apoi iar trăgeau o paralelă pe lungimea stabilită şi aşa mereu, până se pomeniră în larg, cam la vreo cincizeci de metri de ţărm.

– Chiar să nu dăm peste nimic?! se miră cel mai tânăr scafandru. Tu crezi că mai departe poate fi ceva?

– Drept să-ţi spun, Tic, nu prea cred. Apa e cam adâncă… Numai dacă n-o fi existând un adevărat palat de cleştar. Atunci putem să-l căutăm şi în mijlocul mării.

– Vârsta Palatului de cleştar am cam depăşit-o, Ursule. Aşa, ca denumire poetică, îmi place. Ţţţţţ! Ştii ce rău îmi pare?… Oare să dăm noi chix în această expediţie, care ni s-a părut atât de promiţătoare la început? Nu vreau, Ursule! Hai să mai visăm puţin. La urma urmei, putem da ordin mării să scoată şi un palat de cleştar… Crezi că ne pierdem vremea?

– Parcă nu ştii, Ticuşorule? Tocmai când nu te aştepţi poate să iasă ceva în cale. Ne poate împiedica, prin urmare, cineva, să sperăm?

Pe nesimţite, Ursu dusese barca spre regiunea din stânga Ochiurilor. Tic urmărea cu privirea silueta unui vapor care se pierdea în zare.

– Hm, spuse el. Îmi vin în minte gânduri de om mare. Ia să le dau dracului! Atenţie, Ursule!

Săritura lui fu atât de bruscă, încât barca se dezechilibră. Tic se prăbuşi în apă ca o mortăciune, drept pe burtă, iar Ursu se pomeni cu barca întoarsă pe capul lui, ca o pălărie gigantică.

– Am făcut-o! ţipă Tic, iţindu-şi capul din apă. Acum măcar avem de lucru.

Pentru că odată cu barca se răsturnase în apă tot ceea ce era într-însa. Şi cum scafandrii se dezechipaseră şi, cum în afara pieptarului de plută, nimic altceva nu voia să plutească la suprafaţă, şi cum apa era destul de adâncă în acel loc, truda celor doi nu se anunţa prea uşoară. Barca îşi recâştigă poziţia dinainte, întoarsă dintr-o singură mişcare de Ursu, dar celelalte obiecte luaseră toate drumul fundului.

– Dacă apa are o sută de metri aici? întrebă Tic, după ce se agăţă cu mâinile de barcă.

– Atâta n-are, răspunse Ursu. Dar, dacă tai un zero şi adaugi un doi sau un trei, nimereşti întocmai adâncimea ei… Aşa că…

– Dac-aş fi ştiut dinainte, se tângui Tic, dar adăugă imediat cu hotărâre: Eu am făcut-o, eu trebuie să repar.

– Tu urcă-te în barcă! îi spuse aproape poruncitor Ursu. Sau pune-ţi pieptarul pe tine. Nu vezi că mi s-a dus şi colacul de frânghie la fund?

Ursu fu nevoit să se cufunde de trei ori, pentru a scoate obiectele căzute în apă. A treia oară, o dată cu o pereche de ochelari, scoase la

lumina soarelui o bucată de marmură rotunjită şi îndoită ca un fragment de şarpe.

– Braţul lui Venus, Ursule! strigă Tic, atât de entuziasmat de descoperire, că era să răstoarne iarăşi barca.

Jumătate de adevăr tot rostise Tic. Fragmentul de marmură era într-adevăr un braţ.

3

Histria nu era obişnuită cu vizite la o oră atât de matinală ca aceea la care sosiseră cireşarii. Bufetul de lângă cetate nu era încă deschis, iar paznicul îşi mai freca ochii de somn.

– Nu-i voie! le spuse el tinerilor. Şi să scol acuma profesorii nu face. Numai dacă s-o fi trezit prichindelul. Că el cam are asemenea obiceiuri.

Într-adevăr, prichindelul se trezise. Era un băiat cam de vârsta cireşarilor, dar cu o asemenea aroganţă în gesturi, că părea cu mult mai tânăr.

– Dumneavoastră? întrebă cu tonul unui profesor care cere răspunsuri precise la un examen de admitere în facultate.

– Dacă n-o fi cu păcat, am vrea să vizităm cetatea şi să discutăm ceva cu maeştrii, răspunse Dan.

Crezându-se poate eliminat de pe lista „maeştrilor”, prichindelul îi făcu un semn portarului:

– Spune-le că vizitarea e permisă de la ora zece, în grupuri de cel puţin douăzeci de persoane.

– Poate trebuie să ne procurăm şi papuci de pâslă, continuă Dan.

– Şi o anumită cantitate de biberoane, grăi cu totul grav şi nejustificat prichindelul.

– Şase, spuse Dan. Printre care unul cu clopoţei pentru respectabila dumneavoastră vârstă. Şi o funduliţă roşie, ca să nu vă deoache vreun entuziast precocitatea.

Era prea mult. Prichindelul îl măsură pe Dan din cap până-n picioare:

– Dacă aş avea la mine o monedă oarecare, ţi-aş da-o ca să-ţi cumperi acadele.

– Poate ne oferiţi capul Demetrei cu văl, din Calatis... sau ciorchinele cu struguri din Philippopolis, spuse Victor cu un ton foarte degajat. V-am oferi şi noi ceva în schimb.

Prichindelul căscă întâi nişte ochi mari cât cepele, dar, ca şi cum şi-ar fi văzut mutra caraghioasă într-o oglindă, îşi refăcu imediat înfăţişarea dinainte. Se uită cu atenţie la Victor, la Ionel, dar, când dădu cu ochii de fete, îi pieri unda de lumină care-i fulgerase o clipă chipul. Ba deveni grav, important.

– Eşti student la istorie? îl întrebă el pe Victor.

– Nu! răspunse acesta zâmbind. Şi nici nu am de gând să candidez.

– Aaaa! se dumeri prichindelul. Pardon! Atunci poate din diletantism…

– Mi se pare că şi Schliemann şi Evans au fost la început nişte diletanţi. Troia şi Knossos-ul…

– Mulţumesc! zâmbi prichindelul cu superioritate. Dumneata ştii că în ritualul Dioscurilor şi în ritualul lui Esculap, după informaţiile pe care ni le dă…

– Informaţii putem să dăm şi noi, îl întrerupse Dan. De pildă, cu privire la o inscripţie din epoca attică sau helenistică, secolul e încă discutabil, căreia-i lipseşte un fragment.

În timp ce Dan vorbea, Victor desfăcea alene pachetul. Când rămase numai cu piatra în mână, văzu cum se zgâiesc nişte ochi printre zăbrelele porţii. De astă dată prichindelul nu-şi mai refăcu expresia. Avu chiar un moment de cumpănă. Nu ştia ce să facă. Noroc că-i sări portarul în ajutor:

– De la ora zece sunt permise vizitele în grup de cel puţin douăzeci de persoane. Dar dumnealor sunt cinci. La o oră ca asta pot să intre cinci oameni.

După cinci minute se împrietenură. După zece minute prichindelul se oferi să-i conducă prin cetate şi-şi găsea loc numai în preajma Mariei.

Plimbarea în cetate dură mai bine de trei ore. Nimic care merita să fie văzut nu fu evitat. Zidurile de înconjor, porţile, templele, termele, locuinţele, pieţele, străzile, apeductele, monumentele, toate fură trecute în revistă şi însoţite comentarii atât de precise şi atât de clare, încât prichindelul reuşi să cucerească simpatia şi admiraţia cireşarilor. Uneori nu uita bineînţeles să adauge la un comentariu mai amplu, alături de opiniile unor savanţi cu renume, şi opinia sa personală, căreia însă îi adăuga, şi asta se întâmpla pentru prima dată, precizarea că este „umilă”. Alteori, în porţiuni recent cercetate, descoperea, cu ajutorul unor întâmplări norocoase, fragmente de obiecte, pe care căuta imediat să le clasifice, enunţând cu acest prilej o sumedenie de categorii şi de tipuri înrudite cu alte categorii şi alte tipuri şi făcea totul cu o precizie uluitoare. Un asemenea obiect, o bucată de toartă de ulcior, fu înmânat, cu un uşor compliment, Mariei:

– De la un ulcior de mică dimensiune, cu gura în formă de pâlnie şi toartă disproporţionat de groasă, lipită imediat sub buza vasului. Ştiţi… Pansa vasului variază de la ovalul obişnuit, piriform, până la un diametru care aproape, ajunge înălţimea vasului. Secolul al şaselea, era noastră…

După ce ascultă cu amabilitate acest bombardament, Maria încercă să-i înapoieze bucata de ceramică. Prichindelul rămase atât de uimit, de parcă i s-ar fi refuzat o declaraţie de dragoste.

– Puteţi s-o păstraţi, insistă el. Face parte dintr-un exemplar unic,

cu gâtul şi forma de trunchi de con, subliniat, cum se remarcă frecvent la alte categorii, de un brâu de culoare roşie…

– Dar ce să fac cu ea? întrebă Maria, ca o fiinţă căzută din lună.

Prichindelul încercă o întreagă gamă de culori pe faţa lui, primi fragmentul şi, fără să-şi dea seama de gafă, îl întinse Luciei, adăugând câteva cuvinte despre caracteristicile ceramicei. Confuzia care se năştea fu înlăturată datorită intervenţiei lui Dan:

– N-ai putea să ne spui câteva lucruri despre Sofocles, pentru că suntem într-o aprigă dispută?

– Despre Sofocles?! tresări prichindelul. Într-adevăr, a fost unul dintre prietenii lui Herodot, dar nu s-a ocupat de istorie. Dacă vreţi, putem apela la maestrul Atticus. El ştie tot ceea ce poate şti un muritor despre Sofocles. Trebuie să sosească azi la noi, aşa ne-a spus ieri la telefon.

Vizitarea cetăţii era pe sfârşite. Pentru Ionel, Victor şi Lucia fusese extrem de interesantă şi de instructivă. Lucia avu chiar senzaţia că o atrage magnetul arheologiei. I se părea cea mai interesantă şi mai complexă disciplină. Dan încercase tot timpul să-şi imagineze cum arătau locurile înainte, le mai coloră şi el pe ici, pe colo cu amănunte proprii, personale şi, pesemne, foarte originale, unice în felul lor, aşa că se alese şi el cu ceva. Maria, în schimb trăise o profundă dezamăgire. Se aşteptase să treacă prin palate, să admire monumente, statui şi, când colo, nu văzuse decât nişte gropi, nişte ziduri, nişte fragmente de statui şi, mai ales, nişte straturi de pământ, în care era prea violent şi prea nedrept concentrată istoria. În loc să ia în mână ulciorul purtat altădată – cu sute şi sute de ani în urmă – de o amazoană tânără şi viguroasă, trebuia să se mulţumească doar cu un ciob de culoarea pământului, asemănător atâtor cioburi pe care călcaseră picioarele ei. Era mult mai frumoasă istoria antică în cărţi decât pe pământ… Meditând astfel, Maria se depărtase de grup. Se pomeni undeva într-o adâncitură prin care nu mai trecuse. Când ajunse la marginea unui şanţ, fu cât pe-aci să se ciocnească de cineva. Evită ciocnirea în ultima clipă şi abia după câţiva metri întoarse capul înapoi, exact în momentul în care şi cealaltă persoană făcu la fel. Era un bărbat înalt, bine legat, cu faţa colţuroasă, arsă de soare şi cu o mare putere de supunere în priviri. Se uitară câteva clipe unul la altul, apoi îşi văzură de drum, dar întoarseră iarăşi, în aceeaşi clipă, capul. Bărbatul zâmbi mai întâi, apoi se încruntă şi-şi continuă calea. Maria se înroşise ca un bujor şi, de emoţie, rămase cu capul întors. Neobişnuitul vizitator merse însă înainte, fără să se mai întoarcă, până dispăru după un colţ.

Maria rătăci câteva minute, cu gândurile aiurea, prin labirintul acela săpat în pământ. Se opri la marginea unui şanţ larg şi adânc, răsuflă o clipă, apoi coborî în goană treptele de pământ, oprindu-se în

mijlocul gropii, la câţiva paşi de bărbatul pe care-l întâlnise şi de care se despărţise atât de bizar. Acesta parcă nici nu observă sosirea Mariei. N-avea ochi decât pentru malul şanţului din faţa lui, un mal abrupt, despicat parcă dintr-o singură lovitură dată de o spadă gigantică. Fără voia ei, Maria îi imită gesturile. Îşi încrucişă braţele şi începu să se uite atentă la malul abrupt, dar nu descoperi nimic altceva decât straturi de pământ de diferite culori.

Un baston se ridică în aer, până atinse buza malului. Apoi începu să coboare încet, pe măsură ce se auzeau vorbe:

– Nu-i nimic frumos aici. Numai pământ. Straturi, straturi, straturi. De diferite culori. Şi, din când în când, un ciob, şi, din când în când, o monedă. Aceasta-i arheologia. Şi, totuşi, aici, în aceşti câţiva metri de pământ, sunt îngropate zece secole de istorie. Viaţă, moarte, bucurii, tragedii, cataclisme, speranţe, necunoscut… Sus, între pământ şi cer, câteva fire de iarbă. Apoi, o scoarţă subţire de depuneri, un strat de pământ vegetal… Apoi începe arheologia.

Vârful bastonului se oprise în mijlocul unui strat gros de culoare cenuşie, din care răsăreau la întâmplare cioburi.

– Un strat de culoare cenuşie… Aici au trăit ultimii oameni de pe aceste meleaguri… Pata care coboară din acest strat, în jos, reprezintă o groapă. O groapă săpată în acele timpuri. Cât de bine se văd în jurul ei aceste straturi subţiri, regulate, unul cenuşiu, altul negru, şi-încă unul cenuşiu, şi-încă unul negru… Nu? E cu neputinţă ca atâta simetrie să fie opera întâmplării. Nu e! Nici întâmplarea, nici natura n-au stratificat cu atâta migală acest pământ. E opera oamenilor. Oare de ce?… Mai jos… Un strat gros, roşcat, cu urme de arsură, cu bucăţi de cărbune, cu cioburi… Aşadar la nivelul acestora s-a trăit, a dominat şi a erupt viaţa… Mai jos… Un strat de cenuşă amestecată cu nisip, un strat dens… ca o temelie. Niciun ciob, nicio urmă de arsură… nimic… nimic… Mai jos. Din nou pământ roşcat, din nou urme de arsură şi de cărbune, din nou cioburi. Al treilea strat de viaţă. Şi mai jos, sub acest strat de nisip şi cenuşă, sub această temelie fără viaţă, aici la picioarele noastre, alt strat roşcat, cu urme de cărbune, cu cioburi, cu urme de viaţă… Oare într-adevăr în aceste straturi sunt cuprinse zece secole de istorie?

Întrebarea nu era pusă nimănui. Vârful bastonului scormonea pământul, jos, la picioarele celor doi. Lutul frământat dădu la iveală un ciob. Mâinile curăţară ciobul de pământ. Era o bucată de lut ars, de culoare neagră, mai mică decât o palmă, cu două bucle roşii, încă strălucitoare, pe ea.

– O bucată de lut ars, un ciob, şi întunericul începe să se destrame. Vasul din care a rămas acest ciob a fost un vas atenian. Lacul negru şi dungile roşii autentifică şi originea, şi data. Fără nicio posibilitate de eroare. Acest ciob, cu caracteristicile lui, are puterea de convingere

pe care o are o monedă. Ne aflăm deci în plină perioadă attică, în secolul al IV-lea dinaintea erei noastre. La începutul secolului al IV-lea, la sfârşitul secolului al V-lea. Între moartea lui Socrate şi naşterea lui Aristotel. Prin urmare, cu douăzeci şi cinci de secole în urmă, aici au trăit oameni. Ce putem şti despre ei? Vasul era frumos, elegant, lucrat cu artă. Deci oamenii care au trăit aici nu erau nevoiaşi, aveau dezvoltat simţul esteticului, foloseau uleiuri scumpe… Suprafaţa interioară a ciobului mai păstrează pojghiţa de ulei. Dar ne aflăm într-un cartier periferic, nu în cetatea Histriei, ne aflăm în Asty, nu în Polis. Cât de multe se pot deduce! În secolul al IV-lea Polisul era plin. Oamenii cu stare erau nevoiţi să-şi clădească locuinţa în afara cetăţii. Histria era într-o perioadă de mare înflorire şi mai ales, în jurul ei, se aflau neamuri paşnice sau pacificate. Oamenii puteau locui fără teamă şi în afara zidurilor.

Privirile Mariei încercau să străpungă straturile de pământ şi uneori parcă întâlneau pagini pe care puteau citi cuvinte şi fraze limpezi, până ce culoarea pământului întuneca iarăşi istoria.

– Mai sus. Un strat de nisip şi de cenuşă densă, solidă, o temelie specifică vremii, pentru clădiri mai mari, poate cu etaj… Stratul de viaţă de deasupra, cu cioburi şi cu urme de cărbune, şi cu bucăţi de piatră, şi cu gropile acestea care puteau fi pivniţa… Dar, mai bine, să luăm câteva cioburi… Un fragment de vas… Un fragment dintr-un tipar pentru cercei… Dacă am găsi şi o monedă cum s-ar simplifica totul! Nu mai avem date sigure, ci aproximative. Ne aflăm însă, în mod cert, în plină epocă elenistică. Puterea Atenei a rămas în istorie. În lume a apărut o nouă putere, cea a Macedoniei. Poate trăim în epoca marelui Alexandru, elevul lui Aristotel. În cartierul nostru convieţuiesc laolaltă, în clădiri mari cu ziduri de piatră şi cu ornamente interioare, oameni cu stare care folosesc amfore scumpe şi meşteşugari, care confecţionează podoabe pentru femeile Histriei. Cetatea, deşi cunoaşte mai departe o epocă de înflorire, de pace şi de bunăstare… Să ne continuăm drumul. Mai sus… deasupra acestei temelii cam şubrede, de astă dată făcută tot din nisip şi cenuşă… Alt strat de viaţă, tot roşcat cum erau celelalte, adică format din pământ obişnuit şi din clădirile prăbuşite, distruse, acoperite la vremea lor cu ţiglă roşie şi împodobite înăuntru cu ornamente de teracotă, cu vase de lut ars… Acesta e taina pământului roşiatic, a stratului de viaţă… Cioburile nu mai au eleganţa, lacul şi ornamentele din epoca attică, sau din prima epocă elenistică. Provin de la obiecte lucrate grosolan, de mântuială, de către meşteri indigeni… Cei care folosesc asemenea obiecte nu mai sunt oameni cu stare, sunt mai degrabă nevoiaşi, care şi-au ridicat la repezeală locuinţe modeste în afara cetăţii… Prin urmare, pacea a fost, este sau va fi atacată prin împrejurimile Histriei… Să vedem ce ne spune viitorul…

Maria parcă se afla într-un trecut îndepărtat. Privirile ei se opriseră asupra acelor straturi ciudate simetrice, asupra acelor brâuri deschise şi închise care se succedau regulat pe o mare adâncime.

– Da… Ne aflăm în necunoscut. Aproape trei secole de neant. Viaţa a dispărut. Nimic, nimic, nimic. Trei sute de ani. Numai aceste straturi de zebră răsturnate şi bătătorite de către oameni peste ceea ce a fost cândva viaţă. Ce s-a întâmplat? Ce evenimente groaznice au zguduit viaţa cetăţii noastre? Nu ştim… Încă nu ştim… Cartierul periferic a dispărut. Până ce, într-o zi, histrienii s-au adunat aici şi au început să dureze această temelie de zebră, această temelie olbiană. I-au dat duritatea betonului. Pentru ce? Pentru ca să susţină edificii uriaşe. E singurul răspuns. Peste tot, în antichitate, aceste temelii se foloseau ca fundament pentru mari construcţii… Histrienii au terminat temelia, dar… n-au ridicat niciun edificiu… Alte evenimente groaznice s-au abătut asupra cetăţii şi din nou tăcerea a luat în stăpânirea ei cartierul mărginaş, altădată plin de viaţă… Iar mai târziu, tăcerea i-a cedat locul de stăpână… morţii… Groapa aceasta e un mormânt. Şi cea de dincolo şi cealaltă… şi altele… Morminte sărace, cu câteva cioburi în ele, morminte pentru oameni sărmani. Un cimitir al nevoiaşilor. Şi peste el straturi de tăcere, tăcere… o nivelare de nisip şi apoi stratul de viaţă al ultimilor oameni de pe aceste meleaguri… Pământul nu mai este roşcat, e de culoare cenuşie. Prin urmare, nu s-au ridicat clădiri, ci simple colibe acoperite cu stuf. Cei care trăiau aici erau foarte săraci. Cioburile? Provin de la vase de sticlă de strictă necesitate, lucrate grosolan de meşteri indigeni. Ne aflăm în plină epocă romană… Da… Aici s-a pierdut o monedă… Acum putem stabili cu precizie data… Antoninus Pius… Urmaşul lui Hadrianus, blândul, înţeleptul Antoninus. Prin urmare am ajuns la secolul al II-lea al erei noastre… Puterea romană încă sprijină cetăţile Pontului. Un filosof din şcoala stoicilor se înalţă pe tronul Romei: Marcus Aurelianus. Imperiul roman pare fără sfârşit. Dar, peste o sută de ani, toate locurile acestea vor fi părăsite. Iar copitele cailor şi paşii oştirilor pedestre vor vânzoli atât de aprig acest pământ, că sute şi sute de ani viaţa se va retrage speriată în locuri necunoscute. Intrăm în mileniul cel negru al istoriei…

Era întuneric în fundul şanţului, sau poate numai părea noapte acolo. Fără să spună un cuvânt, Maria fugi spre lumină. Bastonul şi apoi braţul care-l ţinuse răscoleau însă pământul dens, pentru a scoate la lumină un chip cenuşiu, cât o cutie de chibrituri, cu o volută neagră, lucioasă pe el.

4

Maria îşi găsi prietenii în incinta cetăţii, într-o scobitură adâncă şi vastă, care semăna cu un amfiteatru. Se îngrămădiseră toţi pe două bănci albe de marmură şi stăteau nemişcaţi, cu gâturile întinse într-o

poziţie caraghioasă. Tocmai voia să le spună ceva care să-i trezească, dar nici nu apucă să deschidă gura. Prichindelul sări în întâmpinarea ei, făcându-i un semn categoric de tăcere, după care adăugă în şoaptă:

– Maeştrii… Au o controversă.

Maria se aşeză în tăcere alături de ceilalţi şi abia atunci auzi vocile care răzbăteau de undeva din apropiere. Cei care vorbeau erau ascunşi de un mal înalt de pământ, brăzdat pe alocuri de brâie pietroase. Se uita la straturi, dar urechile căutau să surprindă disputa maeştrilor.

– Dragă colega – răsună o voce amplă de bariton – regret, dar nu pot considera afirmaţiile dumitale decât nişte opinii… nu întru totul hazardate, însă în orice caz foarte discutabile.

– Discutabile! răspunse o voce nervoasă, subţire. Sigur că sunt discutabile. Şi afirmaţiile dumitale, scumpe colega, sunt discutabile. Dumneata argumentezi cu cetatea, cu şantierul. Foarte bine. Spune-mi însă: ai găsit măcar un fragment de ceramică din perioada arhaică?… Ştiu, ştiu, am văzut. Hârburile acelea provin de la vase de tip attic cu influenţă ioniană. Din prima perioadă attică. Vrei să mă înfrunţi şi să mă înfrângi cu un etern argument: ceramică tip Fikellura… Unde ai găsit-o?… Nu în primul strat attic?… Arată-mi fragmente arhaice! Eu îţi pun în faţa ochilor zece drahme arhaice grele. Toate găsite la Mahmudia. Arată-mi una singură găsită la Histria şi-mi scot pălăria. Cum de n-aţi găsit niciuna, dacă s-au bătut aici prima dată?… Şi cum de-au ajuns la Mahmudia?

– E totuşi cam hazardat, dragă colega, să muţi Histria arhaică la Mahmudia, numai pentru că s-au găsit acolo zece drahme arhaice histriene. Pe măsură ce vom înainta cu săpăturile, vom găsi şi mărturii arhaice. Şi monede, şi ceramică.

– Voi săpa şi eu acolo, scumpe colega, şi-ţi voi dovedi, cu alte monede pe care le voi găsi, şi cu ceramică, şi pe bază de stratigrafie că prima alcătuire a Histriei a fost la Mahmudia. Histria arhaică… N-o căuta aici! Vino cu mine la Mahmudia!

– Dragă colega…

– Un moment! N-am terminat. Mai am un argument. Cu totul personal. Cum îţi explici denumirea Histriei?

– Întrebare de şcoală primară, dragă colega…

– Nu ţi se pare totuşi ciudat, scumpe colega, să se dea numele bătrânului Istros unei cetăţi de pe malul Pontului?… Ei, asta-i! Prima colonie milesiană s-a făcut pe malul Istrosului, da, acolo pe braţul Sf. Gheorghe, unde e astăzi Mahmudia. După ce corăbierii au găsit un loc mai favorabil, colonia s-a mutat aici, iar locuitorii i-au păstrat vechiul nume. Primele drahme histriene s-au bătut în Istrosul vechi, arhaic, adică pe malul bătrânului fluviu, nu aici. Histria e formată din două

aşezări. Cea arhaică – pe braţul Istrosului. Argument: monede, nume; cea attică, şi elenistică, şi romană – pe malul lacului Sinoe. Dixi!

O clipă mai târziu răsună o voce, care era foarte cunoscută Mariei:

– Aveţi un moment de răgaz, maestre?… Am găsit un fragment de ceramică ioniană, veritabilă, din secolul al şaselea înaintea erei noastre.

– Iar o Fikellură!? se auzi vocea nervoasă şi subţire. Scuză-mă un moment, scumpe colega. Mă întorc imediat ca să-ţi ascult contraargumentele…

Cireşarii se ridicară ca la o comandă în picioare. Voiau să se împrăştie în amfiteatru pentru a-şi schimba rolul de auditori cu acela de privitori, dar prichindelul îi opri:

– Acum e momentul, spuse el în şoaptă. A rămas singur.

Înarmaţi cu fragmentul de inscripţie, cireşarii, conduşi de prichindel, ocoliră malul care-i apărase de privirile maeştrilor şi se pomeniră într-un amfiteatru mai mic, podit cu lespezi de marmură, plin de blocuri de piatră, cu statuete, cu amfore şi fragmente de ceramică. Din mijlocul locaşului descoperit îi privea mirat un bărbat între două vârste, cu părul încărunţit la tâmple, cu ochi mari şi sprâncene negre, stufoase. Prichindelul îl numi excesiv de politicos „domnule profesor” şi, abia după ce aerul de severitate îi dispăru de pe faţă, îndrăzni să-şi prezinte tovarăşii.

– Prietenii mei au găsit un fragment de inscripţie.

Dan desfăcu pachetul cu gesturi de scamator şi-i înmână profesorului fragmentul. Într-o clipă, pe faţa acestuia se succedară două expresii. Prima, de nemaipomenită surpriză, apoi bucuria unui om care regăseşte o veche cunoştinţă.

– Extraordinar! spuse el. Unde l-aţi descoperit?… Pariez că… la Ochiuri.

Uimirea cireşarilor nu scăpă profesorului. Întinse arătătorul mâinii drepte spre dânşii, cu gestul caracteristic al unui pedagog:

– Să nu treceţi pe lângă adevăr… dar după câte văd nici nu aveţi de gând. Vă mulţumesc foarte mult, dragi tineri. După atâţia ani mi-aţi oferit bucuria de a regăsi singurul fragment care ne-a rămas din celebra inscripţie despre înţeleptul Agathocles.

Parcă se abătuse un trăsnet asupra cireşarilor.

– Agathocles? bâigui Victor. Agathocles, tiranul Siracuzei?

– Nu! răspunse profesorul. Altul. Înţeleptul Agathocles, fiul lui Antiphilos, histrianul, salvatorul cetăţii. Nu are nimic comun cu siracuzanul Agathocles, cel care din simplu olar a ajuns regele Siciliei.

– Agathocles evergetul? îşi permise prichindelul să întrebe mai mult pentru a-l aţâţa pe profesor.

– Da. Unul dintre binefăcătorii oraşului. Poate nu atât de bogat ca Protogeneas din Olbia, sau ca Aristagoras, concetăţeanul lui. Dar,

sigur, cel mai înţelept. Şi, pentru noi, cel mai de seamă. Inscripţia închinată lui de către locuitorii Histriei oferă date de o excepţională însemnătate cu privire la raporturile dintre cetate şi populaţia geto-dacă din jur. Din nefericire, inscripţia s-a pierdut înainte de a se publica, şi refacerea ei, oricât de fidelă, din memorie, nu are totuşi putere de document.

– Mi se pare că el sau Artemi… începu prichindelul.

– Nu Artemidor! se încruntă profesorul. El, Agathocles, e adevăratul everget al Histriei. El a mediat conflictele dintre partidele politice din interiorul coloniei. Până atunci şeful trac Zoltes atacase de mai multe ori Histria, pentru că era slăbită de luptele politice interne. Când şi-a pus în gând s-o cucerească, aşa cum făcuse cu oraşul Bizone, nu s-a lovit numai de unitatea dinăuntru. Agathocles reuşise, prin diplomaţie şi daruri, să câştige bunăvoinţa şi ajutorul puternicului şef geto-dac Rhemaxos. A trecut Dunărea la acesta, ca sol al Histriei, şi mai ales ca un înţelept. Astfel a scăpat Histria în anul 200 înaintea erei noastre de asediul şi distrugerea ei de către Zoltes. Şefii geto-daci erau sau puteau fi adevăraţii protectori ai Histriei. Acest lucru l-a înţeles Agathocles, şi despre această faptă a lui vorbea inscripţia. Iată de ce ne doare pierderea ei. Pentru că o asemenea inscripţie poate da semnificaţie unei întregi epoci. În cazul nostru, epoca în care Histria îşi datora existenţa legăturilor sale strânse cu regii geto-daci… Mare, mare păcat că s-a pierdut acel document.

Vorbele profesorului îi întristaseră pe cireşari. În sufletul fiecăruia creştea dorinţa de a regăsi întreaga inscripţie. Dan clătină de câteva ori din cap şi spuse ca pentru sine:

– Şi noi care credeam că e vorba de Sofocles…

– Sofocles?! se miră prichindelul cu voce tare.

– Sofocles? se auzi o voce nervoasă, subţire în spatele cireşarilor. Ce-aveţi dumneavoastră cu Sofocles?

Tinerii se întoarseră năuciţi. În faţa lor se afla… cioculeţul. Iar lângă el un bărbat înalt, puternic, cu un ciob de lut ars în mână.

– Aaaa! Aţi ajuns şi aici? întrebă cioculeţul. Şi ce aveţi dumneavoastră cu Sofocles? Ce-aveţi cu fericitul Sofocles? De dânsul n-aveţi voie să vă atingeţi. Îl vedeţi? E cât cerul ăsta de mare. Nimeni nu l-a întrecut în antichitate. La douăzeci şi opt de ani a câştigat prima victorie la Dionisii. La cincizeci şi cinci de ani i s-a jucat Antigona. Era a treizeci şi doua piesă. În următorii treizeci şi cinci de ani a mai scris nouăzeci şi una.

– Îl îmbogăţeşti cu trei piese, dragă colega…

– Nu eu, scumpe colega. Suidas[5] îl îmbogăţeşte şi eu în Suidas cred, ca şi dumneata de altfel. De optsprezece ori a cucerit victoria la

[5] Gramatician grec din sec. al X-lea.

Dionisii şi niciodată n-a ieşit pe locul trei. Chiar dacă n-a câştigat locul unu, era pe locul doi. Eschil a câştigat numai treisprezece victorii... Euripide numai cinci.

– Ultima însă după moarte, dragă colega, care face mai mult decât zece în viaţă.

– Ştiam că vrei replica aşa, scumpe colega. Dar Sofocles a câştigat şi şase victorii la Laneene. Douăzeci şi patru de victorii în total. Peste şaptezeci de piese laureate. Bănuiesc ce vrei să spui. Că i s-au încoronat peste nouăzeci de piese. Ştiu, colega, ştiu. E de nivelul şcolii primare. La Dionisii candidaţii prezentau obligatoriu trei tragedii şi o dramă satirică. Dar pe mine dramele satirice nu mă interesează. Şi nici pe antici nu i-au interesat. Doar două s-au strecurat până la noi, una a lui Sofocles, alta a lui Euripide.

– Euripide, dragă colega...

– Şi Sofocles? N-a fost prietenul lui Pericle şi al lui Nicias? N-a participat alături de Pericle la expediţia din Samos? N-a fost ales de câteva ori strateg al Atenei? N-a fost ales comisar după dezastrul lui Nicias din Sicilia? N-a organizat el, împreună cu ceilalţi probuli, apărarea oraşului şi victoria de pe coastele Asiei?

– Şi mi se pare că după aceea, împreună cu ceilalţi probuli, a favorizat revenirea regimului oligarhic la putere.

– Evrika! sări cioculeţul. Asta am aşteptat. Am găsit cu câtva timp în urmă în Aristotel reproducerea unei discuţii dintre Sofocles şi Pisandru, oligarhul. Ştii ce spunea Sofocles? Recunoştea deschis că hotărârea pe care-o votase era detestabilă, dar că atunci, fii te rog atent, reproduc citatul: „nu era ceva mai bun de făcut”. Nu, scumpe colega! Sofocles a fost un democrat şi în purtarea de toate zilele. Nu trăia izolat şi nu teoretiza izolarea gânditorilor, cum făceau Eschil şi Euripide. Era mereu în mijlocul mulţimii, aşa cum niciun alt poet atenian n-a fost. Şi în religie a fost democrat. Ţinea cultul unui zeu al mulţimii, Alcon. Şi nu e Sofocles cel care a introdus cultul lui Asclepios, cultul lui Esculap, al zeului medic, în Atena? Nu în casa lui a stat statuia lui Esculap adusă din Epidaurus până a fost ridicată la rangul marilor zei în Eleusinion? Să nu uităm, dragă colega, cultul lui Esculap era un cult popular, nu aparţinea religiei oficiale. Care poet al Atticei dansa în stradă şi cânta din chitară în mijlocul mulţimii?... Da! Nimeni ca dânsul n-a înţeles şi n-a zugrăvit mai bine ceea ce e omenesc, strict omenesc, şi mai ales, citez, scumpe colega: *„revolta, care este sfântă şi legitimă când ea reprezintă erupţia unei conştiinţe umane convinse de dreptatea ei”...* Da!... Şi dumneavoastră, dumneavoastră ce aveţi cu Sofocles?

Înfioraţi de ceea ce auziseră până atunci, tinerii nu izbutiră să dea niciun răspuns. Profesorul îi scoase însă repede din încurcătură:

– Era să uit, dragă colega. Dumnealor au găsit, adică au regăsit,

fragmentul din Agathocles. La Ochiuri.

Cioculeţul deveni brusc sever. Îi trecu în revistă pe cireşari, apoi îşi pironi privirile asupra prichindelului. Acesta era teribil de fâstâcit şi de încurcat.

– Va să zică, spuse cioculeţul, s-a-ntors acasă Agathocles, după zece ani.

– Da! râse profesorul, adresându-se cireşarilor. Dumnealui l-a aruncat în mare, în timp ce transportam roadele unei munci de ani de zile spre vas. L-a aruncat din barcă în apă. Pentru ce?... Mi se pare ca să vadă dacă e adâncă apa, nu? Şi braţul? Braţul Afroditei? Tot pentru asta?

– Aveam cinci ani pe atunci, răspunse foarte ofensat prichindelul.

– Dar asta nu te împiedica să te plimbi ca un prinţişor printre studenţi.

Prichindelul prinse dintr-o dată curaj:

– Ei erau de vină. Ei mă corupeau. Ca să vă măgulească pe dumneavoastră, domnule profesor.

– Bine, bine, acceptă încruntat profesorul. Le-ai arătat prietenilor cetatea?

Cireşarii înţeleseră că întrevederea era încheiată. Îi părăsiră pe cei doi maeştri şi pe asistentul lor, după ce primiră şi oferiră mulţumirile de rigoare. Când tinerii ajunseră destul de departe ca să nu mai poată auzi nimic, cioculeţul parcă se înveseli:

– Nişte neastâmpăraţi. M-a rugat unul dintre părinţii lor să-i supraveghez din când în când.

Cireşarii erau veseli, satisfăcuţi. Aflaseră o sumedenie de lucruri: la unele nici nu se gândiseră. Cunoşteau povestea lui Agathocles, ştiau cum a ajuns bolovanul în mare, bănuiau că se făcuseră cercetări arheologice la Ochiuri, sau în preajma acelui loc. Şi mai ales câştigaseră un prieten, care putea să le dea tot felul de informaţii cu cea mai sigură competenţă. De la el aflaseră cireşarii că Ochiurile fuseseră cercetate, cu vreo zece ani în urmă, de o echipă de arheologi condusă de tatăl prichindelului şi că nu se găsise acolo decât fragmentul de inscripţie histriană şi o statuie a Afroditei, adică nişte frânturi din statuie: torsul, un picior, braţele şi gâtul.

– Fără cap? se repezi Maria. Trebuie să fie oribilă o statuie fără cap.

Prichindelul îi dădu imediat dreptate:

– Şi pe mine m-a îngrozit. De aceea am vrut s-o arunc în apă. Întâi am încercat adâncimea apei, apoi am început acţiunea. Dar m-a observat Traian... domnul asistent. Pe-atunci era student în anul întâi. Promitea.

Oare spunea adevărul, sau numai voia să-i facă plăcere Mariei?

Prichindelul se oferi să-i conducă pe cireşari până aproape de şosea, dar văzând cum intră pe poartă un grup numeros de vizitatori,

deveni dintr-o dată trist:

– Aş fi vrut să mai stau cu voi... dar trebuie să-mi reiau ocupaţia. Îmi pare foarte rău, foarte, foarte rău şi dacă vreţi... vă fac o vizită la Ochiuri!

Nici nu mai avu curajul să se uite la Maria. Fugi subit de lângă ei, ca un copil gonit de un câine.

Cireşarii se uitară o clipă în urma lui, dar nu scoaseră nicio vorbă. Erau plini de alte gânduri şi aveau nevoie de linişte, de tăcere, pentru a şi le organiza, pentru a le selecţiona, pentru a le găsi pe cele mai bune. Tăcerea le fu cel mai fidel însoţitor în drumul de întoarcere. Îi aşteptau însă în faţa corturilor două mutre vesele, mai ales una dintre ele.

– Dacă e pe-aşa, îi întâmpină Tic, văzând aerul lor jalnic, apoi pregătiţi-vă să săriţi din sicriu. Ei, Ursule! Eşti de acord? Să le spunem sau nu?

– Ştiu eu! Dar pentru că au nevoie de un tonic... Spune-le!

– Ia ghiciţi ce-am găsit în mare? întrebă Tic însetat de triumf.

– Un braţ de marmură al Afroditei, răspunse fără nicio bucurie Lucia.

5

Se lăsase o tăcere mormântală la corturi. Focul de noapte abia pâlpâia. Marea nu îndrăznea decât să-şi sune foşnirea ei mătăsoasă. Era o noapte frumoasă, înnobilată de un cer care-şi acoperise epoleţii cu toate stelele emisferei, o noapte mare, care nu se va şterge niciodată din amintirea cireşarilor. Aşteptau toţi vorbele care urmau să demonstreze încă o dată extraordinara capacitate de deducţie a conducătorului lor.

– Trecem printr-un moment hotărâtor, răsună glasul lui Victor în noapte. Ursule, poţi să dai mai multă viaţă focului. Avem nevoie de lumină, avem teribilă nevoie de lumină...

Şi Ursu şi Tic se repeziră asupra mormanului de scaieţi. Capetele lor se ciocniră cu atâta putere, că Tic rămase câteva clipe paralizat. Palma mare a lui Ursu îi atinse fruntea. Îşi scutură şi el capul pentru a-şi alunga durerea, apoi luă cu mâna dreaptă un singur scaiete pe care-l aruncă, de acolo de unde era, în foc. Cu palma stângă îşi freca locul unde se lovise... Se auziră câteva pârâituri, apoi focul izbucni cu putere. Limbi de flăcări se înălţau şi dansau fără încetare, împrăştiind o lumină orbitoare.

– Întrebarea cheie, continuă Victor, se referă la existenţa Palatului de cleştar, adică la existenţa a ceea ce credem noi că ar putea face parte din Palatul de cleştar. Pentru că Palatul în întregime nu l-a văzut nimeni. Nici Ionel, nici pescarii de la începutul secolului. S-au văzut ziduri, turnuri, coloane. Există oare cu adevărat aceste fragmente?

– Aici? întrebă Lucia pentru mai multă claritate.

– Nu, Lucia! Din păcate nu am ajuns încă la această întrebare, în clipa de faţă trebuie să găsim un răspuns, singurul răspuns la întrebarea dacă marea ascunde o enigmă, o taină încă nedezlegată…

– În privinţa asta, spuse Maria, pot să te asigur că marea nu ascunde o singură taină, ci nenumărate taine…

– Nu-i tocmai acum momentul să confunzi tainele mării cu visele tale, se amestecă Dan.

– Amândoi aveţi dreptate, căută Victor să-i liniştească. Marea ascunde nenumărate taine, precum spune Maria, dar nu-i momentul potrivit să ne gândim la ele, aşa cum sugerează Dan. Noi ne întrebăm dacă marea ascunde taina cu care – cum să spun? – o investim noi. Taina pe care o presupunem, încercă Victor să refacă speranţele undeva rănite.

Lucia nu era însă de acord cu revenirea lui Victor, sau poate voia să afle izvorul incertitudinii pe care acesta o sugerase cu câteva secunde înainte.

– … *Cu care o investim noi,* spui tu. Ce înseamnă asta? Crezi cu adevărat că noi suntem aceia care îi atribuim mării o anumită enigmă? În acest caz am putea simplifica lucrurile. Să ne imaginăm că vedem un pom şi unul dintre noi spune: „Hai să culegem merele!” Noi ne apucăm de cules, adică ne pregătim de cules, fără să verificăm dacă pomul acela e într-adevăr măr… sau dacă vedem că e într-adevăr măr, fără să ne uităm dacă are fructe…

– Şi totuşi eu am văzut coloanele! Cu ochii mei… răsună tânguitoare vocea lui Ionel.

– Probabil că şi Galileo Galilei a spus la fel ca tine… atunci când cu Inchiziţia, aminti Dan.

Victor făcu un semn cu mâna spre Dan. Îi dădea a înţelege că momentul e prea grav pentru glume:

– Lasă, Dan… Ionel a văzut totuşi coloanele… Şi le-au mai văzut şi pescarii… Da! Cred că am greşit de la bun început. Nu trebuia să separăm cele două imagini, ci să le privim ca pe un întreg.

– Imposibil, Victor! Distanţa, timpul… Nu noi le-am separat.

– Ba le-am separat noi, Lucia. Din criză de timp. Indiferent dacă am vrut sau nu, indiferent dacă am spus-o sau nu. Prin urmare, iată că reiau ideea ta, Lucia, pomul e identificat şi… l-ai auzit pe Ionel… şi-a arătat şi fructele…

– Dar de ce numa’ lui? repetă Ursu întrebarea care-l obseda de când ascultase povestirea lui Ionel.

– Să reţinem întrebarea asta ca extrem de importantă, propuse Victor. Pentru a vedea, mai târziu, dacă poate sau nu poate fi eliminată… Pomul… adică marea… a arătat într-un fel fructe asemănătoare şi altora, cu mult timp înainte…

– Însă pe altă cracă, îşi luă Tic inima-n dinţi.

– Exact imaginea care ne trebuie, îi răspunse Victor, ca o felicitare. Da, pe altă cracă. Marea a arătat deci, în două locuri diferite, cam acelaşi lucru, la două… persoane diferite, în două epoci diferite. Ce putem deduce de aici? Singurul element comun al problemei e imaginea văzută. Singurul element comun, dar nu şi absolut identic. Pescarii au văzut ziduri, turnuri, coloane. Ionel n-a văzut decât coloane. Cu oarecare indulgenţă putem apropia imaginile, ferindu-ne însă să le confundăm. Pentru că deosebirile de loc, de timp, şi de persoane ne obligă la asta.

– Totuşi complici prea mult, Victor. Poţi să crezi sau să nu crezi în coloanele mele, deşi eu ştiu sigur că le-am văzut. Dar, de ce, având trei elemente deosebite şi unul singur comun, nu aplici legea adevărului prin frecvenţă, sau… cum să-ţi spun eu? Trei e mai mare decât unu, deci trei e mai aproape de adevăr.

– Din o mie şi una de motive, răspunse Victor aproape furios, dar imediat se strădui să se calmeze. Ionel! Mai întâi trebuie să răspundem la întrebarea dacă marea ascunde taina Palatului – să folosim totuşi această denumire – şi pentru aceasta trebuie să ne slujim de absolut toate elementele pe care le avem, fără să le separăm de la bun început. Să nu căutăm, acum, să-ţi dăm dreptate ţie sau pescarilor. Să vedem dacă putem da dreptate mării pe baza existenţei unei mărturii vechi care n-a devenit legendă, şi a unei mărturii noi, prezentă aici, în mijlocul nostru.

– De ce să nu existe două palate diferite, fiecare în alt loc? întrebă Ionel.

– Tu nu vezi cât mă zbat ca să nu separ problema noastră în două elemente distincte? Nu fac altceva decât asta!

– De ce? Pentru că e împotriva logicii? se înfierbântă Ionel. Procedeul tău e antilogic. Două, două, două, una! Nu sare în ochi? Dacă factorul comun apare mereu de câte două ori, poate nu suntem noi obligaţi, pe baza celei mai simple logici, să separăm problema în două elemente distincte, fiecare dintre ele devenind problemă separată? De ce să întoarcem logica?… Există un palat văzut de mine. De ce să nu existe, aiurea, un palat văzut de altcineva?

Lucia îi dădu dreptate lui Ionel. Cam la aceeaşi concluzie ajunsese şi ea.

– De multă vreme m-am gândit şi eu la posibilitatea existenţei a două palate.

– Unde? se înfurie din nou Victor. Voi nu înţelegeţi că mai întâi trebuie să admitem, în principiu, existenţa tainei? Există două palate… Cine le-a văzut?

– Eu! răspunse cu un ton supărat Ionel. Eu am văzut unul dintre ele.

– Şi înainte de tine? Şi după tine? întrebă Victor.

– Pescarii! răspunse Lucia. Şi pescarii au văzut unul dintre ele.

– Şi înainte de ei? Şi după ei? întrebă din nou Victor. Voi nu vedeţi că imaginile zărite s-au văzut fiecare o singură dată şi pe urmă au dispărut? Nu suntem copii ca să credem în fantome. În privinţa aceasta, mărturia lui Ionel e mai demnă de crezare. Poate că pescarii de la începutul secolului au avut halucinaţii, sau au inventat fantome... Acum pot să vă mărturisesc. Acel raţionament m-a determinat să cred în viziunea lui Ionel, când am privit elementele problemei separat. Dar acum îmi dau seama că, pornind de la o premisă dublă, sau mai bine zis de la două premise aproape identice, nu poţi ajunge fără şovăieli la adevăr, dacă ajungi la adevăr. Ionel spune X, pescarii spun X, Ambele X-uri se susţin reciproc, dar se deosebesc prin timp şi loc. Acceptând un X, trebuie să-l negăm pe celălalt. Cu ce drept putem accepta unul şi respinge altul? Nu e mai bine atunci să determinăm mai întâi valoarea reală a X-ului, considerându-l un tot, deci fără să-l separam? Ascunde marea o taină? Taina Palatului de cleştar? Da sau nu? Cu ce argumentăm afirmaţia sau negaţia?

– Cu dorinţele, cu speranţele, cu visele noastre, spuse Maria.

– Da! se înclină Victor. Acesta e răspunsul. Visele noastre îi atribuie mării o taină superbă. Nu pornim de la un adevăr, ci de la un vis care se sprijină totuşi pe nişte piloni subţiri de adevăr. Dacă am porni de la un adevăr, am avea în faţa noastră, în mod sigur, reuşita, victoria, triumful, gloria. Spun aceste cuvinte anume ca să înţelegeţi ce s-ar putea întâmpla dacă am porni de la un vis. Fără îndoială, şi visul ar putea să sfârşească printr-o apoteoză... dar şi printr-un eşec. Pentru că ne lipsesc elementele sigure ale adevărului, ne folosim de cele ale visului. Şi acestea pot duce nu la un singur rezultat, ci la două: triumf sau eşec. De aceea am ţinut să nu separăm elementele problemei noastre. Pentru a ne gândi nu numai la glorie, ci şi la decepţii... Avem noi puterea să urmărim visul până la capăt?... Visul cu care am înnobilat marea...

Cireşarii înţeleseră. Victor voia să-i pregătească pentru acţiune şi încerca să-i înarmeze cu puterea de a suporta şi triumful, şi eşecul. Da, erau foarte nesigure elementele marii lor probleme.

– Poate că e ultima dată când ne întâlnim, continuă el aproape în şoaptă, aproape tremurându-i şoaptele. Suntem în pragul lumii mari. Încă un pas şi vom pătrunde în lumea mare. Vom deveni alţi oameni, cu alte preocupări. Întâmplările noastre se vor strecura în amintire. Şi poate în clipe mai liniştite ni se vor înfăţişa, dar atunci nu vor avea decât puterea de a ne înduioşa... Ne făurim aici, acum, amintirile. Am putea să ne înveselim, dă ne distrăm, să facem ultimele nebunii, să încheiem copilăria noastră cu un moment fericit, fără griji, care va răsuna plăcut în amintire. Locul e frumos, marea ar putea fi fără

taine… Sau vrem să ne lăsăm conduşi de un vis, de ultimul vis al copilăriei noastre… Sunt trist că nu pot spune, în loc de vis, adevăr. Marea n-a vrut să ne şoptească, însă, până acum, niciun adevăr… Avem de ales…

Tăcerea se aşternu iarăşi, copleşitoare, acolo în jurul focului. Ea nu pregătea însă o înfrângere. Toţi tinerii aleseră. Fără să şovăie o clipită. Aleseră calea visului. Oare vor reuşi să-l transforme în adevăr? Încetul cu încetul, duioşia din sufletele lor se risipi. Se simţeau iarăşi plini de energie, de cutezanţă, gata să pornească în căutarea unui vis.

– Da. Am trăit mereu senzaţia unui vis, spuse Victor. Frânturi mici, disparate de adevăr, aşa cum se întâmplă în vise. În câte vise nu ne apar imagini ale vieţii reale! Şi aşa cum se întâmplă în vise, tocmai când eşti pe cale să crezi în autenticitatea imaginilor, apare un val care şterge totul… Pescarii au văzut ceva. Imediat tremuri. Palatul! Acolo e Palatul. Cercetătorii pornesc la lucru. Caută, dar nu găsesc nimic. Tremuri din nou. S-a spulberat visul… Ionel vede ceva… Toţi simţim, sperăm, voim… Palatul… Cercetăm, căutăm… Nimic… Iarăşi se spulberă ceva… Şi, în toate acestea, imagini autentice… Fragmente de inscripţie… Braţul Afroditei… Salcâmul… Trăsnetul… Ochiurile… Imagini autentice… Imagini de vis… Cum să nu trăieşti senzaţia unui vis?… Ei, dar trebuie să ne trezim… Pentru că un vis, în măsura în care poate fi adevărat, nu poate fi cucerit de somnoroşi… Şi nouă nu prea ne place somnul.

– Acum putem separa fiecare element, se învioră Ionel. Putem să-l întoarcem pe toate feţele, să-l sucim, să-l învârtim pentru a-i da valoarea cuvenită în problemă.

– Victor! sugeră Ursu. N-am putea să-i acordăm visului, măcar în cadrul discuţiei noastre, valoarea adevărului?

– Fără această *„operaţie”* nici n-am putea discuta, îl asigură Lucia. Mi-ai luat-o înainte… în vorbe…

Tic sări imediat în ajutorul celui mai bun prieten al său:

– Mie mi-a spus asta acum două zile… Ba nu, că eram în oraş… Acum trei zile… Aşa, ca să ştii!

– Să dăm o altă valoare visului… medită Victor cu voce tare. Sigur că da!… Palatul nu e deci un vis, ci un adevăr. Dar pentru că în situaţia noastră nu putem alerga după două adevăruri…

– Cine aleargă după doi iepuri… se auzi de undeva vocea lui Dan.

– Trebuie, cu toată cruzimea, să anulăm, să negăm prin logică unul dintre adevăruri…

– Şi o replică extraordinară, se plânse Tic, care nu mai prinsese ocazia să-i răspundă lui Dan.

– Eu am văzut coloanele cu ochii mei!

– Da, confirmă Victor. Ai văzut coloanele… cu ochii tăi. Am venit în locul unde le-ai văzut, am cercetat, au cercetat şi alţii înaintea

noastră. Rezultatul: nimic.

– Poate că se plimbă coloanele pe sub apă, dintr-un loc în altul, îşi permise Dan o glumă.

– Dacă Palatul e *dincolo?* întrebă Lucia.

– Pe ce te bazezi? îi ripostă Ionel. Pe vorbe, pe legendă? Eu îmi pun ca martori ochii!

– Căutăm mai departe aici? întrebă Maria. Avem dreptul să părăsim acest loc!

– Ştim măcar unde e locul celălalt? se aprinse Dan.

– De ce înaintea lui Ionel n-a văzut nimeni nimic aici?

– De ce după naufragiul pescarilor n-a mai văzut nimeni, nimic, dincolo? întrebă Ursu la rândul său.

– De ce şi într-un loc şi-n altul – prinse curaj Tic – s-au făcut cercetări ştiinţifice?

Victor îşi desfăcu larg ambele braţe. Ca un semn de neputinţă sau ca şi cum ar fi vrut să primească toate întrebările? Maria, care era lângă el, îl auzi cum oftează încet înainte de a vorbi.

– Întrebări… întrebări… întrebări… Şi trebuie cu orice preţ, dar numai prin logică să ne apropiem cât putem mai mult de un adevăr. Adică să-l anulăm pe celălalt. Şi ne trebuie o mare doză de cruzime…

Ionel înţelese că se apropie clipa de care îi era atâta spaimă. *Cruzime.* Cruzimea nu se putea referi la nişte pescari din trecut, care poate nici nu mai erau în viaţă.

– Continuăm cercetările aici, sau începem altele? spuse Victor. Plecăm de la această întrebare. Aici am cercetat pe un perimetru destul de vast. N-am descoperit nimic care să autentifice existenţa Palatului. Dar putem părăsi noi acest loc? Dacă s-a strecurat o eroare în calculele noastre? Dacă locul Palatului se află la un kilometru în dreapta sau în stânga Ochiurilor? Pentru că, totuşi, Ionel a văzut ceva, a văzut nişte coloane. *Pe care însă nimeni, în afară de el, nu le-a mai văzut vreodată.* Deocamdată discutăm problema Palatului lui Ionel. Cealaltă încă nu există pentru noi în acest moment. Nu ne ocupăm deci decât de povestirea lui Ionel. Aici, numai aici de află dezlegarea enigmei. *Ce a văzut Ionel?…* Răspunsul îl ştim. *Când a văzut?* Când i-a apărut imaginea coloanelor?… Din fericire putem răspunde şi la această întrebare. În plină noapte, după miezul nopţii. Şi acum pun întrebarea cea mai grea. *De ce a văzut Ionel, în plină noapte, acel ceva?* Nu! Lăsaţi-mă să-mi continui raţionamentul. Voi folosi şi eu ca şi voi răspunsurile cele mai simple. Pentru că nu dormea, pentru că era pe puntea vasului, pentru că se uita pe mare, aşteptând să-i apară o taină. Pentru că, aşa cum spunea el, cerceta marea pe toată panorama pe care-o puteau cuprinde privirile lui. Îşi pregătea oare un vis? Se pregătea oare pentru halucinaţii? Nu! Nu mă întrerupeţi. Voi folosi absolut toate elementele povestirii. Am memorat-o până în cele

mai mici amănunte... De ce a văzut, deci, Ionel, atunci, acel ceva? Pentru că era pradă unei halucinaţii, sau într-adevăr a văzut ceva? A născocit sau a văzut?... Eliminăm, bineînţeles, orice posibilitate de necinste, de nesinceritate. Născocirea nu putea fi decât inconştientă... Imaginea văzută aparţine minţii lui, aflată într-o anumită stare, sau realităţii? Pentru că îl cunoaştem pe Ionel, pentru că sinceritatea lui nu poate fi pusă nicio clipă la îndoială, să începem cu cea de-a doua posibilitate. Numai atunci când răspunsul nu ne va satisface, vom lua în considerare şi prima posibilitate... pentru că prietenul cel mai bun ne este totuşi adevărul... Imaginea văzută de Ionel aparţine prin urmare realităţii. Ce ne certifică acest lucru? Starea de moment a lui Ionel. Nu starea generală care putea duce la o năzărire. Ci starea lui de moment. Văzând acea imagine fantastică, Ionel şi-a *controlat* trezia, luciditatea. Însuşi faptul că s-a gândit să-şi controleze starea demonstrează că era treaz. Un fapt, deci. Al doilea. Controlându-şi starea, *convingându-se* deci că e treaz, a văzut în continuare imaginea. Apoi imaginea a dispărut, acoperită de un talaz... Ce putem deduce de aici?... Într-o atmosferă propice năzăririlor, în plină noapte, apare o imagine fantastică, uluitoare. Cel care o vede este lucid. Sublimez şi repet. *Este lucid, perfect lucid.* El controlează autenticitatea imaginii prin controlul propriei sale stări, nu prin mărturia altor stări, aparţinând altor persoane. Într-adevăr, e singur pe punte şi, chiar dacă n-ar fi fost singur, n-ar fi apelat la altcineva de teamă că *trăieşte o halucinaţie,* de teamă că ar putea *transmite o taină a mării.* Îl înţelegem şi-l aprobăm... Coloanele există deci în raportul dintre ele şi om, pentru că omul le vede treaz. Dar în afara acestui raport există ele cu adevărat? Da! Aceasta e întrebarea... dar trebuie s-o las pentru mai târziu... Coloanele deci se arată omului, apoi dispar. *De ce apar şi de ce dispar coloanele în acea oră târzie de noapte?...* Pare o întrebare neghioabă, ştiu. În aparenţă. În problemă însă e o întrebare fundamentală. *De ce apar coloanele? De ce dispar după un timp atât de scurt?* Să luăm prima întrebare. De ce apar? Pentru că nu credem în fantome, nu putem răspunde decât folosind explicaţia cea mai firească, singura posibilă: starea mării. Prin talazuri marea le-a dezgropat pentru o clipă şi le-a arătat privirilor omului... Ce reiese de aici? Ori talazurile erau atât de mari, încât în gropile create să poată apărea coloanele, ori coloanele erau atât de înalte, încât chiar talazuri mai mici puteau să le scoată la iveală? Apelăm deci la ajutorul matematicii. În primul caz. Ce înălţime trebuiau să aibă talazurile pentru a dezgropa nişte coloane obişnuite împlântate în fundul mării? Opt, zece metri? Cel puţin zece metri. Prin urmare coloanele nu pot să se afle imediat la marginea mării, ci mai spre larg, unde apa e mai adâncă. Să lăsăm însă aceasta. Să verificăm înălţimea talazurilor. Puteau să se ridice la zece metri? Nu! Categoric! Să luăm

deci al doilea caz. Talazurile erau mai mici. Trei, patru, poate, deşi nu cred, cinci metri... Dacă adăugăm şi înălţimea coloanelor, să zicem trei, patru metri... Nu! Să operăm cu dimensiuni medii. Trei metri înălţimea talazurilor, trei metri înălţimea coloanelor. Şase metri. Coloanele s-ar afla deci undeva mai aproape de marginea mării, dar nu la o adâncime mai mică de zece metri. Pentru că altminteri ar fi fost scoase la iveală în timpul oricărei furtuni mai puternice. Cine, şi când, şi pentru ce a înălţat asemenea coloane în largul mării? De ce nu le-au văzut niciodată – şi vijelii au mai fost şi poate mult mai mari, şi noi am trăit una dintre ele – de ce nu le-au văzut ochii altui om? Nu putem da un răspuns... Să luăm cea de-a doua întrebare. *De ce au dispărut coloanele după un timp atât de scurt?* De ce Ionel le-a văzut doar câteva clipe?... Vijelia nu şi-a slăbit intensitatea şi el le-a căutat mai departe cu privirile. De ce au dispărut atât de repede? Le-au acoperit talazurile? Dar tot ele le-au descoperit. Iar vasul nu mergea cu o viteză atât de mare, încât în câteva clipe să-l alunge pe cel care privea din raza în care puteau fi văzute. *Dacă au fost scoase la iveală de talazuri, coloanele nu puteau fi acoperite decât de liniştea mării.* Talazurile continuau să dezgroape, să agite marea, însă fără să mai arate coloanele. Aceasta nu se poate explica decât prin prăbuşirea lor – ţinând seama de elementele date: locul privitorului, viteza, sau, mai bine zis, staţionarea vaporului – printr-un cutremur care le-a sfărâmat temeliile. Pentru că lucrul acesta nu s-a petrecut însă, dispariţia coloanelor într-un timp atât de scurt rămâne un mister mai mare decât apariţia lor neaşteptată, sau poate că apariţia şi dispariţia lor se datorează unui fenomen care ne scapă, care nu se supune legilor fireşti ale realităţii.

Cumulând răspunsurile apărute şi cele subînţelese, putem ajunge la o singură concluzie, ştiu, foarte dureroasă pentru noi toţi: coloanele nu există prin ele însele, ci prin raportul dintre ele şi om. Ele există, sau au existat, fără îndoială, undeva, dar nu în mare, nu printre talazuri.

Victor făcu o pauză de care profită imediat Lucia:

– Dacă nu există, atunci cum pot totuşi să existe, Victor? Te-am urmărit, îţi dau dreptate, dar concluzia ta parcă reduce la jumătate tot ceea ce ai demonstrat şi, dacă m-aş lua după legile gramaticii, aş spune că e o demonstraţie de nonsens. Te rog, iartă-mă, dar... Cum au putut să existe undeva dacă nu în mare? Numai în cazul când accepţi ceea ce ai respins de atâtea ori... că ele sunt o năzărire a lui Ionel.

– Nu ştiu ce să mai cred! mărturisi cu voce tristă Ionel. Îmi dau seama de aberaţia viziunii mele... cu toate acestea am văzut ceva şi eram lucid, perfect lucid în acele clipe.

– Atunci să căutăm coloanele! spuse Victor cu un accent vesel în

voce. Întâi să recapitulez datele problemei, pentru a satisface setea de logică a Luciei. Coloanele nu puteau fi scoase la iveală de talazuri şi acoperite tot de ele decât pentru câteva clipe. Dacă ar fi existat cu adevărat, trebuia să le vezi, Ionel, când acoperite, când descoperite de talazuri, aşa cum se vede un vas pe o mare agitată. Tu ne-ai spus că ele stăteau drepte, maiestuoase, mândre în talazuri. Oare prin aceasta nu înseamnă că le vedeai deasupra talazurilor şi nu printre talazuri?

– Da, Victor! recunoscu Ionel. Acum când îmi amintesc, aceasta mi se pare imaginea adevărată. De aceea mi se păreau atât de mândre şi de maiestuoase.

– Te înţeleg. Acesta a fost principalul element care m-a convins că nu trăiai un moment de halucinaţie, că nu erau o năzărire coloanele tale.

– E de neînţeles, Victor, interveni iarăşi Lucia. E un nonsens grotesc în ceea ce spui.

– La prima vedere, Lucia. Să vă explic. Dacă Ionel ar fi văzut un palat răscolit de talazuri, dacă ar fi văzut coloane şi turnuri luptându-se cu furia mării, l-aş fi crezut, în ciuda afirmaţiilor lui categorice, pradă halucinaţiilor. În atmosfera pe care i-o creasе marea, noaptea, vijelia, fantezia proprie, apariţia unei singure coloane, *a unei imagini care se repetă,* aşa cred eu, nu putea să fie o năzărire, o halucinaţie. De ce nu un întreg palat, cu sirene, cu culori, cu lumini?... Când eşti singur într-o pădure şi te gândeşti la muma pădurii, nu ţi se năzare un deget, un nas sau o şuviţă de păr, ci făptura ei în întregime... Mă gândesc la unele clipe ale copilăriei noastre.

– Ştiu, ştiu foarte bine, confirmă Tic. Mie mi s-a întâmplat odată...

– Şi cu toate acestea, continuă Victor, în acea noapte, Ionel n-a văzut decât o coloană. El crede că a văzut mai multe. Eu cred că era aceeaşi coloană. Numai că se repeta imaginea ei... Nu-ţi poţi aminti vreo caracteristică, Ionel?

– Îmi amintesc... Într-adevăr, fiecare coloană era înclinată, era arcuită la capătul ei de sus. Un capitel ciudat şi fără niciun zorzon. Da, da... Fiecare se asemăna perfect cu cealaltă.

– Mi-am închipuit, spuse Victor. Era imposibil, cu totul imposibil, să fi văzut patru coloane identice. Şi toate drepte, deasupra talazurilor. Se repeta o singură imagine, imaginea unei singure *coloane.* Ştii, Ionel, când am început să bănuiesc adevărul? Atunci când l-ai parafrazat pe Galileo. După parafrază, când ai adăugat: *„cu ochii mei”.* Ştiu de ce ai văzut coloana, dar încă nu ştiu cum ai ajuns în situaţia de a o vedea. Înainte de a face demonstraţia, aminteşte-ţi cum ai ajuns să priveşti marea... Stai! Îmi amintesc eu! Da! Da!... Îmi explic fenomenul. Cum ai privit marea?

Ionel răspunse ca un şcolar:

– Mă uitam în faţa mea. Căutam ceva în panorama întunecoasă. Spuma talazurilor.

– Nu! Spuma nu explică fenomenul. Din când în când însă nu-ţi fixai privirile într-un punct imaginar? Parcă spuneai că te usturau ochii uneori? Ochii nu te ustură când îţi mişti privirile, *ci numai atunci când te uiţi, fără să clipeşti, într-un punct fix.*

– Da. Uneori simţind talazuri mari undeva, sau auzind bubuituri mai puternice undeva, îmi aţinteam privirile într-acolo, căutând să străpung întunericul acela atât de dens. Nu vedeam însă decât albul spumei, apărând şi dispărând.

– Nu! Nu! Ţi-am mai spus doar. Spuma nu poate explica fenomenul. Altceva alb n-ai văzut?... Stai! Parcă spuneai că albul era vizibil în noapte şi te plângeai că parapetul vasului nu e vopsit în alb ca să-l poţi distinge... *Deci ai văzut ceva alb, acolo pe vas, nu numai spuma mării.*

– V-am spus doar. Era o pânză albă undeva în faţa mea pe care o distingeam foarte bine.

– Şi în faţa pânzei nu era nimic, Ionel? întrebă Victor de-a dreptul vesel.

– Ba da... Pânza era în spatele unui tub de aerisire... Mi se pare că v-am spus.

Victor sărise în picioare. Îşi frecă palmele de bucurie. Se duse apoi spre Ionel şi-l prinse de umeri. Începu să-l scuture cu putere. Ursu aruncă repede în foc un braţ de scaieţi, care făcură imediat explozie.

– Acum avem şi mai multă nevoie de lumină... râse Victor. Asta era! Numai optica putea să explice apariţia coloanelor tale, Ionel. Numai optica. Ochii tăi n-au văzut nicio coloană, ci ţi-au fotografiat una.

Şi Ionel şi Lucia scoaseră în acelaşi timp aceleaşi exclamaţii de mirare.

– Ai făcut daguerreotipie, Ionel, aşa cum a făcut probabil prima dată nu Daguerre, ci Alexandre César Charles, numai că în loc să te serveşti de câteva sticle şi de câteva foi de carton, te-ai servit de propriii tăi ochi, care, ca orice ochi, constituie cel mai perfect aparat de fotografiat. Negativul coloanei s-a transformat pe cortina de întuneric a nopţii în pozitiv... Înţelegi?... Tubul de aerisire se proiecta negru pe pânza albă. Tu nici nu vedeai tubul. Vedeai pânza cu pata neagră în mijloc. Ai privit probabil într-un anumit moment un punct din mare, în direcţia pânzei albe. De fapt ochii au înregistrat pânza albă cu pata neagră a tubului de aerisire... Vezi de ce coloanele tale aveau un capăt înclinat? Pentru că tubul se arcuieşte la capăt... Ai fotografiat deci pânza albă cu tubul la mijloc şi, în clipa când ţi-ai întors privirile spre alt loc, fotografia fixată în priviri s-a proiectat pe întuneric inversând culorile. Negrul – fostul alb – s-a confundat cu

întunericul. N-a mai rămas decât pata albă – fosta pată neagră a tubului de aerisire. Şi ea, ajutată de imaginaţia ta, a devenit coloana de marmură deasupra talazurilor… Daţi-mi o foaie albă de hârtie, repede! Şi… Lucia, ai o sticluţă cu tuş negru?

După ce i se aduseră cele cerute, Victor trecu la demonstraţia practică a teoriei sale. În mijlocul unei foi albe de hârtie trase contururile unei coloane, apoi înnegri desenul cu tuş gros.

– Ei, şi acum – spuse el – priviţi fix şi mai multă vreme coloana neagră. Apoi aruncaţi-vă privirile undeva în noapte, unde vi se pare întunericul mai gros. Hai, Tic!

Cel chemat urmă întocmai instrucţiunile lui Victor.

– Ura! strigă el, descoperind o pată albă ca o coloană pe cortina neagră a nopţii. Gata! S-a dus. Dar era cam mititică. O coloană în miniatură.

Făcură şi ceilalţi experienţa, care reuşi tuturor de minune. Bucuria descoperirii se mistui însă repede. Dezlegarea enigmei însemna abandonarea locului.

– Şi acum ce facem? întrebă cineva.

– Mi se pare, răspunse Victor, că va trebui mai întâi să plecăm în deltă. Câţiva dintre noi. Acolo trăiesc doi pescari bătrâni… Şi ei cunosc un loc în mare, unde visul nostru s-ar putea transforma în adevăr. Dacă Tic n-ar fi adus înapoi fragmentul de inscripţie şi am fi rămas numai cu braţul Afroditei, am fi căutat tot aici Palatul de cleştar.

Tic se dusese după Ursu la marginea mării, pentru a-i spune în şoaptă acestuia:

– Ştii cum mi-aş dori eu să fiu în viaţă?… Ca Victor şi ca tine…

– Lasă, Ticuşorule. Eu… Mai mişc şi eu câte ceva…

– Ehei, Ursule… ce ne-am fi făcut noi fără tine, de atâtea ori… Şi cine ştie câtă nevoie o să mai avem de tine.

Tic parcă dădea glas unor grave presimţiri.

Capitolul VIII

1

Dan era înfuriat la culme. În conclavul care avusese loc odată cu ivirea zorilor, se stabiliseră două echipe care urmau să plece în deltă: Victor şi Ionel la Dunărel, în căutarea lui Ciornega, Tic şi Ursu la Vălurele, în căutarea lui Rapaliuc. La început îşi dăduse acordul la fel ca toţi ceilalţi. După jumătate de oră însă, când văzu că preparativele de plecare sunt pe sfârşite, îl cuprinse brusc un dor nemărginit pentru deltă. Sate cu lotci pescăreşti, prândoaie, plauri, peşti, ciorbă pescărească, pelicani, cormorani. Un adevărat vârtej se stârni în capul lui. Se duse întins la Victor – acesta apăruse în deschizătura cortului – şi-i spuse cu un curaj de zile mari:

– Eu nu rămân aici! Vreau să merg în deltă! Să stea aici… Tic!

Ar fi vrut să spună Ionel, dar acesta se afla în faţa lui. De aceea rostise numele lui Tic, având însă grijă să-l spună destul de încet. Subestimase totuşi fineţea auzului lui Tic. Nici nu-şi termină bine fraza, că simţi prima lovitură în piept. O pereche de ochelari de scafandru. Apoi a doua în burtă. O talpă de cauciuc. Se feri cu mâinile de a treia, ca un boxer în gardă. Degeaba. A treia lovitură vâjâi o clipă în aer, apoi i se lăsă pe umeri. Era un colac de frânghie care se strângea tot mai tare în jurul gâtului. Sugrumătorul rămânea nevăzut.

– Mă predau, zise în cele din urmă Dan. Rămân! Nu pot suporta torturile. Priviţi-mă! Sunt încarnarea celui mai sublim sacrificiu care s-a pomenit vreodată pe pământ. Ah… superba mea logodnică, tu cea cu pelicani şi crapi la proţap, cu stârci negri şi broaşte ţestoase, cu… Acum poţi să-mi dai drumul.

– Neghiobule! se auzi vocea lui Tic din cort. Crezi că noi ne gândim la asemenea fleacuri? Uite, îţi promit! Dacă am răgazul să văd un singur pelican, ţi-l aduc aici, fript, sub formă de peşte.

– Şi dacă miroşi o ciorbă?

– Ţi-o aduc sub formă de amintire… ca să nu spun altceva. Gata! Te-ai dezmeticit?

Echipele erau gata de plecare. Dan făcu o ultimă încercare.

– Şi ce mă fac eu singur aici? Dacă vine cineva peste noi?

Şi Lucia şi Maria se uitară la dânsul ca la o fosilă pe jumătate îngropată în pământ.

– Nu te speria, că n-o să-ţi dea nicio fată târcoale, îi răspunse Lucia. Iar noi ne putem apăra şi fără tine. Adică te putem apăra şi pe tine.

– Dacă una dintre voi îmi dă târcoale?… Aoleu! La asta nu m-am gândit. Să nu se petreacă o tragedie aici, în lipsa voastră, Victor. Maria o ucide pe Lucia din gelozie, eu pe Maria din spirit de justiţie şi apoi mă sinucid spre a fuziona cu scumpele-mi cadavre. Ca într-o

tragedie de Sofocles… Nu ştiţi, sunt rechini în Marea Neagră?

– Destul, că m-ai năucit, se burzului Maria. Dacă de pe-acum ne iei minţile!…

– Bine… Tac! Veţi găsi la întoarcere o excrescenţă kantiană. Teza: Intrigă despre intriganţi. Şi, gata, am tăcut definitiv şi pur.

– Vi-l las pe Ţombi! îi anunţă Tic pe cei care rămâneau la corturi. Auzi, dom’ Cerber? Cu el să nu vă fie teamă de nimeni. Vă apără şi de duhuri. Îmi pare rău că-l cunoaşte pe Dan…

Urmară îmbrăţişări, urări de drum şi rămas bun, o mlădiere gingaşă a Luciei, în timp ce Ursu o privea mai de departe, o privire fugară a Mariei, în timp ce Victor îşi punea ochelarii de soare, un scâncet destul de trist al lui Ţombi, în timp ce Tic se scărpina în cap şi un strănut neaşteptat al lui Dan, în timp ce echipele porniră la drum. Câte despărţiri asemănătoare nu trăiseră până atunci cireşarii!

Ca să ajungă la cea mai apropiată gară, viitorii cutreierători ai deltei aveau nevoie de un autostop. Erau însă atât de obişnuiţi cu acest mod de a parcurge distanţe, încât nu dădură atenţie primului camion care se zări pe şosea. Ar fi trebuit să alerge ca să-l poată opri. Şi regretară amarnic cei treizeci de metri nealergaţi. Timp de jumătate de oră nu se ivi nicio ocazie.

– De-atunci ajungeam la gară, spuse Ursu. Sau eram în cel mai rău caz la jumătatea drumului. Eu zic să pornim. Dacă vine vreo ocazie, ne prinde din urmă.

Abia după cinci kilometri de mers prin arşiţă, îi prinse din urmă o ocazie. Dar, cum până la gară mai rămăsese un kilometru, din spirit de încăpăţânare, o refuzară şi pe aceasta. Camionul nu-i depăşise nici cu o sută de metri când Ursu auzi în urma sa zgomotul unui tren.

– Oare n-o fi trenul de Tulcea? întrebă el cu teamă. Nu prea sună a marfar.

Trenul se vedea în depărtare. Era un tren de persoane.

– Ce facem? întrebă Victor. Dacă s-a modificat mersul trenurilor? Eu aş propune să ne încercăm şansa.

O bună bucată de timp, cireşarii fugiră paralel cu trenul, până ce acesta îi depăşi. Atunci iuţiră şi mai mult pasul. Când ajunseră la gară, leoarcă de sudoare, trenul pleca. Nu se mai gândeau să scoată bilete. Abia reuşiră să se agaţe de ultimul vagon. După două minute, sau poate mai devreme, sosi în vagon conducătorul care dădu foarte amabil explicaţiile cerute şi cu aceeaşi amabilitate le făcu bilete de mână. Trenul mergea însă până la prima staţie (pe care o cunoşteau bine cireşarii), iar biletele cuprindeau în costul lor şi o anumită suprataxă pentru călători neglijenţi sau prea îndrăzneţi.

– Cum s-ar spune – zise Tic frecându-şi bărbia – am păşit cu stângul. Nu ni s-au stors numai puterile, ci şi buzunarele. Cine ştie ce surpriză ne aşteaptă „acolo”?

Până la Tulcea, drumul nu le oferi, în afară de priveliştile care nu prea îi entuziasmau pe cireşari, nicio altă surpriză. În port însă aflară că primul vas pentru Sfântu Gheorghe urma să plece a doua zi dimineaţa în zori.

– Asta nu! se împotrivi Tic. În Constanţa, treacă, meargă. Dar aici, să stăm, nu opt ore, ci optsprezece ore, e prea de tot. Mai bine mergem la Sulina! Staţi puţin! De-acolo mergem pe mare la Sfântu Gheorghe şi de-acolo pe braţ până la Dunărel şi Vălurele. E drept că ocolu-i cam mare… Dar…

O clipă, ideea lui Tic riscă să fie luată în serios. Din fericire, numai o clipă.

– Iarăşi spre incertitudini? spuse Victor. Nu ne ajunge ce-am pătimit dimineaţa? Rămâneţi aici. Eu mă duc să fac o încercare la căpitănia portului.

„Mai bine m-aş duce eu, îşi zise Tic în gând. Eu aş face rost de câte un vaporaş pentru fiecare. Dar dacă-i aşa firea mea… Lângă Victor mă intimidez întotdeauna.”

Victor se duse direct în biroul comandantului. Acesta tocmai dădea dispoziţii unui marinar.

– Până la ora unu, adică la treisprezece, ca să nu înţelegi greşit ora, năvoadele trebuie să ajungă la Sfântu Gheorghe. Iar la ora patru, adică şaisprezece, ca să nu înţelegi greşit, şalupa trebuie să fie înapoi, pentru că la ora şapte, adică nouăsprezece, ca să nu înţelegi greşit, sunt aşteptat la Mila 23. E clar?

– Să trăieşti, foarte clar! răspunse marinarul. La ora patru, adică, la şaisprezece, ca să nu înţelegem greşit, trebuie să fie şalupa aici, fiindcă dumneavoastră, la ora…

– Bine! Nu mai pierde timpul… Şi dumneavoastră? se adresă comandantul lui Victor.

– Suntem patru prieteni care la ora unu, adică la treisprezece, trebuia să fim la Sfântu Gheorghe.

– Şi eu cu ce vă pot servi? Vaporul a plecat la ora cinci dimineaţa, adică la…

– Mi se pare că aţi dat ordin unei şalupe să pornească spre Sfântu Gheorghe.

Căpitanul se uită lung şi atent la Victor, de parcă atunci ar fi pătruns în birou:

– Aaaa! Vreţi să plecaţi cu şalupa? Dacă insistaţi atâta…

Comandantul, sau ajutorul, sau ajutorul ajutorului de comandant, luă o foaie de hârtie de pe birou, scrise fără nicio grabă câteva rânduri pe ea şi i-o întinse lui Victor:

– Poftim! Fără aprobarea aceasta nu vă veţi putea însă urca pe şalupă. Numai să aveţi noroc.

Norocul îl aştepta pe Victor la uşa biroului în persoana lui Tic:

– Hai! Hai mai repede că nu-l mai pot ţine. Am dat peste o şalupă care pleacă imediat, adică trebuia să plece imediat la Sfântu Gheorghe. Marinarul bâţâie de frică să nu-l vadă şeful navigaţiei. Hai!

Şalupa mică, zveltă şi foarte rapidă îşi luă zborul pe apă, imediat ce ultimul cireşar sări pe bord. Echipajul ei era format dintr-un căpitan (marinarul pe care-l văzuse Victor în biroul comandantului) şi un mecanic. Erau la doi metri unul de altul, dar comenzile se dădeau prin pâlnie şi în cel mai strict limbaj de navigaţie: „Atenţie! Măriţi viteza!” şi alte formule devenite sacre printre marinari.

Căpitanul, pe care-l dăscălise atât de şcolăreşte şeful navigaţiei, era un om, pâinea lui Dumnezeu. După câteva schimburi de cuvinte, descoperi parcă în toţi cei patru tineri proprii lui copii. Le numi toate locurile prin care treceau, le dădu amănunte despre gârle, ostrovuri, plauri, despre floră şi faună. Îşi întrerupea explicaţiile cam din cinci în cinci minute, pentru a comanda prin pâlnia de tablă ordine ferme, precise echipajului. Începu să le spună o istorie din deltă despre nişte briganzi, sau era pe cale să înceapă, când deodată, ca şi cum şi-ar fi amintit ceva, îşi întrebă călătorii:

– Dar dumneavoastră cu ce treburi la Sfântu Gheorghe. Sau numai aşa la plimbare?

– De fapt, răspunse Victor, nu mergem la Sfântu Gheorghe. Unii coboară la Vălurele, alţii, la Dunărel.

– Unde? La Vălurele? Acum două minute am trecut de Vălurele. N-aţi văzut satul, pentru că vă uitaţi la malul celălalt al braţului.

Înviorat, parcă, duse pâlnia la gură şi începu să dea nişte comenzi drastice de manevră. Opriri, întoarceri, porniri. Viteză mică, viteză mare, toată viteza. Iar opriri. Şalupa îşi lipi trupul de un podeţ de lemn.

– Vălurele! spuse foarte mândru căpitanul.

Tic şi Ursu coborâră din şalupă. Mulţumiră, salutară şi mulţumiră iarăşi, auzind urarea căpitanului:

– Noroc mare la pescuit. Un crap de douăzeci de kile şi un somn dublu.

Nu mult mai târziu, în faţa altui podeţ de lemn, căpitanul făcu exact aceleaşi urări celorlalţi doi cireşari. Apoi duse pâlnia la gură pentru a da echipajului comenzile necesare.

Cireşarii ajunseră cu bine în deltă.

2

Tic, înfipt ca un stâlp în mijlocul debarcaderului, i se jeluia lui Ursu că nu e în formă.

– Nu ştiu ce mi s-a-ntâmplat, dar nu simt nicio tragere de inimă. Unde să mergem? Cum să trecem aşa tam-nisam printr-un sat în care nu cunoaştem pe nimeni? Până la urmă tot o s-o scoatem noi la capăt, da’, zău, Ursule, că mă simt cam nesigur. Parcă n-aş sta pe picioarele

mele.

– Pe picioare văd că stai bine, Ticuşorule, chiar prea bine. N-ar strica să ţi le mişti puţin.

– În ce direcţie? La sfat? La maternitate?… La cooperativă? Ce-ar fi să spun că m-am născut aici şi am venit să caut actul de naştere?

– Nu merge, Tic. Părinţii, neamurile…

– Numai aşa ca pretext… Dacă aş fi cu doi ani mai mare, m-aş da ziarist. Gata! Am găsit ideea. Tu eşti ziaristul. Eu un fel de secretar. Am venit pentru… pentru şcoală… Mi se pare că mi-am revenit, Ursule. A doua idee! Glonţ la şcoală! Pe învăţători ştiu eu cum să-i iau. Am experienţă. Ce zici?

– Şi eu m-am gândit să mergem mai întâi la şcoală. Ca şi cum ne-am interesa pentru o excursie aici.

– Bravo! În sfârşit m-am liniştit. Îi dăm drumul.

Cei doi prieteni nedespărţiţi porniră spre sat. Nu făcuseră nici zece metri, când ramurile unor sălcii de pe mal se dădură la o parte, pentru a face loc unei lotci pescăreşti. În ea se afla un băieţandru, cam de vârsta lui Ursu, vânjos, înalt, cu părul ca spicul grâului. Vâsli fără zgomot spre debarcader şi acolo se uită pe furiş în urma celor cărora le auzise conversaţia. După ce clătină de câteva ori din cap, îşi propti bine picioarele în lotcă, puse mâna pe lopeţi şi începu o cursă care ar fi făcut cinste unui campion.

În drum spre şcoală, Tic şi Ursu ajunseră la cherhana. Îi atrăsese într-acolo mirosul puternic de peşte. Oamenii erau atât de preocupaţi cu sortarea şi împachetarea peştelui, că nu-i blagosloviră cu cea mai mică privire pe vizitatorii de la uşă. Aproape toţi cei din cherhana erau oameni în vârstă, lipoveni cu bărbi lungi şi braţe vânjoase, lipsiţi de orice altă curiozitate decât acelea care priveau pescuitul. Oarecum stingheriţi, cei doi cireşari părăsiră cherhanaua, încercându-şi norocul pe uliţa principală a satului.

Curiozitatea într-ale vieţii care lipsea bărbaţilor se cuibărise, probabil, cu mult peste limita obişnuită, în femei, mai ales în cele tinerele. La toate gardurile, la toate porţile, la toate uşile, la toate ferestrele îşi iţeau capul. Şi nu cu jenă, nu prefăcându-se preocupate de condiţiile meteorologice, sau în goană după o reţetă culinară la vecină. Aş! Se uitau la cei doi trecători cu intenţia de a-i lua parcă modele pentru însuşirile lor misterioase şi necunoscute de pictoriţe. Îi cercetau cu atâta atenţie, că Tic nu se stăpâni să nu-i spună lui Ursu în şoaptă:

– Bine că nu mi-a căzut vreun nasture de la cămaşă! Doamne, ce râs ar mai fi în sat!

Ursu se simţea însă într-o asemenea stare, că invidia cu toată fiinţa nu ştiu ce zeitate indiană, înzestrată cu nu ştiu câte braţe, pe care şi le-ar fi dorit în număr dublu.

– Ticuşorule, am impresia că mi-au făcut îmbrăcămintea zdrenţe… Şi au nişte ochi, fir-ar să fie, că te ard ca jăraticul.

Privirile fetelor erau însă prea puţin pentru calitatea oaspeţilor. Începură chicotele, parcă guiţau nişte purceluşe gâdilate sub burtă, cu o pană de raţă, sălbatică, din trei în trei secunde. „Hi, hi, hi!” „Hi, hi, hi!” „Hi, hi, hi!” Chicotelile erau asemenea unor stropi reci azvârliţi cu un aparat de suflat exact în mijlocul unor răni fierbinţi, deschise. Iar după chicote veniră vorbele. Rostite cu glas tare, anume ca să fie auzite de cei cărora le erau adresate.

– Ăla mic parcă-i Tălpuţă de la margine, de sus. Numa’ că ăla umbla-n izmene lungi.

– I-ai văzut, fă, nasul? Săracul nas! Oare de ce-o fi vrând să se şteargă de frunte?

– Ursule! M-au ucis! şopti Tic.

Ursu aştepta însă cu gâtul întins. Presimţea că se va abate şi asupra lui cuţitul ghilotinei.

– Tu mai vezi, fă, casa lui Gârdău? O acoperă numa’ noaptea şi nu ştiu care dihaie.

– Săracul! Or fi fost doi în burtă şi s-or fi băgat unu-n altul…

– Oare de ce duce coşcogea sac în spinare? De ce nu-l lasă-n poalele tale, fă Catrino?

– Hi, hi, hi! L-ai văzut? Ş-a vopsit faţa cu cerneală roşie! Ca ăia de la bâlci.

– Săracul! I-o fi ruşine, fă. Da’ de ce umblă cu viţelul alături?

– Mai ai curaj acum să-l cauţi pe Rapaliuc? întrebă Tic, îngheboşat de ruşine.

– Unde dracu’ o fi şcoala? bodogănea Ursu. De ce n-au făcut-o undeva în mijlocul satului?

Tic avu totuşi curajul să întrebe o femeie tânără, care i se părea mai serioasă, unde este şcoala. Cu o amabilitate uimitoare, tinerica îi arătă o casă mai arătoasă, înapoi, spre celălalt capăt al satului. Tic îi mulţumi politicos, cu atât mai mult cu cât nu i se puse nicio întrebare. Ursu rămase în mijlocul drumului, înfăţişând cerului o figură de martir.

– Ne-am ars, Ursule, îi spuse Tic. Trebuie să facem drumul înapoi.

– Înapoi? se înspăimântă vlăjganul. Păi tu nu vezi că nu plouă?

Tic rămase aiurit. Se uită la Ursu ca la o fiinţă de pe altă lume.

– Cu găleata ar trebui să toarne! continuă Ursu. Şi cu trăsnete. Ca să fugă odată de la porţi.

– Ar deschide geamurile şi ar ţipa de acolo. N-avem ce face, trebuie să mergem la şcoală.

Şi porniră spre şcoală ca nişte oameni care se duc să-şi primească osânda. Râsetele şi vorbele circulau ca prin telegraf. O glumă mai bună rostită în dreapta se auzea imediat în stânga. Ceea ce auziseră spre capul satului le sosea în întâmpinare din partea cealaltă.

Râsetele deveniseră hohote.

– Ursule! Am impresia că s-a comis o nouă crimă cu noi... Şi unele ucigaşe sunt ca nişte flori...

Ursu nu văzuse nici măcar porţile caselor. Se uita când în pământ, când în cer.

Cei doi martiri se opriseră în faţa şcolii. Rămaseră tot în mijlocul drumului. Pentru că din şcoală răzbăteau până la ei nişte orăcăituri, care nu lăsau nicio putinţă de eroare cu privire la destinaţia clădirii. Când mai văzură şi două fete în halate albe cu bonete pe cap guiţând la ferestrele închise, îi apucă damblaua.

– Săracii! Da-i vina lor? Dacă nu s-ar fi uitat la Zâna, ci la hardughie n-ar mai fi întrebat. Ar fi văzut unde-i şcoala.

– Nu mai cred, Ursule! Mai bine rămân aici în mijlocul drumului. N-auzi? Vor să ne întoarcă înapoi la celălalt capăt al satului.

– Ia uită-te, Ticuşor, aşa cu coada ochiului. Nu cumva mi s-au rupt pantalonii în spate? Că simt cum mă ia cu rece pe-acolo...

– Te-au înnebunit, Ursule, zău. Astupă-ţi urechile. Uite! eu îmi lipesc palmele de urechi. Să văd ce-or să mai facă. Hai, curaj!

Tic într-adevăr îşi duse mâinile la urechi. Ursu însă nu mai apucă să facă gestul. Pentru că auzi un hohot de râs, care cutremură satul din temelii. Rămase cu mâinile suspendate în aer.

– Ia uite, fă! Dihania a-ntins braţele către a lu' Pişcuroiu. Aia Mariţa...

Ursu făcu un gest ca la teatru. Îşi desfăcu larg braţele ca pentru a spune: „Faceţi ce vreţi”...

Tic îşi luase mâinile de la urechi. Se uită în dreapta, în stânga, apoi începu să se scarpine în cap.

De undeva, de pe o uliţă, apăru pe neaşteptate un miliţian. Şi-n urma lui, un băieţandru cu părul ca spicul grâului.

– Salvarea, Ursule! În ultima clipă!

3

Victor şi Ionel scăpaseră mult mai uşor de fetele din Dunărel. Nu că erau ele mai miloase, dar îşi dăduseră seama de la primele priviri că n-au cui se adresa. Puteau să râdă cât le poftea inima, puteau să vorbească trei zile la rând, cei doi tineri n-aveau ochi şi urechi pentru ele.

Aşa că oaspeţii Dunărelului puteau să se plimbe în voie, oricâtă vreme, pe orice uliţă, fără cea mai mică ameninţare. Împinşi de aceeaşi inspiraţie, cei doi tineri se opriră la şcoală. Învăţătoarea, o femeie de vreo patruzeci de ani, cu o droaie de copii în jur, îi primi cu braţele deschise, ca o mamă. Parcă aştepta de ani de zile vizita lor.

– Mai întâi staţi jos! Nu, nu aici. Dincolo, că-i mai curat. Maricica! strigă ea prin fereastra deschisă a camerei în care îşi poftise oaspeţii. Maricica! Adă două pahare cu apă şi chiseaua cu dulceaţă. Aia de

cireşe amare, că aia place „domnilor” de la oraş. Şi spune-i lui Petrică să mai prindă un pui, că avem oaspeţi. Iar pe Sandu trimite-l la Stegov. C-au prins băieţii lui aseară scrumbii la Sân Gheorghe. S-aducă vreo două, trei kile…

– N-am vrea să vă deranjăm, spuse Ionel. Şi n-avem de gând să stăm mult…

– Dac-aţi venit, gata! Nu-i frumos să deschideţi, şi să-nchideţi poarta fără să bateţi olecuţă curtea.

Maricica intră în încăpere cu o tavă acoperită cu un ştergar alb ca spuma laptelui. Pe tavă: o cană de apă, două pahare şi un borcan uriaş cu dulceaţă. Borcanul era neînceput, ceea ce mări sfiala şi jena cireşarilor. Dar, când văzură gesturile bucuroase ale gazdei, îşi făcură semne cu coada ochiului să accepte totul.

– Aşa! spuse gazda desfăcând celofanul de pe gura borcanului. Tot domnul inspector v-a trimis încoace?

Victor şi Ionel se uitară uimiţi unul la altul. Ce puteau să răspundă?

– Suntem numai în trecere, îngână Ionel. Ştiţi… pentru un concurs despre deltă…

– Un concurs literar… cu tema „Din trecutul deltei”, îi sări în ajutor Victor.

Gazda întinse în faţa fiecăruia o farfurioară în care se afla atâta dulceaţă cât ar fi consumat o familie întreagă într-un an. Clipi apoi şiret din ochi şi unuia şi altuia şi spuse misterios:

– Concurs… De ce să nu fie concurs?… Despre trecutul deltei? De ce despre trecut? Mai bine despre delta de azi sau despre delta de mâine. Eu care am copilărit pe aici…

– E o temă mai mare, o întrerupse Ionel. Exact cum aţi spus dumneavoastră: ieri, azi, mâine. Nouă ne-a căzut trecutul, aşa că am vrea să stăm de vorbă cu bătrânii.

Aici voia Ionel să ajungă. Dar gazda nu se lăsă cu niciun chip.

– Să vă spun eu, ca să vedeţi cum se împletesc şi cum se despart trecutul şi viitorul… De pildă, şcoala noastră. Na! că a venit Sandu cu scrumbiile… Numai o clipă să le spun fetelor cum să le cureţe… Mă-ntorc îndată.

Ionel abia aştepta să plece gazda. Nu se atinsese de dulceaţă. Cu o iuţeală de necrezut, răsturnă conţinutul farfurioarei în borcan.

– Dacă se întoarce imediat? O să creadă c-ai mâncat atât de repede toată dulceaţa?

– Înapoi nu pot s-o mai iau. Dă-mi tu de la tine. În felul acesta te salvez şi pe tine.

Tocmai când Ionel înjumătăţea porţia lui Victor, apăru pe uşă gazda.

– Vai de mine! spuse ea. Se poate? N-am ştiut că vă place atât de mult. Şi nici nu pot să-l las pe dumnealui păgubit.

Ceea ce avu drept urmare umplerea farfurioarelor cu nişte cantităţi care li se păreau tinerilor mai înalte decât Everestul.

– Şi dacă mai vreţi, le recomandă gazda, în timp ce acoperea borcanul cu celofan, mai cereţi, nu vă sfiiţi. Apoi adresându-se lui Ionel: Nu credeţi că ar fi bine să tăiem şi-o răţuşcă? Varză avem în grădină…

– Nu! se rugă Ionel cu toată disperarea lumii în priviri. Raţele… am eu o… o aversiune… adică un… un sentiment de milă… încă din copilărie.

– Da' cele sălbatice? întrebă învăţătoarea. Mi se pare c-au împuşcat aseară vreo două alde Gâtlan. Un moment numa' – se scuză iar gazda cea activă – să văd ce au de gând fetele cu puiul. Să-l facem cu smântână, că la cuptor am pus doi mai dinainte…

Ionel avea o mutră jalnică. Se uita la Victor cu ochii unui om căruia i s-a diagnosticat o boală fără remediu. Şi vorbele-i erau blazate:

– Pesemne că sunt înzestrat cu talentul de a naşte peste tot cele mai profunde sentimente materne. Mama mă ucide cu grija şi cu dragostea ei, şi, după cum vezi, asasinatul continuă prin telepatie.

Gazda se înapoie fericită în casă. Îşi lăsase şorţul în bucătărie şi încălţase în locul papucilor de curte nişte sandale.

– Aşa… Acum pot să mai răsuflu şi eu… Au crescut şi copiii, mai fac treburile noastre. Maricica, pesemne c-a auzit când vorbeam, că a şi adus raţa de la Gâtlan. Zicea că vrea s-o prepare ea… Dacă vrea… Aşa…

Ionel se ruga în gând cu toată fiinţa: „Iată de ce trebuie să inventăm un Dumnezeu sau un diavol. Ca să facă raţa scrum, puii cenuşă şi scrumbiile tăciune."

– Aşa… De pildă şcoala noastră, îşi regăsi, cu precizie, vorbele învăţătoarea. Cu câţiva ani în urmă, e drept cam multişori, că-s mai bine de zece ani şi noi de la zece încolo le dăm atenţie, aici în şcoala noastră învăţau laolaltă, în aceleaşi clase, bunicii, taţii şi copiii. Asta nu spune dintr-o dată totul? Ce era în trecut şi ce este azi… Să nu ne luăm după hrană, că, de, se zice că ţara noastră-i bogată. Dar faptul acesta: bunici, părinţi şi copii în aceeaşi şcoală oare nu zice foarte mult?

– Bunici?! se prefăcu Ionel mirat. Aveţi bunici în sat?

– Avem şi străbunici, nu numai bunici. Ba a fost şi unul dintre ei la şcoală. Şi-a-nvăţat carte la… aproape optzeci de ani. Şi minte ascuţită, că ne minunam noi, învăţătorii. Iar lumea zice c-a fost un pescar, la viaţa lui, la tinereţea lui, un pescar cum nu prea se pomeneau mulţi prin deltă.

Ionel şi Victor schimbară între ei clipiri vesele. Dăduseră totuşi repede peste Ciornega, peste pescarul care scăpase de la naufragiu şi care – cine ştie? – fusese poate chiar cârmaciul bărcii.

– Da’ să ştiţi că tinereţea pescarilor ţine mulţi ani. Peştele îi simte pe cei bătrâni, neputincioşi, şi trece pe lângă ei. Aşa zic pescarii şi zic şi eu ca ei.

– Străbunicul de care ne-aţi amintit mai trăieşte? întrebă cu oarecare teamă Victor.

– Dacă mai trăieşte? Poate nu m-aţi crede. Merge şi astăzi la pescuit. Nu, nu mai trage el năvoadele, nu fiindcă n-ar putea, fiindcă nu-l lasă tovarăşii lui. Dar mintea lui, ochii lui – ştiu eu ce? – dibuie peştele ca nimeni altul. Capcanele pe care le pune el se scot de patru ori pe zi, pline ca nişte burdufuri. Mai trage şi el câte oleacă de monopol, de… dar nu prea… aşa ca să-şi mai amintească de tinereţe, cel puţin aşa zic fetele… mai ales văduvele…

– El trebuie să ştie multe despre trecutul deltei, insinuă Victor.

– Cine? Moş Eftime? El să nu ştie? Păi cunoaşte toată delta ca palma lui. Ştie nişte istorii, că ţi se ridică părul din cap. O să vedeţi singuri, adică o să-l auziţi.

– E în sat? Nu cumva a plecat la pescuit? întrebă Ionel cu oarecare teamă de astă dată.

– Astăzi nu ştiu de ce n-a plecat. L-am văzut dimineaţă pe la sfat. Pesemne cu treburi. Vă duc eu la el… Numa’ să luăm masa…

Iarăşi îl cuprinse jalea pe Ionel. Orice bucurie trebuia neapărat să-i aducă o suferinţă. Tocmai când gândea aşa, o văzu pe Maricica intrând speriată pe uşă.

– Ce? Gata? Aţi terminat? Bravo!

– Nu, mamă! tremură Maricica. Raţa… S-a ars!

Gazda şi Ionel săriră deodată de pe scaune. Învăţătoarea ca să se crucească, Ionel ca s-o îmbrăţişeze pe Maricica. Şi fata nu era chiar aşa de mică pe cât o arăta numele.

4

În ciuda hazului anticipat, miliţianul fusese într-adevăr salvarea cireşarilor. Acest lucru datorându-se într-o anumită măsură şi lui Tic. Poate că miliţianul venise cu alte intenţii spre cei doi tineri, cine ştie ce-i spusese băieţandrul cu părul de grâu? Tic se duse însă în întâmpinarea lui şi începu să i se jeluiască, bineînţeles, în stilul său:

– Am mai văzut noi fete în lume, dar mai drăcoase ca acestea din satul dumneavoastră nu cred că există pe tot pământul. Ne-au numărat şi firele de păr din cap ca să ne poată preciză chelia. Dar şi fără să le numere tot cheli şi gheboşi ne-ar fi decretat.

Miliţianul nu-şi pierduse încă nimic din gravitatea iniţială.

– Mi se pare că unul dintre noi a uitat să spună „bună ziua”, zise el.

– Am uitat şi cum mă cheamă, dacă n-or fi ştiind ele numele, prenumele şi toate poreclele. Nu v-au spus ele puţină bună ziua şi în numele nostru? Că nu prea ne lasă timp să vorbim.

– Hm, hm! îşi continuă miliţianul jocul. Şi cam ce căutaţi prin satul

nostru?

– În clipa asta nu mai vrem nimic. Dac-aţi putea să ne scăpaţi de aici… Nu găsiţi vreun mijloc legal să ne închideţi şi să ne transportaţi undeva? Într-un fel am cam tulburat liniştea satului… Cred că pe la prânz în multe case vor izbucni certuri.

– Asta cum vine? întrebă miliţianul, fluturându-şi mâinile. O glumă sau ceva care merge spre mijloc legal?

– Mă gândeam la oalele care-au dat în foc şi la fripturile care s-au ars. Or mai fi scăpat şi nişte porci prin grădină şi vreun dihor la păsări…

– Ia uite-l, dom'le! Dar ştii că eşti isteţ!

– Am fost… Până-n satul dumneavoastră. Aici, după ce m-au lăsat fetele în costum de baie şi mi-au mutat nasul după ureche, gata! s-a dus isteţimea mea.

– Şi tovarăşul dumitale? întrebă miliţianul. El tot aşa? (În loc de cuvinte, omul ordinii publice flutură din nou mâinile.)

– Mai rău, răspunse Tic. El e mai sensibil decât mine. Ursule! Vino aici! Am aranjat să ne închidă pentru previziuni meteorologice greşite… Ştiţi ce se ruga să vină ploaia?

Ursu făcu o impresie deosebită miliţianului. Îmbrăcat în maiou, i se putea vedea cu uşurinţă musculatura.

– Dumneata eşti sportiv? îl întrebă miliţianul care, precum se va vedea, era mare amator de sport.

– Polisportiv! răspunse Tic în locul lui. În orice disciplină încearcă, e campion. Junior, pentru că nu-i permite vârsta. Box, gimnastică, înot, lupte. La lupte a câştigat anul acesta titlul.

Miliţianul se dădu cu un pas înapoi pentru a-l privi mai atent pe Ursu:

– Ce vorbeşti, dom'le? Dumneata l-ai învins pe Năstase, prin tuş, în repriza întâi?

Ursu rămase atât de mirat, că nici nu reuşi să mişte din cap în semn de aprobare.

– Dumneata eşti Teodoru Teodor? Păi de ce nu zici aşa, dom'le? Ia! Vezi-ţi de treburi, mă caricatură!

Băieţandrul cu spice de grâu în cap se făcu repede nevăzut.

– Dar de unde ştiţi dumneavoastră că l-am învins pe Năstase? întrebă în sfârşit Ursu.

– Păi cum să nu ştiu!? Năstase e doar din Tulcea, e, cum să spun, eroul nostru. Pe-aici prin regiune nu-şi are pereche. Păi cum să nu ne întrebăm atunci cine l-a-nvârtit şi l-a pus jos în două minute? Că-n „Sportul” nu dădea decât rezultatul. Nici măcar două cuvinte despre luptă…

Ursu făcu un gest de retragere cu mâna.

– Va să zică dumneata eşti… Ce tot vă hliziţi aşa? strigă miliţianul

către un grup de fete. Dumnealui e cel care l-a bătut pe Năstase la Bucureşti. L-a aşezat pe pământ ca pe-un plod.

Ursu se înroşi şi mai tare. Şi pielea de pe trup şi-o simţea fierbinte.

– Am avut şi eu norocul să dau mâna cu un campion, spuse miliţianul. Da' meriţi. Eu însă te-aş ruga ceva… Aşa, fiindcă tot ne-am întâlnit. O rugăminte personală. Dar mai bine ţi-o spun la despărţire.

Miliţianului îi era jenă să-l mai întrebe pe Ursu ce treburi îl adusese în sat, ar fi dorit din tot sufletul să-i fie de folos, mai ales că se gândea la rugămintea pe care urma să i-o facă. În loc de altceva, se mulţumi să-i poftească pe cei doi tineri la masă. Înainte de a lansa invitaţia, auzi un zumzăit de vorbe femeieşti în preajma lor. Parcă se pregătea ceva. Cei doi păţiţi se apropiară, instinctiv, şi mai mult de miliţian.

– Ce vi s-a mai năzărit? se adresă acesta unui grup de fete care şuşoteau mai aproape.

– Iacă, răspunse o drăcoaică mlădioasă, au început fetele să se certe între ele, dar eu nu mă bag. Catrina, Ileana, Maria, Zâna, Simina, ba şi cele trei ale lui Dudău. Nu ştiu dacă n-o să fie nevoie să intervii dumneata până la urmă. Nu le-auzi cum se sfădesc?

– Da' ce mai vor? Nu le-a ajuns cât au batjocorit oameni străini? Mai mare ruşinea!

– Păi cică ar vrea să-i invite pe dumnealor la masă. Eu ştiu că-i mai ales vorba de dumnealui… care l-a făcut zob pe Năstase… Şi se bat între ele, care să-l cheme. Chiar dacă pleacă până-n seară…

– Dumnealor sunt invitaţi la mine la masă, răspunse miliţianul. Tot timpul cât or să stea aici. Prin urmare…

Fetele îşi adunară atâtea văpăi şi atâtea suliţe şi atâtea săgeţi în priviri când auziră răspunsul, că Tic nu invidia deloc soarta miliţianului. Una dintre ele avu chiar curajul să spună, e adevărat, ca o constatare oarecare:

– Dumnealor pleacă… dumneata rămâi… Rămânem şi noi. Iar timpul nu fuge pe gârlă.

– Acum, acum v-aţi trezit? se burzului miliţianul. Ce-aţi făcut mai înainte?

– Păi de un' să ştim noi că dumnealui l-a cotonogit pe Năstase? Da'ncalte i-a hăcuit bine oasele? Că Năstase ăsta a sfărâmat până-acum cinci flăcăi din satul nostru, la aia… cum îi spune, Mario?… finala, concursul ăla mare… Să ştii, Leano, că de-aceea de vreo juma' de an n-a mai zdrelit pe nimeni.

– Şi dacă te mai înfrunţi odată cu el, spuse o altă fată, buşeşte-l bine la pământ, ca să se sature pentru vecie. Aşa să-i faci!

În drum spre casa miliţianului, Tic reuşi să-i strecoare acestuia întrebarea care-l chinuia de atâta vreme. Profită de o pauză din discuţia celor doi:

– Mai trăieşte pescarul acela bătrân, mi se pare că-i spune…

Rapaliuc?

– Moş Eftime? se miră miliţianul. Când l-am văzut eu? Nu demult. Să fi trecut vreo două luni de zile. Poate chiar mai puţin. Da! Vreo lună juma'... La pescuit mergea. Oamenii zic că se ţine tare bine. Şi nu-ş' cine mai zicea c-a mai învăţat şi carte. La etatea lui!

Tic nu prea înţelegea atitudinea miliţianului faţă de Rapaliuc. De ce nu-l văzuse de atâta timp? Şi de ce vorbea despre el ca despre un om pe care nu-l cunoştea bine?

– Locuieşte aproape de maternitate? întrebă el aşa într-o doară, pentru că văzuse la poarta unei case un bătrân cu părul alb, tăifăsuind cu nişte babe.

– Cine? Moş Eftime? Păi ce să caute aici? El stă, mi se pare, prin Sfântu Gheorghe, sau prin Dunărel. Pe aici n-a fost, ehei, de când...

Cireşarii erau profund întristaţi auzind răspunsul. Pierduseră atâta timp pentru a afla că mai au încă timp de pierdut. Când ajunse acasă, miliţianul găsi o chemare urgentă (f.f.) pentru o comună din apropiere. Înainte de a se despărţi de Ursu, îi şopti la ureche parcă pentru a nu-l auzi Tic:

– Te rog eu ceva... Înscrie-te la Dinamo!

Cireşarii porniră spre debarcader. Erau amândoi lihniţi de foame. Dar trebuiau să rabde şi mai ales trebuiau să plece în căutarea lui Rapaliuc. Tic oftă îndelung când puse piciorul pe podeţul de lemn:

– Când mă gândesc, Ursule, ce bucate grozave ne-ar fi pregătit fetele...

5

La Dunărel, în casa învăţătoarei, Victor şi Ionel suportau şi ei nişte chinuri cumplite. Se războiau cu o masă atât de îmbelşugată, cum rareori le fusese dat să vadă. Supa de pui era atât de bună, încât goliră spre nenorocul lor farfuriile. Gazda, foarte atentă, atâta aşteptase. Le umplu din nou la repezeală farfuriile, în timp ce-i spunea Maricicăi să pună la cuptor a doua tavă cu prăjituri. Veniră la rând scrumbiile, care erau aşa de moi, de parcă li se topea unt în gură. Fericită, gazda, o sculă iarăşi pe Maricica de la masă, pentru a pune la foc o oală pentru compot.

– Nici nu terminăm masa şi gata e compotul, îşi asigură ea oaspeţii. Poamele-s coapte, culese adineauri de Sandu.

Puiul cu smântână devenea o problemă aproape irezolvabilă, iar puii fripţi, un baraj cu neputinţă de trecut. Maricica mai aduse şi o cratiţă cu pilaf, opera ei, ca să-şi răscumpere raţa arsă.

– Aţi văzut? o lăudă maică-sa. Aţi văzut ce surpriză? Nici mie nu mi-a spus. Bravo! Dar de ce vă uitaţi aşa? Te pomeneşti că n-a fost proaspătă smântâna. Şi doar azi-dimineaţă am scos-o din oale.

Maricica, foarte activă şi cu nişte priviri care nu mai aveau altă ţintă în lume decât pe Ionel, aduse repede şi tăvile cu prăjituri.

– E-n clocot şi compotul, îi şopti maică-şi, uitându-se printre genele lungi la cel care-o îmbrăţişase.

„Doamne! gândea Ionel. Dacă măcar ar răsturna cratiţa cu friptură! M-aş preface că vreau s-o ajut şi-aş lovi cu cotul tăvile cu prăjituri.”

Din păcate, Maricica nu reuşi o astfel de ispravă, pentru care Ionel îi promisese în gând o scrisoare de trei pagini şi jumătate, trimisă într-un plic parfumat, cu căptuşeală indigo.

– Salata! se înspăimântă învăţătoarea. Aţi uitat s-aduceţi salata.

În câteva secunde apăru pe masă un castron uriaş, umplut cu toate legumele şi zarzavaturile de pe pământ.

„Măcar să nu fi mâncat dulceaţa! se căină Ionel în gând. Poate c-aş fi trecut de primul pui. Ce mă fac însă acum cu pulpele astea gigantice care, sigur, mi se pregătesc mie.”

Cu speranţa disperatului, Ionel rosti cu voce tare:

– Ştiţi… Numai carnea de curcan şi de gâscă… Nu m-am obişnuit cu ea…

– Nici noi, îl linişti învăţătoarea. Nici nu ţinem în curte. Creştem numai găini şi raţe. Şi numai rasă bună. Gustaţi şi o să vedeţi.

Victor era în aceeaşi situaţie. Mai stoic însă, înfrunta chinurile fără să crâcnească. Nici gândurile nu şi le aduna. Dar când văzu hălcile de carne friptă punându-i-se în faţă, începu să scornească şi el fel şi fel de posibilităţi de scăpare. Deodată se ivi o ocazie grandioasă. Cineva bătu la poartă. Ca puii după cloşcă, odată cu mama porni într-acolo şi ceata de copii. Numai Maricica, rămase alături de ţinta privirilor sale. Şi era atât de absorbită de preocuparea ei sfântă de a-l privi pe Ionel, încât nu observă mişcările, mai ales că erau foarte calme, ale celuilalt comesean, care prefăcându-se că s-ar mai servi din oale şi cratiţe, ascundea în pilaf şi în cartofi, cât se poate mai la fund, pulpele, pieptul, aripioarele, tot ce i se dăruise în farfurie.

Ionel se uita ca un arhanghel în ochii Maricicăi, dar o blestema în gând cu toată puterea fiinţei lui. Născocea adevărate camere de tortură pentru trupul ei plăpând, abia înflorit.

– Nu vrei să ne aduci puţină apă? răsună vocea lui Victor.

Instinctele de gazdă şi de gospodină biruiră în Maricica.

Sări ca împinsă de un resort, fără să încerce să dezlege enigma cănii cu apă, plină ochi, din care nimeni nu turnase un strop. Raţele care sosiseră în jurul mesei de vară, măcănind şi plimbându-şi ciocurile în balta din apropiere, puteau da răspunsul. Ionel profită de moment şi-n câteva secunde faţa îi fu inundată de un val de fericire care-o făcu pe Maricica să scape cana din mână. Ingratul n-o mai îmbrăţişă de astă dată, dar o ajută să strângă hârburile şi să le arunce peste gard. Ea avusese însă grijă să-şi atingă, absolut din întâmplare, căpşorul nevinovat de părul lui Ionel. Şi de fiecare dată închise ochii

cu gândul că, procedând astfel, nimeni nu-i va vedea flăcările care-i biciuiau obrajii.

Gazda se întoarse de la poartă cu prichindeii după ea. Avusese grijă să treacă mai întâi pe la bucătărie, pentru a aduce prăjiturile.

Musafirii reuşiră să termine cu bine masa. Se fereau însă de laude prea mari de teamă să nu descopere gazda vreun nou desert în ultima clipă. Incidentul cu cana spartă trecuse neobservat, ca, de altfel, şi purtarea neobişnuită a Maricicăi. Şi Victor şi Ionel căutau un pretext cu care să ducă vorba spre moş Eftime. Făcându-şi până la capăt datoria de gazdă, învăţătoarea îi scuti de eforturi.

– Chiar i-am spus lui Rădău, cel care m-a căutat adineauri, să-l întrebe pe moş Eftime, dacă-i bucuros de oaspeţi. Asta fiindcă aşa-i obiceiul pe la noi. Altminteri oamenii sunt foarte primitori. Numa’ să nu te pună dracul să le refuzi ospitalitatea. Atunci, gata! Sunt în stare să trimită câinii după tine… Cam aşa-i obiceiul pe la noi, de… Dacă nu vă e greu, putem pleca spre moş Eftime.

Pe Ionel îl săgetă un gând înspăimântător şi nu ştia cum să se descotorosească de el. Foarte pe ocolite încercă să tragă de limbă gazda:

– Unii bătrâni au tabieturi. Oare nu-l deranjăm pe moş Eftime? Poate că s-o fi culcat, sau…

– Aş! încercă să-l linişteascã învăţătoarea. Moş Eftime îşi are rosturile lui. Mai doarme el câteodată, dar numai după-masă.

Spaima lua proporţii în sufletul lui Ionel.

– Doarme numai după-masă? întrebă el cu noduri în gât. Adică…

– Adică, îl ajută învăţătoarea aruncându-i o privire cam ciudată, după ce mănâncă.

Asta era! Tinerii abia trecuseră de poarta iadului. Ionel îşi imagină o masă încărcată cu munţi de pui şi cu bazine de peşte, cu coveţi de salate şi cu cuptoare de prăjituri. Şi exact la mijlocul ei râdeau cu gura până la urechi trei „O”-uri uriaşe de pe eticheta unei sticle cu monopol. Victor, fără să hiperbolizeze ca Ionel, simţi imediat o ameţeală în cap, care-i dădu şi ideea salvatoare:

– Prietenul meu v-a întrebat din jenă dacă moş Eftime doarme după-masă. Ştiţi… şi el, uneori, e adevărat, foarte, foarte rar are acest obicei. Vara mai ales, spre sfârşitul vacanţei.

– Maricica! strigă învăţătoarea în loc de orice alt răspuns. Pregăteşte paturile în odaia mare… Şi cu moş Eftime aranjez eu. O să-i pară rău că n-a avut musafiri la masă… dar, de, nu dau peste om bucuriile chiar în fiecare zi…

Ionel găsi sub perna patului care i se pregătise pentru somnul de după-amiază o crenguţă cu frunzuliţe mici şi rotunde ca bănuţii şi cu o aromă care-l trimise imediat într-o lume de vis. Şi Victor adormi repede, un somn scurt, dar foarte adânc.

Se treziră amândoi odată. Dormiseră cam un ceas. Se grăbiră să iasă în ogradă. Acolo îi aştepta gazda cu chipul numai lumină.

– Ca doi îngeraşi aţi dormit. Puteam eu să vă scol? A trecut pe-aici moş Eftime, dar cam grăbit. Zicea că-l cheamă nişte pescari la o capcană care nu prea merge. Da’ ce-i cu dumneavoastră?

Victor înghiţi în sec, Ionel la fel. Regretau cumplit lipsa lor de curaj. În acea clipă ar fi fost în stare să înfulece, în furia lor, toţi puii din ogradă, fierţi, fripţi, chiar vii.

– Şi nu ştiţi când se întoarce moş Ciornega? întrebă Victor într-o doară.

– Ciornega? Care Ciornega? Aaaa! Vă referiţi la bătrânul, la… moş Albu? Aşa îi spunem noi, că are un păr ca spuma laptelui. Da’ ce, el v-a adus încoace de întrebaţi când se întoarce? Eu credeam că veniţi de la Tulcea, nu de la Vălurele…

Era un ton cam amar în spusele învăţătoarei. Dar gustul cel mai amar din lume era în gura cireşarilor. Pricepeau ei ceva, dar nu le venea să creadă. Cu riscul de a accentua uimirea învăţătoarei, Victor se hotărî totuşi să întrebe:

– Do… Moş Albu stă în Vălurele? Noi credeam… Vorbesc de moş Ciornega, nu de…

– Ciornega, bătrânul, moş Albu, spuse gazda într-adevăr uimită. Păi cine nu-l cunoaşte în deltă?! Despre el se spun nişte lucruri… Şi moş Eftime, câtu-i el de mândru, când se aduce vorba despre Ciornega, vorbeşte cu un respect… Poate c-o fi mai bătrân. La vârstă, nu ştiu… dar la port, la umblet, e cam dus…

Nu mai rămăsese nicio îndoială, nu mai era posibilă nicio confuzie. Ciornega locuia deci la Vălurele. Nu era totuna cu moş Eftime, aşa cum îşi închipuiseră cei doi cireşari. Se uitau unul la altul cu ochii blegi. Tot ce mâncaseră le venea parcă în gât. Invocară la repezeală câteva pretexte despre necesitatea de a fi la o anumită oră la Tulcea. Pretexte cusute vădit cu aţă albă, ceea ce spori uimirea învăţătoarei. Se prefăcură că-şi aduc aminte de o adunare pe care trebuia s-o prezideze Victor. Deveniră brusc nerăbdători.

– De… Eu nu pot să vă ţin… Da’ lui moş Eftime ce să-i spun? Poate că s-a pregătit omul pentru diseară…

– Spuneţi-i că venim, venim sigur altădată, crezu Ionel că minte.

– O să-i spun… da… Da’ eu v-aş întreba ceva. Cu ce-o să plecaţi la Tulcea?

Nerăbdarea cireşarilor era atât de mare, că răspunseră fără să se gândească.

– Cu orice… Dacă va fi nevoie, vom pleca înot… Trebuie s-ajungem neapărat până diseară acolo…

Maricica se îngălbeni când auzi răspunsul, şi-l petrecu pe Ionel cu o privire jalnică până la poartă şi de la poartă până la capătul satului.

Acolo se întâlniră cireşarii cu doi tineri cam de seama lor care-i întrebară unde se află casa învăţătoarei. Victor le explică şi-i întrebă la rândul lui cu ce au venit la Dunărel.

– Cu o şalupă, răspunse unul dintre ei, cel mai înalt, şi adăugă apoi cu un aer de superioritate: O şalupă specială.

– Şi, nu ştiţi, a plecat?

– Dacă era specială pentru noi… Sigur că a plecat. Dar nu spre Tulcea, spre Sfântu Gheorghe.

Era un răsuflet de uşurare pentru starea atât de amărâtă a cireşarilor. Ca o mulţumire, Victor le spuse celor doi câteva cuvinte despre ospitalitatea învăţătoarei şi-i sfătui să treacă pe la un pescar bătrân ca să afle o sumedenie de povestiri.

– Se numeşte moş Eftime, preciza Victor. De altminteri o să vă spună doamna învăţătoare. Asemenea gazdă nu prea am văzut până acum.

– Ne pare bine, răspunse de astă dată cel mai scund. Trebuia să sosim în sat mai devreme, dar am întârziat până s-a pregătit şalupa.

Cireşarii nu scoaseră nicio vorbă până la debarcader. Erau uluiţi de evenimentele prin care trecuseră într-un timp atât de scurt. Lângă podeţ nu se afla însă nicio ambarcaţiune. Ce ne facem? întrebă Victor. Tare aş fi vrut să-i mai găsim pe Ursu şi pe Tic la Vălurele. Oare or fi dat peste Ciornega?

Capitolul IX

1

Pe un debarcader asemănător, dar la o distanţă bunicică în susul apei, cam în aceeaşi situaţie deznădăjduită, poate amplificată prin asaltul necontenit şi ascuţit al foamei, se aflau „învinşii” glorioşi de la Vălurele. Speranţa ivită sub forma unui băieţandru cu părul ca spicul grâului, care stătea tolănit la soare într-o barcă, durase doar câteva clipe. Înainte ca Tic sau Ursu să-i facă propunerea amabilă şi avantajoasă de a-i duce spre Dunărel, băieţandrul puse mâna pe lopeţi şi, după câteva mişcări iscusite, dispăru pe o gârliţă acoperită de sălcii.

– Mi se pare, Ticuşorule, că ne-am împotmolit la mal, fără să intrăm măcar în apă. De ce-o fi fugit bezmeticul ăla? Mă flăcăule, strigă Ursu cu o putere în voce, care făcu să se agite Dunărea pe o bună distanţă. Stai să-ţi spunem ceva.

Cel strigat, care se ivise pentru o clipă într-un ochi al gârlei, hăt departe, lovi cu şi mai mare îndârjire apa cu lopeţile, de parcă se luase în urma lui o întreagă escadră de torpiloare.

– Gata! S-a dus! constată Tic cu glas amar. Ce ne facem? Oare pe mal n-o fi vreo potecă?

Poteci erau pe mal, dar cum sunt toate potecile în deltă. Gârle, gârliţe, gârlişoare, împreunate într-un labirint atât de încâlcit, că o întreagă ceată de Tezei ajutaţi de nu ştiu câte Ariadne n-ar fi fost în stare, odată intraţi înăuntru, să iasă la capăt.

– Ar fi o posibilitate, sugeră cam cu teamă Ursu, dar mi se pare prea primejdioasă.

– Şi cu hainele ce facem? întrebă Tic, imediat ce dibui ideea prietenului său.

– Hainele? Nicio problemă, Ticuşorule. Le-aş ţine în mână şi aş înota pe spate. Nu vezi cum curge apa? Nu trebuie decât să pluteşti, să te menţii la suprafaţă, că te duce ea singură.

Tic era dezbrăcat când Ursu îşi termină vorbele. Îşi făcu din haine un pachet mic pe care îl legă strâns cu o bucată de sfoară. Îi întinse apoi lui Ursu un ghem de sfoară de care nu se despărţea niciodată.

– Fă şi tu un pachet ca să-ţi vină mai uşor. Şi ce dacă o să intrăm în sat cu hainele şifonate? De fete nu-mi mai este frică. Fug înainte şi strig de la capătul satului: „Omul care l-a boşorogit pe Năstase!” Deşi îmi închipui că ar fi inutil. Crezi tu că în clipa asta nu s-a răspândit zvonul de la Chilia la Sfântu Gheorghe şi înapoi? Crezi tu că semnalmentele noastre nu circulă acum pe toate gurile? Bine că ai căzut cu el în finală! Dar de ce te codeşti?

Lui Ursu îi părea rău de propunerea făcută. Încă de pe şalupă observase că braţul are din loc în loc ochiuri şi vârtejuri periculoase.

Nu se gândea la el. Îi era teamă de Tic. Pentru a scăpa de vârtejuri, nu ajunge să înoţi bine. Trebuie în acelaşi timp să opui o mare rezistenţă la „trasul” apei şi mai ales să ai experienţa ieşirilor la suprafaţă, din burghiele care te împingeau.

– Nu glumesc, Ticuşorule, spuse el. E foarte periculos. Şi cu barca, darămite fără. Sunt vârtejuri.

– Vârtejuri? râse Tic dispreţuitor. Sunt cel mai mare amator de vârtejuri. Nici eu nu glumesc, Ursule. Ştii ce mi-ar plăcea să mă bag în ele?

– Nu-i acelaşi lucru, Tic. Râurile şi pâraiele „noastre” nu-s Dunărea. Puterea vârtejurilor pe aici e de zece, douăzeci de ori mai mare.

– Atunci să le evităm, spuse foarte serios Tic. Îţi dau cuvântul meu că nu mă bag în ele. Dar tu?… Tu o să te poţi descurca?

Ursu făcu un asemenea gest cu mâna, că Tic nu mai insistă. Se dezbrăcă şi el, îşi făcu din haine un pachet, legă apoi strâns ambele pachete şi, când termină operaţiunea, şi le atârnă la gât.

– Chiar n-o să le uzi, Ursule? Ei şi ce dac-o să le uzi? se răzgândi Tic. O să primim şi mai multe invitaţii.

– Nu-ţi fie teamă, îl asigură Ursu. Niciun strop de apă n-o să ude pachetul… Gata? Fii atent, Ticuşorule. Eu voi înota cu câţiva metri înaintea ta, pentru a te avertiza. Ţi-ai dat cuvântul…

Ursu intră prudent în apă, ţinând mâna stângă cu pachetul în aer. Când îşi potrivi bine trupul în apă, pe spate, îi făcu semn lui Tic să-l urmeze:

– Hai!… Aşa cum ne-am înţeles. Dacă mă vezi pe mine că dispar în apă şi ţin pachetul deasupra, mă ocoleşti.

Cei doi tineri porniră la vale, duşi repede de curentul apei. Tic se amuza ca un broscoi. Înota pe spate, pe burtă, pe o coastă. Câteva mişcări ale mâinilor şi picioarelor, şi apa-l ducea cu o viteză uimitoare. Se ferea însă să-l depăşească pe Ursu. Pentru acesta înotul era mult mai greu. Pachetul acela mic de haine îi încurca fiecare mişcare. Nu-şi închipuia că-i va da atâta de furcă. Dacă ar fi avut o greutate mai mare de dus, un butuc, un om ori altceva, i s-ar fi părut o jucărie. Pachetul însă îi incomoda mişcările. Trebuia să-l ţină mereu sus ca să nu-l atingă apa şi braţul îi anchiloza în nemişcare. Dar nu era numai asta. Trebuia să-şi găsească şi o anumită poziţie, pe o coastă, cu capul întors şi la o înălţime oarecare de suprafaţa apei, pentru a vedea calea şi a descoperi din timp ochiurile şi vârtejurile. Observase câteva bulboane destul de mari, pe care le ocolise însă cu artă, trăgându-l şi pe Tic după el. Înainta repede, dar nemişcarea braţului şi a gâtului, menţinerea poziţiei în apă îi produceau înţepături în tot corpul. În plus, îi era teamă cumplită să nu-l prindă cumva vreun cârcel. Se gândea mai cu seamă la Tic. Mergeau la o distanţă destul de mare de mal, evitau apropierea de mal, pentru că prin acele părţi

erau bulboanele cele mai primejdioase. Îşi opri mişcările de dinainte şi se lăsă purtat numai de curentul apei. Apoi îi făcu semn lui Tic să se apropie.

– Ticuşorule! spuse el. Ai cumva vreun ac, vreun bold în haină?

– Am, sigur că am. Chiar sub reverul cămăşii am o agrafă. Dar pentru ce-ţi trebuie?

– Îmi trebuie, fiindcă îmi trebuie. Ai putea tu să o scoţi cu o mână dacă eu ţin pachetul?

Ursu începu să calce apa, oferindu-i lui Tic pachetul cu haine. Acesta operă cu multă grabă şi atenţie pentru a nu-l obosi prea mult pe Ursu. Cotrobăi cu degetele printre haine şi reuşi, cu preţul câtorva înţepături adânci, să scoată agrafa. Ursu deschise gura, adică îşi desfăcu numai buzele, dându-i a înţelege lui Tic unde trebuie să-i pună agrafa. Tic se supuse tot fără vorbe. Îi strecură agrafa între buze şi dinţi.

– Ce te-a apucat să-ţi coşi buzele? râse Tic. Nici altminteri nu eşti vorbăreţ din fire… Stai! Nu răspunde că s-ar putea să înghiţi agrafa… Şi alta, zău, că nu mai am.

Tinerii îşi continuară călătoria pe apă, evitând tot mai greu vârtejurile din ce în ce mai dese pe care Ursu le simţea adânci şi îndârjite. După o întâlnire neaşteptată cu un vârtej care-l întorsese de câteva ori, Ursu îi propuse lui Tic să iasă la mal. Erau însă într-o zonă de bulboane. Când depăşiră zona, apa se linişti ca prin farmec. Braţul i se vedea până în depărtare, neted, drept, fără niciun cot. Ursu, care înfipse agrafa în pachetul cu haine, îşi refăcu curajul.

– Puţintel mai putem merge. Dar dacă încep iar învolburările, ieşim, Ticuşorule. N-are niciun rost să riscăm. Poate întâlnim undeva o barcă.

– Până acum de ce n-am întâlnit? îi răspunse Tic prompt. Se cunoaşte că nu mergem pe un braţ navigabil… Iar, Ursule, iar!…

Tic aproape ţipase, iar Ursu, de spaimă, era să scape pachetul din mână.

– Cârcel? întrebă el grăbit. Ţine-te la suprafaţă numai o secundă.

– Nu! râse Tic. Nu. Iar mi-am dat seama că suntem nişte imbecili. Şi iar din cauza bărcii. Să ştii că tot ghinionul nostru vine de la mârşăvia aceea de barcă. Spune, Ursule! De ce-am lăsat-o noi să se prăjească la soare pe plajă?

Ursu râdea cam mânzeşte. Îi înţepenise gâtul, îi înţepenise mâna stângă şi simţea în plus nişte zvârcoliri mici, dar profunde la şoldul drept.

– Hai spre mal, Ticuşorule. În diagonală, spre salcia aia pletoasă, aia cu două trunchiuri.

Porniră amândoi, duşi de curent, ajutându-se de mişcările corpului numai pentru a-şi menţine direcţia. Când ajunseră la vreo treizeci de metri de mal, Ursu îşi simţi şoldul tras de un cleşte de fier. Cârcelul.

Dar, tot în aceeaşi clipă, zări o pată rotundă care părea că se menţine pe suprafaţa apei prin forţa centrifugă. Spre centrul ei se căsca o pâlnie uriaşă. Tic, senin, se lăsa dus de curent spre pata întunecoasă.

2

Victor şi Ionel stăteau de aproape o oră pe podeţul îngust de lemn. Braţul Sfântu Gheorghe nu era însă o şosea naţională şi nici măcar principalul braţ navigabil al Dunării, pentru ca tinerii să-şi facă „iluzia” unui „autostop” rapid. Se resemnaseră şi stăteau acolo mai mult din inerţie. Dacă Victor n-ar fi zărit, cam după jumătate de oră de aşteptare un anumit obiect, într-un anumit loc, poate că s-ar fi înapoiat în sat, sau şi-ar fi găsit ceva de lucru. Obiectul pe care-l zărise Victor era o lotcă pescărească destul de încăpătoare, iar locul unde-l zărise era o adunătură de păpuriş, cam la vreo cincizeci de metri de debarcader. Din clipa în care obiectul fusese identificat, începuse un nou chin pentru cireşari. Un sfert de oră se scursese mai uşor. El le dăduse însă o indicaţie foarte precisă. Cum nu-şi luaseră ochii de la barcă nicio secundă, ajunseseră la concluzia că stăpânul ei nu se află prin apropiere. Un alt sfert de ceas avusese darul să nască în minţile lor ideea că poate barca e uitată acolo de cine ştie câtă vreme. Reflecţiile care gravitau în jurul acestui gând începură să capete glas vorbit.

– Cam ciudat, spuse Ionel. A trecut atâta vreme şi nicio umbră omenească în preajma bărcii. Ce zici?

– Destul de ciudat, răspunse Victor, sau dimpotrivă, foarte clar. Să analizăm. Barca, evident, e ascunsă. Pentru că nu se zăreşte decât dintr-un anumit unghi şi încă un unghi foarte strâmt. Totuşi nu e lăsată acolo pentru un timp scurt. Ar fi venit stăpânul. Deci pentru mai multă vreme. Atunci ce caută lopeţile în barcă… Le-ai văzut şi tu, nu?… Un asemenea obiect nu se lasă, *pentru mai multă vreme,* dacă nu e făcut indisponibil. Fără lopeţi… gata!… Ne-am fi gândit noi la el dacă nu i-am fi văzut lopeţile? Putem noi oare trage concluzia că obiectul e părăsit, e uitat, sau în orice caz nu are un stăpân grijuliu? Să zicem că părăsit, uitat e cam mult. În orice caz nu are un stăpân grijuliu.

Şi Ionel căuta cu înfrigurare argumente care să întărească într-un fel concluzia lui Victor. Nu slăbea nicio clipă barca din ochi şi i se făcea gura apă.

– Să ne gândim că plouă, spuse Ionel. Nu că s-ar deteriora obiectul, pentru că e obişnuit cu apa. Dar lăsat mai multă vreme acolo, înfruntând câteva ploi, s-ar putea umple cu apă şi scufunda… E cam tras de păr, nu, Victor?… Dar şi eu cred că stăpânul ar trebui „educat”. La urma urmei nu e o barcă atât de pretenţioasă… Câteva scânduri, câteva cuie, câteva kilograme de catran…

Obiectul, devenit printr-o întâmplare problema pasionantă a unor minţi ascuţite, îşi vedea însă foarte liniştit de treabă, adică se lăsa

bine ţinut de funia care-şi înfăşurase un capăt de un trunchi de salcie. Din când în când doar sălta uşurel, gâdilat sub burtă de vălurele nebunatice.

Înainte de a lua o hotărâre clară, sau mai bine zis în vederea luării unei asemenea hotărâri, cei doi amici se gândiră să facă o plimbare pe malul braţului. Imuni la orice tentaţie lumească, se dăruiau cu trup şi suflet naturii. Căutau gângănii, plante, arome. Dacă prindeau cine ştie ce muscă banală sau dacă rupeau o floare dintre cele mai obişnuite, le ridicau deasupra capului şi le priveau îndelung în soare, pentru a demonstra lumii zelul lor de naturalişti. După vreo zece minute de cercetări pasionate şi de descoperiri senzaţionale, însoţite de expresii care ar fi entuziasmat un Fabre sau un Burback, ajunseră în sfârşit lângă barcă. Bineînţeles că se aplecară deasupra unor tufişuri pentru a culege ceva deosebit de rar, deoarece rămaseră câteva minute pe vine. Când se ridicară, cheful de naturalişti le pierise cu totul. Se uitau stupefiaţi unul la altul. În barcă... dormea cu o pasiune rar întâlnită un om cu o barbă lungă până la piept şi cu nişte degete la picioare de dimensiuni pantagruelice. Era singura ipoteză care nu le venise în minte.

Zgomotul unor crengi rupte şi nişte fluierături scurte îi transformară din nou pe tinerii noştri în naturalişti entuziaşti. Ionel îi arătă triumfător lui Victor o gânganie nemaipomenită, mai mică decât o musculiţă, subţire, cu o trompiţă în vârful capului şi cu nişte aripi care ar fi bâzâit ucigător, dacă n-ar fi fost ţinută de ele.

– Cred că e un exemplar rar! spuse el cu un aer foarte serios.

– Da’ ce-aţi găsit acolo? răsună o voce dintre sălcii. Că pe-aici mişună mai ales ţânţari, printre alte lighioane. Numa’ că le-a cam trecut sezonul. Cu vreo două-trei săptămâni înainte, ehei...

Omul avea deci gust de vorbă. Se arătă şi la faţă. Nu se deosebea prea mult de cel din barcă, numai că nu-i trecea de umeri, după calculele sumare ale lui Victor. Băieţii îl salutară destul de respectuos. Pe amândoi îi impresionau oamenii cu barbă. Noul venit trânti un sac plin la capul celui din barcă. Lovitura zgudui mica ambarcaţiune.

– Bre Filip! strigă el. Scoală, bre, că ţi-am adus o pernă. Ş-au venit şi doi domnişori să te fotografieze pentru gazetă...

Filip se ridică în capul oaselor. Era într-adevăr un uriaş. Îşi frecă ochii cu nişte pumni cât mingile la care se antrenează cei care se bat cu pumnii, căscă de vreo două ori, că trosni şi barca sub el, iar când deschise gura parcă bubuiră mesagerii ploii.

– Ce-i, bă? Ce-i cu perna? Ţi s-o fi făcut dor de bunică-ta?... Bă Colţune, bă. Ce scoli omul după trudă?

– Las’ că ştiu eu unde-ai trudit az’ noapte, îi răspunse Colţun. Ne-au telefonat ăia din Zgândăraş să le trimitem nişte sare. Iute, bre, că-i musai să săreze peştele.

– Păi de ce nu le dau ăi din Vălurele, că-s mai aproape? De ce să mă scol eu?

– Treaba ta! Eu nu te forţez. Numa’ să văd ce-i spui deputatei, că ea m-a trimis.

Când auzi de deputată, Filip sări în sus. Capul îi ieşea printre ramurile sălciilor, de parcă era înfipt într-o prăjină. Atunci îi zări şi pe cei doi cireşari.

– Şi ’mneavoastră? întrebă el. Mergeţi tot spre Zgândăraş?

Din schimbul de cuvinte dintre Filip şi Colţun, tinerii înţeleseră că Zgândăraşul trebuie să se afle pe la jumătatea drumului dintre Dunărel şi Vălurele. Nici nu li se putea oferi ocazie mai bună. Dacă la Zgândăraş era telefon, însemna că era aşezare omenească şi deci posibilitatea de a găsi acolo nu o barcă, ci mai multe. Acceptară cu bucurie invitaţia uriaşului, numai că fură nevoiţi să se înghesuie pe un spaţiu cam strâmt, cam mic, la unul dintre capetele lotcii. Era însă prea larg, dacă îşi aduceau aminte de intenţiile lor criminale. Deşi curentul apei era puternic, pentru Filip, a duce barca împotriva lui era o jucărie. Lopeţile mânuite cu putere şi măiestrie, purtau barca pe apă ca o săgeată. Barcagiul nu era chiar atât de bătrân cum presupuseră la început pasagerii lui. Chipul lui era acela al unui om blând, cam molatic, predispus la calm şi linişte. După câteva schimburi banale de cuvinte cu pasagerii lui ocazionali, prinse dintr-o dată chef de vorbă. Deşi mişca mereu din lopeţi, respiraţia îi era cea din timpul somnului.

– Şi ziceţi că vă duceţi la Vălurele… Apoi să vă feriţi de fetele de-acolo, că după o noapte numa’ ieşiţi şi însuraţi şi cu doi-trei copii care ştiu să zică tată… Sau aveţi alte treburi?

Era o invitaţie pe care n-o puteau refuza. Ionel îi făcu semn cu cotul lui Victor şi răspunse:

– Vrem să stăm de vorbă cu cineva, cu moş Albu…

– Moş Albu Ciornega? se minună uriaşul, dându-le astfel cireşarilor confirmarea mult dorită. Ehei! Cine-a fost moş Albu la viaţa lui! Acum, de… Acum o mai ţine doar cu vorbele… că puterile i s-au cam dus, cum se duce apa asta pe Dunăre în mare… E la noi unul, moş Eftime, l-aţi văzut pesemne, de o seamă cu moş Albu… Ei, da’ nu-ş cum face că se ţine. Se ţine mai dihai ca mine. E o taină mare aici. Dacă ne-ar spune-o şi nouă… Lui moş Albu se pare că nu i-a spus-o… de… s-o fi certat vreodată… că prieteni au fost… şi-ncă la toartă…

– Cam ce vârstă are moş Albu? încercă Victor să aducă din nou discuţia spre subiectul care-l interesa.

– Moş Albu? Păi numa’ să văd… Aşa… Cam optzeci… ba şi vreo doi, aşa buni, dacă n-or fi chiar trei. Gura-i e bună… şi capu-i e bun. Când e mai greu cu peştele, trag oamenii la el mai ceva ca la moş Eftime. Numai puterile nu-l mai ţin. Nu că n-ar mai ţopăi el în ciubote la vreun praznic, da’ la tras năvodul şi la lopătat în sus cam gâfâie. Încolo ăl

mai… Mintea lui, mamă! Dac-aş avea-o eu, m-aş face brigadier peste toţi brigadierii… Dacă vorbiţi cu el, să nu cumva să spuneţi pescar, că se face mama focului. Pentru el peştele e vânat, iar pescarul e vânător. El e de pe timpurile acelea cu capcane, cu bărci şi năvoade. Şi peştele, să ştiţi, că-i mai isteţ ca vulpea. Ca să-l prinzi, trebuie să fii mai isteţ ca el… Şi moş Albu… Eu zic, şi ar fi păcat să nu zic, că e ăl mai mare vânător care s-a pomenit în deltă de când e ea deltă. Şi, dacă e unul care cunoaşte năzbâtia asta de deltă, încurcată ca maţele tuturor peştilor din ea, atunci acela e moş Albu Ciornega… Lui, de fapt, i se zice Teodor. Da' de vreo douăzeci de ani, de când i s-a albit părul, aşa i-a rămas numele. Ehei!… Eu eram un copilandru pe-atunci… Dar cine nu ştie povestea lui? Dacă vreţi să v-o spun… că, până ajungem la Zgândăraş, numa' bine o termin… Sau cum vă e voia… Cu o poveste timpul trece parcă mai uşor.

Tinerii nu numai că acceptară bucuroşi cea de-a doua invitaţie a barcagiului, dar îi şi mulţumiră cu anticipaţie.

– Apăi, de ce i-a albit părul lui moş Teodor Ciornega… continuă uriaşul… Istoria a-nceput aşa precum ştim noi, prin '42. Au venit trei jandarmi acasă la moş Albu. De… om peste şaizeci de ani, trei jandarmi ajungeau, mai ales că la şalupa care aştepta mai jos mai erau vreo trei. Aşa că intră ei în casă şi zic ceva cu legea… Moş Albu nu-i el aşa un zdrahon, e cam ca toţi oamenii, dar vânos tare. Putea să bată cuiul în scândură cu pumnul. Închipuiţi-vă şi 'mneavoastră… Când odată îl păleşte pe unul peste ceafă, apoi uite, pe crucea mea! Au căzut doi… I-o fi ciocnit capul celuilalt, cine ştie? Al treilea jandarm umple casa de putoare şi-ncepe să se roage că n-are nicio vină, că e ordin, mă rog, cred că-i tremura în maţe şi mâncarea pe care trebuia s-o-nghită a doua zi. Şi, fiindcă era mai mare în grad, îi scapă mai multe lui moş Albu. Că vor să-l pună la zid ăia de la stăpânire. Moş Albu avea el ceva cu stăpânirea, nu degeaba au venit jandarmii. De, ce să facă, a trebuit să fugă. Ei, aici începe povestea… L-au căutat doi ani prin toată delta. Numai militari şi tot felul de bărci. Că nu era vorba numai de el. El cică ducea de-ale gurii şi altele, hârtii, nu ştiu ce, la partizani. Dacă puneau mâna pe el, era lucru mare, că el ştia poteci prin deltă, dintre cele tăinuite, numai el le ştia. Da' cum să-l prindă?! Numa' c-a venit iarna. S-a ascuns moş Albu la cineva în Jurilovca, ş-a trecut-o. Şi iar a-nceput odată cu primăvara hărţuiala. El avea treburile lui, misiunile lui. Jandarmii să pună mâna pe el… Şi mereu, mereu după el, da' tot nu puteau să-l înşface. Ştiţi cât se dădea pe capul lui? Apoi bani mulţi, o avere. Ba ştiţi ce-au mai făcut ăi mari? Au dat literă scrisă că, dacă se predă, îl iartă. Da' el s-a-nverşunat şi mai tare. Să-şi închipuie asta despre el, că s-ar preda!… Da' iar a venit iarna… Ei, şi iarna aceea n-a mai putut Ciornega să intre în niciun sat, că erau toate amarnic păzite. Ş-a rămas o iarnă

întreagă în delta-ngheţată, cu ce avea pe el, cu lotcuţa lui şi c-un amnar. Cum a trăit el aşa, unde a trăit? Numa’ el ştie… Primăvara l-au văzut oamenii pe ici, pe colo. Îi dădeau ori tutun, ori de-ale gurii. Şi primul om care l-a văzut atunci i-a spus moş Albu, pentru că i se albise tot părul, i se făcuse ca zăpada iernii pe care-a îndurat-o acolo… Cristelniţa mamei lor de duşmani!… Şi-aşa i-a rămas de-atunci numele de moş Albu.

Povestirea lui Filip îi impresionase profund pe cireşari. Abia aşteptau să-l cunoască pe omul care reuşise să scape de sute de jandarmi, care înfruntase atâtea drumuri şi îndurase atâtea suferinţi, fără să dea un pas înapoi din calea pe care apucase.

– Iaca se vede şi Zgândăraşul, anunţă Filip şi arătă cu mâna spre un cot al braţului.

Parcă era o pădure de sălcii acolo, însă în mijlocul ei se zărea ceva care aducea a colibă. Din vârful prăjinii flutura un cearşaf alb.

– Ăla-i telegraful lui Zgândăraş, continuă vâslaşul… Prăjina aia. Dacă-i alb, înseamnă că are nevoie de sare. Dacă-i negru, înseamnă că are încărcătură. Dacă nu-i deloc, înseamnă că n-are nicio nevoie. Mai sunt şi alte semne, le ştiu mai bine ăia din sat… Aşa-i cum v-am spus cu moş Albu, că aici ni se cam desparte calea… Să nu-i spuneţi lui moş Albu că Rapaliuc se ţine băţos, că-i cam gelos moşul.

– Rapaliuc! sesiză Victor. Nu l-am văzut pe moş Rapaliuc…

– Adică ’mneavoastră aţi fost la noi în sat şi n-aţi stat de vorbă cu moş Eftime? Asta n-o cred! Păi el şi cu moş Albu sunt mândria deltei… Aţi pierdut lucru mare… Bă, Zgândăraş!

Din colibă nu răspunse însă nimeni. Înainte de a mai striga o dată, Filip se întoarse spre pasagerii lui de ocazie şi văzându-le mutrele jalnice, îşi închipui altceva.

– Ei na! Eu nici nu m-am gândit la plată, spuse el. Mie, să vă spun drept, mi-a făcut mare bucurie să vă am în barcă. Am mai avut şi eu cu cine schimba o vorbă… Zgândăraş însă e cam avar. El are barcă bună şi are cinci haidăi prin preajma lui. Da’ să vă tocmiţi, că altminteri e în stare să vă ia şi izmenele… Nu cumva să spuneţi că s-a-ntâmplat vreo nenorocire… că vă stoarce… Mai bine să ziceţi că faceţi o plimbare şi vine să vă ia şalupa… Atunci se mai moaie el… Bă Zgândăraş!

La acest strigăt apăru de după colibă un omuleţ chel, cu barba până la brâu, sprinten în mişcări şi cu nişte ochi care-i jucau în cap ca argintul viu. Îi ajungea însă lui Filip până la brâu.

– Na, bre, un sac cu sare… îi spuse uriaşul şi ţi-am adus domnişorii în plimbare… da’ vezi c-o să vină şalupa să-i ia… Şi cu sarea ai grijă, prea multă, bre, pentru bocceluţele acelea cu peşte…

3

Ursu mai apucă să strige „Stai!” cu o voce înfiorătoare, dar ştia

dinainte că Tic nu va mai putea scăpa de vârtej. Luciditatea aceea groaznică a clipelor de mare primejdie puse din nou şi subit stăpânire pe dânsul. Se săltă din apă cu tot trupul, scoase încă în timpul saltului acul din pachetul cu haine şi-l duse în gură; apoi în timpul căderii îşi roti braţul şi zvârli cu o putere fantastică pachetul cu haine pe mal. Nu se mai uită după el. L-ar fi văzut prăbuşindu-se nu pe mal, ci într-o barcă din apropierea malului, din care cineva privea cu ochi holbaţi scena.

Tic fusese prins în vârtej atât de brusc şi atât de aprig, că nu mai avu timpul să scoată niciun sunet. Văzându-l cum dispare în apă ca un şurub, Ursu îşi înfipse cu toată puterea acul în şoldul anchilozat şi, înainte de a simţi durerea, se avântă în vârtej. Şi se petrecu acolo, pe tăcute, o luptă pe viaţă şi pe moarte între om şi natură. Apa, haină, se repezi parcă la el, încercând să-l înşurubeze şi să-l ducă spre fund. Ursu îşi umpluse pieptul cu aer înainte de a se lăsa furat de apă. Ştia că trebuie să se lase înşurubat şi dus la fund. Numai astfel îl putea ajunge pe Tic. Drumul spre fund părea că nu se mai termină. În zadar deschise el ochii, mâlul dens îi acoperea vederea. Era parcă învăluit într-o pătură groasă de smoală şi apa, înşurubându-l, nu voia să-i smulgă numai trupul, voia să sugă şi toată vlaga din el. De aceea se lăsă moale, nu opuse nicio împotrivire. Îi trebuia putere pentru lupta cu apa, atunci când va încerca să iasă la suprafaţă. Nu singur! Singur nu va ieşi niciodată. Îşi desfăcu braţele cât putu mai larg, îşi desfăcu picioarele, până şi capul şi-l sucea, în speranţa că va întâlni o parte a corpului pe cel pe care-l căuta. Nu simţea încă fundul tare al apei şi urechile îi ţiuiau, nu simţea pe braţele, pe picioarele sale, pe trunchiul său nimic altceva decât apă. Groapa parcă nu avea fund. Şi-o imagina adâncă, o adevărată prăpastie, de aceea era atât de puternic vârtejul. Încercă şi chiar reuşi câteva clipe să se întindă orizontal, pentru a cerceta mai mult spaţiu cu trupul. Apa îl întoarse însă repede, pentru a-l prinde în şurub. Şi rotaţiile ei deveneau mai dese. Se apropia fundul! Gândul se aprinse în mintea lui ca un fulger. Dar în aceeaşi clipă se aprinse un altul, înspăimântător. Dacă apa îl târâse pe Tic în altă parte? Nu! Era cu neputinţă. Gândul înspăimântător nu apucă să se termine, când simţi cu piciorul drept, cel care-i fusese anchilozat, ceva moale. Era fundul, mâlul de pe fund sau...? Nu, nu era fundul! Piciorul stâng, deşi mai jos, nu atinsese nimic. Apa îl întoarse brusc, încercând să-l ducă în altă parte. Se împotrivi pentru prima dată apei. Piciorul însă nu mai atingea nimic.

Cu toată bruscheţea întorsăturii, păstrase ideea direcţiei. Se smuci într-acolo. Şi iarăşi atinse ceva. Pentru a scăpa de un nou atac al apei, se împinse cu toată puterea spre ceea ce atinsese cu piciorul. Şi atunci se întâmplă minunea. Piciorul lui fu prins ca într-un cleşte de două mâini mici. Bucuria îl fulgeră o singură clipă. Avea nevoie de

picioare, de braţe, avea nevoie de fiecare deget pentru lupta teribilă cu apa. Îşi încordă trupul, până ce atinse cu braţele celălalt trup. Apa începu să rotească ambele trupuri, ducându-le mereu spre fund. Îl smuci cu atâta violenţă pe Tic, încât acesta dădu drumul piciorului. Tocmai această eliberare o urmărise Ursu. Mâinile lui prinseră braţele lui Tic şi alunecară pe ele până la coate. Apa îl trăgea mereu, mai aprigă, spre fund. Picioarele însă îi erau libere, şi putea să lupte cu ea. Întoarse corpul lui Tic, ducându-l spre spate, împinse apoi în sus, până simţi nişte mâini apucându-l de gât. Mâinile nu aveau încă putere, pentru că erau în cleştele mâinilor sale. Eliberă încet strânsoarea şi, pe măsură ce o elibera, mâinile lui Tic se strângeau în jurul gâtului său, până îl prinseră ca într-un cleşte. Se întâmpla exact ceea ce urmărise Ursu, ceea ce îşi imaginase din primul moment de luciditate. Ca să-i rămână liber întregul trup, ca să aibă picioarele şi braţele libere şi toată puterea corpului liberă, trebuia să se lase prins de gât. Pentru a putea ieşi din vârtej, pentru a putea înfrânge cumplita împotrivire a apei, ştia că mâinile care i-au prins gâtul nu se vor mai desprinde singure de acolo. Şi începu lupta dintre omul care voia să simtă aer şi lumină, care voia să-şi scoată cea mai dragă fiinţă din lume la viaţă şi apa haină, puternică, duşmănoasă, neiertătoare în cruzimea ei. Omul nu se împotrivi nebuneşte furiei dezlănţuite de deasupra capului său. Pe acolo n-o putea învinge. Trebuia s-o răzbească prin flancurile slabe, s-o străpungă într-o parte, acolo unde puterea ei slăbea. Presimţea clipa când capul congestionat de strânsoarea cleştelui de fier nu va mai putea judeca. Atunci corpul se va supune instinctului vieţii. Capul câştigase lupta. Urma s-o ducă la victorie deplină trupul. Cu forţa ultimei clipe de luciditate, se avântă în luptă. Parcă izbea cu braţele şi cu picioarele într-un perete de cauciuc. Trupul înainta ca un sfredel, ca un cui în peretele gros. Muşchii se prefăcură în corzi de oţel. Apa încerca să-i sfărâme, să-i zdrobească, să le sugă energia, puterea. Dar omul rezista. Sfredelea fără încetare în peretele gros, nesfârşit de gros, urmând drumul pe care i-l arătase ultima clipă de luciditate. Un drum oblic, care fugea din centrul vârtejului spre suprafaţa apei, drumul de la moarte spre viaţă. Singurul drum. Apa îşi aduna ultima putere, cea mai teribilă, marginea vârtejului. Dar omul o aştepta, sau poate hotărâse odată, demult, că va trebui s-o înfrângă, pentru că puteri noi, crâncene, puterile limitei de viaţă se declanşară groaznic. Peretele fu străpuns... Ultima încrâncenare, ultima zvâcnitură îi dădu omului un mers de săgeată prin apa blândă, prietenă. Când lumina răsări din nou, când aerul îi invadă faţă, fără să-i umple însă plămânii, omul se pregăti pentru ultima luptă, sau poate că se pregătise dinainte. Îi hotărâse trupului, odată, demult, în ultima clipă de luciditate, acolo în centrul vârtejului, ruperea cleştelui de fier. Dar cleştele se desprinse singur şi omul se

trezi şi inspiră aerul vieţii şi înţelese că, în mintea celui pe care-l scosese în lume, conştiinţa rămăsese mereu trează, că se căutaseră la fel de lucizi, unul pe altul, acolo, la marginea dintre viaţă şi moarte.

4

– Când ţi-am auzit strigătul – spuse Tic, în timp ce ocolea vârtejul în spatele lui Ursu pentru a ajunge la mal – am tras imediat aer în plămâni. M-am lăsat luat de vârtej. Ştiam că nu pot să scap singur, Ursule, că vei veni după mine. Altminteri m-aş fi lăsat pradă apei. Nici nu-ţi închipui la ce m-am gândit în primele clipe! La haine, Ursule. Ne vedeam amândoi goi prin deltă, cu fetele în urma noastră. Brrr! Şi m-am lăsat în vârtej. Aproape că mi-a plăcut drumul. Cădeam spre fund învârtindu-mă, cădeam parcă de la o mare înălţime, fără teamă că-mi voi rupe ceva. Teribilă senzaţie. Şi am început să mă învârtesc, cu gândul că trebuie să dau de tine... Tot acolo, pe lângă mine, trebuia să ajungi şi tu. Vârtejul urma să ne ducă pe amândoi în aceeaşi groapă. Dar se vede că n-a fost săpată pentru noi.

– Ah, Ticuşorule, spuse Ursu. Am simţit că te voi scoate, dar tot era să mă sugrume spaima. Eu eram vinovatul.

– Lasă, lasă, îl întrerupse Tic. Eu eram să te sugrum. Dar am ştiut că vrei să te apuc de gât, ca să-ţi las corpul liber. De aceea te-am prins atât de tare... Cât timp crezi că am stat în vârtej? M-am uitat la ceas... ca să vezi cât de lucid eram... în clipa când m-am lăsat înşurubat.

– Cât timp a trecut? se întrebă Ursu. Parcă am rămas o veşnicie acolo.

– Şi mie mi s-a părut la fel. Ştii cât am stat în vârtej? Ştii cât am stat, de tot, în apă? Nici treizeci de secunde! Dacă nu m-aş fi uitat la ceas... Lucia nici nu ştie că i l-am luat.

Cei doi eroi ajunseră la mal, la câţiva metri de barca în care căzuse pachetul cu haine aruncat de Ursu. Cu genunchii pe fundul bărcii, un flăcău de vreo optsprezece, douăzeci de ani, o namilă de om cu păr negru ca pana corbului, rămase încremenit, cu ochii holbaţi, ca o statuie, în aceeaşi poziţie în care-l surprinsese pachetul aruncat de Ursu. Văzându-i atât de aproape pe cei pe care-i crezuse dăruiţi altei lumi, începu deodată să facă în neştire semnul crucii şi să bolborosească vorbe fără nicio noimă.

– Mai bine să fi venit cu barca după noi, îi zise Ursu.

Atunci parcă se trezi şi matahala, pentru că era un munte de om. Se frecă la ochi şi spuse cu voce atât de piţigăiată, încât părea că se strâmbă.

– Să viu cu barca acolo la „groapă”? Păi ce, ’mneavoastră credeţi că barca se ţine acolo? Cine se duce, gata! – de-aia îi zice „Groapa”. Eu nici nu pot să-mi cred ochilor că aţi scăpat. Oare chiar ’mneavoastră sunteţi? Şi cum de-aţi putut arunca hainele de-acolo, de

la marginea gropii, până aici?… Aşa ceva ochii mei încă n-au văzut.

Namila sărise din barcă pe mal. Stătea în picioare, cu mâinile în buzunare, şi se uita, dând din cap a neîncredere, la cei doi tineri tolăniţi pe iarbă.

– Da’ ce ai matale acolo la şold? îl întrebă el pe Ursu.

Ursu parcă simţea o împunsătură la şold. Când se uită mai bine, zări acul pe care şi-l înfipsese în muşchi, pentru a scăpa de cârcel. Şi nodul îi intrase în carne, nu numai partea ascuţită. Îl scoase iute, dar Tic i-l luă din mână, cu gândul să-l păstreze ca amintire. După ce prinse acul în gulerul cămăşii care atârna între hainele lui din pachet, Tic se întoarse spre matahală şi întrebă:

– De aici până la Dunărel mai e mult?

Vlăjganul se schimbă dintr-o dată la faţă. Se aşeză întâi pe iarbă lângă cei doi desvârtejiţi, apoi începu să-şi scarpine obrazul cu gestul unui copil.

– Pân’ la Dunărel… Ehehei… E mult, mult… Ce să spun eu? O groază de apă pân-acolo. Cam de-aici la Vălurele… ba chiar mai mult.

– Şi nu ne-ai putea duce dumneata până acolo?… întrebă Ursu. Nu pe degeaba.

– Ştiu eu că nu pe degeaba… dar, de… Vedeţi… Dacă tata are nevoie de barcă şi nu dă de ea? Scoate trei piei de pe mine şi-mi rupe şalele.

– N-o fi om atât de rău tatăl dumitale, încercă Tic să-l cucerească.

– Rău nu-i el aşa, întotdeauna. Da’ când are vreo nevoie şi nu te află, se mânie mai rău ca trăsnetele lui Sfânt Ilie… Îţi face capul baniţă, nu alta…

– Şi crezi că ar avea nevoie de barcă pe vremea asta? insistă Tic. Poate că s-o fi culcat.

Vlăjganul începu să se scarpine iar pe obraz. Părea că e în cumpănă.

– Ştiu eu? De culcat s-a cam culcat el, dar de, poate să se scoale… Şi-atunci ia-l pe Traian de unde nu-i. Ce s-alege pe urmă de cotonoagele mele?

Tic voia să-i facă într-un fel curaj găliganului. Încercă altă metodă:

– Traian te cheamă? Şi numele meu începe tot cu T. Şi al prietenului meu. Ba chiar am un coleg pe care-l cheamă Traian. Tizul dumitale. Dar nu-i atât de voinic ca dumneata. În schimb e tare îndrăzneţ.

– Coraj am şi eu, răspunse Traian. Dac-aş vrea, l-aş vinde la tarabă la bâlci. Da’ cu tata nu merge corajul. El nu iartă. Cine-mi dezdoaie pe urmă spatele?

Tic se gândea dacă i-a mai rămas vlăjganului vreo parte a trupului neameninţată de distrugere şi-şi imagină un Hercule izbind cu o bâtă cât un stâlp de telegraf trupul unui Hercule mai mic. Se înfioră văzând

imaginea şi căută altă cale.

– Dar nu l-am putea noi îmbuna pe tatăl dumitale? O sticlă de rachiu sau…

În ochii lui Traian se aprinseră nişte lumini:

– Păi, de… spuse el. Dacă i-aş aduce, când m-aş întoarce înapoi, o sticlă de rachiu, una aşa mai mare, eu cred c-aş scăpa nejupuit. Că are el meteahna să-şi ardă gâtul, şi o sticlă plină taman bine îi ajunge. Eu… din partea mea… mie mi-s destule câteva pachete de tutun din ăla ieftin, că ţigări… nu mă dau în vânt după ele.

Va să zică târgul era aranjat sau era ca şi aranjat. Dar, când făcu un calcul în gând, Tic descoperi că era o sumă cu care-ar fi putut să-şi ia bilet de la Tulcea la Constanţa. I se părea cam mult.

– Chiar o sticlă mare îi trebuie? Una aşa, mai de jumătate nu-i ajunge? Acum e şi cald, se dispune omul mai repede.

– Păi, de… asta-nseamnă pentru mine măcar o ureche schilodită… Da’ ştiu eu… Ce nu face omul pentru tutun…

Abia atunci Tic puse la socoteală şi ţigările. Şi iarăşi i se păru suma cam mare.

– Fumezi mult? îl întrebă cu compătimire pe vlăjgan. Doctorii nu prea recomandă tutunul. Cică… îi slăbeşte bărbatului puterea… tăria lui bărbătească.

Traian nu dădu niciun semn de spaimă. Rămase la fel de nepăsător.

– Păi de ce? răspunse el. O fi… Da’ eu îl fumez ziua, nu noaptea…

În faţa acestor argumente, Tic se simţi răstignit. Spuse pe şleau:

– Ce-nseamnă la dumneata câteva pachete? Noi… mai mult de două, trei… şi jumătate de sticlă…

Namila se prefăcu gânditoare. Iar începu să-şi scarpine obrazul.

– Păi de… Ştiu eu? Juma’ de sticlă şi trei pacuri de tutun… Atâta cale… De…

– Mare lucru nu-i. Numai cârma trebuie s-o ţii. Apa doar curge la vale.

– Şi la-ntors? Ce mă fac la-ntors? Cine-o să-şi tragă sufletul… De… Juma’ de sticlă…

Tic îşi stăpâni cu greu erupţia râsului care plesnea într-însul. Parcă i-ar fi vorbit un ţânc de patru ani. Matahala făcu un semn ca un preludiu al încheierii târgului, când răsună o voce, în apropiere, într-un desiş de sălcii tinere.

– Trăiane! Unde eşti, Trăiane? Ia fă-te-ncoa’. Ai de dus pe cineva la Vălurele.

Tic şi Ursu voiră să spună ceva, dar, exact în clipa în care vlăjganul spuse „tata!”, din desişul de sălcii ieşi un omuleţ complet chel, cu barba până la brâu, sprinten, cu ochii ageri. Îi ajungea lui Traian exact până la brâu.

5

Deşi nu se despărţiseră de prea multe ore, întâlnirea dintre cele două echipe pornite în cutreier prin deltă fu salutată cu strigăte de bucurie şi de o parte şi de alta. Ea avu darul să atenueze amintirea necazurilor şi chinurilor prin care fiecare trecuse. În foarte puţină vreme, peripeţiile fiecăruia deveniră un bun comun, moş Eftime şi moş Albu căpătară identitate şi domiciliu precis, întâmplarea de la „Groapă” fu amintită de Tic printr-o frază care nici nu se luă în seamă. („Era cât pe-aici să ne prindă un vârtej.”) Numai când Ionel concentră în câteva vorbe tortura belşugului de la masa învăţătoarei, Ursu şi Tic îşi amintiră că nu puseseră de dimineaţă nimic în gură şi îi apucă brusc o foame cumplită. Dar exista într-o raniţă un pachet uriaş de prăjituri, care se desfăcu la iuţeală şi se topi în câteva minute în gura flămânzilor. Odată foamea şi curiozitatea astâmpărate, începură şi preocupările.

– Oare cum de-am nimerit tocmai pe dos? întrebă Ionel. Cel pe care-l căutam noi la Dunărel e la Vălurele şi cel pe care-l căutaţi voi la Vălurele e la Dunărel. Să fi greşit timonierul sau să fi înţeles noi greşit?

– N-avem decât să ne uităm în carte, râse Tic.

– Până una, alta, ce facem? întrebă Victor. Se înapoiază fiecare echipă la locul de unde a plecat sau îşi continuă noua cale?

Bineînţeles că toţi optară pentru cea de-a doua soluţie. Şi, cum timpul era destul de grăbit, se hotărî plecarea imediată, după ce, mai înainte, se stabiliră locul şi orele de întâlnire la Tulcea, ţinându-se seama de toate posibilităţile: sosirea noaptea, a doua zi dimineaţa, la prânz, a doua zi, sau seara, în cazul când moş Eftime sau moş Albu nu vor fi găsiţi acasă şi va trebui să se pornească în căutarea lor, sau se va aştepta la întoarcerea lor.

– Şi plecarea? întrebă Tic. Mi se pare că am tocmit fiecare acelaşi unic mijloc de locomoţie.

Din fericire, Filip nu se desprinsese de mal cu barca lui. Simţise el ceva în aer şi nu voia să-i lase pe băieţi, care-i deveniseră atât de simpatici, jefuiţi de Zgândăraş şi de liota acestuia. Când auzi despre ce-i vorba, făcu un semn cu coada ochiului spre Victor, şi-i spuse ca un fel de scuză lui Zgândăraş:

– Apoi, eu aş zice că dacă tot i-am adus, să-i duc eu până la Vălurele, şi de-acolo tot trebuie să mă-ntorc la Dunărel… De ce să te mai oboseşti matale, om bătrân.

Zgândăraş deveni pe loc tigru, panteră, sau, cum remarcă Tic mai târziu, rechin.

– Ce te bagi tu? Ce, eu mă bag în ale tale?… Ce, n-am băieţii aici lângă mine?… Ce, nu m-am înţeles cu dumnealor? Tu n-ai decât să te-ntorci şi să mulţumeşti lui Traian că ai găsit clienţi.

Filip îşi mişcă umerii ca un om care trebuie să se supună. Aşa că Tic şi Ursu îşi făcură vânt în barca lui, în timp ce Victor şi Ionel se instalară în cealaltă, în care Traian, pentru mai multă siguranţă, puse imediat mâna pe lopeţi şi o întoarse împotriva curentului. Tinerii îşi făcură semne cu mâna până ce una dintre bărci dispăru după un cot. Era barca lui Traian, iar cotul era în apropierea „Gropii”, aşa că pasagerilor li se dărui cea mai fidelă relatare a scenei petrecute cu un ceas înainte, scenă îmbogăţită cu o sumedenie de comentarii şi încadrată printre nişte istorii menite să facă părul măciucă celui mai curajos dintre oameni.

Traian se dovedi un barcagiu priceput şi rezistent, nu la înălţimea lui Filip, dar nici mult mai prejos decât el. E drept că şi pasagerii îl puseseră la ambiţie, înşirându-i calităţile „extraordinare” ale primului lor vâslaş. Nu ştia săracul că, prin mijlocirea celui pe care voia să-l umbrească în faţa clienţilor, toată cursa se făcea pentru „un pac de tutun”. Dac-ar fi ştiut taică-său ce găină bună de jumulit scăpase din mână fiu-său, fără îndoială că una dintre ameninţările cu care acesta îi îngrozise pe Tic şi pe Ursu s-ar fi pus în practică, probabil cu ajutorul celorlalţi fii. Neştiind însă preţul cu care se încheiase cursa, vâslea ca un apucat pentru a câştiga admiraţie în ochii pasagerilor, dar şi pentru a câştiga altele, care nu ţineau tocmai de domeniul spiritual. Şi nu greşea deloc în presimţirile sale.

Fetele din Vălurele, ca să evite vreo nouă surpriză, se arătară mult mai puţin curioase faţă de noii vizitatori. Nu scăpară ele ocazia de-a face câteva remarci cu privire la unul sau la altul şi poate şi-ar fi dat frâu mai liber gurii, dacă n-ar fi simţit totala nepăsare a celor doi.

– Ăştia ori nu s-au născut, ori au murit, zise una dintre ele şi părăsi repede poarta, pentru a nu mai păţi ca înainte de prânz, când s-a trezit cu purceii din mocirlă în odaia cu radio şi covoare noi.

Moş Albu era în faţa porţii. Stătea pe o bancă îngustă, înconjurat de vreo şase, şapte tineri. Pesemne că povestea ceva, pentru că feţele tinerilor exprimau cea mai mare atenţie.

– Ei, aşa! auziră cireşarii. Opt sute de ocale am prins atunci la un singur tras. Aţi priceput? Ei s-au ferit de capcane, da’ eu am pus capcane de formă... Şi mai-marii lor, că au şi peştii bătrâni isteţi şi trecuţi prin multe, vrând să-i ferească de capcane, au căzut taman în capcana cea mare, cea adevărată, pe care le-o pregătisem eu. Ei hoţi, eu şi mai... Că mi se pare c-au venit nişte musafiri de care mi-a vorbit miliţianul... Voi puteţi să mă găsiţi în fiecare zi.

Elevii lui moş Albu înţeleseră aluzia şi, după ce îşi luară rămas bun cu vorbe şi gesturi care trădau un neasemuit respect, se împrăştiară prin sat.

– Ei, aşa! Vas-că tot aţi venit până la urmă... se întoarse moş Albu spre cireşari. Nu-ş cine spunea că v-aţi fi dus... Da’ staţi! Staţi aici pe

bancă, unu-n stânga, unu-n dreapta, şi deschideţi-vă sufletele, că sunteţi prea gingaşi în ani ca să le ţineţi ferecate.

Tinerii musafiri simţiră atâta blândeţe şi căldură în vorbele şi mai ales în felul cum moş Albu le rostise, că de emoţie nu ştiau cum să înceapă.

– Ei, na! Pân-amu’ n-am izbutit să bag spaimă decât în oamenii răi, da’ aceia erau mari şi aveau puteri şi-mi plăcea să mă bat cu ei. Cu cei buni… Mă doare inima că nu-i a mea lumea să le-o dau pentru vecii vecilor.

Victor şi Ionel simţiră în acelaşi timp mâinile bătrânului cuprinzându-le umerii. Ionel prinse curaj şi începu să îngaime ceva.

– Ştiţi… am fi vrut să ne istorisiţi ceva de pe vremea tinereţii dumneavoastră…

– Cam lungă vreme, răspunse moş Albu. Fiindcă tinereţea mea a durat mai mult de şaizeci de ani… şi chiar s-a mai întors olecuţă şi pe urmă… Dacă vreţi ceva anume… că doar pentru snoave de toate zilele nu cred eu să fi venit.

– Poate vă mai amintiţi, spuse Victor, de o întâmplare de la începutul veacului. Parcă aţi fost pe o corabie care s-a scufundat într-o noapte.

Bătrânul părea că-şi răscoleşte amintirile. Deodată chipul i se întunecă.

– Da, da! spuse el. La începutul veacului?… Că m-am mai scufundat eu şi cu alte corăbii… Da’ cine v-a vorbit de vijelia aceea cumplită?

– Moş Eftime! răspunse prompt Ionel. Am trecut odată şi pe la el.

– Ia te uită, moşneagul! Vrea să-şi aducă aminte de vremea când mai avea puteri!?… Da, da… El era cârmaciul corăbiei. Asta era treaba pe care le-o dădeam noi tinerilor mai isteţi… Cumplită vijelie… N-am mai pomenit de-atunci una aşa. Veneau nişte talazuri cât casa. Şi corabia, dacă nu-i ţineai bine cârma, gata! Se dădea peste cap. L-am scos pe Eftime de la cârmă şi m-am dus eu. N-avea nici doi ani mai puţin ca mine, da’ doi ani la etatea aceea însemna mult… şapte sute de zile de vânat… Am trecut la cârmă. Şi-am dus cu bine corabia…

Cireşarilor li se făcură inimile ca nişte purici. Sosise marele moment.

– Şi n-aţi văzut nimic? îndrăzni Ionel să întrebe.

– Dac-am văzut ceva? Ce fulgere erau! Puteai să citeşti, dacă aveai ce şi dacă te ţinea curajul… şi dacă mai întâi ştiai să citeşti… da, da, orbea lumina. Şi-am văzut şi eu cu ochii mei ceea ce-au spus şi alţii c-au văzut. Când se ridica un talaz mai mare, răsărea ceva alb din apă. Ceva ca un turn. De trei ori l-am văzut… Da’ pe urmă a-nceput marea să ne-mpingă înapoi. Ne duceau talazurile spre larg. Şi eu trebuia să găsesc altele ca să ne ducă la mal. Vâslaşii îşi rupeau mâinile trăgând,

da’ degeaba. Fără ajutorul talazurilor, nu puteau răzbi. Ş-am prins eu bine, vreo două, trei, care ne-au dus spre mal ca o săgeată… Şi iată că azi nu-mi mai dau seama cum s-a putut întâmpla. Eram pe val, pe creasta lui, cu botul corabiei spre mal, aşa cum trebuie. Ş-unde se-nalţă talazul şi parcă ne scapă într-o groapă în loc să ne ducă înapoi. Da’ parcă n-am căzut în apă, parcă ne-a izbit alt talaz care venea dinspre mal ş-am strigat cât m-au ţinut puterile: „Gata! Săriţi!” Nu credeam c-or să mă audă oamenii. Mai degrabă au văzut, după cum mi se mişcau buzele, că fulgera mereu. Şi, când corabia s-a-ntors din pricina izbiturii, am sărit toţi… Ş-am scăpat, că eram aproape de mal… Da, mare pacoste… Vreme ca aceea n-am mai apucat.

Cireşarii ascultaseră povestea cu atâta atenţie, că şi-o reprezentaseră în imagini. Văzuseră tot naufragiul. Îl trăiseră odată cu amintirea bătrânului. După o lungă pauză de tăcere, Ionel întrebă în şoaptă, pentru a-şi ascunde emoţia:

– Şi unde s-a întâmplat nenorocirea?

– Unde s-a întâmplat?… Păi chiar lângă ţărmul mării. E un loc acolo, îi zice lumea, de când e lumea, Gorganul.

6

Filip îi ţinu cu istorii şi poveşti vesele pe cei doi pasageri, până la sosirea în Dunărel. Tic şi Ursu, lecuiţi de chinurile foamei, făcură haz nebun, mai ales când vâslaşul se apucă să povestească despre Zgândăraş şi băieţii lui. Hazul lui Filip fu şi mai mare atunci când Tic îi povesti felul cum se tocmise cu Traian. Nu râdea atât de tocmeală, cât de scena pe care o prevedea, seara, la întoarcerea lui Traian, când taica-său va primi rapoartele zilei de la băieţi.

Buna dispoziţie a cireşarilor nu ţinu însă multă vreme. De la primii paşi pe care-i făcură pe uliţă, simţiră în aer ceva neobişnuit. Nu numai că fetele nu chicotiră şi nu rostiră nicio vorbă de duh, dar privirile cu care se uitau la ei erau de-a dreptul duşmănoase. Iar duşmănia satului creştea parcă pe măsură ce înaintau pe uliţă. Pe la unele case se adunaseră grupuri de femei şi bărbaţi, care se uitau cu figuri încruntate după ei. Ba, la o răscruce de drumuri, ieşiră în faţa lor vreo trei zdrahoni cu ciomege în mână. Şi, fiindcă cei doi trecuseră foarte calmi şi liniştiţi pe lângă dânşii, fără să-i ocolească, dar şi fără să-i întărite, începură ei să tuşească şi să mormăie. (De unde să fi ştiut cireşarii că un anumit zvon ajunsese înaintea lor în sat?) Unul dintre ei avu chiar curajul să spună câteva cuvinte la adresa lui Ursu. Dacă le-ar fi rostit o fată, Ursu nu le-ar fi dat nicio atenţie, dar, auzindu-le din partea unui „bărbat”, ignorarea lor ar fi însemnat laşitate. Tic vru să-l oprească, în prima clipă, pe urmă se răzgândi şi el. Amândoi se întoarseră şi se duseră drept în faţa celor trei vlăjgani. Erau toţi cam de talia lui Ursu. Tic ştia că, fără ciomege, Ursu i-ar fi împrăştiat în două secunde ca pe nişte iepuri. Cele două tabere erau aşa de

aproape una de alta, că-şi simţeau răsuflările. Totul se petrecu în tăcere. Întrebarea cruntă, din ochi, a lui Ursu, răspunsul unuia dintre vlăjgani care întinse o ghioagă în semn de „o vezi?”, gestul lui Ursu care-i luă ghioaga, cum ia o gospodină acul din perină. Se auzi un singur zgomot, atunci când Ursu, proptind băţul în genunchi, îl rupse în două. Parcă făcuse o demonstraţie de circ. Tot în tăcere îşi luară cei trei tălpăşiţa. Şi tot în tăcere îşi continuară cei trei cireşari drumul. Noroc că le spusese Filip unde şade moş Eftime. Nu aveau nevoie să apeleze la niciunul dintre locuitorii care-i priveau cu atâta duşmănie.

– Nu înţeleg ce s-o fi întâmplat?! se miră Tic. Să fi făcut Victor sau Ionel nişte pozne pe care au uitat să ni le spună?

Moş Eftime era acasă, dar şi el părea contaminat de boala care cuprinsese brusc satul. Îi primi pe cei doi în curte, fără niciun pic de bucurie. Ba nici nu-i pofti în casă. Le arătă doar nişte scaune fără spetează la o masă sub un arbore, în mijlocul curţii. Tinerii îl salutară cât se poate de politicos şi mai ales Tic făcu uz de toate farmecele pe care ştia că le posedă pentru a risipi încruntarea de pe faţa gazdei. Minunea aproape că se produse. În privirile moşneagului se aprinseră câteva licăriri de duioşie. Dar, când se uită la Ursu, faţa îi deveni din nou gravă. Acesta avea însă un chip cât se poate de paşnic şi de blajin. Tic, simţind că prima cucerire e gata să se ducă pe copcă, profită de momentul unei noi întâlniri de priviri dintre el şi moşneag şi spuse cu o voce în care îşi adunase toată gingăşia:

– Am auzit atâtea vorbe de laudă şi atâtea întâmplări cu care v-a fericit viaţa, încât nu e greu să înţelegeţi de ce ne simţim atât de stingheriţi.

Nu putea exista pe pământ om, oricât de înfuriat, de nenorocit, care, auzind tonul gingaş cu care vorbise Tic şi văzându-i chipul (parcă luat dintr-un tablou cu îngeri pictat de cel mai mare maestru al culorilor), să nu capete din nou poftă de viaţă, să nu-şi simtă sufletul ca o grădină în care mai pot înflori bucuriile. Nu scăpă nici moş Eftime de această vrajă.

– Hm, mormăi el. V-au adus aici necazuri sau altele…

– Altele, se grăbi Tic să răspundă. Suntem prea tineri ca să punem necazurile la suflet…

– Zău, matale! Şi cam care vi-i dorinţa? Aşa despre toate sau despre ceva anume?

– Despre ceva anume, spuse Tic, lăsându-se condus de întrebările care i se puneau. Că despre toate nu ne-ar ajunge o viaţă de om.

– Zău, matale! Din vremea care-a trecut demult, sau din aceea de astăzi?

– Din cea care a trecut demult, că pe cea de astăzi o trăim din belşug şi noi…

– Zău, matale! Ce-oi fi auzit, sau ce-am trăit eu cu zilele mele?

Aici Tic ezită şi ezitarea de o clipă îi dădu timp bătrânului să se uite iarăşi la Ursu. Şi iarăşi se întunecă la faţă. Şi iarăşi Tic porni atacul său însoţit de farmece:

– Am vrea să vă amintiţi de zilele dumneavoastră, poate cam grele… am vrea să vă amintiţi de o noapte trecută demult, dar pe care nu cred c-aţi putut-o uita…

– Zău, matale. Şi cam ce-o fi cu noaptea *aceea?…*

– O noapte în care s-a răsturnat o corabie la marginea mării.

Bătrânul clătină din cap, cufundat în gânduri. Descoperise imediat amintirea.

– Hm… Eram cârmaci pe corabia aceea… Şi ne scutura vijelia ca pe o nucă…

– Eraţi cârmaci? tremură Tic de emoţie.

– Hm… Eram… Da’ era unul pe corabie mai cumplit decât noi toţi la un loc. I-am dat lui cârma, că eu nu mai puteam ţine în seama mea corabia… Şi dacă nu era el la cârmă, oasele noastre n-ar mai fi rămas pe pământul acesta. Nu ştiu cum a găsit valuri care să ne ducă la ţărm. Da’ acolo nu ştiu ce-a mai fost, că n-am văzut nimic decât semnalul lui, şi am sărit în apă. Ne-a luat un val şi ne-a dus până am simţit pământ sub picioare… E bun, e bun şi pământul, nu numai apa…

– Mai ştiţi unde s-a întâmplat asta? întrebă Tic încet, cu vocea tremurând.

– Cum nu?… Cum să uiţi un asemenea loc? Păi acolo am murit şi am înviat. Locului îi zicea pe atunci „La Gorganul”. E un mormânt vechi acolo, de mii şi mii de ani… Acolo a vrut să ne bage marea.

Bătrânul tăcu. Oftă, apoi iar tăcu. De la Tic îşi duse privirile spre Ursu şi, văzându-i faţa blândă şi duioşia din ochi, îl întrebă cu voce înceată, dar hotărâtă:

– E adevărat că dumneata ai omorât pe unul Năstase?

Capitolul X

1

La Ochiuri, prima parte a zilei se scursese în linişte. Ţombi fusese lăsat paznic de încredere la corturi, iar cei care rămăseseră, Lucia, Dan, Maria, se plimbaseră toată dimineaţa cu barca de cauciuc prin cele două scobituri făcute de mare în ţărm. Din iniţiativa Luciei, plimbarea se transformase repede în explorare. Toţi trei ştiau că fac o treabă zadarnică, fără niciun rezultat pozitiv (de câte ori nu fuseseră explorate şi sondate, cu mai multă competenţă, cele două golfuleţe?), dar speranţele, de multe ori, nu pot fi alungate cu ajutorul logicii. Ore întregi căutaseră fără întrerupere, cu ajutorul privirilor şi al sondelor de mână şi nu o dată Lucia sau Maria se cufundaseră în apă, în locurile unde sondele întâlniseră fundul „ciudat de aproape”. În profunzimi se fereau să se scufunde. Lucia nu admitea nicio imprudenţă. Cu fermitate de nezdruncinat, tăiase în câteva rânduri gustul Mariei de adâncimi. Cu ocazia plonjoanelor, Lucia descoperise dispariţia ceasului şi, fără prea mare efort de gândire, dedusese că nu se poate afla la nimeni altcineva decât la Tic. Oricine altul i-ar fi cerut voie şi mai ales îşi amintise cum îi făcuse Tic un semn de complicitate cu ochiul înainte de despărţire.

Prânzul, frugal, fusese „îmbogăţit”, cum se încăpăţâna cineva să spună, sau „sărăcit”, cum decretase Lucia, cu câteva glume (sărate sau nu, pipărate sau nu, după preferinţă), care nu puteau să aibă alt autor (în lipsa cireşarului cârn şi ciufulit, pierdut undeva în deltă) decât pe Dan. Din fericire, arşiţa neîmblânzită îi obligase pe tineri să intre în corturi, adică să gândească, să viseze cu ochii deschişi, apoi să închidă ochii, pentru a visa mai frumos şi fără eforturi de gândire şi imaginaţie. Somnul se prelungise, până când o adiere răcoroasă se hotărâse să pătrundă prin ferestruicile cortului. Tinerii se pregăteau să înceapă o nouă explorare în cele câteva ore care mai rămăseseră până la asfinţit, când, fără niciun aviz prealabil, Ţombi se porni pe un lătrat asurzitor în care se puteau deosebi lesne două accente: unul de bucurie, altul de ameninţare. (Numai Tic le putea deosebi fără greşeală.)

Surpriza, extraordinara surpriză, o anunţă cu ochii ieşiţi din orbite, prin gura până la urechi, Dan:

– Sculaţi, cântaţi! E mare sărbătoare! (Folosise, ad-hoc, acordurile „marşului triumfal” din „Aida”.) Dacă aţi şti cine vine! Dacă aţi şti cine vine! Priviţi şi vă minunaţi!

Cu un gest eroic de teatru, dădu la o parte pânza cortului care ţinea loc de uşă, invitând fetele la lumină, aer, răcoare şi surpriză.

Pe poteca de la marginea plajei veneau, aproape goneau, în ciuda oboselii, a transpiraţiei şi a gâfâielii, două fiinţe, la care nimeni nu se

aştepta. Prichindelul şi... Laura. Ca întotdeauna, Laura era îmbrăcată în alb. Dan se pomeni în braţele unui băiat pe care abia îl cunoştea şi cât ar fi vrut el să simtă la piept altă fiinţă! Şi cel din braţele lui Dan trăia aceeaşi stare. Oare le făcuse vânt cineva? Una dintre fete? Se uitară spre ele, prichindelul parcă pentru a-şi confirma calitatea rafinată a gustului (mai ales că Maria era în costum de baie), Dan parcă pentru a anticipa nestatornicia gustului (mai ales că Laura avea în priviri o căutare stranie, ca o vrăjitoare). Fetele nici nu-i vedeau pe cei doi băieţi, predispuşi la „un lung prilej pentru durere". Ele aveau să-şi spună atât de multe, atâtea taine, atâtea confidenţe! Rochia albă se desprinse ca aripile unui fluture şi băieţii avură ocazia să vadă, înainte ca juriul valurilor să-şi dea verdictul, trei naiade care ar fi oprit în loc nu numai braţele, dar şi inima lui Neptun. Concursul de amintiri începu în apă şi continuă pe plajă. Se transformă în concurs de visuri, de speranţe.

Dan şi oaspetele lui, văzându-se atât de ignoraţi, căutau de jumătate de oră subiecte de discuţii, dar abia atacate, subiectele erau abandonate, uitate. Stăteau pe plajă ca doi caraghioşi; nici măcar nu se dezbrăcaseră pentru a le veni ideea să se răcorească în apă. Mormăiau, conversau numai în „hm"-uri, în „ţ"-uri, în „pss"-uri, apelând din când în când şi la o tuse pitorească. Numai când văzu braţul Laurei rotindu-se în aer, Dan îşi aminti ceva şi începu, din senin, să-şi zgâlţâie, ca un bezmetic, musafirul:

– Psss! Îţi aminteşti? Înţeleptul Agathocles! Ştii ce-am găsit? Braţul Afroditei! Pe cinstea mea! Şi trase după el zdreanţa de om care supravieţuise zgâlţâielii, cu o putere pe care nu şi-o cunoscuse până atunci. Îl duse la cortul mare şi-i arătă triumfător braţul de marmură, scos de Ursu din cea mai adâncă groapă de la Ochiuri. Braţul Afroditei! continuă Dan inspirat. Să-l sărutăm, să ni-l punem după gât, pe piept, pe păr, pe buze. N-avem nevoie de pământene. Trăiască Afrodita!

Braţul însă era rece, dur, nesimţitor. Şi cum Dan îl confundase o singură clipă (clipa în care îl dusese la gură) se pomeni cu o lovitură straşnică, dureroasă care-i umflă imediat buzele.

– Nici ăsta nu-i pentru mine, spuse cel lovit. M-a lăsat cu buzele umflate. Ţine-l tu, poate ai mai mult noroc. Rămân mai bine la muritoarele care-o imită pe Afrodita.

Prichindelul luă braţul din mâna lui Dan şi începu să-l cerceteze cu atenţie mare. Cireşarul era însă convins că „micul savant" face o simplă comparaţie între marmura şlefuită şi un anumit braţ de pe plajă cu care ar putea să semene. Crezând că muza e tot Laura, se gândi că a sosit momentul să-l descoasă. Află, astfel, din vorbele foarte precise ale viitorului savant, că Laura sosise la Histria în cursul dimineţii împreună cu tatăl ei şi că va pleca pentru câteva zile la

Mangalia, la muzeul de acolo. Mai auzi ceva despre un conclav de arheologi în fostul Callatis, dar nu asta îl preocupa, ci săgeţile subtile pe care prichindelul le arunca Laurei, ori de câte ori venea vorba de ea.

– Dac-ar avea o trenă, şi-ar căuta mereu paji. Toţi să fie în urma ei, niciunul alături. Nu ştiu cum a reuşit să fie „invitată” la Mangalia.

„Invidie la nivel înalt, constată Dan în sinea lui. Savanţii între ei…”

– Tu n-ai fost invitat? întrebă Dan, cu teama că făcuse o gafa.

– Eu? Aaa! Sigur… Mai ales că asistentul tatii, domnul asistent, intră de poimâine în concediu… Trebuie să colecţionez eu notele, documentele, opiniile altora… De pildă, în secolul al patrulea înaintea erei noastre, în perioada când Histria…

Îngrozit că ar putea auzi o conferinţă doctă, pe care mintea lui, în acele clipe, o refuza cu îndârjire, Dan luă un aer misterios şi întrebă în şoaptă:

– Lasă Histria! Spune-mi, aşa ca între bărbaţi, din care ţi-ai făcut regina visurilor?…

Niciodată Dan n-ar fi aflat răspunsul, dacă în acel moment Maria n-ar fi fugit în salturi de căprioară spre apa albastră a mării. Îi ajunse să vadă ţinta privirii fugare a prichindelului şi apoi vălul de roşeaţă care-i invadase faţa, pentru a renunţa de bună voie la răspuns. În sufletul lui se petrecu atunci o schimbare. Îl înţepau parcă nişte ghimpi fierbinţi. Da! Trăia pentru prima dată sentimentul geloziei. Nestatornicia lui fusese un mic capriciu de moment. Aşa cel puţin gândea el.

Prichindelul, roşu, galben, verde îşi continua verbal conferinţa (avusese grijă mai înainte să tuşească superior, ca un savant căruia un confrate îi spune baliverne) şi Dan, din instinct de conservare, se abandonă unei lumi în care, poate, gelozia nu fusese descoperită, iar femeile săreau, singure, de pe socluri, sau din amfore, direct în braţele efebilor.

Nu departe de ei, fetele îşi terminaseră tot ce aveau de spus, inclusiv impresiile dintr-un mare magazin de confecţii şi speranţele unei revederi după conclavul de la Mangalia.

– Dacă-aţi şti ce rău îmi pare că nu pot să stau cu voi! se tânguia Laura, căreia i se relatase toată povestea Palatului de cleştar. Dar voi veni! Voi veni!

– Cine ştie unde vom fi peste câteva zile!? se întrebă visătoare Maria.

– Oriunde veţi fi, vă găsesc! Aici nu v-am găsit? Ah! De ce trebuie să plec?… Dar trebuie, trebuie!

Era aceeaşi visătoare, aceeaşi romantică, aceeaşi pasionată dintotdeauna. Faţa îi era mai slabă, mai trasă, ochii îi luceau ca sticla. Şi deodată fără să spună ceva, se aruncă în apă, ca şi cum ar fi voit să caute pe cineva, sau urmele cuiva, în clopotele valurilor. Întâlnirea cu

apa rece o dezmorţi. Lucia şi Maria erau în preajma ei, Dan, evadând din închisorile subterane ale Histriei, azvârli un „tra, la, la, la, la, la, la,” în aer, atmosfera se însenină, se organiză un concurs vesel de înot, între sirene. Băieţii, arbitri, nu voiau să dea nicio câştigătoare. Fetele tăbărâră asupra lor şi ei se lăsară chelfăniţi, fără să opună cea mai mică rezistenţă.

– Cine? Cine? Cine? întrebau ele.

Ei tăceau mâlc, lăsându-şi urechile şi părul pradă unor degete mici, subţiri, fierbinţi şi mai ales încărcate de fiori.

Dar soarele cobora tot mai jos. Oaspeţii trebuiau să plece. Cerul se desfăta cu culori, marea foşnea, în suflete se înfiripau taine, speranţe, visuri, dorinţe. Şi nelinişti, şi tristeţi.

2

Ţombi era într-o dilemă groaznică. Ştia că fiinţele din corturi sunt binecuvântate de un somn adânc, cel mai frumos, cel mai liniştitor, cel mai dulce somn: somnul dimineţii. Pentru că, undeva în lume, se hotărâse ivirea zorilor. Dar mai ştia că undeva, nu prea departe, alte fiinţe uitaseră de somn şi se înveseleau într-un cântec, într-un marş, pe care *cineva* i-l fredonase prima dată după ce-l aşteptase, pe acel cineva, două ore în faţa unui cinematograf. O singură fiinţă putea să dea tonul acelui marş vesel, fiinţa pe care-o iubea şi o slujea ca pe nimeni altul în lume. Îşi băgase botul în nisip, pentru a nu i se auzi scâncetele de bucurie şi tremura ca un apucat pentru hotărârea pe care ştia că o va lua. Văzând ţâşnind o săgeată de foc la marginea cealaltă a mării, Ţombi uită dilema care-l paralizase, sau în sfârşit ieşi din ea, şi se repezi cu strigăte de triumf (ah, de ce le spun oamenii urlete?) spre fiinţele care mărşăluiau prin nisip.

Cei din corturi dădură buzna afară, întâlniră zorii, răcoarea mării şi umbre pe nisipul plajei, nişte umbre care ţopăiau. Dan uită marşul triumfal, uită că se află în pijama, aşa că ajunse pe plajă înaintea fetelor. După câteva clipe sosiră şi ele, înveşmântate în albul halatelor, ca nişte fantome ale zorilor. Şi deodată totul deveni viaţă, lume, natură.

– Învinşi sau învingători? urlă Dan, căutând să-şi amintească un „alegretto” dintr-o odă a dansului şi o odă a bucuriei dintr-un „allegro” al vieţii.

– Direcţia spre victorie! spuse Tic, deja cucerit de bucuria triumfului.

– Spre speranţă! adăugă Ionel, desfăcându-şi braţele ca pentru un zbor.

– La Gorgan! spuse Ursu, uitându-se o clipă în ochii Luciei.

– Amiralii viselor, la datorie! adăugă Victor, parcă rostind primul vers dintr-un nou marş.

3

Bagajele umplură iarăşi cotiga. Ursu se opinti iarăşi, trăgând-o la şosea. Tic se aşeză iarăşi pe piatra kilometrului douăzeci şi trei, în speranţa unui autostop. Gorganul fusese identificat în spusele celor doi pescari. Era undeva în preajma lacurilor salmastre şi acolo nu se putea ajunge decât pe şosea. Primul camion îi duse în satul cunoscut. Acolo predară cotiga, lăsară mulţumiri, primiră poame, dăruiră alte mulţumiri. Al doilea camion îi lăsă în locul denumit La Streaşină. O căruţă plină cu lăzi goale de zarzavaturi le transportă bagajele până la fântână. Vizitiul, un ţăran cu vreo şaptezeci de toamne în spate, le arătă cu mâna un gheb de pământ care se ridica la marginea mării:

– Gorganul! spuse el. V-aş duce până acolo, dar nu răzbate căruţa prin nisip.

Pe o întindere pustie de pământ, netulburată de nicio cută, neînveselită de niciun pom, în faţa unei mări nepăsătoare, albastră şi nesfârşită, trona, ca un stăpân dintotdeauna al locurilor, Gorganul. Cu cât se apropiau de el, cu atâta creşteau neliniştea, emoţia, înfiorarea în sufletele cireşarilor. Oare acolo se afla taina necunoscută a mării, în preajma acelui mormânt vechi, care amintea trecutul şi prezicea viitorul? Îşi va îngropa marea pentru totdeauna taina cea mare, precum o invita mormântul de la marginea ei? Sau şi-o va lăsa smulsă de braţele şi minţile cutezătorilor care se apropiau de ea?

Cireşarii înaintau greu prin nisipul fierbinte. Toţi erau încărcaţi cu bagaje. Abia răsuflau şi apa curgea şiroaie pe trupurile lor. De departe, Ursu părea o dihanie ciudată, pe spatele căreia cineva aşezase o casă. Sau poate o fiinţă care-şi ferea faţa de soare cu ajutorul unei umbrele uriaşe. Tot ce era mai greu se afla în spatele lui. Picioarele i se înfundau în nisip până la glezne, din cauza greutăţii. Mergea însă fără să se oprească, pentru că ţinta era aproape şi orice oprire l-ar fi dărâmat ca pe o pânză. Era greu drumul, dar speranţele erau lanţuri puternice, care nu se rupeau prea lesne. Şi-i trăgeau pe cireşari spre Gorgan şi de acolo la marginea mării, într-o oază mică de verdeaţă, apărută, prin cine ştie ce miracol, în pustiul de nisip. Acolo le căzură bagajele din mâini şi de pe umeri, acolo, fără să aştepte să le revină răsuflarea, înălţară corturile. Era al treilea popas făcut de cireşari în numai câteva zile. Era oare ultimul?

Toţi se urcaseră pe Gorgan, lăsându-se un timp asaltaţi de nelinişti, de emoţii, care parcă urcau din pământul de sub picioarele lor, de gânduri, care se înapoiau uneori tăcute în mormântul de la marginea mării. Speranţele, dorinţele, visurile lor erau însă vii. Contemplarea mută le-ar fi ucis, le-ar fi transformat în fulgi uşori pradă tuturor vânturilor. Timpul îşi cerea acolo, ca pretutindeni în lume, tributul: mişcarea, acţiunea.

4

Gorganul, prin înălţimea sa, oferea un post ideal de cercetare şi recunoaştere. De acolo, tinerii văzură, până departe, marginea mării, coasta cu toate încreţiturile ei, limbile de pământ şi, mai ales, descoperiră că apa de la nord care li se părea mare, nu era decât oglinda unui lac salmastru. Între lac şi mare se întindea o fâşie îngustă de pământ, al cărei capăt nu se zărea nici de pe Gorgan. Pe acea fâşie văzură, departe, o altă oază mică de verdeaţă, asemănătoare cu aceea în care îşi instalaseră ei corturile. Gorganul se afla în locul unde lacul se apropia cel mai mult de mare şi era ca o barieră în calea unor priviri indiscrete.

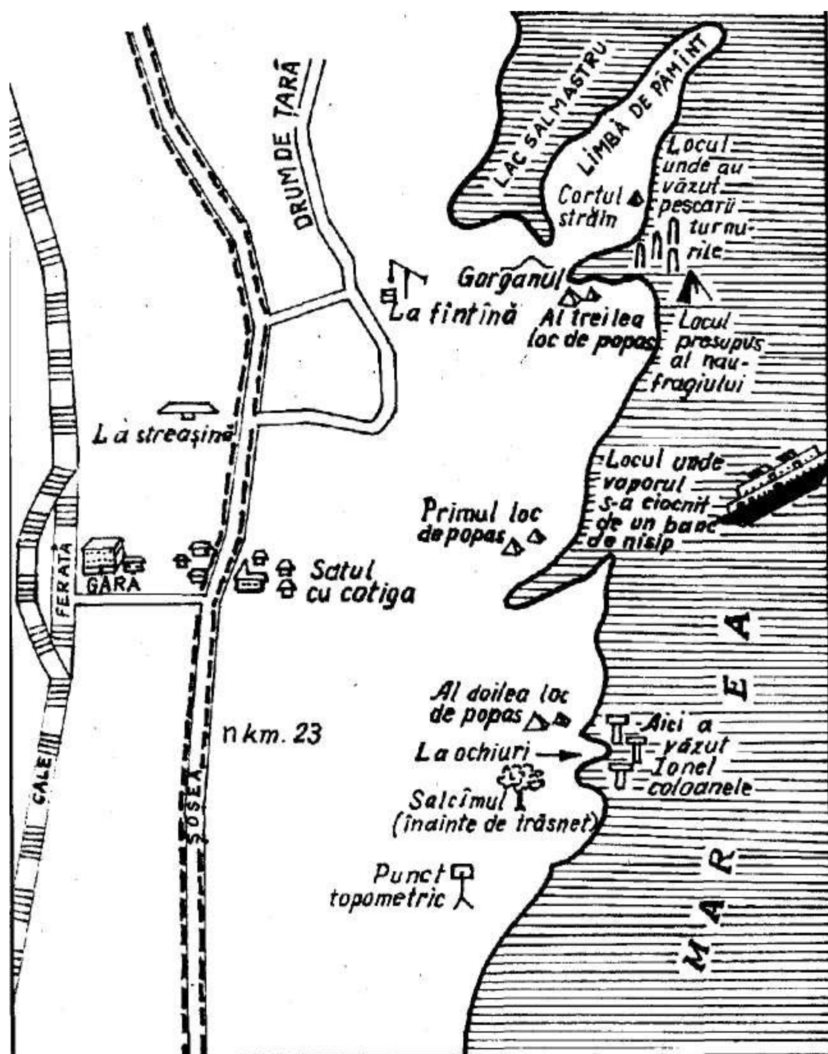
Câteva clipe, cireşarii se sfătuiră dacă n-ar fi mai bine să mute corturile pe limba de pământ care despărţea lacul de mare, în oaza de verdeaţă pe care-o descoperiseră acolo. Cineva veni cu ideea protecţiei pe care le-o asigura Gorganul faţă de orice priviri străine şi astfel locul de popas se stabili definitiv în faţa Gorganului. După ce se fixară, convenţional, câteva puncte de orientare, Victor dădu semnalul recunoaşterii generale. Se făcură echipe, fiecăruia încredinţându-i-se o sarcină anume: Ursu şi Tic urmau să exploreze, cu ajutorul bărcii, ţărmul mării în preajma Gorganului, notând orice încreţitură a coastei; Victor şi Maria aveau sarcina cercetării fâşiei de pământ care despărţea marea de lac; Ionel şi Dan trebuiau să traseze marginea lacului de la Gorgan spre nord, iar Lucia, la corturi, pregătea o schiţă a locurilor străbătute până atunci de cireşari. Pentru a se evita imprudenţe şi îndepărtări prea mari, explorarea nu trebuia să se facă în distanţe, ci în timp. Fiecărei echipe i se fixase un anumit timp pentru îndeplinirea sarcinii, ţinându-se seama de importanţa şi greutatea explorării.

Cireşarii trăiau parcă pentru prima dată, de când sosiseră pe litoral, adevărata nervozitate şi agitaţie care prevestesc acţiunile. Îşi începură munca, toţi cu zel, cu seriozitate, cu răspundere. Notau fiecare amănunt, calculau distanţele, căutau, fără încetare, lucruri ieşite din comun. Uitaseră de foame, de odihnă, de somn. Cei care fuseseră în deltă nu apucaseră să doarmă niciun minut. Se mulţumiseră cu odihna din tren, cu somnul obositor, intermitent, neliniştit, care-i înşelase în timpul întoarcerii.

Ursu şi Tic îşi prezentară primii rapoartele. Lucia adăugă notele şi însemnările lor schiţei pe care o pregătea. Sosiră apoi Dan şi Ionel cu observaţiile lor. Apăru în sfârşit şi ultima echipă, cea formată din Victor şi Maria, care cercetase limba de pământ dintre lac şi mare. Având toate datele necesare, Lucia, ajutată de Victor şi de Ionel, începu să schiţeze, pe o foaie mare de bloc, harta regiunii de pe litoral, străbătută de cireşari.

Iată cum arăta harta în jurul căreia se adunaseră tinerii cutezători:

HARTA REGIUNII DE LITORAL STRĂBĂTUTĂ DE CIREŞARI
aşa cum a fost întocmită de Lucia

5

Cu câteva ore înainte de asfinţitul soarelui, cireşarii începură cercetările propriu-zise. Dan se crezu dator să împărtăşească şi celorlalţi ideea care-i venise în minte:

– Oare n-ar fi mai bine să începem treaba de dimineaţă? Mai ales că mâine e sâmbătă…

Privirile surprinse ale celorlalţi îl făcură să înţeleagă că e în pasă proastă şi că rostise o neghiobie cât el de mare. Tocmai era pe punctul să-şi facă o autocritică sinceră şi deschisă, când deodată se

declanşa cu violenţă contraofensiva lui Tic:

– N-ar fi mai bine să începem de luni?... Sau, şi mai bine, să amânăm cu o săptămână, ca să pornim tot într-o sâmbătă... Iar tu, Dănuţ, până atunci, bagă-te într-un poloboc, îţi dăm şi o lanternă şi ia marea, băiatule, calea mării, poate dai de un peşte.

– Peşte?! se miră Dan. Ce să fac eu cu peştele?

– Să-i ceri cu împrumut nişte icre... Lasă că-ţi spun mai târziu pentru ce, acum sunt grăbit... Ursule! Nu ştiu de ce am impresia că icrele seamănă cu creierii cuiva... Când sunt trecute, fac rău la stomac... Iar când sunt proaspete se bat cu lingura... De ce-ai rupt ciomagul ăla?!

Dan făcu un semn care-l arăta pe Tic „zurliu”, dar, de teamă că i s-a zărit gestul, alergă spre Lucia, din echipa căreia făcea parte. Să întâmplă însă că Ţombi îi ieşi în cale şi astfel ajunse la picioarele Luciei în genunchi.

– Tot trebuia să ceri iertare cuiva, îl consolă Tic. Hai, Ţombi!

Ţombi îşi petrecu stăpânul până la marginea mării. Tic nu-l pofti în barcă, lăsându-l uimit pe mal, ca un filosof preocupat să dezlege enigma „recunoştinţei”. În barca de cauciuc se mai aflau Ursu, Victor şi Ionel. Bătrâna barcă suporta cam greu atâta încărcătură. Şi, cum nimeni nu-i auzea plânsetul, răbdă tortura, dar pregăti în tăcere un plan de răzbunare. Ajunşi la o bună distanţă de mal, cei patru cireşari făcură primul sondaj. Apa era adâncă, trecea de zece metri.

– Ce crezi, Ursule? întrebă Victor. Restrângem aria de cercetări?

Ursu nu se grăbi să dea răspunsul. Privea într-una apa mării şi clătina din când în când din cap.

– Cam ciudată adâncimea, spuse el. Sau o fi locul cam ciudat. Uitaţi-vă la culoarea apei. Are un albastru spălăcit. Parc-ar fi mult nisip în ea.

– Vrei să spui că e fundul aproape, că e impregnată de nisip?

Ursu se mulţumi să mişte capul în semn de „da” la întrebarea lui Victor. Privi iarăşi apa şi mormăi ceva de neînţeles.

– Eu cobor! spuse el pe neaşteptate. Aplecaţi-vă în partea cealaltă.

Şi, fără să aştepte confirmare şi fără să-i lase pe ceilalţi să facă mişcarea de echilibru, sări în apă, dar cu atâta uşurinţă, că barca abia se clătină. Trupul lui dispăru în apă, dar nu ieşi la suprafaţă după două minute, cum îşi închipuia Tic, ci aproape imediat, pentru că douăzeci, treizeci de secunde pentru Ursu nu însemnau mare lucru.

– Am nimerit cu sonda într-o groapă, anunţă el. Aşa cum am bănuit. Veniţi încoace să am un punct de reper. Vreau să fac nişte sondaje pe viu.

Vreme de jumătate de oră, Ursu purtă barca în diferite direcţii şi, la fiecare oprire, se scufunda în apă, anunţând rezultatul sondajului. Exploratorii de pe apă îşi putură astfel face o idee sumară a

caracteristicii fundului. Victor şi Ionel notaseră într-un carnet toate comunicările lui Ursu, deşi acesta ar fi putut să şi le amintească fără niciun efort.

– Păcat că n-am luat puncte de reper, Victor, spuse Ionel. Ne-ar fi ajutat mult la întocmirea unei hărţi a fundului. Eu zic să pregătim pentru mâine nişte balize. Mai ales că adâncimea apei e atât de mică.

Ionel avea dreptate. Pentru o explorarea adevărată, precisă, aveau nevoie de geamanduri fixe. Cu ajutorul lor puteau să se orienteze în orice împrejurare. Propunerea lui nu întâmpină nicio împotrivire. Schiţele pe care le făcuseră până atunci erau iluzorii, puncte azvârlite în infinit, sau, chiar dacă unele puncte se bazau pe anumite relaţii de direcţie, erorile erau posibile, ba chiar probabile. Singura constatare pe care explorarea lor sumară o făcea evidentă – aceasta datorită plonjoanelor lui Ursu şi celor ale lui Tic, pe care nu-l răbdase inima să asiste la scufundări ca un simplu spectator – era aceea a neregularităţii fundului mării. În aparenţă, apa nu era adâncă. Trei, patru, cinci metri şi aceasta pe o distanţă mare, până departe în larg.

Dar existau atâtea gropi adânci, încât erai tentat să spui că ele constituie veritabilul fund al mării. Aceasta era, cel puţin, situaţia în sectorul explorat de echipa din barca de cauciuc.

Soarele tocmai se ascundea după Gorgan, când barca ajunse la mal. Ursu o trase după el până la corturi, apoi se duse după ceilalţi, care se urcaseră în vârful Gorganului. Priveau de acolo asfinţitul. Nu-i lăsă prea multă vreme înecaţi în culori şi reverie.

– O s-avem mult de furcă aici cu cercetările, îi trezi el. Sunt atât de multe gropi şi atât de apropiate unele de altele, că, fără un sistem de geamanduri bine pus la punct, n-o să ştim niciodată dacă am cercetat o groapă sau n-am cercetat-o.

– Tu crezi că visul nostru se află într-un asemenea mormânt? întrebă surprinsă Maria.

– Dacă se află aici – îi răspunse Ursu – nu poate să fie decât într-o groapă.

– Sau sub un dâmb submarin de nisip, completă Victor.

– Sau… admise Ursu. În orice caz, o să avem bătaie de cap, nu glumă. Cred că sunt sute, poate chiar mii de gropi în perimetrul care ar putea adăposti taina. Vă închipuiţi ce ne aşteaptă.

Victor făcu un tur de orizont din vârful movilei. Îşi opri multă vreme privirea asupra lacului. Devenise gânditor, dar nu spuse nimic nimănui despre gândurile sale. Nu făcu altceva decât să întărească părerea lui Ursu.

– Într-adevăr, ne aşteaptă multe căutări, iar timpul e foarte, foarte grăbit. Cred că niciunul dintre noi n-o să fie scutit de eforturi.

Lucia se lumină subit la faţă. Parcă ar fi dat peste dezlegarea problemei:

– Ce-ar fi să-i chemăm aici pe Laura şi pe prichindel?

Reflexele asfinţitului erau roşii, aşa că nimeni n-ar fi putut să deosebească îmbujorarea feţei lui Victor. Toţi se uitau la el, aşteptând o confirmare.

– Când se întorc de la Mangalia? întrebă Ionel. Până atunci n-avem ce face.

– Pleacă mâine dimineaţă la Mangalia, întoarse Lucia răspunsul.

– Tu vrei să-i oprim? se dumeri Dan… Păi… Nu ne-au spus amândoi că sunt invitaţi acolo? Adică, ştiu eu că s-au lăudat… dar un fel de secretari ai babacilor lor pesemne că sunt…

Interveni şi Maria în discuţie şi încă vehement:

– E o nerozie, Lucia. Nu că s-ar îngreuna lucrările consfătuirii. Dar nu-ţi dai seama, că, dacă ar fi avut cea mai mică posibilitate de a scăpa, dacă nu ar fi avut *obligaţia* de a participa, Laura, aşa cum o ştim noi, nici n-ar mai fi plecat la Histria, ar fi rămas la noi, la corturi… Dacă vrei neapărat s-o răpim… Poate că pri… prichindelul…

– Nici atât! spuse Dan. A rămas el mâna dreaptă a lui taică-său… Domnul asistent e concediat, în mod sigur…

– Cum adică e concediat? întrebă Maria.

– Am vrut să văd dacă întreabă cineva. Nu te speria. Intră de mâine în concediul său legal…

– Iar tu ai intrat de astăzi în concediu de gândire, replică Maria. Sau poate eşti în concediu permanent.

Victor înţelese că n-are altceva de făcut decât să mai îngroaşe puţin punctul de pe *i:*

– Dacă vor sosi la noi, vor fi bineveniţi! Până atunci însă nu trebuie să aşteptăm. Avem atâtea de făcut, încât nici cu ei aici n-am putea răsufla uşuraţi. Gândiţi-vă la ce ne-a spus Ursu: sute, poate mii de gropi… şi mi-e teamă că mai sunt alte sute şi mii…

Victor îşi opri vorbele aici. Nu voia încă să-şi destăinuie ultimele observaţii, pentru că nu deveniseră concluzii. Îi era însă teamă să nu devină concluzii peste noapte.

Cireşarii aveau nevoie de odihnă, mai ales acei care călătoriseră noaptea cu trenul. După o cină bogată, se retraseră în corturi şi somnul pe care îl aşteptau demult îi luă repede în stăpânire. Se petrecu însă un eveniment înainte de ivirea zorilor, care le tulbură somnul şi le puse în cale o nouă problemă, mult mai grea, mult mai spinoasă.

Poate chiar în clipa când se înspuma aurora, se auzi o bubuitură groaznică. Parcă ar fi făcut Gorganul explozie, atâta spaimă le produse în somn. Ieşiră toţi afară din corturi, buimăciţi, speriaţi, dar nu văzură nicio flacără, nicio lumină. Doar undeva la marginea mării se desfăcea uriaşul trandafir roşu al aurorei. Nu văzură altceva nimic, nimic. Nimeni n-avu ideea să se uite în locul unde se afla barca de

cauciuc. Ar fi văzut acolo o îngrămădire de zdrenţe. Se retraseră în corturi, se chinuiră mult cu gândurile, dar somnul tot îi cuceri.

Mai era însă cineva, care, nu departe de Gorgan, ieşise în deschizătura unui cort, auzind groaznica bubuitură. Se retrase apoi pentru a-şi relua locul în sacul de dormit. Somnul îl cuprinse greu şi gândi în sinea lui că nu şi-a început prea bine ziua.

6

Toţi cireşarii se aflau în jurul bărcii de cauciuc, în jurul a ceea ce fusese cândva o barcă de cauciuc. O priveau ca pe o fiinţă care se topea sub ochii lor, pentru că niciunul nu putea să creadă că viaţa ei s-a sfârşit cu totul. O priveau în tăcere, căutând în fel şi chip un leac pentru a-i prelungi viaţa. În faţa lor era însă o îngrămădire de zdrenţe. Explozia se produsese într-un singur loc, dar forţa ei se propagase în toate compartimentele, molipsindu-le cu microbul sinuciderii.

– Oare se mai poate face ceva? se auzi glasul unei speranţe zadarnice.

Şi, împotriva realităţii, împotriva bunului simţ, se apucară toţi s-o doftoricească. Ore întregi se învârtiră în jurul ei, până ce se convinseră că fosta lor comoară nici pentru petice nu mai era bună.

– Dac-aţi şti cât am urât-o! mărturisi Tic, ajuns la capătul puterilor. Eu cred că ura mea a sfărâmat-o. Întotdeauna s-a ascuns de noi şi acuma, pentru că ştia că n-o să scape, a preferat calea sinuciderii, decât aceea a colaborării cu noi.

– Şi noi ce ne facem fără barcă? răsună glasul celei mai triste realităţi prin gura lui Dan. Ori îi urmăm exemplul şi alegem ca mijloc marea… ori…

– Ori ce? se răţoi Tic. Chiar de-aş şti că mă fac eu barcă, nu plec de-aici, până ce…

Atunci Ionel anunţă cea de-a doua surpriză cu vocea unui om care asistase la explozia celei de-a doua bărci de cauciuc:

– A apărut un cort în partea cealaltă, pe limba de nisip!

Cireşarii alergară într-un suflet la Gorgan. La câteva sute de metri de movilă, exact în mijlocul oazei de verdeaţă pe care o zăriseră cu o zi înainte, se afla un cort de mărime mijlocie. În jurul cortului, nimeni. Însă, departe în larg, se vedea o cască albă, probabil unul dintre proprietarii cortului.

Uimirea cireşarilor nu cunoştea margini. Cine puteau fi intruşii? Să le fi făcut o surpriză prichindelul şi Laura? Ursu înlătură imediat posibilitatea norocoasă. După ce privi câteva minute punctul alb de pe mare, spuse destul de intrigat:

– Nu! Înotătorul e un om în toată firea. Şi după chip, şi după braţe, şi după felul cum înoată. Foarte ciudat!

– Da’ de unde-i vezi tu chipul? întrebă Ionel. Ai tu un binoclu special, că eu, oricât mă forţez, nici casca n-o văd prea bine.

– Să lăsăm discuţia asta inutilă, spuse Victor. Ursu ne-a spus ceea ce a văzut... Mai bine să trecem în revistă situaţia. Când a apărut cortul? Cine sunt locatarii lui? Ce caută aici, lângă noi, lângă locul nostru?

– Cam greu de răspuns, îşi dădu Dan cu părerea. Ar trebui să-l acostăm pe cetăţean.

– În orice caz, continuă Victor, n-au venit în cursul nopţii. Cred că spre ziuă...

– Parcă l-am auzit pe Ţombi lătrând, îşi aminti Tic. Nu cu mult timp înaintea bubuiturii. Un singur defect are javra asta. Nu ştie să vorbească.

– Ciudat, reflectă Victor. Înainte de zori... Prin urmare cunosc locurile... Şi nu stau departe de aici, sau nu vin de departe...

– Poate i-a adus o maşină, zise Ionel. I-a lăsat unde ne-a lăsat pe noi căruţa.

Dar nici el nu prea era convins de ceea ce spunea. Lucia îi respinse imediat ideea:

– Căruţa abia avea loc pe cărarea aceea... Cum să încapă, cum să se încumete o maşină, mai ales noaptea, printre atâtea gropi cu nisip? Eu cred că Victor are dreptate. Vin de undeva din apropiere.

– Mai întâi să facem o recunoaştere, propuse Tic. Să vedem dacă vin sau vine. Să profităm că ăla e în larg.

– Eşti nebun? se opuse Maria. Cum să te duci la cortul omului? Cu ce drept? Poate că e un om serios, poate că are treburi aici...

Tic îşi privi sora cu aer trist, compătimitor:

– Întotdeauna m-ai subestimat. Tu crezi că pe lume există un singur farmec, farmecul frumuseţii pe care, fie vorba între noi, ţi-l atribui cam ilicit... Există şi farmecul inteligenţei personificat de scumpul tău frăţior... Ţombi!... Marş!

Tic îşi însoţi comanda cu trei fluierături ca un tril scurt. Ţombi o zbughi spre cortul vrăjmaş, într-o goană nebună, şi-l văzură pitindu-se în nisip. După câteva secunde, reapăru şi-şi reluă goana în sens invers. Când ajunse la Gorgan lepădă la picioarele lui Tip ambalajul elegant al unui pachet de ţigări.

– Prin urmare, explică Tic, cortul are un singur proprietar, cel cu cască albă, un individ care fumează ţigări „Tomis”, chel, cu dinţi galbeni şi fără degetul arătător de la mâna stângă. Şiretul de la pantoful drept e înnodat dublu...

Glumele lui Tic nu reuşeau totuşi să risipească valul de nelinişte care se abătuse asupra cireşarilor. El deveni şi mai simţit în clipa când Sherlock Holmes-ul de ocazie anunţă cu vocea serioasă:

– Ia uitaţi-vă ce scrie aici pe pachet! Precis cu un creion cu pastă... *Gorganul – mormânt dac suprapus. Tumul scit la bază.* Oare nu ne-am ars?

Probabil că le era dat cireşarilor să treacă din uimire în uimire în ziua aceea. Pachetul gol trecu din mână în mână, până ajunse din nou la Tic. Acesta, văzând casca albă ieşind undeva la ţărm, făcu imediat o propunere îndrăzneaţă.

– Eu mă duc până la ăla prin apă şi ies pe mal lângă el, ca să-mi trag răsuflarea… Aşa, de formă, că nu obosesc eu dintr-un fleac…

Tăcerea celorlalţi semăna cu o aprobare. Tic se aruncă în apă, înainte ca să aibă vreunul dintre ei vreme să se răzgândească. Începu prin a se bălăci, apoi se avântă în înot rapid. Se cam plictisi el până ajunse în dreptul căştii albe, pentru că era cale destul de lungă. Ieşi la mal ca un om care abia îşi trage sufletul. Mergea împleticindu-se, cu ochii închişi, şi se prăbuşi ca un sac la câţiva metri de posesorul căştii. Sufla cu atâta putere, că năştea vârtejuri de nisip. Cu coada ochiului înregistra însă înfăţişarea personajului de lângă el. Mai întâi statura şi musculatura vecinului. Impresia era favorabilă. Apoi chipul lui de bărbat energic şi privirile-i prea leneşe ca să nu fie prefăcute. Avizul devenea precar. Între el şi vecin se afla o îngrămădire de beţe şi vergele de fier, de rotiţe, sârme şi corzi.

– N-aveţi cumva o barcă? se pomeni Tic întrebând fără voia lui.

Vecinul cu cască albă pe cap râse la început auzindu-i întrebarea, apoi se strădui să ia un aer de om deranjat. Se încruntă şi întrebă cu voce severă:

– Eşti iscoadă profesionistă sau de circumstanţă?

„Aha, e un om cu carte, gândi tânărul. Şi merge drept la ţanc, nu cu ocolişuri. Şi parcă n-ar fi nici împotriva glumelor. Ia să-l încerc.”

– N-am ştiut că vă ocupaţi cu astrologia, de aceea am venit la dumneavoastră cu o întrebare.

– Zău! râse cu poftă casca albă. Nu puteai de pildă să mă întrebi dacă pot să răspund la bună ziua?

– Vă ofer scuze şi pretextul că eram obosit mort. Nici acum nu mi-am revenit.

– Dacă vrei să pari obosit, trebuie să înoţi mai prost. Eşti de la corturile celelalte?

– N-aveţi o ţigară „Tomis” sau „Callatis”?

Casca albă începu să se uite la Tic mai bănuitor. Acesta însă cerceta cerul în căutarea unor nori, dar, negăsindu-i, se mulţumi cu valurile mării.

– Nu ştiu dacă o ţigară poate să autentifice precocitatea unui copil…

Tic îşi întoarse brusc privirea spre vecinul său, dar era rândul acestuia să cerceteze cerul şi marea.

– Cum vă închipuiţi că aş fi făcut o asemenea cerere unui profesor… chiar dacă beneficiem de apropierea sau de depărtarea vacanţei…

Casca albă deveni mai iscoditoare. Tic îşi reluă activitatea de astronom.

– Chiar şi în vacanţă timpul are un anumit preţ.

Invitaţia era clară. Tic trebuia să facă ceva pentru a repara „relaţiile”, folosind metoda forte:

– Am pus rămăşag cu prietenii mei de la „celelalte corturi” că în cinci minute vom ajunge la astfel de relaţii, că nu ne vom supăra de la o mică neînţelegere.

– Zău?! râse iarăşi casca albă. Pe mine se pare că mă cunoşti. Eu în schimb nu ştiu nimic despre dumneata.

„Va să zică nu toţi cei care-l cunosc îi sunt cunoscuţi, deci e profesor”, gândi Tic.

– Eu sunt dintre aceia care vă cunosc fără să-i cunoaşteţi. Numele nu v-ar zice nimic.

– Ei, asta n-o mai cred, îi spuse casca albă. Eşti prea tânăr. „Va să zică nu e profesor de liceu. Prin urmare e din ăia mari, raţiona Tic în gând. Mi se pare că am cam feştelit-o. Ia să mai încerc o dată.”

– S-ar putea să audiez şi eu cursuri interesante. Anumite discipline…

– Zău?! Dar cine ţi-a insuflat pasiune pentru arheologie.

Tic rămase trăsnit. Casca albă era deci un rival. Un arheolog care… Dar ce căuta el aici cu atâtea unelte de pescuit?

– O întâmplare, răspunse Tic fără nerv. Aveţi pasiunea pescuitului?

– Şi a liniştei, mai ales a liniştei.

Noua invitaţie era şi mai limpede prin calmul cu care fusese rostită. Dar, pentru a nu se întoarce cu coada între picioare, cireşarul repetă cu totul inutil prima întrebare:

– N-aveţi cumva o barcă? Vă rog să mă credeţi că nu fac nicio glumă.

Tonul lui Tic ar fi avut darul să convingă un întreg consiliu pedagogic. Casca albă îl privi puţin cam chiorâş, deşi în sinea lui era convins că întrebarea fusese o glumă sau un pretext pentru ceva. Totuşi ca să nu se dea întâi el bătut, încercă să-şi încondeieze musafirul:

– Dacă eşti atât de bun înotător, de ce nu te-ai înscris la concurs?

Tic făcu mai întâi o mutră de bleg, apoi sări brusc, ca o lăcustă. Cuvintele îi explodau în gâtlej.

– Vă rog. Nu fac glume. Ce zi e azi? Şi ce oră?

Spaima de pe faţa lui nu putea fi jucată. Profesorul îl crezu în pragul unei nenorociri.

– Azi e sâmbătă. Şi e ora… unu şi treizeci de minute.

Tânărul rosti un mulţumesc năprasnic şi se azvârli în apă ca o săgeată. Trebuia să bată toate recordurile de înot, pentru a-i da altuia posibilitatea să le bată. Ajunse la corturi gâfâind cu adevărat şi într-o

agitaţie de nedescris. Se repezi ca un hultan la Ursu:

– Barca, Ursule! Repede! Îmbracă-te. Premiul întâi e o barcă de cauciuc.

Parcă era în delir. Ceilalţi încercară să-l calmeze, dar el se azvârlise deja în pantaloni şi-n pantofi. Cămaşa parcă-i intra singură pe trup.

– Ăla-i arheolog şi nu mă interesează. Băteţi-vă voi capul.

Ursu, văzându-l cu câtă grabă se îmbrăca, îl imită ca un copil.

– Spune-mi ce-i, Ticuşorule! Spune-mi mai lămurit.

– Repede! Ursule! E unu şi nu ştiu cât. La patru începe concursul… Aoleu! Ştii să înoţi?

7

Tic porni ca din puşcă înainte ca Ursu să-şi fi pus pantofii în picioare. După vreo cincizeci de metri, se prăbuşi în nisip. Ursu îl ajunse, îl ridică şi începu să-l scuture cu putere.

– Chiar dacă eşti nebun, tot trebuie să mă iau după tine. Dar, dacă nu eşti nebun, să ştii că eşti un neghiob, Ticuşorule. Mai întâi descalţă-te şi pe urmă… Dacă vrei să ajungi undeva cât mai repede, să nu fugi aşa. După două sute de metri cazi mort şi numai targa te mai poate salva. Acum spune ce ai de spus. Limpede, ca să înţeleg.

Tic se supuse, deşi simţea cum îl arde nerăbdarea. Era bucuros că Ursu îşi iuţise paşii, fără să alerge însă.

– E un concurs, Ursule! Un concurs de înot pe un lac lângă Constanţa. Premiul întâi la o sută de metri, o barcă de cauciuc. Scrie pe toate afişele.

– Atâta scrie, sau mai scrie şi altceva?

– Doar nu vrei să câştigi un vapor. Nici n-avem ce face cu el în sărăcia asta de apă.

Cei doi mergeau în ritm rapid. Tic era nevoit să alerge, pentru a ţine pasul cu Ursu.

– Te-am întrebat ce mai scrie! Să nu ne irosim forţele degeaba, Ticuşorule.

– Mai scrie ceva, dar nu e important… Înscrierile s-au terminat ieri… Dar aranjăm noi.

– Asta nu-i important? spuse Ursu fără să încetinească însă pasul, deşi vestea, în alte condiţii, l-ar fi făcut să se întoarcă la corturi.

– Parcă nu m-ai cunoaşte! Am atâta forţă în mine că, nu ştiu, zău, dacă n-aş fi în stare să câştig eu „suta”. Dacă nu te primeşte, fac un tămbălău, că se amână concursul cu un an de zile.

Mergeau, mergeau prin nisip. În sfârşit dădură de o potecă bătătorită.

– Numai să ajungem la timp, Ursule. Nu vezi nicio ocazie?

Ursu nu zări nicio ocazie, pentru că nu alesese drumul de ţară care făcea un mare ocol, ci o potecă strâmtă care scurta calea spre şosea.

– Vedem noi când ajungem la şosea, răspunse el. Inspiră pe nas şi

expiră pe gură. Rar! Şi calcă pe toată talpa piciorului, că nu faci sprint.

Tic îi urmă sfaturile. Realiză astfel un ritm uniform în mers, iar plămânii deveniră încetul cu încetul mai indulgenţi, mai înţelegători faţă de eforturile lui.

– Tot nu vezi o ocazie? Ascute-ţi ochii, Ursule, că e trecut de două.

Pe şosea, departe, în stânga se zărea într-adevăr un nor de praf.

– Acum e-acum, Ticuşorule! Sprint! Deşi nu cred că vom ajunge la timp.

Ca alungaţi de o haită de lupi, amândoi fugeau spre şosea, în întâmpinarea unui camion care se zărea departe. Nici nu mai avură timp să raţioneze în goana lor nebună. Poate că, dacă ar fi făcut semn cu mâinile, i-ar fi văzut şoferul. Camionul însă trecu în viteză, înainte ca ei să ajungă la şosea.

– Suntem pierduţi! urlă Tic disperat. Dacă am fi plecat cu un minut mai devreme... Hait!

Camionul se oprise la vreo sută de metri mai departe.

– Numai să nu fi rămas în pană! spuse Ursu, reluându-şi fuga.

Nici vorbă de aşa ceva. Şoferul, pur şi simplu, îi aştepta. Îi văzuse fugind şi-şi închipuise că aleargă după o ocazie. Îi pofti în faţă, în cabină. Prin câteva fraze iscusite, Tic îl determină să-şi arate calităţile. Gigantul zbura pe şosea cu o asemenea viteză, că întrecea toate autoturismele pe care şoferul le prindea în raza vederii. Se ivi bineînţeles şi inevitabila barieră. Dar, pentru că şoseaua nu întretăia nicio cale ferată, bariera o constituia o cireadă de vaci. Obişnuite cu claxoanele, vacile nu se sinchiseau de graba celor din camion. Toate turismele pe care şoferul le întrecuse făceau coadă în urma camionului. Abia la capătul cirezii, Tic dădu cu ochii de văcar.

– Să dea Domnul să ajungi cât mai repede cu ele la abator! îl blestemă Tic.

– Mulţam' mult, domnişorule, îi răspunse văcarul, că tocmai acolo le ducem.

Camionul îşi reluă goana pe şoseaua asfaltată. De astă dată ţinea piept sau spate autoturismelor care voiau să-l depăşească.

– Pană! se îngrozi Tic.

– Aş! Dar, dacă vreţi să scurtaţi drumul spre lac, eu zic s-o apucaţi pe aici. Nu se poate să nu găsiţi o ocazie.

Tic se uită cu asemenea ochi la şofer, încât acesta se văzu nevoit să adauge:

– Cum vreţi. Eu vă duc până-n oraş. Că pe drumul ăsta nu-ncap nici turismele. Altminteri v-aş fi dus eu, nicio grijă.

Cei doi pasageri îi mulţumiră din toată inima şoferului şi îl rugară să le spună numele, pentru a-l aminti în carte. Îl chema Ioniţă Buclă.

Drumul spre lac pe care îl indicase şoferul era o potecuţă pietruită, pe care într-adevăr nu încăpea o maşină obişnuită. Tăblia indicatoare,

înfiptă pe locul unde drumul se întâlnea cu şoseaua, se purtă extrem de crud cu cireşarii. Şoferul îşi închipuia pesemne că pasagerii lui vor să prindă focul de artificii, nu concursul de înot. Nici trei ore nu le-ar fi fost destul pentru a ajunge la lac.

– Ne predăm? întrebă Tic dezolat, aproape resemnat. Domnul şofer, din bunătate, ne-a făcut cel mai mare rău. În oraş găseam mai uşor o ocazie.

– Poate greşeşte indicatorul! îşi dădu Ursu cu părerea, fără să pună niciun preţ pe vorbele sale.

În depărtare se auzea însă un zgomot de motocicletă. Pentru a-şi scuza planul pe care-l întocmise într-o clipă, Tic spuse cu toată convingerea:

– Mi se pare foarte liniştit şi sigur drumul… Tu opreşte motociclistul, Ursule, dacă nu are pe cineva în spate.

În timp ce Ursu ieşea la şosea, Tic meşteri ceva în tăcere pe lângă stâlpul cu tăbliţa indicatoare. După două secunde, apăru radios. Prima motocicletă avea ambele locuri ocupate.

Ce-a de-a doua însă era liberă la spate. Tic făcu un semn cu mâna. Motociclistul opri fără voia lui:

– Ce vrei dom’le? Nu vezi că-s în întrecere cu celălalt? Am pus pariu că ajung mai repede la lac.

Tic îi arătă drumul mai scurt şi motociclistul se uită cu ochii căscaţi spre tăbliţa indicatoare:

– Ia uită-te, dom’le! Neghiobul n-a văzut că s-a dat drumul la motociclete? L-am luat! O damigeană de Murfatlar!

Ursu se scărpina de zor în cap. Fu cât pe-aci să deschidă gura, dar Tic i-o luă înainte:

– V-am ruga şi noi ceva, se adresă el motociclistului. Nu ne duceţi până la lac?

– Cu plăcere. Dar nu pot lua decât un pasager.

– Urcă-te, Ursule! îşi îmboldi Tic prietenul. Apoi către motociclist: Aveţi toate taloanele?

– Mi-au mai rămas vreo două. Dar le păstrez ca ochii din cap. Poftim, dom’le că-i dau drumul.

– Succes, Ursule! Şi ţin-te tare. Dacă nu vor să te înscrie, spune-le la ce eşti campion.

Motocicleta care-l avea pe Ursu în spate porni de la bun început cu toată viteza. Parcă ar fi catapultat-o cineva. Tic rămase la marginea şoselei, aşteptând o ocazie pentru sine. Maşini, mereu maşini. În sfârşit, o motocicletă. Dar nu una. Un şir întreg. Şi multe cu locuri libere în spate. Tic voia să aleagă. Şi ochii lui căzură pe un „Simpson” în exces de viteză. Pesemne că făcuse el un gest aparte (sau poate din cauza unei maşini care se ivise pe şosea din direcţie contrară, exact când „Simpson”-ul voia să depăşească o „Java”), pentru că

motociclistul opri şi ascultă rugămintea lui Tic.

– S-a dat drumul pe-aici la motociclete?! întrebă el mirat. Da' ştii să te ţii bine? Că eu gonesc cu o sută, mai ales pe drumul ăsta.

Tic se urcă în spate, dar, la două secunde după ce motocicleta porni, îi făcu semn şoferului să oprească.

– Mi-am uitat ceasul, se scuză el şi alergă repede pe şosea.

Când ajunse lângă stâlpul indicator se opri. Se uită în dreapta, în stânga, apoi scoase dintr-un boschet un alt stâlp cu un disc în vârf şi cu o motocicletă frumos desenată pe disc. Desenul interzicea circulaţia motocicletelor pe drumul acela strâmt, pietruit, care ducea la lac. Puse stâlpul în locul în care fusese cu câteva minute înainte, ca să nu încurce circulaţia, apoi o zbughi spre „Simpson".

Motocicleta zbura, nu alta, pe drumul neted, ca-n palmă, şi fără nicio cotitură. Mergea cu o asemenea viteză, încât prinse din urmă cealaltă motocicletă, care-l avea pe Ursu în spate. Dar nu pentru că proprietarul ei ar fi voit să fie ajuns, ci pur şi simplu pentru că avea o pană de motor. Tic opri „Simpson"-ul şi schimbă locul cu Ursu. Începea chiar să-l amuze jocul. Nu mai avea nicio teamă că marele favorit va întârzia la concurs. Altceva îl preocupa. Înscrierea la concurs. În sfârşit „M.Z."-ul de 175 care-l dusese până atunci pe Ursu fu pus în stare de funcţionare. Proprietarul, gelos pe „Simpson"-ul care-l depăşise, acceleră al maximum. Cam la un kilometru de lac (se vedeau deja instalaţiile sportive), „M.Z."-ul ajunse „Simpson"-ul. Bineînţeles pentru că acesta din urmă era în pană. Tic făcu o asemenea pledoarie la urechea conducătorului său despre solidaritatea dintre motociclişti, încât acesta opri şi se duse să-şi ajute confratele a cărui motocicletă avea într-adevăr o pană gravă.

– Acum e momentul, Ursule! Avem timp s-ajungem şi pe jos.

După ce mulţumiră călduros celor doi conducători, preocupaţi să schimbe un ax, cireşarii îşi continuară pe jos aventurosul lor drum către lac. Pe la jumătatea căii care le mai rămăsese de parcurs, întâlniră un miliţian foarte grăbit, ceea ce nu-l împiedică însă să se oprească şi să-i întrebe pe paşnicii pedestraşi dacă nu cumva au întâlnit în drumul lor nişte motociclete.

– Un „Simpson" şi un „M.Z.", răspunse Tic prompt. Sunt în pană la cinci sute de metri de aici.

– Mărcile le-am dibuit eu după sunet. Las' că vin încoa'.

După câţiva metri de mers, Tic se întoarse pentru a-şi face datoria:

– Dar să ştiţi că n-au nicio vină motocicliştii. S-a jucat cineva cu semnul de circulaţie. Nu era bine înfipt în pământ.

După mai mulţi metri se întoarse şi miliţianul:

– Dar dumneavoastră de unde ştiţi?

Tinerii cireşari dispăruseră însă printre boschetele din apropierea bazei sportive. Mergeau veseli, fără să se grăbească, siguri că toate

căile le sunt deschise. Auziră însă în depărtare o voce rostind nişte cuvinte care-i transformară pe loc în ogari.

„Atenţie! Seria a treia la start."

Trebuia să se întâmple şi asta. Ceasul lui Tic se oprise, iar Ursu, în graba plecării, nu se mai gândise să şi-l ia pe al lui. Trecură în goană printre mese şi scaune, prin săli şi coridoare, străbătură în diagonală postamentul ocupat de fanfară, despărţiră în două un grup de spectatori, până ajunseră, în sfârşit, la masa juriului. Cum nimeriseră acolo, ce miros îi dusese exact acolo, asta n-o mai puteau şti. Curajul însă li se topi când dădură cu ochii de oamenii de la masă, când văzură mulţimea de gazetari şi de fotografi, aparatele de filmat, steagurile, cupele, insignele... Dar undeva, pe o masă mare, se afla şi o barcă de cauciuc nouă, nouţă, frumoasă, elegantă, încăpătoare.

Tic se înfăţişă la cel pe care-l credea preşedintele juriului şi-şi expuse cu atâta căldură cauza, că omul acela, bătrân şi serios, cu atâtea hârtii şi diplome în faţă, asaltat de atâţia oficiali, gazetari şi fotografi, începu să caute cele mai alese cuvinte de scuze. Nu putea face nimic. Mai rămăseseră în concursul pentru o sută de metri două serii cu toate locurile ocupate. Nu era nicio posibilitate.

– Poate la concursul de sărituri de pe trambulină. Într-o oră reuşesc eu (îi spuse în şoaptă) să te adaug pe listă. Te trec eu pe listă...

– Nu ştiţi ce premiu e?

– Un echipament de scafandru cu puşcă...

Înfrânt, distrus, Tic se întoarse la Ursu, dar, uitându-se printre spectatori, descoperi o cunoştinţă veche, între alte cunoştinţe. Pionierii erau în tribune! Şi, în mijlocul lor, da, în mijlocul lor era... salvatorul! *Teodor T.!*

Din doi paşi, Tic ajunse la preşedintele juriului. Figura lui luată parcă dintr-un tablou de Murillo îl făcu pe omul bătrân şi serios să abandoneze pentru o clipă oficialii.

– V-aş ruga să-mi citiţi numele din ultimele două serii...

Rugămintea fusese rostită cu o asemenea voce, încât singura scuză pe care o găsi preşedintele fu aceea de a ridica din umeri în semn că nu se poate împotrivi. Ultimul nume da, ultimul nume din ultima serie era Teodor T. Cireşarul arătă cu mâna spre Ursu şi-i spuse preşedintelui ca o mângâiere:

– Eu l-am înscris. Numele lui e Teodoru Tudor, dar mi se pare că funcţionarul a uitat să treacă un „u" şi a scurtat prenumele... şi, mi se pare, l-a întinerit cu vreun an...

– Asta n-are nicio importanţă, se bucură preşedintele, rectificând pe loc erorile funcţionarului. Să se pregătească repede. În două minute se dă startul.

În faţa întregii adunări, Tic îl sărută pe obraz pe extraordinarul preşedinte care nu părea deloc nemulţumit de gest, mai ales că

auzise un glas printre spectatori rostind o zicală cu privire la copii şi părinţi foarte măgulitoare pentru el. Văzându-l pe Ursu îndreptându-se spre start, Tic, uşurat, îşi spuse numele pentru a fi trecut pe lista candidaţilor la plonjoane. Preşedintele îi făcu un semn complice din ochi şi chiar îi spuse în şoaptă:

– Fac şi eu parte din corpul de arbitri…

Ultima serie urma să hotărască soarta bărcii de cauciuc, deşi se părea că învingătorul seriei a doua nu va mai fi întrecut. Era un înotător cunoscut. Parcursese suta exact într-un minut. Privea spectatorii rezemat cu coatele de barca de cauciuc. O fată frumoasă, cu părul roşu, se ridică din tribună şi-i făcu semn cu mâna. Tânărul o văzu şi-i răspunse prin bezele şi printr-o mişcare largă care indica plăcerea unei plimbări în doi cu barca…

„N-ar fi păcat!? îşi spuse Tic. Asta nu-i barcă pentru două persoane…”

Suta se alerga în linie dreaptă pe nişte culoare despărţite de panglici albe. Sosirea avea loc chiar în faţa mesei juriului. Cronometrorii de la sosire îşi potriviră ceasurile. Fiecare răspundea de un culoar. Cu toate acestea, privirile lor ţinteau concurentul de pe culoarul III. Şi acesta era un înotător cu renume, component al unei echipe fruntaşe de polo şi deţinător al câtorva cupe pentru performanţe, care cu câţiva ani în urmă constituiseră recorduri.

Ursu avea culoarul IV. Statura lui atletică, musculatura impresionantă atrăseseră ca un magnet privirile multor spectatori.

– Oare cine o fi? se auziră şoapte în mulţime. Asemenea muşchi n-am văzut nici la circ.

Ursu era atât de emoţionat de tot ceea ce i se întâmplase în ultimele ore, de prezenţa lui acolo în faţa unei asemenea mulţimi, încât i se părea că trăieşte un vis. Îşi închipuia cursa uşoară, nu credea că e un concurs la care participă campioni şi recordmeni. De la celălalt capăt, Tic simţise ceva. De aceea îi făcu semn cu mâna. Când se crezu observat, îşi duse arătătorul la ceas, apoi îl ridică în sus. Voia să spună să parcurgă suta în mai puţin de un minut. Ursu se frământa, neînţelegând ce înseamnă gesturile din ce în ce mai crispate ale lui Tic. Se uită şi mai atent şi atunci văzu trei degete ridicate în sus. „Trei?” gândi el şi pricepu îndată. Culoarul III. Dar în acea clipă se dădu startul. Toţi concurenţii săriră în apă în acelaşi timp, numai Ursu sări cu cel puţin o secundă în urma lor.

Toţi spectatorii observară întârzierea lui Ursu. Parcă ar fi pierdut startul. Parcă ar fi aşteptat anume să sară ceilalţi înaintea lui. Tribunele comentau cu predilecţie acest eveniment. În faţă, la sosire, Tic îşi dusese disperat mâinile la ochi. Aşa trebuia probabil să se întâmple. Să fie a altcuiva barca de cauciuc.

Pe culoare se dădea o bătălie cumplită. Seria era foarte puternică.

Înotătorul de pe culoarul III luase un avans apreciabil faţă de ceilalţi concurenţi. Ursu venea însă vijelios din urmă. Nu se vedea decât casca albastră de pe culoarul III şi ea era la vreo patru metri înaintea lui. Făcu apel la toate forţele lui. Şi deodată tribunele se ridicară în picioare. Începură să se audă strigăte. Un om slăbuţ, cu pălărie de paie pe cap, ridicase ameninţător pumnii spre un individ uriaş de lângă el, care urla ca un trombon:

– Hai, trei! Hai, trei! Hai, Mircea! Ha! Ha! Hai, trei! Ha! Ha! Hai, trei!

Cronometrorii, juriul, gazetarii uitaseră de celelalte culoare. Toţi ochii erau aţintiţi spre lupta care se dădea între III şi IV.

– Iese record! striga un gazetar. Cum a putut să piardă startul?!

Cu vreo zece metri înainte de linia de sosire, casca neagră de pe culoarul IV era la un sfert de metru în urma căştii albastre de pe culoarul III. Apoi căştile dispărură în apă şi nu mai ieşiră decât pe firul liniei de sosire. Casca albastră rămăsese cam la un metru în urma căştii negre.

Mulţimea delira. Cronometrorul de pe culoarul IV sări ca apucat, cu ceasul în mână, de pe platforma lui, drept în apă. Fotografii se-mbulzeau, iar în tribune un cetăţean mic şi slab, cu pălărie de paie, îi spunea unui uriaş care până atunci uriaşe ca din trombon:

– Ce ţi-am zis eu! Ai văzut că le-a dat handicap! Ca la curse, dom’le! Ha! Ha! Handicap! Ha! Ha! Handicap!

– Ei şi?! îi răspunse trombonul. Ce, a doborât recordul mondial?

Slabul îi aruncă o privire care exprima un profund sentiment de milă şi compătimire.

Ursu se descotorosi de armata de gazetari şi fotografi care-l înconjuraseră. Ochii îi erau numai la barcă. Preşedintele îi strânse mâna:

– Dacă nu pierdeai startul, cădea recordul. Îmi pare foarte rău. Mi se pare că l-ai egalat…

Tic înţelese. Prin urmare, barca le aparţinea. Înaintă juriului legitimaţia de sportiv a lui Ursu şi, după ce-şi văzu prietenul semnând pe nişte hârtii şi tabele, se apropie şi-i spuse la ureche:

– Acum trebuie să mă aştepţi şi tu… Am mari şanse să pun mâna pe un echipament de scafandru cu puşcă…

Capitolul XI

1

Cei de la Gorgan nu se puteau împăca deloc cu ideea neputinţei. Din cele câteva cuvinte rostite de Tic, înţeleseră că există undeva şanse pentru procurarea unei bărci. Şansele li se păreau însă atât de iluzorii (nu pentru că şi-ar fi subestimat prietenul, ci din pricina valorii obiectului), încât organizară ei un concurs de idei – fără premii – având ca temă unică găsirea unui „surogat” de barcă, a oricărui obiect care putea să ţină locul celui de care aveau atâta nevoie. Ştiau, erau convinşi că fără barcă, sau un obiect asemănător, era cu neputinţă să-şi continue cercetările.

– Auzi! se înfurie Dan. Să ni se zădărnicească expediţia din cauza unei nenorocite de bărci. Zău, parcă aş visa că sunt în pragul paradisului, că e un tigru în urma mea, că nu trebuie să fac decât un pas pentru a mă scălda în fericire şi a scoate limba la tigru, cum ar spune Tic, dar picioarele nu vor să mă asculte, îmi atârnă inerte, parcă n-ar fi ale mele. Voi n-aţi trăit asemenea vise?

– Lasă în pace, visele! se răsti Lucia la el. Mai bine gândeşte-te la o soluţie!

Nu era nevoie însă de o asemenea invitaţie. Fiecare îşi bătea capul pentru a găsi ideea cea mai bună. Câte propuneri, unele absurde, nu se făcură în acele ore! Tot ce le venea în minte era rostit cu glas tare. Pentru plută nu aveau lemne („Oare nu e vreun şantier prin apropiere?” întrebase Lucia); pentru o barcă rudimentară nu aveau scule, scânduri şi catran („Oare nu e vreun loc de promenadă cu barca?” întrebase Dan); cineva venise chiar cu ideea îmbogăţirii pieptarului de plută cu mingi, cu camere de bicicletă, de motocicletă.

– O bărcuţă cât de mică! se tot ruga Ionel. Şi o jucărie ar fi bună în situaţia noastră.

– O bărcuţă! strigă Dan. Întâi să pun câteva lucruri la punct. Primo: să nu vă mai legaţi de visele mele! Secundo: să-mi încredinţaţi fetele pentru treaba asta. Terzo: să-mi spuneţi, după calculele voastre, dacă drumul acesta de ţară e frecventat de vehicule.

Numai „terzo”-ul lui Dan fu luat în considerare, aceasta pentru că tinerii se agăţau de orice idee, oricât de absurdă ar fi fost.

– Ce ai cu drumul? îl întrebă Ionel. Vrei să jefuieşti vreun ţăran de căruţă?

– Dacă nu-mi răspundeţi imediat, îmi „sinucid” ideea. Unu, doi, trei!

La trei, îi răspunse Lucia, după ce făcuse cu mâna un semn nu prea favorabil la adresa lui Dan:

– Vehicule?! Nu trec decât căruţe – cam două, trei pe zi.

– Atunci suntem salvaţi! Bineînţeles dacă o aprobaţi pe Lucia şi vă declaraţi astfel complici cu geniul meu. Nu-i aşa că animalele rabdă

de sete mai uşor decât oamenii?

– Eşti nebun? îi spuse Maria, dar cu un ton de întrebare. Vrei să furi fântâna? N-ai văzut că e făcută din ciment?

– Dar ciutura? se prefăcu Dan bucuros?

Toţi se uitau la el cu compătimire. Victor însă îi prinsese ideea:

– La urma urmelor, vitele pot să bea şi din ciutură, spuse el râzând.

– Ideea! descoperi Ionel, lovindu-se cu mâna peste frunte. Dan, eşti un geniu!

– În lipsa lui Tic, îl corectă cel lăudat. E cam mică bărcuţa, dar tot înseamnă că avem ceva care pluteşte.

Îşi amintiră toţi teica de lângă fântână. Nu era mult mai mare ca o covată, dar, în disperarea lor, îi exagerară dimensiunile, transformând-o în transatlantic.

– Acum spuneţi-mi dacă-mi daţi fetele în echipă şi dacă mă proclamaţi şef. Vreau să mă simt şi eu o dată în viaţă în pielea unui şef.

Dan plecă imediat spre fântână cu Maria şi Lucia după el. Era un şef modern. Întâi el şi pe urmă fetele. Dar augurii nu-i erau favorabili (în postura aureolată pe care şi-o cucerise).

Din vârful Gorganului, Victor şi Ionel priveau regiunea înconjurătoare. Se uitau mai ales după prietenii lor care mergeau în marş forţat spre fântână; din când în când însă făceau şi câte un tur de orizont. O dată sau de două ori privirile lor trecură de la cortul străin la proprietarul lui, care abia se zărea undeva departe pe malul mării.

– Toată ziua n-a dat pe la cort, oare ce face acolo? întrebă Ionel.

Dar Victor nu-l asculta. El avea alte preocupări. Şi cum faţa lui nu trăda niciun semn de bucurie sau măcar de bună dispoziţie, Ionel înţelese că preocupările lui erau grave. Se codea să-l întrebe. Se mulţumea să se uite la el cu coada ochiului, să-l observe pe furiş. Dar nu se alese cu altceva decât cu concluzia că Victor compara culoarea mării cu culoarea lacului salmastru. Pentru că nu făcea altceva decât să-şi poarte privirile când la lacul din spate, când la marea din faţă. Nu se sinchisi să-l întrebe:

– Crezi că nuanţele de culoare se apropie între ele?

Spre surprinderea lui, îl văzu pe Victor tresărind şi auzi un răspuns care-l făcu, la rândul său, să tresară.

– Vom vedea noi imediat! Eşti dispus, Ionel, să facem o plimbare în larg? Pentru mai multă siguranţă să luăm pieptarul de plută cu noi.

Prin urmare, Victor nu făcea o propunere, ci îşi exprima o dorinţă, poate chiar o hotărâre. Ionel se declară de acord şi astfel cei doi porniră într-un înot de lungă distanţă. Îşi treceau unul altuia pieptarul de plută cu schimbul. Depăşiră linia cortului străin, depăşiră mai târziu linia proprietarului cortului. Se opriră din înot departe, când Gorganul

se văzu ca o moviliţă.

– Acum dă-mi mie pieptarul, spuse Victor. Eu mă transform în plută, iar tu fă tot ce poţi ca să te urci pe spatele sau pe pieptul meu şi să stai drept câteva secunde. În acele secunde de echilibru trebuie să te uiţi drept înainte şi să fotografiezi totul.

Propunerea lui Victor era cam ciudată, mai ales că n-o îmbogăţi cu nicio explicaţie. Cei doi începură jocul de-a pluta şi de-a catargul. Se răsturnau însă mereu, mereu, fără să reuşească nicio clipă un echilibru perfect. Într-un moment al jocului, când Ionel reuşi să urce în genunchi pe spatele lui Victor, văzu ceva care-l dezechilibră, retezându-i prima încercare cu şanse reale de reuşită. După ce ieşi din apă, îi spuse lui Victor:

– Ăla mi se pare că a pornit spre noi. Vine rapid încoace.

– Până ajunge aici, îl linişti Victor, mai avem vreme să încercăm. Gata?

Ionel se mai chinui de câteva ori fără niciun rezultat, dar tot reuşi până la urmă să stea câteva secunde drept ca o lumânare pe spatele lui Victor, privind, aşa cum acesta-i ceruse, drept înainte.

– Fotografiază, Ionel! Fă-ţi o imagine precisă.

Dar nu apucă să termine fraza pentru că, bâldâbâc, Ionel îşi pierdu echilibrul şi se prăbuşi în apă. Ieşi însă repede la suprafaţă, pentru a-şi anunţa victoria.

– Am făcut o fotografie sigură, Victor. Să n-ai nicio grijă. Casca albă se apropiase între timp la vreo cincizeci de metri de ei. Dacă ar fi avut un ochean, tinerii ar fi citit în ochii celui care se apropia nedumerire, surpriză, poate chiar şi spaimă. Cireşarii porniră însă înapoi spre ţărm, unul după altul, într-un înot economic şi, pentru ca nu cumva casca să-şi închipuie că fac asta de teamă, îşi aleseră o direcţie de întoarcere care trecea prin apropierea punctului alb. Încă înainte de a ajunge în dreptul lui, cireşarii îşi recunoscură vecinul. Îl salutară politicoşi, dar primiră un răspuns cam mormăit. Era asistentul de la Histria!

– Oare ce caută aici? întrebă Ionel când ajunseră destul de departe ca să nu mai poată fi auzite vorbele lui.

– După câte îmi amintesc, prichindelul spunea că asistentul şi-a luat concediu. Poate că a venit pur şi simplu pentru odihnă... poate pentru anumite preocupări arheologice... Ciudat, ciudat!

– Foarte ciudat! întări Ionel opinia lui Victor. Trebuie să-l iscodim.

– Deocamdată să-l lăsăm în pace. Acum, te rog să developezi fotografia. Cu mare grijă.

Ionel deveni dintr-o dată trist. Ce putea să-i răspundă lui Victor?

– N-am văzut nimic, absolut nimic. Bucuria cea mare a fost c-am reuşit să stau în echilibru.

Victor părea surprins de răspunsul pe care-l auzea.

– Gândeşte-te bine, Ionel. Aminteşte-ţi bine! În ce constă acest nimic?

– În apă. Atât. Numai apă. Gorganul era o moviliţă undeva în stânga. Abia se zărea. Încolo un întins de apă. Ţărmul nici nu se vedea.

– Mi-am închipuit, răspunse Victor. Eram sigur. Dar e mai bine c-am verificat... Da, da... Se complică enorm lucrurile. Nici barcă n-avem, pentru că teica aceea nu e bună decât pentru comicării. Şi, chiar dacă am avea o barcă bună, nu prea văd cum am ieşi din complicaţiile acestea...

– Ce complicaţii? Şi de ce să nu ieşim? Am fost în situaţii mult mai grele, Victor.

– Ştiu, Ionel. Dar de astă dată avem împotriva noastră cel mai puternic inamic: *timpul.* V-am mai spus. Şi să ştii că nu exagerez. Şi-a mai căzut şi pacostea cu barca pe capul nostru.

Pacostea fusese însă alungată, precum bine se ştie. Tandemul Tic-Ursu o preschimbase în fericire. Într-o fericire care, din fericire, nefericea pe unul dintre cireşari.

Dan, Maria şi Lucia făcuseră o adevărată baie de nămol până reuşiseră să mişte teica. Erau toţi negri şi pe trupuri şi pe feţe. Chipul lui Dan părea însă luminat de nimbul triumfului.

– Pentru un purceluş ca Tic, e tocmai nimerită, spuse el, frecându-şi mâinile de bucurie.

Dacă ar fi ştiut el cât de perspicace era rostind cu anticipaţie drăgălaşa insultă!

Teica se eliberase din chingile care o ţineau prinsă de nişte trunchiuri groase de lemn, înfipte în pământ. Era însă cam mică. Nu putea cuprinde decât trupul firav al unui băiat sau corpul graţios al unei fete. Starea ei cam murdară îl determinase pe Dan să aleagă prima destinaţie.

Purceluşul însă nu era departe de locul insultei. Văzând mogâldeţele negre care scormoneau pământul, se opri pe loc, pentru a căuta cu privirea nişte tufişuri în care să se ascundă.

– Ce drum! se înciudă el. Tare aş fi vrut să-i surprind pe dracii aceia negri de lângă fântână, Ursule. Unde să mă ascund?

– După mine! îl invită Ursu. Sau după barcă. Mi se pare că ai în faţă concurenţa.

– Probabil că m-au tâmpit săriturile în apă şi aplauzele. N-ai putea să fii mai limpede şi să-mi spui, aşa ca să înţeleg şi eu, ce se petrece acolo?

Ursu îi satisfăcu rugămintea spunându-i că, dacă nu-l înşală privirea, fetele şi Dan au mutat teica de la locul ei şi se pregătesc s-o transporte ca pe o targă. Tic pricepu şi-l cuprinse un râs nebun. La fel

de brusc însă râsul încetă.

– Ursule! Hai să ne ascundem după barcă. Ţine-o în faţă ca pe-o pânză. Ah! Ce păcat că n-am umflat-o. Zău! Hai să ne ascundem şi să ţipăm la ei. Să treacă măcar câteva minute prin stările pe care de atâtea ori mi le-au batjocorit.

Ursu se prinse în joc şi-n tăcerea amurgului răsună un „ho” gros, înfiorător. Dracul şi drăcoaicele de la fântână scăpară teica din mâini şi întoarseră într-o clipă capetele spre direcţia de unde venise strigătul. Privirile lor întâlniră în cale un obiect ciudat, pe care spaima şi ceaţa amurgului îl transformară în ceva dătător de moarte. Într-o clipă, dracii se făcură nevăzuţi, alegând unica ofertă de ascunziş: fântâna.

– Şi dacă-i un ţânc? întrebă Dan, tremurând ca bătut de friguri.

– Să nu fie cineva de la miliţie! şopti Lucia înspăimântată, dar bântuită ca întotdeauna de luciditate.

Tic nu prelungi jocul. Bucuria lui era prea mare ca să nu i se facă milă de nişte bieţi nenorociţi. Ursu zvârli un semnal binecunoscut, pe care Tic îl însoţi cu câteva fluierături. Dracii erau de astă dată furioşi. Cu mâinile în şolduri, aşteptau să se răfuiască. Dar mai era şi barca de cauciuc, mai era şi costumul de scafandru şi mai ales puşca lui Tic, aşa că noii veniţi, în loc de vorbe de ocară, primiră pe faţă, pe braţe, pe piept nişte pete de noroi care nu le întunecară însă strălucirea.

– Tot trebuia să vă mânjiţi şi voi, îi consolă Dan. Noi ne-am scurs toată vlaga scoţând din chingi covată asta blestemată… aşa că…

Dan era cam bosumflat. Ideea lui căpătase valoarea unei cepe degerate.

– Nu mi-e dat mie să ajung şef… Asta-i! Trebuie să mă mulţumesc cu rolul de supus.

Luă totuşi parte alături de ceilalţi la acţiunea de repunere a teicii în funcţiunile ei de toate zilele.

Apariţia bărcii schimbă atmosfera de la corturi. Până şi lui Victor i se înseninase faţa. Trofeul cucerit cu atâta trudă deveni repede obiectul predilect al fiecăruia. I se lăudau calitatea, mărimea, confortul, eleganţa. Mai ales după ce barca fusese umflată. O parte a tandemului care-l cucerise era uimită de ingratitudinea celor salvaţi de la moarte. Cealaltă parte îi făcu însă semn cu ochiul şi arătă cu mâna în direcţia în care fusese zvârlit superbul costum de scafandru. Tic îşi strânse imediat antenele care umblaseră câteva clipe în căutarea laudelor şi propuse o vânătoare de peşti cu puşca. Aceasta, din entuziasm. Pentru că era aproape seară şi nu se mai putea vedea sub apă.

– Atunci măcar să facem o plimbare cu barca în liniştea serii, se rugă el.

Dar nici această propunere nu fu acceptată. Cireşarii nu aveau

răgaz pentru distracţii inutile. Trebuiau să se sfătuiască, să facă planuri, să ia hotărâri. Tic se uită cu jind la barcă înainte de a intra în cort. Tare l-ar fi atras o plimbare în noapte.

Târziu, târziu, după ce toţi adormiseră, la ora de mijloc a nopţii, barca se legăna, sub o lumină ceţoasă, pe apele foşnitoare ale mării. Dar nu silueta lui Tic se înălţa din apă, ca o statuie. Era silueta unei fete care-şi lăsa trupul alintat de razele lunii. De după un cort, doi ochi de jăratic o zăriră şi omul avu senzaţia că asistă la naşterea Afroditei din spuma mării. Horele îi ascunseseră însă părul de aur într-un voal negru.

2

Odată cu ivirea dimineţii, barca primi însă destinaţia pe care i-o hărăziseră cireşarii. În timp ce ceilalţi rămăseseră la mal pentru a confecţiona geamandurile, Victor şi Ionel refăcură, cu ajutorul ei, plimbarea din ajun. Fiecare cu câte o lopată în mână, lovea apa cu putere, imprimând bărcii o viteză ameţitoare. Depăşiră punctul pe care-l atinseseră în ajun (îşi dădură seama de acest lucru trăgând nişte coordonate imaginare care legau ţărmurile golfuleţului) şi, numai când ajunseră în faţa deschizăturii pe care urmau s-o cerceteze, făcură cale întoarsă. Victor se ridica din când în când în picioare, pentru a privi mereu înainte. Părea că ţărmurile golfului, din dreapta şi din stânga lui, nu-l interesează. Nu avea ochi decât pentru movila de pământ care se mărea văzând cu ochii (aceasta era, cel puţin, impresia lui Ionel). Dar nici drumul acesta cu barca şi observaţiile culese nu avură darul să-l debaraseze pe Victor de preocupările sale nemărturisite. Ionel îl vedea în continuare abătut şi ghicea că aerul de bună dispoziţie de pe faţa lui era rezultatul unor eforturi de voinţă, nu era expresia adevăratei sale stări. De aceea, într-un moment de tăcere, Ionel hotărî să afle cauza preocupărilor prietenului său, sau măcar să-i dea a înţelege că, oricât se va strădui, nu-şi va putea ascunde cu totul frământarea.

– Eu cred că, dacă ne-am mărturisi toţi gândurile, oricât de grave ar fi, am găsi mai uşor o soluţie de… cum să-ţi spun… E mai bine să dăm pe faţă tot ceea ce gândim!

Pe Victor nu-l surprinseră deloc vorbele lui Ionel. Făcu gestul unui om care nu are ce să ascundă.

– Mă preocupă într-adevăr un lucru foarte grav, Ionel. O idee apărută din senin, care s-a transformat în obsesie. Nu vreau altceva decât să mă conving de adevărul sau neadevărul ei, sau, mai bine zis, vreau să mă conving dacă e bine s-o luăm în considerare. Nu fug de colectiv, să nu-ţi treacă prin cap aşa ceva. Eu nu mă simt viu decât între voi toţi. Numai atunci îmi înfloresc gândurile. Când sunt singur, zău, Ionel, parcă mă simt copil. Am temeri, sfieli, incertitudini… Dar nici nu e bine, aşa cel puţin cred eu, să transformi în subiect de

discuţie un gând. Mai am de făcut o ultimă verificare, înainte, poate, de a vă oferi linişti sau nelinişti… Ah… dacă s-ar fi petrecut totul cu câteva săptămâni mai devreme!

– Sau acum doi ani, când eram în căutarea Laurei, îşi aminti Ionel. Cine ştie peste ce sirenă vom da acum!

Norii unei nostalgii trecătoare acoperiră pentru o clipă vederea lui Victor. Ionel îl văzu cum îşi scutură capul, parcă pentru a se descotorosi de o greutate. Când ajunseră în dreptul cortului străin, cei doi îl zăriră pe asistent umflând o saltea de cauciuc. Rezemate de cort se aflau o sumedenie de unelte de pescuit. Făcură amândoi semne de salut cu mâna, dar nu primiră niciun răspuns.

– Sunt sigur că ne-a văzut, şopti Ionel. L-am zărit când şi-a întors capul spre noi. Ciudat!

La ţărm îi aştepta Tic. Prâslea era cam supărat. Furat de nişte treburi care-l îndepărtaseră de corturi, nu asistase la plecarea bărcii în prima ei misiune. Şi nimeni altul nu dorise cu atâta ardoare să-i facă botezul. Din mândrie, nu-şi mărturisi supărarea. Victor însă îl pricepu şi-l invită la o plimbare de recunoaştere, cu barca, pe lac.

„Un surogat de plăcere, îşi spuse Tic în sinea lui. Eu trebuia să inaugurez barca. Eu şi cu Ursu.”

Bineînţeles că primi invitaţia lui Victor, ba chiar se prefăcu bucuros. Victor profită de faptul că erau singuri şi-i spuse pe şoptite:

– Nu fi supărat, Ticule. N-am făcut noi prima incursiune cu barca. A mai folosit-o cineva astă-noapte. Nu ştiu cine, nu ştiu pentru ce. Nu ştiu decât că Ţombi n-a lătrat… Dar asta o ştii şi tu…

Tic trecu fulgerător în revistă pe toţi cei de lângă corturi, apoi se uită în ochii lui Victor. Dar, văzând nepăsarea acestuia, tăcu şi nu găsi altceva mai bun de făcut decât să-i urmeze exemplul.

Lângă corturi se confecţionau geamanduri din nişte trunchiuri găsite undeva pe malul mării de Ursu. Tot el le cărase. Tot el le tăiase în bucăţele cu securea care nu lipsea niciodată din bagajele cireşarilor, tot el, la sugestia Luciei, le dăduse anumite forme (cuburi, paralelipipede, piramide, sfere), pentru a fi mai lesne deosebite, dar mai ales pentru a fi transformate în elemente precise de direcţii şi calcule.

Ideea ingenioasă a Luciei îl mai învioră pe Victor, fără să-i alunge cu totul frământarea.

– Ar fi bine să le şi numerotăm, sugeră el. Cubul 1, cubul 2, cubul 3 şi aşa mai departe… Sau mi se pare că am sosit cu întârziere.

Balizele fuseseră numerotate. Numai că numerele nu se distingeau prea bine, pentru că în ambele corturi nu existau decât pantofi negri sau maro.

– Şi tenişii mei albi! ţipă Ionel. Voi credeţi că mama nu mi-a pus în bagaje vopsea albă? Dacă într-un minut nu sunt cu ea înapoi…

Se întoarse triumfător, ţinând în mână un borcan plin, care ar fi ajuns pentru vopsitul ambelor corturi, nu pentru imprimarea câtorva numere pe lemn. Existau şi frânghii pentru legarea balizelor (fetele cumpăraseră din oraş câţiva colaci în plus), şi cuie pentru a fi preschimbate în scoabe prin care să treacă frânghiile, şi securea cu care să bată cuiele, dar nu existau bolovani cu care să fixeze geamandurile pe fundul apei. Aceasta era problema. Pietricele şi chiar pietre mai mari se găseau pe plajă, dar bolovani care să atârne greu nu se vedeau nicăieri. Ţărmul nu era pietros în acele locuri, sau poate era mai în adânc.

– Poate găsim în Gorgan, spuse Victor. Nu trebuie neapărat să dezgropăm morţii, dar n-ar strica să scrijelim scoarţa Gorganului.

Fetele şi Dan rămaseră la legatul funiilor şi numerotarea geamandurilor, iar ceilalţi plecară, în cap cu Ursu, spre Gorgan. Lopata mică, mânuită însă cu îndemânare de Ursu, făcu la iuţeală câteva gropi de sondaj. Într-una dintre aceste gropi, la poalele movilei şi foarte aproape de învelişul ierbos, lopata se izbi de ceva tare. În câteva minute apăru, în toată splendoarea lui, un bolovan, pe care însă nici Atlas nu l-ar fi putut ridica pe umeri. Din fericire, în jurul gigantului, se aflau o sumedenie de puişori, adică nişte bolovani cât toate zilele.

– Putem să-i cărăm cu barca, spuse Tic insinuant.

– Şi până la barcă? întrebă Ionel. Mă doare inima când mă gândesc la cineva…

– Tot cu barca! spuse Tic. Pentru că pe mine mă doare cu adevărat inima, nu poetic. Dar nu cu barca aia. Cu zdreanţa. Măcar să facă şi ea ceva înainte de a o îngropa.

Ursu, care de câteva clipe se uita într-o anumită direcţie, spuse oarecum alarmat:

– Asistentul se uită cu binoclul la noi. Aici, unde suntem noi acum.

– Poate că binoclul lui e mai slab decât al tău, Ursule, se grăbi Ionel să facă o rectificare, cu care rămăsese, nu demult, dator.

Victor şi Tic se aflau cu barca pe lac. Ultimul îşi luase şi aparatul de scafandru, în speranţa că va avea câteva clipe de răgaz, pentru a-şi verifica aptitudinile de pescar subacvatic. Mai cu voie, mai fără voie, Victor îi ucise însă zelul.

– Avem treabă, Ticule. Trebuie să organizăm la repezeală câteva sondaje în diferite puncte ale lacului, pentru a ne face o idee asupra fundului. De echipament poate c-o să avem nevoie, dar de puşcă nu prea cred.

– Şi puşca face parte din echipament. Dar dacă tu nu crezi…

Pauza suna ca o rugăminte, dar Victor n-o luă în seamă. Părea foarte grăbit în tot ceea ce făcea.

– N-avem timp de pierdut nicio secundă, Ticule, înţelegi? Mi-e

teamă că timpul vă căpăta şi mai mult preţ după explorarea noastră aici.

Şi sondajele cu sfoară şi scufundările confirmară temerea lui Victor. Rezultatul lor era aidoma rezultatului primei explorări a mării, făcută în ziua sosirii.

– Să încercăm mai departe, spuse el, nu pentru că mai am vreo speranţă, dar ca să ne facem datoria până la capăt.

Barca înaintă spre largul lacului. Sforile aruncate din loc în loc indicau aceeaşi adâncime şi aceeaşi neregularitate a fundului. Erau gropi şi dâmburi submarine de nisip la fel de adânci, la fel de înalte ca dâmburile şi gropile de la marginea mării.

– Asta-i, Ticule, oftă Victor. Am bănuit şi, din nefericire, bănuiala s-a adeverit. Fundul mării şi fundul lacului seamănă ca două picături de apă. De fapt, nu e nimic ciudat în asta. Era o lege să se prezinte aşa.

– Nici mie nu mi se pare ciudat, spuse Tic. Nu ştiu ce te face pe tine să afişezi… expresia asta. (Ar fi vrut să spună „mutra asta”, dar îşi corectase expresia în ultima clipă.)

– Tic! Vezi bucla asta pe care-o face lacul? Ochiul acesta spre care mergem?

– Da! Seamănă exact cu ochiul pe care-l face marea la Gorgan, ochiul pe care trebuie noi să-l cercetăm, adică ochiul în care trebuie să găsim… Palatul de cleştar.

Ultimele cuvinte Tic le rostise în şoaptă. Emoţie? Neîncredere?

– Oare avem noi timp să-l cercetăm pe îndelete? În aşa fel, ca să nu rămână nicio groapă necunoscută, niciun dâmb nescurmat?

– Ştiu că e nevoie de mult timp, răspunse Tic serios. Dar, de, poate mai dă norocul şi peste noi. Putem să facem cu totul abstracţie de factorul noroc?

Întrebarea lui Tic fusese rostită cu acelaşi ton grav. Victor schiţă un zâmbet înainte de a răspunde:

– De bună seamă că intră şi norocul în calculele noastre. Dar ştii cum e norocul acesta? Cum să-ţi spun eu? Ca şi cum ai avea o carte cu trei sute de pagini, să spunem, în care ştii că o pagină e esenţială pentru tine. Deschizi cartea la întâmplare. Ai şanse unu la trei sute să dai exact peste pagina care te interesează. Dar dacă nu dai peste ea şi continui cu acelaşi sistem? Nu, Ticule! Şansele nu se dublează, ci se împuţinează. Poţi să deschizi cartea de zece ori la aceeaşi pagină, continuând sistemul.

– Înţeleg ce vrei să spui şi sunt de partea ta. E mai bine, e mai sigur, să pornim de la început, să căutăm pagină cu pagină…

– Sau de la sfârşit, adăugă Victor. În cazul nostru, putem să începem şi de la sfârşit şi de la mijloc şi din orice loc, cu condiţia să punem semn în acel loc şi să continuăm căutările sistematic, pentru a nu ne întoarce înapoi, pentru a nu ne irosi timpul şi puterile. Ochiul din

faţa Gorganului e cartea noastră. Putem deci începe cercetările din orice loc.

– Cu condiţia să însemnăm locul şi să le continuăm sistematic. În acest scop se fac geamandurile, nu? Avem mari şanse să dăm peste… Ştii tu peste ce…

– Nu, încă nu ştiu… Dar să revenim la ceea ce ne doare. Până acum câteva minute, situaţia era aceea pe care ai rezumat-o tu, Ticule.

– Nu eu, tu ai făcut raţionamentul… Şi de ce până acum câteva minute?

– Pentru că o anumită temere a mea s-a confirmat definitiv acum câteva minute, prin cercetările pe care le-am făcut aici…

Pauza intenţionată de la sfârşitul frazei îi dădu răgaz lui Tic să se gândească. Şi, deodată, simţi cum îl apucă un tremur. Gândul făcuse circuitul prin corp.

– Da, Ticule. Acum nu avem o singură carte. Asta-i. De ieri mi-am dat seama, de când Ionel mi-a spus că a văzut din larg numai apă şi din depărtare ţărmul. Iar eu, astăzi dimineaţă, din barcă, am văzut acelaşi lucru. Apă, apă, apă. Limba de pământ e atât de îngustă aici, la Gorgan, încât din larg nu se vede nici măcar o linie. Parc-ar fi peste tot aceeaşi apă, apa mării. Turnurile acelea au fost văzute în apă, Ticule, nu în mare sau în lac. Prin urmare, ele pot să existe şi în mare, şi în lac.

– Doamne! se înfioră Tic. Atunci, atunci… ce e de făcut?

– Asta-i! Acum avem două cărţi. Ştim că într-una dintre ele se află o taină esenţială pentru noi. În care dintre ele? Putem noi să aruncăm una sau alta? Putem noi să reţinem una sau alta la întâmplare? În care dintre ele e pagina noastră? Pentru că n-avem timp să le răsfoim cu atenţie pe amândouă…

Tic era profund îndurerat. Parcă întreaga sarcină a alegerii cădea pe umerii lui. Îşi frământa mintea în fel şi chip.

„Trebuie să fac ceva! Trebuie neapărat să fac ceva!” îşi jură cu toată fiinţa.

3

Geamandurile erau gata. Semnele de lemn fuseseră legate cu funii lungi de bolovani.

– Mai bine mai lungi decât mai scurte, spuse Lucia. Ca să ajungă semnele până la suprafaţă.

Nu se făcu însă risipă de frânghie. Lungimea funiilor nu era aceeaşi la toate geamandurile. Varia, e drept, cu diferenţe mici. Dan se îngrozi la un moment dat gândindu-se că, dacă numai zece balize au nevoie de zece metri de frânghie, s-a irosit de la bun început întreaga provizie.

– Ce ne facem cu gropile? întrebă el. N-o să ne ajungă funia.

– Foarte simplu, îi răspunse Lucia. În gropi nu punem geamanduri.

Nu înţelegi că ele nu trebuie să ne indice adâncimea, ci locul cercetat, sau care trebuie cercetat?

– Aaaa! pricepu Dan. Astăzi sunt cam neghiob. Gata! Gata! Am priceput. Staţi să le număr.

– Optsprezece! îl ajută Ionel. Patru piramide, patru pătrate, patru paralelipipede, patru conuri şi două sfere!

– Şi credeţi că ne vor ajunge? întrebă din nou Dan.

– Şi zece ne-ar ajunge, îi răspunse tot Lucia, privindu-l cu un aer întrebător. Pe măsură ce terminăm de cercetat o porţiune, n-avem decât să mutăm geamandurile, lăsând doar una sau două pentru recunoaştere.

– Într-adevăr, sunt în plină criză de cretinism, recunoscu Dan. Noroc că nu-i Tic aici.

Lucia şi Ionel întocmiră un plan de aşezare a geamandurilor în apă. O linie de piramide, zece metri mai departe, o alta de pătrate, după zece metri una de paralelipipede, după alţi zece metri, ultima linie de conuri. Sferele urmau să fie folosite în locurile „interesante". Planul de dispunere a balizelor intră în posesia lui Ursu, care deja transportase în barcă primul grup de geamanduri.

Înainte de a porni în larg, Ursu se mai uită o dată la cortul străin, apoi le spuse celor care rămâneau pe mal:

– De astă dată asistentul se uită cu binoclul la noi. Adică şi la corturi şi la barcă.

– Prea indiscret! se înfurie Dan. Aş face o propunere, dar mi-e teamă să nu mă acuzaţi de tembelism. Ei şi! Cu orice risc… Ce-ar fi să se ducă cineva în vizită la el? Cineva mai serios, nu Tic… Bine că nu-i aici!… Ce spuneţi?… Nu, nu o vizită oficială, mai degrabă una oficioasă, aşa, ca o trecere întâmplătoare pe acolo… „Bună ziua, bună ziua… e cald, e apa bună… am văzut un peşte… un rinocer"… mă rog, un subiect de conversaţie… O fată poate mai uşor să-l tragă de limbă.

– Prin urmare, ai propuneri concrete, îl zgândări Ionel.

– Aş rosti eu numele Mariei, dar mi-e teamă de urechi… nu de-ale mele… de-ale frăţiorului… Dacă aude c-am propus-o eu… atunci pot să mă gândesc şi la urechile mele…

Maria părea nehotărâtă, dar nehotărârea ei însemna un mare câştig pentru cauza cireşarilor. Din moment ce nu se simţise ofensată, din moment ce nu manifestase niciun gest de repulsie…

– Gândeşte-te! o încurajă Dan. Poate scapă vreo vorbă, poate zăreşti tu ceva… În orice caz e timpul să ştim limpede ce e cu el. Din moment ce face parte din peisajul înconjurător, a devenit, volens-nolens, un loc care trebuie explorat. Eu cred c-avem datoria…

– Şi eu cred că trebuie să ne limpezim, îi susţinu Ionel ideea. E un aliat, un duşman, un rival, sau un simplu om în concediu?

– Cu binoclul şi cu drăciile alea pe care voi le credeţi unelte de

pescuit? îl persiflă Dan. Aici se ascunde o taină… Nu e vorba de ce căutăm noi, ci de tip… Zău, Maria, dacă aş fi în locul tău, l-aş face acum să care bolovani şi, după ce termină de cărat, să ne gătească prânzul… că m-a apucat o foame de parcă aş fi făcut eu ceea ce am spus că ar face el, dacă aş fi în locul tău…

– Şi cum vreţi să mă duc până acolo? Înotând?

– Psss! sări Dan, fericit că Maria îi acceptase ideea. Te duci înotând până acolo, îţi bagi capul în apă. Ei şi ce dacă o să-ţi uzi puţintel părul? Şi începi să strigi: „Ajutor! Dan…” Numai să nu-l cheme şi pe el Dan!… Atunci intră la idee…

– E tot ce ai găsit rău în planul tău? râse Maria. Chiar dacă aş fi pe cale să mă înec, n-aş deschide gura nici pentru o literă…

– Vrei să spui pentru o vocală… Sau, du-te pe plajă ca şi cum ai avea ceva treburi într-acolo… De pildă, să vezi dacă e mai cald… Exact! Poţi chiar să-l întrebi: „E mai cald aici decât la noi?” Şi, dacă se uită chiorâş la tine, îi explici: „Doar v-aţi uitat cu binoclul…” Glumă, râsete, zâmbete şi gata! Discuţia a şi început… Dar nu, nu, să nu vorbeşti la plural… Aşa la persoana a treia… Să nu-l întrebi, de pildă: „Cum vă numiţi?” Ci să spui cam aşa: „Ce bine e când omul are nume”… Sau: „Numele se poate rosti şi cu voce tare…” Sau: „Nu-i aşa că Maria e un nume frumos?” În sfârşit, se poate vorbi multă vreme la persoana a treia.

Maria însă plecase. Mergea pe ţărmul mării, prin apa care-i ajungea până la glezne, încovoiată, cu capul plecat. Căuta scoici. Dar în loc de scoici, găsi altceva. Poate că s-ar fi întors să-şi anunţe prietenii. Era însă atât de absorbită de căutare, că uită orice altceva. Întâi văzuse o mărgea roşie, pe urmă alta, tot roşie, apoi alta, tot roşie, apoi una verde, una iar roşie, una albastră, una albă, şi iar roşii, multe, multe. Erau mărgele, unele găurite la mijloc, parcă pentru a se trece aţa prin ele. Unele rotunde, altele cilindrice, altele ca nişte mosorele, altele îngemănate. Erau boabe de mărgean. O dată la zece, douăzeci de ani, marea le lua de cine ştie unde, le prindea în rădăcini de plante şi le arunca împreună cu rădăcinile la ţărm.

– Va să zică a ales o altă cale, spuse Dan. Numai să nu-i anchilozeze spatele.

Maria nu simţea însă nicio durere, deşi poziţia în care căuta era extrem de incomodă. Ea n-avea ochi, n-avea gânduri decât pentru mărgelele acelea ascunse prin tufe, prin nisip, sau chiar plutind prin apă. Descoperi şi mărgele de alte culori şi mărimi: albe-străvezii, gri, albe ca laptele sau translucide, unele mari cât un bob de mazăre. Nu mai văzuse până atunci asemenea daruri ale mării. I se părea că a dat peste cel mai preţios tezaur din lume. Culegea boabă cu boabă, degetele scormoneau în nisip, scuturau tufe, strecurau apa mării. Fiecare boabă îi umplea inima de bucurie. Scoase din nisip şi o scoică.

Carapacea unei scoici, pentru a-şi depozita preţiosul tezaur. Le număra una câte una. Erau multe, dar voia şi mai multe, şi mai frumoase, şi mai mari.

– Doamne, ce înfumurată! spuse Dan, care o urmărea cu privirile. S-a-ntors cu spatele la el. Brrr! Na! A plecat mai departe, şi tot cu capul în jos. Am avut şi eu o dată o idee genială şi… Dacă nu s-a găsit cine să mi-o interpreteze!

Maria căuta şi strângea boabă cu boabă şi, de la un timp, nu se mai uita la mărgelele roşii. Erau prea multe. Căuta boabe verzi, boabe albe, boabe roz, albastre, gri, translucide, transparente, şi mai ales boabe mari, pe care le numise „giganţi”, şi mai ales boabe gemene, câte trei, patru, unite într-un corp. Asistentul se uita după ea şi clătina capul cu compătimire: „Atât de tânără şi atât de… Câtă îndrăzneală!”

Ultimele silabe i se opriră în gâtlej. Ajunsese şi el la marginea apei şi privirile lui descoperiră, cu totul întâmplător, o boabă roşie, apoi alături una verde, şi încă una roşie, şi încă una roşie, şi una albastră, şi alta verde. Era bucuros ca un copil de şcoală. Ştia că sunt boabe de mărgean, ştia că de douăzeci de ani marea nu mai adusese mărgean la ţărmuri. Începu să caute şi el, smulse şi el o scoică din nisip, pentru a-şi depozita tezaurul. Căuta mereu aplecat, uneori îngenunchea, scutura tufe, rostogolind în nisip zeci de boabe de toate culorile.

– Fantastic! îşi spuse Dan de la postul lui de observaţie. Aşa ceva nici în filme nu poate fi văzut! Şi el se preface că ar căuta scoici şi se duce drept către ea… Am înnebunit eu sau ei?

Cei doi căutau cu înfrigurare prin nisip şi prin tufe. Se văzuseră ca nişte umbre, dar nici nu ridicară privirile unul spre celălalt. Căutau cu înverşunare. Din când în când doar se priveau cu coada ochiului şi îi cuprindea o sfântă invidie pentru succesul celuilalt. Se apropiau de o tufă plină de mărgele de toate culorile. Ajunseră amândoi în acelaşi timp la tufă şi nu mai putură evita, ca acolo la Histria, ciocnirea. Amândoi scăpară scoicile din mână. Boabele culese cu atâta trudă se amestecară între ei şi apoi toate cu nisipul. Abia atunci îndrăzniră să se privească, dar privirile amândorura exprimau o teribilă ură.

– Acum gata!… spuse Dan de la acelaşi post de observaţie. Dac-au ajuns să se şi sărute într-un timp atât de scurt! Sau câştigăm un aliat, sau avem prilejul să admirăm o iscoadă dublă.

4

Problema lui Victor deveni imediat problema tuturor cireşarilor. Şi în timpul prânzului, dar mai ales după-masă, nu se discutase nimic altceva decât problema celor două cărţi, după denumirea pe care i-o dăduse Tic.

– Şi totuşi, trebuie să facem ceva! spuse Lucia. Nu putem să contemplăm cele două cărţi, mulţumindu-ne doar cu bucuria de a şti că în una dintre ele se află o pagină superbă, *adresată nouă.* Trebuie

să căutăm pagina!

– În care carte? întrebă Ionel. În cea din dreapta sau în cea din stânga?

– Mai multe şanse am avea în cea din dreapta, răspunse Lucia. Aşa cred eu… Aşa simt eu…

– Şi eu aş fi înclinat să caut în cea din dreapta, spuse Victor la rândul său. Rămâne totuşi o carte necercetată. Dacă nu m-ar îngrozi acest gând! Cum aş putea să scap de el? Şi dacă tocmai în stânga se află pagina noastră?

– Visul nostru, şopti Maria.

– Da, visul nostru, repetă Dan, uitându-se cu coada ochiului în direcţia cortului străin.

Mişcarea lui Dan nu scăpă neobservată.

– Mai bine am culege mărgean, spuse Maria. Nici nu vă închipuiţi cât de uşor te prinde pasiunea culesului. E de ajuns să vezi o singură boabă în nisip.

– Altă problemă? zise Ursu. Parcă n-am avea atâtea pe cap. Ei, ce carte alegem?

– Timpul! Timpul! repetă Victor obsesia sa. Şi suntem prea puţini şi avem prea puţine mijloace de cercetare… Şi groaza permanentă că pagina ar putea să fie în cealaltă parte, nu în cea pe care o răsfoim!

– Poate că vin ajutoarele, îşi aminti Lucia. Prichindelul şi Laura. Dar când vin şi cu ce ne pot ajuta ei?

În clipa aceea se aprinse fulgerul unei idei în mintea lui Tic.

– Eu trebuie să plec, spuse el. Simt nevoia să iau aer. Până deseară mă întorc.

Toţi se uitară la el ca la un smintit. Tic era însă foarte grav.

– Nu cred c-o să vă lipsesc. M-a prins cheful de plimbare. V-am spus. Mă întorc deseară.

– Singur? întrebă Dan într-o doară, sau cu…

– Sau cu… ce? îl imită Tic, îngroşându-şi vocea. Sigur că singur. Mă întorc deseară singur… Parc-ar fi titlul unui film, nu? Dar e numai primul act al filmului. Hai, Ţombi!

5

Şi Tic porni din nou singur prin arşiţă. Iarăşi invocarea zeiţei celei oarbe, Fortuna, iarăşi autostopuri, drumuri încâlcite, colb, mulţumiri, saluturi, alte drumuri (de fapt exagera Tic, pentru că drumul era destul de drept şi asfaltat) şi în sfârşit portarul mustăcios, înalt, cu cizme în picioare…

– Sunt fratele lui Teodor T. Fratele mai mare. Tic F.

– Aha! Pezevenghiul ăla! Mi se pare că l-au ales responsabil cu nu ştiu ce. Că a plecat azi cu un instructor după nişte autobuze. E la pavilionul trei.

– Mulţumesc! Aveţi nişte mustăţi invulnerabile!

– Şi cizmele?
– De-a dreptul mustăcioase… Dacă mă caută o maşină, îi spuneţi să m-aştepte. Am lăsat-o în pană.
Teodor T. era în pavilionul trei. Sări de pe o estradă, de unde conducea un cor, direct în braţele lui Tic. Adrian şi Matei, deşi amândoi altişti, lansară accente de sopran:
– Tic! Ura! Tic!
Dirijorul corului, Teodor T., le dădu voie să treacă în apropierea lui Tic. Ceilalţi membri ai corului primiră recreaţie, cu scopul de a-l găsi pe Sandu. În trei minute, cincisprezece copii cu numele de Sandu se prezentară la pavilionul trei. Rămase cel veritabil.
– Ce faceţi în grădiniţa asta cu flori şi portar? întrebă Tic.
– Minuni, răspunse Teodor T., adică de toate şi mai ales veselie. Ca-n vacanţa mare. Voi?
– La fel… cu mai multă variaţie. Adică mai facem şi puţină ştiinţă, nu numai distracţie.
– Ha, ha, ha! În vacanţă?… De ce nu aşteptaţi şcoala?
– N-ai nicio grijă, nu disecăm scoici şi nu cercetăm sistemul nervos la peşti. Facem explorări.
– Ce exploraţi?… Valurile, întinsul mării…
– Nu! Fundul mării. Cu sonde de sfoară, cu scafandri, cu bărci de cauciuc. Aşa ne-am propus noi. Să întocmim o hartă a fundului dintr-un golfuleţ al mării. Fiecare groapă, fiecare dâmb de nisip. Precizie, calcule, centimetri. Curiozităţi. Am găsit până acum trei sticle cu mesaje. Dar nu în mare. Într-un lac. Trebuie să mai fie câteva, dar ne-am plictisit.
– Ce fel de mesaje? De la cine?
– De la nişte marinari de prin 1820. Unele chiar din 1819… Probabil le-a depozitat acolo apa.
Parcă se aşternuse în faţa lui Tic un covor de jar, iar cei cu care vorbea stăteau cu picioarele goale pe acel covor.
– Şi ce scrie în mesaje? În ce limbă?
– Fiecare era scris în trei, patru limbi. Dar s-ar putea să nu mai fie… Noi n-am mai găsit.
– Da! Spui tu aşa… şi ce scrie?
– Salutări, felicitări… Nu contează ce scrie… Mai mult emoţia. Cauţi fundul… Dai peste o sticlă… Indici pe hartă exact locul unde ai găsit-o… Nu-mi închipui că mai sunt… aşa cred eu… Dar e un profesor, un specialist în mesaje, care şi-a instalat cortul acolo. El ar putea să ştie mai bine şi ar putea să le descifreze. Nu sunt sigur, dar eu cred că pentru mesaje a venit. Incognito…
– În ce loc? Unde? Hai, spune-ne şi nouă.
– N-am voie. Dacă spun şi se află… Ştiţi, gata, mi-am pierdut cuvântul. Şi nici nu cred că se mai găsesc sticle… Precis că nu se mai

găsesc… Aşa, ca să facă nu ştiu cine o hartă a fundului mării, nu merită…

– Hai, spune! Nu scăpăm nimănui niciun cuvânt. Ca mormântul! Ce, nu putem şi noi să facem o hartă? Cine o să ştie că mergem după mesaje?

Tic deveni brusc categoric:

– Nu! Imposibil. Trebuie bărci, supraveghetori, autobuze… Doar nu vreţi să fugiţi din tabără?

– Avem de toate. Şi bărci, şi supraveghetori, şi autobuze… De ce să n-avem şi mesaje?

– Nu se poate! V-am spus! V-am spus. Dacă se află? Nu! Nu pot să-mi pătez obrazul.

Numai după ce se rugară de el cu lacrimi şi promiseră de o sută de ori solemn că nu vor scăpa nimănui vreun cuvânt despre mesaj, Tic parcă se îndură şi deveni mai indulgent:

– Ştiu eu? Şi dacă nu găsiţi nimic? V-am spus doar…

– Ne alegem cel puţin cu o hartă a fundului. Trebuie să fie foarte interesantă. Relief submarin, gropi, dâmburi, vegetaţie… Cum de nu ne-a venit în gând până acum?… Şi – cine ştie? – poate găsim pe undeva o sticlă de două sute de ani… Spune-ne, hai! Nu mai fi atât de crud.

Tic oftă învins şi le spuse locul. Apoi vorbiră despre altele. Dar simţea, din nerăbdarea gazdelor, că vizita lui, chiar dacă nu era cu totul neagreată, în orice caz se cam prelungise. Plecă, după ce le atrase şi mai ferm atenţia să nu scape niciun cuvânt despre mesaje.

Jumătate de oră după plecarea lui, în toată tabăra se vorbea numai în şoapte. Un sfert de oră mai târziu, se prezentă un băiat în biroul instructorului, cu propunerea ca a doua zi, pentru că tot trebuia să facă o excursie spre Histria, să se oprească cu autobuzele la marginea unui lac, pentru a întocmi o hartă a fundului.

– Instruire şi delectare, spuse în încheiere băiatul, care nu era altul decât Teodor T.

Veniră apoi alţii, şi alţii. Apoi doi instructori care avuseseră program. Apoi directorul taberei, cu un aer vesel:

– Ce-aţi spune să ne oprim mâine la marginea unui lac şi să-i punem pe băieţi să facă o hartă a fundului? Bărci doar avem. Mi se pare vreo douăsprezece, nu?

6

Cireşarii descoperiseră un petic de verdeaţă pe fâşia îngustă de nisip care despărţea Gorganul de lac. Se aşezaseră toţi acolo în aşteptarea lui Tic. De acolo priviseră asfinţitul, acolo simţiseră cum le dau târcoale primele umbre ale înserării, acolo îi găsise primul val de întuneric. Silueta fântânii dispăruse în noapte şi valurile de întuneric se apropiau tot mai mult.

– Dacă n-a venit până acum, zise Ionel, eu cred că va aştepta dimineaţa pentru întoarcere.

– Şi eu cred la fel, întări Lucia.

Ursu clătină din umeri, dar nu spuse nimic. Înţelese că prietenii lui vor să se întoarcă la corturi, dar nimeni n-avea curajul să facă primul pas. Rămaseră mai departe la poalele tumulului scitic, înconjuraţi de o tăcere deplină. Liniştea nu dură însă multă vreme. De undeva, din partea cealaltă a Gorganului, dinspre mare, răzbătea un zgomot de paşi. Când întoarseră capul, tinerii avură impresia că în vârful vechiului mormânt se înălţase o statuie neagră. Identificară repede apariţia neaşteptată. Era asistentul. Dar şi acesta îi descoperise acolo, în grup, la poalele Gorganului.

Surpriza ţinu doar câteva clipe. Cineva trebuia să facă un gest de apropiere. Îl făcu asistentul. Coborî fără grabă din vârful movilei şi se aşeză, după un „bună seara” rostit cu voce înceată, lângă cireşari, la marginea peticului de verdeaţă. Cu toate acestea, stinghereala neaşteptatei întâlniri nu se risipi. O simţeau şi toţi voiau s-o îndepărteze. Dan făcu prima tentativă:

– Am întârziat aici discutând despre… Ovidiu.

– Da, spuse asistentul. Uneori despre el e bine să se vorbească în şoaptă…

Dan înţelese imediat eroarea pe care o făcuse. Noaptea, pe marginea unei mări liniştite, în pustiu, vorbele se aud de la mari distanţe. Dar nu se gândi să repare eroarea. De vreme ce conversaţia tot începuse, de vreme ce oaspetele nu numai c-o acceptase, dar într-un fel o şi încuraja, simţi imboldul de a mai spune ceva:

– Ne închipuiam că poate s-a uitat şi de-aici uneori la corăbiile care-i aduceau veşti şi care-i purtau tristeţile. Dumneavoastră credeţi c-a stat tot timpul în Tomis?

Asistentul nu răspunse imediat, dându-i răgaz lui Dan să-şi descopere inabilitatea.

– Aaa! da! Îmi aduc aminte, se repezi Dan. Undeva, Ovidiu parcă spune: *„Oraşele vecine îmi dau aceeaşi cinste”*[6]*…* acolo unde se laudă că e „scutit de dări”.

– Da, confirmă asistentul. În scrisoarea către Graecinus din cartea a patra.

– Cunoaşterea lui Ovidiu, întrebă Lucia, e obligatorie pentru arheologi?

Asistentul întârzie iarăşi cu răspunsul, de astă dată căutând să descopere dacă întrebarea Luciei nu ascundea şi ironie.

– Am vrut… cum să spun? începu să se bâlbâie Lucia, ceea ce nu

---

[6] Versurile citate sunt extrase din volumul OVIDIU – „Scrisori din exil”, traducere de Teodor Naum, E.S.P.L.A., Bucureşti, 1957.

era deloc în firea ei.

– Nu, răspunse asistentul, convins de sinceritatea întrebării. Nu e obligatorie, dar e necesară. Pentru că... pentru că e singurul mare poet al antichităţii în opera căruia abundă informaţii despre aceste meleaguri şi mai ales despre cei care le stăpâneau, despre geţi.

– Oare chiar a scris o carte de versuri în limba geţilor? întrebă Ionel.

– Răspunsul se află în opera lui Ovidiu. E afirmativ, clar, sigur.

– Îmi aduc şi eu aminte, spuse Ursu. Dar îmi aduc aminte şi de gustul amar pe care mi l-au lăsat poeziile lui. Atât de frumoase şi atât de jalnice şi de tânguitoare.

– Da, asta-i drama noastră, reluă asistentul. Poate că e mai mare decât drama lui Ovidiu. Tot ce a scris aici, pe ţărmurile Pontului, e jalnic, tânguitor. Fiecare zi pe care a trăit-o aici, fiecare vers pe care l-a scris aici, aproape totul era legat de marea speranţă a reîntoarcerii. Aproape fiecare poezie pleda pentru revenirea lui în patrie. Şi, ca să nască înţelegere, compasiune, zugrăvea totul în culori întunecate, jalnice. Fiecare cânt pare argumentul unui discurs neîntrerupt, cu care un mare orator îşi susţine cauza. Dacă versurile lui nu s-ar fi supus toate şi nu s-ar fi integrat în această pledoarie, am fi rămas cu informaţii mult mai numeroase şi mai adevărate despre „geţii cei sălbatici".

– Da' nu era de înţeles? se răzvrăti Maria. Cel mai gingaş suflet poetic al Romei să fie azvârlit cu atâta cruzime... Cum să nu strige? Cum să nu plângă?

– E adevărat că versurile lui se scriau pe ziduri şi se recitau în pieţe publice? întrebă Dan.

– Da. Dar nu versurile din *Metamorfoze* sau din *Faste,* ci cele din *Amores* şi din *Ars amatoria.*

Îndurerată, Maria încercă încă o dată să ia apărarea lui Ovidiu:

– Dar nu spune el undeva că aceste versuri... mi se pare că spune aşa:

„... nu calcă nici legile romane
Nici rău nu le învaţă pe junele soţii."

– Da, zâmbi asistentul. Şi mi se pare că mai adăuga câteva versuri:

„Eu cânt numai amorul cel după cuviinţă:
Niciun păcat nu este în ceea ce eu cânt."

În pledoaria pe care i-o trimite de pe ţărmurile Pontului lui August, are grijă Ovidiu să invoce aceste argumente. Dar se pot citi şi alte versuri: galante, frivole, pline însă de graţie şi de gingăşie. Ovidiu nu

se sfieşte să spună undeva:

„Dar să termin: pe toate frumoasele din Roma,
Pe toate le doreşte amorul meu aprins!”

– Doamne! se înfioră Maria. Cum putea să spună aşa ceva?

– Pentru că era răsfăţatul Romei. Pentru că, de la publicarea primei opere, numele lui a devenit un nume de legendă. Pentru că, într-o vreme când trăiau în lume toate gloriile literare: Tibul, Horaţiu, Properţiu, Virgiliu, el devenise celebru, cucerise, aşa cum îi plăcea să spună: „toată gloria care nu se acordă decât morţilor”. Versurile lui se scriau pe ziduri, se citeau în pieţe publice la vârsta când… dar să-l lăsăm pe el să ne-o declare: *„abia mă răsesem o dată sau de două ori”.* Era tânăr, bogat, frumos, era celebru, era idolul tineretului roman. Îşi permitea orice. Nu voia să respecte tradiţiile, nu voia să-şi câştige prin arme *„cununa prăfuită”,* nu voia să-şi *„prostitueze glasul”* în luptele din for.

– Aceste concepţii nu l-au pus oare în conflict cu August, cu concepţiile severe, austere ale acestuia?

– Greu de răspuns. Dacă ne străduim să-l înţelegem pe August, care n-a pregetat să-şi exileze fiica şi apoi nepoata pentru încălcarea legilor morale, trebuie să ne străduim să-l înţelegem şi pe Ovidiu. Nu vreau să-l idealizez. Eu însă cred că Ovidiu nu a văzut dragostea ca un scop în sine, ci s-a considerat cântăreţul ei. Amintiţi-vă de celebrul epitaf:

„Sub astă piatră zace Ovidiu, cântăreţul
Iubirilor gingaşe…”

El a cântat dragostea poate cu ajutorul unor note care depăşeau epoca, a cântat dragostea ca o permanenţă a lumii şi în aceasta constă universalitatea şi eternitatea operei sale. Secole după secole, Ovidiu a subjugat şi a influenţat literatura lumii cu *Metamorfozele* şi *Fastele.* A ajuns până în timpurile moderne. Se credea că steaua lui a pălit. Şi deodată Ovidiu e din nou descoperit, de astă dată versurile sale despre dragoste, ca o simţire modernă. E etern şi prin acest sentiment etern în slujba căruia a oficiat.

A şi spus cândva:

„Aceasta mi-e averea: să preamăresc femeia,
Să-i fac iubitei mele renumele etern.
Veşminte, pietre scumpe şi aur s-or distruge,
Dar faima ei în versuri, etern va străluci.”

Ovidiu a creat-o pe Corinna, întruchiparea femeii dintotdeauna şi i-a jertfit acestei necunoscute galanterii, capricii, frivolităţi. Dar dragostea lui profundă, adevărată a dăruit-o unei singure femei, cu conştiinţa şi mai ales cu dorinţa de a o înălţa prin dragostea lui la nemurire. Ei îi închină aceste versuri:

„Tu care-mi eşti mai dragă decât îmi sunt eu mie,
Cusururi multe soarta îmi va găsi; se poate,
Dar tu vei fi vestită prin chiar talentul meu.
Tu ai putea acuma să pari nefericită,
Dar multe-au să dorească să fie ce eşti tu;
Fiindcă-ai fost părtaşă la chinurile mele,
Te-or ferici pe tine şi te-or invidia.
De ţi-aş fi dat avere, nu ţi-aş fi dat atâta.
Nimic nu ia cu sine când moare cel bogat,
Dar eu un nume veşnic ţi-am dat: un dar mai mare
Decât acesta-n viaţă eu nu puteam să-ţi fac.”

Şi aceste versuri le-a închinat soţiei lui.

– Atunci de n-a venit după el la Tomis? întrebă Maria.

– Aceasta e una dintre cele trei mari enigme ale dramei lui Ovidiu. Opinia îndeobşte admisă este că nu i s-a dat voie. Să nu uităm că Fabia, soţia lui, descindea din una dintre cele mai celebre familii romane. Era rudă şi cu August.

– Şi cea de-a doua enigmă? întrebă Ionel.

– Cauza reală a exilului lui Ovidiu, răspunse Dan în locul asistentului.

– Da, spuse acesta. În edictul de relegare – relegarea era o pedeapsă mai uşoară decât exilul, pentru că celui relegat nu i se confisca averea şi nu i se lua cetăţenia – Ovidiu e pedepsit pentru *Ars amatoria.* Dar, cum trecuseră zece ani de la publicarea operei, e puţin probabil ca aceasta să fi fost singura cauză. Chiar Ovidiu spune undeva:

„Perdiderunt me duo crimina: carmen et error…”

„Un cântec şi-o greşeală.” Cântecul este cunoscut: „Manualul de dragoste”. Care o fi fost însă acel *error…* cunoscut de toţi contemporanii lui Ovidiu, dar care n-a străbătut istoria până la noi? Zeci de savanţi, în zeci şi zeci de volume, s-au ocupat de acest *error,* încercând să-l descopere.

– Dacă nu mă înşel, spuse Victor, Voltaire susţine că Ovidiu a descoperit o anumită legătură incestuoasă între August şi fiica acestuia, Iulia.

– Supoziţia nu rezistă la fapte, nici la logică, răspunse asistentul. Voltaire reia o calomnie pusă în circulaţie de Caligula, cu un scop precis, şi anume acela de a dovedi că descinde din August şi după mamă, şi după tată. Caligula era fiul Agrippinei, care la rândul ei era fiica Iuliei. Incestul dintre Iulia şi August i-ar fi dat lui Caligula calitatea dorită. Nu e de mirare acest lucru la un împărat nebun, care şi-a făcut templu şi statuie de aur, pe care o îmbrăca în fiecare zi aşa cum se îmbrăca şi el. Datele demască însă în mod clar calomnia. Când Ovidiu a fost relegat, Iulia era de zece ani în exil... Dar şi logica e împotriva acestei explicaţii calomnioase. Cum ar fi putut Ovidiu să-i amintească mereu lui August, în scrisorile pe care i le trimitea din Tomis, despre o asemenea fărădelege? *„Nu vreau să-ţi mai deschid rănile”,* îi scria Ovidiu împăratului, deci August era o victimă, nu un autor... Cea mai mare parte a savanţilor înclină spre explicaţia în care e vorba de cea de-a doua Iulie, nepoata lui August şi soţia lui Emilius Paulus. Se crede că Ovidiu ar fi mediat relaţiile, interzise de legi şi de August, dintre Iulia-minor şi un tânăr aristocrat, Iulius Silanus. Roma era scandalizată, August a aflat... Poate aşa se explică şi de ce au fost exilaţi în acelaşi timp şi Iulia şi Iunius şi Ovidiu. Poate aşa se explică şi de ce August a rămas surd la tânguielile poetului. Iulia, nepoata atât de iubită, fusese exilată pe viaţă şi împăratul rămânea neînduplecat, neîndurător în hotărârea lui. Putea el să-l ierte pe Ovidiu?

Nimeni nu răspunse la întrebare. O rafală de vânt, stârnită cine ştie cum, atacă o clipă liniştea şi întunericul. Dar tinerilor li se păruse că trecuse cineva şi-i atinsese cu poalele togăi. Parcă vedeau o umbră păşind în noapte spre marginea mării pentru a-şi cânta acolo tristeţile. Parcă vedeau şi alte umbre furişându-se ameninţătoare încă spre marginea mării.

– Oare erau atât de sălbatici geţii? întrebă cineva cu teamă.

– Nu! răspunse o voce liniştită. În descrierea geţilor, sinceritatea lui Ovidiu e foarte fragilă. Poetul e plin de contradicţii. Când vorbeşte despre Tomis, spune cu spaimă:

„Rău te-ngrădeşti cu zidul, dar chiar şi înăuntru
Duci frica unor barbari amestecaţi cu greci.”

şi adaugă în versurile imediat următoare:

„Căci doar cu noi de-a valma barbarii îşi duc viaţa:
Mai mult de jumătate din case le au ei.”

E greu de crezut că într-un oraş înfloritor ca Tomisul, în care mai mult de jumătate era locuit de daci, aceştia să fi fost nişte sălbatici. Poate că era impresionat de felul lor aspru de a se purta, de puterea şi

vitejia lor, de rezistenţa şi tăria lor sufletească. Dacă ar fi fost atât de sălbatici, precum spune, de ce le-a învăţat limba şi cum a putut să le-o înveţe? De ce s-a apucat să scrie versuri în limba lor? Şi de ce s-a dus în mijlocul lor sau i-a adunat în pieţe publice să le citească versurile? Şi cum se putea să le placă unor barbari, unor sălbatici, versuri gingaşe, mlădioase, aşa cum numai Ovidiu ştia să facă? Cât de dureros se contrazice Ovidiu:

„Ah, mi-i ruşine-a spune: am scris în graiul getic,
Cuvintele barbare le-am pus în vers latin!
A şi plăcut poemul; tu poţi să mă feliciţi:
Aici, între sălbatici am nume de poet.”

Poate că e mai sincer atunci când spune ca o consolare:

„Şi mi-i destul că-n locul în care-mi duc viaţa
Aicea între geţii sălbatici sunt poet!
Ce-aş câştiga să-mi caut în altă lume faima?”

Nu! N-a trăit pe aceste meleaguri printre nişte sălbatici primejdioşi, aşa cum încearcă să-i prezinte la Roma, pentru a-şi înspăimânta cunoscuţii şi a obţine iertare. Este subînţelesul întregii lui opere scrise pe malurile Pontului. A trăit printre oameni demni, dârzi, aspri, austeri, poate cu totul opuşi firii lui fragile, nestatornice, temătoare. Dacă aceşti oameni ar fi fost într-adevăr sălbatici, fioroşi, dacă nu l-ar fi iubit, dacă nu l-ar fi admirat, cum ar fi supravieţuit zece ani în mijlocul lor? Zece ani! Poate că de multe ori l-au şi apărat, poate că atunci când a primit cununa de iederă a poeziei, în Tomis, printre mâinile care i-au întins-o se afla şi braţul unui luptător dac. A speriat Roma cu sălbăticia geţilor, dar nicio săgeată, nicio suliţă, niciun pumn dac nu i-a atins nici măcar toga. Nu! „Geţii cei sălbatici” l-au iubit, l-au apărat şi Ovidiu a răspuns la aceasta” învăţându-le limba, făcându-le versuri, devenind primul lor poet. Poate că în adâncul sufletului său i-a iubit. Dacă lumea ar fi păstrat cartea sa de versuri în limba getă, cine ştie cu câte adevăruri s-ar fi îmbogăţit istoria noastră veche!…

– Poate că ei l-au înmormântat! spuse Dan în şoaptă.

– Oare mormântul lui a rămas pe pământul geţilor? întrebă Ionel tot în şoaptă.

– E cea de-a treia enigmă a dramei poetului, răspunse asistentul. Mormântul lui Ovidiu… Nimeni, nimeni nu ştie unde a fost înmormântat. Câte ipoteze s-au emis! Unii susţin că ar fi fost înmormântat în Panonia, alţii la Belgrad, alţii la Roma, pe Via Flaminia. Cea mai plauzibilă dintre toate este cea tradiţională: Ovidiu a fost înmormântat aici, pe aceste meleaguri. Un episcop din secolul al

treilea, Eusebiu de Cezareea, pe baza unor izvoare care s-au pierdut, ne-a lăsat chiar şi amănunte cu privire la înmormântarea lui Ovidiu, aici, pe ţărmurile Pontului Euxin. El susţine că locuitorii acestor meleaguri i-au făcut funeralii solemne marelui poet de alt neam şi de alt sânge decât dânşii... Şi mai există un argument. Se pare că stăpânii acestor pământuri au păstrat mult timp amintirea locului unde a fost înmormântat poetul. Pe multe hărţi geografice vechi se găsea un punct, între Tomis şi Histria, denumit *Sepulcrum Ovidii* – mormântul lui Ovidiu. Până acum însă nimeni n-a identificat acel punct. Oare va reuşi, în viitor, cineva să-l descopere?...

– *Sepulcrum Ovidii...* şopti cineva.

Şi tăcerea coborî pentru multă vreme acolo, la poalele Gorganului.

Capitolul XII

1

Când Tic şi Ţombi se înapoiară la Gorgan, toţi dormeau, în afară de Ursu, care, auzindu-i venind, închise ochii şi adormi şi el împăcat.

Înainte de a intra în cort, Tic avu inspiraţia să privească marea în care se aciuaseră toate stelele şi toate razele lunii. Pe apa mării se mai vedea însă ceva. O barcă binecunoscută lui Tic, iar în barcă, o fiinţă foarte cunoscută. Tic mişcă încet capul, apoi intră în cort. Dacă s-ar fi uitat spre cortul străin… dar, oricum, întunericul l-ar fi împiedicat să-l zărească pe cel care aştepta o nouă naşterea a Afroditei cu văl negru pe cap. Deşi adormi ultimul (ultimul în acel cort), Tic, prin mijlocirea lui Ţombi, se sculă totuşi primul. Avea nişte treburi speciale de făcut. Aproape jumătate de oră meşteri ceva cu cuţitaşul şi cu cutiile de cremă. Apoi căută un anumit lucru prin bagaje. Se auziră nişte clinchete care-i treziră pe ceilalţi. Tic se furişă însă repede afară din cort. Când Dan îşi iţi capul prin ferestruică, îl văzu, cu Ţombi pe urmele lui, luând drumul şoselei. Tic se întoarse cam peste o oră obosit, asudat, dar foarte vesel. Şi, ca şi cum s-ar fi deşteptat atunci şi n-ar fi lipsit o secundă din mijlocul lor, se alătură celorlalţi în gânduri, acţiuni şi preocupări.

Geamandurile instalate de Ursu se legănau pe valuri, atrăgând privirile cireşarilor. Numai Tic şi Maria preferau să se uite unul la altul.

– Tu pe unde-ai umblat haihui? îl întrebă Maria pe Tic, folosind tonul de autoritate la care-i dădea dreptul calitatea ei de soră mai mare.

– Eu am umblat haihui? Poate… Mi-am amintit că n-am văzut un film cu una care juca rolul zânei nopţii… de altfel destul de nesuferită… şi m-am dus să-l văd.

Maria tăcu, înghiţind în sec. Şi, pentru a da alt curs discuţiei începute, care-i displăcea vădit, se întoarse spre Lucia şi o întrebă:

– Deschidem sau nu cartea? Cineva zicea că nehotărârea e cel mai mare cusur al omului.

– Începem! spuse Victor. Cu inima îndoită, dar începem. Să invocăm Fortuna?

– Ştiu eu o zeiţă, interveni Tic, o zeiţă interesantă, care, fiind plecată pentru un timp în concediu, i-a dat mâna liberă în sectorul ei unui mic zeu, mi se pare CIT. Voi nu aţi întâlnit povestea asta în mitologie? Nu se poate. Să invocăm deci zeul cel mic CIT. Fortuna se dăruie fără discernământ. Pe când zeul cel mic, care e de o gingăşie şi de o…

– Unde ai citit tu asta? îl întrebă Dan.

– În cartea asta în care ne căutăm pagina de vis, sau în cartea care se va scrie despre această carte.

Cireşarii se împărţiseră în trei echipe. Scafandri: Ursu, Victor şi Tic; operatori topometrie: Lucia şi Ionel; operatori de sondaje cu mâna: Dan şi Maria. Explorarea începea de la un capăt al ţărmului spre celălalt, pe linia balizelor. Acolo unde sondele indicau neregularităţi flagrante, începea munca scafandrilor. Până la o anumită adâncime, activau Tic şi Victor. La adâncimi primejdioase, Ursu. Folosirea cordoanelor de siguranţă de către scafandri era obligatorie. Acesta era planul explorării. Totul era pus la punct până la ultimul amănunt.

Tinerii se îmbarcară. După ce se depărtară de ţărm, Dan îl întrebă pe Tic:

– Crezi c-o să răzbim noi? Câtă întindere! Aoleu!

– Ţi-am vorbit de un zeu. Gata! Acum n-am timp. Scafandrul la datorie!

Tic sări în apă nu din proprie iniţiativă, ci din spirit de imitaţie. Îl văzuse pe Victor sărind. Se întâlniră amândoi în fundul apei, pe un dâmb de nisip. Dar, afară de un smoc de vegetaţie marină, nu găsiră nimic altceva. O altă sondă aruncată de Ionel, care reduse ghemul din mâna acestuia la jumătate, necesită intervenţia lui Ursu. Dar nici acesta nu descoperi nimic. Cercetările continuară astfel câteva ore, fără niciun rezultat. Deşi nimeni nu se gândise că va descoperi ceva de la prima explorare sistematică, un oarecare sentiment de nelinişte încerca să se cuibărească în inimile cireşarilor. Cel mai neliniştit dintre toţi era însă Tic. Nervozitatea lui nu scăpă celorlalţi. Strângea din pumni şi se uita fără întrerupere spre Gorgan.

– Ce tot cauţi acolo? îl întrebă Dan. Parc-ai răsfoi o carte proastă. Poate-i cartea cu micul zeu…

– Păcat că nu datează din epoca de piatră. Ştii tu pentru ce…

Dan îşi duse cu un gest instinctiv mâna la cap, ceea ce avu darul să stârnească oarecare veselie printre posesorii bărcii de cauciuc.

Tic, pentru că el îşi ascuţise cel mai tare auzul, pentru că el era singurul pregătit, dădu primul semnal vesel de alarmă. Ridică mâna şi arătă spre Gorgan:

– Vin! Micul zeu CIT şi-a pogorât darurile cereşti asupra noastră. Nu-i auziţi?

Parcă se auzea ceva în depărtare. O rumoare, asemenea unei agitaţii dintr-o sală de spectacol, dintr-un teatru în aer liber, de pe stadion. Şi deodată răsunară trompetele.

– La mal! răcni Tic. Imediat la mal! Ne-au sosit ajutoarele şi trebuie să le îndrumăm. Ştiţi câte bărci au? Douăsprezece, dacă n-au mai făcut rost şi de altele.

Veneau pionierii. Puţintel cam obosiţi, dar voioşi cum îi îndeamnă salutul. Autobuzele se opriseră într-un loc la şosea, unde un stâlp şubred, cu o tăbliţă de scândură putrezită indica o direcţie anumită şi anunţa cu litere foarte frumoase şi îngrijite (scrise cu cremă de ghete,

neagră) *Spre lac – 1 kilometru.* Indicatorul de lemn era un entuziast în felul lui şi nu voia decât să răspundă inimilor care tresăltau de bucurie văzându-l. Pentru că până la lac erau trei mii de fragmente asemenea fragmentului de meridian binecunoscut care stă la baza sistemului metric.

Flotila de bărci pionereşti luă imediat cu asalt nu faţa lacului, ci fundul lui. Şi cu atâta zel, că în câteva ore nu rămase niciun punct imaginar în ochiul lacului necercetat, nesondat. Micii canotori, micii sondori, micii geografi îşi transmiteau unii altora în gura mare rezultatele sondelor şi calculelor lor şi întrebarea esenţială: „Ai găsit mesajul?" Căutau de zor sticle, dar întocmeau hărţi pe care cireşarii le copiau pe loc şi le băgau în dosarul întocmit de Lucia: *„Fundul ochiului de lac – schiţă topometrică."* Tuşul de pe coperţile de carton abia se uscase.

Micul zeu CIT, neschimbat la faţă, adică ciufulit şi cârn ca întotdeauna, îi înveselea cu tot felul de glume şi le mărea zelul cu tot felul de promisiuni. Furaţi de pasiunea geografiei submarine, aproape toţi uitaseră tentaţia misterioasă care-i adusese acolo, începeau să caute scoici, să culeagă mărgean, atunci când îşi terminau sarcinile de topometri, pentru a da altor schimburi locurile din bărci. Numai câţiva dintre ei se încăpăţânau în ideea de a căuta sticle cu mesaje. Micul zeu CIT prevăzuse însă şi lucrul acesta. Azvârli harul unei bucurii de moment în calea încăpăţânaţilor căutători. În cea mai mică adâncime a lacului, Teodor T. văzu gâtul unei sticle. Ochii îi ieşiră din orbite şi căută repede ceva cu care să ascundă, să acopere nemaipomenitul tezaur. Şi cum nici el, nici alţii la care se uita nu aveau la îndemână pentru această operaţie decât chiloţi de baie apelă în cele din urmă la acest mijloc îndrăzneţ. Reuşi să iasă din apă numai cu preţul dezvăluirii tainei celui mai bun prieten al lui, Adrian. Acesta trebui să se îmbrace şi să-i arunce în apă proprii lui chiloţi. Se ascunseră apoi amândoi într-o groapă de nisip scurmată la repezeală pe plajă, se lungiră pe burtă pentru a nu fi zăriţi de nimeni şi, cu gesturi de ritual, traseră sticla din pânza chiloţilor. Oare ce putea să conţină mesajul?

Adrian, ca un adevărat candidat de cireşar, luă sticla, o întoarse pe toate colţurile, apoi i-o întinse dezamăgit prietenului său:

– Nu vezi că e o sticlă contemporană? Scrie STAS pe ea.

– Dar tu nu vezi că e o hârtie înăuntru? Uită-te! Se distinge prin sticlă.

Se mai chinuiră o vreme să scoată hârtia. Adrian o citi cu glas tare:

– *„Dacă n-o să găsiţi până la urmă un mesaj autentic, măcar să trăiţi câteva clipe bucuria că l-aţi găsit. Tic."*

În spatele lor izbucniră hohote de râs. Un grup de băieţi îi văzuseră cum se furişează şi îi urmăriseră. Teodor T. şi Adrian îşi pleoştiră în

prima clipă mutrele. Apoi, n-avură ce face. Începură să râdă şi ei.

– Mai bine haideţi să măsurăm! propuse cineva.

Şi porniră spre bărci cântând. Un ceas mai târziu, cireşarii aveau harta fundului gata.

2

Micul zeu CIT se întoarse din văzduh sub înfăţişarea lui dintotdeauna, aceea al lui TIC. Era marele erou al zilei, dar, spre deosebire de alte dăţi, împrumută un aer de excesivă modestie. Prietenii lui hotărâră să-l lase să guste din plin această frumoasă satisfacţie – modestia. Îl chemară deci în mijlocul lor şi, fără să repete laudele şi felicitările, îl atraseră în munca de studiere a hărţii. Numai Ursu îi făcuse pe furiş cu ochiul în semn de triumf, ceea ce îi ajunse cireşarului cârn. După câteva clipe, uită cu totul de zborul – dus şi întors – de pe Olimp. Harta fundului mării, pe care o întocmiseră Lucia şi Ionel, avea însuşiri magnetice. Dan încercă totuşi să-l sustragă pentru un moment de la ocupaţiile sale pământeşti:

– Ce-ai fi făcut, Ticuşorule, dacă „voioşii” dădeau peste Palat?

– Cum să dea peste Palat, dacă nu-l căutau? Un vapor să fi descoperit şi tot nu-i dădeau atenţie. Ei căutau sticle, nimic altceva. Ia apucă-te şi caută boabe de mărgean, că am fost prins şi eu câteva clipe de patima asta… Te asigur că, dacă ar exista pe plajă o pereche de pantofi, chiar ai lui Gargantua, nu i-ai vedea. Nu ţi-ar fi ochii, gândurile decât la mărgean. Poate ai spune aşa, într-o doară: ce caută „chestiile” astea aici? Aşa ar fi făcut şi ei. M-ar fi chemat şi mi-ar fi spus: ce-i cu hardughia asta aici? Fir-ar să fie! Din cauza ei nu găsim sticlele. Dar, te rog să mă laşi în pace. Am altele mult mai importante…

Studierea hărţii dură vreme îndelungată. Chiar şi în timpul prânzului, spre disperarea celor care-o lucraseră, harta trecea din mână în mână, colecţionând şi alte linii, o groază de bucle încâlcite, fără cap şi coadă, cele care formau amprentele cireşarilor. Comentariile aprige din timpul mesei se moleşiră spre sfârşit, nu din cauza diminuării poftei de dispută a tribunilor înarmaţi cu linguri şi farfurii, ci pentru că se formulaseră câteva păreri bine argumentate, cu şansa de a deveni concluzii. Harta lacului era foarte bogată în neregularităţi: zeci şi zeci de dâmburi şi de gropi de toate dimensiunile. Liniile trase de topografi erau sinuoase, încâlcite; pe undeva aduceau cu petele de grăsime de pe marginea hărţii. Dar nu era greu să deosebeşti printre aceste linii locurile mai ciudate, demne, sau obligatorii de cercetat. Acolo unde un dâmb părea nefiresc de înalt, în raport cu relieful înconjurător, acolo unde o groapă părea prea adâncă faţă de gropile vecine se făceau mici semne cu un creion roşu. Bineînţeles că mica unealtă se aciuase în mâna Luciei, bineînţeles că semnele pe care le zgâria pe hârtie erau X-uri. Câteva X-uri fuseseră

înconjurate cu un cerc. În vederea acestei operaţii, Lucia întoarse creionul, nu pentru că noul vârf era mai ascuţit, ci pentru că avea altă culoare. X-urile roşii, înconjurate de cerculeţe albastre, erau punctele cele mai ciudate de pe hartă. Erau patru asemenea semne în bucla pe care o făcea lacul la Gorgan.

– Prin urmare, spuse Ionel, avem datoria să descifrăm aceste patru pagini, pentru a vedea dacă nu cumva una dintre ele e pagina pe care o căutăm.

Minunea se produse. Cireşarii erau toţi (cu o singură excepţie, dar această excepţie nu privea problema lor capitală) liniştiţi, încrezători, aproape siguri că expediţia lor, atât de incertă, atât de fantomatică la început, va duce, fără doar şi poate la un anumit rezultat. Rezultatul îl întrevedea fiecare altfel. Unii îşi imaginau palate de cleştar, alţii oraşe scufundate, alţii rămăşiţele mai modeste ale unei vechi şi frumoase civilizaţii, alţii zidiri ciudate, cu scopuri misterioase, lângă ţărmul mării, alţii… Visul căpăta însă contururi, adică se apropia de realitate. Clipele se cereau toate calculate şi umplute cu mişcare, cu acţiune.

– Şi dacă nu descoperim nimic în lac? întrebă Dan, mai mult ca să se afle în treabă. Nu înseamnă că ne-am pierdut vremea degeaba?

– Mai întâi – sări Tic – să nu spui descoperim, pentru că, folosind astfel verbul, te propui participant la explorare, lucru la care eu, personal, mă opun. Şi, în al doilea rând, păstrează-ţi reflecţiile pentru jurnalul pe care-l ţii cu atâta hărnicie, dar pe care nu ştii să-l ascunzi. Şi, în al treilea rând, cred că n-o să-ţi ajungă nici până deseară timpul pentru a umple cele zece pagini din jurnal, care au menirea să zugrăvească, măcar la jumătate, calităţile superbe ale micului zeu CIT.

– Cum s-ar spune, îmi dai sarcina să-ţi completez un capitol din biografie. Capitolul olimpian. Bine! Voi alege acest titlu… Poate ai de gând să-mi stimulezi talentul şi entuziasmul.

– Prin daruri interioare, răspunse prompt Tic. Ca să nu-ţi mai fac teoria misiunii artistului… Nici nu e loc în barcă, Dănuţ. Nu ştiu la cine trebuie să mai renunţăm. A, da… Mi se pare că ne-am pricopsit cu un renunţ voluntar.

Întruchiparea acestui renunţ era Maria, căzută din nou în patima mărgeanului. Dan, la rândul său, se duse în cort şi acolo, trântit pe burtă, începu să scrie în jurnal capitolul promis.

Barca de cauciuc ajunse la primul X, adică la prima geamandură. Noile sondaje de mână identificară un dâmb de nisip care se ţuguia ca o colibă pe fund. Dimensiunile colibei nu erau prea încurajatoare, dar, ca orice loc ciudat, trebuia cercetat în amănunţime. Toţi scafandrii expediţiei luară parte la explorarea submarină. Tic avea misiunea să cerceteze vârful dâmbului, Victor şi Ursu baza, fiecare la capătul unui diametru imaginar. Primul ieşi la suprafaţă Tic. Avea în mâini o scoică

uriaşă, încă deschisă.

– Asta-i tot ce-am găsit mai acătării. Încolo, numai nisip şi scoici rahitice. Păcat că nu căutăm perle.

Nici Ursu, nici Victor, care îşi scoseseră capetele din apă, la puţin timp după apariţia, lui Tic, nu găsiră altceva în mormanul de nisip.

– Prea mult nisip şi prea mic dâmbul pentru a îngropa ceva, raportă Victor.

– Nici în profunzime? întrebă Lucia, cu conştiinciozitatea unui adevărat savant.

– Eu am scurmat în jos, către fund, răspunse Ursu. Nu cred că se află ceva aici.

Lucia tăie cu un X roşu, mare punctul cercetat. Se gândi o clipă să adauge un mic semn de întrebare, dar renunţă. Barca, împinsă de cei trei scafandri, înainta spre un alt loc indicat de Lucia.

– Aici e o mare profunzime – spuse ea după ce barca se opri – prin urmare, dâmburi înalte de jur împrejur. Cred că în groapă nu avem ce căuta.

Ursu nu ţinu însă seama de recomandarea Luciei şi se aventură până în fundul gropii. Nici nu trebui să facă eforturi pentru a ajunge acolo. Îl atrăgea apa. La ieşire îi fu mai greu, pentru că trebuia să înfrângă rezistenţa apei, ajutându-se de o singură mână. În cealaltă ţinea un bolovan în formă de cub. Scafandrii se mai scufundară de câteva ori, fără să descopere însă mare lucru. Vegetaţie, scoici, pietre. Singurul lor trofeu era bolovanul adus de Ursu. În întoarseră pe toate părţile, îl studiară cu atenţie şi ajunseră la concluzia unanimă că bolovanul nu era o piatră obişnuită adusă de mare, ci un bolovan dăltuit de mână omenească. Lucia înscrise pe hartă, deasupra X-ului cercetat, un mare semn de întrebare.

Celelalte două X-uri nu puseră scafandrii la prea mari încercări. Ele reprezentau un dâmb de nisip şi o groapă nu prea adâncă. Cercetătorii îşi făcură însă până la capăt datoria. Plonjară de câteva ori, până se convinseră definitiv că locurile nu prezintă nicio importanţă.

– Prin urmare, le ştergem şi pe acestea, spuse Ionel, grăbindu-se să ia harta din mâna Luciei şi să facă el operaţia de anulare.

– Şi cu semnul de întrebare ce facem? întrebă Lucia. Adâncimea e mare, malurile gropii sunt înalte şi în plus s-a descoperit şi un bolovan în genul acelora care au servit la vechile construcţii.

– Parc-ar fi luat din Gorgan, reflectă cu voce tare Victor. Dar în ce scop, pentru ce?

– Oare n-a făcut parte, cândva, dintr-o zidire de pe fund? întrebă Ionel.

– Nu-mi vine să cred… Poate că Ursu sau Tic… Eu după cât am văzut cu ochii mei…

Şi ceilalţi scafandri numiţi de Victor înclinau să-i dea dreptate acestuia. Lucia, însă, riguroasă ca un secretar perpetuu al unui for academic, propuse să se întreprindă o explorare suplimentară. Scafandrii se supuseră. Se scufundară de mai multe ori. Ursu mai făcu o dată drumul spre fundul gropii. Victor şi Tic îşi ciocniră capetele ieşind din nişte tufe care-i ascunseseră. De fiecare dată însă nu aduseră la suprafaţă nicio nouă indicaţie, nici măcar o explicaţie cu privire la provenienţa bolovanului. Lucia se văzu nevoită să taie X-ul misterios, dar adăugă pe furiş în dreptul lui un mic semn de întrebare.

3

Degetele Mariei treceau nepăsătoare pe lângă boabele mici, colorate. Scormoneau nisipul, alintau nisipul, trasând dâre subţiri. Privirile ei căutau în acele dâre perle mari, translucide, giganţi, pe care-i voia înşiruiţi pe un colier în jurul gâtului. Giganţii se găseau rar, rar, după căutări îndelungate.

Torturată de durerea nemişcării, se străduia să-şi înalţe trupul, oferind pieptul îndrăzneţ adierilor. Închise ochii, îşi desfăcu braţele şi cu gura întredeschisă sorbi încet, îndelung aerul în care se contopiseră toate miresmele apei, cerului şi pământului. Îşi mai lungi de câteva ori braţele, ca o pasăre obosită care caută zadarnic puteri, dar trupul i se frânse. Simţi nisipul arzându-i spatele. Îşi afundă şi părul în nisip, îşi desfăcu şi braţele. Părea că se răstignise pe nisip. Adierile o înconjurau cu un vârtej sau, poate, plutea în sânul visurilor ei.

Într-un târziu, Maria simţi că se apropie cineva de ea, auzi cum nisipul zgârie trupul celui care se apropie, îi auzi parcă şi răsuflarea, dar nu făcu nicio mişcare. Doar degetele desfăcute se înfigeau încet şi adânc în nisip. Vocea care răsună lângă ea venea parcă din depărtări, dar sfâşia nemilos ţesătura vaporoasă a poeziei:

– Marea se agită în adâncuri… Îşi prevesteşte vijelia…

– Marea nu se agită în adâncuri… Se agită visele ei.

Bărbatul îşi desfăcu braţele şi se răstigni ca Maria pe nisip. Degetele lui parcă simţeau căldura altor degete. Se înfundară în nisip, până întâlniră bariera rece a apei.

– Noi împrumutăm zvâcnirile şi frământările mării… pentru că e imensă, adâncă, puternică.

– Marea ne caută visurile, gândurile, speranţele… pentru că vrea să ne semene.

Trupul puternic de lângă Maria îşi scutură nisipul, ca o ploaie. Simţi nisipul pe trupul ei. Şi atunci deschise ochii. Apa înghiţise săgeata unui corp. Bărbatul redevenise casca albă. Îi căuta parcă locul naşterii în spuma mării. Dar când se întoarse pe ţărm, era treaz, lucid, înfrigurat. Îşi căută locul vechi. Urmele corpului se întipăriseră adânc în nisip. Când auzi din nou foşnetul nisipului, Maria se ridică, îmbrăţişă

zarea cu trupul, înaintă cu ochii închişi, până se prăbuşi în mare. Răceala apei i se strecura în corp. Ochii de pe ţărm o priveau. Redevenise adolescenta care urca prea îndrăzneţ pe scara lumii. Când se întoarse la locul ei, apa, cerul, pământul reintrau în fizică şi geologie.

– E rece şi sănătoasă apa şi necesară ca un ceas deşteptător.

Maria îşi înfundă din nou părul şi degetele în nisip.

– Altădată, demult, cânta cu clopotele-i verzi.

– Cunosc poezia. Şi pe cealaltă o cunosc, cea pe care ai recitat-o înainte.

– … Sunt prea tânără. Şi aş vrea să fiu sigură, încăpăţânată, obraznică. Să iau un pumn de nisip şi… şi, să-l arunc oriunde!

– Eşti tot ceea ce ai spus, dar mai mult ceea ce n-ai spus. Un copil care, în loc să urce, sare.

– Iar alţii, în loc să danseze, coboară… Prefer persoana a treia… Vreau să te privesc… în lumină…

– Pentru ce? Pentru a descoperi visuri în loc de meditaţii, speranţe în loc de nostalgii?

– În care parte a lumii?

– În cea acoperită cu un cearşaf de nisip, sau cu amintirea unor adieri.

– Şi cu toate acestea nu eşti făcută numai din visuri.

– Nu! Pentru că eu însămânţez visurile. Le arunc unde vreau, ca pumnul acesta de nisip.

Nisipul se răspândi în aer, apoi coborî ca stropii fini ai unei ploi obosite pe trupurile amândurora. Poate că nici nu-i simţiră căderea.

– Oare tinereţea să fie cel mai frumos dar al vieţii?

– E o căutare sau o simplă folosire a impersonalului? întrebă Maria.

Bărbatul se ridicase. Silueta lui trimitea umbre peste trupul Mariei.

– Iar mâine îţi vei împleti codiţele în faţa oglinzii, te vei război cu trigonometria, vei sorbi cu paiul citronada oferită de un coleg şi vei scoate din sărite profesorul cu o întrebare stupidă.

– De ce ai acceptat, de ce ai *dorit* această conversaţie?… Iată întrebarea stupidă cu care vreau să scot din sărite profesorul. Şi eu urăsc dansul.

Maria sări ca un arc din nisip şi se azvârli cu toată hotărârea în apa mării. De pe ţărm privirile o urmăreau. Gândurile însă roiau în jurul unei întrebări stupide, la care nimeni, niciodată, n-a putut şi nu va putea să răspundă.

4

Lucia părea oarecum surprinsă. Se uita când la Victor, când la Ionel.

– Voi vreţi să excludem cu totul ipo… cealaltă carte. Poate că n-am citit bine o anumită pagină.

Nervozitatea Luciei îl făcea pe Victor să zâmbească.

– Ieri, spuse el, eram înspăimântaţi, cu speranţele ca nişte rufe bătute de vânt. Iar astăzi, nu numai că ne-am liniştit, dar am devenit şi pretenţioşi. Tratăm timpul ca pe un cerc nesfârşit, unii dintre noi chiar îl ignoră cu desăvârşire. Cei care numără boabele... de nisip.

– La sugestia voastră, răspunse Maria. Şi la urma urmei pot să vă spun că respectivul e un înfumurat în vacanţă... adică... nu-l preocupă nimic altceva decât... vacanţa... Şi, din când în când, câte un curs în faţa unor admiratori.

– Pentru că e la început, insinuă Dan. Uite, eu garantez, pot să fac un pariu fabulos...

– Să nu ne pierdem vremea cu... aiureli, strigă Lucia. Da! Da! Da! Am scăpat de spaimă, suntem liberi, de ce nu alergăm mai repede după speranţe?

– Păi mai adineauri le încetineai tu mersul, răspunse Dan, uimit de transformarea Luciei.

– Ştiu... Dar parcă s-a petrecut ceva cu mine. La urma urmei, eu am totul... Nu e cazul să vă explic acum. M-aţi convins că ne-a rămas de citit o singură carte. Vreau să fiu romantică, dar mai înainte vă rog să-mi promiteţi că vom citi cu toată atenţia, ca nişte corectori.

– Corectorii caută greşelile, Lucia, zise Ionel. Noi căutăm frumuseţile.

– Da, asta-i! medită Dan cu voce tare, gândindu-se la jurnalul zilnic. Trebuie să evităm erorile, pentru a descoperi frumuseţile. Cam banal, dar merge.

– Nu merge, Dan, se oprise Tic. Şchioapătă ca un olog. Ia cârja asta de la mine şi îndreaptă-l! Frumuseţile nu se nasc din spuma mării ca Afrodita, ci din adâncuri. Spuma e o eroare, Dan. Ca şi Afrodita, de altfel. Dar oamenilor le-au plăcut erorile la fel de mult cum îţi plac şi ţie. Şi vă rog să-mi spuneţi dacă nu cumva am devenit ridicol de precoce. Mai bine, scafandru. E vocea realităţii.

Era într-adevăr chemarea realităţii. Cutezătorii se înarmau pentru luptă, pentru etapa finală. Ţinta lor – visul. Stindardul lor nevăzut – speranţa. Armele lor – inimile. Aceasta pentru că vorbim la modul ideal. În realitate, grupul era scuturat şi dezbinat (cuvântul e prea tare) de controverse. De fapt, o singură controversă îi zbuciuma. Uitaseră de bucla lacului care-i îngrozise până atunci. Ea fusese aruncată ca o hârtie nefolositoare. Devenise o hartă cu un loc al ei undeva într-un dosar. Dar cum cireşarii erau pasionaţi după probleme... de ce să nu inventeze una? Altminteri totul li s-ar fi părut prea uşor. Controversa se iscase în jurul punctului imaginar de unde trebuia începută explorarea ochiului de mare, în care presupuneau că se află taina. Lucia, Dan şi Ursu susţineau ca explorarea să înceapă de la marginea mării. Argumente găseau berechet. Ionel, Tic şi Maria

propuneau să se înceapă din larg. Nici ei nu duceau lipsă se argumente. Victor, ca arbitru, stătea deoparte şi le urmărea jocul. Îşi dădea seama că problema este o simplă invenţie. De oriunde s-ar fi început explorarea, ar fi dus la acelaşi rezultat, dacă exista undeva un rezultat. Mai gospodăreşte era să se pornească de la margine. Mai poetic era să se înceapă din larg. Li s-ar fi părut că vin spre ţărm ca nişte cuceritori. Se folosiseră şi aceste argumente în controversă.

Părţile se ţineau tare, fiecare, până ce Dan scăpă prima vorbă „extraargument”. Tic azvârli două, Dan nu se lăsă mai prejos şi descoperi trei, Tic, vreo şase. Vorbele deveneau pe nesimţite insulte subînţelese, mascate. Era un carnaval, o jonglerie de insulte dintre cele mai rafinate. Nicio minge de lemn, îmbrăcată în staniol colorat, nu scăpa însă din mâinile jonglerilor. Şi mereu descopereau altele. Nimeni nu mai zicea nimic. Urmăreau toţi întrecerea celor doi isteţi.

– Cam asta aţi făcut şi voi, spuse Victor râzând. Ei, cu rafinamentele, nu fac decât să demonstreze grotescul jocului. Putem să începem de oriunde, putem să dăm cu banul, deşi ar fi insultător acest mod de a alege, putem să ne împărţim în două tabere, numai timpul nu putem să-l pierdem.

– Şi cum rezolvăm dilema? întrebă Ionel. Noi am pus atâta suflet…

Până şi Ursu râse auzindu-i întrebarea rostită cu atâta seriozitate. Dan şi Tic în schimb ajunseseră la ceartă. Unul cerea să i se ofere scuze, celălalt îl trimise pe Ţombi spre a primi scuze.

– Nu primesc scuze decât prin ambasadori, îl anunţă Tic. Dacă nu i le dai, te priveşte. N-ai decât o pereche de pantaloni scurţi.

– Şi dacă n-o să găsim nimic?!

Cu tot pesimismul pe care-l conţinea, intervenţia Mariei fu salvatoare. Toţi îşi făcură autocritica, în gând, şi după câteva minute umflară barca, alegând soluţia care li se părea cea mai economică în graba şi nerăbdarea lor. Să se mai ducă în larg şi mereu în fiecare zi în larg… Mai bine să pornească imediat de la marginea mării, de la prima linie de geamanduri. Lucia avu bunul simţ să nu rostească nicio vorbă, aşa că explorarea ochiului de mare începu, după ce Dan anunţă solemn ziua şi ora.

Vioiciunea pe care cu câtva timp înainte cireşarii o dovediseră în vorbe îşi trimise microbii în mişcări. Tinerii deveniră ca prin farmec harnici, zeloşi, ca nişte boabe de argint viu. Şi era o deplină unitate şi colaborare în acţiunile lor. Parcă dirija cineva o orchestră, în care fiecare îşi făcea datoria, fără să greşească, fără să scape o notă falsă. Poate că uneori trompetele acopereau melodia flautelor, dar aceasta nu răsuna distonant, mai ales că fiecare cânta pe rând la toate instrumentele. Astfel şi fetele cunoscură senzaţia scufundărilor, o transformară în pasiune, în întrecere. Băieţii erau însă destul de atenţi şi de grijulii, pentru a nu se ivi o dispută între ele. Nu de teamă că n-ar

suporta una sau alta rezultatul, ci pentru a nu le încuraja pe calea imprudenţelor. Le trăgeau cu ajutorul cordoanelor de siguranţă la suprafaţă, chiar dacă simţeau împotrivire.

Nu era totuşi un joc acolo. Cercetările erau riguroase, calculele fără greşeală, observaţiile analizate cu grijă, concluziile bine chibzuite. După câteva ore de muncă, în acea după-amiază lungă care se apropia de sfârşit, regiunea ochiului de mare însemnată de primul rând de geamanduri, devenise hartă. Era numai o schiţă făcută de Lucia cu creionul, dar ea cuprindea în amănunt toate datele oferite de exploratori. Toate ciudăţeniile fundului fuseseră însemnate: gropi, dâmburi, neregularităţi. Adâncimea regiunii cercetate nu depăşea câţiva metri. Într-un anumit loc însă marea se adâncea brusc, de parcă apele ar fi furat din pământ. Diferenţa era doar de câţiva metri, dar se propaga pe o linie întinsă, aproape dreaptă, care unea cele două maluri ale ochiului. Până acolo ajunseră cireşarii cu cercetările în momentul când Victor dădu glas gândului său:

– Eu cred că aici s-a produs o prăbuşire. Şi nu de multă vreme. O prăbuşire recentă.

Ionel şi Lucia păreau uimiţi de afirmaţia lui Victor. Amândoi sondaseră regiunea unde marea se adâncea brusc şi observaseră pe peretele submarin urme de vegetaţie acvatică şi scoici.

– Chiar în condiţiile în care noi am văzut cu ochii noştri peretele plin de tufe? Doar şi tu te-ai scufundat. Cum poţi vorbi de o prăbuşire recentă?

– S-ar putea să greşesc, spuse Victor. Eu nu înţeleg însă prin prăbuşire recentă un cataclism care s-a produs ieri sau alaltăieri, ci un „recent” geologic. Adică o prăbuşire care s-a petrecut poate în secolul trecut, poate acum două secole, poate mai devreme. Nu sunt hidrogeolog şi nu vreau să mă aventurez în ipoteze hazardate fără toate datele. Aceasta a fost prima mea impresie. Din cauza conformaţiei peretelui submarin, din cauza lungimii sale, a formei sale rectilinii. Ar fi prea ciudat ca în sute şi sute de ani apa mării să nu-l fi dantelat. Mai ales că nu are o bază stâncoasă.

– În formularea aceasta sunt de partea ta, preciză Lucia, ca şi Ionel de altfel. Şi… tu crezi că acest lucru îngreunează sau uşurează cercetările noastre, sau mai bine zis şansele noastre de a scoate la lumină ceea ce au văzut pescarii?

Victor căzu pe gânduri. Încercă să pună în balanţă cele două posibilităţi, dar nu reuşi. Eforturile făcute sub apă, desele scufundări îl obosiseră. Simţea că-i vâjâie capul.

– Nu ştiu, spuse el. Nu ştiu ce să răspund. Şi mai ales nu ştiu dacă e cazul să căutăm un răspuns la întrebarea pe care ai pus-o tu, Lucia. Dacă va fi nevoie să facem uz de hidrogeologie pentru a descoperi ceea ce căutăm… Am fost şi altădată în situaţii grele. Deocamdată

arma noastră principală e căutarea.

Luciei îi displăcea raţionamentul lui Victor, sau mai bine zis fuga lui Victor de a judeca. Aceasta cu atât mai mult cu cât nu se potrivea firii sale.

– De ce să nu evităm erori dacă ne stă în putinţă? întrebă ea. De ce să porţi singur povara apăsătoare a unor gânduri aşa cum s-a întâmplat cu problema celor două cărţi? Tu nu crezi că, destăinuindu-te, te-ai uşura şi tu şi… da!… am putea găsi mai uşor o soluţie?

Tic se pregătea să sară în sprijinul lui Victor, mai ales că-l vedea pe Ionel dându-i dreptate Luciei. Victor făcu un gest degajat cu mâna şi vorbi cât se poate de calm:

– E adevărat că observaţia, nu vreau să spun problema, mă preocupă. Dar mai mult din spirit de curiozitate. Pe undeva, simt, nu sesizez raţional o anumită relaţie între observaţie şi căutarea noastră, dar nu sunt capabil să transform observaţia în problemă, pentru că, pur şi simplu, mă simt cam obosit. În principiu îţi dau dreptate, Lucia. Dar, până ne limpezim eu cred că ar fi bine să mai cercetăm puţin peretele submarin. Odată cu apusul soarelui devenim inapţi pentru cercetări subacvatice.

Într-adevăr, soarele cobora spre asfinţit. Înserarea îşi cânta preludiile prin adiere şi răcoare.

– La noapte va fi vijelie mare! anunţă Ursu. Numai să nu se prelungească şi ziua.

Avertismentul lui Ursu îi puse în mişcare pe cireşari. Voiau să folosească răgazul de lumină pe care-l mai aveau până la asfinţit cât mai cu folos. Sondajele de mână nu mai erau necesare pentru treaba pe care urmau s-o facă. Tot greul cădea pe capul scafandrilor. Cel mai activ scafandru era Ursu. Victor, cu oboseala în oase, cobora rar şi stătea mai puţină vreme sub apă. La fiecare scufundare îşi controla cordonul de siguranţă. După câteva plonjoane, obosi şi Tic. Se urcă în barcă, abia trăgându-şi sufletul. Îşi găsi un loc alături de Victor. Gâfâiau amândoi ca nişte locomotive.

Ursu dispăruse în apă de mai bine de un minut şi tot nu ieşea la suprafaţă.

– Cum poate rezista atâta?! se miră Dan. Zău că e un fenomen.

– Tu vorbeşti? Ia bagă capul în apă două secunde să vezi cum e. Tu faci cum fac criticii rataţi… care spun despre o carte că e bună sau nu, fără să fi încercat să scrie un singur rând. Sau poate tocmai fiindcă au încercat. Dar ce ştiu ei cum se scrie? Ce ştii tu cum e în apă?

Colacul de frânghie din mâna Luciei se desfăşura mereu. Ajunsese la capăt. Ursu tot nu apărea. Lucia începu să tragă cu putere, după ce se uită de câteva ori la ceas. În sfârşit, apăru şi scafandrul. Faţa îi era congestionată şi avea atâta nevoie de aer, că rămase multă vreme cu gura căscată.

– Am descoperit o ridicătură foarte curioasă în faţa peretelui submarin. Tocmai începusem să scurm în clipa când ai început să mă tragi, se adresă Luciei. De ce nu m-aţi lăsat? Până-mi revin, eu zic să mai înaintaţi câţiva metri cu barca.

Din câteva mişcări de lopeţi, barca parcurse aproape zece metri.

– Cam pe-aici, zise Ursu. Am reuşit să fac aproape jumătate de ocol. Forma dâmbului e ciudată. Nu e ca o movilă. Parc-ar fi un mormânt. Un mormânt uriaş.

Cuprins de o inspiraţie subită, Ionel îi ceru lui Victor costumul de scafandru, adică ochelarii, labele şi cordonul. Cu un gest teatral se aruncă în apă.

– Dan! râse Tic. Pariezi că în mai puţin de paisprezece secunde iese la suprafaţă?

– Sunt sărac, Ticuşorule, zău. Dacă vrei, când se scufundă Ursu…

Dar Ionel nu ieşi după paisprezece secunde, nici după douăzeci de secunde, nici după treizeci. Ieşi mai târziu, atunci când Victor începu să tragă de cordon. Încă înainte să-i iasă capul cu totul din apă, deschise gura, dar un val mic îi trecu peste cap. Se agăţă cu mâinile de barcă, parcă pentru a tuşi. Voia să spună ceva, dar tusea îl împiedica. Ochii i se umplură de lacrimi. Exprima chinurile pe care le face un mut în momente de furie. În sfârşit reuşi să articuleze primele cuvinte…

– Un vapor!… O barcă… nu ştiu ce… O epavă… I-am simţit pereţii… în două locuri… Şi… i-am văzut… lemnul!

Cum de nu s-a răsturnat barca atunci e de domeniul miracolului! Niciun ţipăt nu s-a auzit. Toţi care erau în barcă, şi Dan printre ei, se aruncară ca nişte bezmetici în apă. Roiau sub apă ca peştii în jurul nadei. Scurmau dâmbul de nisip, treceau dintr-un loc în altul, se întorceau la locul părăsit, apa îi trăgea în sus, funiile li se încolăceau pe picioare ca nişte şerpi, dar ei tot nu ieşeau. Numai când simţiră că le plesnesc ochii în cap, că le explodează plămânii, numai atunci începură să urce, dar, cum până la suprafaţă erau câţiva metri, unii dintre ei simţiră gustul apei de mare. Se agăţară cu mâinile de barcă şapte tineri. Păreau petalele unei flori ciudate scoasă la aer de puterile mării. Făcuseră prima lor mare descoperire. Nădejdile, în sfârşit nădejdile începeau să se transforme în certitudini.

Şi, pentru că bucuria era prea mare, amurgul azvârli deodată asupra lor o puzderie de culori.

5

Cireşarii traseră barca la mal. Erau veseli toţi. Le venea să ţopăie de bucurie. Niciunul nu mai avea vreo îndoială. Descoperiseră locul naufragiului, descoperiseră epava. Epava nu era alta decât vechea barcă pescărească, eşuată cu mulţi ani în urmă, la începutul secolului. Unul dintre supravieţuitorii naufragiului văzuse cu ochii lui Palatul,

turnurile albe ale Palatului (puteau să viseze cireşarii!). Îl văzuse din locul acela, unde se scufundase barca. Palatul era lângă ei. Şi dacă era lângă ei, îl vor dezgropa, îl vor descoperi, îl vor dărui lumii.

Ionel se apăra de privirile tuturor. Îşi ducea mâinile la ochi şi striga:

– Nu l-am descoperit eu! Ursu l-a văzut primul. Eu l-am văzut în altă parte, în vis, în priviri. Nu ştiu. Dar l-am văzut. Nu cu ochii, cu inima.

– Unde e? Unde e? întrebă Lucia. Nu poate fi decât aici, lângă noi. De câte ori am trecut cu barca pe deasupra lui, de câte ori am înotat în apropierea lui!

– Vreau să-l văd acum, noaptea, şopti Maria. Nu în vis, nu în imaginile visului. Vreau să-i văd contururile în apă, tremurând sub razele lunii. Oare acesta e visul meu acum?

– Dacă n-ar fi fost pânza aceea albă pe vas, spuse Dan. Şi dacă marea n-ar fi fost vijelioasă! Şi dacă Ionel n-ar suferi şi de puţin romantism!...

– Şi dacă nu ne-am fi dus cu piatra la Histria! îşi aminti Lucia.

– Adică dacă Tic n-ar fi descoperit şi redescoperit piatra, ca să ştim pe ce lume ne aflăm, zise Victor.

– Da, pentru că eu n-am fost cu voi la Histria. Şi dacă Ursu n-ar fi făcut atâtea!...

Ursu nu putea să suporte laudele. Se feri şi de astă dată:

– Mai bine să ne gândim unde poate fi... De ce n-am văzut nimic până acum?

Era o nouă chemare la realitate. Începeau iar întrebările.

– Oare vom avea deziluzii? se întrebă Lucia. Stai! Victor! Peretele acela submarin din faţa epavei? Tu spuneai că s-a produs o prăbuşire recentă! Oare nu e zidul Palatului? Dacă s-a prăbuşit în urma unui cutremur?

– Şi de unde putem noi şti aceasta, Lucia? întrebă Ionel. Cine a înregistrat cutremurul? În ce ziare, în ce ţări, în ce limbi s-a scris despre cutremur?

– Dar de ce trebuie să ştim asta? strigă Lucia. Trebuie să răscolim peretele submarin, să-l scurmăm, să facem cotloane, până dăm de ziduri.

Părerea lui Victor era alta. Dar nu voia s-o destăinuie în toiul acelei bucurii.

– Poate e un palat, poate sunt numai nişte turnuri, poate nişte monumente, zise el. Ceva însă este.

– Şi-l vom scoate la lumină, se învioră Dan. Îl vom arăta lumii. Cine-a spus asta? Parc-am auzit vorbele acestea adineauri.

Victor ceru tăcere. Se strădui să-şi ascundă o anumită nelinişte înainte de a vorbi:

– Da... Mâine trebuie să începem explorarea dis-de-dimineaţă...

– Dacă n-o să dureze vijelia, îl avertiză Ursu încă o dată. Pentru că va fi vijelie la noapte.

Dar noaptea se ivise. Flutura în jurul lor. Îi învăluia în întuneric.

– Ne vom supune vremii, continuă Victor. Vom explora porţiunea din faţa corăbiei şi, în primul rând şi foarte riguros, peretele submarin. Dacă nu se află acolo dezlegarea tainei atunci nu văd unde se poate afla. Arătarea de piatră s-a ivit în faţa corăbiei, iar epava corăbiei e descoperită. În altă parte unde poate fi pagina noastră? Sau…

– Sau ce? sări Lucia, care devenise visătoare, romantică.

– Sau… acel ceva a fost o năzărire… O apariţie fugară…

– Imposibil! ţipă Ionel. Dacă l-ar fi văzut un singur om, dar atâţia oameni l-au văzut. Şi cu unul dintre ei am stat de vorbă noi doi.

– Ştiu, Ionel. Cred chiar mai mult. Că martorul nostru nu a avut o vedenie. Pe vijelia aceea, dacă i se năzărea ceva, nu putea fi decât ceva înspăimântător, nu o izbucnire albă de marmură, bătută de talazuri. Îţi aminteşti? Nu plutea deasupra talazurilor ca fotografia ta, ci era acoperită şi descoperită de talazuri.

– Atunci de ce ai îndoieli? Ce fel de apariţie fugară?

– De ce n-a văzut-o nimeni până într-o anumită epocă, de ce n-a mai fost văzută de nimeni după acea epocă? Nu vreau să vă rănesc bucuriile, vreau să vă feresc de deziluzii. Mâine vom cerceta, poate vom descoperi ceva şi până mâine nu mai este mult.

– Crezi c-a fost un animal marin gigantic, un caşalot alb? întrebă Lucia.

– Avem nevoie de odihnă. Nu vă gândiţi? Mâine va fi prima zi în care vom pleca spre o certitudine! Până acum am căutat speranţe.

– Dar ce-i cu tine, Victor? îl întrebă Lucia. Crezi sau nu crezi?

– Nu ştiu, Lucia. Sunt groaznic de obosit. Avem toţi nevoie de odihnă. Va trece şi noaptea asta şi va veni prima dimineaţă.

Toţi voiau să treacă mai repede noaptea. Dar se întâmplă cu ei ceea ce se întâmplă, oriunde şi oricând, oricui trăieşte apropierea unui mare vis. Timpul se scurgea ca dintr-un orologiu obosit. Îşi eterniza secundele. Din fericire le veni în ajutor somnul.

6

Vijelia se pregătea undeva în tăcere. Răspândise în aer adieri calde, înşelătoare. Urgia ei tremura însă în adâncurile mării, aşteptând explozia. Valurile erau încă timide şi cântau ademenitor. Dar cât de mult voiau să se prefacă în talazuri…

Fata care se îndrăgostise de lună şi se mare plutea în larg pe barca ei de culoarea valurilor. Dansa printre coloanele de marmură, pe care închipuirea ei le scotea din apă. Auzea în depărtări şi o melodie stranie care se apropia se apropia…

Cerul dădu brusc primul semnal. Un fulger despică bolta. Melodia stranie şi îndepărtată deveni dintr-o dată vuiet. Valurile se zvârcoliră

de câteva ori, apoi se prefăcură în talazuri. Primul talaz azvârli barca în larg. Fata se făcuse una cu barca. Se aprinse al doilea fulger. Şi imediat după el un altul. Apoi se rostogoli din cer spre pământ un bubuit înfricoşător.

Tic îşi duse, în somn, mâinile la urechi. Plumbul somnului îi îngreuna trupul, pleoapele. Lumina fulgerului îi răni însă ochii închişi. Ca prin vis se ridică în picioare. Cu mâinile întinse ca un somnambul, porni spre cortul celălalt. Maria nu era acolo! Iar când ieşi afară, lumina unui fulger îi arătă într-un loc, la marginea mării, pustiul. Fugi înapoi spre cort, pentru a-l trezi pe Ursu. Nu mai era nevoie. Toţi ieşiseră afară, în noapte, în vijelie.

– Maria! ţipă Tic printre tunete. Maria! Barca!

Ursu aşteptă o clipă, apoi ţâşni ca un fulger după lumina unui fulger. Nu fugea pe nisip. Fugea pe marginea mării, prin apa până la glezne, pe care valurile i-o ridicau uneori până la piept. Barca era purtată spre larg de talazuri. Sălta pe crestele albe de spumă şi cobora în gropile negre ca noaptea.

Maria se ţinea, cu puterea disperării, lipită de fundul bărcii. Visul alb de marmură se preschimbase în coşmar. Talazurile o azvârleau parcă spre fulgere, iar apoi o coborau în prăpăstii fără fund.

Undeva însă o privire de foc asistase iarăşi la naşterea Afroditei. Aceeaşi apă, aceleaşi valuri, aceleaşi valuri de spumă voiau s-o ucidă. Imaginea crimei cutremură privirile.

Pe malul mării, acolo unde apa se întâlnea cu pământul, acolo unde nisipul era mai tare, Ursu fugea, urmărind fulgerele şi marea.

Un talaz înspăimântător răsturnă barca! Al doilea o despărţi pe Maria de barcă. Al treilea o luă pe creastă, o purtă ca pe o frunză, apoi o azvârli în neant. Se împotrivi furiei ucigătoare. Un fulger complice îi descoperi un talaz. Se feri de el, străpungându-l jos, la bază, ca o săgeată. Al doilea talaz o întoarse şi o înşurubă în adâncuri. Se împotrivi iarăşi cu toate puterile. Un alt fulger lumină peretele de apă care se prăbuşea peste capul ei. În aceeaşi clipă simţi două braţe puternice ridicând-o de la marginea gropii, purtând-o prin apă. Când simţi pământul sub picioare, se lăsă inertă, pentru că voia s-o doară strânsoarea braţelor străine. Şi se lăsă purtată în noapte, şi numai când auzi strigătele lui Tic, răsunară şoapte la urechile ei.

– Tot timpul ţi-am simţit bătăile inimii.

Şi Maria cuprinse cu amândouă mâinile faţa care o căuta.

În mare, Ursu se lupta cu talazurile. Era o luptă titanică între om şi natură. Străpungea talazurile, sărea peste ele, se lăsa purtat de ele. Până ajunse barca. Pe Maria o văzuse purtată în braţe printre fulgere. Când se înapoie la corturi, o căută pe Lucia cu mâinile şi o chemă spre el. O strânse la piept şi trupul lui dur, rece, ud cutremură trupul ei mlădios şi fierbinte.

Capitolul XIII

1

Ziua goni vijelia din aer, dar nu izbuti să potolească furia mării. Cerul era albastru, de cristal, soarele era darnic în lumină şi căldură, dar marea continua să se agite şi să geamă înălţând talazuri uriaşe şi căscând prăpăstii fără fund. Băieţii erau toţi pe marginea mării, asistau neputincioşi la răzvrătirea ei.

– Parcă ar şti că vrem să-i smulgem taina şi se apără, zise Ionel.

Era vreunul dintre ei care să nu fi gândit aceasta de zeci de ori?

Somnul nopţii îl înzdrăvenise pe Victor. Gândurile i se limpeziseră, faţa i se luminase. Tăcea însă şi nu-şi lua privirile de la talazuri. Parcă ar fi căutat în ele dezlegarea enigmei care-i frământa pe cireşari.

Dan se lăsase cuprins de pasiunea mărgeanului. Vijelia nopţii şi a dimineţii inundase plaja cu mărgean. Înainta pe nisipul ud în genunchi şi scormonea fără încetare prin tufele verzi aruncate de apă la mal. Din când în când tresărea şi se ferea de stropii de apă cu care-l împroşca un val mai cutezător.

Tic îl urmărise o vreme cu privirile, apoi se întoarse către Ursu, care se lungise pe nisip.

– Asta-i o boală, Ursule. Să nu cumva să ridici o mărgică de jos. Imediat te contaminezi. Începi căutarea cu soarele în faţa ochilor şi o termini abia când simţi soarele pe ceafa.

– Dacă asta-i o lege, îi răspunse Ursu, atunci n-ai decât să te întorci cu ceafa la soare, după ce ai cules câteva boabe.

– Şi noi ce facem acum? întrebă Tic. Întotdeauna sunt în conflict cu natura. Stai! Voiam să te întreb ceva. Cum ai prins barca?

– Mai bine să nu mă întrebi, Ticuşorule. Câştigarea ei, acolo la concurs, a fost un fleac, o floare la ureche. De câteva ori am crezut că n-o să mai simt pământul sub picioare.

Tic îşi duse mâna la ochi auzind vorbele lui Ursu. Voia parcă să alunge o vedenie.

– Trebuia s-o laşi dracului, Ursule! Dacă ai văzut că Maria a scăpat… Nebuna! Idioata! Dacă ai şti ce spaimă am tras!… Când am văzut-o adusă de ăla în braţe, întâi mi-a sărit inima, dar, pe urmă, când am văzut că mişcă, zău dacă n-am vrut s-o trag de păr.

– Asta de bucurie, Ticuşorule. Ţi-am văzut eu chipul când ai intrat în cort.

– Lasă că ţi l-am văzut şi eu pe-al tău nu numai în cort… şi afară… Ei, dar ce rost mai are să ne amintim? Ce ne facem? Tu crezi că se termină repede vijelia?

– Nu mai durează mult. Dintr-o dată se potoleşte marea. Nici n-ai timp să vezi cu ochii… Hai, că ne cheamă Victor.

Victor le făcea într-adevăr semne. Când ajunseră lângă el, le arătă

cu mâna o regiune a ochiului mării, unde se ridicau cele mai mari talazuri.

– Uită-te bine, Ursule! Acolo e peretele nostru. Nici nu mai trebuie să-l cercetăm.

– Din locul nostru se vedea mai bine, îi răspunse Ursu. Din faţă, nu de pe coastă.

– Şi ce crezi? se amestecă Ionel. Cu binoclul tău de aur…

– Nu e nevoie de binoclu… Da, peretele e aproape drept şi acum, lovit de talazuri, pare şi mai drept. Ştiu eu ce-o fi cu el? Dar am văzut ceva. Nişte pete galbene, jos, la baza peretelui.

– Epava ai zărit-o? îl întrebă Victor. Noi numai bănuim unde este.

– Nu! N-am văzut-o nici eu. Şi, dacă nici asemenea talazuri n-o descoperă, înseamnă că nu prea stă acolo pentru a fi văzută.

– Şi petele galbene? îl iscodi Ionel. Variaţii de culoare sau…

– Cu bombardamentul de nisip pe care-l fac valurile mai poţi vorbi de variaţie de culoare? Nu. Eu cred că sunt nişte „ceva”, dezgropate de valuri, de furia valurilor. Poate nişte bolovani. Numai că au o anumită formă.

– Ce fel de formă?

– Pătrată. Fiecare pată e asemănătoare cu cealaltă. Mă gândesc că sunt bolovani, pentru că rămân ficşi. Uneori îi acoperă nisipul, alteori îi descoperă. Ştiu eu? Poate că-s nişte bolovani simpli şi atâta tot. În orice caz, o să avem ce scurma acolo până dăm de ei.

– De ce să scurmăm? întrebă Tic. Crezi că o să-i acopere nisipul?

– Nu cred. Sunt sigur. Ieri de ce nu i-ai zărit? Pentru că erau acoperiţi de nisip. Când o să se termine furtuna, o să fie şi mai îngropaţi.

– Şi dacă e zidul unei clădiri? Dacă e zidul Palatului nostru? se aventură Tic, o clipă, cu imaginaţia.

– Înseamnă că Palatul a fost zidit în mare, în apă, îi răspunse Ionel. Ceea ce nu cred. Numai dacă teoria prăbuşirii de care vorbeai tu, Victor, se confirmă.

– Ceva totuşi s-a întâmplat! S-a întâmplat. S-a întâmplat, repetă Victor ca un refren. Parcă-ar fi izbit cineva în mal cu o sabie uriaşă, despicându-l în două. O parte a dăruit-o mării, cealaltă a rămas ţărmului. Aici s-a petrecut totuşi o prăbuşire. Şi, în cazul acesta, nu înţeleg un lucru. De ce n-am găsit nimic, niciun semn de piatră, pe platoul submarin pe care-l putem numi plafonul peretelui? Adâncimea e mică, orice semn s-ar putea vedea şi cu ochii.

– Poate pentru că s-a aşternut un stat de nisip deasupra, sugeră Ionel.

– Dar de ce, de ce apa n-a dislocat zidul? De ce n-a azvârlit la mal niciun semn?

– Care zid? sări Ionel. Unde vezi tu zid?! Sau ai descoperit ceva ce

nu ştim noi?

– Nu! N-am făcut decât să formulez o idee... Staţi! Oare e posibil? Ursule! Unde e bolovanul pe care l-ai găsit în lac?

– E lângă cort. Dar nu mai este nevoie să-l aduc. Petele pe care le-am văzut seamănă cu el. Şi la mărime şi la culoare.

Victor alergă totuşi după bolovan. Nu reuşi însă să-l ridice. În loc să vină bolovanul la cireşari, se duseră cireşarii la bolovan. Din nou îl întoarseră pe toate feţele, din nou îl studiară. Aerul cald îl uscase. Nisipul care-i umpluse scobiturile începea să curgă. Tic aduse un cearşaf, iar Ursu rostogoli bolovanul pe el. Îl curăţiră de nisip cu mâinile, cu marginile cearşafului, cu nişte tulpini de ciulini găsite în apropiere. Victor îl şterse pe toate feţele cu batista şi, când se uitară din nou la el (Tic îl denumise bolovanul fercheş), descoperiră pe una dintre feţe câteva semne incrustate în piatră, nişte semne ciudate, ca nişte litere dintr-un alfabet necunoscut. Uimirea le încâlcise privirile, emoţia le zgândărea inimile.

– Ce semne pot fi acestea? se întrebă Victor. Fragmente dintr-o inscripţie nu sunt, pentru că se află exact în mijlocul feţei. Dar nu seamănă cu niciun semn din alfabet pe care-l cunosc. Nu e nici latin, nici grec, nici paleoslav, nu, nici gotic... Sau ştiu eu? Ce semne pot fi, ce reprezintă?

– Dar dacă sunt semne figurative, întrebă Ionel. Poate că sunt imaginea unei fiinţe, a unui lucru...

– Vă lămuresc eu îndată, îi asigură Tic. Staţi puţin să le copiez pe o foaie de hârtie.

2

Cele două fete stăteau în cort. Maria trăise senzaţia deplină a groazei, abia după ce fusese salvată. Oboseala o adormise repede. Un coşmar o trezi după câteva ore de somn şi de atunci nu mai reuşise să adoarmă. Amintirea clipelor prin care trecuse o umplea de groază. Fusese la un pas de moarte. Dimineaţa o găsise desfigurată, încercănată, tremurând din tot corpul, ca zgâlţâită de friguri. Lucia îi căutase nişte calmante, o frecţionase cu alcool, încercase s-o liniştească, şi, până la urmă, hotărâse în sinea ei să rămână la căpătâiul Mariei. Era convinsă că, înaintea oricărui leac, Maria avea nevoie de o prezenţă omenească lângă ea. Îşi simţi mâna prinsă şi strânsă ca într-un cleşte. Rămaseră aşa ore întregi, până ce faţa Mariei se eliberă de spectrul groazei şi respiraţia îi deveni mai liniştită.

– Mulţumesc, Lucia, şopti ea. Prin ce-am trecut! Nu atunci, acum...

– Nu trebuie să te gândeşti, îi spuse Lucia poruncitor. Înţelegi? Nu trebuie să te mai gândeşti! Uită! A trecut!

– Asta încerc. Nu fac nimic altceva. Şi de ce? De ce?

– Băieţii sunt în plină activitate. Cercetează marea cu ajutorul talazurilor.

– Încă nu pot să mă gândesc la ei, Lucia. Mai vreau să rămân puţin în amintire. Pentru că e ceva cald, luminos, acolo. Oare pot să-ţi spun?

Îşi aminti şi Lucia ceva şi îşi duse cu un gest instinctiv mâinile la piept.

– Ştii că mi-ai dăruit o clipă frumoasă, Maria? Poate cea mai frumoasă din viaţa mea. Oare pot să-ţi spun? De ce mă usturǎ obrajii?

– Şi pe mine mă usturǎ, Lucia. Şi obrajii, şi palmele, şi… Ştiu c-aş fi mai senină dacă ţi-aş spune. Cred că aş fi în stare să cânt. Nici nu ştiu de când n-am mai cântat… Dar e atâta prostie, atâta nebunie! Nici măcar vis nu e. Dar trebuie, pesemne, să trecem o dată toate prin asemenea clipe… şi atunci, visăm cu ochii deschişi şi devenim proaste, şi înfumurate, şi nebune… Şi iluzii, Doamne, câte iluzii poate să-şi facă un om!… Nici nu ştii cât de fericită sunt că pot să-ţi vorbesc astfel. Înseamnă că m-am dezmeticit, nu?

Lucia ridică din umeri. Nu ştia ce să răspundă. De unde să ştie? Nu voia să fie creditoarea unei taine. Aceasta o stânjenea cel mai mult.

– Nu ştiu, Maria. Dacă viaţa ar fi continuarea unei simple clipe… Eu acum cred, cred nebuneşte. Ştiu că iubesc şi cuvintele mi se par meschine şi parcă mă sfâşie pe dinăuntru. Ştiu şi ce simte el, pentru că-mi dăruie toată simţirea. Dar nu ştiu, nu ştiu ce va fi mai târziu… pentru că viaţa nu e continuarea unei singure clipe.

– Şi nici nu poate fi, Lucia. Pentru că toţi creştem. Firul devine planetă, mugurele, frunza, bobocul, floare. Creştem, dar nu mai suntem aceiaşi. Noi poate ne simţim la fel, dar alţii ne simt altfel, aşa cum îi simţim şi noi. Aş vrea să dorm, nu acum, Lucia, acum m-am trezit prea tare. De aceea aş vrea să dorm, ca să mai visez o dată. Nu ştiu dacă emoţia şi înfiorarea unei clipe se repetă vreodată în altă clipă. Poate că rămân unice. Dar sunt frumoase, Lucia, pentru că sunt blânde şi crude, pentru că sunt reci şi fierbinţi, pentru că sunt vis şi realitate. Şi eu sunt o neghioabă, pentru că vreau să mă asemăn cu o petală ruptă dintr-un trandafir. De ce o petală, de ce ruptă, de ce dintr-un trandafir?… Ah, senzaţiile acestea de gust, de culoare… Tu nu le simţi în gură, în priviri, când te întâlneşti c-o amintire?

Lucia căuta, căuta ceva înăuntrul ei, dar nu-şi amintea decât friguri şi fierbinţeli.

– Nu ştiu, răspunse ea. Eu am amintirile aproape, Maria, încă sunt prezente, încă nu se prefac în amintiri şi nici nu aş vrea aceasta. Ne uităm când vrem unul la altul şi mi se întâmplă uneori să cred că aceasta e cea mai mare fericire a vieţii. Aseară i-am simţit braţele reci, dure, şi amintirea lor m-a înfrigurat toată noaptea. Dar când mi-am amintit în zori că înainte de a se scufunda în apă s-a uitat la mine şi a râs, fără să ştie de ce şi, apoi, când a ieşit afară iar s-a uitat la mine şi iar a râs fără să ştie de ce… când mi-am amintit acestea, am simţit nişte valuri pe dinăuntru şi am adormit cu gânduri de copil.

Maria închisese ochii. Clătina încet capul, şi-l clătina, şi-l clătina…

– De când suntem prietene? întrebă ea. Dintotdeauna. Ne-am jucat prin iarbă de-a buşilea, probabil că şi mai înainte ne-am întâlnit în cărucioare… Totuşi, niciodată nu ne-am spus totul… Oare de ce, de ce?

– Acum îţi închipui asta, Maria. Şi mie îmi venea să cred la fel. Dar eu ştiu şi trebuie să ştii şi tu că ne-am spus totul. Tot ceea ce am trăit până acum. Toate bucuriile, toate supărările. Acum ni s-au îmbogăţit, Maria, şi unele, şi altele. Şi ni se pare că întotdeauna am fost la fel de bogate şi ni se pare că am uitat să ne cunoaştem toate bogăţiile.

– E adevărat, e adevărat, e adevărat! Ştii la ce mă gândesc, Lucia? Mă gândesc că poate chiar astăzi, peste o oră, poate, sau mâine – ştiu eu când? – îmi voi aminti ceea ce am discutat şi voi roşi şi mă voi ruşina. De pe acum încep. De ce? Oare sunt anumite lucruri care trebuie să rămână numai ale noastre? Dar cei care le scriu în cărţi de ce nu le păstrează pentru ei? Nu e o lege… şi vezi, vezi… Poate pentru că sunt proastă… Ştii ce vreau? Vreau să uit că am discutat! De ce?

Se îmbujorase şi Lucia. Obrajii îi ardeau, degetele îi tremurau.

– Nu eşti proastă, dar acum eşti rea, eşti crudă! Pentru că eşti sinceră, Maria, atât de sinceră, că nu-mi voi căuta altă prietenă în viaţă. Aş vrea şi eu să uităm… Poate că mâine sau chiar azi ne vom aminti discuţia aceasta, tu vei simţi arsuri, eu voi simţi friguri, dar clipa va trece şi pe urmă vom uita de ea şi ne vom aminti cum ne-am certat când Tic a sărit în apă şi ne-a stropit, cum ne-am strâns mâinile când Victor a dezlegat taina castelului celor două cruci, cum… cum ne-am mărturisit odată nişte gânduri ale unor clipe care ne ajută să creştem…

– Iar eu aş vrea, zise Maria în şoaptă, să se repete clipele, sau să mai întârziem noi în ele, să nu le facem prea repede amintiri. Mi-e teamă să nu le plâng cândva iuţeala… Mi-e teamă să nu părăsesc prea repede adolescenţa… nu de teama viitorului, de teamă să nu regret odată graba… Cu fiecare clipă ne întâlnim o singură dată în viaţă… Hai să ieşim afară, Lucia! Hai să ne mai strecurăm o dată în vise!

3

Tic îl găsi pe asistent lungit pe un cearşaf, aproape de cort. Încolăcea pe un mosor de metal un fir de aţă pescărească. Alături de el, în nisip, ardea de multă vreme o ţigară. Scrumul neatins arăta că o dusese poate o singură dată la gură. Apariţia vizitatorului îl surprinse. Prin urmare nu-l văzuse, deşi nu se putea să nu fi apărut măcar de câteva ori în raza vederii sale.

– Mai întâi vreau să vă mulţumesc, spuse Tic, fără niciun accent fals în voce.

– Mi se pare că şi astă-noapte…

– Nu! îl întrerupse Tic. Astă-noapte v-au mulţumit alţii. Eu… mi-am pierdut pentru prima oară firea… Şi, dacă m-aţi cunoaşte, aţi înţelege ce preţ are această mărturisire.

Asistentul zâmbi fără voia lui şi căută un pretext pentru a-şi întoarce faţa:

– Da, se potoleşte vijelia. În mai puţin de jumătate de oră…

Tic îl întrerupse încă o dată. Şi din nou vocea lui răsună grav:

– Fiinţa pe care aţi salvat-o… e sora mea!

Asistentul îi aruncă o privire fugară, parcă pentru a-i verifica spusele, apoi începu să învârtească ghemul de aţă. Se simţi deodată stângaci şi lucrul acesta îl înfurie. Îşi aminti brusc primele vorbe ale musafirului, ridică din umeri şi-i adresă câteva cuvinte banale:

– Oricui i se poate întâmpla… Oricine are datoria să-şi ajute semenul… Am citit o carte în care un om a sărit după altul în apă ca să-l salveze numai din instinct. Nu ştia să înoate.

– Ştiu. Am citit-o şi eu… Şi s-a înecat. E un simbol.

Asistentul îşi aminti iarăşi primele vorbe ale lui Tic.

– Mi se pare că vrei să discutăm altceva, îl invită el. După cum vezi, n-am nicio ocupaţie specială. Îţi stau cu plăcere la dispoziţie.

– Vă mulţumesc. Dar să ştiţi că asta nu mă scuteşte să adaug că sora mea e o neghioabă şi o… Ar fi trebuit să-i faceţi morală după aceea… Şi mai aveţi timp.

Gazda se înroşi până în vârful urechilor. Îi era ciudă că se trădează faţă de musafir.

– Da! Se potoleşte vijelia… Mi se pare că ţi-am mai spus. Ce vârstă ai dumneata?

– Nu prea are importanţă, pentru că sunt precoce.

– Dar îţi dai seama că prin această afirmaţie te declari copil? Precocitatea caracterizează o anumită vârstă.

– Mulţumesc. Iar eu pot să afirm că nu sunteţi chiar atât de bătrân pe cât vreţi să păreţi.

Asistentului îi convenea cursul pe care-l luase discuţia. De aceea îl încurajă:

– Nicidecum. Chiar îmi face plăcere. Uneori, când văd copii bătând mingea pe stradă, sau pe maidane, mai că-mi vine să trag şi eu un şut, aşa pe furiş.

– Pe furiş!? se miră Tic. De ce? Şi mai ales de ce n-o faceţi? Eu n-aş sta la îndoială. Mă gândesc la viitor, când voi avea vârsta dumneavoastră.

– La vârsta dumitale toţi ne închipuim aşa viitorul.

– Înseamnă că pe undeva se comite o trădare… ca să folosim persoana a treia…

– Cum ai spus? tresări asistentul. Adică… dumneata eşti puţin cam precoce…

– Atunci când găsesc un prilej, răspunse Tic.

– Cu profesorii cum te porţi?

– Foarte disciplinat. Model de cuminţenie în clasă... şi în manifestările exterioare. Pe stradă îi salut politicos... În discuţiile particulare însă... cam precoce... Dar dumneavoastră cum vă purtaţi cu ... studen... ţii?

Tic făcuse pauza cu vădită intenţie, observându-şi foarte atent interlocutorul. Sesizându-i tresărirea, căută repede s-o dreagă:

– Dacă doriţi, pot să trec imediat la al doilea obiect al vizitei mele. De altfel e şi timpul...

Marea într-adevăr se liniştise brusc. Parcă ar fi fost aşa întotdeauna. Gazda făcu un gest către musafir, invitându-l să-şi expună scopul vizitei.

– E cam profesional, se scuză cireşarul de la bun început. Am găsit ceva într-o carte, nişte semne aiurite. Poate că reuşiţi dumneavoastră să le descifraţi.

Tic îi întinse hârtia pe care reprodusese întocmai semnele de pe piatră.

Asistentul întoarse foia de hârtie în toate direcţiile.

Tic îi arătă cum trebuie s-o ţină. Dar şi după acea asistentul continuă s-o întoarcă. O rotea în faţa ochilor închişi, făcând vădite eforturi de memorie şi clătina mereu din cap când a afirmaţie, când a negaţie.

– Ei, bine! îl dăscăli gazda cu degetul. Ca să-ţi pot răspunde sigur, trebuie să-mi spui mai întâi de unde ai copiat semnele şi apoi de ce ţii atât de mult să ştii ce reprezintă. Adică să nu mai faci aici elogiul indiferenţei. Da?

– Pur şi simplu nu am dezlegarea să vorbesc.

Asistentul îl privi cu compătimire:

– Nu-ţi dai seama că accentuezi şi mai mult un mister pe care vrei să-l ascunzi?

– Nu ştiu ce să fac. V-aş ruga să-mi înapoiaţi foaia de hârtie.

– Aceasta se cheamă antiprecocitate. Din moment ce mă preocupă semnele, e evident că le cunosc. Şi chiar dacă nu le-aş cunoaşte, a le memora ar fi o jucărie... Îţi menţii încăpăţânarea?

– Nu e încăpăţânare, e înţelepciune.

– În faţa unui asemenea „înţelept” nu mai pot insista. Dar vreau să-l avertizez, după cum vezi folosesc persoana a treia, că atitudinea lui ar putea însemna o cumplită neghiobie.

– De ce vreţi neapărat să ştiţi „unde” şi de ce? Nu ajunge că v-am arătat semnele? Sau măcar de-ar rămâne o singură întrebare, deşi nu cred că aş accepta-o.

– Ţi-am dat un avertisment. Să ţi-l traduc. Dacă semnele acestea sunt luate dintr-o carte şi descifrarea lor se doreşte din joacă, nu

înseamnă nimic. Dar, dacă sunt luate din altă parte, adică dacă se văd pentru prima dată şi se încearcă descifrarea lor pentru că există şi alte semne asemănătoare găsite în aceleaşi împrejurări, atunci, ei bine, atunci ne putem afla în pragul unei descoperiri de o importanţă excepţională pentru istoria noastră. De aceea nu sunt în stare să-ţi dau o explicaţie precisă... Poţi să-mi răspunzi la o întrebare: Aţi găsit semnele pe un inel?

– Nu, răspunse Tic uimit.

Uimirea îi confirma asistentului sinceritatea.

– Atunci într-adevăr e vorba de o descoperire extraordinară. Eu nu vreau să culeg niciun merit. Dacă vreţi, îmi spuneţi, dacă nu, nu. Mai cu seamă că sunt şi în vacanţă. V-aş propune să vă gândiţi bine la ceea ce faceţi. Uite, scriu pe hârtia voastră, pe verso, două nume. E vorba de două persoane, cele mai competente din ţară în materie, care ar da foarte mult să ştie ce e cu semnele voastre. Adresaţi-vă lor.

Asistentul scrise pe hârtia lui Tic două nume. Când Tic le citi, făcu ochii mari. Cele două persoane erau tatăl Laurei şi tatăl prichindelului. Rămase câteva clipe în incertitudine, apoi se hotărî. Plecă spre corturi cu toată viteza.

4

Cireşarii erau pe mare, în punctul unde o geamandură sferică indica locul epavei.

Barca în care stăteau cele două fete şi Dan părea fixată de fund, nu trebuia ca în alte dăţi să fie menţinută într-un anumit perimetru, cu ajutorul lopeţilor. Tic sări în apă şi, din câteva mişcări ale braţelor, ajunse la barcă. Mai întâi hotărî să-şi satisfacă propria-i curiozitate şi după aceea s-o aţâţe pe-a celorlalţi.

– Cu ce-aţi ancorat barca? întrebă el. Nu cumva cu bolovanul misterios?

– Ba chiar cu el, îi răspunse Dan. Şi, ca să fie mai bine fixată, Ursu a mai adăugat un bolovan. Nu vezi? Parcă am sta în vârful unui turn.

– De unde a luat Ursu bolovanul?... Aaa! Din apă. Şi n-aţi găsit niciun semn pe el?

– Eşti cam zgârcit în pretenţii, iubitule. Un semn! Vreo trei, patru semne... Mai precis, trei. Stai! Nu te speria. Victor a dibuit unul sau două şi pe urmă s-a dumerit şi asupra celorlalte.

– Asta nu se poate! se răsti cel din apă. Tu ştii ce reprezintă aceste semne?

Dan, apoi Lucia şi Maria slăbiră o clipă cordoanele de siguranţă ale scafandrilor (de fapt aceştia erau la suprafaţa apei în acel moment), pentru a-l privi pe Tic şi, mai ales, pentru a pricepe cauza agitaţiei lui.

– Dar tu ştii? îl întrebă Lucia. Dacă ştii de ce nu ne spui? Urletele nu exprimă gânduri, Ticuşorule, ci instincte. Ştii ceva?

Tic reuşi între timp să se salte în barcă. Nu pierduse însă niciun

cuvânt din spusele Luciei. De aceea părea cam dezarmat când se pomeni printre pasagerii bărcii imobile.

– Nu ştiu nici eu ce reprezintă, dar se pare că, în anumite combinaţii de timp şi de loc, înseamnă ceva extraordinar. Nu cumva bolovanii sunt dispuşi în formă de cerc?

– De cerc?! se miră Dan. Pentru ce? Ca la sanctuarele de la Grădiştea Muncelului?

– Nu ştiu, zise Tic. Dar am mai auzit ceva despre un inel. Inelul nu e ca un cerc?

– Inelul poate să aibă şi o piatră, răspunse Maria. Dar mai bine întreabă-l pe Ursu! Uite-l că vine cu o nouă piatră... de inel.

Ursu venea spre barcă, încadrat de Victor şi de Ionel. Înota pe spate. Nici ochii nu-i ieşeau din apă, din pricina greutăţii pe care o avea în mâini şi care-l trăgea la fund. Tic nu vedea ce anume cară prietenul său, dar îşi închipuia că nu poate fi decât un bolovan asemănător celui de pe care copiase semnele. Bolovanul, spălat bine de furia apei, îşi divulgă imediat incrustaţiile. Erau tot trei semne, într-un fel asemănătoare cu cele pe care le cunoştea Tic şi cu celelalte pe care nu le cunoştea, din cauză că piatra aceea fusese transformată în ancoră. La vederea lor, Tic nu mai ezită. Povesti pe scurt, în rezumat, convorbirea pe care-o avusese cu asistentul, adică ultima parte a convorbirii. Nimeni nu-şi ascunse uimirea în urma celor auzite. Numai Victor avea altă părere şi nu întârzie să şi-o expună:

– Problema aceasta o putem discuta şi rediscuta în linişte la noapte. Linişte e un fel de a spune. Poate că va fi foarte aprinsă şi vehementă. La noapte însă nu putem, din păcate, să facem niciun fel de cercetare în apă. Aşa că... propun amânarea discuţiei şi continuarea cercetărilor. Să nu uităm că vijelia ne-a mâncat toată dimineaţa. Acum îmi dau seama că ar trebui să facem o lozincă uriaşă, care să se vadă de pe Gorgan. Timpul e foarte scurt. Fixaţi-vă în faţa ochilor imaginea lozincii: „Atenţie! Timpul fuge! Nicio secundă irosită!”

Tic şi ceilalţi îl cunoşteau prea bine pe Victor, ca să nu-şi dea seama din felul în care acesta vorbise că se petrecuse în el o mare schimbare. Da, Victor era vesel, era bucuros, era nerăbdător. Prin urmare, se apropia clipa marii descoperi. Nimeni nu se împotrivi propunerii lui. Îşi simţeau toţi conducătorul, şi-l simţeau activ, viu, lucid, plin de idei.

– Pentru uşurarea şi sistematizarea cercetărilor, continuă Victor, propun să ne împărţim în trei echipe. Cei din barcă – prima echipă – cu sarcina de a strânge rezultatele, de a le studia, de a calcula, de a gândi, şi de a ne înfăţişa în orice clipă, pe o hartă, o imagine precisă a fundului. A doua echipă – scafandrii fruntaşi, Tic şi Ursu – cu sarcina să cerceteze peretele submarin şi să scoată de acolo toţi bolovanii care

ni se vor prăbuşi în cap în timpul discuţiei de la noapte. A treia echipă – Ionel şi oratorul de circumstanţă, de altfel simpatic şi vesel, uneori chiar inteligent, ca să dovedesc influenţa lui Tic, influenţa verbală – va studia regiunea din jurul epavei, mai precis partea dintre epavă şi zid, pentru că taina nu poate fi ascunsă în altă parte. Ori în zidul subteran, ori între zid şi epavă, dacă admitem teoria unei prăbuşiri recente… Dan! Semnalul! Cu trompetele inimii. Deocamdată n-avem nevoie de flaute şi de viori, dar sunt convins că nu peste mult timp ne vor cânta la ureche; poate vom dori şi harfe şi… Gata! Toţi. Pentru ultimul asalt!

Oare era ultimul asalt? Dar cine-şi mai punea această întrebare? Chemarea lui Victor, siguranţa din vocea lui, bucuria din privirile sale, veselia gesturilor sale îi molipsise pe toţi. Într-adevăr, parcă se dădea un asalt în ochiul acela de mare. Scafandrii parcă aveau aparate de oxigen cu ei. Câte recorduri de copii, de juniori, de seniori n-au căzut în acea zi! Marea era iscodită în toate ascunzişurile ei. Şi părea atât de învinsă, că nu mai opunea nicio rezistenţă. Apa ei se transformase într-o oglindă. Reflecta înălţimi albastre şi tinerii, coborând în adâncurile ei, păreau că se ridică spre acele înălţimi.

Ursu dezgropase un alt bolovan şi, ca să-şi uşureze munca de scafandru, îl lăsase acolo, pe fund. Se ridică apoi la suprafaţă, luă un capăt de funie şi se repezi iar în adâncuri. Funia înconjură bolovanul într-un nod strâns, care se prelungi cu un colăcel ca o toartă. În acel colăcel îşi potrivea Ursu glezna, când trebuia să scormonească peretele. Greutatea îl ţinea pe fund, nu trebuia să-şi mai piardă vremea războindu-se cu apa care-l împingea sus, la suprafaţă.

Vorbele lui Victor nu ceruseră numai eforturi, grabă, rezistenţă. Ele impuseseră un anumit stil de lucru, sigur, economic, care să nu ducă la epuizare. De câteva ori, Victor temperă zelul lui Tic în doborârea recordului de rezistenţă până la o anumită vârstă, şi intenţiile aceluiaşi Tic de a-l antrena şi pe Ursu pe acest drum.

– Nu vreau să ne tragem sufletul la noapte, zise el. Vreau să fim veseli, sănătoşi, poate va fi nevoie să rezistăm la anumite bucurii, care, Ticuşorule, de multe ori te consumă mai rău decât bolile.

Tic îl înţelese, îi zâmbi, aşa cum ştia el să zâmbească în marile clipe ale vieţii, şi trecu imediat la acţiune. Adică îi făcu o severă morală lui Ursu, care întârziase o groază de timp într-un cotlon săpat de mâinile lui în peretele submarin. Drept răspuns, uriaşul îl prinse de mijloc, îl săltă în aer şi-l azvârli undeva în apă. Tic avusese însă vreme să-şi refacă poziţia corpului, pentru a se prăvăli în apă ca o suliţă scăpată din cer.

Ore, ore întregi de activitate, de căutare, de iscodire, de hotărâre. Parcă niciodată marea nu primise un asalt atât de încăpăţânat. Şi rămânea docilă, poate pentru că era prea sigură de taina ascunzişurilor sale. Niciun val nu tulbura luciul oglinzii, doar departe,

în larg, se iveau uneori dantele albe, ca o revoltă împotriva monotoniei. Era oare marea atât de sigură de supunerea tainelor sale?

Scafandrii activau fără oboseală, se scufundau, căutau, ieşeau la aer, iar se scufundau, apoi veneau la barcă, pentru a da raportul. Atingeau cu degetul anumite puncte ale hărţii mari, pe care Lucia o acoperise cu o coală transparentă de nailon, însoţindu-şi aproape întotdeauna gestul de câteva cuvinte:

– Loc cercetat. Adâncimea, patru metri. Relieful variat. Nimic.

Fiecare rostea aceeaşi frază, numai dimensiunile variau uneori. Nimicul era rostit ca un punct obligatoriu la sfârşitul fiecărei propoziţiuni.

Scafandrii erau veseli, se scufundau într-una, aduceau aceleaşi rapoarte şi iar se scufundau, dar cei din barcă, mereu cu harta în faţa ochilor, se simţeau cuprinşi de nelinişte. Pentru că se apropia amurgul, pentru că trebuiau oprite cercetările, pentru că, mai ales, trebuiau, în mod firesc, să se oprească. X-urile de pe hartă încetaseră demult să mai fie X-uri. Erau toate cunoscute, dar niciunul dintre ele nu părea să ascundă pagina marelui vis. Sau poate că pagina aceea nu fusese scrisă, sau poate că fusese ruptă, ascunsă, distrusă, sau poate că era o pagină închipuită. Dan îşi manifestă primul neliniştea.

– Ei sunt veseli. Dar, dac-ar vedea ca noi harta, oare ce-ar spune?

– Nu ştiu, ridică Lucia din umeri. Mă crucesc şi eu. N-au mai rămas pe toată harta decât două puncte neexplorate. Uite, aici în stânga epavei, şi aici, la baza zidului, unde Ursu ne-a semnalat o oază de vegetaţie marină.

– Mi se pare că se cercetează acum, îşi aminti Maria. Uite-i! Vin. Toţi, toţi scafandrii.

Încă înainte de a ajunge la barcă, Victor şi Ursu tăiară aerul cu mâinile, ca şi cum ar fi vrut să tragă o linie orizontală.

În limbajul convenţional, stabilit dinainte, însemna că nu există nimic.

– Ştiţi, le spuse Dan scafandrilor în clipa când se prinseră cu braţele de barcă, s-a cam terminat cu harta. Se aseamănă teribil cu cea a lacului.

– Cum poţi să spui asta? sări Lucia. Asemănarea e de principiu, deosebirile sunt strigătoare la cer.

– Nu, drăguţo, o calmă Dan. Nu mă refer la ceea ce îţi închipui tu. Mă refer la asemănarea, cum să-i zic… Programatică… Adică niciun rezultat, niciun folos…

– Cum gata cu harta?! se miră Tic. Am terminat toată regiunea? Şi ei?

– Totul! îi răspunse Maria. Ne-a rămas numai să răzuim fundul.

– N-a mai rămas nimic necercetat? întrebă Victor cu un ton prea

liniştit, de parcă ar fi ştiut dinainte răspunsul, de parcă ar fi aşteptat răspunsul pe care i-l dădu Lucia.

– Nu, Victor, se cam tângui ea. Aţi făcut o treabă nemaipomenită, dar…

Era un dar trist, care nu se prea potrivea acelei superbe înserări, dar care exprima gândurile şi simţirile tuturor. Nu ale tuturor, pentru că Victor se lăsase învăluit de fiorii amurgului. Închise ochii şi chipul lui prevestea parcă o mare bucurie.

– Să acostăm, zise el după câteva clipe de tăcere. Mi se pare că totuşi suntem puţintel obosiţi… şi cel puţin pe mine nu mă satură numai aceste culori superbe… Dacă am putea să le ţinem pe cer… Nu! Cred că ne vor desfăta mai mult cele ale răsăritului… Da! A asfinţit, în sfârşit, o taină… adică a pierit o taină… Haideţi! Pentru că nici noaptea nu este fără de sfârşit.

5

Cireşarii îşi adunau din nou gândurile în jurul unui foc de noapte. În ochii lui Victor dansul flăcărilor părea vesel. În ochii celorlalţi însă părea enigmatic, ca o luptă între lumină şi beznă.

– Expediţia noastră se apropie de sfârşit, începu Victor. Eu, cel puţin, îi simt sfârşitul aproape. Şi cred că şi voi trăiţi aceeaşi stare. Am colindat mult litoralul, am trăit deziluzii, speranţe, bucurii trecătoare, ne-am făurit vise, pe care ni le-au atacat mereu decepţiile, în sfârşit, n-am fost scutiţi de nelinişti, de supărări… Până am ajuns aici, până am ajuns în această clipă decisivă… A sosit momentul să facem o recapitulare nu atât a expediţiei noastre, cât a rezultatelor la care am ajuns…

Victor făcu o pauză de câteva clipe de care profită imediat Dan:

– Chiar cu riscul de a mă considera un pesimist incurabil, vreau să spun că, în afară de… de fragmentul acela de inscripţie, de braţul Afroditei şi de bolovanii lui Ursu, eu n-am trecut altceva în jurnal. Vorbesc de rezultatele ştiinţifice ale expediţiei noastre, acelea la care cred că te referi şi tu, Victor, în primul rând.

– Şi hărţile noastre? adăugă Lucia ofensată. Ele nu înseamnă nimic?

– Ele nu constituie un rezultat, Lucia, spuse Ionel. Ele constituie un mijloc. Dacă ne-am gândi la ele ca la un rezultat… atunci aş fi foarte trist.

– Da, hărţile, parcă-şi aminti Victor. Eu înclin spre părerea lui Ionel… deşi n-are niciun rost să dezbatem acum necesitatea lor. Un scop, un mijloc, o amintire… Dan a înfăţişat rezultatele de până acum. Nu cred că a greşit sau că a fost zgârcit în aprecierile lui. Nu, Dan, eu te cunosc foarte bine. Tu nu eşti ceea ce vrei să pari. Eşti poetul care-şi verifică visurile din jurnalul său, sau din cărţile pe care le va scrie cândva aici printre noi. Tu te lupţi cu tine însuţi, folosindu-te de noi,

conştient de riscul pe care-l înfrunţi. Eu îţi simt, ţi-am simţit mereu efervescenţa dinăuntru, în ciuda expresiei tale contemplative. Poate că din această cauză unii dintre noi greşesc subestimându-ţi gândurile şi simţirile. Dar tu eşti conştient de acest risc şi l-ai acceptat. Cauţi adevărul jertfindu-ţi uneori frumuseţea. Să nu te înspăimânţi. Frumuseţea aceea pe care ţi-o jertfeşti e aparentă, dar prin aceasta jertfa nu e mai puţin dureroasă. Poate că eşti prin felul tău de a fi cel mai devotat şi cel mai apropiat prieten al nostru.

Emoţia îi încolţise pe toţi cireşarii. Emana parcă din cel care vorbea. Dan simţi o mână atingându-i mâna şi abia atunci îl zări pe Tic lângă el şi-i văzu ochii lucioşi şi pricepu că şi ochii lui erau la fel.

– N-am vrut să vă spun aceasta, continuă Victor. Ştiam însă de multă vreme că sunt dator să v-o spun. Şi pentru că s-a ivit momentul… Da! Rezultatele sunt cele pe care ni le-a comunicat Dan. A ales din jurnal rezultatele, nu visurile.

– Da! întări Tic. Eu ştiu foarte bine…

Ultimele cuvinte le rosti însă în şoaptă, înţelegând pesemne că indiscreţia făcută într-un scop nobil demonstra o faţă mai puţin nobilă.

Victor îşi duse mâna la faţă, pentru a-şi ascunde zâmbetul, deşi întunericul era o pavăză bună.

– Da. Rezultatele sunt cele pe care le-am auzit. Rezultatele de până acum. Să le trecem în revistă puţintel mai pe larg, ca să nu fim prea avari cu ele, sau, mai bine zis, cu noi înşine… Fragmentul de inscripţie şi braţul Afroditei îşi au rostul lor. Nu vreau să-l exagerez. Înţeleptul Agathocles şi-a reluat locul în muzeu, iar Afrodita e în întrecere cu Venus din Millo… Eforturile pentru descoperirea sau redescoperirea lor le măreşte uneori enorm valoarea, sau chiar le-o stabileşte. Aşa că…

Tic se simţi înduioşat de atenţia pe care i-o dădea Victor, iar când simţi şi mâna lui Dan răspunzând gestului său dinainte, nu mai puse stavilă emoţiei…

– Aşa că… se auzi vocea lui Victor, pentru noi cel puţin valoarea lor e foarte preţioasă… S-au ivit însă aici, la Gorgan, bolovanii. Cel din lac şi cei trei din ochiul de mare. Ei, bine, aceşti bolovani ar putea într-adevăr să constituie o descoperire ştiinţifică de cea mai mare importanţă. De acest lucru mi-am dat seama după ce Tic ne-a relatat convorbirea cu asistentul. Vă amintiţi? Tic ne-a spus că asistentul l-a întrebat dacă a găsit semnele acelea pe inel. Între timp am stabilit şi noi că semnele reprezintă litere din greaca veche. Alăturând aceste două elemente, am ajuns la o idee care într-adevăr zdruncină prin… ceea ce ar putea ea să însemne. Nu, ideea nu este a mea. Eu n-am făcut decât să împreunez cele două elemente. Întrebarea asistentului – adică elementul *inel* – şi identificarea semnelor, adică alfabetul grec antic. Pentru că m-au preocupat, şi mă preocupă în continuare

cercetările care se fac pentru descoperirea unei perioade esenţiale din istoria poporului nostru – perioada geto-dacă. Citind câteva studii despre limba dacilor, am putut să fac relaţia despre care v-am amintit. Posibilităţile noastre sunt însă foarte reduse… Trebuie deci să dăm aceste relaţii în seama celor competenţi, celor pe care i-a amintit asistentul şi chiar lui, pentru că se află aici în preajma noastră…

– Mi-a spus că e în vacanţă, spuse Tic. Poate că…

– Vom vedea noi cum o să-i priască vacanţa alături de aceste semne, răspunse Victor cu subînţeles. În sfârşit… să încercăm să lămurim cu puterile noastre relaţia aceasta. Fără întrebarea asistentului nu ştiu ce-am fi făcut. De bună seamă că am fi predat pietrele unui muzeu. Când am aflat însă întrebarea… Semnele îi erau deci familiare asistentului, dar şi nouă ne deveniseră familiare între timp. Atunci de ce punea atât de mare preţ pe descoperire?… Pentru că cele câteva semne îi aminteau nu simple litere, pe care şi noi le identificasem şi care există cu duiumul incrustate pe pietre prin aceste regiuni, ci o împreunare anumită de litere. Împreunarea literelor l-a uimit pe asistent. Deci mai văzuse undeva acea împreunare sau una asemănătoare. Unde? A spus-o el singur în acea întrebare pusă lui Tic. Pe un inel. Şi într-adevăr relaţia care se naşte e tulburătoare… Din limba geto-dacă n-au rămas decât un anumit număr de nume proprii şi de nume de plante. S-a descoperit însă în Bulgaria, pe la începutul acestui secol, mi se pare prin 1910–1915, prima şi singura inscripţie certificată de toţi savanţii ca o inscripţie tracă, reprezentată în caractere greceşti. Sunt, mi se pare, vreo şaizeci de semne, cărora nimeni nu le-a putut, până acum, descifra înţelesul adevărat. Rămân mai departe o mare enigmă, închid în ele enigma limbii trace. Geto-dacii, cea mai avansată ramură tracă, foloseau, de bună seamă, limba acelei inscripţii. Din păcate inscripţia rămâne în continuare o enigmă, ca şi limba strămoşilor noştri. Semnele care alcătuiesc inscripţia au fost gravate pe un obiect de aur masiv. În limbajul ştiinţific obiectul acela este numit *INELUL DE LA EZEROVO…* Probabil că grupul de semne de pe primul bolovan există, în aceeaşi formaţie, undeva pe inelul de la Ezerovo! Iată de ce, dacă nu e o simplă întâmplare, descoperirea noastră poate căpăta o valoare excepţională.

Câteva clipe, în jurul focului nu se auzi decât foşnetul mării, poate ca să ascundă zgomotul pe care-l făceau inimile în pieptul cireşarilor.

– Ah! De ce nu sunt arheolog! izbucni Tic şi vocea lui exprima în acea clipă dorinţa tuturor. Gata, însă! Ştiu ce-o să fac în viaţă!

– Tu crezi, Victor, întrebă în şoaptă Lucia, că grupele de semne de pe bolovani ar putea sluji la descifrarea inscripţiei de pe inel?

– Nu ştiu, răspunse Victor. Putem face multe presupuneri. Adevărul nu poate fi stabilit decât de cei care au posibilitatea de a-l stabili.

Poate că e o simplă întâmplare asemănarea semnelor, poate că nu e o întâmplare. Poate că inelul de la Ezerovo va fi descifrat, poate că va rămâne mai departe o enigmă. Bolovanii însă, încetează să mai fie ai noştri, adică vor înceta în curând, aşa sper eu. Poate că nu-i vom folosi prea multă vreme ca ancore.

– Nu e păcat, spuse Tic, să-i aruncăm în apă? Asemenea valori…

– Sunt obişnuiţi cu apa, Ticuşorule. Cine ştie? Poate pentru această menire au fost făcuţi… Prin urmare, dacă ne gândim bine, putem spune că prima parte a expediţiei noastre nu a fost chiar atât de săracă în rezultate. Speranţele legate de aceste rezultate nu s-au consumat de tot, nu au murit de tot, cum ar fi spus un mare poet al antichităţii.

Tinerii aşteptau cu înfrigurare părerea lui Victor cu privire la cea de-a doua parte a expediţiei, aceea care-i atrăsese pe ţărmul mării. Oare exista şi a doua parte?… Harta Luciei nu mai avea nici măcar un mic semn de întrebare pe tot cuprinsul ei.

– Şi acum să trecem la visul nostru, la pagina pe care am căutat-o cu atâta disperare… Păcat că n-avem în faţa ochilor harta Luciei… sau poate că toţi o avem. Harta a rămas fără X-uri şi fără semne de întrebare. Explorarea noastră s-a terminat. S-a terminat odată cu lăsarea amurgului… Vă rog să nu mă întrerupeţi. Sunt şi eu la fel de emoţionat ca voi. Vreau să vă expun, în toate amănuntele, problema aşa cum o văd eu în acest moment, aşa cum mi-a apărut ea într-un anumit moment al cercetărilor, aşa cum mi s-a verificat la terminarea cercetărilor… Aşteptam, aşteptam mereu să se şteargă ultimul X de pe hartă. Când s-a şters ultimul, am răsuflat uşurat. Ipoteza pe care o întrevăzusem într-un anumit moment rămânea deci singura valabilă. Dacă nu ne aflăm, bineînţeles, în faţa unei erori a simţurilor noastre. Prima dacă s-a înşelat Ionel, dar, fără acel fenomen optic pe care l-a trăit, n-am fi fost azi aici. Oare s-au înşelat şi pescarii? Nu numai cei care ne-au povestit, ci şi ceilalţi dinaintea lor? Toţi să fi născocit acel ceva pentru identificarea căruia au plecat la începutul secolului echipe de cercetători? Pare puţin probabil. Şi, cu toate acestea, cercetările noastre nu ne-au dezvăluit în aparenţă nimic… Bolovanii… Sigur, bolovanii. Dar ei nu pot împlini, oricât i-am înălţa noi, oricât le-am mări dimensiunile, adăugând alţii, pe care încă nu i-am descoperit, nu pot împlini acea viziune albă, marmoreană, pe care au mărturisit-o pescarii. S-o numim coloană sau turn? Cum vreţi voi. Poate turn. Unde e turnul alb de marmură? Sau nimeni nu l-a văzut, ci numai şi l-a închipuit?… Turnul a fost zărit numai în zilele şi nopţile de mare vijelie. E simplu de răspuns. Talazurile gigantice, ca o cortină a vijeliei, îl dezvăluiau, îl dezveleau. Iată primul element care atestă realitatea imaginii. Repet ce v-am spus altă dată. Dacă ar fi apărut în valuri un palat, un oraş, ceva foarte precis, identificabil, aş fi avut îndoieli.

Spaima vijeliei poate să nască năzăriri... Dar acel ceva ca un turn, ca o coloană, ivindu-se mereu în acelaşi loc, ivindu-se numai în timpul marilor vijelii, văzut de mai mulţi oameni, nu putea fi o năzărire, ci o realitate. În sinea mea n-am mai pus, de la un anumit moment, la îndoială realitatea imaginii. Mi-a fost însă teamă să nu se fi zărit cumva în lacul care, de departe, pare o prelungire a mării. Când cu ajutorul micului zeu CIT... poţi să te foieşti, dragă Ticuşorule, da, când cu ajutorul lui am eliminat cartea lacului... atunci teama mea şi-a găsit sursă de existenţă în alt factor: *timpul...* Şi... Iată că începem cercetările pe mare, sau, mai bine zis, le reluăm. Atunci s-a născut o nouă întrebare. De ce, la un anumit moment, de la o anumită dată, turnul n-a mai fost văzut? Cu toate că... vă rog să notaţi: vijelii au mai fost pe mare, navigaţia s-a înteţit de-a lungul anilor, iar malul a fost bătut şi chiar cercetat. Posibilitatea de a fi văzută imaginea crescuse, totuşi ea n-a mai apărut. De ce? De ce? Oare nu s-a petrecut o prăbuşire recentă în mare? Şi am întâlnit acel perete submarin în faţa epavei, care părea că ne dă răspunsul. Şi atunci s-a ridicat problema cea mai cumplită. Vă rog să mă credeţi. Aş fi vrut să-mi demonstraţi că nu s-a petrecut nicio prăbuşire, v-aş fi sărit de gât de bucurie. Dacă a avut loc prăbuşirea, şi acum pot spune că a avut loc, atunci turnul nu putea să fie decât în faţa peretelui, între perete şi epavă, culcat pe fund, acoperit, poate, de nisip, dar foarte uşor de identificat. Totuşi niciun semn de pe fund nu indica prezenţa turnului. Atunci unde putea fi? Să-l fi înghiţit pământul? Era cu neputinţă. Dacă un bolovan, o câtime dintr-un turn, nu putuse fi ascuns de nisip, cum putea fi înghiţit un turn?! Mi-am amintit ce-au spus pescarii, ce ne-a spus cârmaciul bărcii, Ciornega, ultimul care a zărit turnul. L-a văzut de trei ori printre talazuri înaintea bărcii, apoi a survenit naufragiul. *Deci turnul nu putea fi decât între epavă (în faţa căreia apăruse) şi zidul submarin, care se prăbuşise.* Adică în regiunea pe care am explorat-o astăzi. Nedescoperirea lui n-ar putea să însemne decât inexistenţa lui. Deci toată vina noastră era aceea că ne dăruisem speranţele nu unei născociri străine, ci unui vis de-al nostru. O deziluzie, dar nimeni nu e scutit de asemenea întâmplări. Am căutat toată ziua, toată regiunea. Totuşi nu am găsit turnul. De ce?

– Dar bolovanii? întrebă Ionel. Dacă bolovanii, bineînţeles mai mulţi şi mai uniţi, constituiau turnul alb în spuma talazurilor?

– Da, Ionel. Era singurul răspuns. Bolovanii fuseseră cândva constituiţi într-un turn. *Părea* singurul răspuns. Puteam să ne mulţumim însă cu el? Am apelat încă o dată la amintirile cârmaciului... Dezlegarea tainei putea să fie numai acolo. Numai şi numai acolo, în cuvintele pe care ni le spusese el. Văzuse turnul, îl văzuse alb, printre talazuri. Dar, dacă-l văzuse alb printre talazuri, *înseamnă că era mai alb decât spuma talazurilor.* Era deci marmură albă, nu piatră

îngălbenită de apă şi nisip. Deci nu putea fi constituit din bolovani. Era primul element sigur, care deosebea, fără echivoc, imaginea turnului de prezenţa bolovanilor găsiţi de noi. Fără îndoială că o relaţie între bolovani şi turn exista. Poate că bolovanii constituiau baza turnului, sau un zid înconjurător. Cârmaciul văzuse, prin urmare, un turn alb, care nu putea fi decât din marmură. Pentru că numai marmura putea să reziste curată, albă atâtor zeci de secole... Şi ce ne-a mai spus pe urmă Ciornega? Am căutat să-mi amintesc toate cuvintele lui. Ce ne-a spus... Talazurile au dus barca înapoi, în larg. Iar el a căutat alte talazuri care s-o aducă înapoi, spre ţărm. Le-a găsit şi, când a ajuns în apropierea ţărmului, s-a produs naufragiul. Am descoperit astfel al doilea element al problemei. *Din clipa azvârlirii bărcii în larg până la naufragiu, turnul n-a mai fost văzut.* Prin urmare turnul putea să se afle tot atât de bine şi în urma bărcii, *în urma epavei,* nu neapărat în *faţa ei!*

– Atunci, se înspăimântă Dan, însemnă că mai avem o groază de cercetat...

– Mi se pare, zâmbi Victor, că spui aceasta pentru a oferi pauza necesară uneori în cărţi. Da... Apăruse al doilea element al problemei. Al treilea îl constituia zidul. Zidul demonstra o prăbuşire. Prăbuşirea probabilă a turnului. Încurca foarte mult datele problemei. Sau, mai bine zis, ne trimitea cu cercetările în spatele epavei, mai spre larg. El ne tăia orice speranţă de a găsi turnul în faţa epavei. Şi iarăşi am apelat la amintirile lui Ciornega. Mi-am imaginat naufragiul aşa cum ni l-a povestit el. Un talaz a ridicat corabia în înălţimi, apoi a coborât-o într-o groapă. *Dar a simţit atunci un alt talaz venind din faţă şi izbind corabia.* N-a avut timp decât să-i îndemne pe oameni să sară. Şi oamenii s-au salvat pentru că era malul aproape. Am constatat şi noi acest lucru, descoperind epava. Oamenii au simţit repede pământul sub picioare. S-au salvat. Refăcând povestirea mi-am pus întrebarea: De ce talazul n-a aruncat barca în bancul de nisip pe care-l constituia zidul submarin? Ce a stat în calea bărcii purtate de forţa talazului? Ciornega spusese: *„Un alt talaz venind dinspre mal ne-a izbit”...* Această imagine mi-a rămas în minte. În loc să cadă în groapă, barca a fost lovită de un talaz care venea dinspre mal. Căutam să-mi imaginez în fel şi chip momentul naufragiului. Cum, de unde a venit acel talaz?

Victor făcu anume pauza. Voia parcă să audă un răspuns. Era chiar cel pe care-l aştepta el. Îl formulase Ionel:

– De aceea te uitai la talazuri azi-dimineaţă? Le vedeai cum se izbeau de mal, cum se întorc şi se ciocnesc de cele care vin din urmă?

– Da, spuse Victor. Ore întregi m-am uitat la mişcarea lor. Unele erau gigantice, se izbeau de ţărm şi se întorceau pentru a se izbi de talazul care venea. Se ridicau trombe mari, dar toate, toate împingeau

spre mal. Şi niciunul nu ajungea nici măcar până la sfertul distanţei dintre mal şi epavă. Am mărit puterea vijeliei în imaginaţia mea. Nu puteam totuşi să dau un răspuns. Nu puteam vedea valul care să vină atât de gigantic dinspre mal până la locul epavei. Barca, ajunsă la întâlnirea dintre talazuri, nu putea fi azvârlită decât pe mal, adică, în cazul nostru, pe zidul submarin. Acolo trebuia să eşueze.

– Totuşi nu s-a întâmplat aşa! spuse Ionel. Doar ştim unde este epava.

– Nu s-a întâmplat! Însă împotriva legilor apei, a furtunilor. *De ce n-a ajuns epava în bancul de nisip?* De ce n-a eşuat acolo? *De ce, după naufragiu, n-a fost înfiptă în bancul de nisip?* Un singur răspuns. Epava s-a izbit de ceva, de ceva dur, puternic şi acel ceva a răsturnat-o şi a ţinut-o locului până în ziua de azi. Un val nu putea să facă aceasta. Atunci?... Să ne amintim. Din perioada naufragiului turnul alb a dispărut! Trageţi singuri concluzia, dar nu poate fi decât aceasta: *Turnul alb s-a prăbuşit odată cu corabia şi s-a ascuns în pântecele ei.*

Capitolul XIV

1

Marea îşi trimise iarăşi turmele de valuri împotriva ţărmului. Era un asalt disperat, parcă o erupţie a ultimelor puteri. Cireşarii priveau neputincioşi de pe mal spectacolul vijeliei. Timpul însă nu li se mai părea atât de grăbit. Ştiau că oricât se va opune marea, tot îi vor smulge taina pe care o ascundea de atâta vreme, tot îşi vor sărbători triumful. Şi simţeau aproape momentul marii victorii, al marii sărbători.

Concluzia lui Victor devenise concluzia tuturor. Taina de la marginea mării se afla în pântecele corabiei scufundate. Nu putea să fie în altă parte. Dar mai era o întrebare, ultima, cea mai mare, întrebarea care-i frământa pe toţi, care-i însoţea mereu, şi ziua şi noaptea, căreia-i căutau mereu răspunsuri şi ele erau mereu altele, şi toate aveau puterea de a înfiora, de a înfricoşa, de a pregăti răsăritul unei bucurii aşa cum nu mai trăiseră până atunci. Oare ce taină furase marea din ţărmuri? Oare ce taină îngropase a doua oară corabia scufundată? Ce vor citi pe pagina ascunsă cu atâta străşnicie în adâncul mării, în pântecele mort al corăbiei? În ce se va întruchipa visul lor atât de naiv la început?

Toţi erau obsedaţi de întrebarea cea mare, toţi îşi simţeau inimile zbătându-se tot mai tare în piepturi, toţi trăiau emoţia ultimului pas spre necunoscut. Dar era printre ei unul care refuzase visurile nopţii cu învălmăşeala lui de gânduri, de imagini, de închipuiri. Se retrăsese dis-de-dimineaţă într-un loc, mai departe de corturi, la marginea mării şi stătea acolo singur, cu ochii ţintă la sfera care ţâşnea din valuri. Acolo, la capătul sferei, se afla corabia scufundată, acolo se afla marea taină. Ar fi vrut să se repeadă în valuri, să se afunde în clopotele care clocoteau şi cu puteri titanice să ridice epava. Şi apoi… Îşi chinuia, necontenit, neobosit imaginaţia pentru a plăsmui forma materială a tainei. Tăia în marmura fanteziei sculpturi, monumente, coloane, turnuri. Dar formele lor se împleticeau şi mereu apăreau altele ciudate, fantastice, unele purtând în ele puterea spaimei, altele, culorile fericirii. Ce era acolo, în pântecele ce nu asculta rugăminţile micului zeu, atât de frământat de nelinişti, atât de chinuit de întrebări?

Cineva însă îl căuta de multă vreme pe micul zeu cu privirea şi, când îl descoperi ascuns în groapa de nisip pe care o scurmase cu mâinile lui, veni spre dânsul şi se aşeză lângă el, acoperindu-i părul ciufulit cu mâna mare, puternică. Câtva timp, cel mai bun prieten al micului zeu nu-i tulbură tăcerea, dar, când îi simţi tremurul trupului, îl scutură cu un gest brusc şi-i suflă în ochi ca unui iepuraş care nu vrea să-şi desfacă pleoapele.

– Hai! Scoală-te, Ticuşorule! Nu te lăsa molipsit de frământarea mării. Acuşi, acuşi, se domoleşte şi… cine ştie ce emoţii te mai aşteaptă!

– Spune-mi, Ursule, ce este acolo? Ştiu că nu ştii, dar spune-mi ceva!… De ce a trebuit să treacă atâta vreme ca să ajung din nou copil?… Ţie pot să-ţi spun totul, în faţa ta nu mă ruşinez. Ştii cum îmi bate inima?… Îmi amintesc că, odată, îmi povestea mama un basm. M-am ţinut, m-am ţinut treaz până aproape de sfârşit. Dar am adormit. Ah! Ce noapte am trăit! Numai sfârşituri, sfârşituri… Şi m-am trezit şi, tot timpul, toate secundele îmi aduceau închipuiri. Am trezit-o pe mama să-mi spună sfârşitul. Mi l-a spus… Pe urmă n-a mai fost frumos… Era atât de simplu şi de firesc… Eu vreau un sfârşit… Ştii tu ce sfârşit o să fie?… O să fie un sfârşit cumplit, Ursule!

– Eu nu mă gândesc la asta… Mă gândesc c-o să fie un sfârşit frumos. Dar n-ar fi oare mai bine să-l lăsăm în pace? De ce să-l zgândărim?… Să nu păţeşti ca-n amintirea aceea. S-ar putea să-ţi pară prea simplu, prea firesc…

– Nu, nu cred! pentru că nu e şi nu a fost firească toată povestea asta a mării. N-o vezi cât de furioasă e?… Zău, Ursule, îmi dai voie să mai fiu copil câtva timp?

– Parcă nu prea ţi-aş da voie, Ticuşorule. M-am obişnuit cu tine altfel. Crezi că eu n-aş fi vrut să te întreb câte ceva? … Crezi că n-aş fi vrut să mai vorbim şi despre altele?

Tic parcă frământa cu degetele o pastă subţire, nevăzută. Nu ştia ce să facă. Nu voia să-şi abandoneze întrebările şi, mai ales, răspunsurile, nu voia nici să-l lase pe Ursu singur cu cine ştie ce aiureli caraghioase.

– Eu ştiu? răspunse el fără să-şi dea un răspuns. De ce nu încerci mai întâi să-ţi închipui ce-i acolo, Ursule?… Ia! Gândeşte-te o clipă şi spune-mi ce ţi-a venit în cap.

Ursu se îmbujoră la faţă. Totuşi îi răspunse:

– M-am gândit la Lucia, Ticuşorule. Ce se va întâmpla mâine?!

– La Lucia te-ai gândit? spuse Tic oarecum dezamăgit. Ce înseamnă „ce se va întâmpla mâine”? O să se scoale de dimineaţă, în zori, va ieşi din cort cu halatul roz pe umeri… Se va duce la depozitul nostru de apă ca să ia o sticlă… Şi să ştii că apa de mare e foarte bună pentru spălatul pe dinţi… Mai departe…

– Nu, Ticuşorule! Nu la acest mâine m-am gândit… La cel mare, la cel îndepărtat…

– De ce să te gândeşti la el… când e taina asta atât de aproape de noi? Îţi răspund şi eu cum mi-ai răspuns şi tu. Va fi frumos, Ursule. Va fi un sfârşit frumos. Pentru că… Să nu te superi că-ţi spun… tu meriţi cel mai frumos râs… Nu ştiu ce anume, dar ştiu că meriţi tot ce este frumos. Şi noi… dar tu cel mai mult.

– Brrr! se scutură Ursu. De s-ar domoli mai repede vijelia…

2

Ca să scape de întrebările lui Ionel, care nu se deosebeau prea mult de cele ale lui Tic, Victor îl invită să facă, împreună, o plimbare până la asistent:

– Cred că aveam obligaţia să facem această plimbare din prima zi. Totuşi, suntem singurii vecini pe acest ţinut de mare. Din fericire, acum avem un pretext.

Ionel se văzu nevoit să renunţe la întrebările chinuitoare.

– Vrei să-i povestim totul… sau numai să-i facem cadou bolovanii… În cópii, bineînţeles.

– Nu ştiu. Nu sunt hotărât. Dacă nu-i istorisim totul, totul, în cele mai mici amănunte, ar putea să râdă de noi, să ne considere nişte copii. Iar dacă-i spunem totul, nu fac glume, s-ar putea să înfruntăm acelaşi risc. Mai bine îi povestim totul după ce ne limpezim noi.

Ionel nu pierdu prilejul de a da glas pentru a suta oară, poate, obsedantei întrebări:

– Oare ce este acolo, Victor? Ce taină ascunde marea?

– Poate chiar astăzi ne vom limpezi, Ionel. Dacă vrei neapărat să afli un răspuns, sau dacă-ţi place să repeţi mereu întrebarea, te-aş sfătui să te împerechezi cu Tic. El şi-a ales ca aliat pentru chinurile sale singurătatea. În doi poate v-aţi stimula fantezia, sau poate v-aţi da seama că sunteţi nişte copii. Rezultatul va fi acelaşi în oricare dintre cazuri…

– Tu chiar nu te gândeşti deloc? Sau ne rezervi o nouă surpriză?

Mergeau amândoi, fără să se grăbească, spre cortul asistentului. Furia mării se dezlănţuise cu toată violenţa. Bubuitul talazurilor îi opri. Adevărate trombe de apă se ridicau în regiunea zidului submarin. Gropile se căscau înfricoşătoare. Unele talazuri se ridicau înainte de a se izbi de perete. Parcă s-ar fi ciocnit de o insulă nevăzută.

– Acolo-i epava! spuse Victor. E de necrezut cum rezistă la un asemenea bombardament. Cum de nu se răstoarnă, cum de nu revine în poziţie normală? Cum de n-o aruncă valurile în zid? Pe tine nu te preocupă această întrebare?

Ionel ridică din umeri. N-avea niciun rost să-şi repete unica frământare.

Când li se păru că furia mării se mai potoleşte, îşi reluară plimbarea către cortul asistentului. Acesta însă era la o mică distanţă de ei. Părea că le vine în întâmpinare.

– Mi se pare că şi astăzi marea vă cam încurcă socotelile, spuse dânsul în loc de bună ziua. Şi tare mi-e teamă că numai târziu, după-masă, se va potoli.

Victor şi Ionel îl salutară înclinând capul. Asistentul le întinse mâna şi continuă zâmbind:

– Tocmai veneam spre dumneavoastră. Era timpul să oficializăm relaţiile de bună vecinătate.

– Şi noi spre dumneavoastră, zise Victor. Subînţelegând calitatea relaţiilor, veneam cu alte scopuri, poate puţin cam egoiste.

– Dacă sunt cele la care mă gândesc eu, prin vizita aceasta capătă altă valoare. Îmi închipui că trăiţi o bucurie prin descoperirile dumneavoastră. Împărtăşindu-mi-le, îmi creaţi şi mie o bucurie, deci scopurile pot fi considerate altruiste.

Urmă un moment de tăcere, care, prelungit, risca să devină penibil. Victor înţelese că era de datoria lui să răspundă ceva atât la cererea limpede de a se relata descoperirile, cât şi la cererea subînţeleasă, de a fi văzute nu prin copii, ci la faţa locului. Se grăbi să răspundă cât mai repede.

– Tocmai veneam să vă facem o invitaţie. Ne-am gândit că pe asemenea vreme nici pescuitul nu e prea favorabil…

– Întrucât ne-am întâlnit cu gândurile, poate şi cu dorinţele, la jumătatea drumului…

Gestul pe care-l făcu asistentul era acela de a-şi continua călătoria. Victor intră direct în subiect:

– Aţi văzut o copie după una dintre descoperirile noastre. Câteva semne din alfabetul grec. Am mai găsit trei bolovani cu asemenea incrustaţii. Toţi în acelaşi loc. Pe primul l-am găsit în lac. Cum a ajuns acolo, nu ne putem explica. În orice caz, numai în urma unei acţiuni omeneşti, pentru că locul său era în mare, alături de ceilalţi bolovani, în regiunea unde se sparg talazurile. E o cădere a malului acolo, ca o surpare, formează un fel de zid în care am găsit pietrele. În afară de acestea, patru la număr, n-am găsit altele.

– Semnele sunt asemănătoare? întrebă asistentul. Sau pe fiecare bolovan s-a incrustat alt grup de semne? De altminteri, cred că îmi veţi permite să le studiez *de visu.*

– Un bolovan a rămas în mare, îşi aminti Ionel. Dar avem copia semnelor pe hârtie.

Victor răspunse cu oarecare întârziere la prima întrebare a asistentului:

– Toate semnele aparţin alfabetului grec. Unele litere apar şi pe alţi bolovani. Semnificaţia lor bineînţeles ne scapă… şi toată strădania noastră constă în aceea de a pune descoperirile la dispoziţia arheologilor.

– Aceasta mă bucură foarte mult. Unul dintre prietenii dumneavoastră, mi se pare cel mai tânăr, a venit la mine cu intenţii cam enigmatice. Dar, după câte îmi dau seama, în grupul dumneavoastră e cunoscută scrierea greacă.

Victor profită de moment pentru a lansa întrebarea care-l preocupa:

– Credeţi că prima împerechere de semne are vreo relaţie cu inelul de la Ezerovo?

Asistentul rămase uimit. Îşi opri mersul, obligându-i şi pe ceilalţi să se oprească.

– Extraordinar! N-am ştiut că vă preocupă asemenea probleme.

Victor se scuză imediat, pentru a nu-i face o impresie exagerată viitorului oaspete:

– E numai o întâmplare. Cunoaştem doar povestea inelului, nimic altceva, iar apropierea am făcut-o, adică aţi făcut-o dumneavoastră prin întrebarea pe care i-aţi pus-o prietenului nostru.

– Da, îmi aduc aminte. La prima vedere, relaţia e uluitoare. Abia aştept s-o confrunt pe viu. Curios e altceva. Am venit în vacanţă, în timp ce la Mangalia se discută într-un cadru restrâns exact asemenea probleme. S-au descoperit alte nume noi, de plante, geto-dacice, şi se încearcă o nouă versiune în interpretarea inscripţiei de la Ezerovo. Întâmplarea a făcut să întâlnesc şi aici aceeaşi problemă... Dar vă datoram un răspuns. Prima împerechere de semne, aceea pe care am văzut-o pe hârtie, corespunde unui fragment de pe inscripţia de la Ezerovo. Grupul SKO legat, împreună, care nu-şi are corespondenţa în nicio altă limbă. Ce semnifică? Un cuvânt din limba tracă? E o simplă coincidenţă? În orice caz, o coincidenţă curioasă.

Grupul celor trei ajunse la corturi. Nu mai era nimeni acolo. Lucia şi Maria, însoţite de Dan, plecaseră spre Gorgan. Tic şi Ursu rămăseseră la locul lor vechi, de unde priveau într-una marea. Victor îi arătă asistentului primul bolovan, acela pe care-l găsise Ursu în lac. Musafirul privi îndelung semnele, dar nu spuse niciun cuvânt în plus cu privire la ele, în afară de ceea ce afirmase pe drum. Alţi doi bolovani se găseau lângă barcă, la marginea mării. Erau încă legaţi cu funii, gata de a se transforma în ancore.

– Văd că le-aţi dat o destinaţie practică, râse asistentul. Nu-s buni numai pentru arheologie, ci şi pentru distracţie... sau poate tot pentru arheologie.

– Unul dintre noi, şi nu ştiu dacă e singurul, cel care v-a vizitat, şi-a manifestat, dacă nu cunoştinţe în materie, cel puţin dorinţa de a se dedica acestei ştiinţe.

– Acestui complex de ştiinţe, îl corectă asistentul pe Victor, fără intenţii pedagogice. E într-adevăr o disciplină atât de bogată, de variată, de activă, de complexă, încât poate satisface şi gusturile şi aptitudinile multor oameni, începând cu cele strict practice şi terminând cu cele care ţin de domeniul fanteziei, al poeziei. Dar, decât să fac elogiul arheologiei, mai bine să încerc s-o servesc practic.

Asistentul memoră semnele de pe cei trei bolovani, apoi rămase un timp nemişcat, cu ochii închişi, ca-ntr-o reverie. Când deschise ochii, văzu, departe, pe vârful Gorganului, silueta Mariei. Încercă să-şi

ascundă cauza tresăririi, reluând discuţia:

– Da... Sunt două ipoteze. Numai două. A treia e imposibilă. Ori sunt fragmente din limba tracă, având semnificaţii banale sau excepţionale, şi atunci studierea lor în comparaţie cu inscripţia de pe inelul de la Ezerovo devine o problemă de bază a arheologiei şi lingvisticii, ori... Mai întâi trebuie să vă spun însă că la construcţiile antice la care participau meşterii greci, în anumite locuri, meşterii băteau în piatră nişte semne, ca nişte litere, într-un scop pe care nu-l putem încă înţelege. Există numai supoziţii. Sau reprezintă o semnătură, sau un anumit semn convenţional pentru lucrători, indicând baza clădirii, un colţ, o arcadă a clădirii. Sau reprezintă alte înţelegeri legate de meseria lor... Deci a doua ipoteză ar fi aceasta. Pentru a şti în ce parte să ridicăm balanţa, ar fi nevoie de cercetări foarte grele şi aceste condiţii submarine...

Şi Victor şi Ionel se luptau cu nehotărârea. Îşi căutau privirile numai în intenţie, ca-ntr-un joc. Când unul le simţea pe ale celuilalt, fugea de ele.

– S-ar putea, de pildă, să facă parte din baza unui zid? se hotărî Victor până la urmă.

– Fără îndoială, îi răspunse asistentul. Nu ignor ipoteza dumitale, aceea a unei prăbuşiri recente. Aceasta s-ar fi putut întâmpla. Un zid însă e o construcţie uriaşă, care, mai ales, se face cu un scop precis, acela de a apăra sau de a susţine ceva. Să acceptăm că zidul s-a prăbuşit în mare. Dar scopul pentru care a fost făcut nu a lăsat nicio urmă?... Dacă zidul surpat ne-a lăsat urme, scopul să nu lase nicio urmă?

– Poate s-a prăbuşit şi scopul, sugeră Ionel.

– Se poate. Dar în acest caz avem de-a face cu o construcţie mică. Zidul numai este zid. Dacă vreţi să aveţi o imagine... mi-l închipui ca un soclu înfipt undeva, pentru a susţine ceva pe malul mării.

– O statuie? întrebă Ionel.

– Nu e neapărat o statuie, în înţelesul precis al acestui cuvânt. Un monument, un locaş funerar, poate un sanctuar... dar a face ipoteze ştiinţifice doar cu câteva date... e un fel de elogiu al hazardului... Dacă nu sunt inoportun, v-aş ruga să mă ţineţi la curent cu rezultatul cercetărilor dumneavoastră, bineînţeles cele care... Pentru a lăsa un câmp mai larg de interpretare, aş prefera să le numesc... cele care pot naşte scopuri altruiste. Şi, dacă aveţi nevoie de un dascăl în disciplina reconfortantă a pescuitului, vă stau cu toată plăcerea la dispoziţie.

Asistentul plecă, după ce rosti aceste cuvinte, lăsând o impresie foarte favorabilă celor doi cireşari.

– Un soclu... murmură Victor. Iată o idee care nu mi-a trecut prin cap.

– Soclu? întrebă Ionel surprins.

– Nu soclul, Ionel. Nu! Greutatea pe care o poate susţine un soclu. Forma acestei greutăţi.

3

Asistentul nu se înapoie la cort, ci porni cu pas de plimbare spre Gorgan. Imaginea pe care o văzuse dispăruse. Ceva îl purta însă într-acolo, fără voia lui. Urcă încet Gorganul, ca un om obosit, dar, când ajunse în vârf, se opri ca paralizat. La poalele Gorganului se afla Maria şi se uita la el ca la o statuie. Nici măcar nu simula surpriza întâlnirii. Îndrăzneala tinereţii, sau poate iluzia unei statornicii, care aparţine tot tinereţii, birui în Maria:

– Ar trebui să urc şi eu, pentru a-mi închipui că zbor spre… spre un vis. Vreau să trăiesc într-o lume materială, pentru că are durata visului… E foarte scurtă.

Asistentul însă coborî spre Maria. Ea nu se mişcă. Se opri la un pas în faţa ei.

– Există şi vise adevărate, spuse el, care conţin în ele veşnicia.

– Sau oferă într-o clipă, într-o anumită clipă, iluzia veşniciei.

Când el întinse braţele, Maria se retrase câţiva paşi înapoi, fără să se întoarcă.

– Mai întâi trebuie să vă mulţumesc, spuse ea. Cuvintele par uneori groaznic de goale.

El închise ochii, ca pentru a-şi aminti clipa. Simţi braţele de atunci înconjurându-i gâtul.

– Nu mai este nevoie, răspunse. Au existat acele cuvinte într-un gest. Nu, nu erau goale.

– Ştiu că datorez foarte mult, datorez totul. Îmi amintesc şi gestul. L-am pierdut atunci. Şi aş vrea să mi-l iau înapoi. E teribilă ingratitudinea, dar ştiu, ştiu că e foarte necesară.

Bărbatul clătină din cap. Mişcarea lui era fermă. Maria se cutremură, când o simţi. Ar fi vrut să-şi astupe urechile. Îi era teamă să n-o ucidă cuvintele pe care le va auzi:

– Nu e necesară! silabisi el. Pentru ce să fie necesară?

– Pentru că mi-e teamă de iluzii, răspunse ea, imitându-i fermitatea.

– Mie nu mi-e teamă de iluzii. Le urăsc. Sunt îndrăgostit de certitudini.

– Nu se poate, se opuse Maria. Eu nu sunt o certitudine. Nici pentru mine însămi. Mai ales pentru mine însămi.

Bărbatul făcu câţiva paşi înapoi, fără să se întoarcă. Distanţa dintre ei se mărise.

– Nu mă apăr, spuse el în şoaptă. Vreau să te văd mai bine.

– Eu vreau să mă apăr, se împotrivi ea, apropiindu-se de dânsul.

El mai făcu o încercare. Întinse mâna. Maria îşi desprinse o şuviţă

de păr şi se aplecă, lăsând-o pentru o clipă în palma lui. Apoi reveni la loc. Bărbatul închise pumnul şi rămase cu el aşa.

– Afrodita cu păr de noapte, murmură el.

Ea nu auzi. Îl privea şi-l căuta în rănile lui ascunse.

– Nu! N-aş mai vrea să te văd o dată furată de valuri. Trebuie să mă lupt cu mine însumi.

– Nici eu n-aş vrea! Nu mi-e teamă de valuri. Trebuie să mă lupt cu mine însămi.

– *Mie mi-e teamă de valuri…*

Închise din nou ochii, dar nu pentru a dori o amintire, ci pentru a alunga o amintire. Spaima rămăsese însă în priviri când deschise ochii, o spaimă care se transmise şi Mariei.

– Urăsc de-atunci valurile, şopti Maria ca un copil. Dar nu le-am vrut nici atunci. Mă duceau spre razele mele de lună.

– Ştiu! Am vrut să-ţi spun că a treia oară, marea se va răzvrăti. Dar am preferat să mă ascund în întuneric, ca în toate nopţile.

Maria mai făcu câţiva paşi înapoi. Îi vedea numai forţa.

– Dar sunt o iluzie, strigă ea. Un oarecare vis al lumii. O clipă din imaginaţia ei… N-am nici soclu, nicio rădăcină…

– Ai. Dar acum cresc şi altele. Cresc şi alte rădăcini. Rădăcini, nu flori.

– Eu? se înfricoşă Maria. Sunt prea tânără şi aş putea să beau şi mi-e teamă de venin. N-ai văzut niciodată cum se sparge un pahar când cade pe ciment?… Acum, astăzi, poate şi mâine, dar acum, acum ştiu că sunt prea tânără.

– Ţi-e teamă că ai putea să crezi? Ţi-e teamă că ar putea cineva să ia paharul, că ar putea să-l ducă la buze şi pe urmă şi-ar desface degetele?

– Da! răspunse Maria. Mi-e teamă că paharul ar fi plin, plin, plin. M-aş umple toată în el.

– Să nu-ţi fie teamă! Nu e un pahar. E o lume. Îşi împleteşte cu altă lume rădăcinile. *Să crezi!*

Maria îşi duse mâinile la faţă. „Cred”, îşi spuse în gând. Mai auzi o dată porunca şi-l văzu pe cel care i-o rostise plecând cu pumnul strâns. Credea.

4

Soarele cobora spre asfinţit. Şase tineri se strânseseră în cortul cel mare. Mai mult tăceau. Fiecare îşi căuta gândurile. Şi le căutau sau şi le găseau în marea agitată.

– Toate tainele se ascund în epavă, spuse unul dintre ei.

– Toate tainele se zbuciumă în mare, adăugă una dintre fete.

Tăcerea se aşternu din nou, dar pentru scurtă vreme. Cel de-al şaptelea tânăr, cel care ceruse socoteală în fiecare clipă mării năvăli în cort.

– Gata! ţipă el. Şi-a potolit furia! Veniţi s-o vedeţi! E ca o oglindă. Parc-ar aştepta s-o prefacem în cioburi.

Ieşiră cu toţii afară din cort. Nicio cută nu mai tulbura suprafaţa mării. Se uitară spre soare. Ziua încă nu se terminase. Nicio fanfară nu le însoţi, totuşi, asaltul. Marea îi primea fără să se răzvrătească. Accepta cucerirea.

5

Scafandrii, ca nişte peşti ciudaţi, roiau în jurul epavei. Furia talazurilor dezbrăcase corabia de învelişul de nisip. Îşi arăta în multe locuri suprafaţa de lemn. I se vedeau şi scoabele de metal. Scafandrii căutau o spărtură, o fereastră prin care să poată pătrunde, dar n-o zăreau nicăieri. Corabia părea zidită pe fundul mării. Părea că face parte din mare.

Toţi cireşarii erau la barca de cauciuc. Unii în barcă, alţii în jurul ei, agăţaţi de marginile ei. Căutau un mijloc de cercetare a interiorului epavei.

– De urnit, cel puţin astăzi, n-o putem urni, spuse Ursu. Dac-am putea s-o găurim într-un loc, să-i spargem o fereastră…

– Cu ce, cum, unde? întrebă Tic. Parcă-i un zid, n-ai văzut?

– Am încercat şi eu în câteva rânduri rezistenţa scândurilor, spuse Victor. Parc-ar fi un corp compact de metal. Cum a putut rezista apei atâta vreme?

– Pentru că a fost făcută pentru apă, îi răspunse Ursu. Sunt însă locuri pe pereţii ei unde s-au infiltrat scoicile. Pesemne locurile care au fost acoperite superficial cu nisip. Să încercăm acolo. Poate că nu sunt atât de rezistente.

– Sau poate şi-au întărit rezistenţa, se înfricoşă Victor.

– Duceţi-vă şi căutaţi locurile, îi îndemnă Ursu. Unul dintre ele e chiar aici, la faţă, la mijlocul epavei. O îngrămădire de scoici în jurul unei găuri pentru vâslă. Eu trebuie să car mai întâi bolovanul.

Victor, Ionel şi Tic îşi umplură plămânii cu aer, apoi se scufundară. Ursu se duse după bolovan. În locul lui era o movilă. Fusese acoperit de nisip. Scormoni nisipul, până ajunse cu mâinile la bolovan. Îl trase afară din mormânt şi porni cu el spre epavă. Îşi transporta propria-i ancoră. Când ajunse acolo, nu mai găsi pe nimeni. Dar nici el nu mai putea să reziste. Ieşi la suprafaţă pentru a se aproviziona cu aer. Îşi găsi prietenii lângă barcă. Ionel avea mâinile pline de sânge. Se zgâriase în scoici.

– E o ferestruică, Ursule, îl anunţă Victor. Încape pumnul prin ea. De aceea s-a zgâriat Ionel. Crezi că se poate mări?

– Trebuie să văd cu ochii mei, răspunse Ursu. Între timp, ar fi mai bine să-mi aduceţi o rangă, un par… Este lângă cort o bârnă, pe care am găsit-o azi-dimineaţă pe mal.

Ursu făcu un semn Luciei, apoi se scufundă. Îl urmă numai Tic.

Victor plecase după bârnă. În câteva secunde, cei doi scafandri ajunseră la epavă. Ursu pipăi gaura văzută de cei dinaintea lui. Se ancoră, apoi încercă rezistenţa scândurilor. Nu cedau. Tic se apropie de el şi-i făcu un semn. Întinse mâna spre o altă îngrămădire de scoici, la câteva palme de cea care fusese răzuită. Ursu îl împinse cu o mişcare puternică pe Tic în sus şi acesta înţelese. După câteva secunde apăru cu obiectul cerut. Mica lor lopată de campanie. Din câteva lovituri, Ursu descongestionă locul. Se ivi o nouă gaură, cam de aceeaşi mărime ca prima. Tic, tras de apă în sus, îşi înfipse mâna în părul lui Ursu, vrând să-l ridice. Ursu înţelese. Îşi desprinse glezna din colac şi ieşi la suprafaţă. Avea nevoie de aer şi mai ales avea nevoie de un obiect dur, rezistent, cu care să lărgească cele două găuri pentru a le transforma într-una singură.

Victor aruncase parul în mare şi sări şi el, împingându-l până la barcă. Numai atunci Ursu începu să-i lămurească:

– Sunt două găuri, una lângă alta. Dacă reuşim să spargem, să desprindem scândura care le uneşte, avem mari şanse să tăiem o fereastră. Numai să reziste parul.

– Vrei să bagi parul înăuntru, sau să loveşti? întrebă Victor. Mi-e teamă că nu încape.

– Dacă nu încape, trebuie să forţăm. Măcar să găsim un punct de sprijin. Pornim?

Tic şi Victor porniră după Ursu. Nu se puteau stabili pe fund. Trebuiau să se ţină de el, pentru a rămâne mai multă vreme într-un loc. Apa îi trăgea mereu în sus. Pentru a nu-l stânjeni pe Ursu, se depărtară de el şi făcură ocoluri. Ursu reuşi într-un efort suprem să introducă bârna într-o deschizătură. Începu apoi să împingă, să sucească, să tragă. Lemnul nu ceda. Parcă fusese zidit. Înainte de a ieşi la suprafaţă, mai făcu o încercare. Vârî mai adânc parul în interiorul epavei şi începu să apese. Era uimit. Parul găsise în interior un punct de sprijin. Ursu trase cu toată puterea şi simţi cum se desprinde scândura. Mai trase o dată din răsputeri. Simţi şi smuciturile cordonului de siguranţă. Avu senzaţia că i se rupe părul, dar nu se mai uită într-acolo. Îşi desprinse piciorul din ancoră şi mai avu doar puterea să se împingă la suprafaţă. Când ieşi la aer, văzu feţele prietenilor lui livide.

– Ce-ai făcut? îl întrebă Lucia. De ce, de ce ne-ai speriat? Ştii cât ai stat în apă?

Ursu abia îi auzea vorbele. Nu se mai sătura trăgând aer în piept.

– Cred c-am făcut ceva, bolborosi el. Duceţi-vă voi şi vedeţi până îmi revin.

Se trase apoi în barcă. Simţea că renaşte. Lucia îşi băgă mâinile fierbinţi în părul lui ud. Ursu îşi prelungi cu voie clipele de odihnă.

Victor şi Tic se întoarseră repede la suprafaţă. Abia scoaseră capul

din apă şi începură să ţipe:

– S-a desprins scândura, Ursule! Cred că-mi trece şi pulpa prin deschizătură.

– Dar parul, parul? întrebă Ursu, încercat de spaimă.

– Parul face echilibru în gaură, zise Victor. Acum cred şi eu că avem şanse să spargem o uşă.

Auzind vestea cea bună, Ursu nu mai întârzie. Se scufundă imediat, pentru a-şi relua activitatea. Bârna care-şi dovedise rezistenţa începu să facă minuni. După trei scufundări, fereastra era gata.

– Mai mult nu se poate! spuse Ursu. Cu mijloacele pe care le-avem, e imposibil. Ştiu eu?… După câte îmi dau seama, s-ar putea ca…

Ursu îşi trecu în revistă prietenii înainte de a continua. Tic îi vorbea atât de concludent cu privirile. De altminteri, numai Tic şi încă cineva puteau să încapă prin acea ferestruică.

– Da… s-ar putea ca Tic să treacă prin deschizătură. Dar numai cu dublu cordon de siguranţă şi cu angajamente solemne.

Tic era în culmea bucuriei:

– Vă promit tot ce vreţi. Nu-l mai jignesc pe Dan, nu-l mai bat pe Ţângulică, nu mai visez dacă vreţi, adică nu mai dorm ca să nu mai pot visa.

Era primul care va pipăi taina, care o va vedea, pentru că Lucia îi întinse lanterna de apă. Îşi trase aer în plămâni, o dată, de două ori, apoi se scufundă cu Ursu alături de el. Nu zăboviră mai multă vreme la ferestruică. Îşi făcu vânt şi intră ca o săgeată în trupul epavei. Şi deodată simţi că-l pocneşte ceva în cap. Parcă se scurgea viaţa dintr-însul. Raza lanternei se izbi de ceva alb, ca o lespede de marmură. Atât văzu Tic. Cu ultimele zvârcoliri dinaintea leşinului, se întoarse spre deschizătură. Reuşi numai să-şi scoată capul. Ursu îl trase afară şi îl împinse cu o mişcare în sus, apoi porni după el la suprafaţă. Tic îşi reveni repede, în drum spre barcă. Fruntea îi era însă plină de sânge, iar trupul plin de julituri. Întâi se întinse pe fundul bărcii şi apoi vorbi:

– Am văzut! Nu ştiu ce-am văzut. Ceva alb, de marmură. Poate un turn. Nu ştiu. Am văzut ceva. Ca pescarii. Nu-mi dau seama ce poate fi. Nu ştiu. Dacă nu m-aş fi izbit cu capul de el… Asta pentru că m-am grăbit. Parcă mi-ar fi dat cineva cu un par în cap. Las' că mă răzbun eu… Numai să-mi trag sufletul.

– Stai cuminte! îl domoli Maria. Deocamdată să te înzdrăveneşti.

– N-am nimic! ţipă Tic. Trebuie să mă duc înapoi.

– Nu, Ticuşorule, îi spuse Ursu cu voce blândă. Eşti tot numai sânge. Şi pe trup şi pe faţă.

Victor apăruse cu trusa de medicamente. În câteva minute, Tic deveni un ghem de bandaje. Îl ustura tot corpul şi urla:

– Da! Vreţi să vă răzbunaţi! M-aţi legat cu cârpele astea ca să nu pot intra în apă. Fără mine tot n-aveţi ce face! Numai eu încap acolo.

Fiinţa care mai putea să încapă prin deschizătură, mult mai uşor decât Tic, vorbi însă, spre disperarea lui Ursu.

– Şi eu, Tic! Eu încap mai uşor. Şi nici nu sunt atât de imprudentă ca tine.

Lucia vorbise cu atâta calm, încât toţi îi simţiră hotărârea. Nimeni nu încercă s-o împiedice. Îşi prinse de tălpi labele de scafandru, îşi puse ochelarii, îşi prinse cordonul de siguranţă, apoi se înălţă din barcă. Trupul ei subţire, mlădios, era gata pentru marea încercare. Sări în apă ca o săgeată. Ursu o urmă şi, înainte de a o îndrepta spre deschizătură, o strânse sălbatic în braţe, ca înspăimântat de o presimţire sinistră.

Lucia se strecură uşor, fără să atingă marginile deschizăturii. Numai degetele picioarelor atinseră ceva. Nu ştia că erau buzele lui Ursu. Apăsă butonul lanternei. Lumina ţâşni cu putere. Simţi parcă şi în palmă scânteia electrică. Raza lanternei se izbi de acelaşi perete alb pe care-l văzuse Tic. Apa o trăgea în sus. Cu mâna liberă căută ceva de care să se agaţe. Făcu o mişcare de înaintare şi mâna atinse marginea zidului alb. Era dur. Degetele se strânseră, dar în acea clipă se produse o prăbuşire care o trânti la pământ. Parcă un munte de plumb îi strivea pieptul. Apoi nu mai simţi nimic.

Ursu auzi zguduitura şi o simţi în mâini. Peretele corabiei se cutremurase. Deschizătura fusese acoperită pe dinăuntru de un zid alb. Lucia era prizonieră în epavă. Nu rămăsese afară decât cordonul de siguranţă. Dar prin acel cordon Lucia nu putea primi aer. O clipă de întuneric, de apropiere a morţii, apoi Ursu redeveni lucid. Dintr-o singură mişcare ajunse la suprafaţă. Cei din jurul bărcii şi cei din barcă nu citiră pe faţa lui nimic.

– Cât poate să reziste? întrebă el. O jumătate de oră? Nu! Într-un sfert de oră trebuie să răstorn epava. Dar nu voi putea! Altceva! Trebuie să încerc altceva.

Abia atunci ceilalţi înţeleseră. Toată groaza lumii se adunase în privirile lor.

– Eu sunt de vină! ţipă Tic. Eu, pentru că m-am azvârlit în epavă ca un nebun. Dacă nu m-aş fi rănit…

Ursu nu-l asculta. Îşi făcea un plan. Într-un sfert de oră, Lucia trebuia scoasă. Nu avea putere să răstoarne epava. Ştia că n-are asemenea putere. Şi conştiinţa aceasta, în loc să-l omoare, îl trezea. Trebuia să încerce unicul mijloc de a o salva.

– Voi scoate ancorele bărcii, gândi el cu glas tare. Nici nu mai este nevoie de ele. E ancorată prin cordonul Luciei. Dar îmi trebuie bolovani. Va trebui să lucrez economic. Să nu stau mai mult de un minut sub apă.

Se uită apoi la ceilalţi. Îi văzu lângă el şi-i simţi parcă în trupul lui. Ştia că şi-ar da toţi viaţa, că n-ar pregeta o clipă.

– Voi să mă ţineţi de cordon, le spuse el cu o voce înceată. Să nu mă lăsaţi mai mult de un minut sub apă. Am nevoie de puteri pentru cea din urmă scufundare. *Cea din urmă…*

Apoi dispăru în apă. Întâi dezlegă bolovanii care serveau de ancoră bărcii şi-i transportă la un capăt al epavei. Cordoanele îl smuceau. Ieşi la suprafaţă şi trase aer. Îşi aduse apoi propria-i ancoră la capătul corăbiei. Îşi băgă glezna în inel şi începu să sape tunelul.

Braţele scurmau în nisip ca nişte gheare. Dar apa crudă acoperea mereu cu alt nisip găurile pe care le făcea. Parcă trăia un coşmar. Tot ceea ce făcea în apă se surpa după ce venea înapoi la aer. Nu! Nu-i ajungeau minutele.

– Lăsaţi-mă o singură dată să rămân în apă atâta cât pot. Nu vă fie teamă! Voi ieşi, pentru că trebuie să ies!

Ştia că minutele trec, ştia că viaţa dinăuntrul epavei atârnă de cele câteva minute pe care le va putea smulge sau nu veşniciei atât de bogată în minute, fără de sfârşit… Scurma, scurma cu mâinile, cu capul, cu trupul. Nu voia să-şi închipuie că se lasă furat de o iluzie. Nu! Pentru că atunci i-ar fi fost mai uşor să răstoarne barca. Apa ducea înapoi nisipul. Nu! Numai la suprafaţă apa era ca o oglindă. În adâncuri se zbuciuma. Dacă ar fi încremenit un minut, jumătate de minut… Scurma, scurma şi deodată simţi marginea epavei. Simţi cum îşi strecoară mâna pe sub ea. Cu şi mai mare disperare trase nisipul. Se ghemui, şi băgă un genunchi în gaură. Cu o mână scurma, cu cealaltă trăgea primul bolovan spre gaură. Scoase genunchiul şi băgă în locul lui bolovanul. Apoi, cu ultimele puteri, se întoarse la aer. Rămase multă vreme, aşa îşi închipuia el, lângă prietenii lui.

– Şase minute…

Mai rămăseseră câteva minute de care atârna viaţa Luciei. Firele erau slabe, ca ţesute de păianjeni.

– Mai lăsaţi-mă o dată… Şi pe urmă… ultima dată.

Deschizătura aproape se umpluse cu nisip. Dar stratul care o acoperise era subţire. Îl prăvăli cu talpa piciorului. Îşi trase şi celălalt bolovan aproape şi începu din nou munca la tunel. Parcă treceau zile, parcă treceau secunde. Întâi îşi băgă picioarele, apoi trupul, înăuntru, în epavă. Cu mâinile trase bolovanul şi-l puse în gura tunelului. Ştia că Lucia era undeva lângă el, dar nu se duse spre ea. Se împinse afară şi ieşi la aer. Faţa lui Tic îi spuse totul. Timpul… timpul voia să fugă. Nu se grăbi. Trase cu sete aer în piept, închise ochii, respiră iarăşi profund, parcă pentru ultima oară în viaţă. Apoi dispăru în adâncuri.

Străpunse tunelul cu forţa trupului. Cei doi bolovani de pe margine îi sfâşiară carnea. Înainta încet în pântecele corabiei, ferindu-se cu mâinile de obstacolele pe care nu le vedea. Ajunse acolo unde ştia că era trupul Luciei. Era noapte acolo. Dar ştia precis locul. Pipăi lespedea care o acoperea pe Lucia. N-o strivise. Ştia. Se băgă sub

lespede, îşi înălţă spatele, sau poate ridică epava. Abia atunci dezlegă funia. Funia o salvase pe Lucia. Lespedea se oprise în funie. Câţiva milimetri despărţeau viaţa de moarte. O scoase încet pe Lucia de sub lespede. El se smuci brusc, pentru a înşela blocul de marmură. Prăbuşirea nu-l atinse. Cu povara în braţe se îndreptă apoi spre tunel. Îl străpunse din nou cu corpul. Pe Lucia o trase afară cu picioarele. Îi cuprinse corpul cu picioarele. Apoi îi înlănţui trupul. Apoi îi făcu vânt spre viaţă.

– Trăieşte! spuse el în şoaptă, când ajunse la barcă.

O săltă înăuntru, iar el porni spre mal. Se trânti pe nisip şi deveni pentru mult timp materie.

Capitolul XV

1

Era o dimineaţă senină, frumoasă, părea dimineaţa tuturor nopţilor lumii. Dar era şi o umbră de nostalgie în aer. Parcă se oficia o despărţire. Cireşarii erau însă prea fericiţi ca să simtă acea adiere lină, misterioasă, care le va înfiora cândva amintirile… Ei se dăruiau clipelor prezentului, şi prezentul îşi desfăcea petalele ca o floare mângâiată de primele raze ale soarelui. Era ca o floare albă, născută dintr-un vis alb de marmură, care deschidea, sau poate închidea un vis.

Groaza fusese înmormântată de liniştea nopţii, fusese destrămată de culorile răsăritului, se dizolvase în lumina marelui prieten al lumii: soarele. Se înseninau feţele, renăşteau zâmbetele, răsunau iarăşi clopoţeii visului. Şi se desfăceau, acoperind zarea, pânzele albe ale speranţei, ca pânzele umflate de vânt prielnic ale unei corăbii care se apropia de ţintă.

Lucia venise lângă Ursu, care trăia zorii pe marginea mării. Tânărul părea o statuie, o întruchipare a forţelor neobosite pe care le posedă marea. Îşi sprijini capul pe umărul lui, îşi lăsă pieptul înconjurat de braţele lui reci şi dure ca de marmură şi şopti, cu tremurul unei amintiri de demult, în şoapte:

– În clipa aceea, în ultima clipă, mi-a fost frică… Mi-a fost frică pentru tine.

Ursu o strânse şi mai tare la piept şi ea se lăsă ucisă de puterea care-o cutremură. Erau amândoi cu faţa spre mare, el în spate, înalt, puternic, înlănţuind-o cu braţele ca un protector al veşniciei. Şi deodată o ridică în aer ca pe un fulg şi fugi cu ea în braţe spre mare. Părea că-şi poartă victorios unicul, eternul trofeu pe care-l ceruse vieţii, pe care i-l dăduse viaţa.

– Şi acum te arunc, Lucia, te arunc sus şi, dacă vrei, te prind în braţe, şi, dacă vrei, te las să cazi în mare şi, dacă vrei, mă înalţ după tine şi rămânem suspendaţi în văzduh.

Lucia râse din înaltul cerului, pentru că i se părea că zboară în înălţimi, se îndoi, îşi întinse braţele, se prăvăli, despică apa şi se îndoi iarăşi, lăsându-se cucerită de valurile albastre. Porniră amândoi spre larg, spre sfera de lemn şi de acolo le făcură semn celor de pe mal. Primiră chiote şi fluturări mâini şi de undeva, din mister, răsări lângă ei un cap ciufulit şi nişte ochi sclipitori, care nu mai puteau suporta bucuria.

Era o clipă în care nimeni nu se mai gândea la visuri, la viaţă, la lume. Era o clipă irosită de marea veşnicie. Timpul se lăsase jefuit de acea clipă. Apoi timpul începu să numere iarăşi clipele lumii, clipele vieţii. Nimeni, nimeni în lume nu simţise însă că timpul îşi pierduse o

clipă.

2

Sfera de lemn sălta lină în valuri. Tinerii o priveau de pe ţărm. Curiozitatea nu mai avea putere să-i trimită acolo inactivi. Făceau planuri pentru răsturnarea epavei, pentru descoperirea tainei albe de marmură.

– E un miracol, spuse Ionel. Cum a putut să înţepenească astfel barca?

Ursu bănuia însă cauzele miracolului şi nici nu-i trecea prin gând să le păstreze pentru el.

– Victor a avut dreptate, după câte îmi dau seama până acum. Barca s-a izbit de turn. În prăbuşire, turnul a intrat în corpul corabiei, s-a prins în bârnele transversale, a răsturnat barca şi a tras-o în adânc, proptind-o de fund. De aceea a rămas în poziţia aceasta nemaiîntâlnită.

– Şi crezi că putem s-o răsturnăm? întrebă Dan. Dacă n-ai încercat ieri…

– Ieri n-aveam timp, răspunse Ursu înroşindu-se. N-aveam puteri pentru acel timp. Astăzi însă avem vreme să organizăm răsturnarea bărcii cu proptele, cu funii, cu bârne şi mi se pare că… vom avea şi puteri mai mari, puteri noi.

Ursu zărise pe creasta Gorganului două siluete. Îşi întoarseră şi ceilalţi privirile într-acolo. Le văzură şi ei, le identificară şi ei. Şi, în timp ce cireşarii porniră în goană spre Gorgan, cele două siluete din vârf se prăbuşiră spre plajă.

– Laura! strigară fetele, prinzând zborul alb în braţe.

Prichindelul se pomeni în braţele lui Dan. Încercă să se desprindă, tuşi de câteva ori, apoi începu să ţopăie, fără să ştie pentru ce.

– Cum ne-aţi găsit? întrebă Ionel. Ştiu că v-am lăsat un bileţel acolo, la Ochiuri, sub un bolovan. L-aţi descoperit?

– Eşti un… un mincinos, îi răspunse fata în alb. Şi nu numai tu. Şi ceilalţi. Ceilalţi sunt mai răi.

– Am vrut să mă scuz, se ruşină Ionel. Eram atât de grăbiţi, c-am uitat.

– Nu te mai preface! se oţărî prichindelul. Am găsit biletul. În nisip, între bolovani. Exact în locul unde a fost cortul mare.

Ionel şi toţi ceilalţi cireşari, în afară de unul singur, rămaseră uluiţi.

– Da, l-am găsit, întări Laura, uitându-se la Victor cu coada ochiului. Am recunoscut şi scrisul, dar… nu vreau să spun. E secretul meu! În apă!

Ajunseră la ţărmul mării, lângă corturi. În câteva clipe erau toţi în apă. Înotau, strigau, se scufundau. Victor o zări pe Laura, îi văzu mâna ridicată ca un semnal, o văzu dispărând în valuri. Se cufundă şi el în apă. Se întâlniră la jumătatea drumului şi se înlănţuiră câteva clipe

numai, pentru că apa îi ridica în sus. Nu voiau să facă o taină din acea îmbrăţişare care îi înfiorase.

Undeva, lângă sfera de lemn, un cap ciufulit căuta cu priviri sticloase pe cineva. Îl găsi. Ieşiră şi nişte braţe din apă, apoi trupul. Braţele se înfipseră în umărul lui Ursu. Un salt, şi în locul braţelor se căţărară genunchii pe umerii laţi şi puternici. Înainte ca mâinile să caute echilibrul pe capul acelei trambuline umane, înainte ca picioarele să ajungă pe umerii trambulinei, căpşorul ciufulit se apropie de capul lui Ursu şi o şoaptă veselă răsună în urechea acestuia:

– Ah, Ursule! Ce copil am fost!

Apoi trupul ciufuliciului se întinse drept pe umerii care nu tremurau.

– Salt mortal! răsună până în depărtări vocea lui Ursu, obligându-şi prietenul să încerce acolo, de pe acea trambulină improvizată, mica nebunie.

Entuziasmul, bucuria săritorului erau, pesemne, atât de mari, încât mai avu vreme după primul salt, să se mai ghemuiască o dată, despicând apa cu mâinile, nu cu picioarele.

– Un salt şi jumătate! ţipă el când reveni la suprafaţă.

Ursu avusese însă grijă să anunţe cu voce mult mai puternică nemaipomenita performanţă.

– Cu saltul acesta, în împrejurările acestea, Ticuşorule, ai fi cucerit costumul de scafandru, fără să fie nevoie să cucereşti mai întâi pe preşedintele juriului.

Ursu vorbise, bineînţeles, în şoaptă. Şi de bucurie, Tic încercă şi izbuti un al doilea salt.

Era nevoie de această înviorare generală, pentru a se uita unele amintiri, pentru a se face loc altor amintiri şi, mai ales, pentru a se pregăti viitorului o mare amintire.

Ieşiră toţi la mal. Erau în cerc. Depănau amintiri, pregăteau visuri.

– Să ştiţi că v-am detectat înainte de a găsi biletul vostru, începu prichindelul. Biletul a fost un fel de verificare.

– Nu se poate! rosti Dan ca o sentinţă, sau mai bine zis ca o provocare, cum observă Tic.

– Ba da! se oţărî din nou prichindelul. Şi nici nu ne-a fost atât de greu. Numai că a trebuit să apelăm fiecare la părintele celuilalt.

– Da, da, da! întări Laura, toată numai zâmbet. Din câteva întrebări am aflat. Să ştiţi că există într-o carte un fel de rezumat al cercetărilor care s-au făcut la Gorgan, pe la începutul secolului. Numai câteva rânduri. Se vorbeşte acolo despre apariţia misterioasă a unui turn alb în timpul vijeliilor. Concluzia e cu un semn de întrebare, adică nu e nicio concluzie.

Ursu auzi din nou şoapte la urechea lui:

– Mă fac arheolog, Ursule. N-o să caut decât semne de întrebare.

– Dac-aţi ştiut că suntem la Gorgan, de ce-aţi trecut mai întâi pe la Ochiuri? întrebă Maria.

– Pentru… pentru a vedea dacă ne-aţi lăsat vreun mesaj, răspunse Laura după o scurtă ezitare. Aţi descoperit până la urmă turnul cel alb?

Tic îşi duse mâna la cap pentru a-şi pipăi cucuiul din creştet:

– L-am găsit, dar se opune. Nu vrea să se arate. Cum trece cineva pe acolo, cum îl pocneşte în cap. Trebuie să răsturnăm epava.

– Epava!? se miră Laura. De ce ne lăsaţi aşa? De ce nu ne spuneţi şi nouă?… Sau, sau am venit în ultima clipă?

Cu un salt uşor se ridică din nisip şi începu să valseze.

Tic, urmărind-o, clătina mereu din cap. Îl uimea graţia sau silueta superbă a dansatoarei? Îl intriga gestul ei copilăresc? Clătina din cap, dar cauza uimirii rămânea secretul ei.

– Am venit în clipa cea mare! strigă Laura. Povestiţi-mi totul!

Deodată îşi opri rotirea capului. Privea cu o expresie de surpriză şi de uimire, de neîncredere aproape, bărbatul care apăruse ca din senin în faţa ei.

– Tu? şopti ea. De ce ai venit aici?

– Ca să întineresc! răspunse el tot în şoaptă.

Apoi se retrase câţiva paşi, fără să se întoarcă, îşi plecă umerii şi capul într-un gest de salut aristocratic, îşi desfăcu braţele şi spuse cu voce tare:

– Dansaţi? Bucuriile se reped şi în mişcări, nu numai în vorbe.

Victor şi Maria asistară înnoraţi la scena întâlnirii dintre cei doi. Inimile le erau înţepate de acele spaimei. Laura îşi înţepeni picioarele în nisip şi răspunse cu răutate în voce:

– Nu, nu vreau să mai dansez. Vreau să… vreau să ascult!

Se aşeză apoi în locul pe care-l părăsise. Parcă-şi pierduse buna dispoziţie. Îşi alungă însă cu un gest o vedenie, apoi căută privirile lui Victor. Acesta de apropiase de Ursu, pentru a face un nou loc în cerc. Asistentul se aşeză în spaţiul astfel oferit, fără să ceară altă încuviinţare. Oare bucuria de mai înainte fusese rănită?

– Povestiţi! se scuză Laura. Vreau şi alte emoţii, vreau şi alte bucurii!

Victor avea senzaţia că-l privesc două puncte de jar. Şi era atâta lumină în ziua aceea! Voia să spună ceva, dar se pomeni că o roagă pe Lucia cu privirile. Numai de câteva clipe dură rana aceea adusă bucuriei. Tic n-o putea suporta. Sări ca un arc.

– Vreţi să vă fac să râdeţi? întrebă el. Repet spectacolul pe care l-a dat gratuit, la un restaurant, cea mai inteligentă şi mai nedreptăţită fiinţă extraumană de pe tot globul. Tot trebuia să-l sărbătorim odată, că e şi el un erou… Ţombi!… Fără mască!

Ţombi îşi începu salturile sale măiestre. În timpul spectacolului,

prichindelul îi şopti Mariei, misterios:

– Laura e certată cu fratele ei. Sunt rivali.

Dan tresări brusc, pentru că simţea că-i strânge cineva mâna ca un cleşte. Era mâna Mariei. Şi atunci uită toate cărţile, toate cetăţile şi oraşele vechi ale lumii. De undeva, Tic privea îndurerat.

Fetele aduceau la marginea apei bârne, beţe, funii.

Spectacolul se terminase. Lucia începu să povestească. Victor rămase multă vreme cu privirile în pământ, până veni Tic şi-i şopti la ureche:

– Ăla e fratele ei…

3

Tăcerea care urmă povestirii nu dură mult timp. Asistentul se simţea mai tânăr ca oricând:

– Ciudată enigmă! Oare ce ascunde epava?

Tic se uită la el ca un om matur. Şi vocea parcă-i suna mai gravă, dar accentele de veselie tot zvâcneau într-însa:

– Orice taină ar ascunde, totul e frumos. Povestea mai ales e frumoasă… Nu-i aşa, Dan? Atâtea peripeţii, atâtea surprize, atâtea… Da… au fost şi multe pericole.

– Eu vreau un sfârşit frumos, apoteotic, spuse Laura. Să simt toată bucuria voastră în acest sfârşit.

Ursu se uită la Victor. Ştiau amândoi că, pentru a întâlni sfârşitul, mai aveau de înfruntat greutăţi şi primejdii. Dar şi ceilalţi ştiau aceasta.

– Cum vreţi să răsturnaţi epava? întrebă asistentul. Nu avem niciun punct de sprijin.

Făcuse oferta de a participa la ultimele lor eforturi. Cireşarii o acceptară.

– Trebuie să ne conjugăm eforturile, să ni le organizăm, zise Victor vesel, bucuros, zdravăn. Avem câteva bârne, pe care le putem băga sub marginile corăbiei. Avem câteva deschizături, prin care putem lega funii, avem braţe în plus, cu care putem împinge…

– Şi-avem puterea lui Ursu! adăugă Tic adevăratul punct.

Ultimul asalt începea. Toţi băieţii deveniră scafandri. Şi Dan, şi prichindelul, şi asistentul.

Fetele aduceau la marginea apei bârne, beţe, funii. Scafandrii se scufundau cu ele în apă. Le depozitau sub bolovanii lui Ursu. Acesta scurma găuri pentru prăjini. Introducea bârnele în găuri, până la jumătatea lungimii lor, şi le încerca rezistenţa. Rezistau. Îşi pregătea locul de ridicat la bârne. În stânga şi în dreapta lui, la mică distanţă, săpase două găuri, în care introdusese cei mai groşi şi mai rezistenţi pari. Într-un moment de singurătate îi apucă pe amândoi cu palmele şi începu să tragă. Îi era teamă că parii se vor rupe. Epava nici nu se clintea. Anii o zidiseră de fund şi greutatea turnului dinăuntru îi sporea

împotrivirea. Renunţă după această încercare la eforturi singulare. Ieşi la suprafaţă, inspiră cu nesaţ aer, apoi îşi reluă treburile. Şase bârne ca şase capete de lopeţi ieşeau pe sub marginea bărcii. De două din ele trebuia să tragă el – adică de cele de la mijloc. Victor, Ionel, Tic şi prichindelul trebuiau să tragă de celelalte. De pe mal, asistentul urma să smucească frânghia.

Toţi scafandrii se adunaseră pe mal.

– Nu trebuie decât s-o clintim din loc, s-o rupem de fund, spuse Ursu, câţiva milimetri, un singur milimetru. Pe urmă se întoarce singură. O ridică apa.

– Luaţi-vă provizii serioase de aer, continuă Tic instrucţiunile. Nu-i aşa, Ursule? „Acum am şi eu voie să mă întreb, îşi spuse el în gând, ce surpriză ne aşteaptă.”

Scafandrii ajunseră în jurul sferei de lemn. Ursu dădu semnalul. Se scufundară toţi odată. În câteva secunde ajunseră la locurile pe care le cunoşteau. Începură să tragă. Dar apa îi ridica în sus. Traseră zvâcnind din corpuri, împingându-se în sus. Epava nu se clintea.

– N-am făcut nimic, spuse Tic, după ce ieşiră toţi la suprafaţă. Şi nici nu ştiu dacă o să putem face ceva. Parcă ne-am juca. Fir-ar să fie…

Tinerii înţeleseră că n-au puncte se sprijin pentru a-şi face simţit efortul, pentru a-şi aduna puterile împotriva navei scufundate. Nu încercau s-o răstoarne. Mai degrabă o alintau. Ursu era obsedat de ideea lui:

– Dacă am clinti-o cu un singur milimetru, ar răsturna-o apa. N-ar trebui decât s-o împingem cu piciorul. Dar cum s-o clintim? Parcă s-ar fi turnat beton la marginile ei.

Mai încercară o dată. Izbutiră chiar să se sprijine. Dar, până la urmă, alunecară pe lângă corpul epavei, scăpând bârnele din mână. Numai Ursu rămase la fund, ţintuit de ancorele sale. Nu mai ţinea parii în palmă. Îi prinsese între braţ şi antebraţ. Se opinti şi trase din răsputeri. Nimic. Încercă să scuture parii. Nimic. Se mai opinti o dată şi trase, până simţi tendoanele gata să-i plesnească. Nimic. Ieşi ameţit la suprafaţă.

– Imposibil. S-o ia dracu’! înjură el, imitându-l pe Tic. Parc-ar fi de plumb.

Se uitau unii la alţii, neputincioşi. Îşi dădeau seama că fac eforturi zadarnice.

– Ce-ar fi să încercăm şi-n partea cealaltă, Ursule, unde-ai făcut deschizătura? propuse Victor.

– Staţi! se lumină Ursu la faţă. Parc-am fi, nu ştiu ce… De ce să răsturnăm epava? Asta nu-i treaba noastră, Ticuşorule. S-o răstoarne apa.

Tic se uită la el cam curios. Înghiţi de câteva ori în sec, apoi îi

răspunse:

– Parcă ne-ai mai spus asta. Mi se pare că…

– Ţi se pare că… îşi îngroşă Ursu vocea ca un clovn, care imită pe cineva. Ce ţi se pare?

Ursu se înveselise. Toţi simţeau aceasta. Prin urmare descoperise un nou sistem.

– Să încercăm s-o clintim, continuă el cu glas obişnuit. Dar de ce dintr-o singură parte? Şi de ce cu braţele şi cu parii? De ce nu cu frânghiile?

– Cum? întrebă Ionel. Dac-am avea o roată suspendată în văzduh, prin care să trecem funiile…

Cireşarii ajunseră la mal, unde îi chemase Ursu pentru a le explica planul.

– Băgăm câte trei pari sub fiecare margine a corăbiei. Îi legăm cu frânghii la capete şi tragem…

Dan, care se apropiase de grupul de scafandri, râse cu o poftă nebună când auzi cuvintele lui Ursu.

– De ce trageţi?… De…

– De funii, îi răspunse Tic, întrerupându-l. Deşi eu personal aş vrea să trag de altceva. Nu simplu, ci învârtind, cum fac unii cu urechile altora.

– Stai, Ticuşorule! încercă să-l potolească Dan. Trageţi ca să scoateţi parii de sub epavă?… Ce mai spui acuma?

Victor pricepuse ideea lui Ursu. Era simplă şi foarte practică.

– Nu, Dan! începu el să explice. Nu tragem în direcţia din care am legat funiile. Nu înţelegi încă? Azvârlim fiecare funie de care e legat fiecare par peste epavă. Şi tragem din partea opusă. Atunci parii vor sălta trupul navei, nu vor ieşi afară. Ei, acum aţi priceput?

Sistemul era limpede şi avea toate şansele să-i vină de hac epavei.

– Şi… şi-o să ajungă funiile până la mal? întrebă Dan. E cam lungă distanţa.

– Dacă nu ajung pentru şase pari, nu-i nimic, îi răspunse Ursu. Folosim numai patru. Şi de altfel nu e nevoie să ajungă funiile până la mal. E bine dacă ajung până acolo unde picioarele ating fundul şi capul e afară din apă. Ca să se poată trage.

– Ştiţi ceva? descoperi Ionel, Funiile vor forma un fel de X-uri deasupra epavei. Deci X-ul va exista în expediţia noastră până în ultima clipă…

Scafandrii îşi reluară munca în jurul epavei. Foarte repede parii fură înfipţi sub corabie, tot până la jumătate, şi legaţi zdravăn la capete cu funii. Funiile încolăciră epava, apoi tinerii le scoaseră afară din apă. Le înnodară, le prelungiră până aproape de marginea mării, pe ambele ţărmuri ale ochiului. Grupul cireşarilor şi al prietenilor lor se împărţi în două echipe de trăgători, fiecare pe un alt mal. Capul

echipei de pe malul stâng era Ursu. Din echipa lui făceau parte: Tic, Maria, Lucia, şi Dan. Ceilalţi constituiau echipa de pe malul drept. Asistentul era cap de funie. Ambele echipe începură să tragă în aceeaşi clipă, la comanda lui Ursu. Epava opunea în continuare rezistenţă. Traseră până ce funia din stânga plesni. Ursu se feri ca să nu-l strivească pe Tic în cădere. Ceilalţi se amestecară de-a valma în nisip. Dar şi în cealaltă parte se produse o prăbuşire compactă, fără să se rupă funia. Ursu, care observase mişcarea, sări în sus şi strigă:

– S-a mişcat epava! De aceea aţi căzut!

Tinerii erau ameţiţi de căzătură. Surpriza şi puterea reculului îi afundase în nisip. Ursu nu luă însă seama la aceasta. Se aruncă în apă înotând cu toată viteza spre sfera de lemn care indica locul epavei. Îl urmă doar Tic, pe care-l evitase în cădere şi care nu se alesese decât cu o mică sperietură.

Ursu ajunse la epavă şi, aproape imediat, sosi şi Tic.

Ursu însă nu-l observă. Epava se clintise, dar nu se răsturnase. Unul dintre boturile ei se ridicase însă de pe fund. Era ceva, o greutate în interiorul epavei, care o menţinea în aceeaşi poziţie.

Ursu nu mai stătu la îndoială. Se lipi de fund, înaintă spre capătul clintit, îşi întoarse corpul şi se strecură cu picioarele înainte sub botul corăbiei. Când simţi marginea la mijlocul spatelui, se propti cu mâinile de fund şi începu să ridice. Tic îl observase. Ursu nu-l văzuse pe Tic. Pentru că închisese ochii în cumplita lui încrâncenare. Parcă-i apăsa un munte spatele. Prin urmare clintise mai mult corabia. Îl apăsa epava, nu o ridica el. Se împotrivi cu ultimele puteri, înainte de a ţâşni din locul primejdios.

Tic, ameţit de lipsa de aer, se împinse spre suprafaţă. N-avusese putere să reziste la ultimul efort al prietenului său. Acesta înfrânse puterea muntelui, simţi o zguduitură năprasnică, o apăsare ucigătoare, parcă voia să-l bage cineva cu forţa în pământ. Ştia că nu va putea să reziste la greutatea aceea. Dar dintr-odată, ca prin minune, se simţi eliberat. Se săltă spre aer printr-o zvâcnire instinctivă. Încă înainte de a ajunge la suprafaţă înţelese ce se petrecuse cu epava.

Redevenise lucid. Inspiră cu nesaţ aer, aer mult, aer rece, apoi îi spuse lui Tic printre gâfâieli:

– Gata, Ticuşorule, gata! S-a răsturnat epava.

Tic îi privea însă spatele pe care creştea un brâu lat de-o palmă, format din dungi vinete.

4

Cei de pe mal se sculau cu greutate din nisip. Unii dintre ei rămăseseră lungiţi. Erau încă ameţiţi. Şi Victor şi Laura. Dar pe ei îi ameţise mai mult întâlnirea sfioasă a braţelor şi a frunţilor. Nimeni încă nu ştia ce se petrecuse acolo, pe fundul mării.

Tic, de după sfera de lemn, îi făcu din ochi lui Ursu şi-i spuse în şoaptă:

– Mergem să vedem? Lor nu le spunem nimic. Să creadă... să creadă că n-am fost.

În loc de răspuns, Ursu se lăsă înghiţit de apă. Înainte de a-l urma, Tic îşi umplu conştient plămânii cu aer. Voia să bată toate recordurile de rezistenţă. Se scufundă, se duse spre locul unde ştia că este epava, dar n-o zări. Epava dispăruse. Fusese dusă de curent spre zidul submarin. În locul unde fusese epava, se zărea o pată mare albă şi parcă un peşte uriaş dădea târcoale acelei pete. Tic îşi făcu vânt într-acolo şi-l văzu mai întâi pe Ursu, apoi turnul de marmură albă. Se prinse cu mâinile de el, aşa cum făcuse Ursu, şi începu să-l înconjoare, să-l pipăie, să-l recunoască. Era ca un bazin mare, gol înăuntru. Ursu pătrunsese în el. Încăpea în toată lungimea lui. Lângă una dintre laturile bazinului, Tic zări o lespede mare, tot albă, tot de marmură. Parcă era capacul acelui bazin. Se apropie de lespede, o pipăi, dar în loc de netezimi întâlni şanţuri în care degetele i se afundau. Se întoarse iarăşi în bazin. Ursu ieşise dintr-însul. Se prinseră amândoi de mână, dar în loc să iasă afară, la aer, porniră spre peretele submarin. Acolo dădură peste epava proptită de zid. Stătea cuminte, în poziţia în care stau toate epavele de corăbii. În interiorul ei nu se afla însă nimic. Toată taina pe care-o ascunsese era acolo, sub sfera de lemn. Cei doi scafandri îşi făcură vânt cu mâinile şi cu picioarele şi ajunseră la suprafaţă. Pe ambele ţărmuri echipele îşi căutau funiile. Tic voi să strige, dar se răzgândi. Se uită în ochii lui Ursu, îi citi bucuria şi se bucură şi el până în adâncul inimii.

– Nu, Ursule, şopti el, n-am văzut nimic. Nu-i aşa c-am visat? Nici n-am fost în apă.

– Poate c-am fost în apă, Ticuşorule, dar aici unde este epava...

Îşi prinseră mâinile, parcă pentru a consfinţi o taină, şi înaintară aşa până la ţărm.

5

– S-au rupt funiile! îi întâmpină Dan ca sculat din morţi. Ce v-am spus eu?

– Am dat peste epavă, urâciosule! îi răspunse Tic. Am descoperit epava!

Dan clipi de câteva ori din ochi, încercând să înţeleagă. Se aşeză apoi în nisip şi începu să-şi frece fruntea.

– Cred că sunt încă buimac. Nu mi-am revenit. Nu ştiţi cum mă cheamă, că mi se pare că nu sunt eu...

Ursu îşi bătu de câteva ori palmele şi strigă tare, pentru a fi auzit de cei de dincolo:

– Gata! epava a ajuns la zidul submarin.

– Şi taina? întrebă Victor de pe malul celălalt.

– Taina?! se repezi Tic. Taina... trebuie s-o vedem... Să ne scufundăm. Noi n-am urmărit decât epava. Nici n-am avut... alt gând.

– Barca! strigă Victor. Veniţi cu barca! Sau, mai bine, opriţi-vă cu ea la mijloc.

Echipa care rupsese frânghia se îmbarcă. Ajunse odată cu înotătorii la sfera de lemn.

– În epavă nu e absolut nimic, raportă Tic. Să vedem ce-o fi lăsat ea aici.

– Nu mai e niciun pericol, spuse Ursu. Toată lumea poate să se scufunde. În sfârşit mergem în plimbare, fără nicio sarcină.

– Cred că anticipezi, îi şopti Tic. Eu am dat peste ceva la lespede. Lasă c-o să fac descoperirea a doua oară.

Se scufundară toţi, fete şi băieţi la un loc. Toţi se îngrămădiră spre bazinul de marmură. Numai Tic se duse în altă parte. Îşi plimbă încă o dată degetele pe suprafaţa lespezii şi încă o dată simţi şanţurile adânci, regulate.

Când ieşiră prima dată la suprafaţa apei, nu scoase nimeni niciun cuvânt. Traseră cu nesaţ aer în piept şi coborâră din nou. A doua oară câteva glasuri şoptiră uimite:

– Ce poate fi?... Ce taină a fost acolo?

A treia oara părăsiră sfera. Se înapoiară la ţărm pentru a-şi ordona avalanşa de gânduri. Se priveau cu uimire, căutau răspunsuri.

– E un mormânt!

– O criptă!

– Un sarcofag!

– Un monument funerar. Nicio îndoială. E un monument funerar.

Într-adevăr, nu mai putea fi nicio îndoială. Încăperea de marmură era un mormânt.

– Oare să rămână mormântul acesta o taină? întrebă Maria.

– Nu vreau! strigă Laura. Ştiu că n-am niciun drept să mă amestec. Dar aş fi la fel de tristă ca voi. Cui i s-a cioplit acest mormânt?... Cine l-a cioplit?...

Tic însă tăcea. Nu ştia nici el de ce. Dar mai voia să tacă. Oare devenise crud? Sau voia să împrăştie cu amândoi pumnii seminţele ultimelor bucurii şi emoţii?

– E monumentul funerar al unui mare personaj, spuse asistentul. După toate datele arheologice pe care le avem, asemenea zidiri se făceau pentru cei mai mari oameni... Pentru cezari, pentru eroi, pentru idoli.

– Poate că e închinat unui idol, zise ciufuliciul. De ce să fie neapărat un mormânt? De ce să nu fie un locaş de rugă, sau un mic sanctuar?

– Nu vreau! strigă Laura, dar vocea i se domoli repede. Da... ar putea fi un sanctuar închinat unui idol local... unui idol casnic.

– Aici, pe malul mării, în bătaia valurilor, în calea vijeliilor? întrebă Lucia. Departe de orice aşezare omenească…

Asistentul negă nu toată întrebarea, ci ultima parte a ei:

– Aşezări omeneşti au fost în aceste părţi. Poate nu atât de mari. Gorganul e o dovadă. La început au fost sciţii, apoi geţii, apoi romanii… E o continuitate. Deci chiar în acest loc, unde stăm acum, sau lângă noi, au fost aşezări. Iar la nord şi la sud de acest loc se aflau cele mai mari oraşe de pe ţărmurile Mării Negre: Tomis şi Histria. Gorganul e ca un semn geografic, care împarte în două distanţa.

– E monumentul unui idol sau mormântul unui om? întrebă Ionel. E un sanctuar sau un sarcofag? Va rămâne oare o taină?

Tic însă tăcea. Se gândea la lespedea de marmură în care îşi încurcase degetele.

– Poate că odată, demult, spuse Maria, veneau aici sălbatici cu plete, geţii cei războinici, ca să închine rugi idolilor lor, lui Zamolxis…

– Nu, Maria, spuse Laura. Sanctuarele dace sunt altfel. Le-am văzut. Nu seamănă cu acestea. Sunt deschise spre cer, spre Zamolxis, spre ideea divinităţii, nu spre divinitate.

– Dar şi eu vreau, Laura, şi eu vreau să visez. Lasă-mi idolul cu poporul pletos în jurul lui, azvârlindu-şi săgeţile spre cer. De aceea e atât de mare această taină. Fiecare poate să-şi închipuie ce vrea.

Băiatul cu părul de aur o ruga cu privirile să nu mai viseze. Visurile ei nu puteau oferi date ştiinţei lui.

– Trebuie să ne mai ducem o dată, sau de două ori, sau de trei ori, spuse Victor. Nu se poate să nu găsim ceva care să limpezească taina.

Abia atunci Tic hotărî să vorbească să spună ceea ce numai el ştia:

– Mi se pare că am văzut puţin mai departe o lespede, o placă mare de marmură.

– Atunci e un mormânt! strigă Victor. Un mormânt care a fost acoperit de o lespede!

Victor se sculase în picioare. Îl imitară toţi. Ursu îşi adună puterile. Poate va trebui să întoarcă lespedea. Renunţau pentru câtva timp la visuri. Poate ca să şi le îmbogăţească.

6

Lespedea nu trebuia întoarsă. Taina mormântului se afla incrustată pe suprafaţa pe care o arăta cireşarilor. Fiecare pipăi şanţurile. Ştiau că degetele lor întâlnesc litere săpate cu zeci de secole în urmă. Dar cum puteau să le vadă sus, la lumină? Trebuiau să imprime fiecare literă pe degete şi s-o ducă sus, în caietul Luciei. Era ultima trudă pe care o închinau mării.

Şi, atunci din adâncuri, izbucni vijelia…

Marea înălţa talazuri gigantice. Huia, gemea. Voia să rupă toate chingile care-i ţineau puterea în adâncuri. Dar ziua era senină, luminoasă, râdea şi încălzea, şi îmbelşuga pământurile.

Tinerii se plimbau pe malul mării. Ştiau că furia talazurilor se va potoli, ştiau că ultima parte a tainei din adâncuri le va aparţine mai devreme sau mai târziu.

. . . .

Tic şi Dan stăteau pe vârful Gorganului. Nici nu mai priveau furia care clocotea în faţa lor.

– Tu ştii că totul e din vina mea? spuse Tic. Eu am ştiut de lespede, am pipăit-o, i-am simţit literele în vârful degetelor, dar m-a reţinut ceva. Nu ştiu ce anume. Sau poate că ştiu…

– Eşti un… un… nu ştiu cum să te calific. O să vezi tu. Îţi dedic o pagină din jurnal.

– Şi nu e frumos?… Şi la urma urmei ce vrei? Toţi, toţi aţi făcut câte o neghiobie. De ce să nu fac şi eu una? Mai ales că n-am făcut-o din prostie.

– Zău, Ticuşorule, strici atmosfera. Uite cum se zbuciumă marea! Câtă putere e în hoardele ei! Şi cât de nepăsătoare e ziua!… Nu vrea să se alieze cu ea.

– Ah! Câte ne-a făcut şi marea! Dar am o satisfacţie, o văd cum se agită de pomană… Gata! Nu ne mai poate face nimic… Gata!… Tu vrei să ajungi scriitor?

Dan rămase uluit auzind întrebarea neaşteptată a lui Tic.

– Ce te-a apucat, Tic? Ce ţi-a venit să mă întrebi aşa ceva tocmai acum?

– Dragă Dan, trăiesc o spaimă cumplită. Cred că a sosit momentul să te întreb… Dacă vrei să-mi răspunzi, da. Dacă nu, nu… Dar trebuia să te întreb… Nu ca să-mi răspunzi mie. Altora… Aşa cred eu… E momentul să dăm fiecare câte un răspuns.

– Eşti rău, Ticuşorule. Parcă m-ai întristat. Parcă ai pregăti o despărţire… Eram între mare şi vis… Tu m-ai adus aici pe Gorgan şi mă obligi să scapăr în viitor… Nu ştiu, Ticuşorule. Vrem frunze şi vedem flori. Vrem flori şi vedem fructe… Vrem ceva şi vedem mereu altceva şi mai frumos… Dar tu?

– Eu?… Eu sunt prea neastâmpărat, Dan. Şi din păcate am crescut, nu ştiu când… şi din fericire am rămas neastâmpărat, nu ştiu de ce… Odată am crezut că sunt îndrăgostit… Şi poate că am fost. A trecut ca un nor. A lăsat undeva stropi, care au rodit un pământ. Şi astfel creştem, Dan… Dacă vei fi un scriitor mare, să te gândeşti la neastâmpăratul tău prieten… Iar dacă voi fi eu un erou mare.

– Ţi-am început de pe acum biografia… Poate că ne creăm unul prin celălalt…

– Nu-i aşa că am făcut bine aşteptând vijelia?

Cei doi prieteni coborau încet pe coasta Gorganului…

. . . .

Ionel se plimba cu prichindelul. Primul era vesel. Al doilea trist.

Primul visa, al doilea medita. Ionel descoperea în visuri taine ale ştiinţei. Ani, cifre, celule, atomi. Prichindelul descoperea simţiri. Tristeţe, dragoste, melancolie, speranţă.

– Oare ne vom mai întâlni vreodată? întrebă prichindelul. Şi cum ne vom uita unii la alţii?

– Nu ştiu dacă ne vom mai întâlni. Dar ne vom uita unii la alţii prin ceea ce vom fi atunci.

– Nu se poate! Ne vom uita prin ceea ce am fost.

Ionel zâmbi. Îşi amintea întâmplări vechi:

– Creştem, ne ducem undeva, ne descoperim alţii şi cresc şi cei de lângă noi. Nu putem rămâne la fel. Mâine chiar vom fi alţii.

– Dar amintirile, Ionel? Amintirile oare vor rămâne ca o imagine fără gust, fără forme, fără culori?

– Nu ştiu... Uneori mi se pare că toţi creştem, fără să ne dăm seama, din amintiri...

. . . .

Lucia şi Ursu erau departe, departe, se contopeau cu zarea. Se ţineau de mână, de vârful degetelor, se lăsau însoţiţi de vuietul aprig al mării.

– Noi, Lucia, ne-am spus totul...

. . . .

Victor şi Laura înscriau în nisip o linie dreaptă. Stăteau lungiţi unul în faţa altuia. Aproape îşi atingeau frunţile.

– Ai vrut ca să te găsesc, îi spuse Laura.

– Am ştiut că mă vei căuta, îi răspunse Victor.

– Tu vrei să ştii totul, Victor? Răspunde-mi, deşi e absurdă întrebarea.

– Nu poţi să ştii decât ceea ce vrei să ştii, Laura. Şi întotdeauna vrei mai mult decât poţi să ştii.

– Atunci înseamnă că umbli, umbli mereu. După ce, Victor?

– Poate după nişte scântei. Dacă nu le prinzi la timp, se sting. Dacă le prinzi...

– Dar focurile nu aruncă scântei? Le aruncă, nu au ce face cu ele...

– Noi adunăm scântei ca să facem focuri. Le căutăm. În flori, în minereuri, în Cosmos, în noi...

– Nu vreau, Victor. Adică vreau, dar... Sunt şi alte flăcări care ard... în flori, în minereuri, în Cosmos, cum ai spus tu, însă *prin noi...* Şi sunt flăcări, Victor, nu scântei! Şi culorile ard prin noi...

– Aş vrea să-ţi spun ceva, Laura. Mi-e sete de oameni buni. Aş vrea ca toţi oamenii să fie buni.

– Dacă ar simţi cum îi ard înăuntru ideile... Dar de ce să-i judecăm noi?...

– Nu-i judecăm, Laura, îi dorim.

– E tot o judecată, Victor. Îi dorim în raport cu idealul. Deci îi

judecăm în faţa idealului.

– E departe, Laura. Zarea parcă e la capătul mării. Dar când ajungi la capătul mării, nu întâlneşti zarea. Corăbiile noastre caută mereu zarea…

– Şi tu vrei s-o întâlnească, să poposească acolo… Acolo de unde răsar toate culorile… Uită-te, Victor! Acum s-au mutat la asfinţit.

– Le văd în ochii tăi…

– Ştiu… S-au îmbătat de culori…

. . . .

Părul Mariei flutura în vânt, buzele ei căutau adieri:

– Aş vrea să ştiu un nume… Toţi oamenii au nume. Dar nu! Nu mi-l spune! Numele ţi-l dau eu. Vei fi *tu.* Nu te voi numi altfel. Înţelegi? Şi, ca să mă răzbun puţin, dar mai ales ca să condensăm între noi timpul… Pentru că totuşi sunt un copil.

– Şi eu ţi-am găsit un nume. Dar nu ţi-l voi spune. M-aş simţi şi eu ca un copil.

– Nu vreau! Nu vreau să fii copil, pentru că nu trebuie să fii.

– Ştii ce se întâmplă? Ce se întâmplă întotdeauna? Copilul devine tiran.

– Numai dacă i se dă voie, se îmblânzi Maria. Dar dacă i se dă voie înseamnă că… nu poate să nu i se dea voie… Nu?… Da, da! Ştiu! Pentru că n-aş putea să suport cuvintele. Când le aud, sau când le citesc… Sună fals…

– Nu pentru cei care le rostesc, Maria. Eu nu ştiu că sună fals. Dragostea nu are niciun cuvânt fals. Atunci când se dăruie.

– Acum sunt proastă. Nu ştiu de ce. Poate pentru că pot să-ţi iau mâna, pentru că pot să-ţi cuprind capul, să-ţi dau liniştită braţul meu, să-ţi cer tot viitorul… Nu ştiu ce-mi dai, dar ştiu că pot să cer. Şi de aceea sunt proastă.

Bărbatul închise ochii. Îi luă numai mâna.

– Tot ceea ce îmi ceri tu îţi cer şi eu.

– Nu-i aşa că proştii sunt foarte îndrăzneţi? N-am ştiut că am atâta îndrăzneală… Dar nu-i adevărat. Nu am îndrăznit. Proastă sunt, dar nu am îndrăznit. Am crezut. Vezi? Nu-ţi poruncesc eu, îţi ascult poruncile…

– Nu-s porunci, sunt credinţe, dorinţe, idealuri.

– Oare am ajuns la ideal? întrebă Maria înfiorată. Tu ai ajuns la ideal?

– *Tu* ai ajuns la ideal.

– Nu! Nu se poate! Dacă tu crezi aşa, atunci am ajuns prin tine. Şi voi spune, în gând, cuvintele pe care le-au spus toţi îndrăgostiţii lumii. Sau mai bine la persoana a treia, dar în gura mare: *e dragoste!…* Şi adaug încet, în şoaptă, ca să auzi numai tu: prima dragoste…

. . . .

Tic îl ajunse pe Ursu. Acesta se oprise singur lângă corturi, la marginea mării. Se înserase.

– Oare cât va ţine, Ursule, vijelia?

– Mult, Ticuşorule, zile, poate săptămâni. S-a înfuriat rău marea.

– Nu se poate! Nu-i aşa că nu-i adevărat? Vrei numai să mă înspăimânţi. Sau poate vrei să mă pedepseşti…

– Nu! N-aş putea niciodată să te înspăimânt sau să te pedepsesc, Ticuşorule.

– Atunci? Ştii că sunt un criminal? Dacă aş fi spus de la început. De ce am aşteptat vijelia?… Ştii ce trist sunt? Îmi vine să plâng.

Ursu se uită la Tic. Ochii acestuia înotau în lacrimi.

– Fir-ar să fie! se înfurie Ursu. N-o să te las să plângi din cauza vijeliei.

– Ursule! ţipă Tic. Nu plâng! Uite râd, râd cu hohote dacă vrei.

Dar nu râdea. Plângea cu hohote. Ursu se azvârli în mare.

7

Ursu ducea o luptă turbată împotriva talazurilor. Nu putea să le salte, trebuia să le străpungă. Şi i se păreau nesfârşite. Nu le vedea înălţimea. Se trezea uneori în fundul unor prăpăstii întunecoase. Atunci sorbea aer, puteri pentru a continua lupta. Îl oprise bariera de la zidul submarin. Acolo erau cele mai înfricoşătoare talazuri. Ştia c-ar fi putut s-o evite, că ar fi putut să sară în mare, în spatele barierei. Putea încă s-o evite. Dar nu voia. Se războia cu ea. O înfrunta. Voia s-o străpungă. Îl îndârjea furia aceea turbată, şi simţea în el puteri pe care nu şi le cunoscuse niciodată. Uneori talazul îl arunca cu zeci de metri înapoi, dar atunci se căţăra pe altele care-l duceau spre zid cu aceeaşi iuţeală şi furie cu care fusese aruncat înapoi. Era lucid, conştient. Ştia că se bate conştient cu împotrivirea groaznică a mării. Şi era vesel. Şi voia să iasă victorios din înfruntare. Aştepta parcă cel mai mare talaz, pentru a trece prin el dincolo, în alte talazuri. Valul veni. Ursu se aruncă în el jos, în prăpastia pe care-o căscase şi acolo îl străpunse. Când simţi zecile de ciocane frământându-l, îşi dădu seama că trecuse. Ieşi la aer. Talazurile pe care le întâlnea nu mai aveau puterea să-l oprească. Îşi umplu plămânii cu aer şi coborî în adâncuri. Nu vedea nimic în marea care reflecta noaptea de deasupra ei. Dar la fund marea era calmă, înfricoşător de calmă. Parcă nu ştia nimic de frământarea aprigă de sus. Nu-şi închipuise că va întâlni atâta linişte acolo, pe fundul mării. Liniştea parcă păzea mormântul acela vechi de zeci de secole. Ursu atinse cu mâinile marmura sicriului. Trecu mai departe, până simţi lespedea sub mâinile sale. Cu mâna stângă se prinse de o margine a lespezii. Cu mâna dreaptă căută şanţurile. Le simţi în vârful degetelor. Apa îl trăgea în sus, dar nu-l putea urni din locul în care se ancorase. Degetele căutau şanţuri. Degetele descifrau litere. Erau puţine. Mai căută o dată pe toată suprafaţa lespezii, dar

nu mai întâlni niciun şănţuleţ. Şi mai pipăi o dată literele cunoscute, pentru a rămâne definitiv în memoria degetelor. Apoi se zvârli la suprafaţă, în dreptul unui talaz uriaş; se înălţă în vârful lui şi se lăsă dus de creastă zeci de metri, până aproape de mal. Acolo îl aşteptau toţi, toţi, şi printre ei Lucia, şi printre ei Tic, ridicându-şi sprâncenele, lăsându-i să-i curgă lacrimile în ultima geană de lumină a serii.

8

Toţi cireşarii şi prietenii lor erau strânşi în jurul focului de noapte. Ursu desenase pe o foaie de hârtie literele pe care le culesese şi le memorase în vârful degetelor. Lângă marginea de sus a lespezii, la mijloc, pipăise un *o* mic parcă neterminat, parcă tăiat drept în una dintre părţi. Alături de acest *o* mic descifrase tot un *o,* însă un *O* mare, întreg, rotund. Câteva palme mai jos degetele lui se plimbaseră în trei şănţuleţe, legate, care formau împreună o singură literă: *N.* Lângă aceasta pipăise un semn ca un unghi: *A.* Mai departe o literă formată dintr-o singură buclă şerpuitoare: *S.* Ultima literă pe care-o pipăise îi era cunoscută. Degetele lui o memoraseră. Era un *O.* Pe foaia albă de hârtie memoria degetelor însemnase aidoma cele şase litere: P O NASO.

PUBLIUS OVIDIUS NASO

Marele poet din Sulmona, neasemuitul cântăreţ al gingăşiilor şi tristeţilor, rază de lumină în Roma, umbră a nopţii pe malurile Pontului. Ovidiu.

– Mormântul lui Ovidiu! răsună o voce înfiorată în noapte.

– *Sepulcrum Ovidii!*

Acolo, lângă tineri, în vijelia care urla, în marea care se zbuciuma, printre talazuri, în întunericul hăurilor, zăcuse atâtea şi atâtea secole mormântul primului poet al acestor pământuri, mormântul primului poet al limbii dace.

– Mormântul lui Ovidiu… Oare aici a fost înmormântat Ovidiu?… Ovidiu…

Şi deodată, cu voce înceată, cineva îi rosti epitaful:

„Sub astă piatră zace Ovidiu, cântăreţul
Iubirilor gingaşe, răpus de-al său talent.
O, tu, ce treci pe-aicea, dac-ai iubit vreodată,
Te roagă pentru dânsul: să-i fie somnul lin!”

Se lăsă o tăcere grea, ca o rugă imensă a istoriei. Într-un târziu se rostiră primele vorbe. Apoi altele, altele. Înfiorări, emoţii, gânduri…

Cireşarii ţeseau pânza de mai târziu a amintirii.

EPILOG

Parc-ar fi o amintire dintr-un film văzut demult, sau care se va vedea cândva. Prin genele întredeschise, în acest început de seară cu lumină difuză, parcă se vede mai limpede. Un orăşel, străzi, un cartier liniştit, un parc, alei strâmte, bănci goale. Vremea e nelămurită. Parcă nu se petrece totul în timp. Poate că e toamnă, sau ar trebui să fie toamnă, să cadă frunze, să se ridice în depărtări dâre subţiri de fum din hornuri, să scârţâie trist pietrişul pe alei, iar florile să se retragă după ferestre.

Oamenii stau în case, îngânduraţi. Da, sunt îngânduraţi. Poate citesc în cartea deschisă din mâinile lor rânduri asemănătoare, poate-şi privesc copiii mai liniştiţi, mai cuminţi. Orele se aud bătând într-un turn vechi şi sunt răguşite, obosite şi vestesc seara.

În parc, pe o alee, se plimbă singur un tânăr. Se plimbă de multă vreme. Privirile întâlnesc urmele paşilor vechi. Îşi potriveşte paşii în ele. Parcă ar vrea să se lege de pământ, să existe. E trist. Simte că se rupe ceva dintr-însul, ceva ce-i aparţine demult. Şi vrea cu disperare ca urmele în care calcă să fie ale lui, să rămână ale lui. În spatele său răsună o voce:

– Bună seara, Victor.

– Bună seara, răspunde el, cu spaima că urarea prezice apropierea întunericului care-l va dizolva.

Ar fi vrut să audă „bună dimineaţa”.

Dar nu e nimeni lângă el, nu e nimeni în faţa lui, în spatele lui. E atât de trist, că nici uimirea nu-l mai poate atinge. Sau n-o mai poate trăi. A rămas pe loc, ţintuit în urmele unor paşi vechi. Privirile lui parcă deosebesc totuşi o siluetă în înserare. Sau poate e o oarecare umbră a înserării. Clatină încet din cap şi spune în şoaptă:

– Dar eu nu vă cunosc, nu v-am văzut niciodată.

– Ne cunoaştem demult, Victor, de la începutul începutului. Nu-ţi aminteşti? Am fost împreună în Peştera Neagră, am străbătut împreună saloanele de marmură din Castelul Laurei tale… Am numit-o împreună „fata în alb”… Am căutat înspăimântaţi tanagralele celebre ale oraşului vecin… Am trăit împreună momentele de groază de pe munte: teroarea albă… Am colindat, împreună, nu demult, ţărmurile mării în căutarea Palatului de cleştar…

– Dumneavoastră!? Dar nu v-am văzut. Nu v-am văzut nicăieri.

– Cu toate acestea am fost împreună cu voi, printre voi. Pretutindeni şi întotdeauna. Nu v-am lăsat niciodată singuri.

– Aaaa! Acum ştiu cine sunteţi. Cum să vă numesc? Cum să vă spun? Îmi pare atât de rău că sunt singur, că nu sunt şi ceilalţi aici, împreună cu noi.

– Nu te întrista şi mai mult, Victor. Vor veni şi ceilalţi. Vrei să-i

chemăm… Uite-i? Tic a şi sosit, fără să-l cheme nimeni. Până se apropie el, pot să-ţi spun în şoaptă. Mi-e drag, foarte drag. Numai să nu afle… Să nu-i spui.

– Credeţi că nu ştie… Tic?… Ştie dinainte totul.

Sosesc pe rând toţi: Tic, Ursu, Maria, Dan, Ionel, Lucia, Laura. Şi se apropie şi alţii. Dar de sunt atât de cuminţi? De ce sunt atât de tăcuţi? Până şi Tic, neastâmpăratul, a încremenit cu zâmbetul neterminat pe faţă.

– Am venit, spun ei. Ne-aţi chemat şi, ca întotdeauna v-am ascultat. Foarte, foarte rar am făcut altceva decât ceea ce aţi dorit. Probabil că în acele clipe eraţi obosit… Ce se va întâmpla cu noi?

– De câte ori am auzit întrebarea aceasta, dragii mei!… Am vrut să discutăm… înainte de…

– Înainte de?…

– Înainte de a ne despărţi…

Parcă totul se dizolvă în întuneric. Nu se mai vede nimic. Nici aleea, nici parcul, nici orăşelul. Se aud numai vocile lor.

– Ne despărţim? Trebuie neapărat să ne despărţim? Din păcate noi nu putem face nimic. Trebuie să ne supunem. Dar ne doare cumplit despărţirea.

– Şi pe mine. Poate chiar mai mult.

– Ştim. Pentru că o simţim prin dumneavoastră… Deci n-o să mai fim. Nici Tic, nici Ursu, nici Victor… Nimeni, nimeni… Dar prietenii noştri, ce vor spune prietenii noştri?… Ştiţi că avem prieteni?

– Prietenii voştri?! Dar ei există în voi… Aşa cum sunt. Sau aşa cum vor să fie… au fost şi ei cu voi… Ştiţi, nu-i aşa?

– Ştim. Dar ce vor spune? Oare îi veţi convinge?

– De aceea v-am chemat aici. Ca să ne despărţim în faţa lor. Pentru că, la urma urmei, ei hotărăsc viaţa voastră.

– Mă lăsaţi fără ei? Dar eu nu mai sunt nimic fără ei. Sunteţi crud. Sunteţi singurul om pe care nu l-am putut cuceri. Tocmai dumneavoastră!

– Trebuie să ne despărţim, dragul meu Ticuşor. E târziu.

Noaptea se făcu şi mai groasă, şi mai adâncă. Nu se mai vedea nimic.

– Acuşi se vor aprinde luminile şi viaţa va erupe pretutindeni. Se vor vedea oraşe, case, pământuri, copaci, flori, culori. Şi se vor vedea oameni. Viaţa curge, dragi cireşari. Nu ştiu cine dintre voi spunea: Suntem o clipă din imaginaţia lumii… Acum ne despărţim, la fel cum ne-am întâlnit, în liniştea unei nopţi. Poate că vă veţi duce la prietenii voştri. Şi simt nevoia să vă spun cu toată dragostea, în faţa lor: Drum bun, cireşari!

Cireşarii ar fi vrut să răspundă altceva. Dar nu izbutiră decât să repete aceeaşi urare, adunându-şi şoaptele într-un cor duios:

– Drum bun!

— Sfârşit —

– Ce se întâmplă cu mine? Parcă m-aş întuneca… Nu vreau! Eu în locul dumneavoastră aş mai găsi o vacanţă, aş mai găsi un loc necercetat… Dac-aţi şti cât v-am iubit!…

– Iar începi, Ticuşorule? Nu înţelegi că nu mai suntem în carte?…